

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

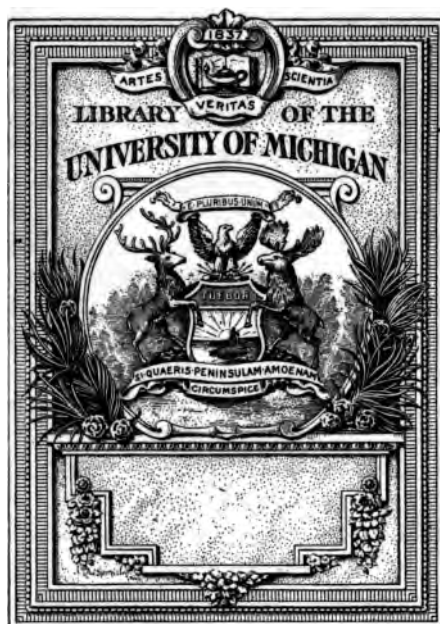
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A

818,264

PATRUM
APOSTOLICORUM OPERA

VOL. I. 1. 1. 1.

BR
63
.G292
1906

PATRUM APOSTOLICORUM OPERA

EDITIO QUINTA MINOR

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered.

2. The second step is to gather relevant information and data.

3. The third step is to analyze the information and data.

PATRUM APOSTOLICORUM OPERA

TEXTUM AD FIDEM CODICUM
ET GRAECORUM ET LATINORUM ADHIBITIS
PRAESTANTISSIMIS EDITIONIBUS

RECENSUERUNT

OSCAR DE GEBHARDT   ADOLFUS HARNACK
THEODORUS ZAHN

EDITIO QUINTA MINOR

LIPSIAE
J. C. HINRICHS
1906

PRAEFATIO.

Quo facilius veneranda illa ecclesiae primaevae monumenta, quae Patrum Apostolicorum nomine nuncupare consuevimus, ad usum scholarum converti possent, visum est nobis anno 1877 ut ex editione maiore¹, omissis cum versionibus Latinis commentario critico et exegetico, solum textum Graecum separatim ederemus. Quam maiorem editionem adeant, quaesumus, qui de subsidiis criticis in textu recensendo a nobis adhibitis certiores fieri cupiant.

In tertia editione² adornanda textum Clementinum adhibita versione Syriaca³, cui in priore quae dicitur epistula vetus interpres Latinus accessit⁴, nonnullis locis emendavimus.

---

1 Patrum Apostolicorum opera. Textum ad fidem codicum et Graecorum et Latinorum adhibitis praestantissimis editionibus recensuerunt, commentario exegetico et historico illustraverunt, apparatu critico, versione Latina passim correctâ, prolegomenis, indicibus instruxerunt O. de Gebhardt, Ad. Harnack, Th. Zahn. Editio post Dresselianam alteram tertia. Fasc. I—III. Lips. 1875—1877. Fasc. I. P. I. II. Ed. II. ib. 1876. 1878.

2 Editio minor repetita anno 1894 prodiit, editio tertia anno 1900, quarta eaque indice S. Scripturae aucta anno 1902.

3 The Epistles of S. Clement to the Corinthians in Syriac. Edited from the Manuscript with notes by the late R. L. Bensly. Cambridge 1899, cf. The Apostolic Fathers. Part I. S. Clement of Rome. A revised text with introductions, notes, dissertations, and translations. By the late J. B. Lightfoot. Vol. I. II. London 1890.

4 Anecdota Maredsolana. Vol. II. Sancti Clementis Romani ad Corinthios epistulae versio latina antiquissima. Ed. Germ. Morin. Maredsoli 1894, cf. Der erste Clemensbrief untersucht und herausgegeben von Rud. Knopf (Texte u. Untersuch. z. Gesch. d. altchristl. Literatur. N. F. Bd. V, H. 1). Leipz. 1899.

Presbyterorum reliquias ab Irenaeo servatas in minorem editionem non admisimus. Contra multorum desiderio indulgentes epistolam ad Diognetum et Doctrinam Apostolorum¹ huic collectioni inseruimus.

Ex epistulis, quae Ignatii nomine feruntur, septem tantum illas, quas altero p. Chr. saeculo scriptas esse constat, una cum Polycarpi epistula in hanc minorem recepimus editionem. Acta quoque Polycarpi, omnium huius generis libellorum antiquissimum, adiecimus, missis iis omnibus quae de Ignatio martyre posteriores homines varie conscripserunt. Uno loco excepto², qui iam modestius tractari posse visus est, istorum monumentorum textus idem est quem commentario critico et exegetico instructum Th. Zahn anno 1876 emisit.

In Hermae textu recensendo fragmenta antiquissima nuper inventa adhibuimus, quae ad Sim. II, 7 ss. et IX, 30, 3 sq. pertinent³.

In Clementis textu sigla [ ] eicienda, < > ab editoribus addita, †† coniecturas notant, apud Pastorem uncis inclusa a codicibus Graecis absunt.

Summum in votis habemus ut consociati nostri labores antiquitatis Christianae studio aliquid adferant praesidii.

---

1 Die Apostellehre und die jüdischen beiden Wege von Ad. Harnack. Zweite verbesserte und vermehrte Auflage der kleineren Ausgabe. Leipzig 1896.

2 Ign. ad Trall. III, 3 cf. Gött. gel. Anzz. 1876 p. 1641.

3 B. P. Grenfell and A. S. Hunt, The Amherst Papyri. Part II. London 1901, p. 199; cf. H. Diels u. A. Harnack, Über einen Berliner Papyrus des Pastor Hermae, in Sitzungsber. d. kgl. preuss. Akad. d. Wissensch. zu Berlin. Philos.-hist. Cl. 1891. XXIII, p. 3 sq.

Scribamus Lipsiae Berolini Erlangae
m. Octobri a. MCMV.

GEBHARDT. HARNACK. ZAHN.

ELENCHUS.

Clementis epistula I	p. 1
Clementis epistula II	p. 35
Barnabae epistula	p. 46
Papiae fragmenta	p. 69
Epistula ad Diognetum	p. 78
Ignatii epistolae	p. 87
1) ad Ephesios	p. 87
2) ad Magnesios	p. 93
3) ad Trallianos	p. 97
4) ad Romanos	p. 100
5) ad Philadelphenos	p. 103
6) ad Smyrnaeos	p. 107
7) ad Polycarpum	p. 111
Polycarpi epistula ad Philippenses	p. 114
Martyrium Polycarpi	p. 119
Hermæ Pastor	p. 129
Visiones	p. 129
Mandata	p. 147
Similitudines	p. 167
Doctrina Apostolorum (<i>Διδαχὴ</i>)	p. 216
Index nominum	p. 223
Index locorum s. scripturae.	p. 227

ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα Ῥώμην τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ παροικούσῃ Κόρινθον, κλητοῖς ἡγιασμένοις ἐν θελήματι Θεοῦ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ παντοκράτορος Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθεῖη.

I. Διὰ τὰς αἰφνιδίους καὶ ἐπαλλήλους γενομένας ἡμῖν συμφορὰς 1 καὶ περιπτώσεις, ἀδελφοί, βράδιον νομίζομεν ἐπιστροφὴν πεποιήσθαι περὶ τῶν ἐπιζητουμένων παρ' ὑμῖν πραγμάτων, ἀγαπητοί, τῆς τε ἀλλοτριᾶς καὶ ξένης τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ Θεοῦ, μιᾶς καὶ ἀνοσίου στάσεως, ἣν ὀλίγα πρόσωπα προπετῇ καὶ αὐθάδῃ ὑπάρχοντα εἰς τοσοῦτον ἀπονοίας ἐξέκαυσαν, ὥστε τὸ σεμνὸν καὶ περιβόητον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀξιαγάπητον ὄνομα ὑμῶν μέγας ἔβλαφθῆναι†. 2 τίς 2 γὰρ παρεπιδημήσας πρὸς ὑμᾶς τὴν πανάρετον καὶ βεβαίαν ὑμῶν πίστιν οὐκ ἐδοκίμασεν; τὴν τε σώφρονα καὶ ἐπεικῇ ἐν Χριστῷ εὐσέβειαν οὐκ ἐθαύμασεν; καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς φιλοξενίας ὑμῶν ἥθος οὐκ ἐκήρυξεν; καὶ τὴν τελείαν καὶ ἀσφαλῇ γνῶσιν οὐκ ἐμακάρισεν; 3. ἀπροσώπολῃμπως γὰρ πάντα ἐποιεῖτε, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις τοῦ Θεοῦ 3 ἐπορεύεσθε, ὑποτασσόμενοι τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ τιμὴν τὴν καθήκουσαν ἀπονέμοντες τοῖς παρ' ὑμῖν πρεσβυτέροις· νέους τε μέτρια καὶ σεμνὰ νοεῖν ἐπετρέπετε· γυναῖξιν τε ἐν ἀμώμῳ καὶ σεμνῇ καὶ ἀγνῇ συνειδήσει πάντα ἐπιτελεῖν παρηγγέλλετε, στεργούσας καθηκόντως τοὺς ἄνδρας ἑαυτῶν· ἔν τε τῷ κανόνι τῆς ὑποταγῆς ὑπαρχούσας τὰ κατὰ τὸν οἶκον σεμνῶς οἰκουρεῖν ἐδιδάσκετε, πάνυ σωφρονούσας.

II. Πάντες τε ἐταπεινοφρονεῖτε μηδὲν ἀλαζονευόμενοι, ὑποτασ- 1 σόμενοι μᾶλλον ἢ ὑποτάσσοντες, ἥδιον διδόντες ἢ λαμβάνοντες, τοῖς ἐφοδίοις τοῦ Χριστοῦ ἀρκούμενοι καὶ προσέχοντες· τοὺς λόγους αὐτοῦ

ἐπιμελῶς ἐνεστερνισμένοι ἥτε τοῖς σπλάγχνοις, καὶ τὰ παθήματα αὐ-
 2 τοῦ ἡν πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν. 2. Οὕτως εἰρήνη βαθεῖα καὶ λιπαρὰ
 ἐδέδοτο πᾶσιν καὶ ἀκόρεστος πόθος εἰς ἀγαθοποιῆαν, καὶ πλήρης πνεύ-
 3 ματος ἁγίου ἐκχυσις ἐπὶ πάντας ἐγίνετο· 3. μεστοὶ τε ὁσίας βουλῆς
 ἐν ἀγαθῇ προθυμίᾳ μετ' εὐσεβοῦς πεποιθήσεως ἐξετείνετε τὰς χεῖρας
 ὑμῶν πρὸς τὸν παντοκράτορα θεόν, ἱκετεύοντες αὐτὸν ἵλεων γενέσθαι
 4 εἴ τι ἄκοντες ἡμάρτετε. 4. ἁγὼν ἡν ὑμῖν ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὑπὲρ
 πάσης τῆς ἀδελφότητος, εἰς τὸ σώζεσθαι μετ' ἐλέους καὶ συνειδήσεως
 5 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. 5. ἐλικρινεῖς καὶ ἀκέραιοι ἥτε
 6 καὶ ἀμνησικάκοι εἰς ἀλλήλους. 6. πᾶσα στάσις καὶ πᾶν σχίσμα βδε-
 λυκτὸν ἡν ὑμῖν. ἐπὶ τοῖς παραπτώμασιν τῶν πλησίον ἐπενθεῖτε· τὰ
 7 ὑστερήματα αὐτῶν ἴδια ἐκρίνετε. 7. ἀμεταμέλητοι ἥτε ἐπὶ πάσῃ
 8 ἀγαθοποιᾷ, ἔτοιμοι εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. 8. τῇ παναρέτῃ καὶ
 σεβασμῷ πολιτεῖα κεκοσμημένοι πάντα ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ ἐπετελεῖτε·
 τὰ προστάγματα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ κυρίου ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς
 καρδίας ὑμῶν ἐγγράπτο.

1 ΠΙ. Πᾶσα δόξα καὶ πλατυσμός ἐδόθη ὑμῖν, καὶ ἐπετελέσθη τὸ
 γεγραμμένον· Ἔφαγεν καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπλάτυνθη καὶ ἐπαχύνθη,
 2 καὶ ἀπελάττισεν ὁ ἡγαπημένος. 2. Ἐκ τούτου ζῆλος καὶ φθόνος,
 ἔρις καὶ στάσις, διωγμός καὶ ἀκαταστασία, πόλεμος καὶ αἰχμαλωσία.
 3. οὕτως ἐπηγέρθησαν οἱ ἄτιμοι ἐπὶ τοὺς ἐντίμους, οἱ ἄδοξοι ἐπὶ
 τοὺς ἐνδόξους, οἱ ἄφρονες ἐπὶ τοὺς φρονίμους, οἱ νέοι ἐπὶ τοὺς πρεσ-
 4 βυτέρους. 4. διὰ τοῦτο πόρρω ἀπέστη ἡ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη, ἐν
 τῷ ἀπολιπεῖν ἕκαστον τὸν φόβον τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῇ πίστει αὐτοῦ
 ἀμβλυωπῆσαι, μὴδὲ ἐν τοῖς νομίμοις τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ πο-
 ρεῦεσθαι μὴδὲ πολιτεῦεσθαι κατὰ τὸ καθήκον τῷ Χριστῷ, ἀλλὰ
 ἕκαστον βαδίζειν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηραῖς,
 ζῆλον ἄδικον καὶ ἀσεβῆ ἀνειληφότας, δι' οὗ καὶ θάνατος εἰσῆλθεν
 εἰς τὸν κόσμον.

1 ΙV. Γέγραπται γὰρ οὕτως· Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἡνεγκεν
 Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ θεῷ, καὶ Ἀβελ ἡνεγ-
 κεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων καὶ ἀπὸ

τῶν στεάτων αὐτῶν. 2. καὶ ἐπείδεν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ 2
τοῖς δώροις αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ Κάιν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ
προσέσχεν. 3. καὶ ἐλυπήθη Κάιν λίαν καὶ συνέπεσεν τὸ πρόσ- 3
ωπον αὐτοῦ. 4. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Κάιν· Ἰνατί περίλυντος 4
ἔγένου, καὶ ἵνατί συνέπεσεν τὸ πρόσωπόν σου; οὐκ ἔαν ὀρθῶς
προσενέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμαρτες; 5. ἡσύχασον· πρὸς 5
σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. 6. καὶ εἶπεν Κάιν 6
πρὸς Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. καὶ
ἔγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ ἀνέστη Κάιν ἐπὶ Ἄβελ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν. 7. Ὁρᾶτε, ἀδελφοί, 7
ζῆλος καὶ φθόνος ἀδελφοκτονίαν κατειργάσατο. 8. Διὰ ζῆλος ὁ πα- 8
τὴρ ἡμῶν Ἰακώβ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου Ἡσαὺ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
9. ζῆλος ἐποίησεν Ἰωσήφ μέχρι θανάτου διωχθῆναι καὶ μέχρι δου- 9
λείας ἐλθεῖν. 10. ζῆλος φυγεῖν ἠνάγκασεν Μωϋσῆν ἀπὸ προσώπου 10
Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὁμοφύλου·
Τίς σε κατέστησεν κριτὴν ἢ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με
σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνείλες ἐχθρὸς τὸν Αἰγύπτιον; 11. διὰ 11
ζῆλος Ἀαρὼν καὶ Μαριὰμ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ὑψίσθησαν. 12. ζῆ- 12
λος Δαθὰν καὶ Ἀβειρώων ζῶντας κατήγαγεν εἰς ᾄδον, διὰ τὸ στασιά-
σαι αὐτοὺς πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ θεοῦ Μωϋσῆν. 13. διὰ ζῆλος 13
Δαυὶδ φθόνον ἔσχεν οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ
Σαοὺλ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐδιώχθη.

V. Ἄλλ' ἵνα τῶν ἀρχαίων ὑποδειγμάτων παυσώμεθα, ἔλθωμεν 1
ἐπὶ τοῖς ἔγγιστα γενομένοις ἀθλητάς· λάβωμεν τῆς γενεᾶς ἡμῶν τὰ
γενναῖα ὑποδείγματα. 2. Διὰ ζῆλον καὶ φθόνον οἱ μέγιστοι καὶ 2
δικαιοτάτοι στύλοι ἐδιώχθησαν καὶ ἕως θανάτου ἤθλησαν. 3. Λάβω- 3
μεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς ἀποστόλους· 4. Πέτρον, ὃς 4
διὰ ζῆλον ἄδικον οὐχ ἕνα οὐδὲ δύο ἀλλὰ πλείονας ὑπήνεγκε
πόνους, καὶ οὕτω μαρτυρήσας ἐπορεύθη εἰς τὸν ὀφειλόμενον τόπον
τῆς δόξης. 5. Διὰ ζῆλον καὶ ἔριν Παῦλος ὑπομονῆς βραβεῖον 5
ἔδειξεν, 6. ἐπτάκις δεσμὰ φορέσας, φυγαδευθεὶς, λιθασθεὶς, κήρυξ 6

8) Gen. 27, 41 sqq. — 9) Gen. 37. — 10) Ex. 2, 14. — 11) Num. 12.
— 12) Num. 16. — 13) I Reg. 19 sqq.

γενόμενος ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει, τὸ γενναῖον τῆς
 7 πίστεως αὐτοῦ κλέος ἔλαβεν, 7. δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τὸν κόσ-
 μον, καὶ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς δύσεως ἐλθὼν καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν
 ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὸν ἅγιον τόπον
 ἐπορεύθη, ὑπομονῆς γενόμενος μέγιστος ὑπογραμμός.

1 VI. Τούτοις τοῖς ἀνδράσιν ὁσίως πολιτευσάμενοις συνηθροίσθη
 πολὺ πλῆθος ἐκλεκτῶν, οἵτινες πολλαῖς αἰκμαῖς καὶ βασάνοις διὰ
 2 ζῆλος παθόντες ὑπόδειγμα κάλλιστον ἐγένοντο ἐν ἡμῖν. 2. Διὰ
 ζῆλος διωχθεῖσαι γυναῖκες Ἀναῖδες καὶ Δίρκαι, αἰκίσματα δεινὰ καὶ
 ἀνόσια παθεῖσαι, ἐπὶ τὸν τῆς πίστεως βέβαιον δρόμον κατήντησαν
 3 καὶ ἔλαβον γέρας γενναῖον αἱ ἀσθενεῖς τῷ σώματι. 3. ζῆλος ἀπηλ-
 λοτρίωσεν γαμετὰς ἀνδρῶν καὶ ἡλλοίωσεν τὸ φηθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 ἡμῶν Ἀδάμ· Τοῦτο νῦν ὅσπου ἐκ τῶν ὁστέων μου καὶ σὰρξ
 4 ἐκ τῆς σαρκὸς μου. 4. ζῆλος καὶ ξρις πόλεις μεγάλας κατέσκαψεν
 καὶ ἔθνη μέγала ἐξερίκωσεν.

1 VII. Ταῦτα, ἀγαπητοί, οὐ μόνον ὑμᾶς νουθετοῦντες ἐπιστέλ-
 λομεν, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς ὑπομιμνήσκοντες· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ ἐσμέν
 2 σκάμματα, καὶ ὁ αὐτὸς ἡμῖν ἄγων ἐπικείται. 2. Διὸ ἀπολιπώμεν
 τὰς κενὰς καὶ ματαίας φροντίδας, καὶ ἔλθωμεν ἐπὶ τὸν εὐκλεῆ
 3 καὶ σεμνὸν τῆς παραδόσεως ἡμῶν κανόνα, 3. καὶ ἴδωμεν τί καλὸν
 καὶ τί τερπνὸν καὶ τί προσδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς.
 4 4. ἀτενίσωμεν εἰς τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ γινώμεν ὡς ἔστιν τίμιον
 τῷ [θεῷ καὶ] πατρὶ αὐτοῦ, ὅτι διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκχυθὲν
 5 παντὶ τῷ κόσμῳ μετανοίας χάριν ἐπήνεγκεν. 5. διέλθωμεν εἰς τὰς
 γενεὰς πάσας καὶ καταμάθωμεν ὅτι ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ μετα-
 νοίας τόπον ἔδωκεν ὁ δεσπότης τοῖς βουλομένοις ἐπιστραφῆναι ἐπ’
 6 αὐτόν. 6. Νῶε ἐκήρυξεν μετάνοιαν, καὶ οἱ ὑπακούσαντες ἐσώθησαν.
 7 7. Ἰωνᾶς Νινευίταις καταστροφὴν ἐκήρυξεν, οἱ δὲ μετανοήσαντες ἐπὶ
 τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν ἐξιλιάσαντο τὸν θεὸν ἱκετεύσαντες καὶ ἔλαβον
 σωτηρίαν, καίπερ ἄλλότριοι τοῦ θεοῦ ὄντες.

1 VIII. Οἱ λειτουργοὶ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ διὰ πνεύματος ἁγίου
 2 περὶ μετανοίας ἐλάλησαν, 2. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ δεσπότης τῶν ἀπάντων

περὶ μετανοίας ἐλάλησεν μετὰ ὄρκου· Ζῶ γὰρ ἐγώ, λέγει κύριος, οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὥς τὴν μετάνοιαν, προστιθεὶς καὶ γνώμην ἀγαθὴν· 3. Μετανοήσατε, οἶκος Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῆς ἀνομίας ὑμῶν. εἰπὼν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου· Ἐὰν ὧσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἂν ὧσιν πυρρότεραι κόκκον καὶ μελανώτεραι σάκκον, καὶ ἐπιστραφῇτε πρὸς με ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ εἴπητε· Πάτερ, ἐπακούσομαι ὑμῶν ὡς λαοῦ ἁγίου. 4. καὶ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ λέγει οὕτως· Λούσασθε καὶ καθα- 4 ροὺ γένεσθε, ἀφέλεσθε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου· παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῷ καὶ δικαιοῦσατε χήραν, καὶ δεῦτε καὶ διελεγχθῶμεν, λέγει κύριος· καὶ ἂν ὧσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ, ἂν δὲ ὧσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ, καὶ ἂν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε, ἂν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέ- 5 δεταί· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα. 5. Πάντας οὖν τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτοῦ βουλόμενος μετανοίας μετασχεῖν ἐστήριξεν τῷ παντοκρατορικῷ βουλήματι αὐτοῦ.

IX. Διὸ ὑπακούσωμεν τῇ μεγαλοπρεπεῖ καὶ ἐνδόξῳ βουλήσει 1 αὐτοῦ, καὶ ἰκέται γενόμενοι τοῦ ἐλέους καὶ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ προσπέσωμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τοὺς οἰκτιροὺς αὐτοῦ, ἀπολιπόν- τες τὴν ματαιοπονίαν τὴν τε ἔριν καὶ τὸ εἰς θάνατον ἄγον ζῆλος. 2. Ἀτενίσωμεν εἰς τοὺς τελείως λειτουργήσαντας τῇ μεγαλοπρεπεῖ 2 δόξῃ αὐτοῦ. 3. λάβωμεν Ἐνώχ, ὃς ἐν ὑπακοῇ δίκαιος εὗρεθεις 3 μετετέθη, καὶ οὐχ εὗρέθη αὐτοῦ θάνατος. 4. Νῶε πιστὸς εὗρεθεις 4 διὰ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ παλιγγενεσίαν κόσμῳ ἐκήρυξεν, καὶ διέσωσεν δι' αὐτοῦ ὁ δεσπότης τὰ εἰσελθόντα ἐν ὁμοιοῖα ζωᾷ εἰς τὴν κιβωτόν.

X. Ἀβραάμ, ὁ φίλος προσαγορευθεὶς, πιστὸς εὗρέθη ἐν τῷ 1 αὐτὸν ὑπήκοον γενέσθαι τοῖς ῥήμασιν τοῦ Θεοῦ. 2. οὗτος δι' ὑπα- 2 κοῆς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς συγγενείας αὐτοῦ καὶ

VIII, 2) Ezech. 33, 11. — 3) unde? — 4) Ies. 1, 16—20. — IX, 3) Gen. 5, 24. — 4) Gen. 6, 8 sqq. — X, 1) Ies. 41, 8. II Chron. 20, 7.

- ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅπως γῆν ὀλίγην καὶ συγγένειαν
 ἀσθενῆ καὶ οἶκον μικρὸν καταλιπὼν κληρονομίῃ τὰς ἐπαγγελίας τοῦ
 8 θεοῦ. λέγει γὰρ αὐτῷ· 3. Ἀπελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς
 συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου εἰς τὴν γῆν
 ἣν ἄν σοι δείξω, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω
 σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· καὶ
 εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε καὶ καταράσομαι τοὺς καταρω-
 μένους σε, καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.
 4 καὶ πάλιν ἐν τῷ διαχωρισθῆναι αὐτὸν ἀπὸ Λὼτ εἶπεν αὐτῷ ὁ
 θεός· Ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ
 νῦν σὺ εἰ πρὸς βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασσαν·
 5 ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν ἣν σὺ ὄρῃς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρ-
 6 ματί σου ἕως αἰῶνος. 5. καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν
 ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναται τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς,
 6 καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμηθήσεται. 6. καὶ πάλιν λέγει· Ἐξή-
 γαγεν ὁ θεὸς τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον εἰς τὸν
 οὐρανὸν καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας, εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι
 7 αὐτούς· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ
 7 τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7. διὰ πίστιν καὶ
 φιλοξενίαν ἐδόθη αὐτῷ υἱὸς ἐν γήρᾳ, καὶ δι' ὑπακοῆς προσήνεγεν
 αὐτὸν θυσίαν τῷ θεῷ πρὸς ἔν τῶν ὁρέων ὧν ἔδειξεν αὐτῷ.
 1 XI. Διὰ φιλοξενίαν καὶ εὐσέβειαν Λὼτ ἐσώθη ἐκ Σοδόμων, τῆς
 περιχώρου πάσης κριθείσης διὰ πυρὸς καὶ θείου· πρόδηλον ποιήσας
 ὁ δεσπότης ὅτι τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐγκαταλείπει, τοὺς δὲ
 2 ἑτεροκλινεῖς ὑπάρχοντας εἰς κόλασιν καὶ αἰκισμὸν τίθῃσιν. 2. συνεξελ-
 θούσης γὰρ αὐτῷ τῆς γυναικὸς ἑτερογνώμονος ὑπαρχούσης καὶ οὐκ
 ἐν ὁμονοίᾳ, εἰς τοῦτο σημεῖον ἐτέθη ὥστε γενέσθαι αὐτὴν στήλην
 ἀλὸς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς τὸ γνωστὸν εἶναι πᾶσιν ὅτι οἱ
 δίκαιοι καὶ οἱ διστάζοντες περὶ τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως εἰς κρίμα
 καὶ εἰς σημείωσιν πάσαις ταῖς γενεαῖς γίνονται.
 1 XII. Διὰ πίστιν καὶ φιλοξενίαν ἐσώθη Ραὰβ ἡ [ἐπιλεγόμενη] πόρνη.

3) Gen. 12, 1—3. — 4) Gen. 13, 14—16. — 6) Gen. 15, 5 sq. —
 7) Gen. 21 sq. — XI, 1) Gen. 19. — XII, 1 sqq.) Ios. 2.

2. ἐκπεμφθέντων γὰρ ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ τοῦ Ναυῆ κατασκόπων εἰς 2
 τὴν Ἰερικῶν, ἔγνω ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς ὅτι ἤκασιν κατασκοπεῦσαι τὴν
 χώραν αὐτῶν, καὶ ἐξέπεμψεν ἄνδρας τοὺς συλληψομένους αὐτούς,
 ὅπως συλλημφθέντες θανατωθῶσιν. 3. ἡ οὖν φιλόξενος Ῥαββ εἰσδεξα- 3
 μένη αὐτοὺς ἐκρυψεν εἰς τὸ ὑπερῶν ὑπὸ τὴν λινοκαλάμην. 4. ἐπιστα- 4
 θέντων δὲ τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ λεγόντων· Πρὸς σὲ εἰσῆλθον
 οἱ κατάσκοποι τῆς γῆς ἡμῶν· ἐξάγαγε αὐτούς, ὁ γὰρ βασιλεὺς
 οὕτως κελεύει· ἦδε ἀπεκρίθη· Εἰσῆλθον μὲν οἱ ἄνδρες οὓς ζητεῖτε
 πρὸς με, ἀλλ' εὐθέως ἀπῆλθον καὶ πορεύονται τῇ ὁδῷ· ὑποδει-
 κνύουσα αὐτοῖς ἐναλλάξ. 5. καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς ἄνδρας· Γινώσκουσα 5
 γινώσκω ἐγὼ ὅτι κύριος ὁ Θεὸς παραδίδωσιν ὑμῖν τὴν γῆν ταύ-
 την· ὁ γὰρ φόβος καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἐπέτεσεν τοῖς κατοικοῦσιν
 αὐτήν· ὥς ἔαν οὖν γένηται λαβεῖν αὐτὴν ὑμᾶς, διασώσατέ με καὶ
 τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου. 6. καὶ εἶπαν αὐτῇ· Ἔσται οὕτως ὡς 6
 ἐλάλησας ἡμῖν. ὥς ἔαν οὖν γνῶς παραγινόμενους ἡμᾶς, συνάξεις
 πάντας τοὺς σοὺς ὑπὸ τὸ στέγος σου, καὶ διασωθήσονται· ὅσοι γὰρ
 ἔαν εὐρεθῶσιν ἕξω τῆς οἰκίας, ἀπολοῦνται. 7. καὶ προσέθεντο αὐτῇ 7
 δοῦναι σημεῖον, ὅπως ἐκκρεμάσῃ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς κόκκινον, προδῆλον
 ποιοῦντες ὅτι διὰ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου λύτρωσις ἔσται πᾶσιν τοῖς
 πιστευουσιν καὶ ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν. 8. Ὁρᾶτε, ἀγαπητοί, ὅτι οὐ 8
 μόνον πίστις ἀλλὰ καὶ προφητεία ἐν τῇ γυναικὶ γέγονεν.

XIII. Ταπεινοφρονήσωμεν οὖν, ἀδελφοί, ἀποθέμενοι πᾶσαν ἁλα- 1
 ζονεῖαν καὶ τύφος καὶ ἀφροσύνην καὶ ὀργάς, καὶ ποιήσωμεν τὸ
 γεγραμμένον· λέγει γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Μὴ καυχᾶσθω ὁ
 σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ μηδὲ ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ
 μηδὲ ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ὁ καυχώμενος
 ἐν κυρίῳ καυχᾶσθω, τοῦ ἐκζητεῖν αὐτὸν καὶ ποιεῖν κρῖμα καὶ
 δικαιοσύνην· μάλιστα μεμνημένοι τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
 οὓς ἐλάλησεν διδάσκων ἐπισκειαὶν καὶ μακροθυμίαν. 2. οὕτως γὰρ 2
 εἶπεν· Ἐλεᾶτε ἵνα ἐλεηθῇτε, ἀφίετε ἵνα ἀφεθῇ ὑμῖν· ὡς
 ποιεῖτε, οὕτω ποιηθήσεται ὑμῖν· ὡς δίδοτε, οὕτως δοθήσεται

XIII, 1) Ier. 9, 23 sq. I Reg. 2, 10. — 2) Mt. 5, 7. 6, 14. 7, 1 sq. 12.
 Luc. 6, 31. 37 sq.

ὕμιν· ὡς κρίνετε, οὕτως κριθήσεσθε· ὡς χρηστεύσεσθε, οὕτως
 χρηστευθήσεται ὑμῖν· ὃ μέτρον μετρεῖτε, ἐν αὐτῷ μετρηθήσεται
 8 ὑμῖν. 3. Ταύτῃ τῇ ἐντολῇ καὶ τοῖς παραγγέλμασιν τούτοις στη-
 ρίζωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὸ πορεύεσθαι ὑπηκόους ὄντας τοῖς ἀγιοπρεπέσι
 4 λόγοις αὐτοῦ, ταπεινοφρονοῦντες· φησὶν γὰρ ὁ ἅγιος λόγος· 4. Ἐπὶ
 τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν πραῦν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά
 μου τὰ λόγια;

1 XIV. Δίκαιον οὖν καὶ ὅσιον, ἄνδρες ἀδελφοί, ὑπηκόους ἡμᾶς
 μᾶλλον γενέσθαι τῷ θεῷ ἢ τοῖς ἐν ἀλαζονείᾳ καὶ ἀκαταστασίᾳ μυσε-
 2 ροῦ ζήλους ἀρχηγοῖς ἔξακολουθεῖν. 2. βλάβην γὰρ οὐ τὴν τυχούσαν,
 μᾶλλον δὲ κίνδυνον ὑποίσομεν μέγαν, ἐὰν φιψοκινδύνως ἐπιδώμεν ἑαυ-
 3 τοὺς τοῖς θελήμασιν τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐξακοντίζουσιν εἰς ἔριν
 8 καὶ στάσεις, εἰς τὸ ἀπαλλοτριῶσαι ἡμᾶς τοῦ καλῶς ἔχοντος. 3. χρη-
 στευσώμεθα ἑαυτοῖς κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ γλυκύτητα τοῦ ποιη-
 4 σαντος ἡμᾶς. 4. γέγραπται γάρ· Χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς,
 ἀκακοὶ δὲ ὑπολειφθήσονται ἐκ' αὐτῆς· οἱ δὲ παρανομοῦντες
 5 ἐξολεθρευθήσονται ἀπ' αὐτῆς. 5. καὶ πάλιν λέγει· Εἶδον ἀσεβῆ
 ὑπερφυόμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
 καὶ παρήλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐξεζήτησα τὸν τόπον αὐ-
 6 τοῦ, καὶ οὐκ εὗρον. φύλασσε ἀκακίαν καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι
 ἐστὶν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπων εἰρηνικῶ.

1 XV. Τοίνυν κολληθῶμεν τοῖς μετ' εὐσεβείας εἰρηνεύουσιν, καὶ
 2 μὴ τοῖς μετ' ὑποκρισεως βουλομένοις εἰρήνην. 2. λέγει γάρ ποῦ·
 Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσιν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
 3 ἄπεστιν ἀπ' ἐμοῦ. 3. καὶ πάλιν· Τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογοῦσαν,
 4 τῇ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν κατηρῶντο. 4. καὶ πάλιν λέγει· Ἠγάπησαν
 αὐτὸν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐφρεύσαντο
 αὐτόν, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθεία μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπι-
 5 στάθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ. 5. διὰ τοῦτο ἅλαλα γεννηθήτω
 τὰ χεῖλη τὰ δόλια (τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν· καὶ
 πάλιν· Ἐξολεθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χεῖλη τὰ δόλια), γλῶσσας

4) Ies. 66, 2. — XIV, 4) Prov. 2, 21 sq. Ps. 37, 9. 38. — 5) Ps. 37,
 35 sqq. — XV, 2) Ies. 29, 13. — 3) Ps. 62, 5. — 4) Ps. 78, 36 sq. —
 5 sqq.) Ps. 31, 19. 12, 3 sqq.

μεγαλορήμονα, τοὺς ἐπρόντας· Τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦ-
 μεν, τὰ χεῖλη ἡμῶν παρ' ἡμῖν ἐστίν· τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν;
 6. ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ
 τῶν πενήτων νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος· θήσομαι ἐν σω-
 τηρίῳ. 7. παρηρησιάσομαι ἐν αὐτῷ.

XVI. Ταπεινοφρονοῦντων γάρ ἐστιν ὁ Χριστός, οὐκ ἐπαιρομένων
 ἐπὶ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. 2. τὸ σκηπτρον τῆς μεγαλowsύνης τοῦ Θεοῦ,
 ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, οὐκ ἦλθεν ἐν κόμπῳ ἀλαζονείας οὐδὲ
 ὑπερηφανίας, καίπερ δυνάμενος, ἀλλὰ ταπεινοφρονῶν, καθὼς τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον περὶ αὐτοῦ ἐλάλησεν· φησὶν γάρ· 3. Κύριε, τίς
 ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίον κυρίου τίνοι ἀπεκα-
 λύφθη; ἀνγγείλαμεν ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς παιδίον, ὡς ῥίζα ἐν
 γῇ διψώσῃ· οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα, καὶ εἶδομεν αὐ-
 τόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ
 ἄτιμον, ἐκλείπον παρὰ τὸ εἶδος τῶν ἀνθρώπων· ἀνθρωπος ἐν
 πληγῇ ὢν καὶ πόνοφ καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται
 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἡτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. 4. οὗτος τὰς
 ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾷται, καὶ ἡμεῖς ἐλογι-
 σάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνοφ καὶ ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακώσει.
 5. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκι-
 σται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. παιδεῖα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν·
 τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς λάθημεν. 6. πάντες ὡς πρόβατα ἐπλα-
 νήθημεν, ἀνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη· 7. καὶ κύριος
 παρέδωκεν αὐτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς διὰ τὸ
 κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν
 ἦχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος ἄφωνος, οὕτως
 οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ
 ἦρθη. 8. τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἱρεται ἀπὸ τῆς
 γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ· 9. ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἡκεῖ εἰς
 θάνατον. 10. καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ
 καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅτι ἀνομίαν οὐκ
 ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. καὶ κύριος

11 βούλεται καθαρίσαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. 11. ἐὰν ὥτε περὶ ἁμαρ-
 12 τίας, ἡ ψυχὴ ὑμῶν ὀφεται σπέρμα μακρόβιον. 12. καὶ κύριος
 βούλεται ἀφελὲν ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δεῖξαι αὐτῷ
 φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον ἐν δουλεύοντα
 13 πολλοῖς· καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει. 13. διὰ τοῦτο
 αὐτὸς κληρονομήσει πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα·
 ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀνό-
 14 μοις ἐλογίσθη· 14. καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν ἀνῆνεγκεν καὶ
 15 διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη. 15. καὶ πάλιν αὐτὸς φησιν·
 Ἐγὼ δὲ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ
 16 ἐξουθένημα λαοῦ. 16. πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισαν
 με, ἐλάλησαν ἐν χεῖλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλὴν· Ἠλπισεν ἐπὶ κύ-
 17 ριον, ῥυσάσθω αὐτόν, σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν. 17. Ὁρᾷτε,
 ἄνδρες ἀγαπητοί, τίς ὁ ὑπογραμμὸς ὁ δεδομένος ἡμῖν. εἰ γὰρ ὁ κύ-
 ριος οὕτως ἐταπεινοφρόνησεν, τί ποιήσωμεν ἡμεῖς οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν
 τῆς χάριτος αὐτοῦ δι' αὐτοῦ ἐλθόντες;

1 XVII. Μιμηταὶ γενώμεθα κάκεινων οἵτινες ἐν δέρμασιν αἰγείοις
 καὶ μηλωταῖς περιεπάτησαν κηρύσσοντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ·
 λέγομεν δὲ Ἡλίαν καὶ Ἐλισαιέ, ἔτι δὲ καὶ Ἰεζεκιήλ, τοὺς προφήτας,
 2 πρὸς τοῦτοις καὶ τοὺς μεμαρτυρημένους. 2. ἐμαρτυρήθη δὲ μεγάλως
 Ἀβραάμ καὶ φίλος προσηγορεύθη τοῦ Θεοῦ, καὶ λέγει ἀτενίζων εἰς
 τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ταπεινοφρονῶν· Ἐγὼ δὲ εἰμι γῆ καὶ σποδός.
 3 3. ἔτι δὲ καὶ περὶ Ἰωβ οὕτως γέγραπται· Ἰωβ δὲ ἦν δίκαιος καὶ
 ἄμεμπτος, ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακοῦ.
 4 4. ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ λέγων· Οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ
 5 ῥύπου, οὐδ' ἂν μιᾶς ἡμέρας ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 5. Μαυσῆς πιστὸς
 ἐν ὅλῳ τῷ ὅλῳ αὐτοῦ ἐκλήθη, καὶ διὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ
 ἔκρινεν ὁ Θεὸς Αἴγυπτον διὰ τῶν μαστίγων καὶ τῶν αἰκισμάτων
 αὐτῶν. ἀλλὰ κάκεινος δοξασθεὶς μεγάλως οὐκ ἐμεγαλορημόνησεν,
 ἀλλ' εἶπεν ἐπὶ τῆς βάτου χρηματισμοῦ αὐτῷ δεδομένου· Τίς εἰμι
 ἐγώ, ὅτι με πέμπεις; ἐγὼ δὲ εἰμι ἰσχνόφρωνος καὶ βρα-

15) Ps. 22, 7—9. — XVII, 2) Ies. 41, 8. Gen. 18, 27. — 3) Iob.
 1, 1. — 4) Iob. 14, 4 sq. — 5) Num. 12, 7. Ex. 3, 11. 4, 10.

δύγλωσσος. 6. καὶ πάλιν λέγει· Ἐγὼ δὲ εἰμι ἀτμὺς ἀπὸ κύθρας.

XVIII. Τί δὲ εἵπωμεν ἐπὶ τῷ μεμαρτυρημένῳ Δαυίδ; πρὸς ὃν 1
εἶπεν ὁ θεός· Εὗρον ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, Δαυὶδ τὸν 2
τοῦ Ἰεσοῦ· ἐν ἐλέει αἰωνίῳ ἔχρισα αὐτόν. 2. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς 2
λέγει πρὸς τὸν θεόν· Ἐλέησόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεος 3
σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνό- 3
μημά μου. 3. ἐπὶ πλεον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ 3
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με· ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ 3
γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶν διαπαντός. 3
4. σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα· 4
ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνε- 4
σθαι σε. 5. ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήμφθην, καὶ ἐν ἁμαρ- 4
τίαις ἐκίστησέν με ἡ μήτηρ μου. 6. ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπη- 6
σας· τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι. 6
7. ῥαντίζεις με ὑσσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι· πλυνεῖς με, καὶ 7
ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. 8. ἀκουτιζεις με ἀγαλλιάσιν καὶ 8
εὐφροσύνῃν, ἀγαλλιάσονται ὅσα τεταπεινωμένα. 9. ἀπόστρεψον 9
τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἀνο- 9
μίας μου ἐξάλειψον. 10. καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ 10
θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. 11. μὴ 11
ἀπορίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν 11
σου μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ. 12. ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν 12
τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήρισόν με. 13. δι- 13
δάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου, καὶ ἄσεβεις ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ 13
σέ. 14. ῥῦσαι με ἐξ αἱμάτων, ὁ θεός, ὁ θεός τῆς σωτηρίας 14
μου· 15. ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. 15
κύριε, τὸ στόμα μου ἀνοίξεις, καὶ τὰ χεῖλη μου ἀναγγελεῖ τὴν 15
ἀλυσίν σου. 16. ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἅν· ὅλο- 16
καυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις. 17. θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντε- 17
τριμμένον· καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεός 17
οὐκ ἐξουθενώσει.

6) unde? — XVIII, 1) Ps. 89, 21. — 2) Ps. 51, 3—19.

- 1 XIX. Τῶν τοσούτων οὖν καὶ τοιούτων οὕτως μεμαρτυρημένων
τὸ ταπεινόφρον καὶ τὸ ὑποδεῆς διὰ τῆς ὑπακοῆς οὐ μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ
καὶ τὰς πρὸ ἡμῶν γενεὰς βελτίους ἐποίησεν, τοὺς τε καταδεξαμένους
2 τὰ λόγια αὐτοῦ ἐν φόβῳ καὶ ἀληθείᾳ. 2. Πολλῶν οὖν καὶ μεγάλων
καὶ ἐνδόξων μετεκληφότες πράξεων ἐπαναδράμωμεν ἐπὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς
παραδεδομένον ἡμῖν τῆς εἰρήνης σκοπὸν, καὶ ἀτενίσωμεν εἰς τὸν
πατέρα καὶ κτίστην τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ ταῖς μεγαλοπρεπέσι
καὶ ὑπερβαλλούσαις αὐτοῦ δωρεαῖς τῆς εἰρήνης εὐεργεσίαις τε κολ-
3 ληθῶμεν. 3. Ἰδωμεν αὐτὸν κατὰ διάνοιαν, καὶ ἐμβλέψωμεν τοῖς ὁμ-
μασιν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ μακρόθυμον αὐτοῦ βούλημα· νοήσωμεν πῶς
ἀόργητος ὑπάρχει πρὸς πᾶσαν τὴν κτίσιν αὐτοῦ.
- 1 XX. Οἱ οὐρανοὶ τῇ διοικήσει αὐτοῦ σαλευόμενοι ἐν εἰρήνῃ ὑπο-
2 τάσσονται αὐτῷ· 2. ἡμέρα τε καὶ νύξ τὸν τεταγμένον ὑπ' αὐτοῦ
3 δρόμον διανύουσιν, μηδὲν ἀλλήλοις ἐμποδίζοντα. 3. ἥλιός τε καὶ
σελήνη ἀστέρων τε χοροὶ κατὰ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ ἐν ὁμονοίᾳ
δίχα πάσης παρεκβάσεως ἐξελίσσουσιν τοὺς ἐπιτεταγμένους αὐτοῖς
4 ὁρισμούς. 4. γῆ κυφοροῦσα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῖς ἰδίῳις και-
ροῖς τὴν πανπληθῆ ἀνθρώποις τε καὶ θηρσὶν καὶ πᾶσιν τοῖς οὐσιν
ἐπ' αὐτῆς ζώοις ἀνατέλλει τροφήν, μὴ διχοστατοῦσα μηδὲ ἀλλοιοῦσά
5 τι τῶν δεδογματισμένων ὑπ' αὐτοῦ. 5. ἀβύσσων τε ἀνεξιχνίαστα καὶ
νερετέρων ἀνεκδιήγητα κλίματα τοῖς αὐτοῖς συνέχεται προστάγμασιν.
6 6. τὸ κύτος τῆς ἀπείρου θαλάσσης κατὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ
συσταθὲν εἰς τὰς συναγωγὰς οὐ παρεκβαίνει τὰ περιτεθειμένα αὐτῇ
7 κλεῖθρα, ἀλλὰ καθὼς διέταξεν αὐτῇ, οὕτως ποιεῖ. 7. εἶπεν γάρ·
Ἔως ὥδε ἤξεις, καὶ τὰ κύματά σου ἐν ὧι συντριβήσεται.
8 8. ὠκεανὸς ἀπέραντος ἀνθρώποις καὶ οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι ταῖς αὐ-
9 ταῖς ταγαῖς τοῦ δεσπότου διενθύνονται. 9. καιροὶ ἐαρινοὶ καὶ θερινοὶ
καὶ μετοπωρινοὶ καὶ χειμερινοὶ ἐν εἰρήνῃ μεταπαραδιδόασιν ἀλλήλοις.
10 10. ἀνέμων σταθμοὶ κατὰ τὸν ἴδιον καιρὸν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν
ἀπροσκόπως ἐπιτελοῦσιν. ἀνέμοι τε πηγαί, πρὸς ἀπόλουσιν καὶ ὕγιαν
δημιουργηθεῖσαι, δίχα ἐλλείψεως παρέχονται τοὺς πρὸς ζωῆς ἀν-
θρώποις μαζούς. τὰ τε ἐλάχιστα τῶν ζώων τὰς συνελεύσεις αὐτῶν

ἐν ὁμονοίᾳ καὶ εἰρήνῃ ποιοῦνται. 11. Ταῦτα πάντα ὁ μέγας δημιουργ- 11
γὸς καὶ δεσπότης τῶν πάντων ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ προσέταξεν
εἶναι, εὐεργετῶν τὰ πάντα, ὑπερεκπερισσῶς δὲ ἡμᾶς τοὺς προσπεφευ-
γότας τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
12. ᾧ ἡ δόξα καὶ ἡ μεγαλωσύνη εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 12

XXI. Ὁρᾶτε, ἀγαπητοί, μὴ αἱ εὐεργεσίαι αὐτοῦ αἱ πολλαὶ γέ- 1
νωνται εἰς κρίμα [πᾶσιν] ἡμῖν, ἐὰν μὴ ἀξίως αὐτοῦ πολιτευόμενοι τὰ
καλὰ καὶ εὐάρεστα ἐνώπιον αὐτοῦ ποιῶμεν μετ' ὁμονοίας. 2. λέγει 2
γάρ πον· Πνεῦμα κυρίου λύχνος ἐρευνῶν τὰ ταμιεῖα τῆς γα-
στρός. 3. Ἰδῶμεν πῶς ἐγγύς ἐστιν, καὶ ὅτι οὐδὲν ἔληθεν αὐτὸν 3
τῶν ἐννοιῶν ἡμῶν οὐδὲ τῶν διαλογισμῶν ὧν ποιούμεθα. 4. δίκαιον 4
οὗν ἐστὶν μὴ λειποτακτεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ θελήματος αὐτοῦ. 5. μᾶλ- 5
λον ἀνθρώποις ἄφροσι καὶ ἀνοήτοις καὶ ἐπαιρομένοις καὶ ἐγκανχω-
μένοις ἐν ἀλαζονείᾳ τοῦ λόγου αὐτῶν προσκόψωμεν ἢ τῷ θεῷ. 6. τὸν 6
κύριον Ἰησοῦν, οὗ τὸ αἶμα ὑπὲρ ἡμῶν ἐδόθη, ἐντραπῶμεν· τοὺς
προηγούμενους ἡμῶν αἰδесθῶμεν, τοὺς πρεσβυτέρους τιμήσωμεν, τοὺς
νέους παιδεύσωμεν τὴν παιδείαν τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ, τὰς γυναικας
ἡμῶν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν διορθώσωμεθα· 7. τὸ ἀξιαγάπητον τῆς ἀγνείας 7
ἡθους ἐνδειξάσθωσαν, τὸ ἀκέραιον τῆς πραύτητος αὐτῶν βούλημα
ἀποδειξάσθωσαν, τὸ ἐπιεικὲς τῆς γλώσσης αὐτῶν διὰ τῆς σιγῆς φανερὸν
ποιησάσθωσαν· τὴν ἀγάπην αὐτῶν μὴ κατὰ προσκλήσεις, ἀλλὰ πᾶσιν
τοῖς φοβουμένοις τὸν θεὸν ὁσίως ἴσῃν παρεχέσθωσαν. 8. τὰ τέκνα 8
ἡμῶν τῆς ἐν Χριστῷ παιδείας μεταλαμβάνέσθωσαν· μαθεύσθωσαν τί
ταπεινοφροσύνη παρὰ θεῷ ἰσχύει, τί ἀγάπη ἀγνὴ παρὰ θεῷ δύνатаι,
πῶς ὁ φόβος αὐτοῦ καλὸς καὶ μέγας καὶ σώζων πάντας τοὺς ἐν
αὐτῷ ὁσίως ἀναστρεφόμενους ἐν καθαρᾷ διανοίᾳ. 9. ἐρευνητῆς γάρ 9
ἐστὶν ἐννοιῶν καὶ ἐνθυμήσεων· οὗ ἡ πνοὴ αὐτοῦ ἐν ἡμῖν ἐστίν, καὶ
ὅταν θέλῃ ἀνελεῖ αὐτήν.

XXII. Ταῦτα δὲ πάντα βεβαιοῖ ἡ ἐν Χριστῷ πίστις· καὶ γὰρ 1
αὐτὸς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου οὕτως προσκαλεῖται ἡμᾶς· Δεῦτε
τέκνα, ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. 2. τίς ἐστὶν 2
ἄνθρωπος ὁ θέλων ζοῆν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; 3. παῦ- 3

σον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι
 45 ὁδόν· 4. ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν, 5. ζήτησον
 6 εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν. 6. ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους,
 καὶ ὅσα αὐτοῦ πρὸς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ
 7 ποιούντας κακά, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐ-
 7 τῶν. 7. ἐκέκραξεν ὁ δίκαιος, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ
 8 καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἐρύσατο αὐτόν. 8. πολλὰ αἱ
 μάλιστα τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τοὺς δὲ ἐλπίζοντας ἐπὶ κύριον ἔλεος
 κυκλώσει.

1 XXIII. Ὁ οἰκτιρῶν κατὰ πάντα καὶ εὐεργετικὸς πατήρ ἔχει
 σπλάγχνα ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, ἡπίως τε καὶ προσηγῶς τὰς
 χάριτας αὐτοῦ ἀποδίδοι τοῖς προσερχομένοις αὐτῷ ἀπλῇ διανοίᾳ.
 2 2. διὸ μὴ διψυχῶμεν, μηδὲ ἰνδαλλέσθω ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐπὶ ταῖς
 3 ὑπερβαλλούσαις καὶ ἐνδόξοις δωρεαῖς αὐτοῦ. 3. πόρρω γενέσθω ἀφ'
 ἡμῶν ἡ γραφὴ αὕτη, ὅπου λέγει· Ταλαπύροισι εἰσιν οἱ δόλυνχοι,
 οἱ διστάζοντες τῇ ψυχῇ, οἱ λέγοντες· Ταῦτα ἡκούσαμεν καὶ
 ἐπὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἰδοὺ γεγηράκαμεν καὶ οὐδὲν ἡμῖν
 4 τούτων συνβέβηκεν. 4. Ὡ ἀνόητοι, συμβάλετε ἑαυτοὺς ξύλῳ·
 λάβετε ἄμπελον· πρῶτον μὲν φυλλοροεῖ, εἶτα βλαστὸς γίνεται,
 εἶτα φύλλον, εἶτα ἄνθος, καὶ μετὰ ταῦτα ὄμφαξ, εἶτα σταφυλὴ
 5 παρυστηκυῖα. ὁρᾶτε ὅτι ἐν καιρῷ ὀλίγῳ εἰς πέπειρον καταντᾷ ὁ
 6 καρπὸς τοῦ ξύλου. 5. ἐπ' ἀληθείας ταχὺ καὶ ἐξαίφνης τελειωθήσεται
 τὸ βούλημα αὐτοῦ, συνεπιμαρτυρούσης καὶ τῆς γραφῆς ὅτι ταχὺ
 ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ, καὶ ἐξαίφνης ἥξει ὁ κύριος εἰς τὸν ναὸν
 αὐτοῦ, καὶ ὁ ἅγιος ὃν ὑμεῖς προσδοκᾶτε.

1 XXIV. Κατανοήσωμεν, ἀγαπητοί, πῶς ὁ δεσπότης ἐπιδείκνυται
 διηνεκῶς ἡμῖν τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν ἔσεσθαι, ἥς τὴν ἀπαρχὴν
 2 ἐποίησατο τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστήσας. 2. ἴδωμεν,
 3 ἀγαπητοί, τὴν κατὰ καιρὸν γινομένην ἀνάστασιν. 3. ἡμέρα καὶ νύξ
 ἀνάστασιν ἡμῖν δηλοῦσιν· κοιμᾶται ἡ νύξ, ἀνίσταται [ἡ] ἡμέρα, ἡ
 4 ἡμέρα ἄπεισιν, νύξ ἐπέρχεται. 4. λάβωμεν τοὺς καρπούς· ὁ σπόρος
 5 πῶς καὶ τίνα τρόπον γίνεται; 5. ἐξηλθεν ὁ σπείρων καὶ ἔβαλεν εἰς

τὴν γῆν ἕκαστον τῶν σπερμάτων· ἅτινα πεσόντα εἰς τὴν γῆν ξηρὰ καὶ γυμνὰ διαλύεται, εἴτ' ἐκ τῆς διαλύσεως ἡ μεγαλειότης τῆς προνοίας τοῦ δεσπότου ἀνίστησιν αὐτά, καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς πλείονα αὖξει καὶ ἐκφέρει καρπόν.

XXV. Ἰδωμεν τὸ παράδοξον σημεῖον τὸ γινόμενον ἐν τοῖς 1 ἀνατολικοῖς τόποις, τοῦτέστιν τοῖς περὶ τὴν Ἀραβίαν. 2. ὄρνεον γάρ 2 ἐστὶν ὃ προσονομάζεται φοίνιξ· τοῦτο μονογενὲς ὑπάρχον ζῷον ἔτη πεντακόσια, γενόμενόν τε ἤδη πρὸς ἀπόλυσιν τοῦ ἀποθανεῖν αὐτό, σηκὸν ἑαυτῷ ποιεῖ ἐκ λιβάνου καὶ σμύρνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀρωμάτων, εἰς ὃν πληρωθέντος τοῦ χρόνου εἰσέρχεται καὶ τελευτᾷ. 3. σηπο- 3 μένης δὲ τῆς σαρκὸς σκώληξ τις ἐγγενῶται, ὃς ἐκ τῆς ἰκμάδος τοῦ τετελευτηκότος ζώου ἀνατρεφόμενος πετροφνεῖ· εἶτα γενναῖος γενόμενος αἴρει τὸν σηκὸν ἐκείνον ὅπου τὰ ὅσα τοῦ προγεγονότος ἐστὶν, καὶ ταῦτα βαστάζων διανύει ἀπὸ τῆς Ἀραβικῆς χώρας ἕως τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν λεγομένην Ἡλιούπολιν. 4. καὶ ἡμέρας, βλεπόντων 4 πάντων, ἐπιπτὰς ἐπὶ τὸν τοῦ ἡλίου βωμὸν τίθησιν αὐτά, καὶ οὕτως εἰς τοῦπίσω ἀφορμᾷ. 5. οἱ οὖν ἱερεῖς ἐπισκέπτονται τὰς ἀναγραφὰς 5 τῶν χρόνων, καὶ εὐρίσκουσιν αὐτὸν πεντακοσιοστοῦ ἔτους πεπληρωμένου ἐληλυθέναι.

XXVI. Μέγα καὶ θαυμαστὸν οὖν νομίζομεν εἶναι, εἰ ὁ δημιουργὸς 1 τῶν πάντων ἀνάστασιν ποιήσεται τῶν ὅσως αὐτῷ δουλευσάντων ἐν πεποιθήσει πίστεως ἀγαθῆς, ὅπου καὶ δι' ὀρνέου δεικνυσιν ἡμῖν τὸ 2 μεγαλεῖον τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ; 2. λέγει γάρ πον· Καὶ ἔξανα- 2 στῆσεις με, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι, καί· Ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα, ἐξηγέρθην, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ. 3. καὶ πάλιν Ἰὼβ λέ- 3 γει· Καὶ ἀναστήσεις τὴν σάρκα μου ταύτην τὴν ἀναντλήσασαν ταῦτα πάντα.

XXVII. Ταύτη οὖν τῇ ἐλπίδι προσδεδεδέσθωσαν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν 1 τῷ πιστῷ ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις καὶ τῷ δικαίῳ ἐν τοῖς κρίμασιν. 2. ὁ 2 παραγγείλας μὴ ψεύδεσθαι, πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς οὐ ψεύσεται· οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον παρὰ τῷ θεῷ εἰ μὴ τὸ ψεύσασθαι. 3. ἀναξωπυρη- 3 σάτω οὖν ἡ πίστις αὐτοῦ ἐν ἡμῖν, καὶ νοήσωμεν ὅτι πάντα ἐγγὺς

4 αὐτῷ ἐστίν. 4. ἐν λόγῳ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ συνεστήσατο τὰ
 5 πάντα, καὶ ἐν λόγῳ δύνатаι αὐτὰ καταστρέφαι. 5. Τίς ἔρει αὐτῷ·
 Τί ἐποίησας; ἢ τίς ἀντιστήσεται τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ;
 ὅτε θέλει καὶ ὡς θέλει ποιήσει πάντα, καὶ οὐδὲν μὴ παρέλθῃ τῶν
 6 δεδογματισμένων ὑπὸ αὐτοῦ. 6. πάντα ἐνώπιον αὐτοῦ εἶσιν, καὶ οὐδὲν
 7 κέληθεν τὴν βουλὴν αὐτοῦ, 7. εἰ οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν
 θεοῦ, ποιῶσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα· ἡ ἡμέρα
 τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα, καὶ νύξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνώσιν·
 καὶ οὐκ εἰσὶν λόγοι οὐδὲ λαλῖαι ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ
 αὐτῶν.

1 XXVIII. Πάντων οὖν βλεπομένων καὶ ἀκουομένων, φοβηθῶμεν
 αὐτόν καὶ ἀπολίπωμεν φεύγων μιὰς ἐπιθυμίας, ἵνα τῷ ἔλκει
 2 αὐτοῦ σκεπασθῶμεν ἀπὸ τῶν μελλόντων κριμάτων. 2. ποῦ γὰρ τις
 ἡμῶν δύνатаι φυγεῖν ἀπὸ τῆς κραταιᾶς χειρὸς αὐτοῦ; ποῖος δὲ κόσ-
 3 μος δέξεται τινὰ τῶν αὐτομολούντων ἀπὸ αὐτοῦ; λέγει γὰρ πού το
 3 γραφεῖον· 3. Ποῦ ἀφήξω καὶ ποῦ κρυβήσομαι ἀπὸ τοῦ προσώ-
 που σου; ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν ἀπέλθω
 εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς, ἐκεῖ ἡ δεξιὰ σου· ἐὰν καταστρώσω εἰς
 4 τὰς ἀβύσσους, ἐκεῖ τὸ πνεῦμά σου. 4. ποῖ οὖν τις ἀπέλθῃ ἢ
 ποῦ ἀποδράσῃ ἀπὸ τοῦ τὰ πάντα ἐμπεριέχοντος;

1 XXIX. Προσέλθωμεν οὖν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι ψυχῆς, ἀγνὰς καὶ
 ἀμιάντους χεῖρας αἵροντες πρὸς αὐτόν, ἀγαπῶντες τὸν ἐπιεικῆ καὶ
 εὐσπλαγχνον πατέρα ἡμῶν, ὃς ἐκλογῆς μέρος ἡμᾶς ἐποίησεν ἑαυτοῦ.
 2 2. οὕτω γὰρ γέγραπται· Ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὥς
 2 διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ, ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν
 ἀγγέλων θεοῦ. ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακώβ, σκολι-
 3 νισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραήλ. 3. καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λέγει·
 3 Ἰδοὺ κύριος λαμβάνει ἑαυτῷ ἔθνος ἐκ μέσου ἐθνῶν, ὥσπερ λαμ-
 βάνει ἄνθρωπος τὴν ἀπαρχὴν αὐτοῦ τῆς αἰῶ· καὶ ἐξελεύσεται
 ἐκ τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἄγια ἀγίων.

XXVII, 5) Sap. 12, 12, 11, 22. — 7) Ps. 19, 2—4. — XXVIII, 3) Ps.
 139, 7 sqq. — XXIX, 2) Deut. 32, 8 sq. — 3) Deut. 4, 34, 14, 2. Num.
 18, 27. II Chr. 31, 14. Ezech. 48, 12.

XXX. Ἀγία οὖν μερὶς ὑπάρχοντες ποιήσωμεν τὰ τοῦ ἁγιασμοῦ ¹
 πάντα, φεύγοντες καταλαλιάς, μισαρὰς τε καὶ ἀνάγνους συμπλοκάς, μέ-
 θας τε καὶ νεωτερισμοὺς καὶ βδελυκτὰς ἐπιθυμίας, μυσεράν μοιχείαν,
 βδελυκτὴν ὑπερηφανίαν. 2. Θεὸς γάρ, φησὶν, ὑπερηφάνοις ἀντιτάσ- ²
 σεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 3. Κολληθῶμεν οὖν ἐκείνοις ³
 οἷς ἡ χάρις ἀπὸ τοῦ θεοῦ δέδοται· ἐνδυσάμεθα τὴν ὁμόνοιαν
 ταπεινοφρονοῦντες, ἐγκρατευόμενοι, ἀπὸ παντὸς ψιθυρισμοῦ καὶ κατα-
 λαλιᾶς πόρρω ἑαυτοὺς ποιοῦντες, ἔργοις δικαιούμενοι καὶ μὴ λόγοις.
 4. λέγει γάρ· Ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀντακούσεται· ἢ ὁ εὐλα- ⁴
 λος ὀλεται εἶναι δίκαιος; 5. εὐλογημένος γεννητὸς γυναικὸς ⁵
 ὀλιγόβιος, μὴ πολὺς ἐν ῥήμασιν γίνου. 6. Ὁ ἔπαινος ἡμῶν ἔστω ⁶
 ἐν θεῷ, καὶ μὴ ἐξ αὐτῶν· αὐτεπαινετοὺς γὰρ μισεῖ ὁ θεός. 7. ἡ ⁷
 μαρτυρία τῆς ἀγαθῆς πράξεως ἡμῶν διδόσθω ὑπ' ἄλλων, καθὼς
 ἐδόθη τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῖς δικαίοις. 8. Θράσος καὶ αὐθάδεια ⁸
 καὶ τόλμα τοῖς κατηραμένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ἐπιείκεια καὶ ταπεινο-
 φροσύνη καὶ πραῦτης παρὰ τοῖς ὑπολογημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

XXXI. Κολληθῶμεν οὖν τῇ εὐλογίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἴδωμεν τίνες ¹
 αἱ ὁδοὶ τῆς εὐλογίας. ἀνατυλίξωμεν τὰ ἀπ' ἀρχῆς γενόμενα. 2. τίνος ²
 χάριν ὑπολογίσθη ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ; οὐχὶ δικαιοσύνην καὶ ἀλή-
 θειαν διὰ πίστεως ποιήσας; 3. Ἰσαὰκ μετὰ πεποιθήσεως γινώσκων ³
 τὸ μέλλον ἠδέως προσήγετο θυσία. 4. Ἰακώβ μετὰ ταπεινοφροσύνης ⁴
 ἐξεχώρησεν τῆς γῆς αὐτοῦ δι' ἀδελφὸν καὶ ἐπορεύθη πρὸς Λάβαν
 καὶ ἐδούλευσεν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ τὸ δωδεκάσκηπτρον τοῦ Ἰσραήλ.

XXXII. Ὁ ἄν τις καθ' ἕνα καστον ἐλικρινῶς κατανοήσῃ, ¹
 ἐπιγνώσεται μεγαλεῖα τῶν ὑπ' αὐτοῦ δεδομένων δωρεῶν. 2. ἐξ ²
 αὐτοῦ γὰρ ἱερεῖς τε καὶ Λευῖται πάντες οἱ λειτουργοῦντες τῷ θυσια-
 στηρίῳ τοῦ θεοῦ· ἐξ αὐτοῦ ὁ κύριος Ἰησοῦς τὸ κατὰ σάρκα· ἐξ
 αὐτοῦ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ ἡγούμενοι κατὰ τὸν Ἰουδαῖον· τὰ δὲ
 λοιπὰ σκηπτρα αὐτοῦ οὐκ ἐν μικρᾷ δόξῃ ὑπάρχουσιν, ὥς ἐπαγγει-
 λαμένου τοῦ θεοῦ ὅτι Ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς οἱ ἀστέρες τοῦ
 οὐρανοῦ. 3. Πάντες οὖν ἐδοξάσθησαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν οὐ δι' ³

XXX, 2) Prov. 3, 34. — 4) Iob. 11, 2 sq. — XXXI, 3) Gen., 22 7 sq. —
 4) Gen. 28 sq. — XXXII, 2) Rom. 9, 5. Gen. 22, 17.

αὐτῶν ἢ τῶν ἔργων αὐτῶν ἢ τῆς δικαιοπραγίας ἧς κατεργάσαντο, ἀλλὰ διὰ τοῦ Θελήματος αὐτοῦ. 4. καὶ ἡμεῖς οὖν, διὰ Θελήματος αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κληθέντες, οὐ δι' ἑαυτῶν δικαιούμεθα οὐδὲ διὰ τῆς ἡμετέρας σοφίας ἢ συνέσεως ἢ εὐσεβείας ἢ ἔργων ὧν κατεργασάμεθα ἐν ὁσιότητι καρδίας, ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως, δι' ἧς πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος ὁ παντοκράτωρ Θεὸς ἐδικαίωσεν· ὃ ἔστω ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1 XXXIII. Τί οὖν ποιήσωμεν, ἀδελφοί; ἀρρήσωμεν ἀπὸ τῆς ἀγαθοποιίας καὶ ἐγκαταλίπωμεν τὴν ἀγάπην; μηθαμῶς τοῦτο ἔσσαι ὁ δεσπότης ἐφ' ἡμῖν γε γενηθῆναι, ἀλλὰ σπεύσωμεν μετὰ ἐκτενείας 2 καὶ προθυμίας πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελεῖν. 2. αὐτὸς γὰρ ὁ δημιουργὸς καὶ δεσπότης τῶν ἀπάντων ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀγάλλεται. 3. τῷ γὰρ παμμεγεθεστάτῳ αὐτοῦ κράτει οὐρανούς ἐστήρισεν καὶ τῇ ἀκαταλήπτῳ αὐτοῦ συνέσει διεκόσμησεν αὐτούς· γῆν τε διεχώρισεν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος αὐτὴν ὕδατος καὶ ἠθράσεν ἐπὶ τὸν ἀσφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος Θεμέλιον, τὰ τε ἐν αὐτῇ ζῶα φοιτῶντα τῇ ἑαυτοῦ διατάξει ἐκέλευσεν εἶναι· θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα προδημιουργήσας ἐνέκλεισεν τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει. 4 4. ἐπὶ πᾶσι τὸ ἐξοχώτατον καὶ παμμέγεθες κατὰ διάνοιαν, ἄνθρωπον, ταῖς ἱεραῖς καὶ ἀμώμοις χερσὶν ἔπλασεν, τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνης 5 χαρακτῆρα. 5. οὕτως γὰρ φησιν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν. καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς 6 τὸν ἄνθρωπον, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. 6. ταῦτα οὖν πάντα τελειώσας ἐπήνεσεν αὐτὰ καὶ ὑψόγησεν καὶ εἶπεν· Αὐξάνεσθε 7 καὶ πληθύνεσθε. 7.†Εἶδομεν†ὅτι ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς πάντες ἐκοσμήθησαν οἱ δίκαιοι, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἔργοις ἀγαθοῖς ἑαυτὸν κοσμήσας ἐχάρη. 8. ἔχοντες οὖν τοῦτον τὸν ὑπογραμμὸν ἀόκνως προσέλιθωμεν τῷ Θελήματι αὐτοῦ, ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ἡμῶν ἐργασώμεθα ἔργον δικαιοσύνης.

1 XXXIV. Ὁ ἀγαθὸς ἐργάτης μετὰ παρησιαίας λαμβάνει τὸν ἄρτον τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὁ νωθρὸς καὶ παρειμένος οὐκ ἀντοφθαλμεῖ τῷ 2 ἐργοπαρέκτῃ αὐτοῦ. 2. δέον οὖν ἐστὶν προθύμους ἡμᾶς εἶναι εἰς

ἀγαθοποιῶν· ἐξ αὐτοῦ γὰρ ἐστιν τὰ πάντα. 3. προλέγει γὰρ ἡμῖν· 3
 Ἰδοὺ ὁ κύριος, καὶ ὁ μισθὸς αὐτοῦ πρὸ προσώπου αὐτοῦ, ἀπο-
 δοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 4. προτρέπεται οὖν ἡμᾶς 4
 πιστεύοντας ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ἐπ' αὐτῷ, μὴ ἀργοὺς μηδὲ παρει-
 μένους εἶναι ἐπὶ πᾶν ἔργον ἀγαθόν. 5. τὸ καύχημα ἡμῶν καὶ ἡ 5
 παρηγορία ἔστω ἐν αὐτῷ· ὑποτασσάμεθα τῷ θελήματι αὐτοῦ· κατα-
 νοήσωμεν τὸ πᾶν πληθος τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, πῶς τῷ θελήματι αὐτοῦ
 λειτουργοῦσιν παρεστῶτες. 6. λέγει γὰρ ἡ γραφή· Μύριαι μυριάδες 6
 παρειστῆκισαν αὐτῷ, καὶ χίλιαι χιλιάδες ἐλειτουργοῦν αὐτῷ, καὶ
 ἐκέκραγον· Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ
 κτίσις τῆς δόξης αὐτοῦ. 7. καὶ ἡμεῖς οὖν, ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτὸ 7
 συναχθέντες τῇ συνειδήσει, ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος βοήσωμεν πρὸς αὐτὸν
 ἑκτενῶς, εἰς τὸ μετόχους ἡμᾶς γενέσθαι τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων
 ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ. 8. λέγει γὰρ· Ὁφθαλμοὶ οὐκ εἶδεν καὶ οὐς 8
 οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ὅσα ἡτοί-
 μασεν κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν.

XXXV. Ὡς μακάρια καὶ θαυμαστά τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, ἀγα- 1
 πητοί. 2. ζωὴ ἐν ἀθανασίᾳ, λαμπρότης ἐν δικαιοσύνῃ, ἀλήθεια ἐν 2
 παρηγορίᾳ, πίστις ἐν πεποιθήσει, ἐγκράτεια ἐν ἀγιασμῷ, καὶ ταῦτα
 † ὑποπίπτοντα † ὑπὸ τὴν διάνοιαν ἡμῶν. 3. τίνα οὖν ἄρα ἐστὶν τὰ 3
 ἐτοιμαζόμενα τοῖς ὑπομένουσιν; ὁ δημιουργὸς καὶ πατὴρ τῶν αἰώνων
 ὁ πανάγιος αὐτὸς γινώσκει τὴν ποσότητα καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν.
 4. ἡμεῖς οὖν ἀγωνισάμεθα εὐρεθῆναι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ὑπομε- 4
 νόντων, ὅπως μεταλάβωμεν τῶν ἐπηγγελμένων δωρεῶν. 5. πῶς 5
 δὲ ἔσται τοῦτο, ἀγαπητοί; ἐὰν ἐστηριγμένη ᾖ ἡ διάνοια ἡμῶν
 πιστῶς πρὸς τὸν θεόν· ἐὰν ἐκζητῶμεν τὰ εὐάρεστα καὶ εὐπρόσδεκτα
 αὐτοῦ· ἐὰν ἐπιτελέσωμεν τὰ ἀνήκοντα τῇ ἀμώμῳ βουλήσει αὐτοῦ
 καὶ ἀκολουθήσωμεν τῇ ὁδῷ τῆς ἀληθείας, ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν
 πᾶσαν ἀδικίαν καὶ πονηρίαν, πλεονεξίαν, ἔρεις, κακοηθείας τε καὶ δό-
 λους, ψιθυρισμοὺς τε καὶ καταλαλιάς, θεοστυγίαν, ὑπερηφανίαν τε
 καὶ ἀλαζονείαν, κενοδοξίαν τε καὶ ἀφιλοξενίαν. 6. ταῦτα γὰρ οἱ 6

XXXIV, 3) Ies. 40, 10. 62, 11. — 6) Dan. 7, 10. Ies. 6, 3. — 8) I Cor. 2, 9.
 XXXV, 5) Rom. 1, 29 — 32.

πράσσοντες στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες
 7 αὐτά, ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς. 7. λέγει γὰρ ἡ γραφή·
 Τῷ δὲ ἀμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός· Ἰνατί σὺ διηγῇ τὰ δικαιώματά
 μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου ἐπὶ στόματός σου;
 8 8. σὺ δὲ ἐμίσησας παιδεῖαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς
 τὰ ὀπίσω. εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεخες αὐτῷ, καὶ μετὰ
 μοιχῶν τὴν μερίδα σου ἐτίθεις· τὸ στόμα σου ἐπλεόνασεν κακίαν,
 καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκεν δολιότητα· καθήμενος κατὰ τοῦ
 ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρὸς σου
 9 ἐτίθεις σκάνδαλον. 9. ταῦτα ἐποίησας, καὶ ἐσίγησα· ὑπέλαβες,
 10 ἄνομε, ὅτι ἕσομαί σοι ὅμοιος. 10. ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω
 11 σε κατὰ πρόσωπόν σου. 11. σύνετε δὴ ταῦτα, οἱ ἐπιλανθανό-
 μενοι τοῦ θεοῦ, μήποτε ἀρπάσῃ ὡς λέων, καὶ μὴ ᾗ ὁ ῥυόμενος.
 12 12. θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἦν δεῖξω αὐτῷ
 τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

1 XXXVI. Αὕτη ἡ ὁδός, ἀγαπητοί, ἐν ᾗ εὗρομεν τὸ σωτήριον
 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀρχιερέα τῶν προσφορῶν ἡμῶν, τὸν προστά-
 2 την καὶ βοηθὸν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν. 2. διὰ τούτου ἀνείζομεν εἰς τὰ
 ὕψη τῶν οὐρανῶν· διὰ τούτου ἐνοπτριζόμεθα τὴν ἁμωμον καὶ ὑπερ-
 τάτην ὄψιν αὐτοῦ· διὰ τούτου ἠνεώχθησαν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς
 καρδίας· διὰ τούτου ἡ ἀσύνητος καὶ ἐσκοτωμένη διάνοια ἡμῶν ἀνα-
 θάλλει εἰς τὸ [θαυμαστὸν αὐτοῦ] φῶς· διὰ τούτου ἠθέλησεν ὁ δεσπό-
 3 τῆς τῆς ἀθανάτου γνώσεως ἡμᾶς γεύσασθαι· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς
 μεγαλωσύνης αὐτοῦ, τοσοῦτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων ὅσα διαφορῶ-
 3 τερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. 3. γέγραπται γὰρ οὕτως· Ὁ ποιῶν
 τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ
 4 πυρὸς φλόγα. 4. ἐπὶ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτως εἶπεν ὁ δεσπότης·
 Υἱός μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· αἰτῆσαι παρ' ἐμοῦ,
 καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν
 5 σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. 5. καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν· Κάθου
 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν

7) Ps. 50, 16—23. — XXXVI, 2) Hebr. 1, 3 sq. — 3) Ps. 104, 4.
 Hebr. 1, 7. — 4) Ps. 2, 7 sq. Hebr. 1, 5. — 5) Ps. 110, 1. Hebr. 1, 13.

ποδῶν σου. 6. τίνες οὖν οἱ ἐχθροί; οἱ φαῦλοι καὶ ἀντιτασσόμενοι 6
τῷ θελήματι αὐτοῦ.

XXXVII. Στρατευσώμεθα οὖν, ἄνδρες ἀδελφοί, μετὰ πάσης ἐκ- 1
τενείας ἐν τοῖς ἀμώμοις προστάγμασιν αὐτοῦ. 2. κατανοήσωμεν τοὺς 2
στρατευομένους τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν, πῶς εὐτάκτως, πῶς εὐείκτως,
πῶς ὑποτεταγμένως ἐπιτελοῦσιν τὰ διατασσόμενα. 3. οὐ πάντες εἰσὶν 3
ἑπαρχοὶ οὐδὲ χιλιάρχοι οὐδὲ εκατόνταρχοι οὐδὲ πεντηκόνταρχοι οὐδὲ
τὸ καθ' ἑξῆς, ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι τὰ ἐπιτασσόμενα ὑπὸ
τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἡγουμένων ἐπιτελεῖ. 4. οἱ μεγάλοι δίχα τῶν 4
μικρῶν οὐ δύνανται εἶναι, οὔτε οἱ μικροὶ δίχα τῶν μεγάλων· σύγκρα-
σίς τις ἐστὶν ἐν πᾶσιν, καὶ ἐν τούτοις χρῆσις. 5. λάβωμεν τὸ σῶμα 5
ἡμῶν· ἡ κεφαλὴ δίχα τῶν ποδῶν οὐδὲν ἐστὶν, οὕτως οὐδὲ οἱ πόδες
δίχα τῆς κεφαλῆς· τὰ δὲ ἐλάχιστα μέλη τοῦ σώματος ἡμῶν ἀναγκαῖα
καὶ εὐχρηστά εἰσιν ὅλῳ τῷ σώματι· ἀλλὰ πάντα συνπνεῖ καὶ ὑποταγῇ
μιᾷ χρῆται εἰς τὸ σώζεσθαι ὅλον τὸ σῶμα.

XXXVIII. Σωξέσθω οὖν ἡμῶν ὅλον τὸ σῶμα ἐν Χριστῷ Ἰη- 1
σοῦ, καὶ ὑποταστέσθω ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καθὼς ἐτέθη
ἐν τῷ χαρίσματι αὐτοῦ. 2. ὁ ἰσχυρὸς τημελεῖτω τὸν ἀσθενῆ, ὁ δὲ 2
ἀσθενὴς ἐντρεπέτω τὸν ἰσχυρόν· ὁ πλούσιος ἐπιχορηγείτω τῷ πτωχῷ,
ὁ δὲ πτωχὸς εὐχαριστεῖτω τῷ θεῷ ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ δι' οὗ ἀνα-
πληρωθῇ αὐτοῦ τὸ ὑστέρημα. ὁ σοφὸς ἐνδεικνύσθω τὴν σοφίαν
αὐτοῦ μὴ ἐν λόγοις ἀλλ' ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς· ὁ ταπεινόφρων μὴ
ἐαυτῷ μαρτυρεῖτω, ἀλλ' ἕκαστος ὑφ' ἑτέρου ἐαντὸν μαρτυρεῖσθαι· ὁ
ἀγνὸς ἐν τῇ σαρκὶ μὴ ἀλαζονευέσθω, γινώσκων ὅτι ἕτερός ἐστιν ὁ
ἐπιχορηγῶν αὐτῷ τὴν ἐγκράτειαν. 3. Ἀναλογισώμεθα οὖν, ἀδελφοί, 3
ἐκ ποίας ὕλης ἐγενήθημεν, ποῖοι καὶ τίνες εἰσὶν ἡλθαμεν εἰς τὸν κόσ-
μον· ἐκ ποίου τάφου καὶ σκότους ὁ πλάσας ἡμᾶς καὶ δημιουργήσας
εἰσὶν ἡμᾶς εἰς τὸν κόσμον αὐτοῦ, προετοιμάσας τὰς ἐργεσίας αὐτοῦ
πρὶν ἡμᾶς γεννηθῆναι. 4. ταῦτα οὖν πάντα ἐξ αὐτοῦ ἔχοντες ὀφεί- 4
λομεν κατὰ πάντα εὐχαριστεῖν αὐτῷ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ἀμήν.

XXXIX. Ἀφρονες καὶ ἀσύνετοι καὶ μαροὶ καὶ ἀπαίδευτοι χλευά- 1

ζουσιν ἡμᾶς καὶ μυκτηρίζουσιν, ἐαυτοὺς βουλόμενοι ἐπαίρεσθαι ταῖς
 2 διανοίαις αὐτῶν. 2. τί γὰρ δύναται θνητός; ἢ τίς ἰσχύς γηγενοῦς;
 3 3. γέγραπται γάρ· Οὐκ ἦν μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ
 4 αὖραν καὶ φωνὴν ἤκουον· 4. Τί γάρ; μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς
 ἐναντι κυρίου; ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνὴρ; εἰ κατὰ
 5 παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σχολίων τι
 ἐπενόησεν· 5. οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς ἐνώπιον αὐτοῦ· ἕα δέ,
 οἱ κατοικοῦντες οἰκίας πηλινας, ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 6 πηλοῦ ἐσμέν. ἔπαισεν αὐτοὺς σιγὴν τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐθεν
 7 ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσίν· παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἐαν-
 8 τοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο· 6. ἐνεφύσησεν αὐτοῖς, καὶ ἐτελεύτη-
 9 σαν παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν. 7. ἐπικάλεσαι δέ, εἴ τις
 σοὶ ὑπακούσεται, ἢ εἴ τινα ἀγίων ἀγγέλων ὄψῃ· καὶ γὰρ ἄφρο-
 8 να ἀναιρεῖ ὀργή, πεπλανημένον δὲ θανατοὶ ζῆλος. 8. ἐγὼ δὲ
 9 εἴωρακα ἄφρονας ῥίξας βάλλοντας, ἀλλ' εὐθέως ἐβρώθη αὐτῶν ἡ
 δίαίτα. 9. πόρρω γένοιτο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας· κολαβρι-
 σθείησαν ἐπὶ θύραις ἡσοόνων, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαιρούμενος·
 ἃ γὰρ ἐκείνοις ἡτοίμασται, δίκαιοι ἔδονται· αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν
 οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται.

1 XL. Προδῆλυν οὖν ἡμῖν ὄντων τούτων, καὶ ἐγκεκυφότες εἰς τὰ
 βᾶθη τῆς θείας γνώσεως, πάντα τάξει ποιεῖν ὀφείλομεν ὅσα ὁ δεσπό-
 2 τῃς ἐπιτελεῖν ἐκέλευσεν κατὰ καιροὺς τεταγμένους· 2. τὰς τε προσ-
 φορὰς καὶ λειτουργίας [ἐπιτελεῖσθαι, καὶ] οὐκ εἰκῇ ἢ ἀτάκτως ἐκέ-
 3 λευσεν γίνεσθαι, ἀλλ' ὥρισμένοις καιροῖς καὶ ὥραις· 3. ποῦ τε καὶ
 διὰ τίνων ἐπιτελεῖσθαι θέλει, αὐτὸς ὥρισεν τῇ ὑπερτάτῃ αὐτοῦ βου-
 λήσῃ, ἵν' ὁσίως πάντα γινόμενα ἐν εὐδοκίᾳ εὐπρόσδεκτα εἴῃ τῷ
 4 θελήματι αὐτοῦ. 4. Οἱ οὖν τοῖς προστεταγμένοις καιροῖς ποιοῦντες
 τὰς προσφορὰς αὐτῶν εὐπρόσδεκτοὶ τε καὶ μακάριοι· τοῖς γὰρ νομί-
 5 μοις τοῦ δεσπότη ἀκολουθοῦντες οὐ διαμαρτάνουσιν. 5. τῷ γὰρ
 ἀρχιερεῖ ἴδιαι λειτουργίαι δεδομέναι εἰσίν, καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἴδιος ὁ
 τόπος προστέτακται, καὶ Λευίταις ἴδιαι διακονίαι ἐπικαινται· ὁ λαϊκὸς
 ἀνθρῶπος τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασιν δέδεται.

XLI. Ἐκαστος ἡμῶν, ἀδελφοί, ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι εὐαρεστεῖται 1
 θεῷ ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει ὑπάρχων, μὴ παρεκβαίνων τὸν ὠρισμένον 2
 τῆς λειτουργίας αὐτοῦ κανόνα, ἐν σεμνότητι. 2. Οὐ πανταχοῦ, ἀδελ- 2
 φοί, προσφέρονται θυσίαι ἐνδελεχισμοῦ ἢ εὐχῶν ἢ περὶ ἁμαρτίας καὶ 3
 πλημμελείας, ἀλλ' ἢ ἐν Ἱερουσαλὴμ μόνῃ· καὶ κεῖ δὲ οὐκ ἐν παντὶ 4
 τόπῳ προσφέρεται, ἀλλ' ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ πρὸς τὸ θυσιαστήριον, 5
 μωμοσκοπηθέν τὸ προσφερόμενον διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προειρη- 6
 μένων λειτουργῶν. 3 οἱ οὖν παρὰ τὸ καθήκον τῆς βουλίσσεως αὐτοῦ 3
 ποιούντες τι, θάνατον τὸ πρόστιμον ἔχουσιν. 4. Ὁρᾶτε, ἀδελφοί· 4
 ὅσα πλείονος κατηξιώθημεν γνώσεως, τοσούτῳ μᾶλλον ὑποκείμεθα 5
 κινδύνῳ.

XLII. Οἱ ἀπόστολοι ἡμῖν εὐηγγελίσθησαν ἀπὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 1
 Χριστοῦ, Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐξεπέμφθη. 2. ὁ Χριστὸς 2
 οὖν ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ· ἐγένοντο οὖν 3
 ἀμφοτέρω εὐτάκτως ἐκ θελήματος θεοῦ. 3. παραγγελίας οὖν λαβόν- 3
 τες καὶ πληροφορηθέντες διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χρι- 4
 στοῦ καὶ πιστωθέντες ἐν τῷ λόγῳ τοῦ θεοῦ, μετὰ πληροφορίας πνεύ- 5
 ματος ἁγίου ἐξήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ μέλλειν 6
 ἔρχεσθαι. 4. κατὰ χώρας οὖν καὶ πόλεις κηρύσσοντες (καὶ τοὺς ὑπα- 4
 κούοντας τῇ βουλήσει τοῦ θεοῦ βαπτίζοντες) καθίστανον τὰς ἀπαρχὰς 5
 αὐτῶν, δοκιμάσαντες τῷ πνεύματι, εἰς ἐπισκόπους καὶ διακόνους τῶν 6
 μελλόντων πιστεύειν. 5. καὶ τοῦτο οὐ καινῶς· ἐκ γὰρ δὴ πολλῶν 5
 χρόνων ἐγέγραπτο περὶ ἐπισκόπων καὶ διακόνων. οὕτως γὰρ που 6
 λέγει ἡ γραφή· Καταστήσω τοὺς ἐπισκόπους αὐτῶν ἐν δικαιο- 7
 σύνῃ καὶ τοὺς διακόνους αὐτῶν ἐν πίστει.

XLIII. Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ οἱ ἐν Χριστῷ πιστευθέντες παρὰ 1
 θεοῦ ἔργον τοιοῦτο κατέστησαν τοὺς προειρημένους; ὅπου καὶ ὁ μα- 2
 κάριος πιστὸς θεράπων ἐν ὅλῳ τῷ ὄλκῳ Μωϋσῆς τὰ διατεταγμένα 3
 αὐτῷ πάντα ἐσημειώσατο ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις, ὧ καὶ ἐπηκολού- 4
 θησαν οἱ λοιποὶ προφήται, συνεπιμαρτυροῦντες τοῖς ὑπ' αὐτοῦ νενομο- 5
 θετημένοις. 2. ἐκεῖνος γάρ, ζήλου ἐμπεσόντος περὶ τῆς ἱερωσύνης 2
 καὶ στασιαζουσῶν τῶν φυλῶν ὅποια αὐτῶν εἴη τῷ ἐνδόξῳ ὀνόματι 3
 κεκοσμημένη, ἐκέλευσεν τοὺς δώδεκα φυλάρχους προσενεγκεῖν αὐτῷ

ῥάβδους ἐπιγεγραμμένας ἐκάστης φυλῆς κατ' ὄνομα· καὶ λαβὼν αὐτὰς
 ἔθηκεν καὶ ἐσφράγισεν τοῖς δακτυλίοις τῶν φυλάρχων, καὶ ἀπέθετο
 αὐτὰς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ Θεοῦ·
 3 καὶ κλείσας τὴν σκηνὴν ἐσφράγισεν τὰς κλεῖδας ὡσαύτως(ὡς) καὶ
 4 τὰς ῥάβδους, 4. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἥς ἂν φυλῆς ἡ
 ῥάβδος βλαστήσῃ, ταύτην ἐκλέλεκται ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἱερατεύειν καὶ
 5 λειτουργεῖν αὐτῶ. 5. πρῶτος δὲ γενομένης συνεκάλεσεν πάντα τὸν
 'Ισραήλ, τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐπεδείξατο τοῖς
 φυλάρχοις τὰς σφραγίδας, καὶ ἤνοιξεν τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ
 προεῖλε τὰς ῥάβδους· καὶ εὗρέθη ἡ ῥάβδος 'Ααρὼν οὐ μόνον βεβλα-
 6 στηκυῖα, ἀλλὰ καὶ καρπὸν ἔχουσα. 6. τί δοκεῖτε, ἀγαπητοί; οὐ
 προήρδει Μωϋσῆς τοῦτο μέλλειν ἔσεσθαι; μάλιστα ἦρδει· ἀλλ' ἵνα μὴ
 ἀκαταστασίᾳ γένηται ἐν τῷ 'Ισραήλ, οὕτως ἐποίησεν, εἰς τὸ δοξασθῆ-
 ναι τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ καὶ μόνου [κυρίου]· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1 XLIV. Καὶ οἱ ἀπόστολοι ἡμῶν ἔγνωσαν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν
 'Ιησοῦ Χριστοῦ ὅτι ἔρις ἔσται ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐπισκοπῆς.
 2 2. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν πρόγνωσιν εἰληφότες τελείαν κατέστη-
 σαν τοὺς προειρημένους, καὶ μεταξὺ ἐπινομήντων ἔδωκαν ὅπως ἔαν
 κοιμηθῶσιν, διαδέξωνται ἕτεροι δεδοκιμασμένοι ἄνδρες τὴν λειτουργίαν
 3 αὐτῶν. 3. τοὺς οὖν κατασταθέντας ὑπ' ἐκείνων ἢ μεταξὺ ὑφ' ἐτέρων
 ἑλλογίμων ἀνδρῶν συνευδοκησάσης τῆς ἐκκλησίας πάσης, καὶ λειτουρ-
 γήσαντας ἀμέμπτως τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μετὰ ταπεινοφροσύνης,
 ἡσύχως καὶ ἀβαναύσως, μεμαρτυρημένους τε πολλοῖς χρόνοις ὑπὸ
 πάντων, τούτους οὐ δικαίως νομίζομεν ἀποβάλλεσθαι τῆς λειτουργίας.
 4 4. ἁμαρτία γὰρ οὐ μικρὰ ἡμῖν ἔσται, ἔαν τοὺς ἀμέμπτως καὶ ὁσίως
 5 προσενεγκόντας τὰ δῶρα τῆς ἐπισκοπῆς ἀποβάλωμεν. 5. μακάριοι οἱ
 προσδοιπορήσαντες πρεσβύτεροι, οἵτινες ἔγκαρπον καὶ τελείαν ἔσχον
 τὴν ἀνάλυσιν· οὐ γὰρ εὐλαβοῦνται μὴ τις αὐτοὺς μεταστήσῃ ἀπὸ
 6 τοῦ ἰδρυμένου αὐτοῖς τόπου. 6. ὁρῶμεν γὰρ ὅτι ἐνίοις ὑμεῖς μετη-
 γάγετε καλῶς πολιτευομένους ἐκ τῆς ἀμέμπτως αὐτοῖς τετιμημένης
 λειτουργίας.

1 XLV. Φιλόνοικοι ἔστε, ἀδελφοί, καὶ ζηλωταὶ περὶ τῶν ἀνηκό-
 2 των εἰς σωτηρίαν. 2. ἐγκεκύφατε εἰς τὰς ἱερὰς γραφὰς τὰς ἀληθείας, τὰς

διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου. 3. ἐπίστασθε ὅτι οὐδὲν ἄδικον οὐδὲ 8
 παραπεποιημένον γέγραπται ἐν αὐταῖς. οὐχ εὐρήσετε δικαίους ἀπο-
 βεβλημένους ἀπὸ ὁσίων ἀνδρῶν. 4. ἐδιώχθησαν δίκαιοι, ἀλλ' ὑπὸ 4
 ἀνόμων· ἐφυλακίσθησαν, ἀλλ' ὑπὸ ἀνοσίων· ἐλιθάσθησαν ὑπὸ παρα-
 νόμων· ἀπεκτάνθησαν ὑπὸ τῶν μαρὸν καὶ ἄδικον ζῆλον ἀνειληφόταν.
 5. ταῦτα πάσχοντες εὐκλεῶς ἤνεγκαν. 6. Τί γὰρ εἵπωμεν, ἀδελφοί; 5 6
 Δανιήλ ὑπὸ τῶν φοβουμένων τὸν Θεὸν ἐβλήθη εἰς λάκκον λεόντων;
 7. ἡ Ἀνανίας καὶ Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ ὑπὸ τῶν θρησκευόντων τὴν 7
 μεγαλοπρεπῆ καὶ ἔνδοξον θρησκείαν τοῦ ὑψίστου κατελήχθησαν εἰς
 κάμινον πυρός; μηθαμῶς τοῦτο γένοιτο. τίνες οὖν οἱ ταῦτα δρᾶσαν-
 τες; οἱ στυγητοὶ καὶ πάσης κακίας πλήρεις εἰς τοσοῦτο ἐξήρρισαν θυμοῦ,
 ὥστε τοὺς ἐν ὁσίᾳ καὶ ἀμώμῳ προθέσει δουλεύοντας τῷ Θεῷ εἰς αἰκίαν
 περιβαλεῖν, μὴ εἰδότες ὅτι ὁ ὕψιστος ὑπέρμαχος καὶ ὑπερασπιστὴς
 ἐστὶν τῶν ἐν καθαρῷ συνειδήσει λατρευόντων τῷ παναρέτῳ ὀνόματι
 αὐτοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 8. οἱ δὲ ὑπο- 8
 μένοντες ἐν πεποιθήσει δόξαν καὶ τιμὴν ἐκληρονόμησαν, ἐπήρθησάν
 τε καὶ ἔγγραφοι ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ μνημοσύνῳ αὐτοῦ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

XLVI. Τοιούτοις οὖν ὑποδείγμασιν κολληθῆναι καὶ ἡμᾶς δεῖ, 1
 ἀδελφοί. 2. γέγραπται γάρ· Κολλᾶσθε τοῖς ἁγίοις, ὅτι οἱ κολλώ- 2
 μενοι αὐτοῖς ἁγιασθήσονται. 3. καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λέγει· 3
 Μετὰ ἀνδρὸς ἀθῶου ἀθῶος ἔσῃ, καὶ μετ' ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς
 ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις. 4. κολληθῶμεν οὖν τοῖς 4
 ἀθώοις καὶ δικαίοις· εἰσὶν δὲ οὗτοι ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. 5. Ἰνατί ξρεῖς 5
 καὶ θυμοὶ καὶ διχοστασίαι καὶ σχίσματα πόλεμός τε ἐν ὑμῖν; 6. ἡ 6
 οὐχὶ ἕνα Θεὸν ἔχομεν καὶ ἕνα Χριστόν καὶ ἓν πνεῦμα τῆς χάριτος
 τὸ ἐκχυθὲν ἐφ' ἡμᾶς; καὶ μίαν κλήσιν ἐν Χριστῷ; 7. Ἰνατί διεῖλομεν 7
 καὶ διασπῶμεν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ στασιάζομεν πρὸς τὸ σῶμα
 τὸ ἴδιον, καὶ εἰς τосαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα ὥστε ἐπιλαθῆσθαι
 ἡμᾶς ὅτι μέλη ἐσμὲν ἀλλήλων; μνήσθητε τῶν λόγων Ἰησοῦ τοῦ κυ-
 ρίου ἡμῶν· 8. εἶπεν γάρ· Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἑκείνῳ· καλὸν ἦν 8

XLV, 6) Dan. 6, 16sq. — 7) Dan. 3, 19sq. — XLVI, 2) unde? —
 3) Ps. 18, 26 sq. — 8) Mt. 26, 24. 18, 6. Mc. 9, 42. Luc. 17, 2.

αὐτῷ εἰ μὴ ἐγεννήθη, ἢ ἓνα τῶν ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσαι·
 κρεῖττον ἢν αὐτῷ περιτεθῆναι μύλον καὶ καταποντισθῆναι εἰς
 9 τὴν θάλασσαν, ἢ ἓνα τῶν ἐκλεκτῶν μου διαστρέφαι. 9. τὸ σῆμα
 ὑμῶν πολλοὺς διέστρεψεν; πολλοὺς εἰς ἀθυμίαν ἔβαλεν, πολλοὺς εἰς
 δισταγμόν, τοὺς πάντας ἡμᾶς εἰς λύπην· καὶ ἐπίμονος ὑμῶν ἐστὶν
 ἡ στάσις.

1 XLVII. Ἀναλάβετε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαρίου Παύλου τοῦ
 2 ἀποστόλου. 2. †τίνα τρόπον† ὑμῖν ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου ἔγραψεν;
 3 3. ἐπὶ ἀληθείας πνευματικῶς ἐπέστειλεν ὑμῖν περὶ ἑαυτοῦ τε καὶ Κηφᾶ
 4 τε καὶ Ἀπολλῶ, διὰ τὸ καὶ τότε προσκλίσαι ὑμᾶς πεποιθῆσθαι. 4. ἀλλ'
 ἡ πρόσκλησις ἐκείνη ἦτονα ἁμαρτίαν ὑμῖν ἐπήνεγκεν· προσεκλίθητε
 γὰρ ἀποστόλοις μεμαρτυρημένοις καὶ ἀνδρὶ δεδοκιμασμένῳ παρ' αὐτοῖς.
 5 5. νυνὶ δὲ κατανοήσατε τίνες ὑμᾶς διέστρεψαν καὶ τὸ σεμνὸν τῆς
 6 περιβοήτου φιλαδελφίας ὑμῶν ἐμείωσαν. 6. αἰσχρά, ἀγαπητοί, καὶ
 λίαν αἰσχρά, καὶ ἀνάξια τῆς ἐν Χριστῷ ἀγωγῆς, ἀκούεσθαι τὴν
 βεβαιωτάτην καὶ ἀρχαίαν Κορινθίων ἐκκλησίαν δι' ἐν ἣ δύο πρόσωπα
 7 στασιάζειν πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. 7. καὶ αὕτη ἡ ἀκοή οὐ μόνον
 εἰς ἡμᾶς ἐχώρησεν ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἑτεροκλίνας ὑπάρχοντας ἀφ'
 ἡμῶν, ὥστε καὶ βλασφημίας ἐπιφέρεσθαι τῷ ὀνόματι κυρίου διὰ τὴν
 ὑμετέραν ἀφροσύνην, ἑαυτοῖς δὲ κίνδυνον ἐπεξεργάζεσθαι.

1 XLVIII. Ἐξάρωμεν οὖν τοῦτο ἐν τάχει καὶ προσπέσωμεν τῷ
 δεσπότη καὶ κλαύσωμεν ἱκετεύοντες αὐτόν, ὅπως ἴλεως γενόμενος
 ἐπικαταλλαγῇ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὴν σεμνὴν τῆς φιλαδελφίας ἡμῶν ἀγνὴν
 2 ἀγωγὴν ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς. 2. πύλη γὰρ δικαιοσύνης ἀνεργυῖα
 εἰς ζωὴν αὕτη, καθὼς γέγραπται· Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύ-
 3 νης· εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσωμαι τῷ κυρίῳ. 3. αὕτη
 4 ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. 4. Πολλῶν
 οὖν πυλῶν ἀνεργυῖων, ἡ ἐν δικαιοσύνῃ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν Χριστῷ, ἐν
 ἣ μακάριοι πάντες οἱ εἰσελθόντες καὶ κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐ-
 5 τῶν ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, ἀταράχως πάντα ἐπιτελοῦντες. 5. ἦτω
 τις πιστός, ἦτω δυνατός γνωσῖν ἐξεπεῖν, ἦτω σοφός ἐν διακρίσει λό-
 6 γων, ἦτω ἀγνός ἐν ἔργοις. 6. τοσοῦτ' ἂν μᾶλλον ταπεινοφρονεῖν

ὀφείλει, ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι, καὶ ζητεῖν τὸ κοινωφελές παῖσιν, καὶ μὴ τὸ ἑαυτοῦ.

XLIX. Ὁ ἔχων ἀγάπην ἐν Χριστῷ ποιησάτω τὰ τοῦ Χριστοῦ 1
 παραγγέλματα. 2. τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τίς δύναται 2
 ἐξηγήσασθαι; 3. τὸ μεγαλεῖον τῆς καλλονῆς αὐτοῦ τίς ἀρκετὸς ἐξε- 3
 πεῖν; 4. τὸ ὕψος εἰς ὃ ἀνάγει ἡ ἀγάπη ἀνεκδιήγητόν ἐστιν. 5. ἀγάπη 4 5
 κολλᾷ ἡμᾶς τῷ Θεῷ, ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, ἀγάπη
 πάντα ἀνέχεται, πάντα μακροθυμεῖ· οὐδὲν βάνουσιν ἐν ἀγάπῃ, οὐδὲν
 ὑπερήφανον· ἀγάπη σῆμα οὐκ ἔχει, ἀγάπη οὐ στασιάζει, ἀγάπη
 πάντα ποιεῖ ἐν ὁμονοίᾳ· ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐτελειώθησαν πάντες οἱ ἐκλεκ-
 τοὶ τοῦ Θεοῦ· διὰ τὴν ἀγάπην οὐδὲν εὐάρεστόν ἐστιν τῷ Θεῷ. 6. ἐν 6
 ἀγάπῃ προσελάβετο ἡμᾶς ὁ δεσπότης· διὰ τὴν ἀγάπην ἣν ἔσχεν πρὸς
 ἡμᾶς, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ κύριος
 ἡμῶν ἐν θελήματι Θεοῦ, καὶ τὴν σάρκα ὑπὲρ τῆς σαρκὸς ἡμῶν καὶ τὴν
 ψυχὴν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

L. Ὅρατε, ἀγαπητοί, πῶς μέγα καὶ θαυμαστόν ἐστιν ἡ ἀγάπη, 1
 καὶ τῆς τελειότητος αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἐξήγησις. 2. τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ 2
 εὐρεθῆναι, εἰ μὴ οὗς ἂν καταξιώσῃ ὁ Θεός; δεώμεθα οὖν καὶ αἰτώ-
 μεθα ἀπὸ τοῦ ἐλέους αὐτοῦ ἵνα ἐν ἀγάπῃ εὐρεθῶμεν διὰ προσ-
 κλίσεως ἀνθρωπίνης, ἁμῶμοι. 3. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως 3
 τῆσδε τῆς ἡμέρας παρήλθον· ἀλλ' οἱ ἐν ἀγάπῃ τελειωθέντες κατὰ τὴν
 τοῦ Θεοῦ χάριν ἔχουσιν χῶρον εὐσεβῶν· οἱ φανερωθήσονται ἐν τῇ
 ἐπισκοπῇ τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. 4. γέγραπται γάρ· Ἐσέλθετε 4
 εἰς τὰ ταμεῖα μικρὸν ὅσον ὅσον, ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ὀργὴ καὶ
 ὁ θυμὸς μου· καὶ μνησθήσομαι ἡμέρας ἀγαθῆς, καὶ ἀναστήσω
 ὑμᾶς ἐκ τῶν θηκῶν ὑμῶν. 5. Μακάριοι ἔσμεν, ἀγαπητοί, εἰ τὰ 5
 προστάγματα τοῦ Θεοῦ ἵποιοῦμεν ἐν ὁμονοίᾳ ἀγάπης, εἰς τὸ ἀφεθῆναι
 ἡμῖν δι' ἀγάπης τὰς ἁμαρτίας. 6. γέγραπται γάρ· Μακάριοι ὧν 6
 ἀφεθῆσαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·
 μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐ μὴ λογίσσεται κύριος ἁμαρτίαν, οὐδὲ ἐστιν
 ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. 7. Οὗτος ὁ μακαρισμὸς ἐγένετο ἐπὶ 7

XLIX, 5) I Petr. 4, 8. I Cor. 13, 4. 7. — L, 4) Ies. 26, 20. Ez. 37, 12?
 6) Ps. 32, 1 sq.

τοὺς ἐκλελεγμένους ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν·
ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

- 1 **LI.** Ὅσα οὖν παρεπέσαμεν καὶ ἔπταίσσαμεν† διὰ τινὰς παρ-
εμπτώσεις† τοῦ ἀντικειμένου, ἀξιόσωμεν ἀφεθῆναι ἡμῖν· καὶ ἐκεῖνοι
δὲ οἵτινες ἀρχηγοὶ στάσεως καὶ διχοστασίας ἐγενήθησαν, ὀφείλουσιν τὸ
2 κοινὸν τῆς ἐλπίδος σκοπεῖν. 2. οἱ γὰρ μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης πολιτευό-
μενοι ἑαυτοὺς θέλουσιν μᾶλλον αἰκίαις περιπίπτειν ἢ τοὺς πλησίον· μᾶλλον
δὲ ἑαυτῶν κατάνυξιν φέρουσιν ἢ τῆς παραδεδομένης ἡμῖν καλῶς
3 καὶ δικαίως ὁμοφωνίας. 3. καλὸν γὰρ ἀνθρώπῳ ἐξομολογεῖσθαι
περὶ τῶν παραπτωμάτων ἢ σκληρῶναι τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καθὼς
ἐσκληρύνθη ἡ καρδία τῶν στασιασάντων πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ
4 Θεοῦ Μωϋσῆν· ὃν τὸ κρίμα πρόδηλον ἐγενήθη. 4. κατέβησαν γὰρ
5 εἰς ἄδου ζῶντες, καὶ θάνατος ποιμανεῖ αὐτούς. 5. Φαραὶ καὶ ἡ
στρατιὰ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι Αἰγύπτου, τὰ τε ἄρματα καὶ
οἱ ἀναβάται αὐτῶν, οὐ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἐβυθίσθησαν εἰς θάλασ-
σαν ἐρυθρὰν καὶ ἀπώλοντο, ἀλλὰ διὰ τὸ σκληρυνθῆναι αὐτῶν τὰς
ἀσυνέτους καρδίας μετὰ τὸ γενέσθαι τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ἐν γῇ
Αἰγύπτου διὰ τοῦ θεράποντος τοῦ Θεοῦ Μωϋσέως.

- 1 **LII.** Ἀπροσδεής, ἀδελφοί, ὁ δεσπότης ὑπάρχει τῶν ἀπάντων,
2 οὐδὲν οὐδενὸς χεῖρει εἰ μὴ τὸ ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ. 2. φησὶν γὰρ
ὁ ἐκλεκτὸς Δαυὶδ· Ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ, καὶ ἀρᾷσει αὐτῷ
ὑπὲρ μόσχον νέον κέρατα ἐκφέροντα καὶ ὀπλὰς· ἰδέτωσαν
3 πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν. 3. καὶ πάλιν λέγει· Θῦσον τῷ
θεῷ θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχὰς σου·
καὶ ἐπικάλεσάι με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαι σε,
4 καὶ δοξάσεις με. 4. θυσία γὰρ τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμ-
μένον.

- 1 **LIII.** Ἐπίστασθε γὰρ καὶ καλῶς ἐπίστασθε τὰς ἱερὰς γραφάς,
ἀγαπητοί, καὶ ἐγκεκύφατε εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. πρὸς ἀνάμνησιν
2 οὖν ταῦτα γράφομεν. 2. Μωϋσέως γὰρ ἀναβάντος εἰς τὸ ὄρος καὶ
ποιήσαντος τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐν νηστείᾳ

LI, 4) Num. 16, 31 sqq. Ps. 49, 15. — 5) Ex. 14, 33 sqq. Num. 12, 7. —
LII, 2) Ps. 69, 31 sqq. — 3) Ps. 50, 14 sq. — 5) Ps. 51, 19. — LIII,
2) Ex. 34, 28. Deut. 9, 9.

καὶ ταπεινώσει, εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· [Μωϋσῇ Μωϋσῇ,] κατὰ-
 βηθι τὸ τάχος ἐντεύθεν, ὅτι ἡνόμησεν ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου· παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλω αὐ-
 τοῖς, ἐποίησαν ἑαυτοῖς χωνεύματα. 3. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐ- 8
 τόν· Αελάληκα πρὸς σε ἅπαξ καὶ δις λέγων· Ἐώρακα τὸν λαὸν
 τοῦτον, καὶ ἰδοὺ ἐστὶ σκληροτράχηλος· ἔασόν με ἐξολεθρεῦσαι
 αὐτούς, καὶ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρα-
 νοῦ καὶ ποιήσω σὲ εἰς ἔθνος μέγα καὶ θαναμαστὸν καὶ πολὺν
 μᾶλλον ἢ τοῦτο. 4. καὶ εἶπε Μωϋσῆς· Μηθαμῶς, κύριε· ἄφες τὴν 4
 ἀμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ, ἥ καμὲ ἐξάλειψον ἐκ βίβλου ζώντων.
 5. Ὡ μεγάλης ἀγάπης, ὃ τελειότητος ἀνυπερβλήτου. παρηρησιάζεται 5
 θεράπων πρὸς κύριον, αἰτεῖται ἄφεσιν τῷ πλήθει, ἥ καὶ ἑαυτὸν ἐξα-
 λειφθῆναι μετ' αὐτῶν ἀξιοῖ.

LIV. Τίς οὖν ἐν ὑμῖν γενναῖος; τίς εὖσπλαγχνος; τίς πεπληρο- 1
 φορημένος ἀγάπης; 2. εἰπάτω· Εἰ δι' ἐμὲ στάσις καὶ ἔρις καὶ σίσις- 2
 ματα, ἐκχωρῶ, ἄπειμι οὐδ' ἐν βούλῃσθε, καὶ ποιῶ τὰ προστασσόμενα
 ὑπὸ τοῦ πλήθους· μόνον τὸ ποιμνιον τοῦ Χριστοῦ εἰρηνευέτω μετὰ
 τῶν καθεσταμένων πρεσβυτέρων. 3. τοῦτο ὁ ποιήσας ἑαυτῷ μέγα 3
 κλέος ἐν Χριστῷ περιποιήσεται, καὶ πᾶς τόπος δέξεται αὐτόν. τοῦ γὰρ
 κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 4. ταῦτα οἱ πολιτευόμενοι 4
 τὴν ἀμεταμέλητον πολιτείαν τοῦ Θεοῦ ἐποίησαν καὶ ποιήσουσιν.

LV. Ἵνα δὲ καὶ ὑποδείγματα ἐθνῶν ἐνέγκωμεν· πολλοὶ βασιλεῖς 1
 καὶ ἡγούμενοι, λοιμικοῦ τινὸς ἐνστάντος καιροῦ, χρησιμοδοτηθέντες
 παρὲδωκαν ἑαυτοὺς εἰς θάνατον, ἵνα ῥύσωνται διὰ τοῦ ἑαυτῶν αἵματος
 τοὺς πολλίτας. πολλοὶ ἐξεχώρησαν ἰδίαν πόλεων, ἵνα μὴ στασιάζωσιν
 ἐπὶ πλείον. 2. ἐπιστάμεθα πολλοὺς ἐν ἡμῖν παραδεδικότας ἑαυτοὺς 2
 εἰς δεσμά, ὅπως ἐτέρους λυτρώσονται· πολλοὶ ἑαυτοὺς παρὲδωκαν εἰς
 δουλείαν, καὶ λαβόντες τὰς τιμὰς αὐτῶν ἐτέρους ἐψώμισαν. 3. πολ- 3
 λαὶ γυναῖκες ἐνδυναμωθεῖσαι διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐπετελέσαντο
 πολλὰ ἀνδρεῖα. 4. Ἰουδίθ ἡ μακαρία, ἐν συγκλεισμῷ οὔσης τῆς 4
 πόλεως, ἡτήσατο παρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐαθῆναι αὐτήν ἐξελεθῆναι εἰς

2) Ex. 32, 7 sq. Deut. 9, 12 sqq. — 4) Ex. 32, 32. — LIV, 3) Ps. 24, 1.
 LV, 4) Iudith 8 sqq.

- 5 τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. 5. παραδοῦσα οὖν ἑαυτὴν τῷ κινδύνῳ ἐξῆλθεν δι' ἀγάπην τῆς πατρίδος καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ὄντος ἐν συγκλεισμῷ, καὶ παρέδωκεν κύριος Ὀλοφέρνην ἐν χειρὶ θηλείας.
- 6 6. οὐχ ἤττονι καὶ ἡ τελεία κατὰ πίστιν Ἐσθῆρ κινδύνῳ ἑαυτὴν παρέβαλεν, ἵνα τὸ δωδεκάφυλον τοῦ Ἰσραὴλ μέλλον ἀπολέσθαι ῥύσῃται. διὰ γὰρ τῆς νηστείας καὶ τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς ἤξιωσεν τὸν παντεπόπτην δεσπότην, θεὸν τῶν αἰώνων· ὃς ἰδὼν τὸ ταπεινὸν τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἐρύσατο τὸν λαὸν ὧν χάριν ἐκινδύνευσεν.
- 1 LVI. Καὶ ἡμεῖς οὖν ἐντύχωμεν περὶ τῶν ἐν τινι παραπτώματι ὑπαρχόντων, ὅπως δοθῇ αὐτοῖς ἐπιείκεια καὶ ταπεινοφροσύνη, εἰς τὸ εἶξαι αὐτοὺς μὴ ἡμῖν ἀλλὰ τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ. οὕτως γὰρ ἔσται αὐτοῖς ἔγκαρπος καὶ τελεία ἡ πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους μετ' οἰκτιρμῶν μνεία. 2. ἀναλάβωμεν παιδείαν, ἐφ' ἣ οὐδεὶς ὀφείλει ἀγανακτεῖν, ἀγαπητοί. ἡ νουθέτησις ἣν ποιούμεθα εἰς ἀλλήλους καλὴ ἔστιν καὶ ὑπεράγαν ὠφέλιμος· κολλᾷ γὰρ ἡμᾶς τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ. 3. οὕτως γὰρ φησιν ὁ ἅγιος λόγος· Παιδεύων ἐπαίδευσέν με ὁ κύριος, καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέν με. 4. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 5. Παιδεύσει με γὰρ, φησὶν, δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με, 6 ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλῶν μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου. 6. καὶ πάλιν λέγει· Μακάριος ἄνθρωπος ὃν ἠλεγξεν ὁ κύριος· νουθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ ἀπαναίνου· αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν 7 ποιεῖ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν· 7. ἔπαισεν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἴασαντο. 8. ἐξάκις ἐξ ἀναγκῶν ἐξελεῖται σε, ἐν δὲ τῷ 8 ἐβδόμῳ οὐ μὴ ἄσχηται σου κακόν. 9. ἐν λιμῷ ῥύσεται σε ἐκ 9 θανάτου, ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χειρὸς σιδήρου λύσει σε· 10. καὶ 10 ἀπὸ μαστιγῆς γλώσσης σε κρύψει, καὶ οὐ μὴ φοβηθῇς κακῶν ἐπερχομένων. 11. ἀδίκων καὶ ἀνόμων καταγελάσῃ, ἀπὸ δὲ θηρίων ἀγρίων οὐ μὴ φοβηθῇς. 12. θῆρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσιν 12 σὶν σοι· 13. εἰτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει σου ὁ οἶκος· ἡ δὲ διαίτα 13 τῆς σκηνῆς σου οὐ μὴ ἁμάρτη, 14. γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ τὸ 14

6) Esth. 7 sq. 4, 16. — LVI, 3) Ps. 118, 18. — 4) Prov. 3, 12. — 5) Ps. 141, 5. — 6) Job. 5, 17—26.

σπέρμα σου, τὰ δὲ τέκνα σου ὥσπερ τὸ παμβότανον τοῦ ἀγροῦ.
 15. ἐλεύσῃ δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σίτος ὥριμος, κατὰ καιρὸν θερι- 15
 ζόμενος, ἢ ὥσπερ θημυνιὰ ἄλωνος καθ' ὥραν συγκομισθεῖσα.
 16. Βλέπετε, ἀγαπητοί, πόσος ὑπερασπισμός ἐστιν τοῖς παιδευομένοις 16
 ὑπὸ τοῦ δεσπότου· πατὴρ γὰρ ἀγαθὸς ὢν παιδεύει εἰς τὸ ἐλεηθῆναι
 ἡμᾶς διὰ τῆς ὁσίας παιδείας αὐτοῦ.

LVII. Ὑμεῖς οὖν οἱ τὴν καταβολὴν τῆς στάσεως ποιήσαντες 1
 ὑποτάγητε τοῖς πρεσβυτέροις καὶ παιδεύθητε εἰς μετάνοιαν, κάμψαν-
 τες τὰ γόνατα τῆς καρδίας ὑμῶν. 2. μάθετε ὑποτάσσεσθαι ἀποθέ- 2
 μενοι τὴν ἀλαζόνα καὶ ὑπερήφανον τῆς γλώσσης ὑμῶν αὐθάδειαν·
 ἅμεινον γὰρ ἐστὶν ὑμῖν ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μικροὺς καὶ ἐλ-
 λογίμους ὑμᾶς εὐρεθῆναι, ἢ καθ' ὑπεροχὴν δοκοῦντας ἐκριφῆναι ἐκ
 τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ. 3. οὕτως γὰρ λέγει ἡ πανάρετος σοφία· Ἴδον 3
 προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν, διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν
 λόγον. 4. ἐπειδὴ ἐκάλουν καὶ οὐχ ὑπηκούσατε, καὶ ἐξέτεινον 4
 λόγους καὶ οὐ προσείχετε, ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε τὰς ἐμὰς βου-
 λὰς, τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις ἡπειθήσατε· τοιγαροῦν καὶ γὰρ τῇ ὑμε-
 τέρᾳ ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι, καταχαροῦμαι δὲ ἡνίκα ἂν ἔρχηται
 ὑμῖν ὀλεθρος καὶ ὥς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφρων θόρυβος, ἡ δὲ
 καταστροφή ὁμοία καταγίδι παρῇ, ἢ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν θλίψις
 καὶ πολιορκία. 5. ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσῃσθε με, ἐγὼ δὲ 5
 οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν· ζητήσουσίν με κακοί, καὶ οὐχ εὐρήσου-
 σιν. ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ φόβον τοῦ κυρίου οὐ προεί-
 λαντο, οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βουλαῖς, ἐμυκτήριζον δὲ
 ἐμὸν ἐλέγχον. 6. τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς 6
 καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται. 7. ἀνθ' ὧν 7
 γὰρ ἡδίκουν νηπίους φονευσθήσονται, καὶ ἔξετασμός ἀσεβεῖς ὀλεῖ·
 ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι <πεποιθώς> καὶ
 ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

LVIII. Ὑπακούσωμεν οὖν τῷ παναγίῳ καὶ ἐνδόξῳ ὀνόματι αὐ- 1
 τοῦ φηγόντες τὰς προειρημένας διὰ τῆς σοφίας τοῖς ἀπειθοῦσιν ἀπει-
 λὰς, ἵνα κατασκηνώσωμεν πεποιθότες ἐπὶ τὸ ὀσιώτατον τῆς μεγαλω-

- 2 σύνης αὐτοῦ ὄνομα. 2. δέξασθε τὴν συμβουλὴν ἡμῶν, καὶ ἔσται ἀμεταμέλητα ὑμῖν. ξῆ γὰρ ὁ θεὸς καὶ ξῆ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἥ τε πίστις καὶ ἡ ἐλπίς τῶν ἐκλεκτῶν, ὅτι ὁ ποιήσας ἐν ταπεινοφροσύνῃ μετ' ἐκτενοῦς ἐπιεικείας ἀμεταμελήτως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ δεδομένα δικαιώματα καὶ προστάγματα, οὗτος ἐντεταγμένος καὶ ἐλλόγιμος ἔσται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σωζομένων διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐστὶν αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
- 1 LIX. Ἐὰν δέ τινες ἀπειθήσωσι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ δι' ἡμῶν εἰρημένοις, γινώσκέτωσαν ὅτι παραπτώσει καὶ κινδυνῶ οὐ μικρῷ ἑαυτοὺς 2 ἐνδύσουσιν. 2. ἡμεῖς δὲ ἀθῶοι ἐσόμεθα ἀπὸ ταύτης τῆς ἀμαρτίας καὶ αἰτησόμεθα, ἐκτενῇ τὴν δέξιν καὶ ἱκεσίαν ποιούμενοι, ὅπως τὸν ἀριθμὸν τὸν κατηριθμημένον τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ διαφυλάξῃ ἄθραυστον ὁ δημιουργὸς τῶν ἀπάντων διὰ τοῦ ἡγαπημένου παιδὸς αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἀπὸ σκότους εἰς 3 φῶς, ἀπὸ ἀγνώστιας εἰς ἐπίγνωσιν δόξης ὀνόματος αὐτοῦ, 3. ἐλπίζειν ἐπὶ τὸ ἀρχέγονον πάσης κτίσεως ὄνομά σου, ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ἡμῶν εἰς τὸ γινώσκειν σε τὸν μόνον ὕψιστον ἐν ὑψίστοις, ἅγιον ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενον· τὸν ταπεινοῦντα ὕβριν ὑπερηφάνων, τὸν διαλύοντα λογισμοὺς ἐθνῶν, τὸν ποιοῦντα ταπεινοὺς εἰς ὕψος καὶ τοὺς ὑψηλοὺς ταπεινοῦντα· τὸν πλουτίζοντα καὶ πτωχίζοντα, τὸν ἀποκτείνοντα (καὶ σώζοντα) καὶ ζῆν ποιοῦντα, μόνον εὐεργέτην πνευμάτιω καὶ θεὸν πάσης σαρκός· τὸν ἐπιβλέποντα ἐν ταῖς ἀβύσσοις, τὸν ἐπόπτην ἀνθρωπίνων ἔργων, τὸν τῶν κινδυνευόντων βοηθόν, τὸν τῶν ἀπηλπισμένων σωτήρα, τὸν παντὸς πνεύματος κτίστην καὶ ἐπίσκοπον· τὸν πληθύνοντα ἔθνη ἐπὶ γῆς καὶ ἐκ πάντων ἐκλεξάμενον τοὺς ἀγαπῶντάς σε διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἡγαπημένου παιδός σου, δι' οὗ ἡμᾶς ἐπαίδευσας, ἡγάσας, ἐτίμησας. 4. ἀξιούμέν (σε), δέσποτα, βοηθὸν γενέσθαι 4 καὶ ἀντιλήπτορα ἡμῶν. τοὺς ἐν θλίψει ἡμῶν σώσον, τοὺς ταπεινοὺς ἐλέησον, τοὺς πεπτωκότας ἔγειρον, τοῖς δεομένοις ἐπιφάνηθι, τοὺς † ἀσθενεῖς † ἱάσαι, τοὺς πλανωμένους τοῦ λαοῦ σου ἐπίστρεψον· ᾗ ὅρασον τοὺς πεινῶντας, λύτρωσαι τοὺς δεσμίους ἡμῶν, ἐξανάστησον τοὺς ἀσθενοῦντας, παρακάλεσον τοὺς ὀλιγοψυχοῦντας· γνώτωσάν σε πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος καὶ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ παῖς σου καὶ ἡμεῖς λαός σου καὶ πρόβατα τῆς νομῆς σου.

LX. Σὺ τὴν ἀένναον τοῦ κόσμου σύστασιν διὰ τῶν ἐνεργουμένων ¹
 νων ἐφανεροποίησας· σὺ, κύριε, τὴν οἰκουμένην ἔκτισας, ὁ πιστὸς ἐν
 πάσαις ταῖς γενεαῖς, δίκαιος ἐν τοῖς κρίμασι, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ
 μεγαλοπρεπείᾳ, ὁ σοφὸς ἐν τῷ κτίζειν καὶ συνετὸς ἐν τῷ τὰ γενό-
 μενα ἐδράσαι, ὁ ἀγαθὸς ἐν τοῖς ὀρωμένοις καὶ ἡμεῖς ²
 ὁδοῖσιν ἐπὶ σέ· ἐλεῆμον καὶ οἰκτιρμον, ἄφες ἡμῖν τὰς ἀνομίας ἡμῶν
 καὶ τὰς ἀδικίας καὶ τὰ παραπτώματα καὶ πλημμελείας. 2. μὴ λογίσῃς ³
 πᾶσαν ἁμαρτίαν δούλων σου καὶ παιδισκῶν, ἀλλὰ καθάρισον ἡμᾶς τὸν
 καθαρισμόν τῆς σῆς ἀληθείας καὶ κατεύθυνον τὰ διαβήματα ἡμῶν
 ἐν οἰσιότητι καρδίας πορεύεσθαι καὶ ποιεῖν τὰ καλὰ καὶ εὐάρεστα
 ἐνώπιόν σου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων ἡμῶν. 3. ναί, δέσποτα, ἐπι- ³
 φανον τὸ πρόσωπόν σου ἐφ' ἡμᾶς εἰς ἀγαθὰ ἐν εἰρήνῃ, εἰς τὸ σκε-
 πασθῆναι ἡμᾶς τῇ χειρὶ σου τῇ κραταίᾳ καὶ ῥυσθῆναι ἀπὸ πάσης
 ἁμαρτίας τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν
 μισούντων ἡμᾶς ἀδίκως. 4. δὸς ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην ἡμῖν τε καὶ ⁴
 πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν, καθὼς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
 ἐπικαλουμένων σε αὐτῶν (δόσως) ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ, ὑπηκόους
 γινόμενους τῷ ἡγεμονίᾳ σου καὶ παναρέτῃ ὀνοματί σου.

LXI. Τοῖς τε ἄρχουσι καὶ ἡγουμένοις ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς σὺ, ¹
 δέσποτα, ἔδωκας τὴν ἐξουσίαν τῆς βασιλείας [αὐτοῖς] διὰ τοῦ μεγαλο-
 πρεποῦς καὶ ἀνεκδιηγῆτον κράτους σου, εἰς τὸ γινώσκοντας ἡμᾶς τὴν
 ὑπὸ σοῦ αὐτοῖς δεδομένην δόξαν καὶ τιμὴν ὑποτάσσεσθαι αὐτοῖς, μη-
 δὲν ἐναντιούμενους τῷ θελήματι σου· οἷς δός, κύριε, ὑγίειαν, εἰρήνην,
 ὁμόνοιαν, εὐσταθείαν, εἰς τὸ διέπειν αὐτοὺς τὴν ὑπὸ σοῦ δεδομένην
 αὐτοῖς ἡγεμονίαν ἀπροσκόπως. 2. σὺ γάρ, δέσποτα ἐπουράνιε βασι- ²
 λεὺ τῶν αἰώνων, δίδως τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων δόξαν καὶ τιμὴν καὶ
 ἐξουσίαν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπαρχόντων· σὺ, κύριε, διεύθυνον τὴν βου-
 λὴν αὐτῶν κατὰ τὸ καλὸν καὶ εὐάρεστον ἐνώπιόν σου, ὅπως διέ-
 ποντες ἐν εἰρήνῃ καὶ πραΰτητι εὐσεβῶς τὴν ὑπὸ σοῦ αὐτοῖς δεδο-
 μένην ἐξουσίαν ἴλω σοι τυγχάνωσιν. 3. ὁ μόνος δυνατὸς ποιῆσαι ³
 ταῦτα καὶ περισσότερα ἀγαθὰ μεθ' ἡμῶν, σοὶ ἐξομολογούμεθα διὰ
 τοῦ ἀρχιερέως καὶ προστάτου τῶν ψυχῶν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 δι' οὗ σοι ἡ δόξα καὶ ἡ μεγαλωσύνη καὶ νῦν καὶ εἰς γενεὰν γενεῶν
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1 LXII. Περὶ μὲν τῶν ἀνηκόντων τῇ θρησκείᾳ ἡμῶν, τῶν ὠφελι-
 μωτάτων †τοῖς θέλουσιν ἐνάρετον βίον† εὐσεβῶς καὶ δικαίως διευ-
 2 θύνειν, ἱκανῶς ἐπεστείλαμεν ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί. 2. περὶ γὰρ
 πίστεως καὶ μετανοίας καὶ γνησίας ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας καὶ σωφρο-
 σύνης καὶ ὑπομονῆς πάντα τόπον ἐψηλαφήσαμεν, ὑπομιμνήσκοντες
 δεῖν ὑμᾶς ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ καὶ μακροθυμίᾳ τῷ παντοκρά-
 τορι θεῷ ὁσίως †εὐαρεστεῖν†, ὁμοιοῦντας ἀμνησικακῶς ἐν ἀγάπῃ καὶ
 εἰρήνῃ μετὰ ἐκτενοῦς ἐκεικείας, καθὼς καὶ οἱ προδεδηλωμένοι πατέ-
 3 ρες ἡμῶν εὐηρέστησαν ταπεινοφρονοῦντες τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ
 θεὸν καὶ κτίστην καὶ πάντας ἀνθρώπους. 3. καὶ ταῦτα τοσούτῳ
 ἡδῖον ὑπεμνήσαμεν ἐπειδὴ σαφῶς ἤδειμεν γράφειν ὑμᾶς ἀνδράσι
 πιστοῖς καὶ ἔλλογιμωτάτοις καὶ ἐγκεκυφόσιν εἰς τὰ λόγια τῆς παιδείας
 τοῦ θεοῦ.

1 LXIII. Θεμιτὸν οὖν ἐστὶ τοῖς τοιούτοις καὶ τοσούτοις ὑποδείγ-
 μασι προσελθόντας ὑποθεῖναι τὸν τράχηλον καὶ τὸν τῆς ὑπακοῆς
 τόπον †ἀναπληρώσαντας† †προσκληθῆναι τοῖς γενομένοις ἡγουμένοις
 τῶν ψυχῶν ἡμῶν), ὅπως ἡσυχάσαντες τῆς ματαίας στάσεως ἐπὶ τὸν
 προκείμενον ἡμῖν ἐν ἀληθείᾳ σκοπὸν δίχα παντός μώμου καταντήσω-
 2 μεν. 2. χαρὰν γὰρ καὶ ἀγαλλίασιν ἡμῖν παρέξετε ἔαν ὑπήκοοι γενό-
 μενοι τοῖς ὑφ' ἡμῶν γεγραμμένοις διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκόψητε
 τὴν ἀθέμιτον τοῦ ζήλους ὑμῶν ὀργὴν κατὰ τὴν ἔντευξιν ἣν ἐποιησά-
 3 μεθα περὶ εἰρήνης καὶ ὁμονοίας ἐν τῇδε τῇ ἐπιστολῇ. 3. ἐπέμψα-
 μεν δὲ ἄνδρας πιστοὺς καὶ σώφρονας, ἀπὸ νεότητος ἀναστραφέντας
 ἕως γήρους ἀμέμπτως ἐν ἡμῖν, οἵτινες †καὶ† μάρτυρες ἔσονται μετὰ
 4 ὑμῶν καὶ ἡμῶν. 4. τοῦτο δὲ ἐποιήσαμεν ἵνα εἰδῇτε ὅτι πᾶσα ἡμῖν φροντίς
 καὶ γέγονε καὶ ἔστιν εἰς τὸ ἐν τάχει ὑμᾶς εἰρηνεῦσαι.

LXIV. Λοιπὸν ὁ παντεπόπτης θεὸς καὶ δεσπότης τῶν πνευμά-
 των καὶ κύριος πάσης σαρκός, ὁ ἐκλεξάμενος τὸν κύριον Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ εἰς λαὸν περιούσιον, δὴν πάσῃ ψυχῇ ἐπι-
 κλημένῃ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ πίστιν, φόβον,
 εἰρήνην, ὑπομονήν, μακροθυμίαν, ἐγκράτειαν, ἀγνείαν καὶ σωφροσύνην,
 εἰς εὐαρέστησιν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ προστάτου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ αὐτῷ δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος,
 τιμὴ, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1 LXV. Τοὺς δὲ ἀπεσταλμένους ὑφ' ἡμῶν Κλαύδιον Ἐφρηβον καὶ

Οὐαλέριον Βίτωνα σὺν καὶ Φορτουνάτῳ ἐν εἰρήνῃ μετὰ χαρᾶς ἐν τάχει ἀναπέμψατε πρὸς ἡμᾶς, ὅπως θᾶπτον τὴν εὐκταίαν καὶ ἐπιποθήτην ἡμῖν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν ἀπαγγέλλωσιν, εἰς τὸ τάχιον καὶ ἡμᾶς χαρῆναι περὶ τῆς εὐσταθείας ὑμῶν.

2. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν καὶ μετὰ πάντων πανταχῇ τῶν κεκλημένων ὑπὸ τοῦ θεοῦ δι' αὐτοῦ· δι' οὗ αὐτῶ δόξα, τιμὴ, κράτος καὶ μεγαλωσύνη, θρόνος αἰώνιος, ἀπὸ τῶν αἰώνων εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ α̅.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̅.

I. Ἀδελφοί, οὕτως δεῖ ἡμᾶς φρονεῖν περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς 1 περὶ θεοῦ, ὡς περὶ κριτοῦ ζώντων καὶ νεκρῶν· καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς μικρὰ φρονεῖν περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. 2. ἐν τῷ γὰρ φρονεῖν ἡμᾶς 2 μικρὰ περὶ αὐτοῦ, μικρὰ καὶ ἐλπίζομεν λαβεῖν. καὶ οἱ ἀκούοντες ὡς περὶ μικρῶν ἀμαρτάνομεν, οὐκ εἰδότες πόθεν ἐκλήθημεν καὶ ὑπὸ τίνος καὶ εἰς ὃν τόπον, καὶ ὅσα ὑπέμεινεν Ἰησοῦς Χριστὸς παθεῖν ἕνεκα ἡμῶν. 3. τίνα οὖν ἡμεῖς αὐτῷ δώσωμεν ἀντιμισθίαν; ἢ τίνα 3 καρπὸν ἄξιον οὗ ἡμῖν αὐτὸς ἔδωκεν; πύσα δὲ αὐτῷ ὀφείλομεν ὅσια; 4. τὸ φῶς γὰρ ἡμῖν ἐχαρίσατο, ὡς πατὴρ υἱοῦς ἡμᾶς προσηγόρευσεν, 4 ἀπολλυμένους ἡμᾶς ἔσωσεν. 5. ποῖον οὖν αἶνον αὐτῷ δώσωμεν ἢ 5 μισθὸν ἀντιμισθίας ὧν ἐλάβομεν; 6. πηροὶ ὄντες τῇ διανοίᾳ, προσκυνοῦντες λίθους καὶ ξύλα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ χαλκόν, ἔργα ἀνθρώπων· καὶ ὁ βίος ἡμῶν ὅλος ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐν μὴ θάνατος. ἀμαρτωσίῳ οὖν περικείμενοι καὶ τοιαύτης ἀχλύος γέμουτες ἐν τῇ ὁράσει, ἀνεβλέψαμεν ἀποθέμενοι ἐκεῖνο ὃ περικείμεθα νέφος τῇ αὐτοῦ θελήσει. 7. ἠλέησεν γὰρ ἡμᾶς καὶ σπλαγχνισθεὶς ἔσωσεν, θεασάμενος 7 ἐν ἡμῖν πολλὴν πλάνην καὶ ἀπώλειαν, καὶ μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχοντας σωτηρίας, εἰ μὴ τὴν παρ' αὐτοῦ. 8. ἐκάλεσεν γὰρ ἡμᾶς οὐκ ὄντας 8 καὶ ἠθέλησεν ἐκ μὴ ὄντος εἶναι ἡμᾶς.

1 II. *Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τέκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον*
ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς
ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα. 2. *ὃ εἶπεν· Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τέκτουσα,*
ἡμᾶς εἶπεν· στεῖρα γὰρ ἦν ἡ ἐκκλησία ἡμῶν πρὸ τοῦ δοθῆναι αὐτῇ
3 *τέκνα.* 2. *ὃ δὲ εἶπεν· Βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, τοῦτο λέγει· τὰς*
προσευχὰς ἡμῶν ἀπλῶς ἀναφέρειν πρὸς τὸν θεόν, μὴ ὡς αἱ ὠδίνου-
4 *σαι ἐγκακῶμεν.* 3. *ὃ δὲ εἶπεν· Ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου*
μᾶλλον ἢ τῆς ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα· ἐπεὶ ἔρημος ἐδόκει εἶναι ἀπὸ
5 *τοῦ θεοῦ ὁ λαὸς ἡμῶν, νυνὶ δὲ πιστεύσαντες πλείονες ἐγενόμεθα τῶν*
δοκούντων ἔχειν θεόν. 4. *καὶ ἑτέρα δὲ γραφὴ λέγει ὅτι Οὐκ ἤλθον*
6 *καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.* 5. *τοῦτο λέγει ὅτι δεῖ τοὺς*
7 *ἀπολλυμένους σῶσειν.* 6. *ἐκεῖνο γὰρ ἐστὶν μέγα καὶ θαυμαστόν, οὐ*
τὰ ἐστώτα στηρίζειν ἀλλὰ τὰ πίπτοντα. 7. *οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς*
ἠθέλησεν σῶσαι τὰ ἀπολλύμενα, καὶ ἔσωσεν πολλούς, ἐλθὼν καὶ
καλέσας ἡμᾶς ἡδὴ ἀπολλυμένους.

1 III. *Τοσοῦτον οὖν ἔλεος ποιήσαντος αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς· πρῶτον*
μὲν ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοῖς νεκροῖς θεοῖς οὐ θύομεν καὶ οὐ προσκυ-
νοῦμεν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἔγνωμεν δι' αὐτοῦ τὸν πατέρα τῆς ἀληθείας·
τίς ἢ γινώσκῃς ἡ πρὸς αὐτόν, ἢ τὸ μὴ ἀρνεῖσθαι δι' οὗ ἔγνωμεν αὐτόν;
2 *2. λέγει δὲ καὶ αὐτός· Τὸν ὁμολογήσαντά με[ἐνώπιον τῶν ἁν-*
3 *θρώπων], ὁμολογήσω αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ πατρός μου.* 3. *Οὗτος*
4 *οὖν ἐστὶν ὁ μισθὸς ἡμῶν, ἐὰν ὁμολογήσωμεν δι' οὗ ἐσώθημεν.* 4. *ἐν*
τίνι δὲ αὐτὸν ὁμολογοῦμεν; ἐν τῷ ποιεῖν ἃ λέγει καὶ μὴ παρακούειν
5 *αὐτοῦ τῶν ἐντολῶν, καὶ μὴ μόνον χεῖλεσιν αὐτὸν τιμᾶν, ἀλλὰ ἐξ*
ὅλης καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας. 5. *λέγει δὲ καὶ ἐν τῷ Ἑσαΐα.*
Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
ἄπεστιν ἀπ' ἐμοῦ.

1 IV. *Μὴ μόνον οὖν αὐτὸν καλῶμεν κύριον· οὐ γὰρ τοῦτο σώσει*
2 *ἡμᾶς.* 2. *λέγει γάρ· Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε, σωθή-*
3 *σεται, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην.* 3. *ῶστε οὖν, ἀδελφοί, ἐν*
τοῖς ἔργοις αὐτὸν ὁμολογῶμεν, ἐν τῷ ἀγαπᾶν ἑαυτούς, ἐν τῷ μὴ

II, 1) Ies. 54, 1 — 4) Mt. 9, 13. — III, 2) Mt. 10, 32. — 5) Ies. 29, 13.
 IV, 2) Mt. 7, 21.

μοιχᾶσθαι μηδὲ καταλαλεῖν ἀλλήλων μηδὲ ζηλοῦν, ἀλλ' ἐγκρατεῖς εἶναι, ἐλεήμονας, ἀγαθούς· καὶ συμπάσχειν ἀλλήλοις ὀφείλομεν καὶ μὴ φιλαργυρεῖν. ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ὁμολογῶμεν αὐτόν, καὶ μὴ ἐν τοῖς ἐναντίοις· 4. καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς φοβεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἢ ἀλλὰ τὸν θεόν. 5. διὰ τοῦτο, ταῦτα ὑμῶν πρᾶσσόντων, εἶπεν ὁ κύριος· Ἐὰν ᾗτε μετ' ἐμοῦ συνηγμένοι ἐν τῷ κόλπῳ μου καὶ μὴ ποιῇτε τὰς ἐντολάς μου, ἀποβαλῶ ὑμᾶς καὶ ἐρῶ ὑμῖν· Ὑπάγετε ἀπ' ἐμοῦ, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, ἐργάται ἀνομίας.

V. Ὅθεν, ἀδελφοί, καταλείψαντες τὴν παροικίαν τοῦ κόσμου τούτου ποιήσωμεν τὸ θέλημα τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς, καὶ μὴ φοβηθῶμεν ἐξελεθῆναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 2. λέγει γὰρ ὁ κύριος· Ἔσεσθε ὡς ἄρνια ἐν μέσῳ λύκων. 3. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος αὐτῷ λέγει· Ἐὰν οὖν διασπαράξωσιν οἱ λύκοι τὰ ἄρνια; 4. εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Μὴ φοβείσθωσαν τὰ ἄρνια τοὺς λύκους μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτά· καὶ ὑμεῖς μὴ φοβεῖσθε τοὺς ἀποκτείνοντας ὑμᾶς καὶ μηδὲν ὑμῖν δυναμένους ποιεῖν, ἀλλὰ φοβεῖσθε τὸν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ὑμᾶς ἔχοντα ἐξουσίαν ψυχῆς καὶ σώματος τοῦ βαλεῖν εἰς γέενναν πυρός. 5. Καὶ γινώσκετε, ἀδελφοί, ὅτι ἡ ἐπιδημία ἢ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τῆς σαρκὸς ταύτης μικρὰ ἐστὶν καὶ ὀλιγοχρόνιος, ἢ δὲ ἐπαγγελία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη καὶ θαυμαστή ἐστὶν, καὶ ἀνάπαυσις τῆς μελλούσης βασιλείας καὶ ζωῆς αἰωνίου. 6. τί οὖν ἐστὶν ποιήσαντας ἐπιτυχεῖν αὐτῶν, εἰ μὴ τὸ δόσιως καὶ δικαίως ἀναστρέφεσθαι, καὶ τὰ κοσμικὰ ταῦτα ὡς ἀλλότρια ἡγεῖσθαι καὶ μὴ ἐπιθυμεῖν αὐτῶν; 7. ἐν τῷ γὰρ ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς κτήσασθαι ταῦτα ἀποπίπτομεν τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας.

VI. Λέγει δὲ ὁ κύριος· Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν. ἢ ἡμεῖς θέλωμεν καὶ θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ, ἀσύμφορον ἡμῖν εἶναι. 2. τί γὰρ τὸ ὄφελος, ἢ ἂν τις τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν ζημιωθῇ; 3. ἔστιν δὲ οὗτος ὁ αἰὼν καὶ ὁ μέλλων δύο ἐχθροί· 4. οὗτος λέγει μοιχίαν καὶ φθορὰν καὶ φιλαργυρίαν καὶ ἀπάτην, ἐκεῖνος δὲ τούτοις ἀποτάσσεται. 5. οὐ δυνά-

μεθα οὖν τῶν δύο φίλοι εἶναι· δεῖ δὲ ἡμᾶς τούτῳ ἀποταξαμένους
 6 ἐκείνῳ χρᾶσθαι. 6. οἴομεθα ὅτι βέλτιόν ἐστιν τὰ ἐνθάδε μισῆσαι,
 ὅτι μικρὰ καὶ ὀλιγοχρόνια καὶ φθαρτά· ἐκεῖνα δὲ ἀγαπῆσαι, τὰ
 7 ἀγαθὰ τὰ ἄφθαρτα. 7. ποιοῦντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ εὐρή-
 σομεν ἀνάπαυσιν· εἰ δὲ μήγε, οὐδὲν ἡμᾶς ῥύσεται ἐκ τῆς αἰωνίου
 8 κολάσεως, ἐὰν παρακούσωμεν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ. 8. λέγει δὲ καὶ
 ἡ γραφή ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ ὅτι Ἐὰν ἀναστῇ Νῶε καὶ Ἰώβ καὶ Δανιήλ,
 9 οὐ ῥύσονται τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. 9. εἰ δὲ καὶ
 οἱ τοιοῦτοι δίκαιοι οὐ δύνανται ταῖς ἑαυτῶν δικαιοσύναις ῥύσασθαι
 τὰ τέκνα αὐτῶν, ἡμεῖς ἐὰν μὴ τηρήσωμεν τὸ βάπτισμα ἀγνόν καὶ
 ἀμίαντον, ποῖα πεποιθήσει εἰσελευσόμεθα εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ;
 ἢ τίς ἡμῶν παράκλητος ἔσται ἐὰν μὴ εὐρεθῶμεν ἔργα ἔχοντες ὅσια
 καὶ δίκαια;

1 VII. Ὡστε οὖν, ἀδελφοί μου, ἀγωνισώμεθα, εἰδότες ὅτι ἐν χει-
 ρὶν ὁ ἀγών, καὶ ὅτι εἰς τοὺς φθαρτοὺς ἀγῶνας καταπλέουσιν πολλοί,
 ἀλλ' οὐ πάντες στεφανοῦνται, εἰ μὴ οἱ πολλὰ κοπιάσαντες καὶ καλῶς
 2 ἀγωνισάμενοι. 2. ἡμεῖς οὖν ἀγωνισώμεθα, ἵνα πάντες στεφανωθῶμεν.
 3. ὥστε †θῶμεν† τὴν ὁδὸν τὴν εὐθείαν, ἀγῶνα τὸν ἄφθαρτον, καὶ πολ-
 3 λοὶ εἰς αὐτὸν καταπλευσώμεν καὶ ἀγωνισώμεθα, ἵνα καὶ στεφανωθῶ-
 μεν· καὶ εἰ μὴ δυνάμεθα πάντες στεφανωθῆναι, καὶ ἐγγὺς τοῦ στεφά-
 4 νου γενώμεθα. 4. εἰδέναι δὲ ἡμᾶς δεῖ ὅτι ὁ τὸν φθαρτὸν ἀγῶνα
 ἀγωνιζόμενος, ἐὰν εὐρεθῇ φθείρων, μαστιγωθείς αἰρεται καὶ ἔξω βάλ-
 5 λεται τοῦ σταδίου. 5. τί δοκεῖτε; ὁ τὸν τῆς ἀφθαρσίας ἀγῶνα φθεί-
 6 ρας τί παθεῖται; 6. τῶν γὰρ μὴ τηρησάντων, φησί, τὴν σφραγίδα
 ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθή-
 σεται, καὶ ἔσονται εἰς ὄρασιν πάσῃ σαρκί.

12 VIII. Ὡς οὖν ἐσμὲν ἐπὶ γῆς, μετανοήσωμεν. 2. πηλὸς γάρ
 ἐσμὲν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ τεχνίτου. ὃν τρόπον γὰρ ὁ κεραμεὺς ἐὰν
 ποιῇ σκεῦος καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ διαστραφῇ ἢ συντριβῇ, πάλιν
 αὐτὸ ἀναπλάσσει· ἐὰν δὲ προφθᾷ εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς αὐτὸ
 βαλεῖν, οὐκέτι βοηθήσει αὐτῷ· οὕτως καὶ ἡμεῖς, ἔως ἐσμὲν ἐν τούτῳ
 τῷ κόσμῳ, ἐν τῇ σαρκὶ ἃ ἐπράξαμεν πονηρὰ μετανοήσωμεν ἐξ ὅλης

τῆς καρδίας, ἵνα σωθῶμεν ὑπὸ τοῦ κυρίου ἕως ἔχομεν καιρὸν μετα-
νοίας· 3. μετὰ γὰρ τὸ ἐξελεῖν ἡμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου οὐκέτι δυνά- 3
μεθα ἐκεῖ ἐξομολογήσασθαι ἢ μετανοεῖν ἔτι. 4. ὥστε, ἀδελφοί, ποιή- 4
σαντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς καὶ τὴν σάρκα ἀγνὴν τηρήσαντες καὶ
τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου φυλάξαντες ληψόμεθα ζωὴν αἰώνιον. 5. λέγει 5
γὰρ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· *Εἰ τὸ μικρὸν οὐκ ἐτηρήσατε, τὸ*
μέγα τίς ὑμῖν δώσει; λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ
καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν. 6. ἄρα οὖν τοῦτο λέγει· τηρήσατε 6
τὴν σάρκα ἀγνὴν καὶ τὴν σφραγίδα ἄσπιλον, ἵνα τὴν αἰώνιον ζωὴν
ἀπολάβωμεν.

IX. Καὶ μὴ λεγέτω τις ὑμῶν ὅτι αὕτη ἡ σὰρξ οὐ κρίνεται οὐδὲ 1
ἀνίσταται. 2. γινώτε· ἐν τίνι ἐσώθητε, ἐν τίνι ἀνεβλέψατε, εἰ μὴ 2
ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ὄντες; 3. δεῖ οὖν ἡμᾶς ὡς ναὸν θεοῦ φυλάσσειν 3
τὴν σάρκα. 4. ὃν τρόπον γὰρ ἐν τῇ σαρκὶ ἐκλήθητε, καὶ ἐν τῇ 4
σαρκὶ ἐλεύσεσθε. 5. †εἰ† Χριστὸς ὁ κύριος ὁ σῶσας ἡμᾶς, ὧν μὲν τὸ 5
πρῶτον πνεῦμα, ἐγένετο σὰρξ καὶ οὕτως ἡμᾶς ἐκάλεσεν· οὕτως καὶ
ἡμεῖς ἐν ταύτῃ τῇ σαρκὶ ἀποληψόμεθα τὸν μισθόν. 6. ἀγαπῶμεν 6
οὖν ἀλλήλους, ὅπως ἔλθωμεν πάντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
7. ὡς ἔχομεν καιρὸν τοῦ ἰαθῆναι, ἐπιδῶμεν ἑαυτοὺς τῷ θεράπυνοντι 7
θεῷ, ἀντιμισθίαν αὐτῷ διδόντες. 8. ποίαν; τὸ μετανοῆσαι ἐξ ἐλι- 8
κρινούσας καρδίας. 9. προγνώστης γὰρ ἐστὶν τῶν πάντων καὶ εἰδὼς 9
ἡμῶν τὰ ἐνκάρδια. 10. δῶμεν οὖν αὐτῷ αἶνον, μὴ ἀπὸ στόματος 10
μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καρδίας, ἵνα ἡμᾶς προσδέξηται ὡς υἱούς. 11. καὶ 11
γὰρ εἶπεν ὁ κύριος· *Ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸ θέ-*
λημα τοῦ πατρὸς μου.

X. Ὡστε, ἀδελφοί μου, ποιήσωμεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς τοῦ 1
καλέσαντος ἡμᾶς, ἵνα ζήσωμεν καὶ διώξωμεν μᾶλλον τὴν ἀρετὴν, τὴν
δὲ κακίαν καταλείψωμεν ὡς προοδοιόροον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ
φύγωμεν τὴν ἀσέβειαν, μὴ ἡμᾶς καταλάβῃ κακία. 2. ἐὰν γὰρ σπου- 2
δάσωμεν ἀγαθοποιεῖν, διώξεται ἡμᾶς εἰρήνη. 3. διὰ ταύτην γὰρ τὴν 3
αἰτίαν οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἀνθρωπον, οἵτινες παράγουσι φόβους ἀνθρω-
πίνους, †προαιρούμενοι† μᾶλλον τὴν ἐνθάδε ἀπόλαυσιν ἢ τὴν μέλλουσαν

4 ἐπαγγελίαν. 4. ἀγνοοῦσιν γὰρ ἡλικίην ἔχει βράσανον ἢ ἐνθάδε ἀπό-
 5 λαυσίς, καὶ οἷαν τρυφήν ἔχει ἢ μέλλουσα ἐπαγγελία. 5. καὶ εἰ μὲν
 αὐτοὶ μόνοι ταῦτα ἔπρασσον, ἀνεκτὸν ἦν· νῦν δὲ ἐπιμένουσιν κακοδι-
 δασκαλοῦντες τὰς ἀναιτίους ψυχὰς, οὐκ εἰδότες ὅτι δισσήν ἔξουσιν
 τὴν κρίσιν, αὐτοὶ τε καὶ οἱ ἀκούοντες αὐτῶν.

1 XI. Ἡμεῖς οὖν ἐν καθαρῷ καρδίᾳ δουλεύσωμεν τῷ θεῷ, καὶ
 ἐσόμεθα δίκαιοι· ἐὰν δὲ μὴ δουλεύσωμεν διὰ τὸ μὴ πιστεύειν ἡμᾶς
 2 τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ θεοῦ, ταλαίπωροι ἐσόμεθα. 2. λέγει γὰρ καὶ ὁ
 προφητικὸς λόγος· Ταλαίπωροί εἰσιν οἱ διψυχοί, οἱ διστάζοντες
 τῇ καρδίᾳ, οἱ λέγοντες· Ταῦτα πάλοι ἠκούσαμεν καὶ ἐπὶ τῶν
 πατέρων ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας προσδεχόμενοι οὐδὲν
 3 τούτων ἐωράκαμεν. 3. Ἀνόητοι, συμβάλετε ἑαυτοὺς ξύλῳ, λάβετε
 ἄμπελον· πρῶτον μὲν φυλλοροεῖ, εἰτα βλαστὸς γίνεται, μετὰ
 4 ταῦτα ὄμφαξ, εἰτα σταφυλὴ παρεστηκυῖα· 4. οὕτως καὶ ὁ λαὸς
 μου ἀκαταστασίας καὶ θλίψεις ἔσχεν, ἔπειτα ἀπολήπεται τὰ
 5 ἀγαθὰ. 5. Ὡστε, ἀδελφοί μου, μὴ διψηκῶμεν, ἀλλὰ ἐλπίσαντες
 6 ὑπομεινόμεν, ἵνα καὶ τὸν μισθὸν κομισώμεθα. 6. πιστὸς γὰρ ἐστιν
 ὁ ἐπαγγελάμενος τὰς ἀντιμισθίας ἀποδιδόναι ἐκάστῳ τῶν ἔργων αὐ-
 7 τοῦ. 7. ἐὰν οὖν ποιήσωμεν τὴν δικαιοσύνην ἐναντίον τοῦ θεοῦ,
 εἰσέξομεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ληψόμεθα τὰς ἐπαγγελίας
 αἷς οἷς οὐκ ἤκουσεν οὐδὲ ὀφθαλμὸς εἶδεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν
 ἀνθρώπου ἀνέβη.

1 XII. Ἐκδεχώμεθα οὖν καθ' ὥραν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐν
 ἀγάπῃ καὶ δικαιοσύνῃ, ἐπειδὴ οὐκ οἶδαμεν τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιφανείας
 2 τοῦ θεοῦ. 2. ἐπερωτηθεὶς γὰρ αὐτὸς ὁ κύριος ὑπὸ τινος πότε ἦξει
 αὐτοῦ ἡ βασιλεία, εἶπεν· Ὅταν ἔσται τὰ δύο ξν, καὶ τὸ ἔξω ὡς
 τὸ ἔσω, καὶ τὸ ἄρσεν μετὰ τῆς θηλείας, οὔτε ἄρσεν οὔτε θῆλυ.
 3 3. τὰ δύο δὲ ξν ἐστιν ὅταν λαλῶμεν ἑαυτοῖς ἀλήθειαν καὶ ἐν δυοὶ
 4 σώμασιν ἀνυποκρίτως εἴη μία ψυχὴ. 4. καὶ τὸ ἔξω ὡς τὸ ἔσω,
 τοῦτο λέγει· τὴν ψυχὴν λέγει τὸ ἔσω, τὸ δὲ ἔξω τὸ σῶμα λέγει.
 ὃν τρόπον οὖν σου τὸ σῶμα φαίνεται, οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ σου δηλός
 5 ἔστω ἐν τοῖς καλοῖς ἔργοις. 5. καὶ τὸ ἄρσεν μετὰ τῆς θηλείας,

οὔτε ἄρσεν οὔτε θῆλυ, τοῦτο λέγει ἵνα ἀδελφὸς ἰδὼν ἀδελφὴν οὐ-
δὲν φρονῇ περὶ αὐτῆς θηλυκόν, μηδὲ <ἀδελφὴ ἰδοῦσα ἀδελφόν> φρονῇ
τι περὶ αὐτοῦ ἀρσενικόν. 6. ταῦτα ὑμῶν ποιοούντων, φησίν, ⁶
ἐλεύσεται ἡ βασιλεία τοῦ πατρὸς μου.

XIII. Ἀδελφοί οὖν, ἥδη ποτὲ μετανοήσωμεν, νήψωμεν ἐπὶ τὸ ¹
ἀγαθόν· μεστοὶ γὰρ ἔσμεν πολλῆς ἀνοίας καὶ πονηρίας. ἐξαλείψωμεν
ἀπ' ἡμῶν τὰ πρότερα ἁμαρτήματα καὶ μετανοήσαντες ἐκ ψυχῆς σω-
θῶμεν· καὶ μὴ γινώμεθα ἀνθρωπάρεσκοι μηδὲ θέλωμεν μόνον ἑαυτοῖς
ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξω ἀνθρώποις ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ, ἵνα τὸ
ὄνομα δι' ἡμᾶς μὴ βλασφημῇται. 2. λέγει γὰρ ὁ κύριος· Διὰ παν- ²
τός τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ <πά-
λιν· Οὐαὶ δι' οὗ> βλασφημεῖται τὸ ὄνομά μου. ἐν τίνι βλασφημεῖται;
ἐν τῷ μὴ ποιεῖν τῇμᾶς ἀλέγομεν†. 3. τὰ ἔθνη γὰρ ἀκούοντα ἐκ τοῦ στόμα- ³
τος ἡμῶν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ ὡς καλὰ καὶ μεγάλα θαυμάζει· ἔπειτα
καταμαθόντα τὰ ἔργα ἡμῶν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄξια τῶν ῥημάτων ὧν
λέγομεν, ἔνθεν εἰς βλασφημίαν τρέπονται, λέγοντες εἶναι μῦθόν τινα
καὶ πλάνην. 4. ὅταν γὰρ ἀκούσωσι παρ' ἡμῶν ὅτι λέγει ὁ θεός· ⁴
Οὐ χάρις ὑμῖν εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ἀλλὰ χάρις
ὑμῖν εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς καὶ τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς· ταῦτα
ὅταν ἀκούσωσι θαυμάζουσιν τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀγαθότητος. ὅταν δὲ
ἴδωσιν ὅτι οὐ μόνον τοὺς μισοῦντας οὐκ ἀγαπῶμεν ἀλλ' ὅτι οὐδὲ
τοὺς ἀγαπῶντας, καταγελῶσιν ἡμῶν, καὶ βλασφημεῖται τὸ ὄνομα.

XIV. Ὡστε, ἀδελφοί, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν ¹
θεοῦ ἐσόμεθα ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῆς πρώτης τῆς πνευματικῆς, τῆς
πρὸ ἡλλοῦ καὶ σελήνης ἐκτισμένης· ἐὰν δὲ μὴ ποιήσωμεν τὸ θέλημα
κυρίου, ἐσόμεθα ἐκ τῆς γραφῆς τῆς λεγούσης· Ἐγενήθη ὁ οἶκός
μου σπήλαιον ληστῶν. ὥστε οὖν αἰρετισώμεθα ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας
τῆς ζωῆς εἶναι, ἵνα σωθῶμεν. 2. οὐκ οἶμαι δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ὅτι ²
ἐκκλησία ζῶσα σῶμά ἐστι Χριστοῦ (λέγει γὰρ ἡ γραφή· Ἐποίησεν
ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον ἄρσεν καὶ θῆλυ· τὸ ἄρσεν ἐστὶν ὁ Χριστός,
τὸ θῆλυ ἡ ἐκκλησία) καὶ ὅτι τὰ βιβλία καὶ οἱ ἀπόστολοι τὴν ἐκκλησίαν

XIII, 2) Ies. 52, 5. Οὐαὶ δι' οὗ βλασφημ. κτλ. unde? — 4) Luc. 6,
32 sq. — XIV, 1) Ier. 7, 11. — 2) Gen. 1, 27.

οὐ νῦν εἶναι ἀλλὰ ἄνωθεν. ἦν γὰρ πνευματικὴ ὡς καὶ ὁ Ἰησοῦς ἡμῶν,
 3 ἐφανερώθη δὲ ἐπὶ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἵνα ἡμᾶς σώσῃ. 3. ἡ ἐκ-
 κλησία δὲ πνευματικὴ οὕσα ἐφανερώθη ἐν τῇ σαρκὶ Χριστοῦ,
 δηλοῦσα ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἡμῶν τηρήσῃ αὐτὴν ἐν τῇ σαρκὶ καὶ μὴ
 φθείρῃ, ἀπολήψεται αὐτὴν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. ἡ γὰρ σὰρξ
 αὕτη ἀντίτυπός ἐστι τοῦ πνεύματος· οὐδεὶς οὖν τὸ ἀντίτυπον φθείρας
 τὸ αὐθεντικὸν μεταλήψεται. ἄρα οὖν τοῦτο λέγει, ἀδελφοί· τηρήσατε
 4 τὴν σάρκα, ἵνα τοῦ πνεύματος μεταλάβητε. 4. εἰ δὲ λέγομεν εἶναι
 τὴν σάρκα τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ πνεῦμα Χριστόν, ἄρα οὖν ὁ ὑβρίσας
 τὴν σάρκα ὑβρίσει τὴν ἐκκλησίαν. ὁ τοιοῦτος οὖν οὐ μεταλήψεται
 5 τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ὁ Χριστός. 5. Τοσαύτην δύναται ἡ σὰρξ αὕτη
 μεταλαβεῖν ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν κολληθέντος αὐτῇ τοῦ πνεύματος τοῦ
 ἁγίου, οὔτε ἐξειπεῖν τις δύναται οὔτε λαλῆσαι ἢ ἡτοίμασεν ὁ κύριος
 τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

1 XV. Οὐκ οἶμαι δὲ ὅτι μικρὰν συμβουλίαν ἐποιήσαμην περὶ
 ἐγκρατείας, ἣν ποιήσας τις οὐ μετανοήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν σώσει καὶ
 τὸν συμβουλευσάντα. μισθὸς γὰρ οὐκ ἔστι μικρὸς πλανωμένην ψυχὴν
 2 καὶ ἀπολλυμένην ἀποστρέψαι εἰς τὸ σωθῆναι. 2. ταύτην γὰρ ἔχομεν
 τὴν ἀντιμισθίαν ἀποδοῦναι τῷ θεῷ τῷ κτίσαντι ἡμᾶς, ἐάν ὁ λέγων καὶ
 3 ἀκούων μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ λέγῃ καὶ ἀκούῃ. 3. ἐμμένωμεν
 οὖν ἐφ' οἷς ἐπιστεύσαμεν δίκαιοι καὶ ὅσιοι, ἵνα μετὰ παρρησίας αἰτῶ-
 μεν τὸν θεὸν τὸν λέγοντα· Ἔτι λαλοῦντός σου ἔρῳ· Ἰδοὺ πάρεμι.
 4 4. τοῦτο γὰρ τὸ βῆμα μεγάλης ἐστὶν ἐπαγγελίας σημεῖον· ἐτοιμότερον
 5 γὰρ ἑαυτὸν λέγει ὁ κύριος εἰς τὸ διδόναι τοῦ αἰτοῦντος. 5. τοσαύ-
 της οὖν χρηστότητος μεταλαμβάνοντες μὴ φθονήσωμεν ἑαυτοῖς τυχεῖν
 τοσούτων ἀγαθῶν. ὅσην γὰρ ἡδονὴν ἔχει τὰ βήματα ταῦτα τοῖς
 ποιήσασιν αὐτά, τοσαύτην κατάκρισιν ἔχει τοῖς παρακούσασιν.

1 XVI. Ὡστε, ἀδελφοί, ἀφορμὴν λαβόντες οὐ μικρὰν εἰς τὸ μετα-
 νοῆσαι, καιρὸν ἔχοντες, ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τὸν καλέσαντα ἡμᾶς θεόν
 2 ἕως ἔτι ἔχομεν τὸν παραδεχόμενον ἡμᾶς. 2. ἐάν γὰρ ταῖς ἡδυπα-
 θείαις ταύταις ἀποταξώμεθα καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν νικήσωμεν ἐν τῷ
 μὴ ποιεῖν τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς τὰς πονηράς, μεταληψόμεθα τοῦ

ἐλέους Ἰησοῦ. 3. γινώσκετε δὲ ὅτι ἔρχεται ἡδὴ ἡ ἡμέρα τῆς κρι- 3
σεως ὡς κλίβανος καιόμενος, καὶ τακήσονται τινες τῶν οὐρανῶν καὶ
πᾶσα ἡ γῆ ὡς μόλιθος ἐπὶ πυρὶ τηκόμενος· καὶ τότε φανήσεται τὰ
κρύφια καὶ φανερὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. 4. Καλὸν οὖν ἐλεημοσύνη 4
ὡς μετάνοια ἁμαρτίας· κρείσσων νηστεία προσευχῆς, ἐλεημοσύνη δὲ
ἀμφοτέρων· ἀγάπη δὲ καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, προσευχὴ δὲ
ἐκ καλῆς συνειδήσεως ἐκ θανάτου ῥύεται. μακάριος πᾶς ὁ εὗρεθεὶς
ἐν τούτοις πλήρης· ἐλεημοσύνη γὰρ κούφισμα ἁμαρτίας γίνεται.

XVII. Μετανοήσωμεν οὖν ἐξ ὅλης καρδίας, ἵνα μὴ τις ἡμῶν 1
παράπολῃται. εἰ γὰρ ἐντολὰς ἔχομεν καὶ τοῦτο πράσσομεν, ἀπὸ τῶν
εἰδώλων ἀποσπᾶν καὶ κατηχεῖν, πόσω μᾶλλον ψυχὴν ἡδὴ γινώσκου-
σαν τὸν θεὸν οὐ δεῖ ἀπόλλυσθαι. 2. συλλαβώμεν οὖν ἑαυτοῖς καὶ 2
τούς ἀσθενοῦντας ἀνάγειν περὶ τὸ ἀγαθόν, ὅπως σωθῶμεν ἅπαντες
καὶ ἐπιστρέψωμεν ἀλλήλους καὶ νουθετήσωμεν. 3. καὶ μὴ μόνον 3
ἄρτι δοκῶμεν πιστεύειν καὶ προσέχειν ἐν τῷ νουθετεῖσθαι ἡμᾶς ὑπὸ
τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἰς οἶκον ἀπαλλαγῶμεν μνημονεύω-
μεν τῶν τοῦ κυρίου ἐνταλμάτων καὶ μὴ ἀντιπαρελκώμεθα ἀπὸ τῶν
κοσμικῶν ἐπιθυμιῶν, ἀλλὰ πυκνότερον προσερχόμενοι πειρώμεθα προ-
κόπτειν ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ κυρίου, ἵνα πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦντες
συνηγμένοι ὦμεν ἐπὶ τὴν ζωὴν. 4. εἶπε γὰρ ὁ κύριος· Ἔρχομαι 4
συναγαγεῖν πάντα τὰ ἔθνη, φυλὰς καὶ γλώσσας. τοῦτο δὲ λέγει
τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὅτε ἐλθὼν λυτρώσεται ἡμᾶς
ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 5. καὶ ὄψονται τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ 5
τὸ κράτος οἱ ἄπιστοι, καὶ ξενισθήσονται ἰδόντες τὸ βασίλειον τοῦ κόσ-
μου ἐν τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι σὺ ἦς, καὶ οὐκ ᾔδειμεν
καὶ οὐκ ἐπιστεῖνομεν καὶ οὐκ ἐπειθόμεθα τοῖς πρεσβυτέροις τοῖς ἀναγ-
γέλλουσιν ἡμῖν περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
τελευτήσῃ καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς
ὄρασιν πάσῃ σαρκί. 6. τὴν ἡμέραν ἐκείνην λέγει τῆς κρίσεως, 6
ὅταν ὄψονται τοὺς ἐν ἡμῖν ἀσεβήσαντας καὶ παραλογισαμένους τὰς
ἐντολὰς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7. οἱ δὲ δίκαιοι εἰπραγήσαντες καὶ ὑπομεί- 7
ναιτες τὰς βασάνους καὶ μισήσαντες τὰς ἡδυπαθείας τῆς ψυχῆς,

ὅταν θεάσωνται τοὺς ἀστοχῆσαντας καὶ ἀρνησαμένους διὰ τῶν λόγων ἢ διὰ τῶν ἔργων τὸν Ἰησοῦν ὅπως κολάζονται δειναῖς βασάνοις περὶ ἀσβέστω, ἔσονται δόξαν δόντες τῷ θεῷ αὐτῶν λέγοντες ὅτι Ἔσται ἐλπὶς τῷ δεδουλενκότῃ θεῷ ἐξ ὅλης καρδίας.

1 XVIII. Καὶ ἡμεῖς οὖν γενώμεθα ἐκ τῶν εὐχαριστούντων, τῶν
2 δεδουλενκότων τῷ θεῷ, καὶ μὴ ἐκ τῶν κρινομένων ἀσεβῶν. 2. καὶ
γὰρ αὐτὸς πανθαυμαστῶς ὢν καὶ μήπω τρυφῶν τὸν πειρασμόν, ἀλλ'
ἔτι ὢν ἐν μέσοις τοῖς ὀργάνοις τοῦ διαβόλου, σπουδάζω τὴν δικαιο-
σύνην διώκειν, ὅπως ἰσχύσω καὶ ἐγγὺς αὐτῆς γενέσθαι, φοβούμενος
τὴν κρίσιν τὴν μέλλουσαν.

1 XIX. Ὡστε, ἀδελφοί καὶ ἀδελφαί, μετὰ τὸν θεὸν τῆς ἀληθείας
ἀναγινώσκω ὑμῖν ἔντευξιν εἰς τὸ προσέχειν τοῖς γεγραμμένοις, ἵνα
καὶ ἑαυτοὺς σώσητε καὶ τὸν ἀναγινώσκοντα ἐν ὑμῖν. μισθὸν γὰρ
αἰτῶ ὑμᾶς τὸ μετανοῆσαι ἐξ ὅλης καρδίας, σπητρίαν ἑαυτοῖς καὶ
ζωὴν διδόντας. τοῦτο γὰρ ποιήσαντες τ σκοπὸν τῶν νεοῖς θῆσο-
μεν, τοῖς βουλομένοις περὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ
2 θεοῦ φιλοπονεῖν. 2. καὶ μὴ ἀηδῶς ἔχωμεν καὶ ἀγανακτῶμεν οἱ
ἄσοφοι, ὅταν τις ἡμᾶς νουθετῇ καὶ ἐπιστρέφῃ ἀπὸ τῆς ἀδικίας εἰς
τὴν δικαιοσύνην. ἔνια γὰρ πονηρὰ πράσσοντες οὐ γινώσκουμεν διὰ
τὴν διψυχίαν καὶ ἀπιστίαν τὴν ἐνουῦσαν ἐν τοῖς στήθεσιν ἡμῶν, καὶ
3 ἐσκοτίσμεθα τὴν διάνοιαν ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ματαίων. 3. πρῶ-
ξωμεν οὖν τὴν δικαιοσύνην, ἵνα εἰς τέλος σωθῶμεν. μακάριοι οἱ
τούτοις ὑπακούοντες τοῖς προστάγμασι· καὶ ὀλίγον χρόνον κακοπαθή-
σωσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὸν τῷ θανάτῳ τῆς ἀναστάσεως καρπὸν
4 τρυγῆσουσι. 4. μὴ οὖν λυπεῖσθαι ὁ εὐσεβὴς ἐὰν ἐπὶ τοῖς νῦν χρόνοις
ταλαιπωρῇ· μακάριος αὐτὸν ἀναμένει χρόνος ἐκείνος· ἄνω μετὰ τῶν
πατέρων ἀναβιώσας εὐφρανθήσεται εἰς τὸν αἰώνιον αἰῶνα.

1 XX. Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνο τὴν διάνοιαν ὑμῶν ταρασσέτω, ὅτι βλέ-
πομεν τοὺς ἀδίκους πλουτοῦντας καὶ στενοχωρουμένους τοὺς τοῦ θεοῦ
2 δούλους. 2. τιστεῖώμεν οὖν, ἀδελφοί καὶ ἀδελφαί· θεοῦ ζῶντος
πεῖραν τῷ θλάτῳ καὶ τῷ γυμνασῳ μετὰ τῷ νῦν βίῳ, ἵνα τῷ μέλλοντι
3 στεφανωθῶμεν. 3. οὐδεὶς τῶν δικαίων ταχὺν καρπὸν ἔλαβεν, ἀλλ'
4 ἐκδέχεται αὐτόν. 4. εἰ γὰρ τὸν μισθὸν τῶν δικαίων ὁ θεὸς συντό-
μως ἀπεδίδου, εὐθέως ἐμπορίαν ἡσκοῦμεν καὶ οὐ θεοσέβειαν. ἔδο-

κοῦμεν γὰρ εἶναι δίκαιοι, οὐ τὸ εὐσεβεῖς ἀλλὰ τὸ κερδαλέον διώκον-
τες· καὶ διὰ τοῦτο θεία κρίσις ἔβλαψε πνεῦμα μὴ ὄν δίκαιον, καὶ
ἐβάρυνε †δεσμοῖς†.

5. Τῷ μόνῳ θεῷ ἀοράτῳ, πατρὶ τῆς ἀληθείας, τῷ ἑξαποστεί- 5
λαντι ἡμῖν τὸν σωτῆρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς ἀφθαρσίας, δι' οὗ καὶ ἐφα-
νέρωσεν ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐπουράνιον ζωὴν, αὐτῷ ἢ δοῖα
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΒΑΡΝΑΒΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

- 1 I. Χαίρετε, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ ἀγαπή-
σαντος ἡμᾶς, ἐν εἰρήνῃ.
- 2 2. Μεγάλων μὲν ὄντων καὶ πλουσίων τῶν τοῦ θεοῦ δικαιωμάτων
εἰς ὑμᾶς, ὑπὲρ τι καὶ καθ' ὑπερβολὴν ὑπερευφραίνομαι ἐπὶ τοῖς μακα-
ρίοις καὶ ἐνδόξοις ὑμῶν πνεύμασιν· οὐ τὸ ἔμφυτον, τῆς δωρεᾶς πνευ-
3 ματικῆς χάριν ἐλήφατε. 3. διὸ καὶ μᾶλλον συγκαίρω ἐμαντῶ ἐλπίζων
σωθῆναι, ὅτι ἀληθῶς βλέπω ἐν ὑμῖν ἐκκεχυμένον ἀπὸ τοῦ πλουσίου
τῆς ἀγάπης κυρίου πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς. οὕτω με ἐξέπληξεν ἐπὶ ὑμῶν
4 ἡ ἐπιποθήτη ὄψις ὑμῶν. 4. πεπεισμένος οὖν τοῦτο καὶ συνειδὼς
ἐμαντῶ, ὅτι ἐν ὑμῖν λαλήσας πολλὰ ἐπίσταμαι ὅτι ἐμοὶ συνώδευσεν
ἐν δόξῃ δικαιοσύνης κύριος, καὶ πάντως ἀναγκάζομαι καὶ ἐγὼ εἰς τοῦτο,
ἀγαπᾶν ὑμᾶς ὑπὲρ τὴν ψυχὴν μου· ὅτι μεγάλη πίστις καὶ ἀγάπη
5 ἐγκατοικεῖ ἐν ὑμῖν ἐλπίδι ζωῆς αὐτοῦ. 5. λογισάμενος οὖν τοῦτο, ὅτι
ἐὰν μελήσῃ μοι περὶ ὑμῶν τοῦ μέρους τι μεταδοῦναι ἀφ' οὗ ἔλαβον,
ὅτι ἔσται μοι τοιούτοις πνεύμασιν ὑπηρετήσαντι εἰς μισθόν, ἐσπούδασα
κατὰ μικρὸν ὑμῖν πέμπειν, ἵνα μετὰ τῆς πίστεως ὑμῶν τελείαν ἔχητε
6 τὴν γνῶσιν. 6. τρεῖς οὖν δόγματά ἐστιν κυρίου· ζωῆς ἐλπίς, ἀρχὴ
καὶ τέλος πίστεως ἡμῶν καὶ δικαιοσύνη, κρίσεως ἀρχὴ καὶ τέλος·
ἀγάπη εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἔργων δικαιοσύνης μαρτυρία.
- 7 7. ἐγνωρίσεν γὰρ ἡμῖν ὁ δεσπότης διὰ τῶν προφητῶν τὰ παρεληλυ-
θότα καὶ τὰ ἐνεστώτα, καὶ τῶν μελλόντων δοὺς ἀπαρχὰς ἡμῖν γενέ-
σεως. ὧν τὰ καθ' ἕκαστα βλέποντες ἐνεργούμενα, καθὼς ἐλάλησεν,
ὀφείλομεν πλουσιώτερον καὶ ὑψηλότερον προσάγειν τῷ φόβῳ αὐτοῦ.
- 8 8. ἐγὼ δὲ οὐχ ὡς διδάσκαλος ἀλλ' ὡς εἷς ἐξ ὑμῶν ὑποδείξω ὀλίγα,
δι' ὧν ἐν τοῖς παροῦσιν εὐφρανθήσεσθε.

II. Ἡμερῶν οὖν οὐσῶν πονηρῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐνεργοῦντος 1
 ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν, ὀφείλομεν ἑαυτοῖς προσέχοντες ἐκζητεῖν τὰ 2
 δικαιώματα κυρίου. 2. τῆς οὖν πίστεως ἡμῶν εἶσιν βοηθοὶ φόβος 2
 καὶ ὑπομονή, τὰ δὲ συναγαρῶντα ἡμῖν μακροθυμία καὶ ἐγκράτεια· 3
 3. τούτων μενόντων τὰ πρὸς κύριον ἀγνῶς, συννευφραίνονται αὐτοῖς 3
 σοφία, σύνεσις, ἐπιστήμη, γνῶσις. 4. πεφανερώκεν γὰρ ἡμῖν διὰ πάν- 4
 των τῶν προφητῶν ὅτι οὔτε θυσιῶν οὔτε ὀλοκαυτωμάτων οὔτε προσ-
 φορῶν χρῆζει, λέγων ὅτε μέν· 5. Τί μοι πλήθος τῶν θυσιῶν 5
 ὑμῶν; λέγει κύριος. πλήρης εἰμι ὀλοκαυτωμάτων, καὶ στέαρ 6
 ἀρνῶν καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ' ἂν ἐρχη-
 σθε ὀφθῆναι μοι. τίς γὰρ ἐξεζήτησεν ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν;
 πατεῖν μου τὴν αὐλὴν οὐ προσθήσεσθε· ὅτι δέ· Ἐὰν φέρητε 7
 σεμίδαλιν, μάταιον· θυμίαμα, βδέλυγμά μοι ἔστιν· τὰς νεομηνίας 8
 ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα οὐκ ἀνέχομαι. 6. ταῦτα οὖν κατήγγισεν, 6
 ἵνα ὁ καινὸς νόμος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἄνευ ζυγοῦ
 ἀνάγκης ᾧ, μὴ ἀνθρωποποίητον ἔχη τὴν προσφορὰν. 7. λέγει δὲ 7
 πάλιν πρὸς αὐτούς· Μὴ ἐγὼ ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν 8
 ἐκπορευομένοις ἐκ γῆς Αἰγύπτου, προσενέγκαι μοι ὀλοκαυτώματα 9
 καὶ θυσίας; 8. ἀλλ' ἢ τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς· Ἐκαστος ὑμῶν 8
 κατὰ τοῦ πλησίον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ κακίαν μὴ μνησικακέτω,
 καὶ ὄρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾷτε. 9. αἰσθάνεσθαι οὖν ὀφείλομεν, μὴ 9
 ὄντες ἀσύνητοι, τὴν γνώμην τῆς ἀγαθωσύνης τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ὅτι
 ἡμῖν λέγει, θέλων ἡμᾶς μὴ ὁμοίως πλανωμένους ἐκείνοις ζητεῖν 10
 πῶς προσάγωμεν αὐτῷ. 10. ἡμῖν οὖν οὕτως λέγει· Θυσία τῷ θεῷ 10
 καρδία συντετριμμένη, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ καρδία δοξάζουσα
 τὸν πεπλακῶτα αὐτήν. ἀκριβεύεσθαι οὖν ὀφείλομεν, ἀδελφοί, περὶ
 τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἵνα μὴ ὁ πονηρὸς παρελθούσιν πλάνης ποιήσας
 ἐν ἡμῖν ἐκσφενδονήσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

III. Λέγει οὖν πάλιν περὶ τούτων πρὸς αὐτούς· Ἰνατί μοι 1
 νηστεύετε, λέγει κύριος, ὥς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν
 φωνὴν ὑμῶν; οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην, λέγει

II, 5) Ies. 1, 11—13. — 7) Ier. 7, 22 sq. — 8) Zach. 8, 17. —
 10) Ps. 51, 19. — III, 1 sq.) Ies. 58, 4 sq.

- 2 κύριος, οὐκ ἄνθρωπον ταπεινοῦντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, 2. οὐδ' ἂν κάμψητε ὡς κλίκον τὸν τράχηλον ὑμῶν, καὶ σάκκον ἐνδύσθητε καὶ σποδὸν ὑποστρώσητε, οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δε-
 3 κτήν. 3. πρὸς ἡμᾶς δὲ λέγει· Ἴδου αὕτη ἡ νηστεία ἣν ἐγὼ ἐξελεξά-
 4 μην, λέγει κύριος· οὐκ ἄνθρωπον ταπεινοῦντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ· λύε πᾶν σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλιὰς βιαίων συναλ-
 5 λαγμάτων, ἀπόστειλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, καὶ πᾶσαν ἀδικον συναγραφὴν διάσπα. διάθρυπτε πεινωσίν τὸν ἄρτον σου, καὶ γυ-
 6 μνὸν ἐὰν ἴδῃς, περιβαλε· ἀστέγους εἰσάγε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ἐὰν ἴδῃς ταπεινόν, οὐχ ὑπερόψη αὐτόν, οὐδὲ ἀπὸ τῶν οἰκείων
 7 τοῦ σπέρματος σου. 4. τότε ῥαγήσεται πρῶίμοις τὸ φῶς σου, καὶ τὰ ἱμάτιά σου ταχέως ἀνατελεῖ, καὶ προπορεύσεται ἔμπροσθέν
 8 σου ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιστελεῖ σε· 5. τότε βοήσεις, καὶ ὁ θεὸς ἐπακούσεται σου, ἔτι λαλοῦντός σου ἔρει· Ἴδου πάρεμι· ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν
 9 καὶ ῥήμα γογγυσμοῦ, καὶ ὁπῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον σου ἐκ ψυχῆς
 10 σου, καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐλεήσῃς. 6. εἰς τοῦτο οὖν, ἀδελ-
 11 φοί, ὁ μακροθύμος προβλέψας, ὡς ἐν ἀκεραιότητι πιστεύσει ὁ λαὸς ὃν ἡτοίμασεν ἐν τῷ ἡγαπημένῳ αὐτοῦ, προεφανέρωσεν ἡμῖν περὶ πάντων, ἵνα μὴ προσερησώμεθα ὡς ἐπήλυτοι τῷ ἐκείνων νόμῳ.
 12 IV. Δεῖ οὖν ἡμᾶς περὶ τῶν ἐνεστώτων ἐπιπολὺ ἐρανῶντας ἐκζητεῖν τὰ δυνάμενα ἡμᾶς σῶζειν. φύγωμεν οὖν τελείως ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων τῆς ἀνομίας, μήποτε καταλάβῃ ἡμᾶς τὰ ἔργα τῆς ἀνομίας· καὶ μισήσωμεν τὴν πλάνην τοῦ νῦν καιροῦ, ἵνα εἰς τὸν μέλλοντα
 13 ἀγαπηθῶμεν. 2. μὴ δῶμεν τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ ἄνεσιν, ὥστε ἔχειν αὐτὴν ἐξουσίαν μετὰ ἁμαρτωλῶν καὶ πονηρῶν συντρέχειν, μήποτε ὁμοιωθῶ-
 14 μεν αὐτοῖς. 3. τὸ τέλειον σκάνδαλον ἡγγικεν, περὶ οὗ γέγραπται, ὡς Ἐνώχ λέγει. εἰς τοῦτο γὰρ ὁ δεσπότης συντέτηκεν τοὺς καιροὺς καὶ τὰς ἡμέρας, ἵνα ταχύνῃ ὁ ἡγαπημένος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν κληρο-
 15 νομίαν ἡῶν. 4. λέγει δὲ οὕτως καὶ ὁ προφήτης· Βασιλεῖται δέκα ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεύσουσιν, καὶ ἐξαναστήσεται ὀπισθεν αὐτῶν μικροὺς βασιλεῦς, ὅς ταπεινώσει τρεῖς ὕφ' ἐν τῶν βασιλείων. 5. ὁμοίως

περὶ τοῦ αὐτοῦ λέγει Δανιήλ· Καὶ εἶδον τὸ τέταρτον θηρίον πονη-
 ρὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ χαλεπώτερον παρὰ πάντα τὰ θηρία τῆς
 γῆς, καὶ ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀνέτειλεν δέκα κέρατα, καὶ ἐξ αὐτῶν
 μικρὸν κέρας παραφνάδιον, καὶ ὡς ἐταπείνωσεν ὑφ' ἐν τρία τῶν
 μεγάλων κεράτων. 6. συνιέναι οὖν ὀφείλετε. ἔτι δὲ καὶ τούτο 6
 ἐρωτῶ ὑμᾶς ὡς εἰς ἐξ ὑμῶν ὦν, ἰδίως δὲ καὶ πάντας ἀγαπῶν ὑπὲρ
 τὴν ψυχὴν μου, προσέχειν νῦν ἑαυτοῖς καὶ μὴ ὁμοιοῦσθαι τισιν, ἐπισω-
 ρεύοντας ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν, λέγοντας ὅτι ἡ διαθήκη ἐκείνων καὶ
 ἡμῶν. ἡμῶν μὲν· ἀλλ' ἐκείνοι οὕτως εἰς τέλος ἀπώλεσαν αὐτήν, λα-
 βόντος ἤδη τοῦ Μωϋσέως. 7. λέγει γὰρ ἡ γραφή· Καὶ ἦν Μωϋσῆς 7
 ἐν τῷ ὄρει νηστεύων ἡμέρας τεσσαεράκοντα καὶ νύκτας τεσσαερά-
 κοντα, καὶ ἔλαβεν τὴν διαθήκην ἀπὸ τοῦ κυρίου, πλάκας λιθίνας
 γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τῆς χειρὸς τοῦ κυρίου. 8. ἀλλὰ ἐπι- 8
 στραφέντες ἐπὶ τὰ εἰδῶλα ἀπώλεσαν αὐτήν. λέγει γὰρ οὕτως κύ-
 ριος· Μωϋσῆ Μωϋσῆ, κατὰβηθι τὸ τάχος, ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαὸς
 σου, οὗς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ συνῆκεν Μωϋσῆς καὶ
 ἔριψεν τὰς δύο πλάκας ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ· καὶ συνετρίβη αὐτῶν
 ἡ διαθήκη, ἵνα ἡ τοῦ ἡγαπημένου Ἰησοῦ ἐγκατασφραγισθῇ εἰς τὴν
 καρδίαν ἡμῶν ἐν ἐλπίδι τῆς πίστεως αὐτοῦ. 9. πολλὰ δὲ θέλων 9
 γράφειν, οὐχ ὡς διδάσκαλος ἀλλ' ὡς πρέπει ἀγαπῶντι, ἀφ' ὧν ἔχομεν μὴ
 ἐλλείπειν, γράφειν ἐσπούδασα, περίψημα ὑμῶν. διὸ προσέχωμεν ἐν ταῖς
 ἐσχάταις ἡμέραις. οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος τῆς πίστεως
 ἡμῶν, ἐὰν μὴ νῦν ἐν τῷ ἀνόμῳ καιρῷ καὶ τοῖς μέλλουσιν σκανδάλαις,
 ὡς πρέπει υἱοῖς Θεοῦ, ἀντιστῶμεν, ἵνα μὴ σχῇ παρελίσδυσιν ὁ μέλας.
 10. φύγωμεν ἀπὸ πάσης ματαιότητος, μισήσωμεν τελείως τὰ ἔργα 10
 τῆς πονηρᾶς ὁδοῦ. μὴ καθ' ἑαυτοὺς ἐνδύνοντες μονάζετε ὡς ἡδη
 δεδικαιωμένοι, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνερχόμενοι συνζητεῖτε περὶ τοῦ
 κοινῇ συμφέροντος. 11. λέγει γὰρ ἡ γραφή· Οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἑαυτοῖς 11
 καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστήμονες. γενώμεθα πνευματικοί, γενώμεθα
 ναὸς τέλειος τῷ Θεῷ. ἐφ' ὅσον ἐστὶν ἐν ἡμῖν, μελετῶμεν τὸν φόβον
 τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσειν ἀγωνιζώμεθα τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ἵνα ἐν τοῖς

5) Dan. 7, 7 sq. — 7) Ex. 31, 18. 34, 28. — 8) Ex. 32, 7. Deut. 9, 12.
 Ex. 32, 19. — 11) Ies. 5, 21.

- 12 δικαιομασιν αὐτοῦ εὐφρανθῶμεν. 12. ὁ κύριος ἀπροσπολήμπτως
 κρινεῖ τὸν κόσμον. ἕκαστος καθὼς ἐποίησεν κομιεῖται. ἔὰν ᾗ ἀγαθός,
 ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ προηγῆσεται αὐτοῦ· ἔὰν ᾗ πονηρός, ὁ μισθός
 13 τῆς πονηρίας ἔμπροσθεν αὐτοῦ· 13. ἵνα μήποτε ἐπαναπαυόμενοι ὡς
 κλητοὶ ἐπικαθυπνώσωμεν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄρχων
 λαβὼν τὴν καθ' ἡμῶν ἐξουσίαν ἀπόσῃται ἡμᾶς ἀπὸ τῆς βασιλείας
 14 τοῦ κυρίου. 14. ἔτι δὲ ἀδελφοί μου, νοεῖτε· ὅταν βλέπετε
 μετὰ τηλικαῦτα σημεῖα καὶ τέρατα τὰ γεγνονότα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ
 οὕτως ἐγκαταλειφθῇ αὐτούς· προσέχωμεν μήποτε, ὡς γέγραπται,
 πολλοὶ κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ εὐρεθῶμεν.
- 1 V. Εἰς τοῦτο γὰρ ὑπέμεινεν ὁ κύριος παραδοῦναι τὴν σάρκα εἰς
 καταφθοράν, ἵνα τῇ ἀφέσει τῶν ἁμαρτιῶν ἀγνισθῶμεν, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ
 2 αἵματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 2. γέγραπται γὰρ περὶ αὐτοῦ ὃ μὲν
 πρὸς τὸν Ἰσραήλ, ὃ δὲ πρὸς ἡμᾶς. λέγει δὲ οὕτως· Ἐτραυματίσθη
 διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
 τῷ μύλῳπι αὐτοῦ ἡμεῖς λάθηνμεν. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῇ
 ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἄφωνος ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτόν.
- 3 οὐκοῦν ὑπερευχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ κυρίῳ, ὅτι καὶ τὰ παρεληλυ-
 3 θότα ἡμῖν ἐγνώρισεν, καὶ ἐν τοῖς ἐνεστῶσιν ἡμᾶς ἐσώφισεν, καὶ εἰς
 4 τὰ μέλλοντα οὐκ ἐσμέν ἀσύνητοι. 4. λέγει δὲ ἡ γραφή· Οὐκ ἀδίκως
 ἐκτείνεται δίκτυα πτερωτοῖς. τοῦτο λέγει ὅτι δικαίως ἀπολείται
 5 ἄνθρωπος, ὃς ἔχων ὁδοῦ δικαιοσύνης γνῶσιν, ἐαυτὸν εἰς ὁδὸν σκότους
 5 ἀποσυνέχει. 5. ἔτι δὲ καὶ τοῦτο, ἀδελφοί μου· εἰ ὁ κύριος ὑπέμει-
 νεν παθεῖν περὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ὃν παντὸς τοῦ κόσμου κύριος, ὃ
 εἶπεν ὁ θεὸς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ'
 εἰκόνα καὶ καθ' ὁμολοσίαν ἡμετέραν· πῶς οὖν ὑπέμεινεν ὑπὸ χει-
 6 ρὸς ἀνθρώπων παθεῖν; μάθετε. 6. οἱ προφητῆται, ἀπ' αὐτοῦ ἔχοντες
 τὴν χάριν, εἰς αὐτὸν ἐπροφήτευσαν. αὐτὸς δὲ ἵνα καταργήσῃ τὸν
 θάνατον καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν δείξῃ, ὅτι ἐν σαρκὶ ἔδει αὐτὸν
 7 φανερωθῆναι, ὑπέμεινεν, 7. ἵνα καὶ τοῖς πατράσιν τὴν ἐπαγγελίαν
 ἀποδῷ καὶ αὐτὸς ἐαυτῷ τὸν λαὸν τὸν καινὸν ἐτοιμάζων ἐπιδείξῃ, ἐπὶ
 8 τῆς γῆς ὧν, ὅτι τὴν ἀνάστασιν αὐτὸς ποιήσας κρινεῖ. 8. πέρας γέ

14) Mt. 22, 14. — V, 2) Ies. 53, 5. 7. — 4) Prov. 1, 17. — 5) Gen. 1, 26.

τοι διδάσκων τὸν Ἰσραὴλ καὶ τηλικαῦτα τέρατα καὶ σημεῖα ποιῶν
ἐκήρυσεν, καὶ ὑπερηγάγησεν αὐτόν. 9. ὅτε δὲ τοὺς ἰδίους ἀποστό- 9
λους τοὺς μέλλοντας κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ ἐξελέξατο, ὄντας
ὑπὲρ πᾶσαν ἁμαρτίαν ἀνομωτέρους, ἵνα δείξῃ ὅτι οὐκ ἦλθεν καλέσαι
δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς, τότε ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν θεοῦ.
10. εἰ γὰρ μὴ ἦλθεν ἐν σαρκί, οὐδ' ἂν πως οἱ ἄνθρωποι ἐσώθησαν 10
βλέποντες αὐτόν· ὅτε τὸν μέλλοντα μὴ εἶναι ἥλιον, ἔργον τῶν χειρῶν
αὐτοῦ ὑπάρχοντα, ἐμβλέποντες οὐκ ἰσχύουσιν εἰς τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ
ἀντοφθαλμῆσαι. 11. οὐκοῦν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰς τοῦτο ἐν σαρκὶ ἦλθεν, 11
ἵνα τὸ τέλειον τῶν ἁμαρτιῶν ἀνακεφαλαιώσῃ τοῖς διαώξασιν ἐν θανάτῳ
τοὺς προφῆτας αὐτοῦ. 12. οὐκοῦν εἰς τοῦτο ὑπέμεινεν. λέγει γὰρ ὁ 12
θεὸς τὴν πληγὴν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ὅτι ἐξ αὐτῶν· Ὅταν πατάξουσιν
τὸν ποιμένα ἑαυτῶν, τότε ἀπολείται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.
13. αὐτὸς δὲ ἠθέλησεν οὕτω παθεῖν. ἔδει γὰρ ἵνα ἐπὶ ξύλου πάθῃ. 13
λέγει γὰρ ὁ προφητεύων ἐπ' αὐτῷ· Φεῖσάι μου τῆς ψυχῆς ἀπὸ
βομφαλας· καί· Καθήλωσόν μου τὰς σάρκας, ὅτι πονηρευομένων
συναγωγὰ ἐπανέστησάν μοι. 14. καὶ ἄλλιν λέγει· Ἰδοὺ τέθεικά 14
μου τὸν νῶτον εἰς μάστιγας καὶ τὰς διαγῶνας μου εἰς ῥαπίσματα,
τὸ δὲ πρόσωπόν μου ἔθνηκα ὡς στερεὰν πέτραν.

VI. Ὅτε οὖν ἐποίησεν τὴν ἐντολήν, τί λέγει; Τίς ὁ κρινόμενός 1
μοι; ἀντιστήτω μοι· ἢ τίς ὁ δικαιούμενός μοι; ἐγγισάτω τῷ
πατρὶ κυρίου. 2. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιω- 2
θήσεσθε, καὶ σῆς καταφάγεται ὑμᾶς. καὶ ἄλλιν λέγει ὁ προφήτης,
ἐπεὶ ὡς λίθος ἰσχυρὸς ἐτέθη εἰς συντριβὴν· Ἰδοὺ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θε-
μέλια Σιών λίθον πολυτελεῖ, ἐκλεκτόν, ἀκρογωνιαίον, ἐντιμον.
3. εἰτα τί λέγει; Καὶ ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτὸν ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 3
ἐπὶ λίθον οὖν ἡμῶν ἡ ἐλπίς; μὴ γένοιτο. ἀλλ' ἐπεὶ ἐν ἰσχύϊ τέθεικεν
τὴν σάρκα αὐτοῦ κύριος. λέγει γὰρ· Καὶ ἔθνη με ὡς στερεὰν
πέτραν. 4. λέγει δὲ ἄλλιν ὁ προφήτης· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν 4
οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ ἄλλιν

9) Mt. 9, 13. — 12) Zach. 13, 6 sq. — 13) Ps. 22, 21. 119, 120. 22, 17. —
14) Ies. 50, 6 sq. — VI, 1 sq.) Ies. 50, 8 sq. — 2) Ies. 28, 16. — 3) Ies. 50, 7.
— 4) Ps. 118, 22. 24.

λέγει· Ἀὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη καὶ θαυμαστή, ἣν ἐποίησεν
 5 ὁ κύριος. 5. ἀπλούστερον ὑμῖν γράφω, ἵνα συνήτε, ὡς περὶ ψῆμα
 6 τῆς ἀγάπης ὑμῶν. 6. τί οὖν λέγει πάλιν ὁ προφήτης; Περιέσχεν με
 συναγωγὴ πονηρευομένων, ἐκύκλωσάν με ὥσει μέλισσαι κηρίον·
 7 καὶ· Ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. 7. ἐν σαρκὶ οὖν
 αὐτοῦ μέλλοντος φανεροῦσθαι καὶ πάσχειν, προεφανερῶθη τὸ πάθος.
 λέγει γὰρ ὁ προφήτης ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· Οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὅτι
 8 βεβούλευνται βουλὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν, εἰπόντες· Ἀήσωμεν
 τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχερστος ἡμῖν ἐστίν. 8. τί λέγει ὁ ἄλλος προ-
 φήτης Μωϋσῆς αὐτοῖς; Ἴδου τάδε λέγει κύριος ὁ θεός· Εἰσέλθατε
 εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν ὥμοσεν κύριος τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ
 καὶ Ἰακώβ, καὶ κατακληρονομήσατε αὐτήν, γῆν ῥέουσαν γάλα
 9 καὶ μέλι. 9. τί λέγει ἡ γνώσις; μάθετε. ἐλπίζατε, φησὶν, ἐπὶ
 τὸν ἐν σαρκὶ μέλλοντα φανεροῦσθαι ὑμῖν Ἰησοῦν. ἄνθρωπος γὰρ γῆ
 10 ἐστὶν πάσχουσα· ἀπὸ προσώπου γὰρ τῆς γῆς ἡ πλάσις τοῦ Ἀδάμ
 ἐγένετο. 10. τί οὖν λέγει· Εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, γῆν ῥέουσαν
 γάλα καὶ μέλι; εὐλογητὸς ὁ κύριος ἡμῶν, ἀδελφοί, ὁ σοφίαν καὶ
 νοῦν θέμενος ἐν ἡμῖν τῶν κρυφίων αὐτοῦ. λέγει γὰρ ὁ προφήτης
 11 παραβολὴν κυρίου· τίς νοήσει, εἰ μὴ σοφὸς καὶ ἐπιστήμων καὶ ἀγαπῶν
 τὸν κύριον αὐτοῦ; 11 ἐπεὶ οὖν ἀνακαινίσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἀφέσει τῶν
 12 ἁμαρτιῶν, ἐποίησεν ἡμᾶς ἄλλον τύπον, ὡς παιδίων ἔχειν τὴν ψυχὴν,
 ὡς ἂν δὴ ἀναπλάσσοντος αὐτοῦ ἡμᾶς. 12. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ περὶ
 ἡμῶν, ὡς λέγει τῷ νῦν· Ποιήσωμεν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίω-
 σιν ἡμῶν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν θηρίων τῆς γῆς
 καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης.
 καὶ εἶπεν κύριος ἰδὼν τὸ καλὸν πλάσμα ἡμῶν· Αὐξάνεσθε καὶ
 13 πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. ταῦτα πρὸς τὸν νόον. 13. πάλιν
 σοι ἐπιδείξω πῶς πρὸς ἡμᾶς λέγει. δευτέραν πλάσιν ἐπ' ἐσχάτων
 ἐποίησεν. λέγει δὲ κύριος· Ἴδου ποιῶ τὰ ἐσχάτα ὡς τὰ πρῶτα.
 14 εἰς τοῦτο οὖν ἐκήρυξεν ὁ προφήτης· Εἰσέλθατε εἰς γῆν ῥέουσαν
 γάλα καὶ μέλι, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. 14. Ἴδε οὖν, ἡμεῖς

6) Ps. 22, 17. 118, 12. Ps. 22, 19. — 7) Ies. 3, 9 sq. — 8) Ex. 33, 1. 3.
 — 12) Gen. 1, 26. 28. — 13) Ἴδου — πρῶτα unde?

ἀναπεπλάσμεθα, καθὼς πάλιν ἐν ἐτέρῳ προφήτῃ λέγει· Ἰδοὺ, λέγει κύριος, ἐξελῶ τούτων, τουτέστιν ὧν προέβλεπεν τὸ πνεῦμα κυρίου, τὰς λιθίνας καρδίας καὶ ἐμβαλῶ σαρκίνας. ὅτι αὐτοὺς ἐν σαρκὶ ἔμελλεν φανεροῦσθαι καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖν. 15. ναὸς γὰρ ἅγιος, 15 ἀδελφοί μου, τῷ κυρίῳ τὸ κατοικητήριον ἡμῶν τῆς καρδίας. 16. λέγει 16 γὰρ κύριος πάλιν· Καὶ ἐν τίνι ὀφθήσομαι τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ μου καὶ δοξασθήσομαι; λέγει· Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἐκκλησίᾳ ἀδελφῶν μου καὶ ψαλῶ σοι ἀναμέσον ἐκκλησίας ἁγίων. οὐκοῦν ἡμεῖς ἐσμέν οὗς εἰσήγαγεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν. 17. τί οὖν τὸ γάλα 17 καὶ τὸ μέλι; ὅτι πρῶτον τὸ παιδίον μέλιτι, εἴτα γάλακτι ζωοποιεῖται. οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς τῇ πίστει τῆς ἐπαγγελίας καὶ τῷ λόγῳ ζωοποιούμενοι ζήσομεν κατακυριεύοντες τῆς γῆς. 18. προειρήκαμεν δὲ ἐπάνω· 18 Καὶ αὐξανέσθωσαν καὶ πληθυνέσθωσαν καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων. τίς οὖν ὁ δυνάμενος νῦν ἄρχειν θηρίων ἢ ἰχθύων ἢ πετευνῶν τοῦ οὐρανοῦ; αἰσθάνεσθαι γὰρ ὀφείλομεν ὅτι τὸ ἄρχειν ἐξουσίας ἐστίν, ἵνα τις ἐπιτάξας κυριεύσῃ. 19. εἰ οὖν οὐ γίνεται τοῦτο νῦν, ἅρα ἡμῖν 19 εἴρηκεν πότε· ὅταν καὶ αὐτοὶ τελειωθῶμεν κληρονόμοι τῆς διαθήκης κυρίου γενέσθαι.

VII. Οὐκοῦν νοεῖτε, τέκνα εὐφροσύνης, ὅτι πάντα ὁ καλὸς κύριος 1 προεφανέρωσεν ἡμῖν, ἵνα γνῶμεν ᾧ κατὰ πάντα εὐχαριστοῦντες ὀφείλομεν αἰνεῖν. 2. εἰ οὖν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὧν κύριος καὶ μέλλων 2 κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, ἔπαθεν ἵνα ἡ πληγὴ αὐτοῦ ζωοποιήσῃ ἡμᾶς, πιστεῦσάμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ οὐκ ἠδύνατο παθεῖν εἰ μὴ δι' ἡμᾶς. 3. ἀλλὰ καὶ σταυρωθεὶς ἐποτίζετο ὄζει καὶ χολῇ. ἀκούσατε 3 πῶς περὶ τούτου πεφανέρωκαν οἱ ἱερεῖς τοῦ ναοῦ. γεγραμμένης ἐντολῆς· Ὅς ἂν μὴ νηστεύσῃ τὴν νηστείαν, θανάτῳ ἐξολεθρευθήσεται, ἐντετέλατο κύριος, ἐπεὶ καὶ αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν ἔμελλεν τὸ σκεῦος τοῦ πνεύματος προσφέρειν θυσίαν, ἵνα καὶ ὁ τύπος ὁ γενόμενος ἐπὶ Ἰσαὰκ τοῦ προσενεχθέντος ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τελεσθῇ. 4. τί οὖν λέγει ἐν τῷ προφήτῃ; Καὶ φαγέτωσαν ἐκ τοῦ 4 τράγον τοῦ προσφερομένου τῇ νηστείᾳ ὑπὲρ πασῶν τῶν ἁμαρ-

14) Ez. 11, 19, 36, 26. — 16) Ps. 42, 3. Ps. 22, 23. — 18) Gen. 1, 26. 28. — VII, 3) Mt. 27, 34. 48. Lev. 23, 29. — 4) unde?

- τιῶν. προσέχετε ἀκριβῶς· Καὶ φαγέτωσαν οἱ ἱερεῖς μόνοι πάντες
 5 τὸ ἔντερον ἀπλυτον μετὰ ὄξους. 5. πρὸς τί; Ἐπειδὴ ἐμέ, ὑπὲρ
 ἁμαρτιῶν μέλλοντα τοῦ λαοῦ μου τοῦ καινοῦ προσφέρειν τὴν σάρκα
 μου, μέλλετε ποτίζειν χολὴν μετὰ ὄξους, φάγετε ὑμεῖς μόνοι, τοῦ
 λαοῦ νηστεύοντος καὶ κοπτομένου ἐπὶ σάκκου καὶ σποδοῦ· ἵνα δείξῃ
 6 ὅτι δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν ὑπ' αὐτῶν. 6. ἃ ἐνετείλατο προσ-
 ἔχετε· Λάβετε δύο τράγους καλοὺς καὶ ὁμοίους καὶ προσ-
 ἐνέγκατε, καὶ λαβέτω ὁ ἱερεὺς τὸν ἕνα εἰς ὀλοκαύτωμα ὑπὲρ
 7 ἁμαρτιῶν. 7. τὸν δὲ ἕνα τί ποιήσωσιν; Ἐπικατάρματος, φησὶν, ὁ
 8 εἷς. προσέχετε πῶς ὁ τύπος τοῦ Ἰησοῦ φανεροῦται· 8. Καὶ ἐμπτύ-
 σατε πάντες καὶ κατακεντήσατε, καὶ περίθετε τὸ ξριον τὸ κόκ-
 κινον περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ οὕτως εἰς ἔρημον βληθήτω.
 καὶ ὅταν γένηται οὕτως, ἄγει ὁ βαστάζων τὸν τράγον εἰς τὴν ἔρη-
 μον, καὶ ἀφαιρεῖ τὸ ξριον καὶ ἐπιτίθουσιν αὐτὸ ἐπὶ φρύγανον τὸ
 λεγόμενον φαγίλα, οὗ καὶ τοὺς βλαστοὺς εἰώθαμεν τρώγειν ἐν τῇ
 χώρᾳ εὐρίσκοντες. οὕτω μόνῃς τῆς ῥάχου οἱ καρποὶ γλυκεῖς εἰσὶν.
 9. τί οὖν τοῦτο ἐστίν; προσέχετε· Τὸν μὲν ἕνα ἐπὶ τὸ θυσια-
 στήριον, τὸν δὲ ἕνα ἐπικατάρματος, καὶ ὅτι τὸν ἐπικατάρματος
 ἐστεφανωμένον· ἐπειδὴ ὄψονται αὐτὸν τότε τῇ ἡμέρᾳ τὸν ποδῆρη
 ἔχοντα τὸν κόκκινον περὶ τὴν σάρκα, καὶ ἐροῦσιν· Οὐχ οὗτός ἐστιν
 ὃν ποτε ἡμεῖς ἐσταυρώσαμεν ἐξουθενήσαντες καὶ κατακεντήσαντες
 καὶ ἐμπτύσαντες; ἀληθῶς οὗτος ἦν ὁ τότε λέγων ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ
 10 θεοῦ εἶναι. 10. πῶς γὰρ ὅμοιος ἐκείνῳ; εἰς τοῦτο ὁμοίους τοὺς τρά-
 γους, καλοὺς, ἴσους, ἵνα ὅταν ἴδωσιν αὐτὸν τότε ἐρχόμενον, ἐκπλα-
 γῶσιν ἐπὶ τῇ ὁμοιότητι τοῦ τράγου. οὐκοῦν ἴδε τὸν τράγον τὸν τύ-
 11 πον τοῦ μέλλοντος πάσχειν Ἰησοῦ. 11. τί δὲ ὅτι τὸ ξριον μέσον τῶν
 ἁκανθῶν τιθέασιν; τύπος ἐστὶν τοῦ Ἰησοῦ τῇ ἐκκλησίᾳ θέμενος, ὅτι
 ὃς ἐν θάλῃ τὸ ξριον ἄρει τὸ κόκκινον, δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν διὰ
 τὸ εἶναι φοβεράν τὴν ἁκανθάν, καὶ θλιβέντα κυριεῦσαι αὐτοῦ. Οὕτω,
 φησὶν, οἱ θέλοντές με ἰδεῖν καὶ ἁψασθᾶί μου τῆς βασιλείας ὀφείλου-
 σιν θλιβέντες καὶ παθόντες λαβεῖν με.
- 1 VIII. Τίνα δὲ δοκεῖτε τύπον εἶναι, ὅτι ἐντέταλται τῷ Ἰσραὴλ

προσφέρειν δάμαλιν τοὺς ἄνδρας ἐν οἷς εἰσὶν ἁμαρτίαι τέλειαι, καὶ σφάζοντας κατακαλεῖν, καὶ αἶρειν τότε τὰ παιδία σποδὸν καὶ βάλλειν εἰς ἄγγῃ, καὶ περιτιθέναι τὸ ξριον τὸ κόκκινον ἐπὶ ξύλον (ἶδε πάλιν ὁ τύπος ὁ τοῦ σταυροῦ καὶ τὸ ξριον τὸ κόκκινον) καὶ τὸ ὕσσωπον, καὶ οὕτως φαντίζειν τὰ παιδία καθ' ἕνα τὸν λαόν, ἵνα ἀγνίζωνται ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν; 2. νοεῖτε πῶς ἐν ἀπλότῃ λέγει ὑμῖν· ὁ μόσχος 2 ὁ Ἰησοῦς ἐστίν, οἱ προσφέροντες ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οἱ προσενέγκαντες αὐτὸν ἐπὶ τὴν σφαγὴν. εἶτα οὐκέτι ἄνδρες, οὐκέτι ἁμαρτωλῶν ἢ δόξα. 3. οἱ φαντίζοντες παιδες οἱ εὐαγγελισάμενοι ἡμῖν 3 τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τὸν ἀγνισμόν τῆς καρδίας, οἷς ἔδωκεν τοῦ εὐαγγελίου τὴν ἐξουσίαν, οὗσιν δεκαδύο εἰς μαρτύριον τῶν φυλῶν (ὅτι δεκαδύο φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ), εἰς τὸ κηρύσσειν. 4. διατί δὲ τρεῖς 4 παιδες οἱ φαντίζοντες; εἰς μαρτύριον Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, ὅτι οὗτοι μεγάλοι τῷ Θεῷ. 5. ὅτι δὲ τὸ ξριον ἐπὶ τὸ ξύλον· ὅτι ἡ βα- 5 σιλεία Ἰησοῦ ἐπὶ ξύλου, καὶ ὅτι οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτὸν ζήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. 6. διατί δὲ ἅμα τὸ ξριον καὶ τὸ ὕσσωπον; ὅτι ἐν τῇ 6 βασιλείᾳ αὐτοῦ ἡμέραι ἔσονται πονηραὶ καὶ ῥυπαραὶ, ἐν αἷς ἡμεῖς σωθησόμεθα· ὅτι ὁ ἀλγὼν σάρκα διὰ τοῦ ῥύπου τοῦ ὕσσωπου λαταῖται. 7. καὶ διὰ τοῦτο οὕτως γενόμενα ἡμῖν μὲν ἐστὶν φανερά, ἐκείνοις δὲ 7 σκοτεινά, ὅτι οὐκ ἤκουσαν φωνῆς κυρίου.

IX. Λέγει γὰρ πάλιν περὶ τῶν ὧτίων, πῶς περιέτεμεν ἡμῶν 1 τὴν καρδίαν. λέγει κύριος ἐν τῷ προφήτῃ· Εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπῆκουσάν μου. καὶ πάλιν λέγει· Ἀκοῇ ἀκούσονται οἱ πόρρωθεν, ἃ ἐποίησα γινώσκονται· καὶ Περιτμήθητε, λέγει κύριος, τὰς καρ- 2 διάς ὑμῶν. 2. καὶ πάλιν λέγει· Ἀκουε, Ἰσραὴλ, ὅτι τάδε λέγει 2 κύριος ὁ Θεός σου. καὶ πάλιν τὸ πνεῦμα κυρίου προφητεύει· Τίς ἐστὶν ὁ θέλων ζῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα; ἀκοῇ ἀκουσάτω τῆς φωνῆς τοῦ παιδός μου. 3. καὶ πάλιν λέγει· Ἀκουε οὐρανέ, καὶ ἐνωτίζου 3 γῆ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν ταῦτα εἰς μαρτύριον. καὶ πάλιν λέγει· Ἀκούσατε λόγον κυρίου, ἄρχοντες τοῦ λαοῦ τούτου. καὶ πάλιν λέγει· Ἀκούσατε, τέκνα, φωνῆς βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. 4. οὐκ- 4

VIII, 1) Num. 19, 2 sq. — IX, 1) Ps. 18, 45. Ies. 33, 13. Ier. 4, 4. — 2) Ier. 7, 2 sq. Ps. 34, 13. Ex. 15, 26. — 3) Ies. 1, 2. 10. Ies. 40, 3.

οὖν περιέτεμεν ἡμῶν τὰς ἀκοάς, ἵνα ἀκούσαντες λόγον πιστεῦσωμεν ἡμεῖς. ἀλλὰ καὶ ἡ περιτομὴ ἐφ' ἣ πεποιθασιν κατήργηται· περιτομὴν γὰρ εἶρηκεν οὐ σαρκὸς γεννηθῆναι. ἀλλὰ παρέβησαν, ὅτι ἄγγελος ποιη-
 5 ρὸς ἐσόφειεν αὐτούς. 5. λέγει πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν (ὡδὲ εὗρισκω ἐντολήν)· Μὴ σπείρητε ἐπ' ἀκάνθαις, περι-
 τμήθητε τῷ κυρίῳ ὑμῶν. καὶ τί λέγει; Περιτμήθητε τὸ σκληρὸν
 τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν οὐ σκληρυνεῖτε.
 λάβετε πάλιν· Ἰδοὺ, λέγει κύριος, πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίτμητα
 6 ἀκροβυστιαν, ὁ δὲ λαὸς οὗτος ἀπερίτμητος καρδίας. 6. ἀλλ'
 ἐρεῖς· Καὶ μὴν περιτέμνεται ὁ λαὸς εἰς σφραγίδα. ἀλλὰ καὶ πᾶς
 Σύρος καὶ Ἀραψ καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς τῶν εἰδώλων. ἄρα οὖν κἀκεῖ-
 νοὶ ἐκ τῆς διαθήκης αὐτῶν εἰσὶν· ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀλγύπτιοι ἐν περιτομῇ
 7 εἰσὶν. 7. μάθετε οὖν, τέκνα ἀγάπης, περὶ πάντων πλουσιώας, ὅτι
 Ἀβραὰμ πρῶτος περιτομὴν δοὺς ἐν πνεύματι προβλέψας εἰς τὸν Ἰη-
 8 σοῦν περιέτεμεν, λαβὼν τριῶν γραμμάτων δόγματα. 8. λέγει γάρ·
 Καὶ περιέτεμεν Ἀβραὰμ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἄνδρας δεκαοκτὼ
 καὶ τριακοσίους. τίς οὖν ἡ δοθεῖσα αὐτῷ γνώσις; μάθετε ὅτι τοὺς
 δεκαοκτὼ πρῶτους, καὶ διάστημα ποιήσας λέγει τριακοσίους. τὸ δε-
 9 καοκτῷ· Ἰ δέκα, Ἡ ὀκτῷ· ἔχεις Ἰησοῦν. ὅτι δὲ ὁ σταυρὸς ἐν τῷ Τ
 ἡμελλεν ἔχειν τὴν χάριν, λέγει καὶ τριακοσίους. δηλοῖ οὖν τὸν μὲν
 9 Ἰησοῦν ἐν τοῖς δυοῖν γράμμασιν, καὶ ἐν τῷ ἐνὶ τὸν σταυρόν. 9. οἶδεν
 ὁ τὴν ἔμφυτον δωρεὰν τῆς διδαχῆς αὐτοῦ θέμενος ἐν ἡμῖν· οὐδεὶς
 γνησιώτερον ἔμαθεν ἀπ' ἐμοῦ λόγον· ἀλλὰ οἶδα ὅτι ἄξιοί ἐστε ὑμεῖς.
 1 X. Ὅτι δὲ Μωϋσῆς εἶπεν· Οὐ φάγεσθε χοῖρον οὔτε ἀετὸν
 οὔτε ὀξύπτερον οὔτε κόρακα, οὔτε πάντα ἰχθύν ὃς οὐκ ἔχει
 2 λεπίδα ἐν ἑαυτῷ, τρία ἔλαβεν ἐν τῇ συνέσει δόγματα. 2. πέρας
 γέ τοι λέγει αὐτοῖς ἐν τῷ Δευτερονομίῳ· Καὶ διαθήσομαι πρὸς
 τὸν λαὸν τοῦτον τὰ δικαιώματά μου. ἄρα οὖν οὐκ ἔστιν ἐντολὴ
 3 θεοῦ τὸ μὴ τρώγειν, Μωϋσῆς δὲ ἐν πνεύματι ἐλάλησεν. 3. τὸ οὖν
 χοῖρον πρὸς τοῦτο εἶπεν· οὐ κολληθήσῃ, φησὶν, ἀνθρώποις τοιού-
 4 τοις, οὔτινές εἰσιν ὅμοιοι χοίρων· τουτέστιν ὅταν σπαταλῶσιν, ἐπιλαν-

5) Ier. 4, 3 sq. Deut. 10, 16. Ier. 9, 25 sq. — 8) Gen. 17, 23 sqq.
 cf. 14, 14. — X, 1) Lev. 11. Deut. 14. — 2) Deut. 4, 1 sq.

θάνονται τοῦ κυρίου, ὅταν δὲ ὑστεροῦνται, ἐπιγινώσκουσιν τὸν κύ-
 ριον, ὡς καὶ ὁ χοῖρος ὅταν τρώγει, τὸν κύριον οὐκ οἶδεν, ὅταν
 δὲ πεινᾷ κραυγάζει, καὶ λαβὼν πάλιν σιωπᾷ. 4. Οὔτε φάγῃ 4
 τὸν ἄετον οὐδὲ τὸν ὀξύπτερον οὐδὲ τὸν ἰκτίνα οὐδὲ τὸν κό-
 ρακα· οὐ μὴ, φησὶν, κολληθήσῃ οὐδὲ ὁμοιωθήσῃ ἀνθρώποις τοιού-
 τοις, οἵτινες οὐκ οἶδασιν διὰ κόπου καὶ ἰδρώτος πορίζειν ἑαυτοῖς τὴν
 τροφήν, ἀλλὰ ἀρπάξουσιν τὰ ἄλλότρια ἐν ἀνομίᾳ αὐτῶν καὶ ἐπιτη-
 ροῦσιν ὡς ἐν ἀκεραιούσυνῃ περιπατοῦντες, καὶ περιβλέπονται τίνα ἐκ-
 δύσωσιν διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὡς καὶ τὰ ὄρνεα ταῦτα μόνα ἑαυτοῖς
 οὐ πορίζει τὴν τροφήν, ἀλλὰ ἀργὰ καθήμενα ἐκζητεῖ πῶς ἄλλο-
 τρίας σάρκας καταφάγῃ, ὅντα λοιμὰ τῇ πονηρίᾳ αὐτῶν. 5. Καὶ οὐ 5
 φάγῃ, φησὶν, σμύραιναν οὐδὲ πώλυπα οὐδὲ σπηλίαν· οὐ μὴ,
 φησὶν, ὁμοιωθήσῃ κολλώμενος ἀνθρώποις τοιούτοις, οἵτινες εἰς τέλος
 εἰσὶν ἀσεβεῖς καὶ κεκρυμένοι ἤδη τῷ θανάτῳ, ὡς καὶ ταῦτα τὰ ἰχθυό-
 δια μόνα ἐπικατάρματα ἐν τῷ βυθῷ νήχεται, μὴ κολυμβῶντα ὡς τὰ
 λοιπά, ἀλλὰ ἐν τῇ γῇ κάτω τοῦ βυθοῦ κατοικεῖ. 6. ἀλλὰ καὶ 6
 τὸν δασύποδα οὐ φάγῃ. πρὸς τί; οὐ μὴ γένη παιδοφθόρος, οὐδὲ
 ὁμοιωθήσῃ τοῖς τοιούτοις. ὅτι ὁ λαγῶδς κατ' ἐνιαυτὸν πλεονεκτεῖ
 τὴν ἀφόδουσιν· ὅσα γὰρ ἔτη ζῇ, τὸσάυτας ἔχει τρύπας. 7. ἀλλὰ 7
 οὐδὲ τὴν ὑαίναν φάγῃ. οὐ μὴ, φησὶν, γένη μοιχὸς οὐδὲ φθορεὺς,
 οὐδὲ ὁμοιωθήσῃ τοῖς τοιούτοις. πρὸς τί; ὅτι τὸ ζῶον τοῦτο παρ'
 ἐνιαυτὸν ἀλλάσσει τὴν φύσιν, καὶ ποτὲ μὲν ἄρρεν, ποτὲ δὲ θῆλυ
 γίνεται. 8. ἀλλὰ καὶ τὴν γαλῆν ἐμίσησεν καλῶς. οὐ μὴ, φησὶν, 8
 γεννηθῆς τοιοῦτος, οἷους ἀκούομεν ἀνομίαν ποιοῦντας ἐν τῷ στόματι
 δι' ἀκαθαρσίαν, οὐδὲ κολληθήσῃ ταῖς ἀκαθάρτοις ταῖς τὴν ἀνομίαν
 ποιούσαις ἐν τῷ στόματι. τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο τῷ στόματι κύει.
 9. περὶ μὲν τῶν βρωμάτων λαβὼν Μωϋσῆς τρία δόγματα οὕτως ἐν 9
 πνεύματι ἐλάλησεν, οἱ δὲ κατ' ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς ὡς περὶ βρω-
 σεως προσεδέξαντο. 10. λαμβάνει δὲ τῶν αὐτῶν τριῶν δογμάτων 10
 γυνῶσιν Δαυὶδ, καὶ λέγει ὁμοίως· Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη
 ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καθὼς οἱ ἰχθύες πορεύονται ἐν σκοτει εἰς τὰ
 βάθη, καὶ ἐν ὁδοῖ ἀμαρτωλῶν οὐκ ἔσται, καθὼς οἱ δοκοῦντες φο-

- βεῖσθαι τὸν κύριον ἀμαρτάνουσιν ὡς ὁ χοῖρος, καὶ ἐπὶ καθέδραν
λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν, καθὼς τὰ πετεινὰ τὰ καθήμενα εἰς ἀρπαγὴν.
11 ἔχετε τελείως καὶ περὶ τῆς βρώσεως. 11. πάλιν λέγει Μωϋσῆς· Φά-
γεσθε πᾶν διχηλοῦν καὶ μαρυκώμενον. τί λέγει; ὁ τὴν τροφὴν
λαμβάνων οἶδεν τὸν τρέφοντα αὐτόν, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἀναπαυόμενος
εὐφραίνεσθαι δοκεῖ. καλῶς εἶπεν βλέπων τὴν ἐντολήν. τί οὖν λέγει;
κολλᾶσθε μετὰ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον, μετὰ τῶν μελετώντων
ὁ ἔλαβον διάσταλμα σήματος ἐν τῇ καρδίᾳ, μετὰ τῶν λαλούντων
δικαιώματα κυρίου καὶ τηρούντων, μετὰ τῶν εἰδόντων ὅτι ἡ μελέτη
ἐστὶν ἔργον εὐφροσύνης καὶ ἀναμαρυκωμένων τὸν λόγον κυρίου. τί
δὲ τὸ διχηλοῦν; ὅτι ὁ δίκαιος καὶ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ περιπατεῖ καὶ
τὸν ἅγιον αἰῶνα ἐκδέχεται. βλέπετε πῶς ἐνομοθέτησεν ὁ Μωϋσῆς κα-
12 λῶς. 12. ἀλλὰ πόθεν ἐκείνοις ταῦτα νοῆσαι ἢ συνιέναι; ἡμεῖς δὲ δι-
καίως νοήσαντες τὰς ἐντολάς, λαλοῦμεν ὡς ἡθέλησεν κύριος. διὰ τοῦτο
περιέτεμεν τὰς ἀκοὰς ἡμῶν καὶ τὰς καρδίας, ἵνα συνιῶμεν ταῦτα.
- 1 XI. Ζητήσωμεν δὲ εἰ ἐμέλησεν τῷ κυρίῳ προφανερῶσαι περὶ τοῦ
ὑδάτος καὶ περὶ τοῦ σταυροῦ. περὶ μὲν τοῦ ὑδάτος γέγραπται ἐπὶ τὸν
'Ισραήλ, πῶς τὸ βάπτισμα τὸ φέρον ἄφειν ἀμαρτιῶν οὐ μὴ προσδέξου-
2 ται, ἀλλ' ἑαυτοῖς οἰκοδομήσουσιν. 2. λέγει γὰρ ὁ προφήτης· Ἐκστηθι
οὐρανέ, καὶ ἐπὶ τούτῳ πλείον φριξάτω ἡ γῆ, ὅτι δύο καὶ πο-
νηρὰ ἐποίησεν ὁ λαὸς οὗτος· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς,
3 καὶ ἑαυτοῖς ὥρυξαν βόθρον θανάτου. 3. Μὴ πέτρα ἔρημός
ἐστὶν τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου Σινᾶ; ἔσεσθε γὰρ ὡς πετεινοῦ
4 νοσοῖ ἀνιπτάμενοι νοσσιᾶς ἀφηρημένης. 4. καὶ πάλιν λέγει ὁ
προφήτης· Ἐγὼ πορεύσομαι ἔμπροσθέν σου, καὶ ὄρη ὁμαλιῶ καὶ
πύλας χαλκᾶς συντρίψω καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνκλάσω, καὶ
δώσω σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς, ἀποκρύφους, ἀοράτους, ἵνα γνῶ-
5 σιν ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός. καί· Κατοικήσεις ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ
6 πέτρας ἰσχυρᾶς. 5. καί· Τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πιστόν· βασιλέα μετὰ
6 δόξης ὄψεσθε, καὶ ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσῃ φόβον κυρίου. 6. καὶ
πάλιν ἐν ἄλλῳ προφήτῃ λέγει· Ἔσται ὁ ταῦτα ποιῶν ὡς τὸ ξύλον

11) Lev. 11, 3. Deut. 14, 6. — XI, 2) Ier. 2, 12 sq. — 3) Ies. 16, 1 sq.
— 4) Ies. 45, 2 sq. 33, 16. — 5) Ies. 33, 16 sqq. — 6 sq.) Ps. 1, 3—6.

τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρησεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ κατευοδωθήσεται. 7. οὐχ οὕτως οἱ ἄσεβεις, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἢ ὥς ὁ χροῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται οἱ ἄσεβεις ἐν κρίσει, οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων· ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολείται. 8. αἰσθάνεσθε πῶς τὸ ὕδωρ καὶ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὥρισεν. τοῦτο γὰρ λέγει· Μακάριοι οἱ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἐλπιδαντες κατέβησαν εἰς τὸ ὕδωρ· ὅτι τὸν μὲν μισθὸν λέγει ἐν καιρῷ αὐτοῦ· τότε, φησὶν, ἀποδώσω. νῦν δὲ ὃ λέγει· Τὰ φύλλα οὐκ ἀπορρησεται, τοῦτο λέγει ὅτι πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἐξελεύσεται ἐξ ὑμῶν διὰ τοῦ στόματος ὑμῶν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἔσται εἰς ἐπιστροφὴν καὶ ἐλπίδα πολλοῖς. 9. καὶ πάλιν ἕτερος προφήτης λέγει· Καὶ ἦν ἡ γῆ τοῦ Ἰακώβ ἐπαινουμένη παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. τοῦτο λέγει· τὸ σκεῦος τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δοξάζει. 10. εἶτα τί λέγει; Καὶ ἦν ποταμὸς ἔλκων ἐκ δεξιῶν, καὶ ἀνέβαινε ἐξ αὐτοῦ δένδρα ὡραία· καὶ ὃς ἂν φάγη ἐξ αὐτῶν ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 11. τοῦτο λέγει ὅτι ἡμεῖς μὲν καταβαίνομεν εἰς τὸ ὕδωρ γέμοντες ἁμαρτιῶν καὶ ῥύπον, καὶ ἀναβαίνομεν καρποφοροῦντες ἐν τῇ καρδίᾳ, τὸν φόβον καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ πνεύματι ἔχοντες. Καὶ ὃς ἂν φάγη ἀπὸ τούτων ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, τοῦτο λέγει· ὃς ἂν, φησὶν, ἀκούσῃ τούτων λαλουμένων καὶ πιστεύσῃ, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

XII. Ὅμοίως πάλιν περὶ τοῦ σταυροῦ ὀρίζει ἐν ἄλλῳ προφήτῃ λέγοντι· Καὶ πότε ταῦτα σφραγισθήσεται; λέγει κύριος· Ὅταν ξύλον κλιθῇ καὶ ἀναστῇ, καὶ ὅταν ἐκ ξύλου αἷμα στάξῃ. ἔχεις πάλιν περὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ σταυροῦσθαι μέλλοντος. 2. λέγει δὲ πάλιν ἐν τῷ Μωϋσῇ, πολεμουμένου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἵνα ὑπομνήσῃ αὐτοὺς πολεμουμένους ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδόθησαν εἰς θάνατον· λέγει εἰς τὴν καρδίαν Μωϋσέως τὸ πνεῦμα, ἵνα ποιήσῃ τύπον σταυροῦ καὶ τοῦ μέλλοντος πάσχειν,

9) unde? — 10) Ezech. 47, 1—12? — XII, 1) unde? 4 Esra 5, 5. — 2 sqq.) Ex. 17, 8 sqq.

ὅτι ἐὰν μή, φησίν, ἐλπίσωσιν ἐπ' αὐτῷ, εἰς τὸν αἰῶνα πολεμηθή-
 σονται. τίθησιν οὖν Μωϋσῆς ἕν ἐφ' ἕν ὄπλον ἐν μέσῳ τῆς πυγμῆς,
 καὶ ὑψηλότερος σταθεὶς πάντων ἐξέτεινεν τὰς χεῖρας. καὶ οὕτως πά-
 λιν ἐνῆκα ὁ Ἰσραήλ. εἶτα, ὁπόταν καθεῖλεν, πάλιν ἐθανατοῦντο.
 3. πρὸς τί; ἵνα γινῶσιν ὅτι οὐ δύνανται σωθῆναι, ἐὰν μὴ ἐπ' αὐτῷ
 4 ἐλπίσωσιν. 4. καὶ πάλιν ἐν ἐτέρῳ προφήτῃ λέγει· Ὁλην τὴν ἡμέραν
 ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθήν καὶ ἀντιλέγοντα
 5 ὁδῶ δικαίᾳ μου. 5. πάλιν Μωϋσῆς ποιεῖ τύπον τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι δεῖ
 αὐτὸν παθεῖν καὶ αὐτὸς ζωοποιήσῃ ὃν δόξουσιν ἀπολωλεκέναι ἐν
 σημεῖω, πίπτοντος τοῦ Ἰσραήλ. ἐποίησεν γὰρ κύριος πάντα ὅφιν
 δάκνειν αὐτούς, καὶ ἀπέθνησκον (ἐπειδὴ ἡ παράβασις διὰ τοῦ ὄφως
 ἐν Εὐᾷ ἐγένετο), ἵνα ἐλέγξῃ αὐτούς ὅτι διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν
 6 εἰς θλίψιν θανάτου παραδοθήσονται. 6. πέραις γέ τοι αὐτὸς Μωϋσῆς
 ἐντειλάμενος· Οὐκ ἔσται ὑμῖν οὔτε χωνευτὸν οὔτε γλυπτὸν εἰς
 θεὸν ὑμῖν, αὐτὸς ποιεῖ, ἵνα τύπον τοῦ Ἰησοῦ δείξῃ. ποιεῖ οὖν
 Μωϋσῆς χαλκοῦν ὄφιν καὶ τίθησιν ἐνδόξως, καὶ κηρύγματι καλεῖ τὸν
 7 λαόν. 7. ἐλθόντες οὖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἰδέοντο Μωϋσέως ἵνα περὶ αὐτῶν
 ἀνελέγκη δέησιν περὶ τῆς ἰάσεως αὐτῶν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Μωϋ-
 σῆς· Ὅταν, φησίν, δηχθῇ τις ὑμῶν, ἐλθέτω ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν ἐπὶ τοῦ
 ξύλου ἐπικείμενον, καὶ ἐλπιδάτω πιστεύσας ὅτι αὐτὸς ὦν νεκρὸς δύναται
 ζωοποιῆσαι, καὶ παραχρηῖμα σωθήσεται. καὶ οὕτως ἐποιοῦν. ἔχεις πάλιν
 καὶ ἐν τούτοις τὴν δόξαν τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι ἐν αὐτῷ πάντα καὶ εἰς αὐ-
 8 τον. 8. τί λέγει πάλιν Μωϋσῆς Ἰησοῦ υἱῷ Ναυή, ἐπιθεὶς αὐτῷ τοῦτο
 τὸ ὄνομα, ὅντι προφήτῃ, ἵνα μόνον ἀκούσῃ πᾶς ὁ λαὸς ὅτι ὁ πατήρ
 9 πάντα φανεροὶ περὶ τοῦ υἱοῦ Ἰησοῦ; 9. λέγει οὖν Μωϋσῆς Ἰησοῦ
 υἱῷ Ναυή, ἐπιθεὶς τοῦτο ὄνομα, ὅποτε ἐπεμψεν αὐτὸν κατὰ σκοπον
 τῆς γῆς· Λάβε βιβλίον εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ γράψον ᾧ λέγει
 κύριος, ὅτι ἐκκόψει ἐκ ῥιζῶν τὸν οἶκον πάντα τοῦ Ἀμαλήκ ὁ
 10 υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. 10. Ἴδε πάλιν Ἰησοῦς,
 οὐχὶ υἱὸς ἀνθρώπου ἀλλὰ υἱὸς τοῦ θεοῦ, τύπῳ δὲ ἐν σαρκὶ φανερω-
 θεὶς. ἐπεὶ οὖν μέλλουσιν λέγειν ὅτι Χριστὸς υἱὸς Δαυὶδ ἔστιν, αὐτὸς

4) Ies. 65, 2. — 5) Num. 21, 6 sqq. — 6) Deut. 27, 15. — 7) Num.
 21, 8 sqq. — 8) Num. 13, 17. — 9) Ex. 17, 14. — 10) Mt. 22, 43 sq.

προφητεύει ὁ Δαυὶδ, φοβούμενος καὶ συνίαν τὴν πλάνην τῶν ἁμαρτω-
λῶν· Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως
ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 11. καὶ 11
πάλιν λέγει οὕτως Ἡσαΐας· Εἶπεν κύριος τῷ Χριστῷ μου κυρίῳ, οὗ
ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ, ἐπακούσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη,
καὶ ἰσχύον βασιλέων διαρρήξω. Ἴδε πῶς Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον,
καὶ υἱὸν οὐ λέγει.

XIII. Ἰδῶμεν δὲ εἰ οὗτος ὁ λαὸς κληρονομεῖ ἢ ὁ πρῶτος, καὶ 1
εἰ ἢ διαθήκη εἰς ἡμᾶς ἢ εἰς ἐκείνους. 2. ἀκούσατε οὖν περὶ τοῦ 2
λαοῦ τί λέγει ἡ γραφή· Ἐδείκτο δὲ Ἰσαὰκ περὶ Ῥεβέκκας τῆς
γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι στείρα ἦν. καὶ συνέλαβεν. εἰτα ἐξῆλθεν
Ῥεβέκκα πνυθίσθαι παρὰ κυρίου. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτήν·
Δύο ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σου καὶ δύο λαοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ σου, καὶ
ὑπερέξει λαὸς λαοῦ, καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.
3. αἰσθάνεσθαι ὀφείλετε τίς ὁ Ἰσαὰκ καὶ τίς ἡ Ῥεβέκκα, καὶ ἐπὶ 3
τίνων δέδειχεν ὅτι μείζων ὁ λαὸς οὗτος ἢ ἐκεῖνος. 4. καὶ ἐν ἄλλῃ 4
προφητείᾳ λέγει φανερώτερον ὁ Ἰακώβ πρὸς Ἰωσήφ τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
λέγων· Ἰδοὺ, οὐκ ἐστέρησέν με κύριος τοῦ προσώπου σου· προσ-
άγαγέ μοι τοὺς υἱούς σου, ἵνα εὐλόγησω αὐτούς. 5. καὶ προσ- 5
ήγαγεν Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ, τὸν Μανασσῆ θέλων ἵνα εὐλογηθῇ,
ὅτι πρεσβύτερος ἦν· ὁ γὰρ Ἰωσήφ προσήγαγεν εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα
τοῦ πατρὸς Ἰακώβ. εἶδεν δὲ Ἰακώβ τύπον τῷ πνεύματι τοῦ λαοῦ
τοῦ μεταξὺ. καὶ τί λέγει; Καὶ ἐποίησεν Ἰακώβ ἐναλλάξ τὰς χεῖρας
αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραὶμ τοῦ
δευτέρου καὶ νεωτέρου, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπεν Ἰωσήφ
πρὸς Ἰακώβ· Μετάθες σου τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ,
ὅτι πρωτότοκός μου υἱός ἐστιν. καὶ εἶπεν Ἰακώβ πρὸς Ἰωσήφ·
Οἶδα, τέκνον, οἶδα· ἀλλ' ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. καὶ
οὗτος δὲ εὐλογηθήσεται. 6. βλέπετε ἐπὶ τίνων τέθεικεν, τὸν λαὸν 6
τοῦτον εἶναι πρῶτον καὶ τῆς διαθήκης κληρονόμον. 7. εἰ οὖν ἔτι 7
καὶ διὰ τοῦ Ἀβραάμ ἐμνήσθη, ἀπέχομεν τὸ τέλειον τῆς γνώσεως

10) Ps. 110, 1. — 11) Ies. 45, 1. — XIII, 2) Gen. 25, 21 sqq. —
4) Gen. 48, 11. 9. — 5) Gen. 48, 14 sqq.

ἡμῶν. τί οὖν λέγει τῷ Ἀβραάμ, ὅτε μόνος πιστεύσας ἐτέθη εἰς δικαιοσύνην; Ἰδοὺ τέθεικά σε, Ἀβραάμ, πατέρα ἐθνῶν τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας τῷ θεῷ.

- 1 XIV. Ναί. ἀλλὰ τὴν διαθήκην ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσι δοῦναι
τῷ λαῷ, εἰ δέδωκεν ζητῶμεν. δέδωκεν· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγένοντο ἄξιοι
2 λαβεῖν διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 2. λέγει γὰρ ὁ προφήτης· Καὶ ἦν
Μωϋσῆς νηστεύων ἐν ὄρει Σινᾶ, τοῦ λαβεῖν τὴν διαθήκην κυρίου
πρὸς τὸν λαόν, ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα.
καὶ ἔλαβεν Μωϋσῆς παρὰ κυρίου τὰς δύο πλάκας τὰς γεγραμ-
3 μένας τῷ δακτύλῳ τῆς χειρὸς κυρίου ἐν πνεύματι. καὶ λαβὼν
Μωϋσῆς κατέφερεν πρὸς τὸν λαόν δοῦναι. 3. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
Μωϋσῆν· Μωϋσῆ Μωϋσῆ, κατάρβηθι τὸ τάχος, ὅτι ὁ λαὸς σου
ὃν ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἠνόμησεν. καὶ συνῆκεν Μωϋσῆς
ὅτι ἐποίησαν ἑαυτοῖς πάλιν χωνεύματα, καὶ ἔρριψεν ἐκ τῶν
4 χειρῶν τὰς πλάκας, καὶ συνετρίβησαν αἱ πλάκες τῆς διαθήκης
κυρίου. 4. Μωϋσῆς μὲν ἔλαβεν, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγένοντο ἄξιοι. πῶς
δὲ ἡμεῖς ἐλάβομεν; μάθετε. Μωϋσῆς θεράπων ὢν ἔλαβεν, αὐτὸς δὲ
κύριος ἡμῖν ἔδωκεν εἰς λαὸν κληρονομίας, δι' ἡμᾶς ὑπομείνας.
5 5. ἐφανερώθη δὲ ἵνα ἀκείνοι τελειωθῶσιν τοῖς ἁμαρτήμασιν καὶ
ἡμεῖς διὰ τοῦ κληρονομοῦντος διαθήκην κυρίου Ἰησοῦ λάβωμεν, ὃς
εἰς τοῦτο ἡτοιμάσθη, ἵνα αὐτὸς φανῇς τὰς ἡδὴ δεδραπηνμένους ἡμῶν
καρδίας τῷ θανάτῳ καὶ παραδεδομένους τῇ τῆς πλάνης ἀνομίᾳ λυτρω-
6 σάμενος ἐκ τοῦ σκότους, διάθεται ἐν ἡμῖν διαθήκην λόγῳ. 6. γέ-
γραπται γὰρ πῶς αὐτῷ ὁ πατὴρ ἐντέλλεται, λυτρωσάμενον ἡμᾶς ἐκ
7 τοῦ σκότους, ἐτοιμάσαι ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον. 7. λέγει οὖν ὁ προφήτης·
Ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ κρατήσω
τῆς χειρὸς σου καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην
γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοξῆαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν
ἐκ δεσμῶν πεπεδημένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν
8 σκότει. γινώσκωμεν οὖν πόθεν ἐλυτρώθημεν. 8. πάλιν ὁ προφήτης
λέγει· Ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτη-

7) Gen. 15, 6. 17, 5. Rom. 4, 11 sq. — XIV, 2) Ex. 24, 18. 31, 18. —
3) Ex. 32, 7 sqq. — 7) Ies. 42, 6 sq. — 8) Ies. 49, 6 sq.

ρίαν ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς· οὕτως λέγει κύριος ὁ λυτρωσάμενός σε θεός. 9. καὶ πάλιν ὁ προφήτης λέγει· Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, 9
 εἰνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι ταπεινοῖς χάριν, ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῶσαι αἰχμαλώ-
 τοις ἄφροσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καλέσαι ἐνιαντιὸν κυρίου δεκτὸν
 καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως, παρακαλέσαι πάντας τοὺς πενθοῦντας.

XV. "Ετι οὖν καὶ περὶ τοῦ σαββάτου γέγραπται ἐν τοῖς δέκα 1
 λόγοις, ἐν οἷς ἐλάλησεν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ πρὸς Μωϋσῆν κατὰ πρόσ-
 ωπον· Καὶ ἁγιάσατε τὸ σάββατον κυρίου χερσὶν καθαραῖς καὶ
 καρδίᾳ καθαρᾷ. 2. καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· Ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί 2
 μου τὸ σάββατον, τότε ἐπιθήσω τὸ ἔλεός μου ἐπ' αὐτούς. 3. τὸ 3
 σάββατον λέγει ἐν ἀρχῇ τῆς κτίσεως· Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν ἑξ
 ἡμέραις τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 τῇ ἑβδόμῃ καὶ κατέπαυσεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγήσατο αὐτήν. 4. προσ- 4
 ἔχετε, τέκνα, τί λέγει τό· Συντετέλεσεν ἐν ἑξ ἡμέραις, τοῦτο
 λέγει ὅτι ἐν ἑξακισχιλίοις ἔτεσιν συντελέσει κύριος τὰ σύνπαντα. ἡ
 γὰρ ἡμέρα παρ' αὐτῷ χίλια ἔτη. αὐτὸς δέ μοι μαρτυρεῖ λέγων·
 Ἰδοὺ σήμερον ἡμέρα ἔσται ὥς χίλια ἔτη. οὐκοῦν, τέκνα, ἐν ἑξ
 ἡμέραις, ἐν τοῖς ἑξακισχιλίοις ἔτεσιν συντελεσθήσεται τὰ σύνπαντα.
 5. Καὶ κατέπαυσεν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. τοῦτο λέγει· ὅταν ἐλθῶν 5
 ὁ υἱὸς αὐτοῦ καταργήσῃ τὸν καιρὸν τοῦ ἀνόμου καὶ κρινεῖ τοὺς ἀσε-
 βεῖς καὶ ἀλλάξῃ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, τότε
 καλῶς καταπαύσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. 6. πέρας γέ τοι λέγει· 6
 Ἀγιάσεις αὐτήν χερσὶν καθαραῖς καὶ καρδίᾳ καθαρᾷ. εἰ οὖν ἦν
 ὁ θεὸς ἡμέραν ἡγήσατο, νῦν τις δύναται ἀγιάσαι εἰ μὴ καθαρὸς ὢν
 τῇ καρδίᾳ, ἐν πᾶσιν πεπλανήμεθα. 7. Ἴδε οὖν ἄρα τότε καλῶς κατα- 7
 παυόμενοι ἀγιάσομεν αὐτήν, ὅτε δυνησόμεθα αὐτοὶ δικαιοθέντες καὶ
 ἀπολαβόντες τὴν ἐπαγγελίαν, μηκέτι οὕσης τῆς ἀνομίας, καινῶν δὲ
 γεγονότων πάντων ὑπὸ κυρίου· τότε δυνησόμεθα αὐτήν ἀγιάσαι,
 αὐτοὶ ἀγιασθέντες πρῶτον. 8. πέρας γέ τοι λέγει αὐτοῖς· Τὰς νεο- 8

9) Ies. 61, 1 sq. — XV, 1) Ex. 20, 8 sqq. cf. Ps. 24, 4. — 2) Ier. 17, 24 sq.
 cf. Ex. 31, 13 sqq. — 3) Gen. 2, 2. — 4) Ps. 90, 4. — 6) cf. v. 1. —
 8) Ies. 1, 13.

μηνίας υμῶν καὶ τὰ σάββατα οὐκ ἀνέχομαι. ὁρᾷτε πῶς λέγει·
 Οὐ τὰ νῦν σάββατα ἐμοὶ δεκτά, ἀλλὰ ὃ πεποίηκα, ἐν ᾧ καταπαύσας
 τὰ πάντα ἀρχὴν ἡμέρας ὁγδόης ποιήσω, ὃ ἐστὶν ἄλλου κόσμου ἀρχήν.
 9. διὸ καὶ ἄγομεν τὴν ἡμέραν τὴν ὁγδόην εἰς εὐφροσύνην, ἐν ᾗ καὶ
 ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ φανερωθεὶς ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς.

- 1 XVI. "Ετι δὲ καὶ περὶ τοῦ ναοῦ ἐρῶ ὑμῖν, πῶς πλανώμενοι οἱ
 ταλαίπωροι εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἤλπισαν, καὶ οὐκ ἐπὶ τὸν θεὸν αὐτῶν
 2 τὸν ποιήσαντα αὐτούς, ὡς ὄντα οἶκον θεοῦ. 2. σχεδὸν γὰρ ὡς τὰ
 ἔθνη ἀφιέρωσαν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἀλλὰ πῶς λέγει κύριος κατ-
 αργῶν αὐτόν; μάθετε· Τίς ἐμέτρησεν τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ, ἢ
 τίς τὴν γῆν δραχμῇ; οὐκ ἐγώ; λέγει κύριος. Ὁ οὐρανός μοι θρό-
 νος, ἢ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποιοῦν οἶκον οἰκοδο-
 μήσετέ μοι; ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; ἐγνώκατε ὅτι
 3 ματαία ἡ ἐλπίς αὐτῶν. 3. πέρας γέ τοι πάλιν λέγει· Ἴδού οἱ καθε-
 4 λόντες τὸν ναὸν τοῦτον, αὐτοὶ αὐτὸν οἰκοδομήσουσιν. 4. γίνεται.
 διὰ γὰρ τὸ πολεμεῖν αὐτοὺς κατηρέθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. νῦν καὶ
 5 αὐτοὶ καὶ οἱ τῶν ἐχθρῶν ὑπηρέται ἀνοικοδομήσουσιν αὐτόν. 5. πάλιν
 ὡς ἔμελλεν ἡ πόλις καὶ ὁ ναὸς καὶ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ παραδίδοσθαι
 ἐφανερώθη. λέγει γὰρ ἡ γραφή· Καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων τῶν
 ἡμερῶν, καὶ παραδώσει κύριος τὰ πρόβατα τῆς νομῆς καὶ τὴν
 μάνδραν καὶ τὸν πύργον αὐτῶν εἰς καταφθοράν. καὶ ἐγένετο
 6 καθ' ἃ ἐλάλησεν κύριος. 6. ζητήσωμεν οὖν εἰ ἔστιν ναὸς θεοῦ. ἔστιν,
 ὅπου αὐτὸς λέγει ποιεῖν καὶ κατατίξιν. γέγραπται γάρ· Καὶ ἔσται
 7 τῆς ἐβδομάδος συντελουμένης, οἰκοδομηθήσεται ναὸς θεοῦ ἐν-
 δόξῳ ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου. 7. εὐρίσκω οὖν ὅτι ἐστὶν ναός.
 πῶς οὖν οἰκοδομηθήσεται ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου; μάθετε. πρὸ τοῦ
 ἡμᾶς πιστεῦσαι τῷ θεῷ ἦν ἡμῶν τὸ κατοικητήριον τῆς καρδίας φθαρ-
 τὸν καὶ ἀσθενές, ὡς ἀληθῶς οἰκοδομητὸς ναὸς διὰ χειρός· ὅτι ἦν
 πλήρης μὲν εἰδωλολατρίας καὶ ἦν οἶκος δαιμονίων, διὰ τὸ ποιεῖν ὅσα
 8 ἦν ἐναντία τῷ θεῷ. 8. οἰκοδομηθήσεται δὲ ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου.
 προσέχετε, ἵνα ὁ ναὸς τοῦ κυρίου ἐνδόξως οἰκοδομηθῇ. πῶς; μάθετε.

XVI, 2) Ies. 40, 12. 66, 1. — 3) Ies. 49, 17. — 5) Henoch 89, 56.
 66 sq. ? — 6) Dan. 9, 24 sqq. ?

λαβόντες τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἐλπίσαντες ἐπὶ τὸ ὄνομα ἐγε-
 νόμεθα καινοί, πάλιν ἐξ ἁρχῆς κτιζόμενοι· διὸ ἐν τῷ κατοικητηρίῳ
 ἡμῶν ἀληθῶς ὁ θεὸς κατοικεῖ ἐν ἡμῖν. 9. πῶς; ὁ λόγος αὐτοῦ τῆς 9
 πίστεως, ἡ κλήσις αὐτοῦ τῆς ἐπαγγελίας, ἡ σοφία τῶν δικαιοματίων,
 αἱ ἐντολαὶ τῆς διδαχῆς, αὐτὸς ἐν ἡμῖν προφητεύων, αὐτὸς ἐν ἡμῖν
 κατοικῶν, τοὺς τῷ θανάτῳ δεδουλωμένους, ἀνοίγων ἡμῖν τὴν θύραν
 τοῦ ναοῦ, ὃ ἐστιν στόμα, μετάνοιαν διδόνς ἡμῖν εἰσάγει εἰς τὸν ἄφθαρ-
 τον ναόν. 10. ὁ γὰρ ποθὼν σωθῆναι βλέπει οὐκ εἰς τὸν ἄνθρωπον 10
 ἀλλὰ εἰς τὸν ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα καὶ λαλοῦντα, ἐπ' αὐτῷ ἐκπλησ-
 σόμενος ἐπὶ τῷ μηδέποτε μήτε τοῦ λέγοντος τὰ ῥήματα ἀκηκοέναι ἐκ
 τοῦ στόματος μήτε αὐτὸς ποτε ἐπιτεθυμηκέναι ἀκούειν. τοῦτο ἐστιν
 πνευματικὸς ναὸς οἰκοδομούμενος τῷ κυρίῳ.

XVII. Ἐφ' ὅσον ἦν ἐν δυνατῷ καὶ ἀπλότητι δηλῶσαι ὑμῖν, ἐλ- 1
 πίξει μου ἡ ψυχὴ τῇ ἐπιθυμίᾳ μου μὴ παραλειπέναι τι τῶν ἀνη-
 κόντων εἰς σωτηρίαν. 2. ἐάν γάρ περὶ τῶν ἐνεστῶτων ἢ μελλόντων 2
 γράφω ὑμῖν, οὐ μὴ νοήσητε, διὰ τὸ ἐν παραβολαῖς κείσθαι. ταῦτα
 μὲν οὕτως.

XVIII. Μεταβῶμεν δὲ καὶ ἐπὶ ἑτέραν γνῶσιν καὶ διδαχὴν. Ὅδοι 1
 δύο εἰσὶν διδαχῆς καὶ ἐξουσίας, ἣ τε τοῦ φωτός καὶ ἡ τοῦ σκότους.
 διαφορὰ δὲ πολλὴ τῶν δύο ὁδῶν. ἐφ' ἧς μὲν γὰρ εἰσιν τεταγμένοι
 φωταγωγοὶ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ, ἐφ' ἧς δὲ ἄγγελοι τοῦ σατανᾶ. 2. καὶ 2
 ὁ μὲν ἐστιν κύριος ἀπὸ αἰώνων καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὁ δὲ ἄρχων
 καιροῦ τοῦ νῦν τῆς ἀνομίας.

XIX. Ἡ οὖν ὁδὸς τοῦ φωτός ἐστιν αὕτη· ἐάν τις θέλων ὁδὸν 1
 ὁδεύειν ἐπὶ τὸν ὠρισμένον τόπον, σπεύσῃ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. ἔστιν
 οὖν ἡ δοθεῖσα ἡμῖν γνῶσις τοῦ περιπατεῖν ἐν αὐτῇ τοιαύτη· 2. ἀγα- 2
 πήσεις τὸν ποιήσαντά σε, φοβηθήσῃ τὸν σε πλάσαντα, δοξάσεις τὸν σε
 λυτρώσαντον ἐκ θανάτου· ἔσῃ ἀπλοῦς τῇ καρδίᾳ καὶ πλούσιος τῷ
 πνεύματι· οὐ κολληθήσῃ μετὰ πορευομένων ἐν ὁδῷ θανάτου, μισή-
 σεις πᾶν ὃ οὐκ ἔστιν ἄρεστόν τῷ θεῷ, μισήσεις πᾶσαν ὑπόκρισιν· οὐ 3
 μὴ ἐγκαταλίπῃς ἐντολὰς κυρίου. 3. οὐχ ὑψώσεις σεαυτόν, ἔσῃ δὲ 3
 ταπεινόφρων κατὰ πάντα. οὐκ ἄρεις ἐπὶ σεαυτὸν δόξαν. οὐ λήμψῃ
 βουλὴν πονηρὰν κατὰ τοῦ πλησίον σου· οὐ δώσεις τῇ ψυχῇ σου
 θράσος. 4. οὐ πορνεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ παιδοφθορήσεις. οὐ μὴ 4

σου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξέλθῃ ἐν ἀκαθαρσίᾳ τινῶν. οὐ λήμψῃ πρόσ-
 ωπον ἐλέγξει τινὰ ἐπὶ παραπτώματι. ἔσῃ πραῦς, ἔσῃ ἡσύχιος, ἔσῃ
 τρέμων τοὺς λόγους οὓς ἤκουσας. οὐ μνησικακήσεις τῷ ἀδελφῷ σου.
 5 οὐ μὴ διψυχήσης πότερον ἔσται ἢ οὐ. οὐ μὴ λάβῃς ἐπὶ ματαίῳ
 τὸ ὄνομα κυρίου. ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὑπὲρ τὴν ψυχὴν σου.
 οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ, οὐδὲ πάλιν γεννηθὲν ἀποκτενεῖς. οὐ
 μὴ ἄρης τὴν χεῖρά σου ἀπὸ τοῦ υἱοῦ σου ἢ ἀπὸ τῆς θυγατρὸς σου,
 6 ἀλλὰ ἀπὸ νεότητος διδάξεις φόβον Θεοῦ. 6. οὐ μὴ γένη ἐπιθυμῶν
 τὰ τοῦ πλησίον σου, οὐ μὴ γένη πλεονέκτης. οὐδὲ κολληθήσῃ ἐκ
 ψυχῆς σου μετὰ ὑψηλῶν, ἀλλὰ μετὰ ταπεινῶν καὶ δικαίων ἀναστρα-
 φήσῃ. τὰ συμβαίνοντά σοι ἐνεργήματα ὡς ἀγαθὰ προσδέξῃ, εἰδὼς
 7 ὅτι ἄνευ Θεοῦ οὐδὲν γίνεται. 7. οὐκ ἔσῃ διγνώμων οὐδὲ γλωσσώδης.
 ὑποταγήσῃ κυρίοις ὡς τύπῳ Θεοῦ ἐν αἰσχύνῃ καὶ φόβῳ. οὐ μὴ ἐπι-
 τάξης δοῦλῳ σου ἢ παιδίῳ ἐν πικρίᾳ, τοῖς ἐπὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν ἐλ-
 πίζουσιν, μήποτε οὐ μὴ φοβηθήσονται τὸν ἐπ' ἀμφοτέροις Θεόν· ὅτι
 ἦλθεν οὐ κατὰ πρόσωπον καλέσαι, ἀλλ' ἐφ' οὓς τὸ πνεῦμα ἡτοίμασεν.
 8 8. κοινωνήσεις ἐν πᾶσιν τῷ πλησίον σου, καὶ οὐκ ἐρεῖς ἴδια εἶναι.
 εἰ γὰρ ἐν τῷ ἀφθάρτῳ κοινωνοὶ ἔστε, πόσω μᾶλλον ἐν τοῖς φθαρ-
 τοῖς. οὐκ ἔσῃ πρόγλωσσος· παγίς γὰρ τὸ στόμα θανάτου. ὅσον
 9 δύνασαι ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σου ἀγνεύσεις. 9. μὴ γίνου πρὸς μὲν τὸ
 λαβεῖν ἐκτείνων τὰς χεῖρας, πρὸς δὲ τὸ δοῦναι συσπῶν. ἀγαπήσεις
 ὡς κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ σου πάντα τὸν λαλοῦντά σοι τὸν λόγον
 10 κυρίου. 10. μνησθήσῃ ἡμέραν κρίσεως νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ ἐκ-
 ζητήσεις καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων, ἢ διὰ λόγου
 κοπιῶν καὶ πορευόμενος εἰς τὸ παρακαλέσαι καὶ μελετῶν εἰς τὸ σῶσαι
 ψυχὴν τῷ λόγῳ, ἢ διὰ τῶν χειρῶν σου ἐργάσῃ εἰς λύτρον ἁμαρτιῶν
 11 σου. 11. οὐ διστασεις δοῦναι οὐδὲ διδοὺς γογγύσεις, γνώσῃ δὲ τίς
 ὁ τοῦ μισθοῦ καλὸς ἀνταποδότης. φυλάξεις ἃ παρέλαβες, μήτε προσ-
 τιθεῖς μήτε ἀφαιρῶν. εἰς τέλος μισήσεις τὸν πονηρόν. κρινεῖς δι-
 12 καίως. 12. οὐ ποιήσεις σχίσμα, εἰρηνεύσεις δὲ μαχομένους συναγαγών.
 ἐξομολογήσῃ ἐπὶ ἁμαρτίαις σου. οὐ προσήξεις ἐπὶ προσευχῇ ἐν συν-
 ειδήσει πονηροῦ. αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς τοῦ φωτός.

XX. Ἡ δὲ τοῦ μέλανος ὁδὸς ἐστὶν σκολιὰ καὶ κατάρας μεστή. 1
 ὁδὸς γὰρ ἐστὶν θανάτου αἰωνίου μετὰ τιμωρίας, ἐν ᾗ ἐστὶν τὰ ἀπόλ-
 λύντα τὴν ψυχὴν αὐτῶν· εἰδωλολατρεία, θρασύτης, ὕψος δυνάμεως,
 ὑπόκρισις, διπλοκαρδία, μοιχεία, φόνος, ἀρπαγή, ὑπερηφανία, παρά-
 βαισις, δόλος, κακία, αὐθάδεια, φαρμακεία, μαγεία, πλεονεξία, ἀφοβία
 Θεοῦ. 2. διδῶνται τῶν ἀγαθῶν, μισοῦντες ἀλήθειαν, ἀγαπῶντες ψεύδη, 2
 οὐ γινώσκοντες μισθὸν δικαιοσύνης, οὐ κολλῶμενοι ἀγαθῷ, οὐ κρίσει
 δικαίᾳ, χῆρα καὶ ὀρφανῷ οὐ προσέχοντες, ἀγρυπνοῦντες οὐκ εἰς φόβον
 Θεοῦ ἀλλὰ ἐπὶ τὸ πονηρὸν, ὧν μακρὰν καὶ πόρρω πραύτης καὶ ὑπο-
 μονή, ἀγαπῶντες μάταια, διώκοντες ἀνταπόδομα, οὐκ ἐλεῶντες πτω-
 χόν, οὐ πονοῦντες ἐπὶ καταπονουμένῳ, εὐχερεῖς ἐν καταλαλιᾷ, οὐ
 γινώσκοντες τὸν ποιήσαντα αὐτούς, φονεῖς τέκνων, φθορεῖς πλάσματος
 Θεοῦ, ἀποστρεφόμενοι τὸν ἐνδεόμενον καὶ καταπονοῦντες τὸν θλι-
 βόμενον, πλουσίαν παράκλητοι, πενήτων ἄνομοι κριταί, πανθαμάρα-
 τητοι.

XXI. Καλὸν οὖν ἐστὶν μαθόντα τὰ δικαιώματα τοῦ κυρίου, ὅσα 1
 γέγραπται, ἐν τούτοις περιπατεῖν. ὁ γὰρ ταῦτα ποιῶν ἐν τῇ βασι-
 λείᾳ τοῦ Θεοῦ δοξασθήσεται· ὁ ἐκεῖνα ἐκλεγόμενος μετὰ τῶν ἔρ-
 γων αὐτοῦ συναπολείται. διὰ τοῦτο ἀνάστασις, διὰ τοῦτο ἀνταπό-
 δομα. 2. ἔρωτῶ τοὺς ὑπερέχοντας, εἴ τινὰ μου γνώμης ἀγαθῆς 2
 λαμβάνετε συμβουλίαν· ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν εἰς οὓς ἐργάσθητε τὸ
 καλόν· μὴ ἐλλείπητε. 3. ἐγγὺς ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ συναπολείται πάντα 3
 τῷ πονηρῷ. ἐγγὺς ὁ κύριος καὶ ὁ μισθὸς αὐτοῦ. 4. ἔτι καὶ ἔτι 4
 ἔρωτῶ ὑμᾶς· ἑαυτῶν γίνεσθε νομοθέται ἀγαθοί, ἑαυτῶν μένετε σύμ-
 βουλοι πιστοί, ἄρατε ἐξ ὑμῶν πᾶσαν ὑπόκρισιν. 5. ὁ δὲ Θεός, ὁ τοῦ παν- 5
 τὸς κόσμου κυριεύων, δόξῃ ὑμῖν σοφίαν, σύνεσιν, ἐπιστήμην, γνῶσιν
 τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὑπομονήν. 6. γίνεσθε δὲ Θεοδιδάκτοι, ἐκζη- 6
 τοῦντες τί ζητεῖ κύριος ἀπ' ὑμῶν, καὶ ποιεῖτε ἵνα εὐρεθῇτε ἐν ἡμέρᾳ
 κρίσεως. 7. εἰ δὲ τίς ἐστὶν ἀγαθοῦ μνεία, μνημονεύετε μου μελετῶν- 7
 τες ταῦτα, ἵνα καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀγρυπνία εἰς τι ἀγαθὸν χωρήσῃ.
 ἔρωτῶ ὑμᾶς, χάριν αἰτούμενος. 8. ἔως ἔτι τὸ καλὸν σκευὸς ἐστὶν 8

μεθ' ὑμῶν, μὴ ἐλλείπητε μηδενὶ ἑαυτῶν, ἀλλὰ συνεχῶς ἐκζητεῖτε
9 ταῦτα καὶ ἀναπληροῦτε πᾶσαν ἐντολήν· ἔστιν γὰρ ἄξια. 9. διὸ
μᾶλλον ἐσπούδασα γράψαι ἀφ' ὧν ἠδυνήθην, εἰς τὸ εὐφραῖναι ὑμᾶς.
Σώζεσθε, ἀγάπης τέκνα καὶ εἰρήνης. ὁ κύριος τῆς δόξης καὶ πάσης
χάριτος μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

Ἐπιστολὴ Βαρνάβα.

PAPIAE FRAGMENTA
CUM TESTIMONIIS VETERUM SCRIPTORUM.

I.

Quando et creatura renovata et liberata multitudinem fructificabit universae escae, ex rore caeli et ex fertilitate terrae: quemadmodum presbyteri meminerunt, qui Iohannem discipulum domini viderunt, audisse se ab eo, quemadmodum de temporibus illis dicebat dominus et dicebat:

Venient dies, in quibus vineae nascentur, singulae decem millia palmitum habentes, et in uno palmite dena millia brachiorum, et in uno vero palmite dena millia flagellorum, et in unoquoque flagello dena millia botruum, et in unoquoque botro dena millia acinorum, et unumquodque acinum expressum dabit vigintiquinque metretas vini. Et cum eorum apprehenderit aliquis sanctorum botrum, alius clamabit: Botrus ego melior sum, me sume, per me dominum benedic. Similiter et granum tritici decem millia spicarum generaturum, et unamquamque spicam habituram decem millia granorum, et unumquodque granum quinque bilibres similae clarae mundaе: et reliqua autem poma et semina et herbam secundum congruentiam iis consequentem: et omnia animalia iis cibis utentia quae a terra accipiuntur, pacifica et consentanea invicem fieri, subiecta hominibus cum omni subiectione.'

Haec autem et Papias Iohannis auditor, Polycarpi autem con-
tubernalis, vetus homo, per scripturam testimonium perhibet, in quarto
librorum suorum: sunt enim illi quinque libri conscripti.

(Ταῦτα δὲ καὶ Παπίας ὁ Ἰωάννου μὲν ἀκουστής, Πολυκάρπου δὲ ἐταῖρος γεγωνὼς, ἀρχαῖος ἀνὴρ, ἐγγράφως ἐπιμαρτυρεῖ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἑαυτοῦ βιβλίων· ἔστι γὰρ αὐτῷ πέντε βιβλία συντεταγμένα. Euseb. h. e. III, 39, 1.) Et adiecit dicens:

„Haec autem credibilia sunt credentibus. Et Iuda, inquit, proditore non credente et interrogante: quomodo ergo tales geniturae a domino perficiuntur?“ dixisse dominum: „Videbunt qui venient in illa.“

[Iren. V, 33, 3 sq. Mass., Harvey T. II p. 417 sq.]

II.

- 1 Τοῦ δὲ Παπία συγγράμματα πέντε τὸν ἀριθμὸν φέρεται, ἃ καὶ ἐπιτέγραπται λογίων κυριακῶν ἐξηγήσεις. τούτων καὶ Εἰρηναῖος ὡς μόνων αὐτῷ γραφέντων μνημονεύει, ὡδὲ πως λέγων· Ταῦτα δὲ καὶ
2 κτλ. (cf. Iren. V, 33, 4). 2. Καὶ ὁ μὲν Εἰρηναῖος ταῦτα. Αὐτός γε μὴν ὁ Παπίας κατὰ τὸ προοίμιον τῶν αὐτοῦ λόγων ἀκροατὴν μὲν καὶ αὐτόπτην οὐδαμῶς ἑαυτὸν γενέσθαι τῶν ἱερῶν ἀποστόλων ἐμφανίζει, παρειληφέναι δὲ τὰ τῆς πίστεως παρὰ τῶν ἐκείνοις γνωρίμων διδάσκει δι' ὧν φησι λέξων·
3 3. „Οὐκ ὀκνήσω δέ σοι καὶ ὅσα ποτὲ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων καλῶς ἔμαθον καὶ καλῶς ἐμνημόνευσα, συγκατατάξαι ταῖς ἐρμηνείαις, διαβεβαιούμενος ὑπὲρ αὐτῶν ἀλήθειαν. οὐ γὰρ τοῖς τὰ πολλὰ λέγουσιν ἔχαιρον ὥσπερ οἱ πολλοί, ἀλλὰ τοῖς τἀληθῆ διδάσκουσιν, οὐδὲ τοῖς τὰς ἀλλοτριὰς ἐντολὰς μνημονεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς τὰς παρὰ τοῦ κυρίου τῇ πίστει δεδομένας καὶ ἀπ' αὐτῆς παραγινομένοις τῆς ἀληθείας. 4. Εἰ δὲ που καὶ παρηκολουθηκώς τις τοῖς πρεσβυτέροις ἔλθοι, τοὺς τῶν πρεσβυτέρων ἀνέκρινον λόγους· τί Ἀνδρέας ἢ τί Πέτρος εἶπεν ἢ τί Φίλιππος ἢ τί Θωμᾶς ἢ Ἰάκωβος ἢ τί Ἰωάννης ἢ Ματθαῖος ἢ τις ἕτερος τῶν τοῦ κυρίου μαθητῶν, ἃ τε Ἀριστίων καὶ ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης, οἱ τοῦ κυρίου μαθηταί, λέγουσιν. οὐ γὰρ τὰ ἐκ τῶν βιβλίων τοσοῦτόν με ὠφελεῖν ὑπελάμβανον, ὅσον τὰ παρὰ ζώσης φωνῆς καὶ μενούσης.“
5 5. Ἐνθα καὶ ἐπιστῆσαι ἄξιον δις καταριθμοῦντι αὐτῷ τὸ Ἰωάννου ὄνομα, ὧν τὸν μὲν πρότερον Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ Ματθαῖον

καὶ τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις συγκαταλέγει, σαφῶς δηλῶν τὸν εὐαγγελιστήν, τὸν δ' ἕτερον Ἰωάννην διαστείλας τὸν λόγον ἑτέροις παρὰ τὸν τῶν ἀποστόλων ἀριθμὸν κατατάσσει, προτάξας αὐτοῦ τὸν Ἀριστίωνα, 6. σαφῶς τε αὐτὸν πρεσβύτερον ὀνομάζει, ὥς καὶ διὰ τούτων ἀποδείκνυσθαι τὴν ἱστορίαν ἀληθῆ τῶν δύο κατὰ τὴν Ἀσίαν ὁμωνυμῶς κεχρησθαι εἰρηκότων, δύο τε ἐν Ἐφέσῳ γενέσθαι μνήματα καὶ ἑκάτερον Ἰωάννου ἔτι νῦν λέγεσθαι. Οἷς καὶ ἀναγκαῖον προσέχειν τὸν νοῦν· εἰκὸς γὰρ τὸν δεύτερον, εἰ μὴ τις ἐθέλοι τὸν πρῶτον, τὴν ἐπ' ὀνόματος φερομένην Ἰωάννου ἀποκάλυψιν ἑωρακέναι. 7. Καὶ ὁ νῦν δὲ ἡμῖν δηλούμενος Παπίας τοὺς μὲν τῶν ἀποστόλων λόγους παρὰ τῶν αὐτοῖς παρηκολουθηκότων ὁμολογεῖ παρεληφέναι, Ἀριστίωνος δὲ καὶ τοῦ πρεσβυτέρου Ἰωάννου αὐτήκοον ἑαυτὸν φησι γενέσθαι. Ὀνομαστὶ γοῦν πολλάκις αὐτῶν μνημονεύσας, ἐν τοῖς αὐτοῦ συγγράμμασι τίθησιν αὐτῶν καὶ παραδόσεις. Καὶ ταῦτα δ' ἡμῖν οὐκ εἰς τὸ ἄχρηστον εἰρήσθω.

8. Ἄξιον δὲ ταῖς ἀποδοθεῖσαις τοῦ Παπία φωναῖς προσάψαι λέξεις ἑτέρας αὐτοῦ, δι' ὧν παράδοξά τινα ἱστορεῖ καὶ ἄλλα, ὥσάν ἐκ παραδόσεως εἰς αὐτὸν ἔλθόντα. 9. Τὸ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἱερὰπολιν Φίλιππον τὸν ἀπόστολον ἅμα ταῖς θυγατρῶσι διατρέψαι, διὰ τῶν πρόσθεν δεδηλωται, ὥς δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς ὁ Παπίας γενόμενος διήγησιν παρεληφέναι θαυμασίαν ὑπὸ τῶν τοῦ Φιλίππου θυγατέρων μνημονεύει, τὰ νῦν σημειωτέον. Νεκροῦ γὰρ ἀνάστασιν κατ' αὐτὸν γεγονυῖαν ἱστορεῖ, καὶ αὐτὸς πάλιν ἕτερον παράδοξον περὶ Ἰουστον τὸν ἐπικληθέντα Βαρσαββᾶν γεγονός, ὥς δηλητήριον φάρμακον ἐμπιόντος καὶ μηδὲν ἀηδὲς διὰ τὴν τοῦ κυρίου χάριν ὑπομείναντος. 10. Τοῦτον δὲ τὸν Ἰουστον μετὰ τὴν τοῦ σωτήρος ἀνάληψιν τοὺς ἱερούς ἀποστόλους μετὰ Ματθίᾳ στῆσαι τε καὶ ἐπεύξασθαι ἀντὶ τοῦ προδότου Ἰουδά ἐπὶ τὸν κλῆρον τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ αὐτῶν ἀριθμοῦ, ἢ τῶν πρᾶξεων ὡδὲ πως ἱστορεῖ γραφῇ· Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστός, καὶ Ματθίαν· καὶ προσευξάμενοι εἶπαν. 11. Καὶ ἄλλα δὲ ὁ αὐτὸς ὥσάν ἐκ παραδόσεως ἀγράφου εἰς αὐτὸν ἦκοντα παρατέθειται, ξένας τέ τινας παραβολὰς τοῦ σωτήρος καὶ διδασκαλίας αὐτοῦ, καὶ τινα ἄλλα μυθικώτερα. 12. Ἐν οἷς καὶ χιλιάδα τινὰ φησιν ἑστῶν ἔσεσθαι μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν

ἀνάστανιν, σωματικῶς τῆς Χριστοῦ βασιλείας ἐπὶ ταυτησί τῆς γῆς ὑποσησομένης. Ἀ καὶ ἡγοῦμαι τὰς ἀποστολικὰς παρεκδεξάμενον διηγήσεις ὑπολαβεῖν, τὰ ἐν ὑποδείγμασι πρὸς αὐτῶν μυστικῶς εἰρημένα
 13 μὴ συνεωρακότα. 13. Σφόδρα γάρ τοι σμικρὸς ὢν τὸν νοῦν, ὥσῃ ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων τεκμηράμενον εἰπεῖν, φαίνεται· πλήν καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν πλείστοις ὅσοις τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς ὁμοίας αὐτῷ δόξης παραίτιος γέγονε, τὴν ἀρχαιότητα τάνδρὸς προβεβλημένοις, ὥσπερ οὖν
 14 Εἰρηναῖω, καὶ εἴ τις ἄλλος τὰ ὅμοια φρονῶν ἀναπέφηνεν. 14. Καὶ ἄλλας δὲ τῇ ἑαυτοῦ γραφῇ παραδίδωσιν Ἀριστίνδους τοῦ πρόσθεν δεδλωμένου τῶν τοῦ κυρίου λόγων διηγήσεις καὶ τοῦ πρεσβυτέρου Ἰωάννου παραδόσεις, ἐφ' ὧς τοὺς φιλομαθεῖς ἀναπέμψαντες, ἀναγκαίως νῦν προσθήσομεν ταῖς προεκτεθείσαις αὐτοῦ φωναῖς παραδόσιν, ἣ περὶ Μάρκου τοῦ τὸ εὐαγγέλιον γεγραφότος ἐκτέθειται διὰ τούτων·

15 15. „Καὶ τοῦτο ὁ πρεσβύτερος ἔλεγε· Μάρκος μὲν ἐρμηνευτῆς Πέτρου γενόμενος, ὅσα ἐμνημόνευσεν, ἀκριβῶς ἔγραψεν, οὐ μέντοι τάξει, τὰ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἢ λεχθέντα ἢπραχθέντα. οὔτε γὰρ ἤκουσε τοῦ κυρίου, οὔτε παρηκολούθησεν αὐτῷ, ὥστερον δέ, ὡς ἔφην, Πέτρον, ὃς πρὸς τὰς χρεῖας ἐποιεῖτο τὰς διδασκαλίας, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ σύνταξιν τῶν κυριακῶν ποιούμενος λογίων, ὥστε οὐδὲν ἡμαρτε Μάρκος, οὕτως ἔνια γράψας ὡς ἀπεμνημόνευσεν. ἐνὸς γὰρ ἐποιήσατο πρόνοιαν, τοῦ μηδὲν ὧν ἤκουσε παραλιπεῖν ἢ ψεύσασθαι τι ἐν αὐτοῖς.“

16 Ταῦτα μὲν οὖν ιστόρηται τῷ Πατρίᾳ περὶ τοῦ Μάρκου. 16. Περὶ δὲ τοῦ Ματθαίου ταῦτ' εἴρηται·

„Ματθαῖος μὲν οὖν Ἑβραῖδι διαλέκτῳ τὰ λόγια συνεγράψατο ἡμῆνευσε δ' αὐτὰ ὡς ἦν δυνατὸς ἔκαστος.“

Κέχρηται δ' αὐτὸς μαρτυραῖς ἀπὸ τῆς Ἰωάννου προτέρας ἐπιστολῆς καὶ ἀπὸ τῆς Πέτρου ὁμοίως. ἐκτέθειται δὲ καὶ ἄλλην ιστορίαν περὶ γυναικὸς ἐπὶ πολλαῖς ἀμαρτίαις διαβληθείσης ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ κατ' Ἑβραίους εὐαγγέλιον περιέχει. Καὶ ταῦτα δ' ἡμῖν ἀναγκαίως πρὸς τοῖς ἐκτεθείσιν ἐπιτετηρήσθω.

[Euseb. h. e. III, 39 ed. Heinichen; cf. Rufin. h. e. ed. P. T. Cacciari P. I p. 172. Niceph. h. e. ed. Fronto Duc. T. I p. 252.]

III.

Ἀπολιναρίον· Οὐκ ἀπέθανε τῇ ἀγχόνῃ Ἰούδας, ἀλλ' ἐπεβίω καθαιρεθεὶς πρὸ τοῦ ἀποπνιγῆναι. καὶ τοῦτο δηλοῦσιν αἱ τῶν ἀποστόλων πράξεις, ὅτι πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. τοῦτο δὲ σαφέστερον ἱστορεῖ Παπίας ὁ Ἰωάννου μαθητὴς λέγων οὕτως ἐν τῷ δ' τῆς ἐξηγήσεως τῶν κυριακῶν λόγων·

„Μέγα δὲ ἀσεβείας ὑπόδειγμα ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ περιεπάτησεν ὁ Ἰούδας πρηνθεὶς ἐπὶ τοσοῦτον τὴν σάρκα, ὥστε μὴδὲ ὀπόθεν ἅμαξα ραδίως διέρχεται ἐκείνον δύνασθαι διελθεῖν, ἀλλὰ μὴδὲ αὐτὸν μόνον τὸν τῆς κεφαλῆς ὄγκον αὐτοῦ. τὰ μὲν γὰρ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ φασὶ τοσοῦτον ἐξοιδῆσαι, ὥς αὐτὸν μὲν καθόλου τὸ φῶς μὴ βλέπειν, τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ αὐτοῦ μὴδὲ ὑπὸ λατροῦ [διὰ] διόπτρας ὀφθῆναι δύνασθαι· τοσοῦτον βάρους εἶχεν ἀπὸ τῆς ἔξωθεν ἐπιφανείας· τὸ δὲ αἰδοῖον αὐτοῦ πάσης μὲν ἀσχημοσύνης ἀηδέστερον καὶ μείζον φαίνεσθαι, φέρεσθαι δὲ δι' αὐτοῦ ἐκ παντὸς τοῦ σώματος. συρρέοντας ἰχώρας τε καὶ σκώληκας εἰς ὕβριν δι' αὐτῶν μόνων τῶν ἀναγκαίων. μετὰ πολλὰς δὲ βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν ἰδίῳ, φασί, χωρίῳ τελευτήσαντος, ἀπὸ τῆς ὀδμῆς ξρημον καὶ ἀοίκητον τὸ χωρίον μέχρι τῆς νῦν γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τῆς σήμερον δύνασθαι τινα ἐκείνον τὸν τόπον παρελθεῖν, ἐὰν μὴ τὰς δΐνας ταῖς χερσὶν ἐπιφράξῃ. τοσαύτη διὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἔκρυσις ἐχώρησεν.“

[Textus constitutus est e Catena ad Acta SS. Apostt. ed. Cramer. Oxon. 1838 p. 12 sq. Theophylact. in Act. 1, 18 sq. Catena ad Evang. S. Mtth. et S. Mrc. ed. Cramer. Oxon. 1840 p. 231. Oecum. in Act. 2. Boissonade, Anecd. Gr. Par. 1830 T. II p. 464 sq. Scholion in Act. 1, 18 ap. Ch. F. Matthaei (*Apostelgesch.* 1782 p. 304). Theophyl. Opp. ed. Ven. 1754. T. I p. 154. Euthym. Zigab. in IV Evv. T. I p. 1085 ed. Matth.]

IV.

Παπίας δὲ οὕτως ἐπὶ λέξεως· „Ἐνίοις δὲ αὐτῶν, δηλαδὴ τῶν πάλαι θείων ἀγγέλων, καὶ τῆς περὶ τὴν γῆν διακοσμήσεως ἔδωκεν

ἄρχειν καὶ καλῶς ἄρχειν παρηγγύησε.“ καὶ ἐξῆς φησὶν· „Εἰς οὐδὲν
δέον συνέβη τελευτῆσαι τὴν τάξιν αὐτῶν.“

[Andreas Caesariensis in Apoc. c. 34, serm. 12. edit. Morel. Opp.
S. Chrysost. p. 52.]

V.

Περὶ μέντοι τοῦ θεοπνεύστου τῆς βίβλου (τῆς ἀποκαλύψεως
'Ιωάννου scil.) περιττὸν μηκύνειν τὸν λόγον ἡγούμεθα, τῶν μακα-
ρίων Γρηγορίου φημι τοῦ θεολόγου καὶ Κυρίλλου, προσέτι δὲ καὶ
τῶν ἀρχαιοτέρων Παππίου, Εἰρηναίου, Μεθοδίου καὶ Ἰππολύτου ταύτη
προσμαρτυρούντων τὸ ἀξιόπιστον.

[Andreas Caesariensis in praef. in Apoc. p. 2.]

VI.

Λαβόντες τὰς ἀφορμὰς ἐκ Παπίου τοῦ πάνυ τοῦ Ἱεραπολίτου,
τοῦ ἐν τῷ ἐπιστηθίῳ φοιτήσαντος, καὶ Κλήμεντος, Πανταίνου τῆς
'Αλεξανδρείας ἐρέως καὶ Ἀμμωνίου σοφωτάτου, τῶν ἀρχαίων καὶ
πρώτων συνώδων ἐξηγητῶν, εἰς Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν πᾶσαν
τὴν ἐξαήμερον νοησάντων.

[Anast. Sinaita, Contempl. anagog. in hexaëm. lib. I. B. PP. Par.
1589. T. I p. 183.]

VII.

Οἱ μὲν οὖν ἀρχαιότεροι τῶν ἐκκλησιῶν ἐξηγητῶν, λέγω δὴ Φί-
λων ὁ φιλόσοφος καὶ τῶν ἀποστόλων ὁμόχρονος καὶ Παπίας ὁ πολὺς
ὁ Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ φοιτητῆς ὁ Ἱεραπολίτης . . . . καὶ οἱ
ἄμφ' αὐτοὺς πνευματικῶς τὰ περὶ παραδείσου ἐθεώρησαν εἰς τὴν Χρι-
στοῦ ἐκκλησίαν ἀναφερόμενοι.

[Anastas. Sinaita, l. c. I VII p. 269; Graece primus Nolte ea edid.
in: Tüb. Theol. Quartalschr. 1867 p. 56.]

VIII.

Τοὺς κατὰ θεὸν ἀνακίαν ἀσκοῦντας παῖδας ἐκάλουν, ὡς καὶ Πα-
πίας δηλοῖ βιβλίῳ πρώτῳ τῶν κυριακῶν ἐξηγήσεων καὶ Κλήμης ὁ
'Αλεξανδρεὺς ἐν τῷ Παιδαγωγῷ.

[Maximus Confess. Schol. in libr. Dionys. Opp. Dionys. ed. Cord.
I p. 32 de eccl. hierarch. c. 2.]

IX.

Ταῦτά φησιν αἰνιττόμενος οἶμαι Παπῖαν τὸν Ἱεραπόλεως τῆς κατ' Ἀσίαν τότε γενομένου ἐπίσκοπον καὶ συνακμάσαντα τῷ θείῳ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ. οὗτος γὰρ ὁ Παπίας ἐν τῷ τετάρτῳ αὐτοῦ βιβλίῳ τῶν κυριακῶν ἐξηγήσεων τὰς διὰ βρωμάτων εἶπεν ἐν τῇ ἀναστάσει ἀπολαύσεις. — καὶ Εἰρηναῖος δὲ ὁ Λουγδούνου ἐν τῷ κατὰ αἰρέσεων πέμπτῳ λόγῳ τὸ αὐτὸ φησι καὶ παράγει μάρτυρα τῶν ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένων τὸν λεχθέντα Παπῖαν.

[Maximus Confess. l. c. p. 422 de eccl. hierarch. c. 7.]

X.

. . . . οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ Παπῖαν τὸν Ἱεραπόλεως ἐπίσκοπον καὶ μάρτυρα, οὐδὲ Εἰρηναῖον τὸν ὅσιον ἐπίσκοπον Λουγδούνων (scil. ἀποδέχεται Στέφανος), ἐν οἷς λέγουσιν αἰσθητῶν τινῶν βρωμάτων ἀπολαύσιν εἶναι τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν.

[Photius Biblioth. (ed. Bekker 1824 p. 291) Cod. 232 e Stephani Gob. Opp.]

XI.

Μετὰ δὲ Δομετιανὸν ἐβασίλευσε Νερούας ἔτος ἕν, ὃς ἀνακαλεσάμενος Ἰωάννην ἐκ τῆς νήσου ἀπέλυσεν οἰκεῖν ἐν Ἐφέσῳ. μόνος τότε περιῶν τῷ βίῳ ἐκ τῶν ἰβ' μαθητῶν καὶ συγγραψάμενος τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον μαρτυρίου κατηξίωται. Παπίας γὰρ ὁ Ἱεραπόλεως ἐπίσκοπος, αὐτόπτης τούτου γενομένος, ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῶν κυριακῶν λογίων φάσκει, ὅτι ὑπὸ Ἰουδαίων ἀνῆρέθῃ πληρώσας δηλαδὴ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν τοῦ Χριστοῦ περὶ αὐτῶν πρόρρησιν καὶ τὴν ἑαυτῶν ὁμολογίαν περὶ τούτου καὶ συγκατάθεσιν. εἰπὼν γὰρ ὁ κύριος πρὸς αὐτούς· Ἀνάσθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω; καὶ κατανευσάντων προθύμως καὶ συνθεμένων· Τὸ ποτήριόν μου, φησὶν, πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε. καὶ εἰκότως· ἀδύνατον γὰρ θεὸν ψεύσασθαι. οὕτως δὲ καὶ ὁ πολυμαθὴς Ὁριγένης ἐν τῇ κατὰ Ματθαῖον ἐρμηνείᾳ διαβεβαιούται, ὡς ὅτι μεμαρτύρηκεν Ἰωάννης, ἐκ τῶν διαδόχων τῶν ἀποστόλων ὑποσημαινόμενος τοῦτο μεμαθηκέναι. καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ πολυῖστωρ Εὐσέβιος ἐν τῇ

ἐκκλ. ἱστορ. (III, 1) φησί· Θωμᾶς μὲν τὴν Παρθίαν εἴληγεν, Ἰωάννης δὲ τὴν Ἀσίαν, πρὸς οὓς καὶ διατρίψας ἐτελεύτησεν ἐν Ἐφέσῳ.

[Ex Georg. Hamart, saec. IX Chron. cod. Coisl. ed. Nolte, *Tib. Theol. Quartalschr.* 1862 p. 466 sq.; cf. Georg. Hamart. *Chronic.* ed. Ed. de Muralto. 1859. Prolegg. p. XVII sq.]

XII.

Διέπρεπε γε μὴν κατὰ τούτους ἐπὶ τῆς Ἀσίας τῶν ἀποστόλων ὁμιλητῆς Πολύκαρπος, τῆς κατὰ Σμύρναν ἐκκλησίας πρὸς τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ κυρίου τὴν ἐπισκοπὴν ἐγκεχειρισμένος. καθ' ὃν ἐγνωρίζετο Παπίας τῆς ἐν Ἱεραπόλει παροικίας καὶ αὐτὸς ἐπίσκοπος, (ἀνὴρ τὰ πάντα ὅτι μάλιστα λογιώτατος καὶ τῆς γραφῆς εἰδήμων ΑΕ^αΓ [ad m.] H).

[Euseb. h. e. III, 36, 1. 2 ed. Heñrichen.]

XIII.

Ἰωάννην τὸν θεολόγον καὶ ἀπόστολον Εἰρηναῖος καὶ ἄλλοι ἱστοροῦσι παραμεῖναι τῷ βίῳ ἕως τῶν χρόνων Τραϊανοῦ· μεθ' ὃν Παπίας Ἱεραπολίτης καὶ Πολύκαρπος Σμύρνης ἐπίσκοπος ἀκουσται αὐτοῦ ἐγνωρίζοντο.

[Euseb. *Chronic.* (Synzell. 655, 14) ad Olymp. 220. ed. A. Schoene. Vol. II. p. 162.]

XIV.

Papias, Ioannis auditor, Hierapolitanus in Asia episcopus, quinque tantum scripsit volumina, quae praenotavit, *Explanatio Sermorum Domini*. In quibus quum se in praefatione asserat, non varias opiniones sequi, sed apostolos habere auctores, ait: *Considerabam, quid Andreas, quid Petrus dixissent, quid Philippus, quid Thomas, quid Iacobus, quid Ioannes, quid Matthaeus, vel alius quilibet discipulorum domini: quid etiam Aristion et senior Ioannes, discipuli domini, loquebantur. Non enim tantum mihi libri ad legendum prosunt, quantum viva vox, usque hodie in suis auctoribus personans.* Ex quo apparet in ipso catalogo nominum, alium esse Ioannem, qui inter apostolos ponitur, et alium seniore Ioannem, quem post Aristionem enumerat. Hoc autem diximus propter superiorem opinionem, quam a plerisque retulimus traditam, duas poste-

riores epistulas Ioannis non apostoli esse, sed presbyteri. Hic dicitur mille annorum Iudaicam edidisse *δευτέρωσιν*, quem secuti sunt Irenaeus et Apollinarius et caeteri, qui post resurrectionem aiunt in carne cum sanctis dominum regnaturum. Tertullianus quoque in libro de spe fidelium et Victorinus Petabionensis et Lactantius hac opinione ducuntur.

[Hieronym. de vir. ill. 18. Opp. ed. Vallarsius T. II. p. 859.]

XV.

Porro Iosephi libros et sanctorum Papiae et Polycarpi volumina, falsus ad te rumor pertulit a me esse translata: quia nec otii mei nec virium est, tantas res eadem in alteram linguam exprimere venustate.

[Hieronym. ad Lucinium. Ep. 71 (28) c. 5. Opp. ed. Vall. T. I. p. 434.]

XVI.

Refert Irenaeus. . . . . Papiae auditoris evangelistae Ioannis discipulus . . . . .

[Hieronym. ad Theodoram. Ep. 75 (29) c. 3. Opp. ed. Vall. T. I. p. 454.]

XVII.

Ὡν τῷ ἁγίῳ δὲ Πολυκάρπῳ καὶ ἄλλοι θ' ἀπὸ Φιλαδελφείας μαρτυροῦσιν ἐν Σμύρνῃ· καὶ ἐν Περγάμῳ δὲ ἕτεροι, ἐν οἷς ἦν καὶ Παπίας καὶ ἄλλοι πολλοί, ὧν καὶ ἔγγραφα φέρονται τὰ μαρτύρια.

[Chronic. pasch. ad Olymp. 235b ed. Dindorf. Vol. I. p. 481.]

XVIII.

Incipit argumentum secundum Iohannem.

Evangelium Iohannis manifestatum et datum est ecclesiis ab Iohanne adhuc in corpore constituto; sicut Papias nomine Hierapolitanus, discipulus Iohannis carus, in exotericis id est in extremis quinque libris retulit. Disscripsit vero evangelium dictante Iohanne recte. Verum Martion haereticus, cum ab eo fuisset improbat, eo quod contraria sentiebat, abiectus est a Iohanne. Is vero scripta vel epistolas ad eum pertulerat a fratribus, qui in Ponto fuerunt.

[Vatic. Alex. Nr. 14 Bibl. Lat. (Evv.) saec. IX ed. I. M. Thomasius Cardinalis. Opp. I. p. 344. Romae 1747; cf. Tischendorf, Nov. Test. Graece. Edit. VIII crit. mai 1869. Vol. I. p. 967 sq.]

XIX.

Ἵστατος γὰρ τούτων Ἰωάννης ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς μετακληθεὶς, πάνυ γηραλέου αὐτοῦ γενομένου, ὡς παρέδοσαν ἡμῖν ὁ τε Εὐαγγελιστὴς καὶ Εὐσέβιος καὶ ἄλλοι πιστοὶ κατὰ διαδοχὴν γεγονότες ἱστορικοί, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ αἰρέσεων ἀναφυνεισῶν δεινῶν ὑπηγόρευσε τὸ εὐαγγέλιον τῷ ἑαυτοῦ μαθητῇ Πατρίᾳ εὐβιώτῃ τῷ Ἱεραπολίτῃ, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν πρὸ αὐτοῦ κηρυζάντων τὸν λόγον τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἔθνεσιν.

[Ex Catena Graec. PP. in S. Ioan. ex antiquissimo Graeco cod. msto.
nunc primum in lucem edita a B. Corderio. Antverp. 1630.]

[ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ]
ΠΡΟΣ ΔΙΟΓΝΗΤΟΝ.

I. Ἐπειδὴ ὄρω, κράτιστε Διόγνητε, ὑπερεσπουδακότα σε τὴν θεοσέβειαν τῶν Χριστιανῶν μαθεῖν καὶ πάνυ σαφῶς καὶ ἐπιμελῶς πυκνυόμενον περὶ αὐτῶν, τίτι τε θεῷ πεποιθότες καὶ πῶς θρησκεύοντες αὐτὸν τὸν τε κόσμον ὑπερορῶσι πάντες καὶ θανάτου καταφρονοῦσι, καὶ οὔτε τοὺς νομιζομένους ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων θεοὺς λογίζονται οὔτε τὴν Ἰουδαίων δεισιδαιμονίαν φυλάσσουν, καὶ τίνα τὴν φιλοστοργίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, καὶ τί δήποτε καινὸν τοῦτο γένος ἢ ἐπιτήδευμα εἰσῆλθεν εἰς τὸν βίον νῦν καὶ οὐ πρότερον ἀποδέχομαι γε τῆς προθυμίας σε ταύτης καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ, τοῦ καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ ἀκούειν ἡμῖν χορηγοῦντος, αἰτοῦμαι δοθῆναι ἔμοι μὲν εἰπεῖν οὕτως ὡς μάλιστα ἂν ἀκούσαντά σε βελτίω γενέσθαι, σοὶ τε οὕτως ἀκοῦσαι ὡς μὴ λυπηθῆναι τὸν εἰπόντα.

- 1 II. Ἄγε δὴ καθάρως σεαυτὸν ἀπὸ πάντων τῶν προκατεχόντων σου τὴν διάνοιαν λογισμῶν, καὶ τὴν ἀπατωσάν σε συνήθειαν ἀποσκευασάμενος, καὶ γενομένος ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς καινὸς ἄνθρωπος, ὡς ἂν καὶ λόγου καινοῦ, καθάπερ καὶ αὐτὸς ὡμολόγησας, ἀκροατὴς ἐσόμενος· ἴδε μὴ μόνον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀλλὰ καὶ τῇ φρονήσει τίνος ὑποστάσεως ἢ τίνος εἴδους τυγχάνουσιν οὓς ἐρεῖτε καὶ νομίζετε θεοὺς.
- 2 2. οὐχ ὁ μὲν τις λίθος ἐστὶν ὁμοῖος τῷ πατομένῳ, ὁ δ' ἐστὶ χαλκὸς οὐ κρείσσων τῶν εἰς τὴν χρῆσιν ἡμῖν κεκαλυμμένων σκευῶν, ὁ δὲ

ξύλον ἤδη καὶ σεσηπός, ὁ δὲ ἄργυρος χορῆζαν ἀνθρώπου τοῦ φυλά-
ξαντος ἵνα μὴ κλαπῇ, ὁ δὲ σιδήρεος ὑπὸ τοῦ διεφθαρμένου, ὁ δὲ
ὄστρακον, οὐδὲν τοῦ κατεσκευασμένου πρὸς τὴν ἀτιμιότητην ὑψηροτέρων
εὐπρεπέστερον; 3. οὐ φθαρτῆς ὕλης ταῦτα πάντα; οὐχ ὑπὸ σιδήρου
καὶ πυρὸς κεκαλυμμένα; οὐχ ὃ μὲν αὐτῶν λιθοξόος ὃ δὲ χαλκεύς
ὃ δὲ ἀργυροκόπος ὃ δὲ κεραμεὺς ἔπλασεν; οὐ πρὶν ἢ ταῖς τέχναις
τούτων εἰς τὴν μορφὴν τούτων ἐκτυπωθῆναι ἢν ἕκαστον αὐτῶν ἐκάστω
εἰκάξειν μεταμεμορφωμένον; οὐ τὰ νῦν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης ὄντα σκευή
γίνονται ἂν, εἰ τύχοι τῶν αὐτῶν τεχνιτῶν, ὅμοια τοιούτοις; 4. οὐ ταῦτα
πάλιν τὰ νῦν ὑφ' ἑμῶν προσκυνούμενα δύναιτ' ἂν ὑπὸ ἀνθρώπων
σκευὴ ὅμοια γενέσθαι τοῖς λοιποῖς; οὐ κατὰ πάντα, οὐ τυφλά, οὐκ
ἄψυχα, οὐκ ἀναίσθητα, οὐκ ἀκίνητα; οὐ πάντα σηπόμενα, οὐ πάντα
φθειρόμενα; 5. ταῦτα θεοὺς καλεῖτε, τούτοις δουλεύετε, τούτοις προσ-
κυνεῖτε· τέλεον δ' αὐτοῖς ἐξομοιοῦσθε. 6. διὰ τοῦτο μισεῖτε Χρι-
στιανούς, ὅτι τούτους οὐχ ἡγοῦνται θεούς. 7. ὑμεῖς γὰρ αἰνεῖν νομί-
ζοντες καὶ οἰόμενοι, οὐ πολὺ πλεον αὐτῶν καταφρονεῖτε; οὐ πολὺ
μᾶλλον αὐτοὺς γλευάζετε καὶ ὑβρίζετε, τοὺς μὲν λιθίνους καὶ ὄστρα-
κίνους σέβοντες ἀφυλάκτους, τοὺς δὲ ἀργυρέους καὶ χρυσοὺς ἐγκλεί-
οντες ταῖς νυξί, καὶ ταῖς ἡμέραις φύλακας παρακαθιστάντες, ἵνα μὴ
κλαπῶσιν; 8. αἷς δὲ δοκεῖτε τιμαῖς προσφέρειν, εἰ μὲν αἰσθάνονται
κολάζετε μᾶλλον αὐτούς, εἰ δὲ ἀναισθητοῦσιν ἐλέγχοντες αἵματι καὶ
κνίσαις αὐτοὺς θρησκεύετε. 9. ταῦθ' ἑμῶν τις ὑπομεινάτω, ταῦτα
ἀνασχέσθω τις ἑαυτῷ γενέσθαι. ἀλλὰ ἄνθρωπος μὲν οὐδὲ εἰς ταύτης
τῆς κολάσεως ἐκὼν ἀνέξεται, αἰσθησιν γὰρ ἔχει καὶ λογισμόν· ὁ δὲ
λίθος ἀνέχεται, ἀναισθητεῖ γάρ. οὐκοῦν τὴν αἰσθησιν αὐτοῦ ἐλέγχετε.
10. περὶ μὲν οὖν τοῦ μὴ δεδουλωθῆναι Χριστιανούς τοιούτοις θεοῖς
πολλὰ μὲν ἂν καὶ ἄλλα εἰπεῖν ἔχοιμι· εἰ δέ τιμι μὴ δοκοῖν καὶ
ταῦτα ἱκανά, περισσὸν ἡγοῦμαι καὶ τὸ πλείω λέγειν.

III. Ἐξῆς δὲ περὶ τοῦ μὴ κατὰ τὰ αὐτὰ Ἰουδαίοις θεοσεβεῖν
αὐτοὺς οἶμαι σε μάλιστα ποθεῖν ἀκοῦσαι. 2. Ἰουδαῖοι τοίνυν εἰ μὲν
ἀπέχονται ταύτης τῆς προειρημένης λατρείας, καλῶς θεὸν ἕνα τῶν
πάντων σέβειν καὶ δεσπότην ἀξιοῦσι φρονεῖν· εἰ δὲ τοῖς προειρημένοις
ὁμοιοτρόπως τὴν θρησκείαν προσάγουσιν αὐτῷ ταύτην, διαμαρτά-
νουσιν. 3. ἂ γὰρ τοῖς ἀναισθήτοις καὶ κωφοῖς προσφέροντες οἱ Ἑλ-

ληνες ἀφροσύνης δείγμα παρέχουσι, ταῦθ' οὗτοι καθάπερ προσδεο-
 μένω τῷ θεῷ λογιζόμενοι παρέχειν μαριάν εἰκὸς μᾶλλον ἡγοῦντ' ἄν,
 4 οὐ θεοσεβειαν. 4. ὁ γὰρ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς καὶ πᾶσιν ἡμῖν χορηγῶν ὧν προσδεόμεθα, οὐδε-
 νὸς ἄν αὐτὸς προσδέοιτο τούτων ὧν τοῖς οἰομένοις διδόναι παρέχει
 5 αὐτός. 5. οἱ δὲ γε θυσίας αὐτῷ δι' αἵματος καὶ κνίσης καὶ ὀλοκαν-
 τωμάτων ἐπιτελεῖν οἰόμενοι καὶ ταύταις ταῖς τιμαῖς αὐτὸν γεραίρειν,
 οὐδὲν μοι δοκοῦσι διαφέρειν τῶν εἰς τὰ κωφὰ τὴν αὐτὴν ἐνδεικνυμέ-
 νων φιλοτιμίαν· τῶν μὲν μὴ δυναμένοις τῆς τιμῆς μεταλαμβάνειν,
 τῶν δὲ δοκούντων παρέχειν τῷ μηδενὸς προσδεομένῳ.

1 IV. Ἀλλὰ μὴν τό γε περὶ τὰς βρώσεις αὐτῶν φοροδέες, καὶ τὴν
 περὶ τὰ σαββάτα δεισιδαιμονίαν, καὶ τὴν τῆς περιτομῆς ἀλαζονειαν,
 καὶ τὴν τῆς νηστείας καὶ νουμηνίας εἰρωνειαν, καταγέλαστα καὶ οὐδε-
 2 νὸς ἄξια λόγου οὐ νομίζω σε χρῆζειν παρ' ἐμοῦ μαθεῖν. 2. τό τε γὰρ
 τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ κτισθέντων εἰς χρῆσιν ἀνθρώπων ἃ μὲν ὡς καλῶς
 κτισθέντα παραδέχασθαι, ἃ δ' ὡς ἄχρηστα καὶ περισσὰ παραιτεῖσθαι,
 3 πῶς οὐκ ἀθέμιστον; 3. τὸ δὲ καταψεύδεσθαι θεοῦ ὡς καλῶντος ἐν
 4 τῇ τῶν σαββάτων ἡμέρᾳ καλὸν τι ποιεῖν, πῶς οὐκ ἄσεβες; 4. τὸ δὲ
 καὶ τὴν μείωσιν τῆς σαρκὸς μαρτύριον ἐκλογῆς ἀλαζονεύεσθαι ὡς διὰ
 5 τοῦτο ἐξαιρέτως ἡγαπημένους ὑπὸ θεοῦ, πῶς οὐ χλευῆς ἄξιον; 5. τὸ
 δὲ παρεδρεῖν αὐτοὺς ἄστροις καὶ σελήνῃ τὴν παρατήρησιν τῶν
 μηνῶν καὶ τῶν ἡμερῶν ποιεῖσθαι, καὶ τὰς οἰκονομίας θεοῦ καὶ τὰς
 τῶν καιρῶν ἀλλαγὰς καταδιαρεῖν πρὸς τὰς αὐτῶν δρμάς, ἃς μὲν εἰς
 ἐορτάς, ἃς δὲ εἰς πένθη· τίς ἄν θεοσεβείας καὶ οὐκ ἀφροσύνης πολὺ
 6 πλεον ἡγήσαιο δείγμα; 6. τῆς μὲν οὖν κοινῆς εἰκαιότητος καὶ ἀπά-
 της καὶ τῆς Ἰουδαίων πολυπραγμοσύνης καὶ ἀλαζονείας ὡς ὀρθῶς
 ἀπέχονται Χριστιανοί, ἀρκούντως σε νομίζω μεμαθηκέναι· τὸ δὲ τῆς
 ἰδίας αὐτῶν θεοσεβείας μυστήριον μὴ προσδοκῆσης δύνασθαι παρὰ
 ἀνθρώπου μαθεῖν.

1 V. Χριστιανοί γὰρ οὔτε γῆν οὔτε φωνὴν οὔτε ἔθεσι διακεκριμένοι
 2 τῶν λοιπῶν εἰσὶν ἄνθρωποι. 2. οὔτε γὰρ που πόλεις ἰδίας κατοι-
 κοῦσιν οὔτε διαλέκτῳ τινὶ παρηλλαγμένη χρῶνται οὔτε βίον παρὰ-
 3 σημον ἀσκοῦσιν. 3. οὐ μὴν ἐπινοίᾳ τινὶ καὶ φροντίδι πολυπραγμόνων
 ἀνθρώπων μάθημα τοιοῦτ' αὐτοῖς ἐστὶν εὐρημένον, οὐδὲ δόγματος

ἀνθρωπίνου προεστᾶσιν ὥσπερ ἔνιοι. 4. κατοικοῦντες δὲ πόλεις Ἐλ- 4
ληνίδας τε καὶ βαβυλῶνας ὡς ἕκαστος ἐκληρώθη, καὶ τοῖς ἐγγυαρίοις
ἔθεσιν ἀκολουθοῦντες ἐν τε ἐσθῇτι καὶ διαίτῃ καὶ τῷ λοιπῷ βίῳ,
θανυμαστὴν καὶ ὁμολογουμένως παράδοξον ἐνδείκνυνται τὴν κατάστασιν
τῆς ἑαυτῶν πολιτείας. 5. πατρίδας οἰκοῦσιν ἰδίας, ἀλλ' ὡς πάροικοι· 5
μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται, καὶ πάνθ' ὑπομένουσιν ὡς ξένοι· πᾶσα
ξένη πατρίς ἐστὶν αὐτῶν, καὶ πᾶσα πατρίς ξένη. 6. γαμοῦσιν ὡς 6
πάντες, τεκνογονοῦσιν· ἀλλ' οὐ φέλλουσι τὰ γεννώμενα. 7. τράπεζαν 7
κοινήν παρατίθενται, ἀλλ' οὐ κοινήν. 8. ἐν σαρκὶ τυγχάνουσιν, ἀλλ' 8
οὐ κατὰ σάρκα ζῶσιν. 9. ἐπὶ γῆς διατρέβουσιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ πολι- 9
τευονται. 10. πείθονται τοῖς ὠρισμένοις νόμοις, καὶ τοῖς ἰδίῳις βίῳις 10
νικῶσι τοὺς νόμους. 11. ἀγαπῶσι πάντας, καὶ ὑπὸ πάντων διώκονται. 11
12. ἀγνοοῦνται, καὶ κατακρίνονται· θανατοῦνται, καὶ ζωοποιοῦνται. 12
13. πτωχεύουσι, καὶ πλουτίζουσι πολλούς· πάντων ὑστεροῦνται, καὶ 13
ἐν πᾶσι περισσεύουσιν. 14. ἀτιμοῦνται, καὶ ἐν ταῖς ἀτιμίαις δοξά- 14
ζονται· βλασφημοῦνται, καὶ δικαιοῦνται. 15. λοιδοροῦνται, καὶ εὐλο- 15
γοῦσιν· ὑβρίζονται, καὶ τιμῶσιν. 16. ἀγαθοποιοῦντες ὡς κακοὶ κολά- 16
ζονται· κολαζόμενοι χαίρουσιν ὡς ζωοποιούμενοι. 17. ὑπὸ Ἰουδαίων 17
ὡς ἀλλόφυλοι πολεμοῦνται καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων διώκονται, καὶ τὴν
αἰτίαν τῆς ἔχθρας εἰπεῖν οἱ μισοῦντες οὐκ ἔχουσιν.

VI. Ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἐν σώματι ψυχῇ, τοῦτ' εἰσὶν 1
ἐν κόσμῳ Χριστιανοί. 2. ἔσπαρται κατὰ πάντων τῶν τοῦ σώματος 2
μελῶν ἡ ψυχῇ, καὶ Χριστιανοὶ κατὰ τὰς τοῦ κόσμου πόλεις. 3. οἰκεῖ 3
μὲν ἐν τῷ σώματι ψυχῇ, οὐκ ἔστι δὲ ἐκ τοῦ σώματος· καὶ Χριστια-
νοὶ ἐν κόσμῳ οἰκοῦσιν, οὐκ εἰσὶ δὲ ἐκ τοῦ κόσμου. 4. ἀόρατος ἡ 4
ψυχῇ ἐν ὁρατῷ φρουρεῖται τῷ σώματι· καὶ Χριστιανοὶ γινώσκονται
μὲν ὄντες ἐν τῷ κόσμῳ, ἀόρατος δὲ αὐτῶν ἡ Θεοσέβεια μένει. 5. μισεῖ 5
τὴν ψυχὴν ἡ σὰρξ καὶ πολεμεῖ μηδὲν ἀδικουμένην, διότι ταῖς ἡδοναῖς
κωλύεται χρῆσθαι· μισεῖ καὶ Χριστιανούς ὁ κόσμος μηδὲν ἀδικού-
μενος, ὅτι ταῖς ἡδοναῖς ἀντιτάσσονται. 6. ἡ ψυχῇ τὴν μισοῦσαν 6
ἀγαπᾷ σάρκα καὶ τὰ μέλη· καὶ Χριστιανοὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπῶσιν.
7. ἐγκέκλησται μὲν ἡ ψυχῇ τῷ σώματι, συνέχει δὲ αὐτὴ τὸ σῶμα· 7
καὶ Χριστιανοὶ κατέχονται μὲν ὡς ἐν φρουρᾷ τῷ κόσμῳ, αὐτοὶ δὲ
συνέχουσι τὸν κόσμον. 8. ἀθάνατος ἡ ψυχῇ ἐν θνητῷ σκηνώματι 8

κατοικεῖ· καὶ Χριστιανοὶ παροικοῦσιν ἐν φθαρτοῖς, τὴν ἐν οὐρανοῖς
 9 ἀφθαρσίαν προσδεχόμενοι. 9. κακουργουμένη σιτίσι καὶ ποτοῖς ἡ
 ψυχὴ βελτιοῦται· καὶ Χριστιανοὶ κολαζόμενοι καθ' ἡμέραν πλεονά-
 10 ζουσι μᾶλλον. 10. Εἰς τοσαύτην αὐτοῦς τάξιν ἔθετο ὁ Θεός, ἣν οὐ
 θεμιτὸν αὐτοῖς παραιτήσασθαι.

1 VII. Οὐ γὰρ ἐπλγειον, ὥς ἔφην, εὖρημα τοῦτ' αὐτοῖς παρεδόθη,
 οὐδὲ θνητὴν ἐπίνοιον φυλάσσειν οὕτως ἄξιοῦσιν ἐπιμελῶς, οὐδὲ ἀνθρω-
 2 πίνων οἰκονομίαν μυστηρίων πεπίστευνται. 2. ἀλλ' αὐτὸς ἁληθῶς ὁ
 παντοκράτωρ καὶ παντοκτίστης καὶ ἀόρατος Θεός, αὐτὸς ἀπ' οὐρανῶν
 τὴν ἁληθειαν καὶ τὸν λόγον τὸν ἅγιον καὶ ἀπερινόητον ἀνθρώποις
 ἐνίδρυσεν καὶ ἐγκατεστήριξε ταῖς καρδίαις αὐτῶν, οὐ καθάπερ ἂν τις
 εἰκάσειεν ἀνθρώπος, ὑπερέτην τινὰ πέμψας ἢ ἄγγελον ἢ ἄρχοντα ἢ
 τινα τῶν διεπόντων τὰ ἐπλγεια ἢ τινα τῶν πεπιστευμένων τὰς ἐν
 οὐρανοῖς διοικήσεις, ἀλλ' αὐτὸν τὸν τεχνίτην καὶ δημιουργὸν τῶν
 ὅλων, ὃ τούς οὐρανούς ἐκτισεν, ὃ τὴν θάλασσαν ἰδίῳ ὄρει ἐνέ-
 κλεισεν, οὐ τὰ μυστήρια πιστῶς πάντα φυλάσσει τὰ στοιχεῖα, παρ'
 οὐ τὰ μέτρα τῶν τῆς ἡμέρας δρόμων ἥλιος εἴληφε φυλάσσειν, ὃ
 πειθαρχεῖ σελήνῃ νυκτὶ φαίνειν κελεύοντι, ὃ πειθαρχεῖ τὰ ἄστρα τῷ
 τῆς σελήνης ἀκολουθοῦντα δρόμῳ, ὃ πάντα διατάσσεται καὶ διώρι-
 3 σται καὶ ὑποτάσσεται, οὐρανοὶ καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς, γῆ καὶ τὰ ἐν τῇ
 γῇ, θάλασσα καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ, πῦρ, ἀήρ, ἄβυσσος, τὰ ἐν
 ὕψει, τὰ ἐν βάθει, τὰ ἐν τῷ μεταξύ· τοῦτον πρὸς αὐτοῦς ἀπέ-
 4 στείλει. 3. Ἄρα γε, ὥς ἀνθρώπων ἂν τις λογίσαιτο, ἐπὶ τυραννίδι
 καὶ φόβῳ καὶ καταπλήξει; 4. οὐμενοῦν· ἀλλ' ἐν ἐπιεικείᾳ καὶ πραΰ-
 τητι ὥς βασιλεὺς πέμπων υἱὸν βασιλέα ἔπεμψεν, ὥς Θεὸν ἔπεμψεν,
 ὥς ἀνθρώπον πρὸς ἀνθρώπους ἔπεμψεν, ὥς σώζων ἔπεμψεν, ὥς
 5 πείθων, οὐ βιάζόμενος· βία γὰρ οὐ πρόσεστι τῷ Θεῷ. 5. ἔπεμψεν
 ὥς καλῶν, οὐ διώκων· ἔπεμψεν ὥς ἀγαπῶν, οὐ κρίνων. 6. πέμψει
 6 γὰρ αὐτὸν κρίνοντα, καὶ τίς αὐτοῦ τὴν παρουσίαν ὑποστήσεται; . . .
 7 7. [Οὐχ ὀρεῖς] παραβαλλομένους θηρίοις, ἵνα ἀρνήσωνται τὸν κύριον,
 8 καὶ μὴ νικαμένους; 8. οὐχ ὀρεῖς ὅσῳ πλείονες κολάζονται, τοσούτῳ
 9 πλεονάζοντας ἄλλους; 9. ταῦτα ἀνθρώπου οὐ δοκεῖ τὰ ἔργα, ταῦτα
 δυνάμεις ἐστί Θεοῦ· ταῦτα τῆς παρουσίας αὐτοῦ δειγμάτων.

1 VIII. Τίς γὰρ ὅλως ἀνθρώπων ἡπίστατο τί ποτ' ἐστὶ Θεός, πρὶν

αὐτὸν ἐλθεῖν; 2. ἢ τοὺς κενοὺς καὶ ληρώδεις ἐκείνων λόγους ἀποδέχη 2
 τῶν ἀξιοπρίστων φιλοσόφων; ὧν οἱ μὲν τινες πῦρ ἔφασαν εἶναι τὸν
 θεόν (οὗ μέλλουσι χωρῆσειν αὐτοί, τοῦτο καλοῦσι θεόν), οἱ δὲ ὕδωρ,
 οἱ δ' ἄλλο τι τῶν στοιχείων τῶν ἐκτισμένων ὑπὸ θεοῦ. 3. καίτοι 3
 γε εἴ τις τούτων τῶν λόγων ἀπόδεκτός ἐστι, δύναιτ' εἶναι καὶ τῶν
 λοιπῶν κτισμάτων ἕν ἕκαστον ὁμοίως ἀποφαίνεσθαι θεόν. 4. ἀλλὰ 4
 ταῦτα μὲν τερατεία καὶ πλάνη τῶν γοήτων ἐστίν· 5. ἀνθρώπων δὲ 5
 οὐδεὶς οὔτε εἶδεν οὔτε ἐγνώρισεν, αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν ἐπέδειξεν. 6. ἐπέ- 6
 δεῖξε δὲ διὰ πίστεως, ἣ μόνῃ θεὸν ἰδεῖν συγκεχώρηται. 7. Ὁ γὰρ 7
 δεσπότης καὶ δημιουργὸς τῶν ὅλων θεός, ὁ ποιήσας τὰ πάντα καὶ
 κατὰ τάξιν διακρίνας, οὐ μόνον φιλόανθρωπος ἐγένετο ἀλλὰ καὶ μα-
 κρόθυμος. 8. ἀλλ' οὗτος ἦν μὲν αἰ τοιοῦτος, καὶ ἔστι, καὶ ἔσται· 8
 χρηστός καὶ ἀγαθὸς καὶ ἀόργητος καὶ ἀληθής, καὶ μόνος ἀγαθός
 ἐστίν· 9. ἐννοήσας δὲ μεγάλην καὶ ἄφραστον ἔννοιαν ἀνεκoinώσατο 9
 μόνῳ τῷ παιδί. 10. Ἐν ὅσῳ μὲν οὖν κατεῖχεν ἐν μυστηρίῳ καὶ 10
 διετήρει τὴν σοφὴν αὐτοῦ βουλήν, ἀμελεῖν ἡμῶν καὶ ἀφρονιστεῖν
 ἐδόκει· 11. ἐπεὶ δὲ ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ ἀγαπητοῦ παιδὸς καὶ ἐφανέ- 11
 ρωσε τὰ ἐξ ἀρχῆς ἡτοιμασμένα, πάνθ' ἅμα παρέσχεν ἡμῖν, καὶ
 μετασχεῖν τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν καὶ νοῆσαι αὐτὸς ἂν
 πώποτε προσεδόκησεν ἡμῶν;

IX. Πάντ' οὖν ἤδη παρ' ἑαυτῷ σὺν τῷ παιδί οἰκονομικός, 1
 μέχρι μὲν τοῦ πρόσθεν χρόνου εἵασεν ἡμᾶς ὡς βουλούμεθα ἀτάκτοις
 φοραῖς φέρεσθαι, ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις ἀπαγομένους, οὐ πάντως
 ἐφηδόμενος τοῖς ἁμαρτήμασιν ἡμῶν, ἀλλ' ἀνεχόμενος, οὐδὲ τῷ τότε
 τῆς ἀδικίας καιρῷ συνευδοκῶν, ἀλλὰ τὸν νῦν τῆς δικαιοσύνης δημι-
 ουργῶν, ἵνα ἐν τῷ τότε χρόνῳ ἐλεγχθέντες ἐκ τῶν ἰδίων ἔργων
 ἀνάξιοι ζωῆς νῦν ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ χρηστότητος ἀξιωθῶμεν καὶ τὸ
 καθ' ἑαυτοὺς φανερώσαντες ἀδύνατον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 θεοῦ τῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ δυνατοὶ γεννηθῶμεν. 2. ἐπεὶ δὲ πεπλή- 2
 ρωτο μὲν ἡ ἡμετέρα ἀδικία, καὶ τελείως πεφανέρωτο ὅτι ὁ μισθὸς
 αὐτῆς κόλασις καὶ θάνατος προσεδοκᾶτο, ἦλθε δὲ ὁ καιρὸς ὃν θεὸς
 προέθετο λοιπὸν φανερῶσαι τὴν ἑαυτοῦ χρηστότητα καὶ δύνάμιν
 (ὧ τῆς ὑπερβαλλούσης φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης τοῦ θεοῦ), οὐκ
 ἐμίσησεν ἡμᾶς οὐδὲ ἀπώσατο οὐδὲ ἐμνησικάκησεν, ἀλλὰ ἐμακροθύ-

- μῆσεν, ἠνέσχετο, ἔλεων αὐτὸς τὰς ἡμετέρας ἀμαρτίας ἀνεδέξατο, αὐτὸς
 τὸν ἴδιον υἱὸν ἀπέδοτο λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν, τὸν ἅγιον ὑπὲρ ἀνόμων,
 τὸν ἄκακον ὑπὲρ τῶν κακῶν, τὸν δίκαιον ὑπὲρ τῶν ἀδίκων, τὸν ἄφθαρ-
 3 τον ὑπὲρ τῶν φθαρτῶν, τὸν ἀθάνατον ὑπὲρ τῶν θνητῶν. 3. Τί γὰρ
 ἄλλο τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἡδυνήθη καλύψαι ἢ ἐκείνου δικαιοσύνη;
 4 4. ἐν τίνι δικαιωθῆναι δυνατόν τοὺς ἀνόμους ἡμᾶς καὶ ἀσεβεῖς ἢ ἐν
 5 μόνῳ τῷ νίῳ τοῦ Θεοῦ; 5. ὃ τῆς γλυκειᾶς ἀνταλλαγῆς, ὃ τῆς ἀνεξ-
 ιχνιάστου δημοιουργίας, ὃ τῶν ἀπροσδοκῆτων εὐεργεσιῶν· ἵνα ἀνομία
 μὲν πολλῶν ἐν δικαίῳ ἐνὶ κρυβῇ, δικαιοσύνη δὲ ἐνὸς πολλοὺς ἀνό-
 6 μους δικαιοῶσῃ. 6. ἐλέγξας οὖν ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ τὸ ἀδύ-
 νατον τῆς ἡμετέρας φύσεως εἰς τὸ τυχεῖν ζωῆς, νῦν δὲ τὸν σωτήρα
 δείξας δυνατόν σώζειν καὶ τὰ ἀδύνατα, ἐξ ἀμφοτέρων ἐβουλήθη
 πιστεῦειν ἡμᾶς τῇ χρηστότητι αὐτοῦ, αὐτὸν ἠγείσθαι τροφέα, πα-
 τέρα, διδάσκαλον, σύμβουλον, ἱατρόν, νοῦν, φῶς, τιμὴν, δόξαν, ἰσχύν,
 ζωὴν, περὶ ἐνδύσεως καὶ τροφῆς μὴ μεριμνᾶν.
- 1 X. Ταύτην καὶ σὺ τὴν πίστιν ἔαν ποθῇς, κατάλαβε πρῶτον μὲν
 2 ἐπιγνώσιν πατρὸς. 2. ὁ γὰρ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους ἠγάπησε, δι' οὓς
 ἐποίησε τὸν κόσμον, οἷς ὑπέταξε πάντα τὰ ἐν [τῇ γῇ], οἷς λόγον
 ἔδωκεν, οἷς νοῦν, οἷς μόνοις ἄ[νω] πρὸς αὐτὸν ὁρᾶν ἐπέτρεπεν, οὓς ἐκ
 τῆς ἰδίας εἰκόνης ἔπλασε, πρὸς οὓς ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν
 μονογενῆ, οἷς τὴν ἐν οὐρανῷ βασιλείαν ἐπηγγέλματο καὶ δώσει τοῖς
 3 ἀγαπήσασιν αὐτόν. 3. ἐπιγνοὺς δέ, τίνας οἶει πληρωθῆσέσθαι χαρᾶς;
 4 ἢ πῶς ἀγαπήσεις τὸν οὕτως προαγαπήσαντά σε; 4. ἀγαπήσας δὲ
 μιμητὴς ἔσῃ αὐτοῦ τῆς χρηστότητος. καὶ μὴ θαναμάσης εἰ δύναται
 5 μιμητὴς ἀνθρώπος γενέσθαι Θεοῦ· δύναται θέλοντος αὐτοῦ. 5. οὐ
 γὰρ τὸ καταδυναστεύειν τῶν πλησίον οὐδὲ τὸ πλεόν ἔχειν βούλεσθαι
 τῶν ἀσθενεστέρων οὐδὲ τὸ πλουτεῖν καὶ βιάζεσθαι τοὺς ὑποδεεστέ-
 6 ρους εὐδαιμονεῖν ἐστίν, οὐδὲ ἐν τούτοις δύναται τις μιμῆσθαι Θεόν,
 6 ἀλλὰ ταῦτα ἐκτὸς τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος· 6. ἀλλ' ὅστις τὸ τοῦ
 πλησίον ἀναδέχεται βῆρος, ὃς ἐν ᾧ κρείσσων ἐστίν ἕτερον τὸν ἐλατ-
 τούμενον εὐεργετεῖν ἐθέλει, ὃς ἂ παρὰ τοῦ Θεοῦ λαβὼν ἔχει, ταῦτα
 τοῖς ἐπιδεομένοις χορηγῶν Θεὸς γίνεται τῶν λαμβανόντων, οὗτος
 7 μιμητὴς ἐστί Θεοῦ. 7. Τότε θεάσῃ τυγχάνων ἐπὶ γῆς ὅτι Θεὸς ἐν
 οὐρανοῖς πολιτεύεται, τότε μυστήρια Θεοῦ λαλεῖν ἄμειν, τότε τοὺς

κολαζομένους ἐπὶ τῷ μὴ θέλειν ἀρνήσασθαι θεὸν καὶ ἀγαπήσεις καὶ
 θαναμάσεις, τότε τῆς ἀπάτης τοῦ κόσμου καὶ τῆς πλάνης καταγνώσῃ,
 ὅταν τὸ ἀληθῶς ἐν οὐρανῷ ζῇν ἐπιγνῶς, ὅταν τοῦ δοκοῦντος ἐνθάδε
 θανάτου καταφρονήσῃς, ὅταν τὸν ὄντως θάνατον φοβηθῇς, ὃς φυλάσ-
 σεται τοῖς κατακριθισμένοις εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, ὃ τοὺς παραδο-
 θέντας αὐτῷ μέχρι τέλους κολάσει. 8. τότε τοὺς ὑπομένοντας ὑπὲρ 8
 δικαιοσύνης θαυμάσεις τὸ πῦρ τὸ πρὸς[καιρον], καὶ μακαρίσεις, ὅταν
 ἐκείνο τὸ πῦρ ἐπιγνῶς . . .

*

*

[XI. Οὐ ξένα ὁμιλῶ οὐδὲ παραλόγως ζητῶ, ἀλλὰ ἀποστόλων 1
 γενόμενος μαθητῆς γίνομαι διδάσκαλος ἔθνων, τὰ παραδοθέντα ἄξιως
 ὑπηρετῶν γινομένοις ἀληθείας μαθηταῖς. 2. τίς γὰρ ὀρθῶς διδαχθεὶς 2
 καὶ λόγῳ προσφιλέως γενηθεὶς οὐκ ἐπιζητεῖ σαφῶς μαθεῖν τὰ διὰ
 λόγου δειχθέντα φανερώς μαθηταῖς; οἷς ἐφανέρωσεν ὁ λόγος φανείς,
 παρηγοία λαλῶν, ὑπὸ ἀπίστων μὴ νοούμενος, μαθηταῖς δὲ διηγού-
 μενος, οἱ πιστοὶ λογισθέντες ὑπὲρ αὐτοῦ ἔγνωσαν πατρὸς μυστήρια.
 3. οὗ χάριν ἀπέστειλε λόγον, ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὃς ὑπὸ λαοῦ ἀτιμα- 3
 σθείς, διὰ ἀποστόλων κηρυχθείς, ὑπὸ ἔθνων ἐπιστεύθῃ. 4. Οὗτος ὁ 4
 ἀπ' ἀρχῆς, ὁ καινὸς φανείς καὶ παλαιὸς εὐρεθείς καὶ πάντοτε νέος
 ἐν ἀγίῳ καρδίαις γεννώμενος. 5. οὗτος ὁ ἀεὶ, ὁ σήμερον νῦν 5
 λογισθείς, δι' οὗ πλουτίζεται ἡ ἐκκλησία καὶ χάρις ἀπλουμένη ἐν
 ἀγίοις πληθύνεται, παρέχουσα νοῦν, φανεροῦσα μυστήρια, διαγγέ-
 λουσα καιροὺς, χαίρουσα ἐπὶ πιστοῖς, ἐπιζητοῦσι δωρουμένη, οἷς
 ὄρκια πίστεως οὐ θραύεται οὐδὲ ὄρκια πατέρων παρορίζεται. 6. εἴτα 6
 φόβος νόμου ἄδεται καὶ προφητῶν χάρις γινώσκεται καὶ εὐαγγελίων
 πίστις ἰδρυται καὶ ἀποστόλων παράδοσις φυλάσσεται καὶ ἐκκλησίας
 χάρις σκιρτᾷ. 7. ἣν χάριν μὴ λυπῶν ἐπιγνώσῃ ἢ λόγος ὁμιλεῖ δι' 7
 ὧν βούλεται, ὅτε θέλει. 8. ὅσα γὰρ θελήματι τοῦ κελεύοντος λόγου 8
 ἐκινήθημεν ἐξεπιεῖν μετὰ πόνου, ἐξ ἀγάπης τῶν ἀποκαλυφθέντων
 ἡμῖν γινόμεθα ὑμῖν κοινωνοί.

XII. Οἷς ἐντυχόντες καὶ ἀκούσαντες μετὰ σπουδῆς εἴσεσθε ὅσα 1
 παρέχει ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν ὀρθῶς, οἱ γενόμενοι παραδείσεις τρυφῆς,
 κάγκαρπον ξύλον, εὐφραλοῦν, ἀνατείλαντες ἐν ἑαυτοῖς, ποικίλοις καρ-

2 ποῖς κεκοσμημένοι. 2. ἐν γὰρ τούτῳ τῷ χωρίῳ ξύλον γνώσεως καὶ
 ξύλον ζωῆς πεφυτεύεται· ἀλλ' οὐ τὸ τῆς γνώσεως ἀναιρεῖ, ἀλλ' ἡ
 3 παρακοή ἀναιρεῖ. 3. οὐδὲ γὰρ ἄσημα τὰ γεγραμμένα, ὥς θεὸς ἀπ'
 ἀρχῆς ξύλον γνώσεως καὶ ξύλον ζωῆς ἐν μέσῳ παραδείσου ἐφύτευσε,
 διὰ γνώσεως ζωὴν ἐπιδεικνύς. ἢ μὴ καθαρῶς χρυσάμενοι οἱ ἀπ'
 4 ἀρχῆς πλάνη τοῦ ὄψεως γεγυμνῶνται. 4. οὐδὲ γὰρ ζωὴ ἄνευ γνώ-
 σεως, οὐδὲ γνώσις ἀσφαλῆς ἄνευ ζωῆς ἀληθοῦς· διὸ πλησίον ἐκάτε-
 5 ρον πεφυτεύεται. 5. ἣν δύναμιν ἐνιδὼν ὁ ἀπόστολος τὴν τε ἄνευ
 ἀληθείας προστάγματος εἰς ζωὴν ἀσκουμένην γνώσιν μεμφόμενος
 6 λέγει· Ἡ γνώσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 6. ὁ γὰρ νομίζων
 εἰδέναι τι ἄνευ γνώσεως ἀληθοῦς καὶ μαρτυρουμένης ὑπὸ τῆς ζωῆς,
 οὐκ ἔγνω· ὑπὸ τοῦ ὄψεως πλανᾶται, μὴ ἀγαπήσας τὸ ζῆν. ὁ δὲ
 μετὰ φόβου ἐπιγινὼς καὶ ζωὴν ἐπιζητῶν ἐπ' ἐλπίδι φυτεύει, καρπὸν
 7 προσδοκῶν. 7. Ἦτω σοι καρδία γνώσις, ζωὴ δὲ λόγος ἀληθείας, χω-
 8 ρούμενος. 8. οὗ ξύλον φέρων καὶ καρπὸν [αἰ]ρῶν τρυγήσεις αἰετὰ
 παρὰ θεῷ ποθούμενα, ὧν ὅφεις οὐχ ἄπτεται οὐδὲ πλάνη συγχρωτί-
 9 ζεται· οὐθὲ Ἐὖα φθείρεται, ἀλλὰ παρθένος πιστεύεται· 9. καὶ σωτή-
 ριον δείκνυται, καὶ ἀπόστολοι συνετίζονται, καὶ τὸ κυρίου πάσχα
 προερχεται, καὶ καιροὶ συνάγονται καὶ μετακόσμια ἀρμόζεται, καὶ
 διδάσκων ἁγίους ὁ λόγος εὐφραίνεται, δι' οὗ πατὴρ δοξάζεται· ᾧ ἡ
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.]

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει Θεοῦ πατρός πληρώματι, τῇ προωρισμένῃ πρὸ αἰώνων εἶναι διὰ παντός εἰς δόξαν παράμουνον, ἄτρεπτον ἡνωμένην καὶ ἐκλελεγμένην ἐν πάθει ἀληθινῷ, ἐν θελήματι τοῦ πατρὸς καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀξιωμακαρίστῳ, τῇ οὔσῃ ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας, πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἐν ἀμώμῳ χαρᾷ χαίρειν.

Ι. Ἀποδεξάμενος ἐν Θεῷ τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα, ὃ κέκτησθε ¹ φύσει δικαίᾳ κατὰ πίστιν καὶ ἀγάπην ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ σωτῆρι ἡμῶν· μιμηταὶ ὄντες Θεοῦ, ἀναζωπυρρήσαντες ἐν αἵματι Θεοῦ τὸ συγγενικὸν ἔργον τελείως ἀπηρτίσατε. 2. ἀκούσαντες γὰρ δεδε- ² μένον ἀπὸ Συρίας ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος καὶ ἐλπίδος, ἐλπίζοντα τῇ προσευχῇ ὑμῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Ῥώμῃ θηριομαχεῖσαι, ἵνα ἐπιτυχεῖν ³ δυναθῶ μαθητὴς εἶναι, ἰδεῖν ἐσπουδάσατε. 3. Ἐπεὶ οὖν τὴν πολυ- ³ πληθίαν ὑμῶν ἐν ὀνόματι Θεοῦ ἀπέληφα ἐν Ὁνησίμῳ, τῷ ἐν ἀγάπῃ ἀδιηγῆτορ, ὑμῶν δὲ ἐν σαρκὶ ἐπισκόπων· ὃν εὐχομαι κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ὑμᾶς ἀγαπᾶν καὶ πάντας ὑμᾶς αὐτῷ ἐν ὁμοιότητι εἶναι. εὐλογητὸς γὰρ ὁ χαρισάμενος ὑμῖν ἀξίοις οὔσι τοιοῦτον ἐπίσκοπον κекτήσθαι.

II. Περὶ δὲ τοῦ συνδούλου μου Βούρρου, τοῦ κατὰ Θεὸν διακό- ¹ νου ὑμῶν ἐν πᾶσιν εὐλογημένου, εὐχομαι παραμεῖναι αὐτὸν εἰς τιμὴν ὑμῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου. καὶ Κρόκος δὲ, ὁ Θεοῦ ἄξιος καὶ ὑμῶν, ὃν ἐξεμπλάριον τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης ἀπέλαβον, κατὰ πάντα με ἀνέπαυσεν, ὥς καὶ αὐτὸν ὁ πατὴρ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναψύξει, ἅμα Ὁνησίμῳ καὶ Βούρρῳ καὶ Εὐπλῳ καὶ Φρόντωνι, δι' ὧν πάντας ὑμᾶς

2 κατὰ ἀγάπην εἶδον. 2. Ὁναίμην ὑμῶν διὰ παντός, ἐάνπερ ἄξιος εἴ.
πρέπον οὖν ἐστὶν κατὰ πάντα τρόπον δοξάζειν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν
δοξάσαντα ὑμᾶς, ἵνα ἐν μιᾷ ὑποταγῇ κατηρτισμένοι, ὑποτασσόμενοι
τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ, κατὰ πάντα ἥτε ἡγιασμένοι.

1 III. Οὐ διατάσσομαι ὑμῖν ὡς ὧν τις. εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι ἐν τῷ
ὀνόματι, οὕτω ἀπήρτισμαι ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. νῦν γὰρ ἀρχὴν ἔχω
τοῦ μαθητεύεσθαι, καὶ προσλαλῶ ὑμῖν ὡς συνδιδασκαλίταις μου.
ἐμὲ γὰρ ἔδει ὑφ' ὑμῶν ὑπαλειφθῆναι πίστει, νουθεσίᾳ, ὑπομονῇ,
2 μακροθυμίᾳ. 2. Ἄλλ' ἐπεὶ ἡ ἀγάπη οὐκ ἔξ με σιωπᾶν περὶ ὑμῶν,
διὰ τοῦτο πρόελαβον παρακαλεῖν ὑμᾶς, ὅπως συντρέχητε τῇ γνώμῃ
τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστός, τὸ ἀδιάκριτον ἡμῶν ζῆν, τοῦ
πατρὸς ἡ γνώμῃ, ὡς καὶ οἱ ἐπίσκοποι, οἱ κατὰ τὰ πέρατα ὀρισθέντες,
ἐν Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμῃ εἰσίν.

1 IV. Ὅθεν πρόκειται ὑμῖν συντρέχειν τῇ τοῦ ἐπισκόπου γνώμῃ, ὅπερ
καὶ ποιεῖτε. τὸ γὰρ ἀξιονόμαστον ὑμῶν πρεσβυτέρῳ, τοῦ θεοῦ ἄξιον,
οὕτως συνήρμωστοι τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρας. διὰ τοῦτο ἐν
τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν καὶ συμφώνῳ ἀγάπῃ Ἰησοῦς Χριστός ᾄδεται.
2 2. καὶ οἱ κατ' ἄνδρα δὲ χορὸς γίνεσθε, ἵνα σύμφωνοι ὄντες ἐν
ὁμονοίᾳ, χαῶμα θεοῦ λαβόντες ἐν ἐνότητι ᾄδετε ἐν φωνῇ μιᾷ διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ πατρὶ, ἵνα ὑμῶν καὶ ἀκούσῃ καὶ ἐπιγινώσκῃ, δι'
ὧν εὖ πράσσετε, μέλη ὄντας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. χρήσιμον οὖν ἐστὶν,
ὑμᾶς ἐν ἀμώμῳ ἐνότητι εἶναι, ἵνα καὶ θεοῦ πάντοτε μετέχετε.

1 V. Εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν μικρῷ χρόνῳ τοιαύτην συνήθειαν ἔσχον πρὸς
τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν, οὐκ ἀνθρωπίνην οὖσαν, ἀλλὰ πνευματικὴν, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶς μακαρίζω, τοὺς ἐνκεκραμένους αὐτῷ ὡς ἡ ἐκκλησία
Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡς Ἰησοῦς Χριστός τῷ πατρὶ, ἵνα πάντα ἐν ἐνό-
2 τηι σύμφωνα ᾦ. 2. Μηδεὶς πλανάσθω· ἐὰν μὴ τις ᾗ ἐντὸς τοῦ
Θυσιαστηρίου, ὑστερεῖται τοῦ ἁγίου τοῦ θεοῦ. εἰ γὰρ ἐνὸς καὶ δευ-
τέρου προσευχῇ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχει, πόσῳ μᾶλλον ἢ τε τοῦ ἐπισκό-
3 που καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας. 3. Ὁ οὖν μὴ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ αὐτό,
οὗτος ἥδη ὑπερῆφανε καὶ ἐαυτὸν διέκρινεν. γέγραπται γάρ· ὑπερ-
ῆφάνοις ὁ θεὸς ἀντιτάσσεται. σπουδάζωμεν οὖν μὴ ἀντιτάσσεσθαι
τῷ ἐπισκόπῳ, ἵνα ὡμεν θεῷ ὑποτασσόμενοι.

VI. Καὶ ὅσον βλέπει τις σιγῶντα ἐπίσκοπον, πλειόνως αὐτὸν 1
φοβείσθω· πάντα γὰρ ὃν πέμπει ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ἰδίαν οἰκονομίαν,
οὕτως δεῖ ἡμᾶς αὐτὸν δέχεσθαι, ὡς αὐτὸν τὸν πέμπσαντα. τὸν οὖν 2
ἐπίσκοπον δῆλον ὅτι ὡς αὐτὸν τὸν κύριον δεῖ προσβλέπειν. 2. Αὐτὸς 2
μὲν οὖν Ὁνήσιμος ὑπερεπαινεῖ ὑμῶν τὴν ἐν θεῷ εὐταξίαν, ὅτι
πάντες κατὰ ἀληθείαν ζῆτε, καὶ ὅτι ἐν ὑμῖν οὐδεμία αἵρεσις κατοι-
κεῖ. ἀλλ' οὐδὲ ἀκούετε τινος πλέον, εἴπερ Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλοῦντος
ἐν ἀληθείᾳ.

VII. Εἰώθασι γάρ τινες δόλῳ πονηρῷ τὸ ὄνομα περιφέρειν, ἄλλα 1
τινὰ πράσσοντες ἀνάξια θεοῦ· οὓς δεῖ ὑμᾶς ὡς θηρία ἐκκλίνειν.
εἰσὶν γὰρ κύνες λυσσῶντες, λαθροδῆκται· οὓς δεῖ ὑμᾶς φυλάσσεσθαι,
ὄντας δυσθεραπεύτους. 2. Εἰς λατρός ἐστιν σαρκικός τε καὶ πνευμα- 2
τικός, γεννητὸς καὶ ἀγέννητος, ἐν σαρκὶ γενόμενος Θεὸς, ἐν θανάτῳ
ζωὴ ἀληθινή, καὶ ἐκ Μαρίας καὶ ἐκ θεοῦ, πρῶτον παθητὸς καὶ τότε
ἀπαθής, Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ κύριος ἡμῶν.

VIII. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς ἐξαπατάτω, ὥσπερ οὐδὲ ἐξαπατᾶσθε, 1
ὅλοι ὄντες θεοῦ. ὅταν γὰρ μηδεμία ξρις ἐνῆρεισται ἐν ὑμῖν, ἡ δυ-
ναμένη ὑμᾶς βασανίσει, ἅρα κατὰ θεὸν ζῆτε. περὶλήψα ὑμῶν, καὶ
ἀγνίζομαι ὑπὲρ ὑμῶν Ἐφεσίων, ἐκκλησίας τῆς διαβοήτου τοῖς αἰῶσιν. 1
2. Οἱ σαρκικοὶ τὰ πνευματικὰ πράσσειν οὐ δύνανται, οὐδὲ οἱ πνευμα- 2
τικοὶ τὰ σαρκικά· ὥσπερ οὐδὲ ἡ πίστις τὰ τῆς ἀπιστίας, οὐδὲ ἡ ἀπι-
στία τὰ τῆς πίστεως. ἃ δὲ καὶ κατὰ σάρκα πράσσετε, ταῦτα πνευ-
ματικά ἐστιν· ἐν Ἰησοῦ γὰρ Χριστῷ πάντα πράσσετε.

IX. Ἔγνων δὲ παροδύσαντάς τινας ἐκείθεν, ἔχοντας κακὴν 1
διδασχὴν· οὓς οὐκ εἰάσατε σπεῖραι εἰς ὑμᾶς, βύσαντες τὰ ὦτα, εἰς τὸ
μὴ παραδέξασθαι τὰ σπειρόμενα ὑπὸ αὐτῶν, ὡς ὄντες λίθοι ναοῦ πα-
τρὸς, ἡτοιμασμένοι εἰς οἰκοδομὴν θεοῦ πατρὸς, ἀναφερόμενοι εἰς τὰ
ὑψηλὰ διὰ τῆς μηχανῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν σταυρὸς, σχοινίῳ χρω-
μένοι τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. ἡ δὲ πίστις ὑμῶν ἀναγωγὸς ὑμῶν, ἡ 1
δὲ ἀγάπη ὁδὸς ἡ ἀναφέρουσα εἰς θεόν. 2. Ἔστε οὖν καὶ σύνοδοι 2
πάντες, θεοφόροι καὶ ναοφόροι, χριστοφόροι, ἀγιοφόροι, κατὰ πάντα
κεκοσμημένοι ἐν ταῖς ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἷς καὶ ἀγαλλιῶμαι,
ὅτι ἡξιώθη, δι' ὧν γράφω, προσομιλῆσαι ὑμῖν καὶ συγχαρῆναι, ὅτι
καθ' ὅλον βίον οὐδὲν ἀγαπᾶτε εἰ μὴ μόνον τὸν θεόν.

- 1 X. Καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ἀνθρώπων ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.
ἔστιν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἐλπίς μετανοίας, ἵνα Θεοῦ τύχωσιν. ἐπιτρέψατε
2 οὖν αὐτοῖς καὶ ἐκ τῶν ἔργων ὑμῖν μαθητευθῆναι. 2. πρὸς τὰς ὁργὰς
αὐτῶν ὑμεῖς πραεῖς, πρὸς τὰς μεγαλορρημοσύνας αὐτῶν ὑμεῖς ταπει-
νόφρονες, πρὸς τὰς βλασφημίας αὐτῶν ὑμεῖς τὰς προσευχὰς, πρὸς
τὴν πλάνην αὐτῶν ὑμεῖς ἐδραῖοι τῇ πίστει, πρὸς τὸ ἄγριον αὐτῶν
3 ὑμεῖς ἥμεροι, μὴ σπουδάζοντες ἀντιμιμῆσασθαι αὐτούς. 3. Ἀδελφοὶ
αὐτῶν εὐρεθῶμεν τῇ ἐπεικειᾷ· μιμηταὶ δὲ τοῦ κυρίου σπουδάζωμεν
εἶναι — τίς πλέον ἀδικηθεῖς, τίς ἀποστερηθεῖς, τίς ἀθετηθεῖς —, ἵνα
μὴ τοῦ διαβόλου βοιάνῃ τις εὐρεθῇ ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ
καὶ σωφροσύνῃ μένετε ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ σαρκικῶς καὶ πνευματικῶς.
- 1 XI. Ἐσχατοὶ καιροί· λοιπὸν αἰσχυνθῶμεν, φοβηθῶμεν τὴν μα-
κροθυμίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ ἡμῖν εἰς κῆμα γένηται. ἡ γὰρ τὴν
μέλλουσαν ὁργὴν φοβηθῶμεν, ἡ τὴν ἐνεστῶσαν χάριν ἀγαπήσωμεν·
ἐν τῶν δύο· μόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὐρεθῆναι εἰς τὸ ἀληθινὸν ζῆν.
2 2. Χωρὶς τούτου μηδὲν ὑμῖν πρεπέτω, ἐν ᾧ τὰ δεσμὰ περιφέρω, τοὺς
πνευματικὸς μαργαρίτας, ἐν οἷς γένοιτό μοι ἀναστῆναι τῇ προσευχῇ
ὑμῶν, ἧς γένοιτό μοι αἰεὶ μέτοχον εἶναι, ἵνα ἐνὶ κλήρῳ Ἐφεσίων
εὐρεθῶ τῶν Χριστιανῶν, οἳ καὶ τοῖς ἀποστόλοις πάντοτε συνῆσαν ἐν
δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 1 XII. Οἶδα τίς εἰμι καὶ τίσιν γράφω. ἐγὼ κατάκριτος, ὑμεῖς ἡλεη-
2 μένοι· ἐγὼ ὑπὸ κίνδυνον, ὑμεῖς ἐστηριγμένοι. 2. πάροδος ἔστε τῶν
εἰς Θεὸν ἀναιρουμένων, Παύλου συμμύσται, τοῦ ἡγιασμένου, τοῦ με-
μαρτυρημένου, ἀξιομακαρίστου, οὗ γένοιτό μοι ὑπὸ τὰ ἔκρη εὐρεθῆναι,
ὅταν Θεοῦ ἐπιτύχω, ὃς ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ μνημονεύει ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
- 1 XIII. Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν
Θεοῦ καὶ εἰς δόξαν. ὅταν γὰρ πυκνῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε, καθαι-
ροῦνται αἱ δυνάμεις τοῦ σατανᾶ, καὶ λύεται ὁ ὀλεθρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ
2 ὁμονοίᾳ ὑμῶν τῆς πίστεως. 2. Οὐδὲν ἔστιν ἄμεινον εὐρήνης, ἐν ᾗ
πᾶς πόλεμος καταργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων.
- 1 XIV. Ὡν οὐδὲν λανθάνει ὑμᾶς, ἐὰν τελείως εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν
ἔχητε τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην, ἥτις ἔστιν ἀρχὴ ζωῆς καὶ τέλος·
ἀρχὴ μὲν πίστις, τέλος δὲ ἀγάπη. τὰ δὲ δύο, ἐν ἐνότητι γεγόμενα,

θεός ἐστιν· τὰ δὲ ἄλλα πάντα εἰς καλοκάγαθίαν ἀκόλουθὰ ἐστίν. 2. Οὐδεὶς πιστὶν ἐπαγγελλόμενος ἁμαρτάνει, οὐδὲ ἀγάπην κεκτημένος μισεῖ. Φανερόν τὸ δένδρον ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ· οὕτως οἱ ἐπαγγελλόμενοι Χριστοῦ εἶναι, δι' ὧν πράσσουσιν ὁφθήσονται. οὐ γὰρ νῦν ἐπαγγέλλας τὸ ἔργον, ἀλλ' ἐν δυνάμει πίστεως ἔαν τις εὐρεθῇ καὶ εἰς τέλος.

XV. Ἀμεινόν ἐστιν σιωπᾶν καὶ εἶναι, ἢ λαλοῦντα μὴ εἶναι. 1 καλὸν τὸ διδάσκειν, ἔαν ὁ λέγων ποιῇ. εἰς οὖν διδάσκαλος, ὃς εἴπειν, καὶ ἐγένετο· καὶ ἃ σιγῶν δὲ πεποίηκεν, ἄξια τοῦ πατρὸς ἐστίν. 2. Ὁ λόγον Ἰησοῦ κεκτημένος ἀληθῶς, δύναται καὶ τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ ἀκούειν, ἵνα τέλειος ᾖ, ἵνα δι' ὧν λαλεῖ πράσῃ, καὶ δι' ὧν σιγᾷ γινώσκηται. 3. Οὐδὲν λανθάνει τὸν κύριον, ἀλλὰ καὶ τὰ κρυπτὰ ἡμῶν ἐγγὺς αὐτῷ ἐστίν. πάντα οὖν ποιῶμεν, ὥς αὐτοῦ ἐν ἡμῖν κατοικοῦντος, ἵνα ὦμεν αὐτοῦ ναοί, καὶ αὐτὸς ᾗ ἐν ἡμῖν θεὸς ἡμῶν· ὅπερ καὶ ἔστιν καὶ φανήσεται πρὸ προσώπου ἡμῶν, ἐξ ὧν δικαίως ἀγαπῶμεν αὐτόν.

XVI. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου. οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν 1 θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 2. εἰ οὖν οἱ κατὰ σάρκα ταῦτα πράσσοντες ἀπέθανον, πόσῳ μᾶλλον, ἔαν τις πιστὶν θεοῦ ἐν κακῇ διδασκαλίᾳ φθείρῃ, ὑπὲρ ἧς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη; ὁ τοιοῦτος, φυπαρὸς γενόμενος, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον χωρήσει, ὁμοίως καὶ ὁ ἀκούων αὐτοῦ.

XVII. Διὰ τοῦτο μύρον ἔλαβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ κύριος, 1 ἵνα πνέῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀφθαρσίαν. μὴ ἀλείψεσθε δυσωδίαν τῆς διδασκαλίας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, μὴ αἰχμαλωτίσῃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν. 2. Διὰ τί δὲ οὐ πάντες φρόνιμοι γινόμεθα, 2 λαβόντες θεοῦ γνῶσιν, ὃ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός; τί μαρῶς ἀπολλύμεθα, ἀγνοοῦντες τὸ χάρισμα, ὃ πέπομφεν ἀληθῶς ὁ κύριος;

XVIII. Περὶ ψῆμα τὸ ἐμὸν πνεῦμα τοῦ σταυροῦ, ὃ ἐστιν σκάν- 1 δαλον τοῖς ἀπιστοῦσιν, ἡμῖν δὲ σωτηρία καὶ ζωὴ αἰώνιος. ποῦ σοφός;

XIV, 2) Mt. 12, 33. — XV, 1) Ps. 33, 9. — 3) Apoc. 21, 3. — XVI, 1) I Cor. 6, 9 sq. — XVII, 1) Mt. 26, 7. Io. 12, 3. — XVIII, 1) I Cor. 1, 20 cf. 18—28.

- 2 ποῦ συζητητής; ποῦ καύησις τῶν λεγομένων συνετῶν; 2. Ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐκνοφορήθη ὑπὸ Μαρίας κατ' οἰκονομίαν θεοῦ ἐκ σπέρματος μὲν Δαβὶδ, πνεύματος δὲ ἀγίου· ὃς ἐγεννήθη καὶ ἐβαπτίσθη, ἵνα τῷ πάθει τὸ ὕδωρ καθαρίσῃ.
- 1 XIX. Καὶ ἔλαθεν τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας καὶ ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ κυρίου· τρία 2 μυστήρια κραινῆς, ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ θεοῦ ἐπράχθη. 2. Πῶς οὖν ἐφανερώθη τοῖς αἰῶσιν; ἀστήρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀστέρας, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξενισμὸν παρῆγεν ἡ καινότης αὐτοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἄστρα ἅμα ἤλιφ καὶ σελήνῃ χορὸς ἐγένετο τῷ ἀστέρι· αὐτὸς δὲ ἦν ὑπερβάλλων τὸ φῶς αὐτοῦ ὑπὲρ πάντα· ταραχὴ τε ἦν, πόθεν ἡ καινότης ἡ ἀνόμιος αὐτοῖς. 3. ὅθεν ἔλύετο πᾶσα μαγεία, καὶ πᾶς δεσμὸς ἠφανίζετο κακίας. ἄγνοια καθηρεῖτο, παλαιὰ βασιλεία διεφθείρετο θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερουμένου εἰς καινότητα αἰδίου ζωῆς· ἀρχὴν δὲ ἐλάβανεν τὸ παρὰ θεῷ ἀπηροτισμένον. ἔνθεν τὰ πάντα συνεκινεῖτο, διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν.
- 1 XX. Ἐάν με καταξιώσῃ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν, καὶ θέλημα ἦ, ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλιδίῳ, ὃ μέλλω γράφειν ὑμῖν, προσδηλώσω ὑμῖν, ἧς ἡρξάμην οἰκονομίας εἰς τὸν καινὸν ἄνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐν τῇ αὐτοῦ πίστει καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ ἀγάπῃ, ἐν πά- 2 θει αὐτοῦ καὶ ἀναστάσει· μάλιστα ἐὰν ὁ κύριός μοι ἀποκαλύψῃ τι. 2. Οἱ κατ' ἄνδρα κοινῇ πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συνέρχεσθε ἐν μιᾷ πίστει καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ κατὰ σάρκα ἐκ γένους Δαβὶδ, τῷ νιφὶ ἀνθρώπου καὶ νιφὶ θεοῦ, εἰς τὸ ὑπακούειν ὑμᾶς τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ἀπερισπάστῳ διανοίξ, ἵνα ἄρτον κλώνετε, ὅς ἐστιν φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῆν ἐν Ἰη- σοῦ Χριστῷ διὰ παντός.
- 1 XXI. Ἀντίψυχον ὑμῶν ἐγὼ, καὶ ὧν ἐπέμψατε εἰς θεοῦ τιμὴν εἰς Σμύρναν, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, εὐχαριστῶν τῷ κυρίῳ, ἀγαπῶν Πολύκαρπον ὡς καὶ ὑμᾶς. μνημονεύετε μου, ὡς καὶ ὑμῶν Ἰησοῦς 2 Χριστός. 2. Προσεύχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Συρίᾳ, ὅθεν

δεδεμένος εἰς Ῥώμην ἀπάγομαι, ἔσχατος ὢν τῶν ἐκεῖ πιστῶν, ὥσπερ ἡξιώθην εἰς τιμὴν Θεοῦ εὐρεθῆναι. ἔρρωσθε ἐν Θεῷ πατρὶ καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.

ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν χάριτι Θεοῦ πατρὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ σωτῇρι ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν οὖσαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ καὶ εὐχομαι ἐν Θεῷ πατρὶ καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ πλεῖστα χαίρειν.

I. Γινὺς ὑμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης, ἀγαλ- 1
 λιώμενος προειλόμην ἐν πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ προσλαλῆσαι ὑμῖν.
 2. καταξιωθείς γὰρ ὀνόματος Θεοπρεπεστάτου, ἐν οἷς περιφέρω 2
 δεσμοῖς ἰδὼν τὰς ἐκκλησίας, ἐν αἷς ἔνωσιν εὐχομαι σαρκὸς καὶ πνεύ-
 ματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ διὰ παντὸς ἡμᾶς ζῆν, πιστεῶς τε καὶ
 ἀγάπης, ἥς οὐδὲν προκέκριται, τὸ δὲ κυριώτερον Ἰησοῦ καὶ πατρὸς·
 3. ἐν ᾧ ὑπομένοντες τὴν πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος 3
 τούτου καὶ διαφυγόντες, Θεοῦ τευξόμεθα.

II. Ἐπεὶ οὖν ἡξιώθην ἰδεῖν ὑμᾶς διὰ Δαμᾶ τοῦ ἀξιοθέου ὑμῶν ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτέρων ἀξίων Βάσσου καὶ Ἀπολλωνίου καὶ τοῦ συνδούλου μου διακόνου Ζωτίωνος, οὗ ἐγὼ ὀναίμην, ὅτι ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι Θεοῦ, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

III. Καὶ ὑμῖν δὲ πρέπει μὴ συγχαῖσθαι τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἐπισκό- 1
 που, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν Θεοῦ πατρὸς πᾶσαν ἐντροπὴν αὐτῷ ἀπονέμειν, καθὼς ἔγνω καὶ τοὺς ἁγίους πρεσβυτέρους οὐ προσειληφότας τὴν φαινομένην νεωτερικὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς φρονίμους ἐν Θεῷ συγχαροῦν-
 τας αὐτῷ, οὐκ αὐτῷ δὲ, ἀλλὰ τῷ πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ πάντων ἐπισκόπῳ. 2. Εἰς τιμὴν οὖν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς, πρέπον 2
 ἐστὶν ἐπακοῦναι κατὰ μηδεμίαν ὑπόκρισιν· ἐπεὶ οὐχὶ τὸν ἐπίσκοπον

τοῦτον τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς θεὸν, τὸν τὰ κρυφία εἰδόντα.

IV. Πρέπον οὖν ἐστίν, μὴ μόνον καλεῖσθαι Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ εἶναι· ὥσπερ καὶ τινες ἐπίσκοπον μὲν καλοῦσιν, χωρὶς δὲ αὐτοῦ πάντα πράσσουσιν. οἱ τοιοῦτοι δὲ οὐκ εὐσυνείδητοί μοι εἶναι φαίνονται, διὰ τὸ μὴ βεβαίως κατ' ἐντολὴν συναθροίξεσθαι.

1 V. Ἐπεὶ οὖν τέλος τὰ πραγματά ἔχει, καὶ πρόκειται τὰ δύο ὁμοῦ, ὃ τε θάνατος καὶ ἡ ζωὴ, καὶ ἕκαστος εἰς τὸν ἴδιον τόπον
2 μέλλει χωρεῖν· 2. ὥσπερ γάρ ἐστιν νομίσματα δύο, ὃ μὲν θεοῦ, ὃ δὲ κόσμου, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἴδιον χαρακτηῖρα ἐπικείμενον ἔχει, οἱ ἄπιστοι τοῦ κόσμου τούτου, οἱ δὲ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ χαρακτηῖρα θεοῦ πατρὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ εἰάν μὴ αὐθαιρέτως ἔχομεν τὸ ἀποθανεῖν εἰς τὸ αὐτοῦ πάθος, τὸ ζῆν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

1 VI. Ἐπεὶ οὖν ἐν τοῖς προγεγραμμένοις προσώποις τὸ πᾶν πληθὸς ἐθεώρησα ἐν πίστει καὶ ἡγάπησα, παραινῶ, ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ σπουδάζετε πάντα πράσσειν, προκαθημένου τοῦ ἐπισκόπου εἰς τύπον θεοῦ καὶ τῶν πρεσβυτέρων εἰς τύπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διακόνων, τῶν ἑμοὶ γλυκυτάτων, πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χρι-
2 στοῦ, ὃς πρὸ αἰῶνων παρὰ πατρὶ ἦν καὶ ἐν τέλει ἐφάνη. 2. Πάντες οὖν, ὁμοήθειαν θεοῦ λαβόντες, ἐντρέπεσθε ἀλλήλους, καὶ μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον, ἀλλ' ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ ἀλλήλους διὰ παντὸς ἀγαπᾶτε. μηδὲν ἔστω ἐν ὑμῖν, ὃ δυνήσεται ὑμᾶς μερίσαι, ἀλλ' ἐνώθητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς προκαθημένοις εἰς τύπον καὶ δι-
δαχὴν ἀφθαρσίας.

1 VII. Ὡσπερ οὖν ὁ κύριος ἄνευ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἐποίησεν, ἡνω-
μένος ᾧν, οὔτε δι' ἑαυτοῦ, οὔτε διὰ τῶν ἀποστόλων· οὕτως μηδὲ ὑμεῖς ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων μηδὲν πράσσετε·
μηδὲ πειράσγητε εὐλογόν τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτό.
μία προσευχή, μία δέσις, εἰς νοῦς, μία ἐλπίς ἐν ἀγάπῃ, ἐν τῇ χαρᾷ
2 τῇ ἀμώμῳ, ὃ ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστὸς, οὗ ἄμεινον οὐδὲν ἐστίν. 2. Πάν-
τες ὡς εἰς ἓνα νὰν συντρέχετε θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, ἐπὶ

ἕνα Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀφ' ἐνὸς πατρὸς προελθόντα καὶ εἰς ἕνα ὄντα καὶ χωρήσαντα.

VIII. Μὴ πλανᾶσθε ταῖς ἑτεροδοξίαις μὴδὲ μυθεύμασιν τοῖς πα- 1
λαιοῖς, ἀνωφελέσιν οὖσιν. εἰ γὰρ μέχρι νῦν κατὰ νόμον Ἰουδαϊσμόν
ζῶμεν, ὁμολογοῦμεν χάριν μὴ εἰληφέναι. 2. Οἱ γὰρ θεϊότατοι προ- 2
φῆται κατὰ Χριστόν Ἰησοῦν ἔζησαν. διὰ τοῦτο καὶ ἐδιώχθησαν,
ἐνπνεύμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος αὐτοῦ, εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τοὺς
ἀπειθοῦντας, ὅτι εἰς θεὸς ἐστιν, ὃ φανερώσας ἑαυτὸν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὃς ἐστιν αὐτοῦ λόγος, ἀπὸ σιγῆς προελθὼν,
ὃς κατὰ πάντα εὐηρέστησεν τῷ πέμψαντι αὐτόν.

IX. Εἰ οὖν οἱ ἐν παλαιοῖς πράγμασιν ἀναστραφέντες εἰς καινό- 1
τητα ἐλπίδος ἦλθον, μὴκέτι σαββατίζοντες, ἀλλὰ κατὰ κυριακὴν ζῶν-
τες, ἐν ᾗ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλεν δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ — 2. ὅ τινες ἀρνοῦνται· δι' οὗ μυστηρίου ἐλάβομεν τὸ πιστεῦειν· 2
καὶ διὰ τοῦτο ὑπομένομεν, ἵνα εὐρεθῶμεν μαθηταὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ μόνου διδασκάλου ἡμῶν —, πῶς ἡμεῖς δυνησόμεθα ζῆσαι χωρὶς
αὐτοῦ· 3. οὗ καὶ οἱ προφῆται μαθηταὶ ὄντες τῷ πνεύματι, ὡς διδά- 3
σκαλον αὐτὸν προσεδόκων· καὶ διὰ τοῦτο, ὃν δικαίως ἀνέμενον, παρ-
ὼν ἤγειρεν αὐτοὺς ἐκ νεκρῶν.

X. Μὴ οὖν ἀναισθητῶμεν τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. ἂν γὰρ ἡμᾶς 1
μιμήσεται, καθὰ πράσσομεν, οὐκέτι ἐσμέν. διὰ τοῦτο, μαθηταὶ αὐτοῦ
γενόμενοι, μάθωμεν κατὰ Χριστιανισμόν ζῆν. ὃς γὰρ ἄλλω ὀνόματι
καλεῖται πλέον τούτου, οὐκ ἔστιν τοῦ θεοῦ. 2. ὑπέρθεσθε οὖν τὴν 2
κακὴν ζύμην, τὴν παλαιωθεῖσαν καὶ ἐνοξίσασαν, καὶ μεταβάλεσθε εἰς
νέαν ζύμην, ὃ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. ἀλίσθητε ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ
διαφθαρή τις ἐν ὑμῖν, ἐπεὶ ἀπὸ τῆς ὁσμῆς ἐλεγχθήσεσθε. 3. ἄτοπόν 3
ἐστιν, Χριστόν Ἰησοῦν λαλεῖν καὶ ἰουδαΐζειν. ὃ γὰρ Χριστιανισμός
οὐκ εἰς Ἰουδαϊσμόν ἐπίστευσεν, ἀλλ' Ἰουδαϊσμός εἰς Χριστιανισμόν, εἰς
ὃν πᾶσα γλῶσσα πιστεύσασα εἰς θεὸν συνήχθη.

XI. Ταῦτα δὲ, ἀγαπητοί μου, οὐκ ἐπεὶ ἔγνωσαν τινὰς ἐξ ὑμῶν
οὕτως ἔχοντας, ἀλλ' ὡς μικρότερος ὑμῶν θέλω προφυλάσσεσθαι ὑμᾶς,

VIII, 1) I Tim. 1, 4. Tit. 1, 14. 3, 9. — 2) Ioann. 8, 29. — IX, 3) Mt.
27, 52 sq.

μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας, ἀλλὰ πεπληροφορηθῆσαι ἐν τῇ γεννήσει καὶ τῷ πάθει καὶ τῇ ἀναστάσει τῇ γενομένῃ ἐν καιρῷ τῆς ἡγεμονίας Ποντίου Πιλάτου· παραχθέντα ἀληθῶς καὶ βεβαίως ὑπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἧς ἐκτραπήναι μηδεὶν ὑμῶν γένοιτο.

XII. Ὁναιίμην ὑμῶν κατὰ πάντα, ἐάνπερ ἄξιός ᾧ. εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι, πρὸς ἕνα τῶν λελυμένων ὑμῶν οὐκ εἰμι. οἶδα ὅτι οὐ φυσιοῦσθε· Ἰησοῦν γὰρ Χριστὸν ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς· καὶ μᾶλλον, ὅταν ἐπαινω ὑμᾶς, οἶδα ὅτι ἐντρέπεσθε, ὡς γέγραπται, ὅτι ὁ δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος.

1   XIII. Σπουδάζετε οὖν βεβαιωθῆναι ἐν τοῖς δόγμασιν τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων, ἵνα πάντα, ὅσα ποιῇτε, κατευοδωθῇ σαρκὶ καὶ πνεύματι, πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἐν υἱῷ καὶ πατρὶ καὶ ἐν πνεύματι, ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει, μετὰ τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου ἐπισκόπου ὑμῶν καὶ ἀξιολόγου πνευματικοῦ στεφάνου τοῦ πρεσβυτερίου ὑμῶν καὶ τῶν
2 κατὰ θεὸν διακόνων. 2. Ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀλλήλοις, ὡς ὁ Χριστὸς τῷ πατρὶ κατὰ σάρκα, καὶ οἱ ἀπόστολοι τῷ Χριστῷ καὶ τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι· ἵνα ἑνωσῶς ᾗ σαρκικὴ τε καὶ πνευματικὴ.

XIV. Εἰδὼς ὅτι θεοῦ γέμετε, συντόμως παρεκέλευσα ὑμᾶς. μνημονεύετε μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν, ἵνα θεοῦ ἐπιτύχω, καὶ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας — ὅθεν οὐκ ἄξιός εἰμι καλεῖσθαι· ἐπιδέομαι γὰρ τῆς ἡνωμένης ὑμῶν ἐν θεῷ προσευχῆς καὶ ἀγάπης — εἰς τὸ ἀξιοωθῆναι τὴν ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἐκκλησίας ὑμῶν δροσισθῆναι.

XV. Ἀσπάζονται ὑμᾶς Ἐφέσιοι ἀπὸ Σμύρνης, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, παρόντες εἰς δόξαν θεοῦ, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς, οἳ κατὰ πάντα με ἀνέπαιναν ἅμα Πολυκάρπῳ, ἐπισκόπῳ Σμυρναίων. καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ ἐκκλησίαι ἐν τιμῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσπάζονται ὑμᾶς. ἔρωσθε ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ, κεκτημένοι ἀδιάκριτον πνεῦμα, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός.

ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΙΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἡγαπημένη θεῷ, πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ, τῇ οὔσῃ ἐν Τράλλεσιν τῆς Ἀσίας, ἐκλεκτῇ καὶ ἀξιοθέῳ, εἰρηνευούσῃ ἐν σαρκὶ καὶ πνεύματι τῷ πάθει Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ἀναστάσει· ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν τῷ πληρώματι, ἐν ἀποστολικῷ χαρακτῆρι καὶ εὐχομαι πλεῖστα χαίρειν.

I. Ἀμωμον διάνοιαν καὶ ἀδιάκριτον ἐν ὑπομονῇ ἔγων ὑμᾶς ἔχοντας, οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν, καθὼς ἐδήλωσέν μοι Πολύβιος, ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν, ὅς παρεγένετο θελήματι θεοῦ καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Σμύρνῃ, καὶ οὕτως μοι συνεχάρη δεδεμένῳ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὥστε με τὸ πᾶν πληθὺς ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρεῖσθαι. 2. ἀπο- δεξάμενος οὖν τὴν κατὰ θεὸν εὐνοίαν δι' αὐτοῦ, ἐδόξασα, εὐρὼν ὑμᾶς ὡς ἔγων μιμητὰς ὄντας θεοῦ.

II. Ὅταν γὰρ τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσησθε ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ, φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἀνθρώπους ζῶντες, ἀλλὰ κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντα, ἵνα πιστεύσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸ ἀποθανεῖν ἐκφύγητε. 2. Ἀναγκαῖον οὖν ἐστίν, ὥσπερ ποιεῖτε, ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν πράσσειν ὑμᾶς· ἀλλ' ὑποτάσσεσθε καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ, ὡς τοῖς ἀποστόλοις Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν ᾧ διάγοντες εὐρεθισόμεθα. 3. Αἰεὶ δὲ καὶ τοὺς διακόνους ὄντας μνηστῆριον Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πάντα τρόπον πᾶσιν ἀρέσκειν. οὐ γὰρ βρωμάτων καὶ ποτῶν εἰσὶν διάκονοι, ἀλλ' ἐκκλησίας θεοῦ ὑπηρεταί. δέον οὖν αὐτοὺς φυλάσσεσθαι τὰ ἐγκλήματα ὡς πῦρ.

III. Ὅμοίως πάντες ἐντρεπέσθωσαν τοὺς διακόνους ὡς Ἰησοῦν Χριστὸν, ὡς καὶ τὸν ἐπίσκοπον, ὄντα τύπον τοῦ πατρὸς, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους ὡς συνέδριον θεοῦ καὶ ὡς σύνδεσμον ἀποστόλων. χωρὶς τούτων ἐκκλησία οὐ καλεῖται. 2. περὶ ὧν πέπεισμαι ὑμᾶς οὕτως ἔχειν. τὸ γὰρ ἐξεμπλᾶριον τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἔλαβον καὶ ἔχω μεθ' ἐαυτοῦ ἐν τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν, οὗ αὐτὸ τὸ κατὰστίγμα μεγάλη μαθητεία, ἣ δὲ πραότης αὐτοῦ δύναμις· ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέτους ἐντρέπεσθαι. 3. Ἀγαπῶν ὑμᾶς φείδομαι, συντονώτερον δυνάμενος γράφειν ὑπὲρ τούτου· οὐκ εἰς τοῦτο φήθην, ἵνα ὧν κατάκριτος ὡς ἀπόστολος ὑμῖν διατάσσομαι.

- 1 IV. Πολλὰ φρονῶ ἐν θεῷ· ἀλλ' ἐμαυτὸν μετρώ, ἵνα μὴ ἐν
καυχῇσι ἀπόλωμαι. νῦν γὰρ με δεῖ πλέον φοβεῖσθαι καὶ μὴ προσ-
έχειν τοῖς φυσιοῦσίν με. οἱ γὰρ λέγοντές μοι μαστιγοῦσίν με.
2 2. ἀγαπῶ μὲν γὰρ τὸ παθεῖν· ἀλλ' οὐκ οἶδα, εἰ ἄξιός εἰμι. τὸ γὰρ
ζῆλος πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται, ἐμὲ δὲ πλέον πολεμεῖ. χρήζω οὖν
πραότητος, ἐν ᾗ καταλύεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου.
- 1 V. Μὴ οὐ δύναμαι τὰ ἐπουράνια γράψαι; ἀλλὰ φοβοῦμαι, μὴ
νηπίοις οὖσιν ὑμῖν βλάβην παραθῶ. καὶ συγγνωμονεῖτέ μοι, μήποτε
2 οὐ δυνηθέντες χωρῆσαι στραγγαλωθῇτε. 2. καὶ γὰρ ἐγὼ, οὐ καθότι
δέδεμαι καὶ δύναμαι νοεῖν τὰ ἐπουράνια καὶ τὰς τοποθεσίας τὰς
ἀγγελικὰς καὶ τὰς συστάσεις τὰς ἀρχοντικὰς, δρατὰ τε καὶ ἀόρατα,
παρὰ τοῦτο ἤδη καὶ μαθητὴς εἰμι. πολλὰ γὰρ ἡμῖν λείπει, ἵνα θεοῦ
μὴ λειπώμεθα.
- 1 VI. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ἡ ἀγάπη Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, μόνῃ τῇ χριστιανῇ τροφῇ χρῆσθαι, ἀλλοτριὰς δὲ βοτάνης
2 ἀπέχεσθαι, ἥτις ἐστὶν αἵρεσις· 2. οἱ ἑαυτοῖς παρεμπέκουσιν Ἰησοῦν
Χριστὸν καταξιοπιστευόμενοι, ὥσπερ θανάσιμον φάρμακον διδόντες
μετὰ οἰνομέλιτος, ὅπερ ὁ ἀγνοῶν ἡδέως λαμβάνει ἐν ἡδονῇ κακῇ τὸ
ἀποθανεῖν.
- 1 VII. Φυλάττεσθε οὖν τοὺς τοιούτους. τοῦτο δὲ ἔσται ὑμῖν μὴ
φυσιοιυμένοις, καὶ οὖσιν ἀχωρίστοις θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐπι-
2 σκόπου καὶ τῶν διαταγμάτων τῶν ἀποστόλων. 2. ὁ ἐντὸς θυσιαστη-
ρίου ὢν καθαρὸς ἐστίν, τουτέστιν ὁ χωρὶς ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτερίου
καὶ διακόνου πράσσων τι, οὗτος οὐ καθαρὸς ἐστίν τῇ συνειδήσει.
- 1 VIII. Οὐκ ἐπεὶ ξγνων τοιοῦτόν τι ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ προφυλάσσω
ὑμᾶς ὄντας μου ἀγαπητοὺς, προσορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ διαβόλου.
ὑμεῖς οὖν τὴν πραῦτητα ἀναλαβόντες ἀνακτίσασθε ἑαυτοὺς ἐν
πίσει, ὅ ἐστιν σὰρξ τοῦ κυρίου, καὶ ἐν ἀγάπῃ, ὅ ἐστιν αἷμα Ἰησοῦ
2 Χριστοῦ. 2. μηδεὶς ὑμῶν κατὰ τοῦ πλησίον ἐχέτω. μὴ ἀφορμὰς
δίδοτε τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα μὴ δι' ὀλίγους ἄφρονας τὸ ἐν θεῷ πλήθος
βλασφημεῖται. οὐαὶ γὰρ, δι' οὗ ἐπὶ ματαιότητι τὸ ὄνομά μου ἐπὶ
τινων βλασφημεῖται.

IX. Καρωώθητε οὖν, ὅταν ὑμῖν χωρὶς Ἰησοῦ Χρισταῦ λαλῇ τις, 1
τοῦ ἐκ γένους Δαβὶδ, τοῦ ἐκ Μαρίας, ὃς ἀληθῶς ἐγεννήθη, ἐφαγέν
τε καὶ ἐπιεν, ἀληθῶς ἐδιώχθη ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἀληθῶς ἐσταυ-
ρώθη καὶ ἀπέθανεν, βλέπόντων τῶν ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ
ὑποχθονίων· 2. ὃς καὶ ἀληθῶς ἠγέρθη ἀπὸ νεκρῶν, ἐγείραντος αὐ- 2
τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· οὗ καὶ κατὰ τὸ ὁμολῶμα ἡμᾶς, τοὺς πιστεύ-
οντας αὐτῷ, οὕτως ἐγερεῖ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οὗ χωρὶς
τὸ ἀληθινὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν.

X. Εἰ δέ, ὥσπερ τινὲς ἄθροιστοί εἰσι, τοιούτοις ἀπιστοί, λέγουσιν,
τὸ δοκεῖν πεπονθέναι αὐτὸν, αὐτοὶ ὄντες τὸ δοκεῖν, ἰγὼ τί δέδεμαι,
τί δέ καὶ εὐχομαι θηριομαχεῖν; ὁμοειδὲς οὖν ἀποθνήσκω· ἄρα οὖν
καταψεύδομαι τοῦ κυρίου.

XI. Φεύγετε οὖν τὰς κακὰς παραφυάδας, τὰς γεννώσας καρπὸν 1
θανατηφόρον, οὗ ἐὰν γεύσῃται τις, παρ' αὐτὰ ἀποθνήσκει. οὗτοι γὰρ
οὐκ εἰσὶν φυτεῖαι πατρὸς. 2. εἰ γὰρ ἦσαν, ἐφαίνοντο ἂν κλάδοι τοῦ 2
σταυροῦ, καὶ ἦν ἂν ὁ καρπὸς αὐτῶν ἁφθαρτος· δι' οὗ ἐν τῷ πάθει
αὐτοῦ προσκαλεῖται ὑμᾶς, ὄντας μέλη αὐτοῦ. οὐ δύναται οὖν κεφαλὴ
χωρὶς γεννηθῆναι ἄνευ μελῶν, τοῦ θεοῦ ἔνωσιν ἐπαγγελλομένου, ὃς
ἐστὶν αὐτός.

XII. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἀπὸ Σμύρνης, ἅμα ταῖς συμπαρούσαις μοι 1
ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, οἷ κατὰ πάντα με ἀνέπαυσαν σαρκί τε καὶ
πνεύματι. 2. παρακαλεῖ ὑμᾶς τὰ δεσμά μου, ἃ ἔνεκεν Ἰησοῦ Χριστοῦ 2
περιφέρω, αἰτούμενος θεοῦ ἐπιτυχεῖν· διαμένετε ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν
καὶ τῇ μετ' ἀλλήλων προσευχῇ. πρέπει γὰρ ὑμῖν τοῖς καθ' ἕνα,
ἐξαιρέτως καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀναψύχειν τὸν ἐπίσκοπον εἰς τιμὴν
πατρὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων. 3. εὐχομαι ὑμᾶς ἐν 3
ἀγάπῃ ἀκοῦσαί μου, ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ᾧ ἐν ὑμῖν γράψας. καὶ
περὶ ἐμοῦ δὲ προσεύχεσθε, τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης χορῆζοντος ἐν τῷ
ἐλέει τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι με τοῦ κλήρου, οὗ περιέκειμαι
ἐπιτυχεῖν, ἵνα μὴ ἀδόκιμος εὐρεθῶ.

XIII. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη Συμωναίων καὶ Εφεσίων. 1
μνημονεύετε ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας· ὅθεν

- 2 καὶ οὐκ ἄξιός εἰμι λέγεσθαι, ὧν ἔσχατος ἐκείνων. 2. ἔρρωσθε ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ ὡς τῇ ἐντολῇ, ὁμοίως καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ· καὶ οἱ κατ' ἄνδρα ἀλλήλους ἀγαπᾶτε ἐν ἀμε-
 3 ρίστῳ καρδίᾳ. 3. ἀγνίζεται ὑπὲρ ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα, οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ὅταν θεοῦ ἐπιτύχω. ἔτι γὰρ ὑπὸ κίνδυνόν εἰμι· ἀλλὰ πιστὸς ὁ πατήρ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, πληρωσαί μου τὴν αἵτησιν καὶ ὑμῶν· ἐν ᾧ εὐρεθείητε ἅμωμοι.

ΡΩΜΑΙΟΙΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ ἡλεημένῃ ἐν μεγαλειότητι πατρὸς ὑψίστου καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μόνου υἱοῦ αὐτοῦ, ἐκκλησίᾳ ἡγαπημένῃ καὶ πεφωτισμένῃ ἐν θελήματι τοῦ θελήσαντος τὰ πάντα ἃ ἔστιν κατὰ ἀγάπην Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ θεοῦ ἡμῶν· ἣτις καὶ προκαθίσταται ἐν τύπῳ χωρίου Ῥωμαίων, ἀξιοθέος, ἀξιοπρεπῆς, ἀξιομακάριστος, ἀξιόπαινος, ἀξιοεπίτευκτος, ἀξιοάγνος καὶ προκαθ-
 ἡμένη τῆς ἀγάπης, χριστόνομος, πατρῶνυμος, ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ πατρὸς· κατὰ σάρκα καὶ πνεῦμα ἠνωμένοις πάσῃ ἐντολῇ αὐτοῦ, πεπληρωμένοις χάριτος θεοῦ ἀδιακρίτως καὶ ἀποδιῦλισμένοις ἀπὸ παντὸς ἀλλοτρίου χρώματος πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ θεῷ ἡμῶν, ἀμώμως χαίρειν.

- 1 I. Ἐπεὶ εὐξάμενος θεῷ ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν τὰ ἀξιοθέα πρόσωπα, ὡς καὶ πλέον ἡτούμην λαβεῖν· δεδεμένος γὰρ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ τῷ ὑμᾶς ἀσπάζεσθαι, ἐάνπερ θέλημα ἦ τοῦ ἀξιοθῆναί με εἰς τέλος εἶναι.
 2 2. ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ εὐοικονομήτός ἐστιν, ἐάνπερ χάριτος ἐπιτύχω, εἰς τὸ τὸν κληρὸν μου ἀνεμποδίστως ἀπολαβεῖν. φοβοῦμαι γὰρ τὴν ὑμῶν ἀγάπην, μὴ αὐτὴ με ἀδικήσῃ. ὑμῖν γὰρ εὐχερές ἐστιν, ὃ θέλετε ποιῆσαι· ἐμοὶ δὲ δύσκολόν ἐστιν τοῦ θεοῦ ἐπιτυχεῖν, ἐάνπερ ὑμεῖς μὴ φείσησθέ μου.
 1 II. Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀνθρωπαρεσκῆσαι, ἀλλὰ θεῷ ἀρέσαι, ὥσπερ καὶ ἀρέσκετε. οὐ γὰρ ἐγὼ ποτε ἔξω καιρὸν τοιοῦτον θεοῦ ἐπιτυχεῖν· οὕτε ὑμεῖς, ἐὰν σιωπήσητε, κρείττονι ἔργῳ ἔχετε ἐπιγρα-

φῆνα. ἐὰν γὰρ σιωπήσῃτε ἀπ' ἐμοῦ, λόγος γενήσομαι θεοῦ· ἐὰν δὲ ἐρασθῇτε τῆς σαρκός μου, πάλιν ἔσομαι ἡχώ. 2. πλέον μοι μὴ πα-
 ράσῃσθε τοῦ σπονδισθῆναι θεῷ, ὥς ἔτι θυσιαστήριον ἑτοιμόν ἐστιν,
 ἵνα ἐν ἀγάπῃ χορὸς γενόμενοι ἕσσητε τῷ πατρὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι
 τὸν ἐπίσκοπον Συρίας ὁ θεὸς κατηξίωσεν εὐρεθῆναι εἰς δύοσιν, ἀπὸ
 ἀνατολῆς μεταπεμφάμενος. καλὸν τὸ δῦναι ἀπὸ κόσμου πρὸς θεόν,
 ἵνα εἰς αὐτὸν ἀνατείλω.

III. Οὐδέποτε ἐβασκάνατε οὐδένα· ἄλλους ἐδιδάξατε. ἐγὼ δὲ 1
 θέλω, ἵνα κἀκεῖνα βέβαια ᾗ, ἃ μαθητεύοντες ἐντέλλεσθε. 2. μόνον 2
 μοι δύνάμιν αἰτεῖσθε ἕσωθέν τε καὶ ἔξωθεν, ἵνα μὴ μόνον λέγω, ἀλλὰ
 καὶ θέλω, ἵνα μὴ μόνον λέγωμαι Χριστιανός, ἀλλὰ καὶ εὐρεθῶ. ἐὰν
 γὰρ εὐρεθῶ, καὶ λέγεσθαι δύνάμει, καὶ τότε πιστὸς εἶναι, ὅταν κόσμῳ
 μὴ φαίνωμαι. 3. οὐδὲν φαινόμενον ἀγαθόν. ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν Ἰη- 3
 σοῦς Χριστὸς ἐν πατρὶ ὧν μᾶλλον φαίνεται. οὐ πεισμονῆς τὸ ἔργον,
 ἀλλὰ μεγέθους ἐστὶν ὁ Χριστιανισμὸς, ὅταν μισῇται ὑπὸ κόσμου.

IV. Ἐγὼ γράφω πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐντέλλομαι πᾶσιν, 1
 ὅτι ἐγὼ ἐκὼν ὑπὲρ θεοῦ ἀποθνήσκω, ἐάνπερ ὑμεῖς μὴ καλύσῃτε.
 παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ εὐνοία ἄκαιρος γένησθῇ μοι. ἄφετέ με θηρίων
 εἶναι βορὰν, δι' ὧν ἔστιν θεοῦ ἐπιτυχεῖν. σῖτός εἰμι θεοῦ, καὶ δι'
 ὁδόντων θηρίων ἀλήθομαι, ἵνα καθαρὸς ἄρτος εὐρεθῶ τοῦ Χριστοῦ.
 2. μᾶλλον κολακεύσατε τὰ θηρία, ἵνα μοι τάφος γένωνται καὶ μηδὲν 2
 καταλίπωσι τῶν τοῦ σώματός μου, ἵνα μὴ κοιμηθεῖς βαρὺς τινι γένω-
 μαι. τότε ἔσομαι μαθητῆς ἀληθοῦς τοῦ Χριστοῦ, ὅτε οὐδὲ τὸ σῶμά
 μου ὁ κόσμος ὄψεται. λιτανεύσατε τὸν Χριστὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα διὰ
 τῶν ὀργάνων τούτων θεῷ θυσία εὐρεθῶ. 3. Οὐχ ὥς Πέτρος καὶ 3
 Παῦλος διατάσσομαι ὑμῖν. ἐκεῖνοι ἀπόστολοι, ἐγὼ κατάκριτος· ἐκεῖνοι
 ἐλεύθεροι, ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος. ἀλλ' ἐὰν πάθω, ἀπελεύθερος
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναστήσομαι ἐν αὐτῷ ἐλεύθερος. νῦν μανθάνω
 δεδεμένος μηδὲν ἐπιθυμεῖν.

V. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ρώμης θηριομαχῶ διὰ γῆς καὶ θαλάσ- 1
 σης, νυκτὸς καὶ ἡμέρας δεδεμένος δέκα λεοπαρδοῖς, ὃ ἐστὶ στρατιωτι-
 κὸν τάγμα· οἳ καὶ εὐεργετούμενοι χεῖρους γίνονται. ἐν δὲ τοῖς ἀδική-

- μασιν αὐτῶν μᾶλλον μαθητεύομαι, ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο δεδικαιώμαι.
- 2 2. ὀναίμην τῶν θηρίων τῶν ἐμοὶ ἡτοιμασμένων, καὶ εὖχομαι σύντομά μοι εὐρεθῆναι· ἃ καὶ κολακεύσω, συντόμως με καταφαγεῖν, οὐχ ὥσπερ τινῶν δειλαινόμενα οὐχ ἤψαντο. καὶ αὐτὰ δὲ ἐκόντα μὴ θελήσῃ,
- 3 ἐγὼ προσβιάσομαι. 3. συγγνώμην μοι ἔχετε· τί μοι συμφέρει, ἐγὼ γινώσκω. νῦν ἄρχομαι μαθητῆς εἶναι. μηδὲν με ζηλώσαι τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω. πῦρ καὶ σταυρὸς θηρίων τε συστάσεις, ἀνατομαί, διαιρέσεις, σκορπισμοὶ ὁστέων, συγκοπὴ μελῶν, ἄλεσμοι ὅλου τοῦ σώματος, κακαὶ κολάσεις τοῦ διαβόλου ἐπ' ἐμὲ ἐρχέσθωσαν, μόνον ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω.
- 1 VI. Οὐδὲν μοι ὠφελήσει τὰ τερπνὰ τοῦ κόσμου, οὐδὲ αἱ βασιλειαὶ τοῦ αἰῶνος τούτου. καλὸν μοι ἀποθανεῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, ἢ βασιλεύειν τῶν περάτων τῆς γῆς. ἐκείνους ζητῶ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα· ἐκείνους θέλω, τὸν δι' ἡμᾶς ἀναστάντα. ὁ δὲ τοκετός
- 2 μοι ἐπίκειται. 2. σύγγνωτέ μοι, ἀδελφοί· μὴ ἐμποδιστέ μοι ζῆσαι, μὴ θελήσῃτε με ἀποθανεῖν· τὸν τοῦ θεοῦ θέλοντα εἶναι κόσμῳ μὴ χαρίσασθε μηδὲ ὕλῃ ἐξαπατήσῃτε· ἄφετέ με καθαρόν φῶς λαβεῖν·
- 3 ἐκεῖ παραγενόμενος ἄνθρωπος ἔσομαι. 3. ἐπιτρέψατέ μοι μιμητὴν εἶναι τοῦ πάθους τοῦ θεοῦ μου. εἴ τις αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ἔχει, νοησάτω ὃ θέλω, καὶ συμπαθεῖτω μοι, εἰδὼς τὰ συνέχοντά με.
- 1 VII. Ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου διαρπάσαι με βούλεται καὶ τὴν εἰς θεόν μου γνώμην διαφθεῖραι. μηδεὶς οὖν τῶν παρόντων ὑμῶν βοηθεῖτω αὐτῷ· μᾶλλον ἐμοῦ γίνεσθε, τουτέστιν τοῦ θεοῦ. μὴ λα
- 2 λείτε Ἰησοῦν Χριστόν, κόσμον δὲ ἐπιθυμεῖτε. 2. βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικεῖτω. μηδ' ἂν ἐγὼ παρὰν παρακαλῶ ὑμᾶς, πείσθητέ μοι· τούτοις δὲ μᾶλλον πείσθητε, οἷς γράφω ὑμῖν. ζῶν γὰρ γράφω ὑμῖν, ἐρῶν τοῦ ἀποθανεῖν. ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ πῦρ φιλόυλον· ὕδωρ δὲ ζῶν καὶ λαλοῦν ἐν ἐμοί, ἔσθθ' ἐν μοι λέγον·
- 3 „δεῦρο πρὸς τὸν πατέρα“. 3. οὐχ ἥδομαι τροφῇ φθορᾶς, οὐδὲ ἡδοναῖς τοῦ βίου τούτου. ἄρτον θεοῦ θέλω, ὃ ἐστιν σὰρξ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐκ σπέρματος Λαβιδ, καὶ πόμα θέλω τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἀγάπη ἁφθαρτος.

VIII. Οὐκέτι θέλω κατὰ ἀνθρώπους ζῆν. τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν 1
 ὑμεῖς θελήσητε. θελήσατε, ἵνα καὶ ὑμεῖς θελήθητε. 2. δι' ὀλλγων 2
 γραμμάτων αἰτοῦμαι ὑμᾶς· πιστεύσατέ μοι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὑμῖν
 ταῦτα φανερώσει, ὅτι ἀληθῶς λέγω, τὸ ἀψευδὲς στόμα, ἐν ᾧ ὁ πατὴρ
 ἐλάλησεν ἀληθῶς. 3. αἰτήσασθε περὶ ἐμοῦ, ἵνα ἐπιτύχω. οὐ κατὰ 3
 σάρκα ὑμῖν ἔγραψα, ἀλλὰ κατὰ γνώμην θεοῦ. ἐὰν πάθω, ἡθελήσατε·
 ἐὰν ἀποδοκιμασθῶ, ἐμισήσατε.

IX. Μνημονεύετε ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, 1
 ἣτις ἀντὶ ἐμοῦ ποιμένι τῷ θεῷ χρῆται. μόνος αὐτὴν Ἰησοῦς Χριστὸς
 ἐπισκοπῇσει, καὶ ἡ ὑμῶν ἀγάπη. 2. ἐγὼ δὲ αἰσχύνομαι ἐξ αὐτῶν 2
 λέγεσθαι· οὐδὲ γὰρ ἄξιός εἰμι, ὡν ἔσχατος αὐτῶν καὶ ἔκτρωμα. ἀλλ'
 ἡλέημαί τις εἶναι, ἐὰν θεοῦ ἐπιτύχω. 3. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν 3
 πνεῦμα καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐκκλησιῶν τῶν δεξαμένων με εἰς ὄνομα
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐχ ὡς παροδεύοντα. καὶ γὰρ αἱ μὴ προσήκουσαι
 μοι τῇ ὁδῷ, τῇ κατὰ σάρκα, κατὰ πόλιν με προῆγον.

X. Γράφω δὲ ὑμῖν ταῦτα ἀπὸ Σμύρνης δι' Ἐφεσίων τῶν ἀξιο- 1
 μακαρίστων. ἔστιν δὲ καὶ ἅμα ἐμοὶ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ Κρόκος, 1
 τὸ ποθητόν μοι ὄνομα. 2. περὶ τῶν προελθόντων με ἀπὸ Συρίας εἰς 2
 Ῥώμην εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ, πιστεύω ὑμᾶς ἐπεγνώκенаί, οἷς καὶ δη-
 λώσατε ἐγγύς με ὄντα. πάντες γὰρ εἰσιν ἄξιοι τοῦ θεοῦ καὶ ὑμῶν· 3
 οὓς πρέπον ὑμῖν ἐστὶν κατὰ πάντα ἀναπαῦσαι. 3. ἔγραψα δὲ ὑμῖν 3
 ταῦτα τῇ πρὸ ἐννέα καλανδῶν Σεπτεμβρίων. ἔρρωσθε εἰς τέλος ἐν
 ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Φιλαδελφίᾳ τῆς Ἀσίας, ἡλεημένη καὶ
 ἡδρασμένη ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ καὶ ἀγαλλιωμένη ἐν τῷ πάθει τοῦ
 κυρίου ἡμῶν ἀδιακρίτως, καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ πεπληρο-

φορημένη ἐν παντὶ ἐλέει· ἦν ἀσπάζομαι ἐν αἵματι Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἥτις ἐστὶν χαρὰ αἰώνιος καὶ παράμονος, μάλιστα ἐὰν ἐν ἐνὶ ὧσιν σὺν τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, ἀποδεδειγμένοις ἐν γνώμῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗς κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα ἐστήριξεν ἐν βεβαιωσύνῃ τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ πνεύματι.

- 1 I. Ὅν ἐπίσκοπον ἔγνων οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲ δι' ἀνθρώπων κεκτῆσθαι τὴν διακονίαν τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἀνήκουσαν οὐδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· σὺ καταπέπληγμαι τὴν ἐπεικείαν, ὅς σιγῶν πλείονα δύναται τῶν μά-
2 ταια λαλούντων. 2. συνευρύθμισται γὰρ ταῖς ἐντολαῖς, ὡς χορδαῖς κιθάρα. διὸ μακαρίζει μου ἡ ψυχὴ τὴν εἰς Θεὸν αὐτοῦ γνώμην, ἐπιγνούς ἐνάρτεον καὶ τέλειον οὖσαν, τὸ ἀκίνητον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀόρητον αὐτοῦ, ἐν πάσῃ ἐπεικειᾷ Θεοῦ ζῶντος.

- 1 II. Τέκνα οὖν φωτὸς ἀληθείας, φεύγετε τὸν μερισμὸν καὶ τὰς κακοδιασκαλίας· ὅπου δὲ ὁ ποιμὴν ἐστίν, ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολου-
2 θεῖτε. 2. πολλοὶ γὰρ λύκοι ἀξιόπιστοι ἡδονῇ κακῇ αἰχμαλωτίζουσιν τοὺς θεοδόρους· ἀλλ' ἐν τῇ ἐνότητι ὑμῶν οὐκ ἔχουσι τόπον.

- 1 III. Ἀπέχεσθε τῶν κακῶν βοτανῶν, ἅστινας οὐ γεωργεῖ Ἰησοῦς Χριστὸς, διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς φυτεῖαν πατρὸς· οὐχ ὅτι παρ' ὑμῖν
2 μερισμὸν εὗρον, ἀλλ' ἀποδιῦλισμόν. 2. ὅσοι γὰρ Θεοῦ εἰσὶν καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσὶν· καὶ ὅσοι ἂν μετανοήσαντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν ἐνότητα τῆς ἐκκλησίας, καὶ οὗτοι Θεοῦ ἔσονται, ἵνα
3 ὧσιν κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ζῶντες. 3. μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου· εἴ τις σκίζειν ἀκολουθεῖ, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομεῖ· εἴ τις ἐν ἀλλοτριᾷ γνώμῃ περιπατεῖ, οὗτος τῷ πάθει οὐ συγκατατίθεται.

IV. Σπουδάσατε οὖν μιᾷ εὐχαριστίᾳ χοῦσθαι· μία γὰρ σὰρξ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἓν ποτήριον εἰς ἕνωσιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ· ἔν θυσιαστήριον, ὡς εἷς ἐπίσκοπος ἅμα τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ διακόνοις, τοῖς συνδούλοις μου· ἵνα, ὃ ἐὰν πράσσητε, κατὰ Θεὸν πράσσητε.

- 1 V. Ἀδελφοί μου, λίαν ἐκκέχυμαι ἀγαπῶν ὑμᾶς, καὶ ὑπεραγαλ-

λόμενος ἀσφαλίξομαι ὑμᾶς· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' Ἰησοῦς Χριστός, ἐν ᾧ
 δεδεμένος φοβοῦμαι μᾶλλον, ὥς ἔτι ὢν ἀναπάριστος· ἀλλ' ἡ προσ-
 ευχή ὑμῶν εἰς θεόν με ἀπαρτίσει, ἵνα ἐν ᾧ κλήρω ἡλεήθην ἐπιτύχω,
 προσφυγὼν τῷ εὐαγγελίῳ ὡς σαρκὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ὡς
 πρεσβυτερίῳ ἐκκλησίας. 2. Καὶ τοὺς προφήτας δὲ ἀγαπῶμεν διὰ τὸ
 καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ εὐαγγέλιον κατηγγελκέναι καὶ εἰς αὐτὸν ἐπιλῆξιν
 καὶ αὐτὸν ἀναμένειν· ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσώθησαν, ἐν ἐνότητι
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ὄντες, ἀξιαγάπητοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι ἄγιοι, ὑπὸ Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ μεμαρτυρημένοι καὶ συνηριθμημένοι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
 τῆς κοινῆς ἐλπίδος.

VI. Ἐὰν δέ τις Ἰουδαῖσμον ἐρμηνεύῃ ὑμῖν, μὴ ἀκούετε αὐτοῦ. 1
 ἅμεινον γὰρ ἐστὶν παρὰ ἀνδρὸς περιτομὴν ἔχοντος Χριστιανισμὸν
 ἀκούειν, ἢ παρὰ ἀκροβύστου Ἰουδαῖσμόν. Ἐὰν δὲ ἀμφοτέροι περὶ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μὴ λαλῶσιν, οὗτοι ἐμοὶ στήλαί εἰσιν καὶ τάφοι νεκρῶν,
 ἐφ' οἷς γέγραπται μόνον ὀνόματα ἀνθρώπων. 2. Φεύγετε οὖν τὰς
 κακοτεχνίας καὶ ἐνέδρας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, μήποτε
 θλιβέντες τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ἐξασθενήσετε ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἀλλὰ πάντες
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ. 3. Εὐχαριστῶ δὲ τῷ θεῷ
 μου, ὅτι εὐσυνειδητός εἰμι ἐν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἔχει τις καυχῆσθαι
 οὔτε λάθρα, οὔτε φανερώς, ὅτι ἐβάρησά τινα ἐν μικρᾷ ἢ ἐν μεγάλῳ.
 καὶ πᾶσι δὲ, ἐν οἷς ἐλάλησα, εὐχομαι, ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον αὐτὸ
 κτήσωνται.

VII. Εἰ γὰρ καὶ κατὰ σάρκα μὲ τινες ἠθέλησαν πλανῆσαι, ἀλλὰ 1
 τὸ πνεῦμα οὐ πλανᾶται, ἀπὸ θεοῦ ὄν. οἶδεν γὰρ, πόθεν ἐρχεται,
 καὶ ποῦ ὑπάγει, καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. ἐκραύγασα, μετὰξὺ ὧν ἐλά-
 λουν, μεγάλη φωνῇ, θεοῦ φωνῇ· „τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε καὶ τῷ
 πρεσβυτερίῳ καὶ διακόνοις“. 2. εἰ δὲ ὑπώπτευσάν τινές με ὥσπερ
 εἰδότα τὸν μερισμὸν τινῶν λέγειν ταῦτα, μάρτυς δὲ μοι, ἐν ᾧ δέδε-
 μαι, ὅτι ἀπὸ σαρκὸς ἀνθρωπίνης οὐκ ἔγνων. τὸ δὲ πνεῦμα ἐκήρυσ-
 σεν, λέγον τάδε· „χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε· τὴν σάρκα
 ὑμῶν ὡς ναὸν θεοῦ τηρεῖτε· τὴν ἔνωσιν ἀγαπᾶτε, τοὺς μερισμοὺς
 φεύγετε· μιμηταὶ γίνεσθε Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ“.

- 1 VIII. Ἐγὼ μὲν οὖν τὸ ὕδιον ἐποιοῦν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ἔνωσιν
κατηρτισμένος. οὗ δὲ μερισμός ἐστιν καὶ ὀργή, Θεὸς οὐ κατοικεῖ.
πᾶσιν οὖν μετανοοῦσιν ἀφίει ὁ κύριος, ἐὰν μετανοήσωσιν εἰς ἐνότητα
Θεοῦ καὶ συνέδριον τοῦ ἐπισκόπου. πιστεύω τῇ χάριτι Ἰησοῦ Χρι-
2 στοῦ, ὃς λύσει ἀφ' ὑμῶν πάντα δεσμόν. 2. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, μη-
δὲν κατ' ἐρίθειαν πράσσειν, ἀλλὰ κατὰ χριστομαθίαν· ἐπεὶ ἤκουσά
τινων λεγόντων, ὅτι „ἐὰν μὴ ἐν τοῖς ἀρχαίοις εὗρω, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ,
οὐ πιστεύω“ καὶ λέγοντός μου αὐτοῖς, ὅτι „γέγραπται“, ἀπεκρίθησάν
μοι, ὅτι „πρόκειται“. ἐμοὶ δὲ ἀρχεῖά ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός, τὰ ἄδικτα
ἀρχεῖα ὁ σταυρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ καὶ
ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ· ἐν οἷς θέλω ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν δικαιωθῆναι.
- 1 IX. Καλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς, κρείσσων δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ὁ πεπιστευ-
μένος τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὃς μόνος πεπίστευται τὰ κρυπτά τοῦ Θεοῦ·
αὐτὸς ὢν θύρα τοῦ πατρὸς, δι' ἧς εἰσέρχονται Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακώβ καὶ οἱ προφῆται καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ ἡ ἐκκλησία. πάντα
2 ταῦτα εἰς ἐνότητα Θεοῦ. 2. ἐξαίρετον δέ τι ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν
παρουσίαν τοῦ σωτῆρος, κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ πάθος αὐτοῦ
καὶ τὴν ἀνάστασιν. οἱ γὰρ ἀγαπητοὶ προφῆται κατήγγειλαν εἰς αὐτόν·
τὸ δὲ εὐαγγέλιον ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας. πάντα ὁμοῦ καλὰ ἐστίν,
ἐὰν ἐν ἀγάπῃ πιστεύητε.
- 1 X. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν προσευχὴν ὑμῶν καὶ κατὰ τὰ σπλάγχνα,
ἃ ἔχετε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀπηγγέλη μοι, εἰρηνεύειν τὴν ἐκκλησίαν
τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας, πρέπον ἐστὶν ὑμῖν ὡς ἐκκλησίᾳ Θεοῦ,
χειροτονῆσαι διάκονον εἰς τὸ πρεσβεῦσαι ἐκεῖ Θεοῦ πρεσβεῖαν, εἰς τὸ
συγχαρῆναι αὐτοῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γενομένοις καὶ δοξάσαι τὸ ὄνομα.
2 2. μακάριος ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃς καταξιωθήσεται τῆς τοιαύτης δια-
κονίας· καὶ ὑμεῖς δοξασθήσεσθε. θέλουσιν δὲ ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀδύνα-
τον ὑπὲρ ὀνόματος Θεοῦ· ὡς καὶ αἱ ἔγγιστα ἐκκλησίαι ἔπεμψαν ἐπι-
σκόπους, αἱ δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους.
- 1 XI. Περὶ δὲ Φίλωνος τοῦ διακόνου ἀπὸ Κιλικίας, ἀνδρὸς μεμαρ-
τυρημένου, ὃς καὶ νῦν ἐν λόγῳ Θεοῦ ὑπηρετεῖ μοι ἅμα Ῥέφ
Ἀγαθόποδι, ἀνδρὶ ἐκλεκτῷ, ὃς ἀπὸ Συρίας μοι ἀκολουθεῖ, ἀπο-
ταξάμενος τῷ βίῳ, οἷ καὶ μαρτυροῦσιν ὑμῖν, κἀγὼ τῷ Θεῷ εὐχαριστῶ
ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι ἐδόξασθε αὐτούς, ὡς καὶ ὑμᾶς ὁ κύριος. οἱ δὲ ἀτι-

μάσαντες αὐτοὺς λυτρωθεῖσαν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 2. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι· ὁθεν καὶ 2
 γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρου, πεμφθέντος ἅμα ἐμοὶ ἀπὸ Ἐφεσίων καὶ
 Σμυρναίων εἰς λόγον τιμῆς. τιμῆσει αὐτοὺς ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς,
 εἰς ὃν ἐλπίζουσιν σαρκί, ψυχῇ, πίστει, ἀγάπῃ, ὁμονοίᾳ. ἔρρωσθε ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.

ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησία Θεοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἡγαπη-
 μένου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡλεμένη ἐν παντὶ χαρίσματι, πεπληρω-
 μένη ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἀνυστερήτῳ οὓσῃ παντὸς χαρίματος,
 θεοπρεπεστάτῃ καὶ ἀγιοφόρῳ, τῇ οὓσῃ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας,
 ἐν ἀμώμῳ πνεύματι καὶ λόγῳ Θεοῦ πλεῖστα χαίρειν.

I. Δοξάζων Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Θεόν, τὸν οὕτως ὑμᾶς σοφί- 1
 σαντα· ἐνόησα γὰρ ὑμᾶς κατηρτισμένους ἐν ἀκινήτῳ πίστει, ὥσπερ
 καθελωμένους ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ σαρκί τε καὶ
 πνεύματι καὶ ἡδρασμένους ἐν ἀγάπῃ ἐν τῷ αἵματι Χριστοῦ, πεπληρο-
 φορημένους εἰς τὸν κύριον ἡμῶν, ἀληθῶς ὄντα ἐκ γένους Δαβὶδ
 κατὰ σάρκα, υἱὸν Θεοῦ κατὰ θέλημα καὶ δύναμιν Θεοῦ γεγεννημένον
 ἀληθῶς ἐκ παρθένου, βεβαπτισμένον ὑπὸ Ἰωάννου, ἵνα πληρωθῇ
 πᾶσα δικαιοσύνη ὑπ' αὐτοῦ· 2. ἀληθῶς ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ 2
 Ἡρώδου τετραρχοῦ καθελωμένον ὑπὲρ ἡμῶν ἐν σαρκί — ἀφ' οὗ
 καρποῦ ἡμεῖς, ἀπὸ τοῦ θεομακαρίτου αὐτοῦ πάθους —, ἵνα ἄρῃ σύσ-
 σημον εἰς τοὺς αἰῶνας διὰ τῆς ἀναστάσεως εἰς τοὺς ἀγίους καὶ πιστοὺς
 αὐτοῦ εἴτε ἐν Ἰουδαίῳ, εἴτε ἐν ἔθνεσιν ἐν ἐνὶ σώματι τῆς ἐκκλησίας
 αὐτοῦ.

II. Ταῦτα γὰρ πάντα ἔπαθεν δι' ἡμᾶς, ἵνα σωθῶμεν· καὶ ἀλη-
 θῶς ἔπαθεν, ὥς καὶ ἀληθῶς ἀνέστησεν ἑαυτὸν, οὐχ ὥσπερ ἄπιστοί
 τινες λέγουσιν, τὸ δοκεῖν αὐτὸν πεπονθέναι, αὐτοὶ τὸ δοκεῖν ὄντες·

καὶ καθὼς φρονοῦσιν καὶ συμβήσεται αὐτοῖς, οὓσιν ἀσωμάτοις καὶ δαιμονικοῖς.

1   III. Ἐγὼ γὰρ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα καὶ
2 πιστεύω ὄντα. 2. Καὶ ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν, ἔφη αὐτοῖς·
λάβετε, ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμι δαιμόνιον ἀσώ-
ματον. καὶ εὐθὺς αὐτοῦ ἤψαντο καὶ ἐπίστευσαν, κραθέντες τῇ σαρκὶ
αὐτοῦ καὶ τῷ πνεύματι. διὰ τοῦτο καὶ θανάτου κατεφρόνησαν,
3 ἠνρέθησαν δὲ ὑπὲρ θάνατον. 3. μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν συνέφαγεν
αὐτοῖς καὶ συνέπιεν ὡς σαρκικὸς, καίπερ πνευματικῶς ἡνωμένος τῷ
πατρὶ.

1   IV. Ταῦτα δὲ παραινῶ ὑμῖν, ἀγαπητοί, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑμεῖς
οὕτως ἔχετε. προφυλάσσω δὲ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἀνθρωπο-
μόρφων, οὓς οὐ μόνον δεῖ ὑμᾶς μὴ παραδέχεσθαι, ἀλλ' εἰ δυνατόν
μηδὲ συναντᾶν, μόνον δὲ προσεύχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, ἕαν πως μετα-
νοήσωσιν, ὅπερ δύσκολον. τούτου δὲ ἔχει ἐξουσίαν Ἰησοῦς Χριστός,
2 τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν. 2. εἰ γὰρ τὸ δοκεῖν ταῦτα ἐπράχθη ὑπὸ
τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἀγὰρ τὸ δοκεῖν δέδεμαι. τί δὲ καὶ αὐτὸν ἐκδοτον
δέδωκα τῷ θανάτῳ, πρὸς πῦρ, πρὸς μάχαιραν, πρὸς θηρίαι· ἀλλ'
ἐγγὺς μαχαίρας ἐγγὺς θεοῦ, μεταξὺ θηρίων μεταξὺ θεοῦ· μόνον ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ. εἰς τὸ συμπαθεῖν αὐτῷ πάντα ὑπομενῶ,
αὐτοῦ με ἐνδυναμοῦντος τοῦ τελείου ἀνθρώπου γενομένου.

1   V. Ὅν τινες ἀγνοοῦντες ἀγνοοῦνται, μᾶλλον δὲ ἠρνήθησαν ὑπὲρ
αὐτοῦ, ὄντες συνήγοροι τοῦ θανάτου μᾶλλον ἢ τῆς ἀληθείας· οὓς
οὐκ ἔπεισαν αἱ προφητεῖαι οὐδὲ ὁ νόμος Μωσέως, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι
νῦν τὸ εὐαγγέλιον οὐδὲ τὰ ἡμέτερα τῶν κατ' ἄνδρα παθήματα.
2 2. καὶ γὰρ περὶ ἡμῶν τὸ αὐτὸ φρονοῦσιν. τί γὰρ με ὠφελεῖ τις, εἰ
ἐμὲ ἔπαινεῖ, τὸν δὲ κύριόν μου βλασφημεῖ, μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρ-
κοφόρον; ὁ δὲ τοῦτο μὴ λέγων τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται, ὡν νεκρο-
3 φόρος. 3. τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν, ὄντα ἄπιστα, οὐκ ἔδοξέν μοι
ἐγγράψαι. ἀλλὰ μηδὲ γένοιτό μοι αὐτῶν μνημονεύειν, μέχρις οὗ με-
τανοήσωσιν εἰς τὸ πάθος, ὃ ἐστὶν ἡμῶν ἀνάστασις.

1   VI. Μηδεὶς πλανᾶσθω· καὶ τὰ ἐπουράνια καὶ ἡ δόξα τῶν ἀγγέ-

λων καὶ οἱ ἄρχοντες ὁρατοὶ τε καὶ ἀόρατοι, ἐὰν μὴ πιστεύσωσιν εἰς τὸ αἷμα Χριστοῦ, κἀκείνοις κρίσις ἐστίν. ὁ χωρῶν χωρεῖται. τόπος μηδένα φουσιούτω· τὸ γὰρ ὅλον ἐστὶν πῖστις καὶ ἀγάπη, ὧν οὐδὲν προκρίκνεται. 2. Καταμάθετε δὲ τοὺς ἐτεροδοξοῦντας εἰς τὴν χάριν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν εἰς ἡμᾶς ἐλθοῦσαν, πῶς ἐναντίοι εἰσὶν τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ. περὶ ἀγάπης οὐ μέλει αὐτοῖς, οὐ περὶ χήρας, οὐ περὶ ὁρφανοῦ, οὐ περὶ θλιβομένου, οὐ περὶ δεδεμένου ἢ λελυμένου, οὐ περὶ πεινῶντος ἢ διψῶντος.

VII. Εὐχαριστίας καὶ προσευχῆς ἀπέχονται διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν, τὴν εὐχαριστίαν σάρκα εἶναι τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν παθοῦσαν, ἣν τῇ χρηστότητι ὁ πατήρ ἤγειρεν. οἱ οὖν ἀντιλέγοντες τῇ διαρεῖ τοῦ Θεοῦ συζητοῦντες ἀποθνήσκουσιν. συνέφερε δὲ αὐτοῖς ἀγαπᾶν, ἵνα καὶ ἀναστῶσιν. 2. πρέπον οὖν ἐστὶν ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων καὶ μῆτε κατ' ἰδίαν περὶ αὐτῶν λαλεῖν μῆτε κοινῇ, προσέχειν δὲ τοῖς προφήταις, ξηαιρέτως δὲ τῷ εὐαγγελίῳ, ἐν ᾧ τὸ πάθος ἡμῖν δεδήλωται, καὶ ἡ ἀνάστασις τετελεσται. τοὺς δὲ μερισμοὺς φεύγετε ὡς ἀρχὴν κακῶν.

VIII. Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ ὡς τοῖς ἀποστόλοις· τοὺς δὲ διακόνους ἐντρέψασθε, ὡς Θεοῦ ἐντολήν. μηδεὶς χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου τι πρᾶσσει τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐκείνη βεβαία εὐχαριστία ἡγείσθω, ἣ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον οὔσα, ἢ ᾧ ἂν αὐτὸς ἐπιτρέψῃ. 2. ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλήθος ἔστω· ὥσπερ ὅπου ἂν ᾖ ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία. οὐκ ἔξόν ἐστιν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν οὔτε ἀγάπην ποιεῖν· ἀλλ' ὃ ἂν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ, τοῦτο καὶ τῷ Θεῷ εὐάρεστον, ἵνα ἀσφαλὲς ᾖ καὶ βέβαιον πᾶν ὃ πρᾶσσεται.

IX. Εὐλογόν ἐστιν λοιπὸν ἀνανῆψαι καὶ, ὡς ἔτι καιρὸν ἔχομεν, εἰς Θεὸν μετανοεῖν. καλῶς ἔχει, Θεὸν καὶ ἐπίσκοπον εἰδέναι. ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον ὑπὸ Θεοῦ τετίμηται· ὁ λάθρα ἐπισκόπου τι πρᾶσσων τῷ διαβόλῳ λατρεύει. 2. Πάντα οὖν ὑμῖν ἐν χάριτι περισσευεῖτω· ἄξιοι γάρ ἐστε. κατὰ πάντα με ἀνεπαύσατε, καὶ ὑμᾶς Ἰησοῦς Χριστός.

ἀπόντα με καὶ παρόντα ἡγαπήσατε· ἄμβειβοι ὑμῖν θεὸς, δι' ὃν πάντα ὑπομένοντες αὐτοῦ τεύξεσθε.

- 1 X. Φίλωνα καὶ Ῥέον Ἀγαθόπουον, οἱ ἐπηκολούθησάν μοι εἰς λόγον θεοῦ, καλῶς ἐποιήσατε ὑποδεξάμενοι ὡς διακόνους Χριστοῦ θεοῦ· οἱ καὶ εὐχαριστοῦσιν τῷ κυρίῳ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι αὐτοὺς ἀνεπαύσατε
2 κατὰ πάντα τρόπον. οὐδὲν ὑμῖν οὐ μὴ ἀπολείπεται. 2. ἀντίψυχον ὑμῶν τὸ πνεῦμά μου καὶ τὰ δεσμά μου, ἃ οὐχ ὑπερηφανήσατε οὐδὲ ἐψησχύνθητε. οὐδὲ ὑμᾶς ἐπαισχυνθήσεται ἡ τελεία πίστις, Ἰησοῦς Χριστός.

- 1 XI. Ἡ προσευχὴ ὑμῶν ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας· ὅθεν δεδεδεμένος θεοπροπεσιτάτοις δεσμοῖς, πάντας ἀσπάζομαι, οὐκ ὧν ἄξιος ἐκεῖθεν εἶναι, ἔσχατος αὐτῶν ὧν· κατὰ θέλημα δὲ κατηξιώσθην, οὐκ ἐκ συνειδότος, ἀλλ' ἐκ χάριτος θεοῦ, ἣν εὐχομαι τελείαν μοι δοθῆναι, ἵνα ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν θεοῦ ἐπι-
2 τύχω. 2. ἵνα οὖν τέλειον ὑμῶν γένηται τὸ ἔργον καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανῷ, πρέπει εἰς τιμὴν θεοῦ χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν θεοπροπεσβευτήν, εἰς τὸ γενόμενον ἕως Συρίας συγχαρῆναι αὐτοῖς, ὅτι εἰρη-
3 νεύουσιν καὶ ἀπέλαβον τὸ ἴδιον μέγεθος, καὶ ἀπεκατεστάθη αὐτοῖς τὸ ἴδιον σωμάτιον. 3. ἐφάνη μοι οὖν ἄξιον προῤῥημα, πέμψαι τινὰ τῶν ὑμετέρων μετ' ἐπιστολῆς, ἵνα συνδοξάσῃ τὴν κατὰ θεὸν αὐτοῖς γενομένην εὐδίαν, καὶ ὅτι λιμένος ἤδη ἐτύγγανεν τῇ προσευχῇ ὑμῶν. τέλειοι ὄντες, τέλεια καὶ φρονεῖτε. θέλουσιν γὰρ ὑμῖν εὖ πράσσειν θεὸς ἔτοιμος εἰς τὸ παρασχεῖν.

- 1 XII. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι· ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρον, ὃν ἀπεστείλατε μετ' ἐμοῦ ἅμα Ἐφεσίοις, τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, ὃς κατὰ πάντα με ἀνέπανσεν. καὶ ὄφελον πάντες αὐτὸν ἐμιμοῦντο, ὅντα ἐξεμπλάριον θεοῦ διακονίας.
2 ἀμείψεται αὐτὸν ἡ χάρις κατὰ πάντα. 2. Ἀσπάζομαι τὸν ἀξιόθεον ἐπίσκοπον καὶ θεοπροπετὲς προεσβυτέριον, τοὺς συνδούλους μου διακόνους καὶ τοὺς κατ' ἄνδρα καὶ κοινῇ πάντας ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ αἵματι, πάθει τε καὶ ἀναστάσει, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ ἐνότητι θεοῦ καὶ ὑμῶν. χάρις ὑμῖν, ἔλεος, εἰρήνη, ὑπομονὴ διὰ παντός.

- 1 XIII. Ἀσπάζομαι τοὺς οἰκους τῶν ἀδελφῶν μου σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις καὶ τὰς παρθέτους, τὰς λεγομένας χήρας. ἔρρωσθέ μοι ἐν

δυνάμει πνεύματος. ἀσπάζεται ὑμᾶς Φίλων, σὺν ἐμοὶ ᾧν. 2. ἀσπάζομαι τὸν οἶκον Ταυτίας, ἣν εὐχομαι ἐδραῖσθαι πίστει καὶ ἀγάπῃ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. ἀσπάζομαι Ἀλκην, τὸ ποθητόν μοι ὄνομα, καὶ Δάφνον, τὸν ἀσύγκριτον καὶ εὐτεκνον, καὶ πάντας κατ' ὄνομα. ἔρωσθε ἐν χάριτι θεοῦ.

Συμωναίοις ἀπὸ Τρωάδος.

ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Συμωναίων, μᾶλλον ἐπισκοπημένῳ ὑπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πλείστα χαίρειν.

I. Ἀποδεχόμενός σου τὴν ἐν θεῷ γνώμην, ἡδρασμένην ὡς ἐπὶ πέτρῳ ἀκίνητον, ὑπερδοξάζω, καταξιωθείς τοῦ προσώπου σου τοῦ ἀμώμου, οὗ ὀναίμην ἐν θεῷ. 2. Παρακαλῶ σε ἐν χάριτι, ἣ ἐνδέδυσαι, προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου καὶ πάντας παρακαλεῖν, ἵνα σώζωνται. ἐκδίκει σου τὸν τόπον ἐν πάσῃ ἐπιμελείᾳ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. τῆς ἐνώσεως φρόντιζε, ἥς οὐδὲν ἄμεινον. πάντας βάσταζε, ὡς καὶ σὺ ὁ κύριος. πάντων ἀνέχου ἐν ἀγάπῃ, ὥσπερ καὶ ποιεῖς. 3. προσευχαῖς σχολάζε ἀδιαλείπτως. αἰτοῦ σύνεσιν πλείονα ἥς ἔχεις. γρηγόρει, ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος. τοῖς κατ' ἄνδρα κατὰ ὁμολήθειαν θεοῦ λάλει. πάντων τὰς νόσους βάσταζε, ὡς τέλειος ἀθλητής. ὅπου πλείων κόπος, πολὺ κέρδος.

II. Καλοὺς μαθητὰς ἔαν φιλήῃς, χάρις σοι οὐκ ἔστιν· μᾶλλον τοὺς λοιμοτέρους ἐν πραότητι ὑπότασσε. οὐ πᾶν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ θεραπεύεται. τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε. 2. Φρόνιμος γίνου ὡς ὄφις ἐν ἄπασιν, καὶ ἀκέραιος εἰς ἀεὶ ὡς ἡ περυστέρα. διὰ ταῦτα σαρκικὸς εἶ καὶ πνευματικὸς, ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς· τὰ δὲ ἀόρατα αἴτει, ἵνα σοι φανερωθῇ, ὅπως μηδενὸς λείπῃ καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. 3. Ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ σε, ὡς κυβερνῆται ἀνέμους καὶ ὡς χειμαζόμενος λιμένα,

εἰς τὸ θεοῦ ἐπιτυχεῖν. νῆφε ὡς θεοῦ ἀθλητής· τὸ θέμα ἀφθαρσίας ζωῇ αἰώνιος, περὶ ἧς καὶ σὺ πέπεισαι. κατὰ πάντα σου ἀντίψυχον ἐγὼ καὶ τὰ δεσμά μου, ἃ ἡγάπησας.

- 1 **III.** Οἱ δοκοῦντες ἀξιόπιστοι εἶναι καὶ ἐτεροδιδασκαλοῦντες μὴ σε καταπλησθέντων. στῆθι ἐδραῖος ὡς ἄκμων τυπτόμενος. μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ τὸ δέρεσθαι καὶ νικᾶν. μάλιστα δὲ ἔνεκεν θεοῦ πάντα
2 ὑπομένειν ἡμᾶς δεῖ, ἵνα καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὑπομείνῃ. 2. πλεον σπουδαῖος γίνου σὺ εἰ. τοὺς καιροὺς καταμάνθανε. τὸν ὑπὲρ καιρὸν προσδόκα, τὸν ἄχρονον, τὸν ἀόρατον, τὸν δι' ἡμᾶς ὁρατὸν· τὸν ἀψηλάφητον, τὸν ἀπαθῆ, τὸν δι' ἡμᾶς παθητὸν, τὸν κατὰ πάντα τρόπον δι' ἡμᾶς ὑπομεινάντα.

- 1 **IV.** Χῆραι μὴ ἀμελείσθωσαν. μετὰ τὸν κύριον σὺ αὐτῶν φροντιστὴς ἔσο. μηδὲν ἄνευ γνώμης σου γινέσθω, μηδὲ σὺ ἄνευ θεοῦ τι
2 πράσσει· ὅπερ οὐδὲ πράσσεις. εὐστάθει. 2. πυκνότερον συναγωγὰ γινέσθωσαν· ἐξ ὀνόματος πάντας ζῇ. 3. Δούλους καὶ δούλας μὴ ὑπερφηφάνει· ἀλλὰ μηδὲ αὐτοὶ φυσιοῦσθωσαν, ἀλλ' εἰς δόξαν θεοῦ
3 πλεον δουλεύετωσαν, ἵνα κρείττονος ἐλευθερίας ἀπὸ θεοῦ τύχωσιν. μὴ ἐράτωσαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐλευθεροῦσθαι, ἵνα μὴ δούλοι εὐρεθῶσιν ἐπιθυμίας.

- 1 **V.** Τὰς κακοτεχνίας φεῦγε· μᾶλλον δὲ περὶ τούτων διμιλῶν ποιοῦ. ταῖς ἀδελφαῖς μου προστάλει, ἀγαπᾶν τὸν κύριον, καὶ τοῖς συμβίλοις ἀρκεῖσθαι σαρκὶ καὶ πνεύματι. ὁμοίως καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου παράγγελλε ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀγαπᾶν τὰς συμβίλους ὡς
2 ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν. 2. Εἴ τις δύναται ἐν ἀγνείᾳ μένειν, εἰς τιμὴν τῆς σαρκὸς τοῦ κυρίου ἐν ἀκαυχήσει μενέτω. ἐὰν καυχῆσθαι, ἀπώλετο· καὶ ἐὰν γνωσθῇ πλεον τοῦ ἐπισκόπου, ἔφθαρται. πρέπει δὲ τοῖς γαμοῦσι καὶ ταῖς γαμουμέναις, μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἔνωσιν ποιῆσθαι, ἵνα ὁ γάμος ᾗ κατὰ κύριον, καὶ μὴ κατ' ἐπιθυμίαν. πάντα εἰς τιμὴν θεοῦ γινέσθω.

- 1 **VI.** Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, ἵνα καὶ ὁ θεὸς ὑμῖν. ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ, πρεσβυτέροις, διακόνις· καὶ μετ' αὐτῶν μοι τὸ μέρος γένοιτο σχεῖν ἐν θεῷ. συγκοπιᾶτε ἀλλήλους,

συναθλείτε, συντρέχετε, συμπάσχετε, συγκοιμᾶσθε, συνεγείρεσθε ὡς
 θεοῦ οἰκονόμοι καὶ πάρεδροι καὶ ὑπηρέται. 2. ἀρέσκετε ᾧ στρατεύεσθε, 2
 ἀφ' οὗ καὶ τὰ ὀψώνια κομίζεσθε. μὴ τις ὑμῶν δεσέρτωρ εὐρεθῇ.
 τὸ βάπτισμα ὑμῶν μενέτω ὡς ὄπλα, ἡ πίστις ὡς περικεφαλαία, ἡ
 ἀγάπη ὡς δόρυ, ἡ ὑπομονὴ ὡς πανοπλία. τὰ δεπόσιτα ὑμῶν τὰ ἔργα
 ὑμῶν, ἵνα τὰ ἄκκεπτα ὑμῶν ἄξια κομίσησθε. μακροθυμήσατε οὖν μετ'
 ἀλλήλων ἐν πραότητι, ὡς ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν. ὀναίμην ὑμῶν διὰ παντός.

VII. Ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας εἰρηνεύει, 1
 ὡς ἐδηλώθη μοι, διὰ τὴν προσευχὴν ὑμῶν, κἀγὼ εὐθυμότερος ἐγενό-
 μην ἐν ἀμεριμνίᾳ θεοῦ, ἐάνπερ διὰ τοῦ παθεῖν θεοῦ ἐπιτύχω, εἰς τὸ
 εὐρεθῆναι με ἐν τῇ ἀναστάσει ὑμῶν μαθητήν. 2. Πρέπει, Πολύκαρπε 2
 θεομακαριστότατε, συμβούλιον ἀγαγεῖν θεοπρεπέστατον καὶ χειροτονή-
 σαι τινα, ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε καὶ ἄοκνον, ὃς δυνήσεται θεοδρόμος
 καλεῖσθαι· τοῦτον καταξιῶσθαι, ἵνα πορευθεὶς εἰς Συρίαν δοξάσῃ
 ὑμῶν τὴν ἄοκνον ἀγάπην εἰς δόξαν θεοῦ. 3. Χριστιανὸς ἐαυτοῦ ἐξου- 3
 σίαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ θεῶν σχολάζει. τοῦτο τὸ ἔργον θεοῦ ἐστὶν καὶ
 ὑμῶν, ὅταν αὐτὸ ἀπαρτίσῃτε. πιστεύω γὰρ τῇ χάριτι, ὅτι ἔτοιμοί
 ἐστε εἰς εὐποίαν θεῶν ἀνήκουσαν. εἰδὼς ὑμῶν τὸ σύντονον τῆς ἀλη-
 θείας, δι' ὁλίγων ὑμᾶς γραμμάτων παρεκάλεσα.

VIII. Ἐπεὶ οὖν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἡδυνήθην γράψαι 1
 διὰ τὸ ἐξαίφνης πλεῖν με ἀπὸ Τρωάδος εἰς Νεάπολιν, ὡς τὸ θέλημα
 προστάσσει, γράψεις ταῖς ἔμπροσθεν ἐκκλησίαις, ὡς θεοῦ γνώμην
 κεκτημένος, εἰς τὸ καὶ αὐτοὺς τὸ αὐτὸ ποιῆσαι, οἱ μὲν δυνάμενοι
 πεζοὺς πέμψαι, οἱ δὲ ἐπιστολὰς διὰ τῶν ὑπὸ σου πεμπομένων, ἵνα
 δοξασθῇτε αἰωνίῳ ἔργῳ, ὡς ἄξιός ὢν. 2. Ἀσπάζομαι πάντας ἐξ ὀνό- 2
 ματος, καὶ τὴν τοῦ Ἐπιτρόπου σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆς καὶ τῶν
 τέκνων. ἀσπάζομαι Ἀτταλὸν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάζομαι τὸν μέλ-
 λοντα καταξιῶσθαι τοῦ εἰς Συρίαν πορεύεσθαι. ἔσται ἡ χάρις μετ'
 αὐτοῦ διὰ παντός καὶ τοῦ πέμποντος αὐτὸν Πολυκάρπου. 3. ἐρωῶσθαι 3
 ὑμᾶς διὰ παντός ἐν θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ εὐχόμεναι, ἐν ᾧ δια-
 μένῃτε ἐν ἐνότητι θεοῦ καὶ ἐπισκοπῇ. ἀσπάζομαι Ἀλκην, τὸ ποθη-
 τόν μοι ὄνομα. ἔρωσθε ἐν κυρίῳ.

VI, 2) Eph. 6, 11 sqq. I Thess. 5, 8.

**ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.**

*Πολύκαρπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ
τῇ παροικούσῃ Φιλίπποις· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ θεοῦ παν-
τοκράτορος καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν πληθυνθείη.*

- ¹ *Ι. Συνεχάρην ὑμῖν μεγάλως ἐν κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ,
δεξαμένοις τὰ μιμήματα τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης καὶ προπέμψασιν, ὡς
ἐπέβαλεν ὑμῖν, τοὺς ἐνειλεγμένους τοῖς ἁγιοπρεπέσι δεσμοῖς, ἅτινά ἐστι
διαδήματα τῶν ἀληθῶς ὑπὸ θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἐκλελεγμέ-
² νων· 2. καὶ ὅτι ἡ βεβαία τῆς πίστεως ὑμῶν βίβα, ἐξ ἀρχαίων καταγ-
γελλομένη χρόνων, μέχρι νῦν διαμένει καὶ καρποφορεῖ εἰς τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς ὑπέμεινεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὥς
θανάτου καταντῆσαι, ὃν ἤγειρεν ὁ θεὸς, λύσας τὰς ὠδύνας τοῦ
³ ἄδου· 3. εἰς ὃν οὐκ ἰδόντες πιστεύετε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῃ καὶ δε-
δοξασμένῃ, εἰς ἣν πολλοὶ ἐπιθυμοῦσιν εἰσελθεῖν, εἰδότες ὅτι χάριτί
ἐστε σεσωσμένοι, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ.*

- ¹ *ΙΙ. Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας ὑμῶν δουλεύσατε τῷ θεῷ
ἐν φόβῳ καὶ ἀληθείᾳ, ἀπολιπόντες τὴν κενὴν ματαιολογίαν καὶ τὴν
τῶν πολλῶν πλάνην, πιστεύσαντες εἰς τὸν ἐγείραντα τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐκ νεκρῶν καὶ δόντα αὐτῷ δόξαν καὶ
θρόνον ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· ᾧ ὑπετάγη τὰ πάντα ἐπουράνια καὶ ἐπίγεια,
ᾧ πᾶσα πνοὴ λατρεῖ, ὃς ἔρχεται κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν, οὗ τὸ*

1, 2) Act. 2, 24. — 3) I Petr. 1, 8. 1, 12. Eph. 2, 8. 9. — II, 1) I Petr.
1, 13. Ps. 2, 11. I Petr. 1, 21.

αἷμα ἐκζητήσῃ ὁ θεὸς ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων αὐτῶ. 2. ὁ δὲ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ἡμᾶς ἐγερεῖ, ἐὰν ποιῶμεν αὐτοῦ τὸ θέλημα καὶ πορευόμεθα ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἃ ἠγάπησεν, ἀπεχόμενοι πάσης ἀδικίας, πλεονεξίας, φιλαργυρίας, καταλαλιᾶς, ψευδομαρτυρίας· μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου, ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας· 3. μνημονεύοντες δὲ ὧν εἶπεν ὁ κύριος διδάσκων· μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῇτε· ἀφιετε, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν· ἐλεᾶτε, ἵνα ἐλεηθῇτε· ὃ μέτρον μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν· καὶ ὅτι μακάριοι οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ διωκόμενοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

III. Ταῦτα, ἀδελφοί, οὐκ ἑμαυτῶ ἐπιτρέψας γράφω ὑμῖν περὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς προεπελακτίσασθέ με. 2. οὔτε γὰρ ἐγώ, οὔτε ἄλλος ὅμοιος ἐμοὶ δύναται κατακολουθήσαι τῇ σοφίᾳ τοῦ μακαρίου καὶ ἐνδόξου Παύλου, ὃς γενόμενος ἐν ὑμῖν κατὰ πρόσωπον τῶν τότε ἀνθρώπων ἐδίδαξεν ἀκριβῶς καὶ βεβαίως τὸν περὶ ἀληθείας λόγον, ὃς καὶ ἀπὸν ὑμῖν ἔγραψεν ἐπιστολάς, εἰς ἃς ἐὰν ἐγκύπτητε, δυνηθήσεσθε οἰκοδομεῖσθαι εἰς τὴν δοθεῖσαν ὑμῖν πίστιν· 3. ἥτις ἐστὶ μῆτηρ πάντων ἡμῶν, ἐπακολουθούσης τῆς ἐλπίδος, προαγωγῆς τῆς ἀγάπης, τῆς εἰς θεὸν καὶ Χριστὸν καὶ εἰς τὸν πλησίον. ἐὰν γὰρ τις τούτων ἐντὸς ἧ, πεπλήρωκεν ἐντολὴν δικαιοσύνης· ὁ γὰρ ἔχων ἀγάπην μακρὰν ἐστὶ πάσης ἁμαρτίας.

IV. Ἀρχὴ δὲ πάντων χαλεπῶν φιλαργυρία. εἰδότες οὖν, ὅτι οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἔχομεν, ὀπλισώμεθα τοῖς ὅπλοις τῆς δικαιοσύνης καὶ διδάξωμεν ἑαυτοὺς πρῶτον πορεύεσθαι ἐν τῇ ἐντολῇ τοῦ κυρίου· 2. ἔπειτα καὶ τὰς γυναικας ὑμῶν ἐν τῇ δοθείσῃ αὐταῖς πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγνείᾳ, στεργούσας τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ καὶ ἀγαπῶσας πάντας ἐξ Ἰσου ἐν πάσῃ ἐγκρατείᾳ, καὶ τὰ τέκνα παιδεύειν τὴν παιδείαν τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ· 3. τὰς χήρας σωφρονούσας περὶ τὴν τοῦ κυρίου πίστιν, ἐντυγχανούσας ἀδιαλείπτως περὶ πάντων, μακρὰν οὖσας πάσης

II, 2) I Petr. 3, 9. — 3) Mt. 7, 1. Luc. 6, 37. Luc. 6, 20. Mt. 5, 3. 10. — III, 3) Gal. 4, 26. — IV, 1) I Tim. 6, 10. 7.

διαβολῆς, καταλαλιᾶς, ψευδομαρτυρίας, φιλαργυρίας καὶ παντὸς κακοῦ. γινωσκούσας ὅτι εἰσὶ θυσιαστήριον θεοῦ, καὶ ὅτι πάντα μαωμοσκοπεῖται, καὶ λέληθεν αὐτὸν οὐδὲν οὔτε λογισμῶν, οὔτε ἐννοιῶν, οὔτε τι τῶν κρυπτῶν τῆς καρδίας.

- 1 V. Εἰδότες οὖν, ὅτι θεὸς οὐ μυκτηρίζεται, ὁφείλομεν ἀξίως
2 τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ καὶ δόξης περιπατεῖν. 2. Ὅμοιως διάκονοι ἄμεμπτοι κατενώπιον αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης, ὡς θεοῦ καὶ Χριστοῦ διάκονοι, καὶ οὐκ ἀνθρώπων· μὴ διάβολοι, μὴ δίλογοι, ἀφιλάργυροι, ἐγκρατεῖς περὶ πάντα, εὐσπλαγχνοί, ἐπιμελεῖς, πορευόμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ κυρίου, ὃς ἐγένετο διάκονος πάντων· ᾧ ἐὰν εὐαρεστήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ἀποληψόμεθα καὶ τὸν μέλλοντα, καθὼς ὑπέσχετο ἡμῖν ἐγείρει ἡμᾶς ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι, ἐὰν πολιτευσώμεθα ἀξίως αὐτοῦ, καὶ συμβασιλεύσομεν αὐτῷ, εἴγε πιστεύομεν. 3. Ὅμοιως καὶ νεώτεροι ἄμεμπτοι ἐν πᾶσιν, πρὸ παντὸς προνοοῦντες ἀγνείας καὶ χαλιναγωγοῦντες ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς κακοῦ. καλὸν γὰρ τὸ ἀνακόπτεσθαι ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι πᾶσα ἐπιθυμία κατὰ τοῦ πνεύματι στρατεύεται, καὶ οὔτε πόροι, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν, οὔτε οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα. διὸ δεόν ἀπέχεσθαι ἀπὸ πάντων τούτων, ὑποτασσόμενους τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνους ὡς θεῷ καὶ Χριστῷ· τὰς παρθένους ἐν ἀμώμῳ καὶ ἀγνῇ συνειδήσει περιπατεῖν.

- 1 VI. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι δὲ εὐσπλαγχνοί, εἰς πάντας ἐλεήμονες, ἐπιστρέφοντες τὰ ἀποπεπλανημένα, ἐπισκεπτόμενοι πάντας ἀσθενεῖς, μὴ ἀμελοῦντες χήρας ἢ ὀρφανοῦ ἢ πένητος· ἀλλὰ προνοοῦντες ἀεὶ τοῦ καλοῦ ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀπεχόμενοι πάσης ὀργῆς, προσωποληψίας, κρίσεως ἀδίκου, μακρὰν ὄντες πάσης φιλαργυρίας, μὴ ταχέως πιστευόντες κατὰ τινος, μὴ ἀπότομοι ἐν κρίσει, εἰδότες ὅτι
2 πάντες ὀφειλῆται ἐσμὲν ἁμαρτίας. 2. εἰ οὖν δεόμεθα τοῦ κυρίου, ἵνα ἡμῖν ἀφῇ, ὁφείλομεν καὶ ἡμεῖς ἀφιέναι· ἀπέναντι γὰρ τῶν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἐσμὲν ὀφθαλμῶν, καὶ πάντας δεῖ παραστῆναι τῷ βήματι
3 τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἕκαστον ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον δοῦναι. 3. οὕτως

V, 1) Gal. 6, 7. — 3) I Petr. 2, 11. (Gal. 5, 17.) I Cor. 6, 9. 10. — VI, 1) Prov. 3, 4. (II Cor. 8, 21.) — 2) Rom. 14, 10. 12.

οὖν δουλεύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου καὶ πάσης εὐλαβείας, καθὼς αὐ-
τὸς ἐνετείλατο καὶ οἱ εὐαγγελισάμενοι ἡμᾶς ἀπόστολοι καὶ οἱ προφη-
ται, οἱ προκηρύξαντες τὴν ἔλευσιν τοῦ κυρίου ἡμῶν, ζηλωταὶ περὶ τὸ
καλὸν, ἀπεχόμενοι σκανδάλων καὶ τῶν ψευδαδέλφων καὶ τῶν ἐν ὑπο-
κρίσει φερόντων τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου, οἵτινες ἀποπλανῶσι κενοῦς
ἀνθρώπους.

VII. Πᾶς γὰρ, ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ, Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ 1
ἐληλυθέναι, ἀντίχριστός ἐστιν· καὶ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον
τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· καὶ ὃς ἂν μεθοδεύῃ τὰ λόγια
τοῦ κυρίου πρὸς τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ λέγῃ, μήτε ἀνάστασιν μήτε
κρίσιν εἶναι, οὗτος πρωτότοκός ἐστι τοῦ Σατανᾶ. 2. διὸ ἀπολιπόντες 2
τὴν ματαιότητα τῶν πολλῶν καὶ τὰς ψευδοδιδασκαλίας, ἐπὶ τὸν ἐξ
ἀρχῆς ἡμῖν παραδοθέντα λόγον ἐπιστρέψωμεν, νήφοντες πρὸς τὰς
εὐχὰς καὶ προσκαρτεροῦντες νηστείαις, δεήσεσιν αἰτούμενοι τὸν παντ-
επόπτην Θεὸν, μὴ εἰσενεγκεῖν ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, καθὼς εἶπεν ὁ
κύριος· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

VIII. Ἀδιαλείπτως οὖν προσκαρτερῶμεν τῇ ἐλπίδι ἡμῶν καὶ τῷ 1
ἁρραβῶνι τῆς δικαιοσύνης ἡμῶν, ὃς ἐστι Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃς ἀνῆγε-
κεν ἡμῶν τὰς ἁμαρτίας τῷ ἰδίῳ σώματι ἐπὶ τὸ ξύλον, ὃς ἁμαρ-
τίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὗρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·
ἀλλὰ δι' ἡμᾶς, ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ, πάντα ὑπέμεινεν. 2. μιμηταὶ 2
οὖν γενώμεθα τῆς ὑπομονῆς αὐτοῦ· καὶ ἐὰν πάσχωμεν διὰ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, δοξάζωμεν αὐτόν. τοῦτον γὰρ ἡμῖν τὸν ὑπογραμμὸν ἔθηκε δι'
ἐαυτοῦ, καὶ ἡμεῖς τοῦτο ἐπιστεύσαμεν.

IX. Παρακαλῶ οὖν πάντας ὑμᾶς πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ τῆς δικαιο- 1
σύνης καὶ ἀσκεῖν πᾶσαν ὑπομονήν, ἣν καὶ εἴδετε κατ' ὀφθαλμούς οὐ
μόνον ἐν τοῖς μακαρίοις Ἰγνατίῳ καὶ Ζωσίμῳ καὶ Ρούφῳ, ἀλλὰ καὶ
ἐν ἄλλοις τοῖς ἐξ ὑμῶν καὶ ἐν αὐτῷ Παύλῳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀποστό- 2
λοις· 2. πεπεισμένους, ὅτι οὗτοι πάντες οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, ἀλλ'
ἐν πίστει καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ὅτι εἰς τὸν ὀφειλόμενον αὐτοῖς τόπον
εἰσὶ παρὰ τῷ κυρίῳ, ᾧ καὶ συνέπαθον. οὐ γὰρ τὸν νῦν ἡγάπησαν

VII, 1) I Ioann. 4, 2. 3. II Ioann. 7. — 2) I Petr. 4, 7. Mt. 6, 13.
Mt. 26, 41. — VIII, 1) I Petr. 2, 24. 22. — IX, 2) Philipp. 2, 16. II Tim. 4, 10.

αἰῶνα, ἀλλὰ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα καὶ δι' ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀναστάντα.

1 X. In his ergo state et domini exemplar sequimini, firmi in fide et immutabiles, fraternitatis amatores, diligentes invicem, in veritate sociati, mansuetudinem domini alterutri praestolantes, nullum
2 despicientes. 2. cum possitis benefacere, nolite differre, *quia eleemosyna de morte liberat*. omnes vobis invicem subiecti estote, *conversationem vestram irreprehensibilem habentes in gentibus, ut ex bonis operibus vestris* et vos laudem accipiat, et dominus in vobis
3 non blasphemetur. 3. *vae autem per quem nomen domini blasphematur*. sobrietatem ergo docete omnes, in qua et vos conversamini.

1 XI. Nimis contristatus sum pro Valente, qui presbyter factus est aliquando apud vos, quod sic ignoret is locum, qui datus est ei. moneo itaque, ut abstineatis vos ab avaritia et sitis casti et veraces.
2 abstinete vos ab omni malo. 2. qui autem in his non potest se gubernare, quomodo alii pronuntiat hoc? si quis non abstinuerit se ab avaritia, ab idololatria coinquinabitur, et tanquam inter gentes iudicabitur, qui ignorant iudicium domini. *aut nescimus, quia sancti*
3 *mundum iudicabunt?* sicut Paulus docet. 3. ego autem nihil tale sensi in vobis vel audivi, in quibus laboravit beatus Paulus, qui estis in principio epistolae eius. de vobis etenim gloriatur in omnibus ecclesiis, quae deum solae tunc cognoverant; nos autem nondum
4 noveramus. 4. valde ergo, fratres, contristor pro illo et pro coniuge eius, quibus det dominus poenitentiam veram. sobrii ergo estote et vos in hoc; *et non sicut inimicos tales existimetis*, sed sicut passibilia membra et errantia eos revocate, ut omnium vestrum corpus salvetis. hoc enim agentes, vos ipsos aedificatis.

1 XII. Confido enim vos bene exercitatos esse in sacris literis, et nihil vos latet; mihi autem non est concessum. modo, ut his scripturis dictum est, *irascimini et nolite peccare, et sol non occidat super iracundiam vestram*. beatus, qui meminerit; quod ego

---

X, 2) Tob. 4, 10. I Petr. 2, 12. — 3) Ies. 52, 5. — XI, 2) I Cor. 6, 2. — 4) II Thess. 3, 15. — XII, 1) Ps. 4, 5. Eph. 4, 26.

credo esse in vobis. 2. Deus autem et pater domini nostri Iesu Christi et ipse sempiternus pontifex, dei filius Iesus Christus, aedificet vos in fide et veritate et in omni mansuetudine et sine iracundia et in patientia et in longanimitate et tolerantia et castitate; et det vobis sortem et partem inter sanctos suos, et nobis vobiscum et omnibus, qui sunt sub caelo, qui credituri sunt in dominum nostrum Iesum Christum et in ipsius patrem, qui resuscitavit eum a mortuis. 3. pro omnibus sanctis orate. orate etiam pro regibus et potestatibus et principibus atque pro persequentibus et odientibus vos et pro inimicis crucis, ut fructus vester manifestus sit in omnibus, ut sitis in illo perfecti.

XIII. Ἐγράψατέ μοι καὶ ὑμεῖς καὶ Ἰγνάτιος, ἵνα ἂν τις ἀπέρ- 1
χεται εἰς Συρίαν, καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἀποκομίσῃ γράμματα· ὅπερ
ποιήσω, ἂν λάβω καιρὸν εὐθετον εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὃν πέμψω πρεσβεύ-
σοντα καὶ περὶ ὑμῶν. 2. τὰς ἐπιστολὰς Ἰγνατίου τὰς πεμφθείσας 2
ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἄλλας, ὅσας εἶχομεν παρ' ἡμῖν, ἐπέμψαμεν ὑμῖν,
καθὼς ἐνετείλασθε· αἰτνες ὑποτεταγμέναι εἰς τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ· ἐξ
ὧν μεγάλα ὠφελήθηται δυνήσεσθε. περιέχουσι γὰρ πίστιν καὶ ὑπο-
μονὴν καὶ πᾶσαν οἰκοδομὴν, τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἀνήκουσαν.
et de ipso Ignatio et de his, qui cum eo sunt, quod certius agno-
veritis, significate.

XIV. Haec vobis scripsi per Crescentem, quem in praesenti commendavi vobis, et nunc commendo. conversatus est enim nobiscum inculpabiliter; credo quia et vobiscum similiter. sororem autem eius habebitis commendatam, cum venerit ad vos. incolumes estote in domino Iesu Christo et gratia ipsius cum omnibus vestris. amen.

MARTYRIUM ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, ἡ παροικοῦσα Σμύρναν, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
Θεοῦ, τῇ παροικούσῃ ἐν Φιλομηλίᾳ καὶ πάσαις ταῖς κατὰ πάντα

τόπον τῆς ἀγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας παροικίαις ἔλεος καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη θεοῦ πατρὸς καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθείη.

- 1 I. Ἐγράψαμεν ὑμῖν, ἀδελφοί, τὰ κατὰ τοὺς μαρτυρήσαντας καὶ τὸν μακάριον Πολύκαρπον, ὅστις ὥσπερ ἐπισφραγίσας διὰ τῆς μαρτυρίας αὐτοῦ κατέπαυσε τὸν διαγμόν. σχεδὸν γὰρ πάντα τὰ προάγοντα ἐγένετο, ἵνα ἡμῖν ὁ κύριος ἄνωθεν ἐπιδείξῃ τὸ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον
2 μαρτύριον. 2. περιέμενεν γὰρ, ἵνα παραδοθῇ, ὡς καὶ ὁ κύριος, ἵνα μιμηταὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοῦ γενώμεθα, μὴ μόνον σκοποῦντες τὸ καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ τοῦ πέλας. ἀγάπης γὰρ ἀληθοῦς καὶ βεβαίας ἐστίν, μὴ μόνον ἑαυτὸν θέλειν σώζεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς.

- 1 II. Μακάρια μὲν οὖν καὶ γενναῖα τὰ μαρτύρια πάντα τὰ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ γεγονότα. δεῖ γὰρ εὐλαβεστέρους ἡμᾶς ὑπαρ-
2 χοντας τῷ θεῷ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν ἀνατιθέναι. 2. τὸ γὰρ γενναῖον αὐτῶν καὶ ὑπομονητικὸν καὶ φιλοδέσποτον τίς οὐκ ἂν θαυμάσειεν· οἱ μάλιστα μὲν καταξανθέντες, ὥστε μέχρι τῶν ἔσω φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν τὴν τῆς σαρκὸς οἰκονομίαν θεωρεῖσθαι, ὑπέμειναν, ὡς καὶ τοὺς περιεστῶτας ἐλεεῖν καὶ ὀδύρεσθαι· τοὺς δὲ καὶ εἰς τοσοῦτον γενναϊότητος ἐλθεῖν, ὥστε μήτε γρύξαι μήτε στενάξαι τινὰ αὐτῶν, ἐπιδεικνυμένους ἅπασιν ἡμῖν, ὅτι ἐκελῇ τῇ ὥρᾳ βασανιζόμενοι τῆς σαρκὸς ἀπεδήμουν οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, μᾶλλον δὲ ὅτι παρεστῶς
3 ὁ κύριος ὠμίλει αὐτοῖς. 3. καὶ προσέχοντες τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι τῶν κοσμικῶν κατεφρόνουν βασάνων, διὰ μιᾶς ὥρας τὴν αἰώνιον κόλασιν ἐξαγοραζόμενοι. καὶ τὸ πῦρ ἦν αὐτοῖς ψυχρὸν τὸ τῶν ἀπανθρώπων βασανιστῶν. πρὸ ὀφθαλμῶν γὰρ εἶχον φυγεῖν τὸ αἰώνιον καὶ μηδέποτε σβεννύμενον πῦρ, καὶ τοῖς τῆς καρδίας ὀφθαλμοῖς ἀνέβλεπον τὰ τηρούμενα τοῖς ὑπομείνασιν ἀγαθὰ, ἃ οὔτε οὓς ἤκουσεν, οὔτε ὀφθαλμὸς εἶδεν, οὔτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη, ἐκείνοις δὲ ὑπεδείκνυτο ὑπὸ τοῦ κυρίου, οὔπερ μηκέτι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἥδη
4 ἄγγελοι ἦσαν. 4. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ εἰς τὰ θηρία κριθέντες ὑπέμειναν δεινὰς κολάσεις, κήρυκας ὑποστρωννύμενοι καὶ ἄλλαις ποικίλως

βασάνων ιδέαις κολαζόμενοι, ἵνα, εἰ δυνηθεῖη, ὁ τύραννος διὰ τῆς ἐπιμόνου κολάσεως εἰς ἄρνησιν αὐτοὺς τρέψῃ.

III. Πολλὰ γὰρ ἐμηχανᾶτο κατ' αὐτῶν ὁ διάβολος. ἀλλὰ χάρις τῷ Θεῷ· κατὰ πάντων γὰρ οὐκ ἴσχυσεν. ὁ γὰρ γενναιότατος Γερμανικὸς ἐπερρώνυνεν αὐτῶν τὴν δειλίαν διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ὑπομονῆς· ὃς καὶ ἐπισήμως ἐθιγριομάχησεν. βουλομένου γὰρ τοῦ ἀνθυπάτου πεῖθειν αὐτὸν καὶ λέγοντος, τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ κατοικτεῖραι, ἑαυτῷ ἐπεσπάσατο τὸ θηρίον προσβιασάμενος, τάχιον τοῦ ἀδίκου καὶ ἀνόμου βίου αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι βουλούμενος. ἐκ τούτου οὖν πᾶν τὸ πλῆθος, θαυμάσας τὴν γενναιότητα τοῦ θεοφιλοῦς καὶ θεοσεβοῦς γένους τῶν Χριστιανῶν, ἐπεβόησεν· „αἶρε τοὺς ἀθέους· ζητείσθω Πολύκαρπος“.

IV. Εἰς δὲ, ὀνόματι Κόϊντος, Φρυξ προσφάτως ἐληλυθὼς ἀπὸ τῆς Φρυγίας, ἰδὼν τὰ θηρία ἐδειλίασεν. οὗτος δὲ ἦν ὁ παραβιασάμενος ἑαυτὸν τε καὶ τινὰς προσελθεῖν ἐκόντας. τοῦτον ὁ ἀνθύπατος πολλὰ ἐκλιπαρήσας ἔπεισεν ὁμῶσαι καὶ ἐπιθῆσαι. διὰ τοῦτο οὖν, ἀδελφοί, οὐκ ἐπαινοῦμεν τοὺς προσιόντας ἐκουσίους, ἐπειδὴ οὐκ οὕτως διδάσκει τὸ εὐαγγέλιον.

V. Ὁ δὲ θαυμασιώτατος Πολύκαρπος τὸ μὲν πρῶτον ἀκούσας 1 οὐκ ἐταράχθη, ἀλλ' ἐβούλετο κατὰ πόλιν μένειν· οἱ δὲ πλείους ἔπειθον αὐτὸν ὑπεξελθεῖν. καὶ ὑπεξῆλθεν εἰς ἀγρίδιον, οὐ μακρὰν ἀπέχον ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ διέτριβε μετ' ὀλίγων, νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν ἕτερον ποιῶν, ἢ προσευχόμενος περὶ πάντων καὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐκκλησιῶν· ὅπερ ἦν σύνηθες αὐτῷ. 2. καὶ προσευχόμενος ἐν 3 ὀπτασίᾳ γέγονε πρὸ τριῶν ἡμερῶν τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν, καὶ εἶδεν τὸ προσκεφάλαιον αὐτοῦ ὑπὸ πυρὸς κατακαίμενον· καὶ στραφείς εἶπεν πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ· „δεῖ με ζῶντα καυθῆναι“.

VI. Καὶ ἐπιμενόντων τῶν ζητούντων αὐτὸν, μετέβη εἰς ἕτερον 1 ἀγρίδιον· καὶ εὐθὺς ἐπέστησαν οἱ ζητοῦντες αὐτόν. καὶ μὴ εὐρόντες, συνελάβοντο παιδάρια δύο, ὧν τὸ ἕτερον βασανιζόμενον ὠμολόγησεν. ἦν γὰρ καὶ ἀδύνατον λαθεῖν αὐτόν, ἐπεὶ καὶ οἱ προδιδόντες αὐτὸν οἰκτεροῦν ὑπῆρχον. 2. καὶ ὁ εἰρηναρχος, ὁ κεκληρωμένος τὸ αὐτὸ 3 ὄνομα Ἡρώδης, ἔσπευσεν εἰς τὸ στάδιον αὐτὸν εἰσαγαγεῖν, ἵνα ἐκεῖνος μὲν τὸν ἴδιον κληρὸν ἀπαρτίσῃ, Χριστοῦ κοινωνὸς γενόμενος, οἱ δὲ προδόντες αὐτόν τὴν αὐτὴν τῷ Ἰούδα ὑπόσχοιεν τιμωρίαν.

- 1 VII. Ἐχοντες οὖν τὸ παιδάριον, τῇ παρασκευῇ περὶ δείκνου ὦραν ἐξῆλθον διωγμῆται καὶ ἵππεις μετὰ τῶν συνήθων αὐτοῖς ὕπλων, ὡς ἐπὶ ληστὴν τρέχοντες. καὶ ὁψὲ τῆς ὥρας συνεπελθόντες, ἐκείνον μὲν εὖρον ἐν τινι δαματίῳ κατακείμενον ὑπερῶφ· ἀκείθειν δὲ ἡδύνατο εἰς ἕτερον χωρίον ἀπελθεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθη, εἰπὼν· τὸ θέ-
- 2 λημα τοῦ θεοῦ γενέσθω. 2. ἀκούσας δὲ αὐτοὺς παρόντας, καταβάς διελέχθη αὐτοῖς, θαυμαζόντων τῶν παρόντων τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ καὶ τὸ εὐσταθές, καὶ ἥ τοσαύτη σπουδὴ ἥ τοῦ συλληφθῆναι τοιοῦτον πρεσβύτην ἄνδρα. εὐθέως οὖν αὐτοῖς ἐκέλευσε παρατεθῆναι φαγεῖν καὶ πιεῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ὅσον ἂν βούλωνται· ἐξητήσατο δὲ αὐτοὺς, ἵνα δώσωσιν αὐτῷ ὦραν πρὸς τὸ προσεύξασθαι ἀδεῶς. τῶν δὲ ἐπι-
 3 τρεψάντων, σταθεὶς προσηύξατο πλήρης ὦν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ οὕτως, ὡς ἐπὶ δύο ὥρας μὴ δύνασθαι σιγῆσαι καὶ ἐκπληττεσθαι τοὺς ἀκούοντας, πολλοὺς τε μετανοεῖν ἐπὶ τῷ ἐληλυθέναι ἐπὶ τοιοῦτον θεο-
 4 πρεπῇ πρεσβύτην.
- 1 VIII. Ἐπεὶ δὲ ποτε κατέπαυσε τὴν προσευχὴν, μνημονεύσας ἀπάντων καὶ τῶν πώποτε συμβεβληκότων αὐτῷ, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, ἐνδόξων τε καὶ ᾠδόξων καὶ πάσης τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας, τῆς ὥρας ἐλθούσης τοῦ ἐξίεναι ἐν ὄνῳ καθίσαν-
- 2 τες αὐτὸν ἤγαγον εἰς τὴν πόλιν, ὄντος σαββάτου μεγάλου. 2. καὶ ὑπήντα αὐτῷ ὁ εἰρηναρχος Ἡρώδης καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Νικήτης, οἳ καὶ μεταθέντες αὐτὸν ἐπὶ τὴν καροῦχαν ἔπειθον παρακαθεζόμενοι καὶ λέγοντες· ἡτὶ γὰρ κακὸν ἐστὶν εἰπεῖν· κύριος Καῖσαρ, καὶ ἐπιθῆσαι καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα καὶ διασώζεσθαι· ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ἐπιμενόντων δὲ αὐτῶν ἔφη· „οὐ μέλλω ποιεῖν ὃ
- 3 συμβουλευέτέ μοι.“ 3. οἱ δὲ ἀποτιγχόντες τοῦ πείσαι αὐτὸν, δεινὰ φήματα ἔλεγον καὶ μετὰ σπουδῆς καθήρουν αὐτὸν, ὡς κατιόντα ἀπὸ τῆς καρούχας ἀποσύραι τὸ ἀντικνήμιον. καὶ μὴ ἐπιστραφεὶς, ὡς οὐδὲν πεπονθὼς προθύμως μετὰ σπουδῆς ἐπορεύετο, ἀγόμενος εἰς τὸ στάδιον, θοροῦβου τηλικούτου ὄντος ἐν τῷ σταδίῳ, ὡς μὴδὲ ἀκουσθῆναι τινα δύνασθαι.
- 1 IX. Τῷ δὲ Πολυκάρπῳ εἰσιόντι εἰς τὸ στάδιον φωνὴ ἐξ οὐρα-

νοῦ ἐγένετο· ἔσχυε Πολύκαρπε καὶ ἀνδρίζου.“ καὶ τὸν μὲν εἰπόντα οὐδεὶς εἶδεν, τὴν δὲ φωνὴν τῶν ἡμετέρων οἱ παρόντες ἤκουσαν. καὶ λοιπὸν προσαχθέντος αὐτοῦ, θόρυβος ἦν μέγας ἀκουσάντων, ὅτι Πολύκαρπος συνελήφεται. 2. προσαχθέντα οὖν αὐτὸν ἀνηρώτα ὁ ἀνθύπατος, εἰ αὐτὸς εἶη Πολύκαρπος. τοῦ δὲ ὁμολογοῦντος, ἔπειθεν ἀρνεῖσθαι, λέγων· „αἰδέσθητί σου τὴν ἡλικίαν,“ καὶ ἕτερα τῷτοις ἀκόλουθα, ὥς ἔθος αὐτοῖς λέγειν· „ὅμοσον τὴν Καίσαρος τύχην, μετανύησον, εἰπον· αἶρε τοὺς ἀθέους.“ ὁ δὲ Πολύκαρπος ἐμβριθεῖ τῷ προσώπῳ εἰς πάντα τὸν ὄχλον τὸν ἐν τῷ σταδίῳ ἀνόμων ἐθνῶν ἐμβλέψας καὶ ἐπισείσας αὐτοῖς τὴν χεῖρα, στεναῖζας τε καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπεν· „αἶρε τοὺς ἀθέους.“ 3. ἐγκειμένου δὲ τοῦ ἡγουμένου καὶ λέγοντος· „ὅμοσον, καὶ ἀπολύω σε· λοιδορήσον τὸν Χριστόν“, ἔφη ὁ Πολύκαρπος· „ὀδοήκοντα καὶ ἔξ ἔτη δουλεύω αὐτῷ, καὶ οὐδὲν με ἡδίκησεν· καὶ πῶς δύναμαι βλασφημῆσαι τὸν βασιλέα μου, τὸν σῶσαντά με;“

X. Ἐπιμένοντος δὲ πάλιν αὐτοῦ καὶ λέγοντος· „ὅμοσον τὴν Καίσαρος τύχην“, ἀπεκρίνατο· „εἰ κενοδοξεῖς, ἵνα ὁμώσω τὴν Καίσαρος τύχην, ὥς σὺ λέγεις, προσποιεῖ δὲ ἄγνωεῖν με, τίς εἰμι, μετὰ παρρησίας ἄκουε, Χριστιανός εἰμι. εἰ δὲ θέλεις τὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ μαθεῖν λόγον, δὸς ἡμέραν καὶ ἄκουσον.“ 2. ἔφη ὁ ἀνθύπατος· „πεῖσον τὸν δῆμον.“ ὁ δὲ Πολύκαρπος εἶπεν· „σὲ μὲν καὶ λόγου ἡξίωσα· δεδιδάγμεθα γὰρ ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναις τιμὴν κατὰ τὸ προσῆκον, τὴν μὴ βλάπτουσιν ἡμᾶς, ἀπονέμειν· ἐκείνους δὲ οὐχ ἡγοῦμαι ἀξιόους τοῦ ἀπολογεῖσθαι αὐτοῖς.“

XI. Ὁ δὲ ἀνθύπατος εἶπε· „θηρία ἔχω, τούτοις σε παραβαλῶ, ἔὰν μὴ μετανοήσης.“ ὁ δὲ εἶπεν· „κάλει· ἀμετάθετος γὰρ ἡμῖν ἡ ἀπὸ τῶν κρείττωνων ἐπὶ τὰ χεῖρα μετάνοια· καλὸν δὲ μετατίθεσθαι ἀπὸ τῶν χαλεπῶν ἐπὶ τὰ δίκαια.“ 2. ὁ δὲ πάλιν πρὸς αὐτόν· „πῦρ σε ποιῶ δαπανηθῆναι, εἰ τῶν θηρίων καταφρονεῖς, ἔὰν μὴ μετανοήσης.“ ὁ δὲ Πολύκαρπος εἶπεν· „πῦρ ἀπειλεῖς τὸ πρὸς ὥραν καίωμενον καὶ μετ' ὀλίγον σβεννύμενον· ἄγνωεῖς γὰρ τὸ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ αἰωνίου κολάσεως τοῖς ἀσεβέσι τηρούμενον πῦρ. ἀλλὰ τί βραδύνεις; φέρε ὃ βούλει.“

X, 2) Rom. 13, 1. 7. I Petr. 2, 13 sqq.

1 XII. Ταῦτα δὲ καὶ ἕτερα πλείονα λέγων, θάρσους καὶ χαρὰς ἐνεπίμπλατο, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ χάριτος ἐπληροῦτο, ὥστε οὐ μόνον μὴ συμπεσεῖν ταραχθέντα ὑπὸ τῶν λεγομένων πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ τὸ ὑναντίον τὸν ἀνθύπατον ἐκστῆναι, πέμψαι τε τὸν ἑαυτοῦ κήρυκα, ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου κηρῦξαι τρις· „Πολύκαρπος ὡμολόγησεν
2 ἑαυτὸν Χριστιανὸν εἶναι.“ 2. τοῦτον λεχθέντος ὑπὸ τοῦ κήρυκος, ἅπαν τὸ πλῆθος ἔθνων τε καὶ Ἰουδαίων τῶν τὴν Σμύρναν κατοικούντων ἀκατασχέτῳ θυμῷ καὶ μεγάλῃ φωνῇ ἔβόα· „οὗτός ἐστιν ὁ τῆς Ἀσίας διδάσκαλος, ὁ πατὴρ τῶν Χριστιανῶν, ὁ τῶν ἡμετέρων θεῶν καθαιρέτης, ὁ πολλοὺς διδάσκων μὴ θύειν μηδὲ προσκυνεῖν.“ ταῦτα λέγοντες ἐπεβόων καὶ ἡρώτων τὸν Ἀσιάρχην Φίλιππον, ἵνα ἐπαφῇ τῷ Πολυκάρπῳ λέοντα. ὁ δὲ ἔφη, μὴ εἶναι ἔξον αὐτῷ, ἐπειδὴ πεπληρω-
3 κει τὰ κυνηγέσια. 3. τότε ἔδοξεν αὐτοῖς ὁμοθυμαδὸν ἐπιβοῆσαι, ὥστε τὸν Πολύκαρπον ζῶντα κατακυνθῆναι. ἔδει γὰρ τὸ τῆς φανερωθείσης ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ὀπτασίας πληρωθῆναι, ὅτε ἰδὼν αὐτὸ καίόμενον προσεσχόμενος, εἶπεν ἐπιστραφεὶς τοῖς σὺν αὐτῷ πιστοῖς προφητικῶς· „δεῖ με ζῶντα καῆναι.“

1 XIII. Ταῦτα οὖν μετὰ τοσούτου τάχους ἐγένετο, θάπτον ἢ ἐλέγετο, τῶν ὄχλων παραχρῆμα συναγόντων ἔκ τε τῶν ἐργαστηρίων καὶ βαλανείων ξύλα καὶ φρύγανα, μάλιστα Ἰουδαίων προθύμως, ὡς ἔθος
2 αὐτοῖς, εἰς ταῦτα ὑπουργούντων. 2. ὅτε δὲ ἡ πυρὰ ἡτοιμάσθη, ἀποθέμενος ἑαυτῷ πάντα τὰ ἱμάτια καὶ λύσας τὴν ζώνην, ἐπειρᾶτο καὶ ὑπολύειν ἑαυτὸν, μὴ πρότερον τοῦτο ποιῶν διὰ τὸ ἀεὶ ἕκαστον τῶν πιστῶν σπουδάζειν, ὅστις τάχιον τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ ἄψηται. παντὶ γὰρ καλῷ ἀγαθῆς ἔνεκεν πολιτείας καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας ἐκεκόσμητο.
3 3. εὐθέως οὖν αὐτῷ περιετίθετο τὰ πρὸς τὴν πυρὰν ἡρμοσμένα ὄργανα. μελλόντων δὲ αὐτῶν καὶ προσηλοῦν, εἶπεν· „ἄφετέ με οὕτως· ὁ χάρις δούς ὑπομῆναι τὸ πῦρ, δώσει καὶ χωρὶς τῆς ὑμετέρας ἔκ τῶν ἡλίων ἀσφαλείας ἄσχυλον ἐπιμῆναι τῇ πυρᾷ.“

1 XIV. Οἱ δὲ οὐ κατήλωσαν, προσέδωσαν δὲ αὐτόν. ὁ δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας ποιήσας καὶ προσδεθείς, ὥσπερ κριὸς ἐπίσημος ἔκ μεγάλου ποιμνίου εἰς προσφορὰν, ὁλοκαύτωμα δεκτὸν τῷ θεῷ ἡτοιμασμένον, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· „κύριε ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλογητοῦ παιδός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ πατὴρ, δι’

οὗ τὴν περὶ σοῦ ἐπίγνωσιν εἰλήφαμεν, ὁ θεὸς ἀγγέλων καὶ δυνάμεων καὶ πάσης κτίσεως παντός τε τοῦ γένους τῶν δικαίων, οἱ ζῶσιν ἐνώπιόν σου· 2. εὐλογῶ σε, ὅτι ἡξίωσάς με τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας ταύτης, τοῦ λαβεῖν μέρος ἐν ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων ἐν τῷ ποτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ σου εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου ψυχῆς τε καὶ σώματος ἐν ἀφθαρσίᾳ πνεύματος ἁγίου· ἐν οἷς προσδεχθεῖν ἐνώπιόν σου σήμερον ἐν θυσίᾳ πίονι καὶ προσδεκτῇ, καθὼς προητοίμασας καὶ προεφάνερασας καὶ ἐπλήρωσας, ὁ ἀψευδὴς καὶ ἀληθινὸς θεός. 3. διὰ τοῦτο καὶ περὶ πάντων σε αἰνῶ, σὲ εὐλογῶ, σὲ δοξάζω διὰ τοῦ αἰωνίου καὶ ἐπουρανίου ἀρχιμερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀγαπητοῦ σου παιδὸς, δι' οὗ σοι σὺν αὐτῷ καὶ πνεύματι ἁγίῳ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας. ἀμήν.“

XV. Ἀναπέμψαντος δὲ αὐτοῦ τὸ ἀμήν καὶ πληρώσαντος τὴν 1 εὐχὴν, οἱ τοῦ πυρὸς ἄνθρωποι ἐξῆψαν τὸ πῦρ. μεγάλης δὲ ἐκλαμψάσης φλογὸς, θαῦμα εἶδομεν, οἷς ἰδεῖν ἐδόθη· οἱ καὶ ἐτηρήθημεν εἰς τὸ ἀναγγεῖλαι τοῖς λοιποῖς τὰ γενόμενα. 2. τὸ γὰρ πῦρ καμάρας εἰδος ποιῆσαν, ὥσπερ ὀδὸν πλοίου ὑπὸ πνεύματος πληρουμένη κύκλω περιετείχισε τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος· καὶ ἦν μέσον οὐχ ὥς σὰρξ καιομένη, ἀλλ' ὥς ἄρτος ὀπτώμενος, ἢ ὥς χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἐν καμίνῳ πυρούμενος. καὶ γὰρ εὐωδίας τοσαύτης ἀντελαβόμεθα, ὥς λιβανωτοῦ πνέοντος ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τιμίων ἀρωμάτων.

XVI. Πέρας οὖν ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι μὴ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ σῶμα 1 ὑπὸ τοῦ πυρὸς διαπανηθῆναι, ἐκέλευσαν προσελθόντα αὐτῷ κομφέκτορα παραβῦσαι ξιφίδιον. καὶ τοῦτο ποιήσαντος, ἐξῆλθε περὶ στόμακα πλήθος αἵματος, ὥστε κατασβεῖσαι τὸ πῦρ καὶ θαυμάσαι πάντα τον ὄχλον, εἰ τοσαύτη τις διαφορὰ μεταξὺ τῶν τε ἀπίστων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν· 2. ὦν εἰς καὶ οὗτος γηγόνει ὁ θαυμασιώτατος μάρτυς Πολύκαρπος, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις διδάσκαλος ἀποστολικὸς καὶ προφητικὸς γενόμενος, ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σμύρνῃ καθολικῆς ἐκκλησίας. πᾶν γὰρ ῥῆμα, ὃ ἀφῆκεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἐτελειώθη καὶ τελειωθήσεται.

XVII. Ὁ δὲ ἀντίζηλος καὶ βάσκανος καὶ πονηρὸς ὁ ἀντικείμενος 1 τῷ γένει τῶν δικαίων, ἰδὼν τό τε μέγεθος αὐτοῦ τῆς μαρτυρίας καὶ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἀνεπλήλητον πολιτείαν, ἐστεφανωμένον τε τὸν τῆς

ἀφθαρσίας στέφανον καὶ βραβεῖον ἀναντίρρητον ἀπευηνεγμένον, ἐπετή-
 δευσεν, ὡς μηδὲ τὸ σωματίον αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν ληφθῆναι, καίπερ πολ-
 λῶν ἐπιθυμούντων τοῦτο ποιῆσαι καὶ κοινωνῆσαι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
 2 σαρκίῳ. 2. ὑπέβαλον γοῦν Νικήτην τὸν τοῦ Ἡρώδου πατέρα, ἀδελ-
 φὸν δὲ Ἀλλης, ἐντυχεῖν τῷ ἄρχοντι, ὥστε μὴ δοῦναι αὐτοῦ τὸ σῶμα,
 „μὴ, φησὶν, ἀφέντες τὸν ἐσταυρωμένον, τοῦτον ἄρξωνται σέβεσθαι“
 καὶ ταῦτα ὑποβαλλόντων καὶ ἐνισχυόντων Ἰουδαίων, οἱ καὶ ἐτήρησαν,
 μελλόντων ἡμῶν ἐκ τοῦ πυρὸς αὐτὸ λαμβάνειν, ἀγνοοῦντες ὅτι οὔτε
 τὸν Χριστὸν ποτε καταλιπεῖν δυνησόμεθα, τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ παντὸς
 κόσμου τῶν σωζομένων σωτηρίας παθόντα ἁμαρμον ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν,
 3 οὔτε ἕτερόν τινα σέβεσθαι. 3. τοῦτον μὲν γὰρ υἱὸν ὄντα τοῦ Θεοῦ
 προσκυνοῦμεν, τοὺς δὲ μάρτυρας ὡς μαθητὰς καὶ μιμητὰς τοῦ κυρίου
 ἀγαπῶμεν ἀξίως ἕνεκα εὐνοίας ἀνυπερβλήτου τῆς εἰς τὸν ἴδιον βασι-
 λέα καὶ διδάσκαλον· ὧν γένοιτο καὶ ἡμᾶς κοινωνοὺς τε καὶ συμμαθη-
 τὰς γενέσθαι.

1 XVIII. Ἰδὼν οὖν ὁ κεντυρίων τὴν τῶν Ἰουδαίων γενομένην φι-
 λονεικίαν, θεὶς αὐτὸν ἐν μέσῳ, ὡς ἔθος αὐτοῖς, ἔκασεν. οὕτως τε
 ἡμεῖς ὕστερον ἀνελόμενοι τὰ τιμιώτερα λίθων πολυτελῶν καὶ δοκιμώ-
 2 τερα ὑπὲρ χρυσίου ὁσὰ αὐτοῦ, ἀπεθέμεθα ὅπου καὶ ἀκόλουθον ἦν.
 2. ἔνθα ὡς δυνατόν ἡμῖν συναγομένοις ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χαρᾷ παρέξει
 ὁ κύριος ἐπιτελεῖν τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ ἡμέραν γενέθλιον, εἷς τε
 τὴν τῶν προηθληκῶν μνήμην καὶ τῶν μελλόντων ἄσκησιν τε καὶ
 ἐτοιμασίαν.

1 XIX. Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸν μακάριον Πολύκαρπον, ὃς σὺν τοῖς
 ἀπὸ Φιλαδελφίας δωδέκατος ἐν Σμύρνῃ μαρτυρήσας, μόνος ὑπὸ πάν-
 των μᾶλλον μνημονεύεται, ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐν παντὶ τόπῳ
 λαλεῖσθαι· οὐ μόνον διδάσκαλος γενόμενος ἐπίσημος, ἀλλὰ καὶ μάρ-
 τυς ἔξοχος, οὗ τὸ μαρτύριον πάντες ἐπιθυμοῦσιν μιμεῖσθαι κατὰ τὸ
 2 εὐαγγέλιον Χριστοῦ γενόμενον. 2. διὰ τῆς ὑπομονῆς καταγωνισάμενος
 τὸν ἄδικον ἄρχοντα καὶ οὕτως τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ἀπολαβὼν,
 σὺν τοῖς ἀποστόλοις καὶ πᾶσι δικαίοις ἀγαλλιώμενος δοξάζει τὸν Θεὸν
 καὶ πατέρα παντοκράτορα καὶ εὐλογεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν, τὸν σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ κυβερνήτην τῶν σωμάτων
 ἡμῶν καὶ ποιμένα τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς ἐκκλησίας.

XX. Ὑμεῖς μὲν οὖν ἡξιώσατε διὰ πλειόνων δηλωθῆναι ὑμῖν τὰ ¹
γενόμενα· ἡμεῖς δὲ κατὰ τὸ παρὸν ὡς ἐν κεφαλαίῳ μεμνηνόμενοι διὰ
τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Μαρκίανου. μαθόντες οὖν ταῦτα καὶ τοῖς ἐπέκεινα
ἀδελφοῖς τὴν ἐπιστολὴν διαπέμψασθε, ἵνα καὶ ἐκεῖνοι δοξάσωσι τὸν
κύριον, τὸν ἐκλογὰς ποιοῦντα ἀπὸ τῶν ἰδίων δούλων. 2. Τῷ δὲ ²
ναμένῳ πάντας ἡμᾶς εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ δωρεᾷ εἰς
τὴν αἰώνιον αὐτοῦ βασιλείαν, διὰ παιδὸς αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἡ δόξα, τιμὴ, κράτος, μεγαλσύνη εἰς τοὺς αἰῶνας. προσαγο-
ρεῦτε πάντας τοὺς ἁγίους. ὑμᾶς οἱ σὺν ἡμῖν προσαγορεύουσιν καὶ
Εὐάρεστος, ὁ γράψας, πανοικεῖ.

XXI. Μαρτυρεῖ δὲ ὁ μακάριος Πολύκαρπος μὲν δὲ Ξανθικοῦ δευ-
τέρᾳ ἱσταμένον, πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Μαρτίων. σαββάτῳ μεγάλῳ, ὥρα
ὀγδόῃ συνελήφθη ὑπὸ Ἡρώδου ἐπὶ ἀρχιερέως Φιλίππου Τραλλιανοῦ,
ἀνθυπατεύοντος Στατίου Κοδράτου, βασιλεύοντος δὲ εἰς τοὺς αἰῶνας
Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, τιμὴ, μεγαλσύνη, θρόνος αἰώνιος ἀπὸ
γενεᾶς εἰς γενεάν. ἀμήν.

XXII. [Ἐρωσθαι ὑμᾶς εὐχόμεθα, ἀδελφοί, στοιχοῦντας τῷ κατὰ
τὸ εὐαγγέλιον λόγῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ· μεθ' οὗ δόξα τῷ θεῷ καὶ πατρὶ
καὶ ἁγίῳ πνεύματι ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τῶν ἁγίων ἐκλεκτῶν· καθὼς ἐμαρ-
τύρησεν ὁ μακάριος Πολύκαρπος, οὗ γένοιτο ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἰησοῦ
Χριστοῦ πρὸς τὰ ἔκνη εὐρεθῆναι ἡμᾶς.]

2. Ταῦτα μετεγράψατο μὲν Γαῖος ἐκ τῶν Εἰρηναίου, μαθητοῦ
τοῦ Πολυκάρπου, ὃς καὶ συνεπολιτεύσατο τῷ Εἰρηναίῳ. ἐγὼ δὲ Σω-
κράτης ἐν Κορίνθῳ ἐκ τῶν Γαίου ἀντιγράφων ἔγραψα. ἡ χάρις μετὰ
πάντων.

3. Ἐγὼ δὲ πάλιν Πιόνιος ἐκ τοῦ προγεγραμμένου ἔγραψα
ἀναζητήσας αὐτὰ, κατὰ ἀποκάλυψιν φανερώσαντός μοι τοῦ μακαρίου
Πολυκάρπου, καθὼς δηλώσω ἐν τῷ καθεξῆς, συναγαγὼν αὐτὰ ἥδη
σχεδὸν ἐκ τοῦ χρόνου κεκηκότα, ἵνα καμὲ συναγάγῃ ὁ κύριος Ἰη-
σοῦς Χριστὸς μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν
αὐτοῦ, ᾧ ἡ δόξα σὺν πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ἀμήν.

EPILOGUS ALIUS

E CODICE MOSQUENSI DESCRIPTUS.

- 1 Ταῦτα μετεγράψατο μὲν Γάιος ἐκ τῶν Εἰρηναίου συγγραμμάτων, ὃς καὶ συνεπολιτεύσατο τῷ Εἰρηναίῳ, μαθητῇ γεγονότι τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου. οὗτος γὰρ ὁ Εἰρηναῖος κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἐπισκόπου Πολυκάρπου γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, πολλοὺς ἐδίδαξεν· οὐ καὶ πολλὰ συγγράμματα κάλλιστα καὶ ὀρθότατα φέρεται· ἐν οἷς μέμνηται Πολυκάρπου, ὅτι παρ' αὐτοῦ ἔμαθεν· ἱκανῶς τε πᾶσαν αἵρεσιν ἤλεγξεν καὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν κανόνα καὶ καθολικόν, ὡς παρέλα-
- 2 βεν παρὰ τοῦ ἁγίου, καὶ παρέδωκεν. 2. λέγει δὲ καὶ τοῦτο· ὅτι συναντήσαντός ποτε τῷ ἁγίῳ Πολυκάρπῳ Μαρκιῶνος, ἀφ' οὗ οἱ λεγόμενοι Μαρκιωνισταί, καὶ εἰπόντος· „ἐπιγινώσκει ἡμᾶς, Πολύκαρπε,“ εἶπεν αὐτὸς τῷ Μαρκίῳνι· „ἐπιγινώσκω, ἐπιγινώσκω τὸν πρωτότοκον
- 3 τοῦ Σατανᾶ.“ 3. καὶ τοῦτο δὲ φέρεται ἐν τοῖς τοῦ Εἰρηναίου συγγραμμασιν, ὅτι ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα ἐν Σμύρνῃ ἐμαρτύρησεν ὁ Πολύκαρπος, ἥκουσεν φωνὴν ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ὑπάρχων ὁ Εἰρηναῖος ὡς σάλπιγγος λεγούσης· „Πολύκαρπος ἐμαρτύρησεν.“
- 4 4. Ἐκ τούτου οὖν, ὡς προλέλεκται, τῶν τοῦ Εἰρηναίου συγγραμμάτων Γάιος μετεγράψατο, ἐκ δὲ τῶν Γαίῳ ἀντιγράφων Ἰσοκράτης ἐν Κορίνθῳ. ἐγὼ δὲ πάλιν Πιόνιος ἐκ τῶν Ἰσοκράτους ἀντιγράφων ἔγραψα κατὰ ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ζητήσας αὐτὰ, συναγαγὼν αὐτὰ ἤδη σχεδὸν ἐκ τοῦ χρόνου κεκημηκότα, ἵνα καὶ συναγάγῃ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπουράνιον αὐτοῦ βασιλείαν· ᾧ ἡ δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ὑἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΠΟΙΜΗΝ.

1. Ὁ θρέψας με πέπρακέν με Ῥόδη τινὶ εἰς Ῥώμην. μετὰ 1
πολλὰ ἔτη ταύτην ἀνεγνωρισάμην καὶ ἠρξάμην αὐτὴν ἀγαπᾶν ὡς
ἀδελφὴν. 2. μετὰ χρόνον τινὰ λουομένην εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Τί- 2
βεριν εἶδον, καὶ ἐπέδωκα αὐτῇ τὴν χεῖρα καὶ ἐξήγαγον αὐτὴν ἐκ τοῦ
ποταμοῦ. ταύτης οὖν ἰδὼν τὸ κάλλος διελογιζόμην ἐν τῇ καρδίᾳ
μου λέγων· Μακάριος ἦμην εἰ τοιαύτην γυναῖκα εἶχον καὶ τῷ κάλλει
καὶ τῷ τρόπῳ. μόνον τοῦτο ἐβουλεύσάμην, ἕτερον δὲ οὐδέν. 3. μετὰ 3
χρόνον τινὰ πορευομένου μου εἰς Κούμας καὶ δοξάζοντος τὰς κτίσεις
τοῦ θεοῦ, ὡς μεγάλαι καὶ ἐκπρεπεῖς καὶ δυναταὶ εἰσιν, περιπατῶν
ἀφύπνωσα. καὶ πνεῦμά με ἔλαβεν καὶ ἀπήνεγκέν με δι' ἀνοδίας
τινός, δι' ἧς ἄνθρωπος οὐκ ἐδύνατο ὁδεῦσαι· ἦν δὲ ὁ τόπος κρημνώ-
δης καὶ ἀπερρηγῶς ἀπὸ τῶν ὑδάτων. διαβὰς οὖν τὸν ποταμὸν ἐκεῖ- 4
νον ἦλθον εἰς τὰ ὀμαλά, καὶ τιθῶ τὰ γόνυ καὶ ἠρξάμην προσεύχε-
σθαι τῷ κυρίῳ καὶ ἐξομολογεῖσθαι μου τὰς ἁμαρτίας. 4. προσευχο- 4
μένου δέ μου ἠνολίγη ὁ οὐρανός, καὶ βλέπω τὴν γυναῖκα ἐκείνην ἣν
ἐπεθύμησα ἀσπαζομένην με ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· Ἐρμᾶ χαῖρε.
5. βλέψας δὲ εἰς αὐτὴν λέγω αὐτῇ· Κυρία, τί σὺ ὧδε ποιεῖς; ἡ δὲ 5
ἀπεκριθὲ μοι· Ἀνελήμφθην ἵνα σου τὰς ἁμαρτίας ἐλέγξω πρὸς τὸν
κύριον. 6. λέγω αὐτῇ· Νῦν σὺ μου ἔλεγχος εἶ; Οὐ, φησὶν, ἀλλὰ 6
ἄκουσον τὰ ρήματα ἃ σοι μέλλω λέγειν. ὁ θεὸς ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
κατοικῶν καὶ κτίσας ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὰ ὄντα καὶ πληθύνας καὶ
αὐξήσας ἔνεκεν τῆς ἀγίας ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὁργίζεται σοι ὅτι ἡμαρτες
εἰς ἐμέ. 7. ἀποκριθεὶς αὐτῇ λέγω· Εἰς σὲ ἡμαρτον; ποίῳ τρόπῳ; ἡ 7
πότε σοι αἰσχρὸν ρήμα ἐλάλησα; οὐ πάντοτε σε ὡς θεὸν ἠγγασάμην;
οὐ πάντοτε σε ἐνετράπην ὡς ἀδελφὴν; τί μου καταψεύδη, ὦ γύναι,

- 8 τὰ πονηρὰ ταῦτα καὶ ἀκάθαρτα; 8. γελάσασά μοι λέγει· Ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ἀνέβη ἡ ἐπιθυμία τῆς πονηρίας. ἢ οὐ δοκεῖ σοι ἀνδρὶ δίκαιῳ πονηρὸν πρᾶγμα εἶναι ἐὰν ἀναβῇ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν ἡ πονηρὰ ἐπιθυμία; ἁμαρτία γέ ἐστιν, καὶ μεγάλη, φησὶν. ὁ γὰρ δίκαιος ἀνὴρ δίκαια βουλευέται. ἐν τῷ οὖν δίκαια βουλευέσθαι αὐτὸν κατορθοῦται ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ εὐκατάλλακτον ἔχει τὸν κύριον ἐν παντὶ πρᾶγματι αὐτοῦ· οἱ δὲ πονηρὰ βουλευόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν θάνατον καὶ ἀλχηλωτισμὸν ἐκντοῖς ἐπισπῶνται, μάλιστα οἱ τὸν αἰῶνα τοῦτον περιποιούμενοι καὶ γανυῶντες ἐν τῷ πλούτῳ αὐτῶν καὶ μὴ ἀντεχόμενοι τῶν ἀγαθῶν τῶν μελλόντων.
- 9 9. μετανοήσουσιν αἱ ψυχαὶ αὐτῶν, οἵτινες οὐκ ἔχουσιν ἐλπίδα, ἀλλὰ ἐαυτοὺς ἀπεγνώκασιν καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν. ἀλλὰ σὺ προσεύχου πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἴσεται τὰ ἁμαρτήματά σου καὶ ὅλου τοῦ οἴκου σου καὶ πάντων τῶν ἁγίων.
- 1 2. Μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτὴν τὰ ῥήματα ταῦτα ἐκλείσθησαν οἱ οὐρανοί· κἀγὼ ὅλος ἤμην πεφρικὸς καὶ λυπούμενος. ἔλεγον δὲ ἐν ἑμαυτῷ· Εἰ αὕτη μοι ἡ ἁμαρτία ἀναγράφεται, πῶς δυνήσομαι σωθῆναι; ἢ πῶς ἐξιλᾶσθαι τὸν θεὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου τῶν τελείων;
- 2 ἢ ποίοις ῥήμασιν ἐρωτήσω τὸν κύριον ἵνα ἱλατεύσῃται μοι; 2. ταῦτα μου συμβουλευομένου καὶ διακρίνοντος ἐν τῇ καρδίᾳ μου, βλέπω κατέναντί μου καθέδραν λευκὴν· ἐξ ἑρίων χιονίνων γεγονυῖαν μεγάλην· καὶ ἦλθεν γυνὴ πρεσβύτες ἐν ἱματισμῷ λαμπροτάτῳ, ἔχουσα βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐκάθισεν μόνη, καὶ ἀσπάζεται με· Ἐρμᾶ χαῖρε.
- 3 κἀγὼ λυπούμενος καὶ κλαίων εἶπον· Κυρία χαῖρε. 3. καὶ εἶπέν μοι· Τί στυγνός, Ἐρμᾶ, ὁ μακρόθυμος καὶ ἀστομάχῃτος, ὁ πάντοτε γελῶν, τί οὕτω κατηφής τῇ ἰδέᾳ καὶ οὐχ ἱλαρός; κἀγὼ εἶπον αὐτῇ· Ὅτι
- 4 γυναικὸς ἀγαθωτάτης λεγούσης ὅτι ἡμαρτον εἰς αὐτήν. 4. ἡ δὲ ἔφη· Μηδαμῶς ἐπὶ τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ τὸ πρᾶγμα τοῦτο. ἀλλὰ πάντως ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ἀνέβη περὶ αὐτῆς. ἔστιν μὲν τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ ἡ τοιαύτη βουλὴ ἁμαρτίαν ἐπιφέρουσα· πονηρὰ γὰρ βουλὴ καὶ ἐκπληκτος, εἰς πάνσεμνον πνεῦμα καὶ ἤδη δεδοκιμασμένον, ἐὰν ἐπιθυμήσῃ πονηρὸν ἔργον, καὶ μάλιστα Ἐρμᾶς ὁ ἐγκρατής, ὁ ἀπεχόμενος πάσης ἐπιθυμίας πονηρᾶς καὶ πλήρης πάσης ἀπλότητος καὶ ἀκακίας μεγάλης.

8. Ἀλλ' οὐχ ἔνεκα τούτου ὀργίζεται σοι ὁ θεός, ἀλλ' ἵνα τὸν οἶκόν σου τὸν ἀνομήσαντα εἰς τὸν κύριον καὶ εἰς ὑμᾶς τοὺς γονεῖς αὐτῶν ἐπιστρέψῃς. ἀλλὰ φιλότεκνος ὢν οὐκ ἐνουθέτεις σου τὸν οἶκον, ἀλλὰ ἀφῆκας αὐτὸν καταφθαρῆναι δεινῶς· διὰ τοῦτό σοι ὀργίζεται ὁ κύριος· ἀλλὰ ἴσεται σου πάντα τὰ προγεγονότα πονηρὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου· διὰ γὰρ τὰς ἐκείνων ἁμαρτίας καὶ ἀνομήματα σὺ κατεφθάρης ἀπὸ τῶν βιωτικῶν πράξεων. 2. ἀλλ' ἡ πολυσπλαγχνία τοῦ κυρίου ἠλέησέν σε καὶ τὸν οἶκόν σου καὶ ἰσχυροποιήσει σε καὶ θεμελιώσει σε ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. σὺ μόνον μὴ ῥαθυμῆσῃς, ἀλλὰ εὐψύχει καὶ ἰσχυροποιεῖ σου τὸν οἶκον. ὥς γὰρ ὁ χαλκεὺς σφυροκοπῶν τὸ ἔργον αὐτοῦ περιγίνεται τοῦ πράγματος οὗ θέλει, οὕτω καὶ ὁ λόγος ὁ καθήμενός σου τὰ τέκνα· οἶδα γὰρ ὅτι ἐὰν μετανοήσουσιν ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν, ἐγγραφήσονται εἰς τὰς βίβλους τῆς ζωῆς μετὰ τῶν ἁγίων. 3. μετὰ τὸ παῖναι αὐτῆς τὰ ῥήματα ταῦτα λέγει μοι· Θέλεις ἀκοῦσαι μου ἀναγινώσκουσής; λέγω ἡγῶ· Θέλω, κυρία. λέγει μοι· Γενοῦ ἀκροατῆς καὶ ἄκουε τὰς δόξας τοῦ θεοῦ. ἤκουσα μεγάλως καὶ θαυμάστῳς ὃ οὐκ ἴσχυσα μνημονεῦσαι· πάντα γὰρ τὰ ῥήματα ἐκφρικτα, ἃ οὐ δύναται ἄνθρωπος βαστάσαι. τὰ οὖν ἔσχατα ῥήματα ἐμνημόνευσα· ἦν γὰρ ἡμῖν σύμφορα καὶ ἡμερα· 4. Ἴδου ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ὃ ἀοράτῳ δυνάμει καὶ κραταιῷ καὶ τῇ μεγάλῃ συνέσει αὐτοῦ κτίσας τὸν κόσμον καὶ τῇ ἐνδόξῳ βουλῇ περιθεὶς τὴν εὐπρέπειαν τῇ κτίσει αὐτοῦ, καὶ τῷ ἰσχυρῷ ῥήματι πῆξας τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ ὑδάτων, καὶ τῇ ἰδίᾳ σοφίᾳ καὶ προνοίᾳ κτίσας τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν αὐτοῦ, ἣν καὶ ἠύλόγησεν, ἰδοὺ μεθιστάνει τοὺς οὐρανούς καὶ τὰ ὄρη καὶ τοὺς βουνούς καὶ τὰς θαλάσσας, καὶ πάντα ὁμαλὰ γίνεται τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ, ἵνα ἀποδῶ αὐτοῖς τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο μετὰ πολλῆς δόξης καὶ χαρᾶς, ἐὰν τηρήσωσιν τὰ νόμιμα τοῦ θεοῦ ἃ παρέλαβον ἐν μεγάλῃ πίστει.

4. Ὅτε οὖν ἐτέλεσεν ἀναγινώσκουσα καὶ ἠγέρθη ἀπὸ τῆς καθέδρας, ἦλθαν τέσσαρες νεανίαι καὶ ἦραν τὴν καθέδραν καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὴν ἀνατολήν. 2. προσκαλεῖται δέ με καὶ ἤψατο τοῦ στήθους μου καὶ λέγει μοι· Ἦρεσέν σοι ἡ ἀνάγνωσίς μου; καὶ λέγω αὐτῇ· Κυρία, ταῦτά μοι τὰ ἔσχατα ἀρέσκει, τὰ δὲ πρότερα χαλεπὰ καὶ

σκληρά. ἡ δὲ ἔφη μοι λέγουσα· Ταῦτα τὰ ἔσχατα τοῖς δικαίοις, τὰ
 3 δὲ πρότερα τοῖς ἔθνεσιν καὶ τοῖς ἀποστάταις. 3. λαλούσης αὐτῆς
 μετ' ἐμοῦ δύο τινὲς ἄνδρες ἐφάνησαν καὶ ἦραν αὐτὴν τῶν ἀγκώνων
 καὶ ἀπῆλθαν, ὅπου καὶ ἡ καθέδρα, πρὸς τὴν ἀνατολήν. Ἐὰρ δὲ
 ἀπῆλθεν, καὶ ὑπάγουσα λέγει μοι· Ἀνδρίζου, Ἑρμᾶ.

“Οῤασις β’.

- 1 1. Πορευομένου μου εἰς Κούμας κατὰ τὸν καιρὸν ὃν καὶ πέρυσι,
 περιπατῶν ἀνεμνήσθην τῆς περυσινῆς δράσεως, καὶ πάλιν με αἶρει
 2 πνεῦμα καὶ ἀποφέρει εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ὅπου καὶ πέρυσι. 2. ἔλθων
 οὖν εἰς τὸν τόπον τιθῶ τὰ γόνата καὶ ἡρξάμην προσεῦχεσθαι τῇ
 κυρίῳ καὶ δοξάζειν αὐτοῦ τὸ ὄνομα, ὅτι με ἄξιον ἡγήσατο καὶ ἐγνω-
 3 ρισέν μοι τὰς ἁμαρτίας μου τὰς πρότερον. 3. μετὰ δὲ τὸ ἐγερωθῆναι
 με ἀπὸ τῆς προσευχῆς βλέπω ἀπέναντί μου τὴν πρεσβυτέραν ἣν καὶ
 πέρυσιν ἐωράκειν, περιπατοῦσαν καὶ ἀναγινώσκουσαν βιβλαρίδιον. καὶ
 λέγει μοι· Δύνη ταῦτα τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ Θεοῦ ἀναγγεῖλαι; λέγω
 αὐτῇ· Κυρία, τσαυτὰ μνημονεύσαι οὐ δύναμαι· δὸς δέ μοι τὸ βιβλί-
 4 διον, ἵνα μεταγραφῶμαι αὐτό. Λάβε, φησὶν, καὶ ἀποδώσεις μοι.
 4 4. Ἐλαβον ἐγώ, καὶ εἰς τινα τόπον τοῦ ἀγροῦ ἀναχωρήσας μετε-
 γραψάμην πάντα πρὸς γράμμα· οὐχ ἠῤῥισκον γὰρ τὰς συλλαβάς. τελέ-
 σαντος οὖν μου τὰ γράμματα τοῦ βιβλιδίου ἐξαίφνης ἡρπάγη μου ἐκ
 τῆς χειρὸς τὸ βιβλίδιον· ὑπὸ τίνος δὲ οὐκ εἶδον.
 1 2. Μετὰ δὲ δέκα καὶ πέντε ἡμέρας νηστεύσαντός μου καὶ πολλὰ
 ἐρωτήσαντος τὸν κύριον ἀπεκαλύφθη μοι ἡ γνῶσις τῆς γραφῆς. ἦν δὲ
 2 γεγραμμένα ταῦτα· 2. Τὸ σπέρμα σου, Ἑρμᾶ, ἡθέτησαν εἰς τὸν Θεὸν
 καὶ ἐβλασφήμησαν εἰς τὸν κύριον καὶ προέδωκαν τοὺς γονεῖς αὐτῶν
 ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ, καὶ ἤκουσαν προδότες γονέων, καὶ προδόντες
 οὐκ ὠφελήθησαν, ἀλλὰ ἔτι προσέθηκαν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν τὰς ἀσελ-
 γείας καὶ συμφυρομένους πονηρίας, καὶ οὕτως ἐπλήσθησαν αἱ ἀνομίαι
 3 αὐτῶν. 3. ἀλλὰ γνώρισον ταῦτα τὰ δῆματα τοῖς τέκνοις σου· πᾶσιν
 καὶ τῇ συμβίῳ σου τῇ μελλούσῃ σου ἀδελφῇ· καὶ γὰρ αὕτη οὐκ
 ἀπέχεται τῆς γλώσσης, ἐν ἣ ἡ πονηρεύεται· ἀλλὰ ἀκούσασα τὰ δῆματα
 4 ταῦτα ἀφ᾽ἐξεται, καὶ ἔξει ἔλεος. 4. μετὰ τὸ γνωρίσαι σε ταῦτα τὰ
 δῆματα αὐτοῖς ἃ ἐνετείλατό μοι ὁ δεσπότης ἵνα σοι ἀποκαλυφθῇ

τότε ἀφίενται αὐτοῖς αἱ ἁμαρτίαι πᾶσαι ἃς πρότερον ἤμαρτον, καὶ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τοῖς ἁμαρτήσασιν μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας, ἐὰν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μετανοήσωσιν καὶ ἄρῳσιν ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν τὰς διψυχίας. 5. ὥμοσεν γὰρ ὁ δεσπότης κατὰ τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ· ἐὰν ὠρισμένης τῆς ἡμέρας ταύτης ἔτι ἁμαρτησίς γένηται, μὴ ἔχειν αὐτοὺς σωτηρίαν· ἡ γὰρ μετάνοια τοῖς δίκαιοις ἔχει τέλος· πεπληρωνται αἱ ἡμέραι μετανολίας πᾶσιν τοῖς ἁγίοις· καὶ τοῖς δὲ ἔθνεσιν μετάνοιά ἐστιν ἕως ἐσχάτης ἡμέρας. 6. ἐρεῖς οὖν τοῖς προηγουμένοις τῆς ἐκκλησίας ἵνα κατορθώσωνται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἀπολάβωσιν ἐκ πλήρους τὰς ἐπαγγελίας μετὰ πολλῆς δόξης. 7. ἐμμείνετε οὖν οἱ ἐργαζόμενοι τὴν δικαιοσύνην καὶ μὴ διψυχήσητε, ἵνα γένηται ὑμῶν ἡ πάροδος μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. μακάριοι ὑμεῖς ὅσοι ὑπομένετε τὴν θλίψιν τὴν ἐρχομένην τὴν μεγάλην, καὶ ὅσοι οὐκ ἄρνησονται τὴν ζωὴν αὐτῶν. 8. ὥμοσεν γὰρ κύριος κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοὺς ἀρνησαμένους τὸν κύριον αὐτῶν ἀπεγνωρίσθαι ἀπὸ τῆς ζωῆς αὐτῶν, τοὺς νῦν μέλλοντας ἀρνεῖσθαι ταῖς ἐρχομέναις ἡμέραις· τοῖς δὲ πρότερον ἀρνησαμένοις, διὰ τὴν πολυσπλαγχλίαν Ἰλεως ἐγένετο αὐτοῖς.

3. Σὺ δέ, Ἐρμᾶ, μηκέτι μνησικακήσης τοῖς τέκνοις σου, μηδὲ τὴν ἀδελφὴν σου ἐάσης, ἵνα καθαρισθῶσιν ἀπὸ τῶν προτέρων ἁμαρτιῶν αὐτῶν. παιδευθήσονται γὰρ παιδεῖα δίκαια, ἐὰν σὺ μὴ μνησικακήσης αὐτοῖς. μνησικακία θάνατον κατεργάζεται, σὺ δέ, Ἐρμᾶ, μεγάλας θλίψεις ἔσχες ἰδιωτικὰς διὰ τὰς παραβάσεις τοῦ οἴκου σου, ὅτι οὐκ ἐμέλησέν σοι περὶ αὐτῶν. ἀλλὰ παρενεθυμήθης καὶ ταῖς πραγματείαις σου συνανενφύρης ταῖς ποινραῖς. 2. ἀλλὰ σώζει σε τὸ μὴ ἀποστηναί σε ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, καὶ ἡ ἀπλότης σου καὶ ἡ πολλὴ ἐγκράτεια· ταῦτα σέσωκέν σε, ἐὰν ἐμμείνης, καὶ πάντας σώζει τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐργαζομένους καὶ πορευομένους ἐν ἀκακίᾳ καὶ ἀπλότητι. οὗτοι κατισχύουσιν πάσης ποινῆς καὶ παραμενοῦσιν εἰς ζωὴν αἰώνιον. 3. μακάριοι πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν δικαιοσύνην. οὐ διαφθαρήσονται ἕως αἰῶνος. 4. ἐρεῖς δὲ Μαξίμω· Ἰδοὺ θλίψεις ἔρχεται· ἐὰν σοι φανῇ, πάλιν ἄρνησαι. ἐγγὺς κύριος τοῖς ἐπιστρεφομένοις, ὡς γέγραπται ἐν τῷ Ἑλδὰδ καὶ Μωδάτ, τοῖς προφητεύσασιν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῷ λαῷ.

- 1 4. Ἀπεκαλύφθη δέ μοι, ἀδελφοί, κοιμωμένῳ ὑπὸ νεανίσκου
εὐειδεστάτου λέγοντός μοι· Τὴν πρεσβυτέρα, παρ' ἧς ἔλαβες τὸ βιβλί-
διον, τίνα δοκεῖς εἶναι; ἐγὼ φημί· Τὴν Σίβυλλαν. Πλανᾶσαι, φησίν,
οὐκ ἔστιν. Τίς οὖν ἐστίν; φημί. Ἡ Ἐκκλησία, φησίν. εἶπον αὐτῷ.
Διατί οὖν πρεσβυτέρα; Ὅτι, φησίν, πάντων πρώτη ἐκτίσθη· διὰ τοῦτο
2 πρεσβυτέρα, καὶ διὰ ταύτην ὁ κόσμος κατηρτίσθη. 2. μετέπειτα δὲ
ὄρασιν εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ μου. ἦλθεν ἡ πρεσβυτέρα καὶ ἠρώτησέν
με εἰ ἤδη τὸ βιβλίον δέδωκα τοῖς πρεσβυτέροις. ἠρνησάμην δεδωκέ-
ναι. Καλῶς, φησίν, πεποίηκας· ἔχω γὰρ φήματα προσθεῖναι. ὅταν
οὖν ἀποτελέσω τὰ φήματα πάντα, διὰ σοῦ γνωρισθήσεται τοῖς ἐκ-
3 λεκτοῖς πᾶσιν. 3. γράψεις οὖν δύο βιβλαρίδια, καὶ πέμψεις ἓν Κλή-
μεντι καὶ ἓν Γραπτῇ. πέμψει οὖν Κλήμης εἰς τὰς ἔξω πόλεις,
ἐκεῖνῳ γὰρ ἐπιτέτραπται· Γραπτῇ δὲ νουθετήσῃ τὰς χήρας καὶ τοὺς
ὀρφανούς. σὺ δὲ ἀναγνώσῃ εἰς ταύτην τὴν πόλιν μετὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων τῶν προϋσταμένων τῆς ἐκκλησίας.

Ὅρασις γ'

- 1 1. ἦν εἶδον, ἀδελφοί, τοιαύτη. 2. νηστεύσας πολλάκις καὶ δεη-
2 θείς τοῦ κυρίου ἵνα μοι φανερώσῃ τὴν ἀποκάλυψιν ἣν μοι ἐπηγγεί-
λατο δεῖξαι διὰ τῆς πρεσβυτέρας ἐκείνης, αὐτῇ τῇ νυκτί μοι ὥπται
ἡ πρεσβυτέρα καὶ εἶπέν μοι· Ἐπεὶ οὕτως ἐνδεής εἶ καὶ σπουδαῖος
εἰς τὸ γινῶναι πάντα, ἐλθέ εἰς τὸν ἀγρόν ὅπου χονδρίζεις, καὶ περὶ
ὧραν πέμπτῃν ἐμφανισθήσομαί σοι καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ σε ἰδεῖν.
3 3. ἠρώτησα αὐτὴν λέγων· Κυρία, εἰς ποῖον τόπον τοῦ ἀγροῦ; Ὅπου,
φησίν, θέλεις. ἐξελεξάμην τόπον καλὸν ἀνακεχωρηκότα. πρὶν δὲ λα-
λῆσαι αὐτῇ καὶ εἰπεῖν τὸν τόπον, λέγει μοι· Ἦξω ἐκεῖ ὅπου θέλεις.
4 4. ἐγενόμην οὖν, ἀδελφοί, εἰς τὸν ἀγρόν, καὶ συνεψήφισα τὰς ὥρας,
καὶ ἦλθον εἰς τὸν τόπον ὅπου διεταξάμην αὐτῇ ἐλθεῖν, καὶ βλέπω
συμφέλιον κείμενον ἐλεφάντινον, καὶ ἐπὶ τοῦ συμφελίου ἔκειτο κερβι-
κάριον λινοῦν, καὶ ἐπάνω λέντιον ἐξηπλωμένον λινοῦν καρπάσινον.
5 5. ἰδὼν ταῦτα κείμενα καὶ μηδένα ὄντα ἐν τῷ τόπῳ ἔκθαμβος ἐγε-
νόμην, καὶ ὥσει τρόμος με ἔλαβεν, καὶ αἱ τρίχες μου ὀρθαί· καὶ ὥσει
φρίκη μοι προσῆλθεν, μόνου μου ὄντος. ἐν ἑαυτῷ οὖν γενόμενος
καὶ μνησθείς τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ λαβὼν θάρσος, θείς τὰ γόνυα

ἐξωμολογούμην τῷ κυρίῳ πάλιν τὰς ἁμαρτίας μου ὡς καὶ πρότερον.
 6. ἡ δὲ ἦλθεν μετὰ νεανίσκων ἕξ, οὓς καὶ πρότερον ἐωράκειν, καὶ 6
 ἐπεστάθη μοι καὶ κατηκροᾶτο προσευχομένου μου καὶ ἐξωμολογου-
 μένου τῷ κυρίῳ τὰς ἁμαρτίας μου. καὶ ἀψαμένη μου λέγει· Ἐρμᾶ,
 παῦσαι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν σου πάντα ἔρωτων· ἐρώτα καὶ περὶ δικαιο-
 σύνης, ἵνα λάβῃς μέρος τι ἐξαυτῆς εἰς τὸν οἶκόν σου. 7. καὶ ἐξε- 7
 γείρει με τῆς χειρὸς καὶ ἄγει με πρὸς τὸ συμπέλιον, καὶ λέγει τοῖς
 νεανίσκοις· Ὑπάγετε καὶ οἰκοδομεῖτε. 8. καὶ μετὰ τὸ ἀναχωρῆσαι 8
 τοὺς νεανίσκους καὶ μόνων ἡμῶν γεγονότων λέγει μοι· Κάθισον ὧδε.
 λέγω αὐτῇ· Κυρία, ἄφες τοὺς πρεσβυτέρους πρῶτον καθίσαι. Ὁ σοι
 λέγω, φησὶν, κάθισον. 9. Θέλοντος οὖν μου καθίσαι εἰς τὰ δεξιὰ 9
 μέρη οὐκ εἶασέν με, ἀλλ' ἐννεύει μοι τῇ χειρὶ ἵνα εἰς τὰ ἀριστερὰ
 μέρη καθίσω. διαλογιζομένου μου οὖν καὶ λυπουμένου ὅτι οὐκ εἶασέν
 με εἰς τὰ δεξιὰ μέρη καθίσαι, λέγει μοι· Ἀντῆ, Ἐρμᾶ; ὁ εἰς τὰ
 δεξιὰ μέρη τόπος ἄλλων ἐστίν, τῶν ἡδὴ εὐαρεστηκότων τῷ Θεῷ καὶ
 παθόντων εἵνεκα τοῦ ὀνόματος· σοὶ δὲ πολλὰ λείπει ἵνα μετ' αὐτῶν
 καθίσῃς· ἀλλὰ ὡς ἐμμένεις τῇ ἀπλότητί σου, μείνον, καὶ καθιῇ μετ'
 αὐτῶν, καὶ ὅσοι ἐὰν ἐργάζωνται τὰ ἐκείνων ἔργα καὶ ὑπενέγκωσιν ἃ
 καὶ ἐκεῖνοι ὑπῆνεγκαν.

2. Τί, φημί, ὑπῆνεγκαν; Ἄκουε, φησὶν· μάστιγας, φυλακάς, θλί- 1
 ψεις μεγάλας, σταυρούς, θηρία εἵνεκεν τοῦ ὀνόματος· διὰ τοῦτο ἐκεί-
 νων ἐστὶν τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ὃς ἐὰν πάθῃ διὰ τὸ
 ὄνομα· τῶν δὲ λοιπῶν τὰ ἀριστερὰ μέρη ἐστίν. ἀλλὰ ἀμφοτέρων,
 καὶ τῶν ἐκ δεξιῶν καὶ τῶν ἐξ ἀριστερῶν καθημένων, τὰ αὐτὰ δῶρα
 καὶ αἱ αὐταὶ ἐπαγγελίαι· μόνον ἐκεῖνοι ἐκ δεξιῶν κάθηνται καὶ ἔχου-
 σιν δόξαν τινά. 2. σὺ δὲ κατεπίθυμος εἶ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μετ' 2
 αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ ὑστερήματά σου πολλά· καθαρισθῆση δὲ ἀπὸ τῶν
 ὑστερημάτων σου· καὶ πάντες δὲ οἱ μὴ διψυχούμενοι καθαρισθῆσονται
 ἀπὸ πάντων τῶν ἁμαρτημάτων εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν. 3. ταῦτα 3
 εἶπασα ἡθέλειν ἀπελθεῖν· πεσὼν δὲ αὐτῆς πρὸς τοὺς πόδας ἠρώτησα
 αὐτὴν κατὰ τοῦ κυρίου ἵνα μοι ἐπιδείξῃ ὃ ἐπηγγεῖλατο ὄραμα. 4. ἡ 4
 δὲ πάλιν ἐπελάβετό μου τῆς χειρὸς καὶ ἐγείρει με καὶ καθίζει ἐπὶ
 τὸ συμπέλιον ἐξ εὐωνύμων· ἐκαθέζετο δὲ καὶ αὐτὴ ἐκ δεξιῶν. καὶ
 ἐπάρασα ῥάβδον τινά λαμπράν λέγει μοι· Βλέπεις μέγα πρᾶγμα;

- λέγω αὐτῇ· Κυρία, οὐδὲν βλέπω. λέγει μοι· Σὺ, ἰδοὺ οὐχ ὀρᾷς κατέναντί σου πύργον μέγαν οἰκοδομούμενον ἐπὶ ὑδάτων λίθοις τετρα-
 5 γώνοις λαμπροῖς; 5. ἐν τετραγώνῳ δὲ ὠκοδομεῖτο ὁ πύργος ὑπὸ τῶν
 ἕξ νεανίσκων τῶν ἐληλυθότων μετ' αὐτῆς· ἅλλαι δὲ μυριάδες ἀνδρῶν
 παρέφερον λίθους, οἱ μὲν ἐκ τοῦ βυθοῦ, οἱ δὲ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπ-
 6 εδίδουν τοῖς ἕξ νεανίσκοις. ἐκεῖνοι δὲ ἐλάμβανον καὶ ὠκοδόμουν·
 6. τοὺς μὲν ἐκ τοῦ βυθοῦ λίθους ἐλκομένους πάντας οὕτως ἐτίθεσαν
 εἰς τὴν οἰκοδομήν· ἡρμωσμένοι γὰρ ἦσαν καὶ συνεφώνουν τῇ ἀρμογῇ
 μετὰ τῶν ἐτέρων λίθων· καὶ οὕτως ἐκολλῶντο ἀλλήλοις, ὥστε τὴν
 ἀρμογὴν αὐτῶν μὴ φαίνεσθαι. ἐφαίνετο δὲ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πύργου
 7 ὥς ἕξ ἐνὸς λίθου ὠκοδομημένη. 7. τοὺς δὲ ἐτέρους λίθους τοὺς φερο-
 μένους ἀπὸ τῆς ξηρᾶς τοὺς μὲν ἀπέβαλλον, τοὺς δὲ ἐτίθουν εἰς τὴν
 οἰκοδομήν· ἄλλους δὲ κατέκοπτον καὶ ἔρριπτον μακρὰν ἀπὸ τοῦ πύρ-
 8 γου. 8. ἅλλοι δὲ λίθοι πολλοὶ κύκλῳ τοῦ πύργου ἔκειντο, καὶ οὐκ
 ἐχρῶντο αὐτοῖς εἰς τὴν οἰκοδομήν· ἦσαν γὰρ τινες ἕξ αὐτῶν ἐψωρια-
 κότες, ἕτεροι δὲ σχισμὰς ἔχοντες, ἅλλοι δὲ κεκολοβωμένοι, ἅλλοι δὲ
 9 λευκοὶ καὶ στρογγύλοι, μὴ ἀρμόζοντες εἰς τὴν οἰκοδομήν. 9. ἔβλε-
 πον δὲ ἐτέρους λίθους ριπτομένους μακρὰν ἀπὸ τοῦ πύργου καὶ ἐρχο-
 μένους εἰς τὴν ὁδὸν καὶ μὴ μένοντας ἐν τῇ ὁδῷ, ἀλλὰ κυλιόμενους
 ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν ἀνοδίαν· ἐτέρους δὲ ἐπὶ πῦρ ἐμπίπτοντας καὶ
 καιομένους· ἐτέρους δὲ πίπτοντας ἐγγὺς ὑδάτων καὶ μὴ θυμαίνοντας
 κυλισθῆναι εἰς τὸ ὕδωρ, καίπερ θελόντων κυλισθῆναι καὶ ἐλθεῖν εἰς
 τὸ ὕδωρ.
- 1 3. Δείξασά μοι ταῦτα ἤθελεν ἀποτρέχειν. λέγω αὐτῇ· Κυρία,
 τί μοι ὄφελος ταῦτα ἑωρακότι καὶ μὴ γινώσκοντι τί ἐστὶν τὰ πράγ-
 ματα; ἀποκριθεῖσά μοι λέγει· Πανοῦργος εἶ, ἀνθρῶπε, θέλων γινώ-
 σκειν τὰ περὶ τὸν πύργον. Ναί, φημί, κυρία, ἵνα τοῖς ἀδελφοῖς ἀναγ-
 γείλω, καὶ ἱλαρώτεροι γίνωνται, καὶ ταῦτα ἀκούσαντες γινώσκωσιν τὸν
 2 κύριον ἐν πολλῇ δόξῃ. 2. ἡ δὲ ἔφη· Ἀκούσονται μὲν πολλοί· ἀκού-
 σαντες δὲ τινες ἕξ αὐτῶν χαρήσονται, τινες δὲ κλαύσονται· ἀλλὰ καὶ
 οὕτοι, ἂν ἀκούσωσιν καὶ μετανόησωσιν, καὶ αὐτοὶ χαρήσονται. ἄκουε
 οὖν τὰς παραβολὰς τοῦ πύργου· ἀποκαλύψω γὰρ σοι πάντα. καὶ
 μηκέτι μοι κόπους πάρεχε περὶ ἀποκαλύψεως· αἱ γὰρ ἀποκαλύψεις
 αὐταὶ τέλος ἔχουσιν· πεπληρωμένοι γὰρ εἰσιν. ἀλλ' οὐ παύσῃ αἰτού-

μενος ἀποκαλύψεις· ἀναιδής γάρ εἰ. 3. ὁ μὲν πύργος ὃν βλέπεις 3
οἰκοδομούμενον, ἐγὼ εἰμι ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὀφθεῖσά σοι καὶ νῦν καὶ
τὸ πρότερον· ὃ ἂν οὖν θελήσῃς ἐπερώτα περὶ τοῦ πύργου, καὶ ἀπο-
καλύψω σοι, ἵνα χαρῇς μετὰ τῶν ἁγίων. 4. λέγω αὐτῇ· Κυρία, ἐπεὶ 4
ἅπαξ ἄξιόν με ἡγήσω τοῦ πάντα μοι ἀποκαλύψαι, ἀποκάλυψον. ἡ
δὲ λέγει μοι· Ὁ ἐὰν ἐνδέχεται σοι ἀποκαλυφθῆναι, ἀποκαλυφθήσε-
ται. μόνον ἡ καρδία σου πρὸς τὸν θεὸν ἦτω καὶ μὴ διψυχῆσεις ὃ
ἂν ἴδῃς. 5. ἐπηρώτησα αὐτήν· Διὰ τί ὁ πύργος ἐπὶ ὑδάτων ὀκοδό- 5
μῆται, κυρία; Εἰπά σοι, φησὶν, καὶ τὸ πρότερον, καὶ ἐκζητεῖς ἐπι-
μελῶς· ἐκζητῶν οὖν εὐρίσκεις τὴν ἀλήθειαν. διὰ τί οὖν ἐπὶ ὑδάτων
ὀκοδοῦται ὁ πύργος, ἄκουε· ὅτι ἡ ζωὴ ὑμῶν διὰ ὕδατος ἐσώθη
καὶ σωθήσεται. τεθεμελίωται δὲ ὁ πύργος τῷ ῥήματι τοῦ παντο-
κράτορος καὶ ἐνδόξου ὀνόματος, κρατεῖται δὲ ὑπὸ τῆς ἀοράτου δυνά-
μεως τοῦ δεσπότου.

4. Ἀποκριθεὶς λέγω αὐτῇ· Κυρία, μεγάλως καὶ θαυμαστῶς ἔχει 1
τὸ πρᾶγμα τοῦτο. οἱ δὲ νεανίσκοι οἱ ἔξ οἱ οἰκοδομοῦντες τίνες εἰσὶν,
κυρία; Οὗτοι εἰσιν οἱ ἅγιοι ἄγγελοι τοῦ θεοῦ οἱ πρῶτοι κτισθέντες,
οἷς παρέδωκεν ὁ κύριος πᾶσαν τὴν κτίσιν αὐτοῦ, αὕξιν καὶ οἰκοδο-
μεῖν καὶ δεσπόξιν τῆς κτίσεως πάσης. διὰ τούτων οὖν τελεσθήσεται
ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πύργου. 2. Οἱ δὲ ἕτεροι οἱ παραφέροντες τοὺς λίθους 2
τίνες εἰσιν; Καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἄγγελοι τοῦ θεοῦ· οὗτοι δὲ οἱ ἔξ ὑπερ-
έχοντες αὐτοὺς εἰσιν. συντελεσθήσεται οὖν ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πύργου,
καὶ πάντες ὁμοῦ εὐφρανθήσονται κύκλῳ τοῦ πύργου καὶ δοξάσουσιν
τὸν θεόν, ὅτι ἐτελέσθη ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πύργου. 3. ἐπηρώτησα αὐτήν 3
λέγων· Κυρία, ἥθειλον γινῶναι τῶν λίθων τὴν ἔξοδον καὶ τὴν δύναμιν
αὐτῶν, ποταπὴ ἐστίν. ἀποκριθεῖσά μοι λέγει· Οὐχ ὅτι σὺ ἐκ πάν-
των ἀξιώτερος εἶ ἵνα σοι ἀποκαλυφθῇ· ἄλλοι γάρ σου πρότεροι εἰσιν
καὶ βελτιόνες σου, οἷς ἔδωκε ἀποκαλυφθῆναι τὰ ὀράματα ταῦτα· ἀλλ'
ἵνα δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, σοὶ ἀπεκαλύφθη καὶ ἀποκαλυφθή-
σεται διὰ τοὺς διψύχους, τοὺς διαλογιζομένους ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
εἰ ἄρα ἔστιν ταῦτα ἢ οὐκ ἔστιν. λέγε αὐτοῖς ὅτι ταῦτα πάντα ἐστὶν
ἀληθῆ, καὶ οὐθὲν ἔξωθέν ἐστιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ πάντα ἰσχυρὰ
καὶ βέβαια καὶ τεθεμελιωμένα ἐστίν.

5. Ἄκουε νῦν περὶ τῶν λίθων τῶν ὑπαγόντων εἰς τὴν οἰκοδο- 1

- μήν. οἱ μὲν οὖν λίθοι οἱ τετράγωνοι καὶ λευκοὶ καὶ συμφωνοῦντες ταῖς ἀρμογαῖς αὐτῶν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀπόστολοι καὶ ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι καὶ διάκονοι οἱ πορευθέντες κατὰ τὴν σεμνότητα τοῦ θεοῦ καὶ ἐπισκοπήσαντες καὶ διδάξαντες καὶ διακονήσαντες ἀγνῶς καὶ σεμνῶς τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ θεοῦ, οἱ μὲν κεκοιμημένοι, οἱ δὲ ἔτι ὄντες· καὶ πάντοτε ἑαυτοῖς συνεφώνησαν καὶ ἐν ἑαυτοῖς εἰρήνην ἔσχον καὶ ἀλλήλων ἤκουον· διὰ τοῦτο ἐν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ πύργου συμφω-
- 2 νοῦσιν αἱ ἀρμοгаὶ αὐτῶν. 2. Οἱ δὲ ἐκ τοῦ βυθοῦ ἐλκόμενοι καὶ ἐπιτιθέμενοι εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ συμφωνοῦντες ταῖς ἀρμογαῖς αὐτῶν μετὰ τῶν ἐτέρων λίθων τῶν ἤδη ὠκοδομημένων τίνες εἰσίν;
- 3 Οὗτοί εἰσιν οἱ παθόντες ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου. 3. Τοὺς δὲ ἐτέρους λίθους τοὺς φερομένους ἀπὸ τῆς ξηρᾶς θάλας γνῶναι τίνες εἰσίν, κυρία. 3ῃ· Τοὺς μὲν εἰς τὴν οἰκοδομὴν ὑπάγοντας καὶ μὴ λατομουμένους, τούτους ὁ κύριος ἐδοκίμασεν, ὅτι ἐπορεύθησαν ἐν τῇ
- 4 εὐθύτῃ τοῦ κυρίου καὶ κατωρθώσαντο τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. 4. Οἱ δὲ ἀγόμενοι καὶ τιθέμενοι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τίνες εἰσίν; Νέοι εἰσίν ἐν τῇ πίστει καὶ πιστοί. νουθετοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸ
- 5 ἀγαθοποιεῖν, διότι εὐρέθη ἐν αὐτοῖς πονηρία. 5. Οὓς δὲ ἀπέβαλλον καὶ ἐρίπτουν, τίνες εἰσίν; Οὗτοί εἰσιν ἡμαρτηκότες καὶ θέλοντες μετανοῆσαι· διὰ τοῦτο μακρὰν οὐκ ἀπερίφησαν ἕξω τοῦ πύργου, ὅτι εὐχρηστοὶ ἔσονται εἰς τὴν οἰκοδομὴν, ἐὰν μετανοήσωσιν. οἱ οὖν μέλλοντες μετανοεῖν, ἐὰν μετανοήσωσιν, ἰσχυροὶ ἔσονται ἐν τῇ πίστει, ἐὰν νῦν μετανοήσωσιν ἐν ᾧ οἰκοδομεῖται ὁ πύργος. ἐὰν δὲ τελεσθῇ ἡ οἰκοδομή, οὐκέτι ἔχουσιν τόπον, ἀλλ' ἔσονται ἔκβολοι. μόνον δὲ τοῦτο ἔχουσιν, παρὰ τῷ πύργῳ κεῖσθαι.
- 1 6. Τοὺς δὲ κατακοπτομένους καὶ μακρὰν ῥιπτομένους ἀπὸ τοῦ πύργου θέλεις γνῶναι; οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς ἀνομίας· ἐπίστευσαν δὲ ἐν ὑποκρίσει, καὶ πᾶσα πονηρία οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο οὐκ ἔχουσιν σωτηρίαν, ὅτι οὐκ εἰσιν εὐχρηστοὶ εἰς οἰκοδομὴν διὰ τὰς πονηρίας αὐτῶν. διὰ τοῦτο συνεκόπησαν καὶ πόρρω ἀπερίφησαν διὰ
- 2 τὴν ὀργὴν τοῦ κυρίου, ὅτι παρώργισαν αὐτόν. 2. τοὺς δὲ ἐτέρους οὓς ἐώρακας πολλοὺς κειμένους, μὴ ὑπάγοντας εἰς τὴν οἰκοδομὴν, οὗτοι οἱ μὲν ἐψωριακότες εἰσίν, οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, μὴ ἐπιμείναντες δὲ ἐν αὐτῇ μηδὲ κολλῶμενοι τοῖς ἀγίοις· διὰ τοῦτο

ἄχρηστοί εἰσιν. 3. Οἱ δὲ τὰς σχισμὰς ἔχοντες τίνες εἰσίν; Οὗτοί 3
 εἰσιν οἱ κατ' ἀλλήλων ἐν ταῖς καρδίαις ἔχοντες καὶ μὴ εἰρηνεύον-
 τες ἐν ἑαυτοῖς, οἱ εἰς μὲν πρόσωπον εἰρήνην ἔχοντες, ὅταν δὲ
 ἀπ' ἀλλήλων ἀποχωρήσωσιν, αἱ πονηρίαι αὐτῶν ἐν ταῖς καρδίαις
 ἐμμένουσιν. αὗται οὖν αἱ σχισμαὶ εἰσιν ὥς ἔχουσιν οἱ λίθοι. 4. οἱ 4
 δὲ κεκολοβωμένοι, οὗτοί εἰσιν πεπιστευκότες μὲν καὶ τὸ πλεῖον μέρος
 ἔχοντες ἐν τῇ δικαιοσύνῃ, τινὰ δὲ μέρη ἔχουσιν τῆς ἀνομίας· διὰ
 τοῦτο κολοβοὶ καὶ οὐχ ὀλοτελεῖς εἰσίν. 5. Οἱ δὲ λευκοὶ καὶ στρογ- 5
 γύλοι καὶ μὴ ἀρμόζοντες εἰς τὴν οἰκοδομὴν τίνες εἰσίν, κυρία; ἀπο-
 κριθεῖσά μοι λέγει· Ἔως πότε μωρὸς εἶ καὶ ἀσύνετος, καὶ πάντα
 ἐπερωτᾷς καὶ οὐδὲν νοεῖς; οὗτοί εἰσιν ἔχοντες μὲν πίστιν, ἔχοντες δὲ
 καὶ πλοῦτον τοῦ αἰῶνος τούτου. ὅταν γένηται θλίψις, διὰ τὸν πλοῦ-
 τον αὐτῶν καὶ διὰ τὰς πραγματείας ἀπαρνοῦνται τὸν κύριον αὐτῶν.
 6. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῇ λέγω· Κυρία, πότε οὖν εὐχρηστοὶ ἔσονται· εἰς 6
 τὴν οἰκοδομὴν; Ὅταν, φησὶν, περικοπῇ αὐτῶν ὁ πλοῦτος ὁ ψυχαγω-
 γῶν αὐτούς, τότε εὐχρηστοὶ ἔσονται τῷ θεῷ. ὥσπερ γὰρ ὁ λίθος ὁ
 στρογγύλος ἐὰν μὴ περικοπῇ καὶ ἀποβάλλῃ ἐξ αὐτοῦ τι, οὐ δύναται
 τετράγωνος γενέσθαι, οὕτω καὶ οἱ πλουτοῦντες ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι,
 ἐὰν μὴ περικοπῇ αὐτῶν ὁ πλοῦτος, οὐ δύναται τῷ κυρίῳ εὐχρηστοὶ
 γενέσθαι. 7. ἀπὸ σεαυτοῦ πρῶτον γινώθι· ὅτε ἐπλούτεις, ἄχρηστος 7
 ἦς, νῦν δὲ εὐχρηστος εἶ καὶ ὠφέλιμος τῇ ζωῇ. εὐχρηστοὶ γίνεσθε
 τῷ θεῷ· καὶ γὰρ σὺ αὐτὸς χρᾶσαι ἐκ τῶν αὐτῶν λίθων.

7. Τοὺς δὲ ἐτέρους λίθους, οὓς εἶδες μακρὰν ἀπὸ τοῦ πύργου 1
 ριπτομένους καὶ πίπτοντας εἰς τὴν ὁδὸν καὶ κυλιομένους ἐκ τῆς ὁδοῦ
 εἰς τὰς ἀνοδίας· οὗτοί εἰσιν οἱ πεπιστευκότες μὲν, ἀπὸ δὲ τῆς διψύ-
 χιας αὐτῶν ἀφίουσιν τὴν ὁδὸν αὐτῶν τὴν ἀληθινήν· δοκοῦντες οὖν
 βελτίονα ὁδὸν δύνασθαι εὐρεῖν, πλανῶνται καὶ ταλαιπωροῦσιν περι-
 πατοῦντες ἐν ταῖς ἀνοδίαις. 2. οἱ δὲ πίπτοντες εἰς τὸ πῦρ καὶ καιό- 2
 μενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τέλος ἀποστάντες τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ
 οὐκέτι αὐτοῖς ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν τοῦ μετανοῆσαι διὰ τὰς ἐπι-
 θυμίας τῆς ἀσελείας αὐτῶν καὶ τῶν πονηριῶν ὧν εἰργάσαντο. 3. τοὺς 3
 δὲ ἐτέρους τοὺς πίπτοντας ἐγγὺς τῶν ὑδάτων καὶ μὴ δυναμένους
 κυλισθῆναι εἰς τὸ ὕδωρ θέλεις γινῶναι τίνες εἰσίν; οὗτοί εἰσιν οἱ
 τὸν λόγον ἀκούσαντες καὶ θέλοντες βαπτισθῆναι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ

- κυρίου· εἶτα ὅταν αὐτοῖς ἔλθῃ εἰς μνεῖαν ἢ ἀγνότης τῆς ἀληθείας, μετανοοῦσιν καὶ πορευόμενοι πάλιν ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν. 4. ἐτέλεσεν οὖν τὴν ἐξήγησιν τοῦ πύργου. 5. ἀναιδευ-
⁴ ⁵ σάμενος ἔτι αὐτὴν ἐπηρώτησα, εἰ ἅπα πάντες οἱ λίθοι οὗτοι ἀπο-
 βεβλημένοι καὶ μὴ ἀρμόζοντες εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, εἰ ἔστιν
 αὐτοῖς μετάνοια καὶ ἔχουσιν τόπον εἰς τὸν πύργον τοῦτον. Ἐχουσιν,
 φησὶν, μετάνοιαν, ἀλλὰ εἰς τοῦτον τὸν πύργον οὐ δύνανται ἀρμόσαι.
 6. ἐτέρῳ δὲ τόπῳ ἀρμόσουσιν πολὺ ἐλάττω, καὶ τοῦτο ὅταν βασι-
 νισθῶσιν καὶ ἐκπληρώσωσιν τὰς ἡμέρας τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. καὶ
 διὰ τοῦτο μετατεθῇσονται, ὅτι μετέλαβον τοῦ βήματος τοῦ δικαίου.
 καὶ τότε αὐτοῖς συμβήσεται μετατεθῆναι ἐκ τῶν βασάνων αὐτῶν,
 ἔαν ἀναβῇ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν τὰ ἔργα ἃ ἐργάσαντο πονηρὰ.
 ἔαν δὲ μὴ ἀναβῇ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, οὐ σώζονται διὰ τὴν σκληρο-
 καρδίαν αὐτῶν.
- 1 8. Ὅτε οὖν ἐπαυσάμην ἐρωτῶν αὐτὴν περὶ πάντων τούτων,
 λέγει μοι· Θέλεις ἄλλο ἰδεῖν; κατεπίθυμος ὢν τοῦ θεάσασθαι περι-
 2 χαρῆς ἐγενόμην τοῦ ἰδεῖν. 2. ἐμβλέψασά μοι ὑπεμεδίασεν καὶ λέγει
 μοι· Βλέπεις ἐπὶ τῇ γυναικί κύκλῳ τοῦ πύργου; Βλέπω, φημί, κυρία.
 Ὁ πύργος οὗτος ὑπὸ τούτων βαστάζεται κατ' ἐπιταγὴν τοῦ κυρίου.
 3. ἄκουε νῦν τὰς ἐνεργείας αὐτῶν. ἡ μὲν πρώτη αὐτῶν, ἡ κρατοῦσα
 τὰς χεῖρας, Πίστις καλεῖται· διὰ ταύτης σώζονται οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ
 4 θεοῦ. 4. ἡ δὲ ἑτέρα, ἡ περιεζωσμένη καὶ ἀνδριζομένη, Ἐγκράτεια
 καλεῖται· αὕτη θυγάτηρ ἐστὶν τῆς Πίστεως. ὅς ἂν οὖν ἀκολουθήσῃ
 αὐτῇ, μακάριος γίνεται ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ὅτι πάντων τῶν πονηρῶν
 5 ἔργων ἀφέξεται, πιστεύων ὅτι ἔαν ἀφέξεται πάσης ἐπιθυμίας πονηρᾶς,
 κληρονομήσει ζωὴν αἰώνιον. 5. Αἱ δὲ ἑτεραι, κυρία, τίνες εἰσὶν;
 Θυγατέρες ἀλλήλων εἰσὶν· καλοῦνται δὲ ἡ μὲν Ἀπλότης, ἡ δὲ Ἐπι-
 στήμη, ἡ δὲ Ἀκακία, ἡ δὲ Σεμνότης, ἡ δὲ Ἀγάπη. ὅταν οὖν τὰ
 6 ἔργα τῆς μητρὸς αὐτῶν πάντα ποιήσῃς, δύνασαι ζῆσαι. 6. Ἦθελον,
 φημί, γινῶναι, κυρία, τίς τίνα δύναμιν ἔχει αὐτῶν. Ἄκουε, φησὶν,
 7 τὰς δυνάμεις ἃς ἔχουσιν. 7. κρατοῦνται δὲ ὑπ' ἀλλήλων αἱ δυνά-
 μεις αὐτῶν καὶ ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις, καθὼς καὶ γεγεννημένοι
 εἰσὶν. ἐκ τῆς Πίστεως γεννᾶται Ἐγκράτεια, ἐκ τῆς Ἐγκρατείας
 Ἀπλότης, ἐκ τῆς Ἀπλότης Ἀκακία, ἐκ τῆς Ἀκακίας Σεμνότης, ἐκ

τῆς Σεμνότητος Ἐπιστήμη, ἐκ τῆς Ἐπιστήμης Ἀγάπη. τούτων οὖν
 τὰ ἔργα ἀγνὰ καὶ σεμνὰ καὶ θεῖά ἐστιν. 8. ὃς ἂν οὖν δουλεύσῃ
 ταύταις καὶ ἰσχύσῃ κρατῆσαι τῶν ἔργων αὐτῶν, ἐν τῷ πύργῳ ἔξει
 τὴν κατοίκησιν μετὰ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ. 9. ἐπηρώτων δὲ αὐτὴν
 περὶ τῶν καιρῶν, εἰ ἤδη συντέλειά ἐστιν. ἡ δὲ ἀνέκραγε φωνῇ με-
 γάλῃ λέγουσα· Ἀσύνετε ἄνθρωπε, οὐχ ὀρᾷς τὸν πύργον ἔτι οἰκο-
 δομούμενον; ὥς ἐὰν οὖν συντελεσθῇ ὁ πύργος οἰκοδομούμενος, ἔχει
 τέλος. ἀλλὰ ταχὺ ἐποικοδομηθήσεται. μηκέτι με ἐπερώτα μηδὲν
 ἀρκετὴ σοι ἡ ὑπόμνησις αὕτη καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ ἡ ἀνακαίνωσις τῶν
 πνευμάτων ὑμῶν. 10. ἀλλ' οὐ σοὶ μόνῳ ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἵνα πᾶ-
 σιν δηλώσῃς αὐτά. 11. μετὰ τρεῖς ἡμέρας — νοῆσαι σε γὰρ δεῖ
 πρῶτον — ἐντέλλομαι σοι πρῶτον, Ἐρμᾶ, τὰ ῥήματα ταῦτα ἃ σοι
 μέλλω λέγειν, λαλήσαι αὐτὰ πάντα εἰς τὰ ὦτα τῶν ἁγίων, ἵνα ἀκού-
 σαντες αὐτὰ καὶ ποιήσαντες καθαρισθῶσιν ἀπὸ τῶν πονηριῶν αὐτῶν,
 καὶ σὺ δὲ μετ' αὐτῶν.

9. Ἀκούσατέ μου, τέκνα. ἐγὼ ὑμᾶς ἐξέθρεψα ἐν πολλῇ ἀπλό-
 τητι καὶ ἀκακίᾳ καὶ σεμνότητι διὰ τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου τοῦ ἐφ' ὑμᾶς
 σταῆσαντος τὴν δικαιοσύνην, ἵνα δικαιωθῆτε καὶ ἁγιασθῆτε ἀπὸ πάσης
 πονηρίας καὶ ἀπὸ πάσης σκολιότητος. ὑμεῖς δὲ οὐ θέλετε παῖναι
 ἀπὸ τῆς πονηρίας ὑμῶν. 2. νῦν οὖν ἀκούσατέ μου καὶ εἰρηνεύετε ἐν
 ἑαυτοῖς καὶ ἐπισκέπτεσθε ἀλλήλους καὶ ἀντιλαμβάνεσθε ἀλλήλων,
 καὶ μὴ μόνον τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ μεταλαμβάνετε ἐκ καταχύματος,
 ἀλλὰ μεταδίδετε καὶ τοῖς ὑστερουμένοις. 3. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν
 πολλῶν ἐδεσμάτων ἀσθένειαν τῇ σαρκὶ αὐτῶν ἐπισπῶνται καὶ λυμάλ-
 νονται τὴν σάρκα αὐτῶν· τῶν δὲ μὴ ἐχόντων ἐδεσμάτα λυμάλνεται
 ἡ σὰρξ αὐτῶν διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸ ἀρκετὸν τῆς τροφῆς, καὶ διαφθεί-
 ρεται τὸ σῶμα αὐτῶν. 4. αὕτη οὖν ἡ ἀσυνκράσία βλαβερὰ ὑμῖν
 τοῖς ἔχουσιν καὶ μὴ μεταδιδούσιν τοῖς ὑστερουμένοις. 5. βλέπετε τὴν
 κρῖσιν τὴν ἐπερχομένην. οἱ ὑπερέχοντες οὖν ἐκζητεῖτε τοὺς πεινῶν-
 τας ἕως οὕτω ὁ πύργος ἐτελέσθη· μετὰ γὰρ τὸ τελεσθῆναι τὸν
 πύργον θελήσετε ἀγαθοποιεῖν, καὶ οὐχ ἔχετε τόπον. 6. βλέπετε οὖν
 ὑμεῖς οἱ γαυρούμενοι ἐν τῷ πλούτῳ ὑμῶν, μήποτε στεναῖξουσιν οἱ
 ὑστερούμενοι, καὶ ὁ στεναγμὸς αὐτῶν ἀναβήσεται πρὸς τὸν κύριον,
 καὶ ἐκκληισθήσεσθε μετὰ τῶν ἀγαθῶν ὑμῶν ἕξω τῆς θύρας τοῦ

7 πύργου. 7. νῦν οὖν ὑμῖν λέγω τοῖς προηγουμένοις τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῖς πρωτοκαθεδρίταις· μὴ γίνεσθε ὅμοιοι τοῖς φαρμακοῖς. οἱ φαρμακοὶ μὲν οὖν τὰ φάρμακα ἑαυτῶν εἰς τὰς πυξίδας βασταζουσιν, 8 ὑμεῖς δὲ τὸ φάρμακον ὑμῶν καὶ τὸν ἰὸν εἰς τὴν καρδίαν. 8. ἐνεσκιρῶμενοι ἔστε καὶ οὐ θέλετε καθαρῖσαι τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ συνεράσαι ὑμῶν τὴν φρόνησιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν καθαρῷ καρδίᾳ, ἵνα 9 σχῆτε ἔλεος παρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου. 9. βλέπετε οὖν, τέκνα μήποτε αὗται αἱ διχοστασίαι ὑμῶν ἀποστερήσουσιν τὴν ζωὴν ὑμῶν. 10 10. πῶς ὑμεῖς παιδεύειν θέλετε τοὺς ἐκλεκτοὺς κυρίου, αὐτοὶ μὴ ἔχοντες παιδεῖαν; παιδεύετε οὖν ἀλλήλους καὶ εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς, ἵνα καὶ γὰρ κατέναντι τοῦ πατρὸς ἡμεῖς σταθεῖσα λόγον ἀποδῶ ὑπὲρ ὑμῶν πάντων τῷ κυρίῳ ὑμῶν.

1 10. Ὅτε οὖν ἐπαύσατο μετ' ἐμοῦ λαλοῦσα, ἦλθον οἱ ἕξ νεανίσκοι οἱ οἰκοδομοῦντες, καὶ ἀπήνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν πύργον, καὶ ἄλλοι τέσσαρες ἦσαν τὸ συμπέλιον καὶ ἀπήνεγκαν καὶ αὐτὸ πρὸς τὸν πύργον. τούτων τὸ πρόσωπον οὐκ εἶδον, ὅτι ἀπεστραμμένοι ἦσαν. 2 2. ὑπάγουσιν δὲ αὐτὴν ἡρώτων ἵνα μοι ἀποκαλύψῃ περὶ τῶν τριῶν μορφῶν ἐν αἷς μοι ἐνεφανίσθῃ. ἀποκριθεῖσά μοι λέγει· Περὶ τούτων 3 ἔτερον δεῖ σε ἐπερωτῆσαι ἵνα σοι ἀποκαλυφθῇ. 3. ὦφθῃ δέ μοι, ἀδελφοί, τῇ μὲν πρώτῃ δράσει τῇ περυσινῇ λίαν πρεσβυτέρα καὶ ἐν 4 κατέδρα κατημένη. 4. τῇ δὲ ἐτέρᾳ δράσει τὴν μὲν ὄψιν νεωτέρα ἔχεν, τὴν δὲ σάρκα καὶ τὰς τρίχας πρεσβυτέρας, καὶ ἐστηκυῖά μοι 5 ἐλάλει. ἡλαρωτέρα δὲ ἦν ἢ τὸ πρότερον. 5. τῇ δὲ τρίτῃ δράσει ὅλη νεωτέρα καὶ κάλλει ἐκπρεπεστάτη, μόνας δὲ τὰς τρίχας πρεσβυτέρας ἔχεν· ἡλαρὰ δὲ εἰς τέλος ἦν καὶ ἐπὶ συμπελλοῦ κατημένη. 6 6. περὶ τούτων περιλυπὸς ἦμην λίαν τοῦ γινῶναι με τὴν ἀποκάλυψιν ταύτην. καὶ βλέπω τὴν πρεσβυτέραν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς λέγουσάν μοι· Πᾶσα ἐρώτησις ταπεινοφροσύνης χρήζει· νήστευσον οὖν, καὶ 7 λήμψῃ ὃ αἰτεῖς παρὰ τοῦ κυρίου. 7. ἐνήστευσα οὖν μίαν ἡμέραν, καὶ αὐτῇ τῇ νυκτί μοι ὦφθῃ νεανίσκος καὶ λέγει μοι· Τί σὺ ὑπὸ χεῖρα αἰτεῖς ἀποκαλύψεις ἐν δεήσει; βλέπε μήποτε πολλὰ αἰτούμενος 8 βλάβης σου τὴν σάρκα. 8. ἀρκοῦσίν σοι αἱ ἀποκαλύψεις αὗται. 9 9. μήτι δύνῃ ἰσχυροτέρας ἀποκαλύψεις ὧν ἐώρακας ἰδεῖν; 9. ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγω· Κύριε, τοῦτο μόνον αἰτοῦμαι, περὶ τῶν τριῶν μορφῶν

τῆς πρεσβυτέρας ἵνα ἀποκάλυψις ὁλοτελὴς γένηται. ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Μέχρι τίνος ἀσύνετοί ἐστε; ἀλλ' αἱ διψυχῖαι ὑμῶν ἀσύνετους ὑμᾶς ποιοῦσιν καὶ τὸ μὴ ἔχειν τὴν καρδίαν ὑμῶν πρὸς τὸν κύριον. 10. ἀποκριθεὶς αὐτῷ πάλιν εἶπον· Ἀλλ' ἀπὸ σοῦ, κύριε, ἀκριβέστερον 10 αὐτὰ γνωσόμεθα.

11. Ἄκουε, φησὶν, περὶ τῶν τριῶν μορφῶν ὧν ἐπιζητεῖς. 2. τῇ ¹/₂ μὲν πρώτῃ ὁράσει διατὶ πρεσβυτέρα ὤφθη σοι καὶ ἐπὶ καθέδρῳ καθήμενῃ; ὅτι τὸ πνεῦμα ὑμῶν πρεσβύτερον καὶ ἤδη μεμαραμμένον καὶ μὴ ἔχον δύναμιν ἀπὸ τῶν μαλακίων ὑμῶν καὶ διψυχιῶν. 3. ὥστερ ³ γὰρ οἱ πρεσβύτεροι, μηκέτι ἔχοντες ἐλπίδα τοῦ ἀνανεῶσαι, οὐδὲν ἄλλο προσδοκῶσιν εἰ μὴ τὴν κολήσιν αὐτῶν, οὕτω καὶ ὑμεῖς μαλακισθέντες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων παρεδώκατε ἑαυτοὺς εἰς τὰς ἀκηδίας, καὶ οὐκ ἐπερίψατε ἑαυτῶν τὰς μερίμνας ἐπὶ τὸν κύριον· ἀλλὰ ἐθραύσθη ὑμῶν ἡ διάνοια, καὶ ἐπαλαιώθητε ταῖς λύπαις ὑμῶν. 4. Διατὶ οὖν ἐν καθέδρῳ ἐκάθητο, ἥθελον γνῶναι, κύριε. Ὅτι πᾶς ⁴ ἀσθενὴς εἰς καθέδρῳ καθέζεται διὰ τὴν ἀσθενείαν αὐτοῦ, ἵνα συνκρατηθῇ ἡ ἀσθενεία τοῦ σώματος αὐτοῦ. ἔχεις τὸν τύπον τῆς πρώτης ὁράσεως.

12. Τῇ δὲ δευτέρᾳ ὁράσει εἶδες αὐτὴν ἐστηκυῖαν καὶ τὴν ὄψιν ¹ νεωτέραν ἔχουσαν καὶ ἱλαρωτέραν παρὰ τὸ πρότερον, τὴν δὲ σάρκα καὶ τὰς τρίχας πρεσβυτέρας. ἄκουε, φησὶν, καὶ ταύτην τὴν παραβολήν. 2. ὅταν πρεσβύτερός τις, ἥδη ἀφηλπικῶς ἑαυτὸν διὰ τὴν ² ἀσθενείαν αὐτοῦ καὶ τὴν πτωχότητα, οὐδὲν ἕτερον προσδέχεται εἰ μὴ τὴν ἰσχάτην ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ· εἴτα ἐξαίφνης κατελείφθη αὐτῷ κληρονομία, ἀκούσας δὲ ἐξηγέρθη καὶ περιχαρὴς γενόμενος ἐνεδύσατο τὴν ἰσχύν, καὶ οὐκέτι ἀνακεῖται, ἀλλὰ ἐστηκεν, καὶ ἀνανεοῦται αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἥδη ἐφθαρμένον ἀπὸ τῶν προτέρων αὐτοῦ πρᾶξεων, καὶ οὐκέτι κάθηται, ἀλλὰ ἀνδρίζεται· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὴν ἀποκάλυψιν ἣν ὑμῖν ὁ κύριος ἀπεκάλυψεν. 3. ὅτι ³ ἐσπλαγχνίσθη ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀνενώσατο τὰ πνεύματα ὑμῶν, καὶ ἀπέθεσθε τὰς μαλακίας ὑμῶν, καὶ προσῆλθεν ὑμῖν ἰσχυρότης καὶ ἐνεδυναμώθητε ἐν τῇ πίστει, καὶ ἰδὼν ὁ κύριος τὴν ἰσχυροποίησιν ὑμῶν ἐχάρη· καὶ διὰ τοῦτο ἐδήλωσεν ὑμῖν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, καὶ ἕτερα δηλώσει, ἐὰν ἐξ ὕλης καρδίας εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

- 1 13. Τῇ δὲ τρίτῃ δράσει εἶδες αὐτὴν νεωτέραν καὶ καλὴν καὶ
 2 ἑλαρίαν, καὶ καλὴν τὴν μορφήν αὐτῆς· 2. ὡς ἐὰν γάρ τινι λυπου-
 μένῳ ἔλθῃ ἀγγελία ἀγαθὴ τις, εὐθὺς ἐπελάθεται τῶν προτέρων λυπῶν
 καὶ οὐδὲν ἄλλο προσδέχεται εἰ μὴ τὴν ἀγγελίαν ἣν ἤκουσεν, καὶ
 ἰσχυροποιεῖται λοιπὸν εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ ἀνανεοῦται αὐτοῦ τὸ πνεῦμα
 διὰ τὴν χαρὰν ἣν ἔλαβεν· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀνανέωσιν ἐλήφατε τῶν
 3 πνευμάτων ὑμῶν ἰδόντες ταῦτα τὰ ἀγαθὰ. 3. καὶ ὅτι ἐπὶ συμψέλλου
 εἶδες καθημένην, ἰσχυρὰ ἡ θέσις· ὅτι τέσσαρας πόδας ἔχει τὸ συμ-
 ψέλιον καὶ ἰσχυρῶς ἔστηκεν· καὶ γὰρ ὁ κόσμος διὰ τεσσάρων στοι-
 4 χείων κρατεῖται. 4. οἱ οὖν μετανοήσαντες ὀλοτελῶς νέοι ἔσονται καὶ
 τεθεμελιωμένοι, οἱ ἐξ ὅλης καρδίας μετανοήσαντες. ἀπέχεις ὀλοτελῇ
 τὴν ἀποκάλυψιν· μηκέτι μηδὲν αἰτήσεις περὶ ἀποκαλύψεως, ἐὰν τι δὲ
 δεῖ, ἀποκαλυφθήσεται σοι.

“Ορασις δ’

- 1 1. ἦν εἶδον, ἀδελφοί, μετὰ ἡμέρας εἴκοσι τῆς προτέρας δράσεως
 2 τῆς γενομένης, εἰς τύπον τῆς θλίψεως τῆς ἐπερχομένης. 2. ὑπῆγον εἰς
 ἄγρον τῇ ὁδῷ τῇ Καμπανῇ. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς δημοσίας ἐστὶν ὡσεὶ
 3 στάδια δέκα· ῥαδίως δὲ ὁδεύεται ὁ τόπος. 3. μόνος οὖν περιπατῶν
 ἀξιώ τὸν κύριον ἵνα τὰς ἀποκαλύψεις καὶ τὰ δράματα ἃ μοι ἔδειξεν
 διὰ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας αὐτοῦ τελειώσῃ, ἵνα με ἰσχυροποιήσῃ καὶ
 δῶ τὴν μετάνοιαν τοῖς δούλοις αὐτοῦ τοῖς ἐσκανδαλισμένοις, ἵνα δοξα-
 σθῇ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα καὶ ἔνδοξον, ὅτι με ἄξιον ἡγήσατο τοῦ
 4 δεῖξαι μοι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. 4. καὶ δοξάζοντός μου καὶ εὐχαρι-
 στοῦντος αὐτῷ, ὡς ἦχος φωνῆς μοι ἀπεκρίθη· Μὴ διψυχήσεις, Ἐρμᾶ.
 ἐν ἑμαυτῷ ἠρξάμην διαλογίζεσθαι καὶ λέγειν· Ἐγὼ τί ἔχω διψυχή-
 σαι, οὕτω τεθεμελιωμένος ὑπὸ τοῦ κυρίου καὶ ἰδὼν ἔνδοξα πράγματα;
 5 5. καὶ προέβην μικρόν, ἀδελφοί, καὶ ἰδοὺ βλέπω κονιορτὸν ὡς εἰς
 τὸν οὐρανόν, καὶ ἠρξάμην λέγειν ἐν ἑαυτῷ· Μήποτε κτήνη ἔρχονται
 καὶ κονιορτὸν ἐγείρουσιν; οὕτω δὲ ἦν ἀπ’ ἐμοῦ ὡς ἀπὸ σταδίου.
 6 6. γινομένου μεζονος καὶ μεζονος κονιορτοῦ ὑπενόησα εἶναι τι θεῖον·
 μικρόν ἐξέλαμψεν ὁ ἥλιος, καὶ ἰδοὺ βλέπω θηρίον μέγιστον ὡσεὶ
 κητὸς τι, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀκρίδες πύρινοι ἐξεπορεύοντο.
 ἦν δὲ τὸ θηρίον τῷ μήκει ὡσεὶ ποδῶν ρ’, τὴν δὲ κεφαλὴν εἶχεν ὡς

κεράμου. 7. καὶ ἡρξάμην κλαίειν καὶ ἔρωτᾶν τὸν κύριον ἵνα με 7
 λυτρώσῃται ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐπανεμνήσθην τοῦ βήματος οὗ ἀκηκόειν·
 Μὴ διψυχήσεις, Ἐρμᾶ. 8. ἐνδυσάμενος οὖν, ἀδελφοί, τὴν πίστιν τοῦ 8
 κυρίου καὶ μνησθεις ὧν ἐδίδαξέν με μεγαλείων, θαρσύνσας εἰς τὸ
 θηρίον ἑμαυτὸν ἔδωκα. οὕτω δὲ ἤρχετο τὸ θηρίον βολίζω, ὥστε
 δύνασθαι αὐτὸ πόλιν λυμᾶναι. 9. ἔρχομαι ἐγγὺς αὐτοῦ, καὶ τὸ τηλι- 9
 κοῦτο κῆτος ἐκτείνει ἑαυτὸ χαμαὶ καὶ οὐδὲν εἰ μὴ τὴν γλῶσσαν
 προέβαλλεν, καὶ ὅλως οὐκ ἐκινήθη μέχρῃς ὅτε παρῆλθον αὐτό·
 10. εἶχεν δὲ τὸ θηρίον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χρώματα τέσσαρα· μέλαν, 10
 εἷτα πυροειδὲς καὶ αἱματῶδες, εἷτα χρυσοῦν, εἷτα λευκόν.

2. Μετὰ δὲ τὸ παρελθεῖν με τὸ θηρίον καὶ προελθεῖν ὥσει 1
 πόδας λ', ἰδοὺ ὑπαντᾷ μοι παρθένος κεκοσμημένη ὡς ἐκ νυμφῶνος
 ἐκπορευομένη, ὅλη ἐν λευκοῖς καὶ ὑποδήμασιν λευκοῖς, κατακαλυμ-
 μένη ἕως τοῦ μετώπου, ἐν μίτρᾳ δὲ ἦν ἡ κατακάλυψις αὐτῆς· εἶχεν
 δὲ τὰς τρίχας αὐτῆς λευκάς. 2. ἔγνων ἐγὼ ἐκ τῶν προτέρων ὅρα· 2
 μάτων ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐστίν, καὶ ἡλιώτερος ἐγενόμην. ἀσπάζεται
 με λέγουσα· Χαῖρε σύ, ἄνθρωπε· καὶ ἐγὼ αὐτὴν ἀντησπασάμην·
 Κυρία, χαῖρε. 3. ἀποκριθεῖσά μοι λέγει· Οὐδὲν σοι ἀπήντησεν; λέγω 3
 αὐτῇ· Κυρία, τηλικοῦτο θηρίον, δυνάμενον λαοὺς διαφθεῖραι· ἀλλὰ
 τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου καὶ τῇ πολυσπλαγχνίᾳ αὐτοῦ ἐξέφυγον αὐτό.
 4. Καλῶς ἐξέφυγες, φησί, ὅτι τὴν μέριμνάν σου ἐπὶ τὸν θεὸν 4
 ἐπέριψας καὶ τὴν καρδίαν σου ἤνοιξας πρὸς τὸν κύριον, πιστεύσας
 ὅτι δι' οὐδενὸς δύνη σωθῆναι εἰ μὴ διὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου
 ὀνόματος. διὰ τοῦτο ὁ κύριος ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ τὸν ἐπὶ
 τῶν θηρίων ὄντα, οὗ τὸ ὄνομά ἐστιν Θερσί, καὶ ἐνέφραξεν τὸ στόμα
 αὐτοῦ, ἵνα μὴ σε λυμάνῃ. μεγάλην θλίψιν ἐκπέφευγας διὰ τὴν πίστιν
 σου, καὶ ὅτι τηλικοῦτο θηρίον ἰδὼν οὐκ ἐδιψύχσας· 5. ὕπαγε οὖν 5
 καὶ ἐξῆγησαι τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ κυρίου τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ, καὶ εἰπέ
 αὐτοῖς ὅτι τὸ θηρίον τοῦτο τύπος ἐστὶν θλίψεως τῆς μελλούσης τῆς
 μεγάλης· ἐὰν οὖν προετοιμάσῃσθε καὶ μετανοήσῃτε ἐξ ὅλης καρδίας
 ὑμῶν πρὸς τὸν κύριον, δυνήσεσθε ἐκφυγεῖν αὐτήν, ἐὰν ἡ καρδία ὑμῶν
 γένηται καθαρὰ καὶ ἄμωμος, καὶ τὰς λοιπὰς τῆς ζωῆς ἡμέρας ὑμῶν
 δουλεύσῃτε τῷ κυρίῳ ἀμέμπτως. ἐπιρίψατε τὰς μερίμνας ὑμῶν ἐπὶ
 τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς κατορθώσει αὐτάς. 6. πιστεύσατε τῷ κυρίῳ, 6

οἱ δίδυμοι, ὅτι πάντα δύναται, καὶ ἀποστρέψαι τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀποστεῖλαι μάστιγας ὑμῖν τοῖς διψύχοις. οὐαὶ τοῖς ἀκούσασιν τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ παρακούσασιν· αἰρετώτερον ἦν αὐτοῖς τὸ μὴ γεννηθῆναι.

- 1 3. Ἠρώτησα αὐτὴν περὶ τῶν τεσσάρων χρωμάτων ὧν ἔλκεν τὸ
θηρίον εἰς τὴν κεφαλὴν. ἡ δὲ ἀποκριθεῖσά μοι λέγει· Πάλιν περι-
εργος εἰ περὶ τοιούτων πραγμάτων. Ναί, φημί, κυρία· γνωρίσόν μοι
2 τί ἐστὶν ταῦτα. 2. Ἄκουε, φησὶν· τὸ μὲν μέλαν οὗτος ὁ κόσμος
3 ἐστίν, ἐν ᾧ κατοικεῖτε· 3. τὸ δὲ πυροειδὲς καὶ αἱματώδες, ὅτι δεῖ
4 τὸν κόσμον τοῦτον δι' αἵματος καὶ πυρὸς ἀπέλλυσθαι· 4. τὸ δὲ
χρυσοῦν μέρος ὑμεῖς ἐστέ οἱ ἐκφυγόντες τὸν κόσμον τοῦτον. ὥσπερ
γὰρ τὸ χρυσίον δοκιμάζεται διὰ τοῦ πυρὸς καὶ εὐχρηστον γίνεται,
οὕτως καὶ ὑμεῖς δοκιμάζεσθε οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῷ. οἱ οὖν μέ-
ναντες καὶ πυρωθέντες ὑπ' αὐτοῦ καθαρισθήσεσθε. ὥσπερ τὸ χρυ-
σίον ἀποβάλλει τὴν σκωρίαν αὐτοῦ, οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀποβαλεῖτε πᾶσαν
λύπην καὶ στενοχωρίαν, καὶ καθαρισθήσεσθε καὶ χρήσιμοι ἔσεσθε εἰς
5 τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου. 5. τὸ δὲ λευκὸν μέρος ὁ αἰὼν ὁ ἐπερχό-
μενός ἐστιν, ἐν ᾧ κατοικήσουσιν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἄσπιλοι
καὶ καθαροὶ ἔσονται οἱ ἐκλελεγμένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον.
6 6. σὺ οὖν μὴ διαλίπῃς λαλῶν εἰς τὰ ὅτα τῶν ἁγίων. ἔχετε καὶ
τὸν τύπον τῆς θλίψεως τῆς ἐρχομένης μεγάλης. ἐὰν δὲ ὑμεῖς θελή-
7 σῃτε, οὐδὲν ἔσται. μνημονεύετε τὰ προγεγραμμένα. 7. ταῦτα εἶπα
ἀπῆλθεν, καὶ οὐκ εἶδον ποίῳ τόπῳ ἀπῆλθεν· ψόφος γὰρ ἐγένετο·
καὶ γὰρ ἐπεστράφην εἰς τὰ ὀπίσω φοβηθεῖς, δοκῶν ὅτι τὸ θηρίον
ἐργεταί.

Ἀποκάλυψις ε'.

- 1 Προσευξαμένου μου ἐν τῷ οἴκῳ καὶ καθίσαντος εἰς τὴν κλίνην
εἰσῆλθεν ἄνθρωπος ἔνδοξος τῇ ὄψει, σχήματι πομηνικῷ, περικείμενος
δέρμα λευκόν, καὶ πήραν ἔχων ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ῥάβδον εἰς τὴν
2 χεῖρα. καὶ ἡσπάσατό με, καὶ γὰρ ἀντησπασάμην αὐτόν. 2. καὶ εὐθύς
παρεκάθισέν μοι καὶ λέγει μοι· Ἀπεστάλην ὑπὸ τοῦ σεμνοτάτου
ἀγγέλου, ἵνα μετὰ σοῦ οἰκήσω τὰς λοιπὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.
3 3. ἔδοξα ἐγὼ ὅτι πάρεστιν ἐκπειράζων με, καὶ λέγω αὐτῷ· Σὺ γὰρ

τίς εἶ; ἐγὼ γάρ, φημί, γινώσκω ὃ παρεδόθην. λέγει μοι· Οὐκ ἐπι-
 γινώσκεις με; Οὐ, φημί. Ἐγώ, φησίν, εἰμι ὁ ποιμὴν ὃ παρεδόθης.
 4. ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἡλλοιώθη ἡ ἰδέα αὐτοῦ, καὶ ἐπέγνων αὐτόν, 4
 ὅτι ἐκεῖνος ἦν ὃ παρεδόθην, καὶ εὐθύς συνεχύθη, καὶ φόβος με
 ἔλαβεν, καὶ ὅλος συνεκόπην ἀπὸ τῆς λύπης, ὅτι οὕτως αὐτῷ ἀπεκρί-
 5
 θην πονηρῶς καὶ ἀφρόνως. 5. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Μὴ συν- 5
 χύνου, ἀλλὰ ἰσχυροποιου ἐν ταῖς ἐντολαῖς μου, αἷς σοι μέλλω ἐν-
 τέλλεσθαι. ἀπεστάλην γάρ, φησίν, ἵνα ἃ εἶδες πρότερον πάντα σοι
 πάλιν δείξω, αὐτὰ τὰ κεφάλαια τὰ ὄντα ὑμῖν σύμφορα. πρῶτον
 πάντων τὰς ἐντολάς μου γράψον καὶ τὰς παραβολάς· τὰ δὲ ἑτέρα
 καθὼς σοι δείξω, οὕτως γράψεις· διὰ τοῦτο, φησίν, ἐντέλλομαι σοι
 πρῶτον γράψαι τὰς ἐντολάς καὶ παραβολάς, ἵνα ὑπὸ χεῖρα ἀναγινώ-
 6
 σκης αὐτάς καὶ δυνηθῇς φυλάξαι αὐτάς. 6. ἔγραψα οὖν τὰς ἐντολάς 6
 καὶ παραβολάς, καθὼς ἐνετείλατό μοι. 7. ἐὰν οὖν ἀκούσαντες αὐτάς 7
 φυλάξῃτε καὶ ἐν αὐταῖς πορευθῇτε καὶ ἐργάσῃσθε αὐτάς ἐν καθαρᾷ
 καρδίᾳ, ἀπολήμψεσθε ἀπὸ τοῦ κυρίου ὅσα ἐπηγγέλματο ὑμῖν· ἐὰν δὲ
 ἀκούσαντες μὴ μετανόησῃτε, ἀλλ' ἔτι προσθῇτε ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,
 ἀπολήμψεσθε παρὰ τοῦ κυρίου τὰ ἐναντία. 8. ταῦτά μοι πάντα οὕτως 8
 γράψαι ὁ ποιμὴν ἐνετείλατο, ὁ ἄγγελος τῆς μετανόας.

Ἐντολὴ α'

Πρῶτον πάντων πίστευσον ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός, ὁ τὰ πάντα 1
 κτίσας καὶ καταρτίσας, καὶ ποιήσας ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὰ 1
 πάντα, καὶ πάντα χωρῶν, μόνος δὲ ἀχώρητος ὢν. 2. πίστευσον οὖν 2
 αὐτῷ καὶ φοβήθῃτι αὐτόν, φοβηθεὶς δὲ ἐγκράτευσαι. ταῦτα φύλασσε
 καὶ ἀποβαλεῖς πᾶσαν πονηρίαν ἀπὸ σεαυτοῦ καὶ ἐνδύσῃ πᾶσαν ἀρε-
 τὴν δικαιοσύνης, καὶ ζήσῃ τῷ θεῷ, ἐὰν φυλάξῃς τὴν ἐντολὴν ταύτην.

Ἐντολὴ β'.

Λέγει μοι· Ἀπλότητα ἔχε καὶ ἄκακος γίνου καὶ ἔσῃ ὡς τὰ 1
 νῆπια τὰ μὴ γινώσκοντα τὴν πονηρίαν τὴν ἀπολλύουσαν τὴν ζωὴν 1
 τῶν ἀνθρώπων. 2. πρῶτον μὲν μηδενὸς καταλάλει, μηδὲ ἡδέως 2
 ἄκουε καταλαλοῦντος· εἰ δὲ μή, καὶ σὺ ὁ ἀκούων ἕνοχος ἔσῃ τῆς
 ἁμαρτίας τοῦ καταλαλοῦντος, ἐὰν πιστεύσῃς τῇ καταλαλίᾳ ἢ ἂν ἀκού-
 10*

σης· πιστεύσας γὰρ καὶ σὺ αὐτὸς ἔξεις κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου. οὕτως
 8 οὖν ἔνοχος ἔσῃ τῆς ἁμαρτίας τοῦ καταλαλοῦντος. 3. πονηρὰ ἢ
 καταλαλιά, ἀκατάστατον δαιμόνιον ἐστίν, μηδέποτε εἰρηνεῦον, ἀλλὰ
 πάντοτε ἐν διχοστασίαις κατοικοῦν. ἀπέχου οὖν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ εὐθη-
 4 νίαν πάντοτε ἔξεις μετὰ πάντων. 4. ἔνδυσαι δὲ τὴν σεμνότητα, ἐν
 ᾗ οὐδὲν πρόσκομμά ἐστιν πονηρόν, ἀλλὰ πάντα ὁμαλὰ καὶ ἱλαρά.
 ἐργάζου τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκ τῶν κόπων σου, ὧν ὁ θεὸς δίδωσίν σοι,
 πᾶσιν ὑστερουμένοις δίδου ἀπλῶς, μὴ διστάζων τίνι δῶς ἢ τίνι μὴ δῶς.
 πᾶσιν δίδου· πᾶσιν γὰρ ὁ θεὸς δίδοσθαι θέλει ἐκ τῶν ἰδίων δωρη-
 5 μάτων. 5. οἱ οὖν λαμβάνοντες ἀποδώσουσιν λόγον τῷ θεῷ, διατὶ ἔλαβον
 καὶ εἰς τί· οἱ μὲν γὰρ λαμβάνοντες θλιβόμενοι οὐ δικασθήσονται, οἱ
 6 δὲ ἐν ὑποκρίσει λαμβάνοντες τίσουσιν δίκην. 6. ὁ οὖν διδοὺς ἀθῶός
 ἐστίν· ὥς γὰρ ἔλαβεν παρὰ τοῦ κυρίου τὴν διακονίαν τελέσαι, ἀπλῶς
 αὐτὴν ἐτέλεσεν, μὴθὲν διακρίνων τίνι δῶ ἢ μὴ δῶ. ἐγένετο οὖν
 ἡ διακονία αὕτη ἀπλῶς τελεσθεῖσα ἔνδοξος παρὰ τῷ θεῷ. ὁ οὖν
 7 οὕτως ἀπλῶς διακονῶν τῷ θεῷ ζήσεται. 7. φύλασσε οὖν τὰς ἐντο-
 λὰς ταύτας, ὥς σοι λελάληκα, ἵνα ἡ μετάνοιά σου καὶ τοῦ οἴκου σου
 ἐν ἀπλότητι εὐρεθῇ, καὶ ἡ καρδιά σου καθαρὰ καὶ ἀμίαντος.

Ἐντολή γ'.

1 Πάλιν μοι λέγει· Ἀλήθειαν ἀγάπα, καὶ πᾶσα ἀλήθεια ἐκ τοῦ
 στόματός σου ἐκπορευέσθω, ἵνα τὸ πνεῦμα, ὃ ὁ θεὸς κατώκησεν ἐν
 τῇ σαρκὶ ταύτῃ, ἀληθὲς εὐρεθῇ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ οὕτως
 δοξασθήσεται ὁ κύριος ὁ ἐν σοὶ κατοικῶν· ὅτι ὁ κύριος ἀληθινὸς ἐν
 2 παντὶ ῥήματι, καὶ οὐδὲν παρ' αὐτῷ ψεῦδος· 2. οἱ οὖν ψευδόμενοι
 ἀθετοῦσι τὸν κύριον καὶ γίνονται ἀποστερηταὶ τοῦ κυρίου, μὴ παρα-
 διδόντες αὐτῷ τὴν παρακαταθήκην ἣν ἔλαβον. ἔλαβον γὰρ παρ'
 αὐτοῦ πνεῦμα ἁψευστον. τοῦτο ἐὰν ψευδὲς ἀποδώσωσιν, ἐμίλανε τὴν
 3 ἐντολὴν τοῦ κυρίου καὶ ἐγένοντο ἀποστερηταί. 3. ταῦτα οὖν ἀκού-
 σας ἐγὼ ἔκλαυσα λίαν. ἰδὼν δὲ με κλαίοντα λέγει· Τί κλαίεις; Ὅτι,
 φημί, κύριε, οὐκ οἶδα εἰ δύναιμι σωθῆναι. Διαιτί; φησίν. Οὐδέπω
 γάρ, φημί, κύριε, ἐν τῇ ἐμῇ ζωῇ ἀληθὲς ἐλάλησα ῥῆμα, ἀλλὰ πάν-
 4 τοτε πανούργως ἐλάλησα μετὰ πάντων, καὶ τὸ ψεῦδός μου ἀληθὲς
 ἐπέδειξα παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις· καὶ οὐδέποτε μοι οὐδεὶς ἀντεῖπεν,

ἀλλ' ἐπιστεύθη τῷ λόγῳ μου. πῶς οὖν, φημί, κύριε, δύναμαι ζῆσαι ταῦτα πράξεις; 4. Σὺ μὲν, φησί, καλῶς καὶ ἀληθῶς φρονεῖς· ἔδει γὰρ σε ὡς Θεοῦ δοῦλον ἐν ἀληθείᾳ πορεύεσθαι καὶ πονηρὰν συνείδησιν μετὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας μὴ κατοικεῖν, μηδὲ λύπην ἐπάγειν τῷ πνεύματι τῷ σεμνῷ καὶ ἀληθεῖ. Οὐδέποτε, φημί, κύριε τοιαῦτα ῥήματα ἀκριβῶς ἤκουσα. 5. Νῦν οὖν, φησὶν, ἀκούεις· φύλασσε αὐτά, ἵνα καὶ τὰ πρότερον ἃ ἐλάλησας ψεύδῃ ἐν ταῖς πραγματείαις σου, τούτων εὐρεθέντων ἀληθινῶν, ἀκρεῖνα πιστὰ γένηται· δύναται γὰρ ἀκρεῖνα πιστὰ γενέσθαι. ἔὰν ταῦτα φυλάξης καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν πᾶσαν ἀλήθειαν λαλήσης, δυνήσῃ σεαυτῷ ζωὴν περιποιήσασθαι. καὶ ὅς ἂν ἀκούσῃ τὴν ἐντολὴν ταύτην καὶ ἀπέχῃται τοῦ πονηροτάτου ψεύσματος, ζήσεται τῷ Θεῷ.

Ἐντολὴ δ'.

1. Ἐντέλλομαι σοι, φησὶν, φυλάσσειν τὴν ἀγγελίαν, καὶ μὴ ἀναβαίνεω σου ἐπὶ τὴν καρδίαν περὶ γυναικὸς ἁλλοτριᾶς ἢ περὶ πορνείας τινὸς ἢ περὶ τοιούτων τινῶν ὁμοιωμάτων πονηρῶν. τοῦτο γὰρ ποιῶν μεγάλην ἁμαρτίαν ἐργάξῃ. τῆς δὲ σῆς μνημονεύων πάντοτε γυναικὸς οὐδέποτε διαμαρτήσεις. 2. ἔὰν γὰρ αὕτη ἢ ἐνθύμησις ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ἀναβῇ, διαμαρτήσεις, καὶ ἔὰν ἔτερά οὕτως πονηρὰ, ἁμαρτίαν ἐργάξῃ· ἢ γὰρ ἐνθύμησις αὕτη Θεοῦ δοῦλον ἁμαρτία μεγάλη ἐστίν· ἔὰν δὲ τις ἐργάσῃται τὸ ἔργον τὸ πονηρὸν τοῦτο, θάνατον ἑαυτῷ καταργάζεται. 3. βλέπε οὖν σύ· ἀπέχου ἀπὸ τῆς ἐνθυμῆσεως ταύτης· ὅπου γὰρ σεμνότης κατοικεῖ, ἐκεῖ ἀνομία οὐκ ὀφείλει ἀναβαίνειν ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς δικαίου. 4. λέγω αὐτῷ· Κύριε, ἐπὶ τρεψὼν μοι ὀλίγα ἐπερωτήσαι σε. Λέγε, φησὶν. Κύριε, φημί, εἰ γυναικὰ ἔχῃ τις πιστὴν ἐν κυρίῳ καὶ ταύτην εὖρη ἐν μοιχείᾳ τινί, ἄρα ἁμαρτάνει ὁ ἀνὴρ συνζῶν μετ' αὐτῆς; 5. Ἄχρη τῆς ἀγνοίας, φησὶν, οὐχ ἁμαρτάνει· ἔὰν δὲ γυνὴ ὁ ἀνὴρ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς, καὶ μὴ μετανόησιν ἢ γυνή, ἀλλ' ἐπιμένῃ τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ συνζῇ ὁ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς, ἔνοχος γίνεται τῆς ἁμαρτίας αὐτῆς καὶ κοινωνὸς τῆς μοιχείας αὐτῆς. 6. Τί οὖν, φημί, κύριε, ποιήσῃ ὁ ἀνὴρ, ἔὰν ἐπιμένῃ τῷ πάθει τούτῳ ἢ γυνή; Ἀπολυσάτω, φησὶν, αὐτήν, καὶ ὁ

- ἄνθρωπος ἐφ' ἑαυτῷ μενέτω· ἐὰν δὲ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα ἐτέραν γα-
 7 μῆσῃ, καὶ αὐτὸς μοιχᾷται. 7. Ἐὰν οὖν, φημί, κύριε μετὰ τὸ ἀπο-
 λυθῆναι τὴν γυναῖκα μετανοήσῃ ἢ γυνὴ καὶ θελήσῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτῆς
 8 ἄνδρα ὑποστρέψαι, οὐ παραδεχθήσεται; 8. Καὶ μὴν, φησὶν, ἐὰν μὴ
 παραδέξῃται αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος, ἁμαρτάνει καὶ μεγάλην ἁμαρτίαν ἑαυτῷ
 ἐπισπᾷται, ἀλλὰ δεῖ παραδεχθῆναι τὸν ἡμαρτηκότα καὶ μετανοοῦντα·
 μὴ ἐπὶ πολὺν δέ· τοῖς γὰρ δούλοις τοῦ Θεοῦ μετάνοιά ἐστιν μία.
 διὰ τὴν μετάνοιαν οὖν οὐκ ὀφείλει γαμεῖν ὁ ἄνθρωπος. αὕτη ἡ πρᾶξις
 9 ἐπὶ γυναικὶ καὶ ἀνδρὶ κεῖται. 9. οὐ μόνον, φησὶν, μοιχεύει ἐστίν, ἐὰν
 τις τὴν σάρκα αὐτοῦ μίανῃ, ἀλλὰ καὶ ὅς ἂν τὰ ὁμοιώματα ποιῇ τοῖς
 ἔθνεσιν, μοιχᾷται. ὥστε καὶ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἔργοις ἐὰν ἐμμένῃ τις
 καὶ μὴ μετανοῇ, ἀπέχου ἀπ' αὐτοῦ καὶ μὴ συνζήθῃ αὐτῷ· εἰ δὲ μὴ,
 10 καὶ σὺ μέτοχος εἶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. 10. διὰ τοῦτο προσετάρχη
 ὑμῖν ἐφ' ἑαυτοῖς μένειν, εἴτε ἄνθρωπος εἴτε γυνή· θύναται γὰρ ἐν τοῖς
 11 τοιοῦτοις μετάνοια εἶναι. 11. ἐγὼ οὖν, φησὶν, οὐ δίδωμι ἀφορμὴν
 ἵνα αὕτη ἡ πρᾶξις οὕτως συντελεῖται, ἀλλὰ εἰς τὸ μηκέτι ἁμαρτάνειν
 τὸν ἡμαρτηκότα. περὶ δὲ τῆς προτέρας ἁμαρτίας αὐτοῦ ἔστιν ὁ
 θυνάμενος ἴσασιν δοῦναι· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ ἔχων πάντων τὴν ἐξουσίαν.
 1 2. Ἠρώτησα αὐτὸν πάλιν λέγων· Ἐπεὶ ὁ κύριος ἄξιόν με ἡγή-
 σατο ἵνα μετ' ἐμοῦ πάντοτε κατοικῇς, ὅλγα μου δῆματα ἔτι ἀνάσχου,
 ἐπεὶ οὐ συνίω οὐδέν, καὶ ἡ καρδία μου πεπώρωται ἀπὸ τῶν προτέ-
 ρων μου πράξεων· συνέτισόν με, ὅτι λίαν ἄφρων εἰμὶ καὶ ὅλως οὐθὲν
 2 νοῶ. 2. ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Ἐγώ, φησὶν, ἐπὶ τῆς μετανόιας εἰμὶ
 καὶ πᾶσιν τοῖς μετανοοῦσιν σύνεσιν δίδωμι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι, φησὶν,
 αὐτὸ τοῦτο τὸ μετανοῆσαι σύνεσιν εἶναι; τὸ μετανοῆσαι, φησὶν,
 σύνεσις ἐστίν μεγάλη. συνίει γὰρ ὁ ἁμαρτήσας ὅτι πεποίηκεν τὸ
 πονηρὸν ἐμπροσθεν τοῦ κυρίου, καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
 ἢ πρᾶξις ἣν ἔπραξεν, καὶ μετανοεῖ καὶ οὐκέτι ἐργάζεται τὸ πονηρὸν,
 ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν πολυτελῶς ἐργάζεται, καὶ ταπεινοῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
 καὶ βασανίζει, ὅτι ἡμαρτεν. βλέπεις οὖν ὅτι ἡ μετάνοια σύνεσις ἐστίν
 3 μεγάλη. 3. Διὰ τοῦτο οὖν, φημί, κύριε, ἐξακριβάζομαι παρὰ σοῦ
 πάντα· πρῶτον μὲν ὅτι ἁμαρτωλὸς εἰμι, ἵνα γινῶ ποῖα ἔργα ἐργα-
 ζόμενος ζήσομαι, ὅτι πολλαὶ μοι εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι καὶ ποικίλαι.
 4 4. Ζήσῃ, φησὶν, ἐὰν τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς καὶ πορευθῇς

ἐν αὐταῖς· καὶ ὃς ἂν ἀκούσας τὰς ἐντολὰς ταύτας φυλάξῃ, ζήσεται τῷ θεῷ.

3. Ἔτι, φημί, κύριε, προσθήσω τοῦ ἐπερωτήσαι. Λέγε, φησὶν· 1
 Ἦκουσα, φημί, κύριε, παρὰ τινων διδασκάλων, ὅτι ἐτέρα μετάνοια οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐκείνη, ὅτε εἰς ὕδωρ κατέβημεν καὶ ἐλάβομεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ἡμῶν τῶν προτέρων. 2. λέγει μοι· Καλῶς ἠκούσας· 2
 οὕτω γὰρ ἔχει. ἔδει γὰρ τὸν εἰληφότα ἄφεσιν ἁμαρτιῶν μηκέτι ἁμαρτάνειν, ἀλλ' ἐν ἀγνείᾳ κατοικεῖν. 3. ἐπεὶ δὲ πάντα ἐξακριβάζῃ, 3
 καὶ τοῦτό σοι δηλώσω, μὴ διδοὺς ἀφορμὴν τοῖς μέλλουσι πιστεῦναι ἢ τοῖς νῦν πιστεῦσασιν εἰς τὸν κύριον. οἱ γὰρ νῦν πιστεῦσαντες ἢ μέλλοντες πιστεῦναι μετάνοιαν ἁμαρτιῶν οὐκ ἔχουσιν, ἄφεσιν δὲ ἔχουσι τῶν προτέρων ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 4. τοῖς οὖν κληθεῖσι πρὸ τούτων 4
 τῶν ἡμερῶν ἔθνηκεν ὁ κύριος μετάνοιαν. καρδιογνώστης γὰρ ὢν ὁ κύριος, καὶ πάντα προγινώσκων, ἔγνω τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πολυπλοκίαν τοῦ διαβόλου, ὅτι ποιήσει τι κακὸν τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ καὶ πονηρεῖσεται εἰς αὐτούς· 5. πολὺσπλαγχνος οὖν ὢν ὁ 5
 κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπὶ τὴν ποιήσιν αὐτοῦ καὶ ἔθνηκεν τὴν μετάνοιαν ταύτην, καὶ ἐμοὶ ἢ ἐξουσία τῆς μετανόιας ταύτης ἐδόθη. 6. ἀλλὰ ἐγὼ σοι λέγω, φησί· μετὰ τὴν κλήσιν ἐκείνην τὴν μεγάλην 6
 καὶ σεμνὴν ἔαν τις ἐκπειρασθεῖς ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἁμαρτήσῃ, μίαν μετάνοιαν ἔχει. ἔαν δὲ ὑπὸ χεῖρα ἁμαρτάνῃ καὶ μετανόησῃ, ἀσύμφορόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τοιούτῳ· δυσκόλως γὰρ ζήσεται. 7. λέγω 7
 αὐτῷ· Ἐξωποιοήθην ταῦτα παρὰ σοῦ ἀκούσας οὕτως ἀκριβῶς· οἶδα γὰρ ὅτι, ἔαν μηκέτι προσθήσω ταῖς ἁμαρτίαις μου, σωθήσομαι. Σωθήσῃ, φησὶν, καὶ πάντες ὅσοι ἔαν ταῦτα ποιήσωσιν.

4. Ἠρώτησα αὐτὸν πάλιν λέγων· Κύριε, ἐπεὶ ἅπαξ ἀνέχη μου, 1
 ἔτι μοι καὶ τοῦτο δῆλωσον. Λέγε, φησὶν· Ἐὰν γυνή, φημί, κύριε, ἢ πάλιν ἀνὴρ τις κοιμηθῇ, καὶ γαμήσῃ τις ἐξ αὐτῶν, μήτι ἁμαρτάνει ὁ γαμῶν; 2. Οὐχ ἁμαρτάνει, φησὶν· ἔαν δὲ ἐφ' ἐαυτῷ μένῃ τις, 2
 περισσοτέραν ἐαυτῷ τιμὴν καὶ μεγάλην δόξαν περιποιεῖται πρὸς τὸν κύριον· ἔαν δὲ καὶ γαμήσῃ, οὐχ ἁμαρτάνει. 3. τήρει οὖν τὴν ἀγνείαν 3
 καὶ τὴν σεμνότητα, καὶ ζήσῃ τῷ θεῷ. ταῦτά σοι ὅσα λαλῶ ἢ καὶ μέλλω λαλεῖν, φύλασσε ἀπὸ τοῦ νῦν, ἀφ' ἧς μοι παρεδόθης ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου κατοικήσω. 4. τοῖς δὲ προτέροις σου παρα- 4

πτώμασιν ἄφεις ἔσται, ἐὰν τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς. καὶ πᾶσι δὲ ἄφεις ἔσται, ἐὰν τὰς ἐντολάς μου ταύτας φυλάξωσι καὶ πορευθῶσιν ἐν τῇ ἀγνότητι ταύτῃ.

Ἐντολὴ ε'.

- 1 1. Μακρόθυμος, φησί, γίνου καὶ συνετός, καὶ πάντων τῶν πονη-
- 2 ρῶν ἔργων κατακυριεύσεις καὶ ἐργάσῃ πᾶσαν δικαιοσύνην. 2. ἐὰν
- γὰρ μακρόθυμος ἔσῃ, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κατοικοῦν ἐν σοὶ καθα-
- ρὸν ἔσται, μὴ ἐπισκοτούμενον ὑπὸ ἐτέρου πονηροῦ πνεύματος, ἀλλ'
- ἐν εὐρυχώρῳ κατοικοῦν ἀγαλλιᾶσεται καὶ εὐφρανθήσεται μετὰ τοῦ
- σκεύους ἐν ᾧ κατοικεῖ, καὶ λειτουργήσῃ τῷ θεῷ ἐν ἰλαρότητι, ἔχον
- 3 τὴν εὐθηνίαν ἐν ἑαυτῷ. 3. ἐὰν δὲ ὀξυχολία τις προσέλθῃ, εὐθὺς
- τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τρυφερόν ὄν, στενοχωρεῖται, μὴ ἔχον τὸν τόπον
- καθαρόν, καὶ ζητεῖ ἀποστῆναι ἐκ τοῦ τόπου· πνίγεται γὰρ ὑπὸ τοῦ
- πονηροῦ πνεύματος, μὴ ἔχον τόπον λειτουργῆσαι τῷ κυρίῳ καθὼς
- βούλεται, μαινόμενον ὑπὸ τῆς ὀξυχολίας. ἐν γὰρ τῇ μακροθυμίᾳ ὁ
- 4 κύριος κατοικεῖ, ἐν δὲ τῇ ὀξυχολίᾳ ὁ διάβολος. 4. ἀμφοτέρω οὖν τὰ
- πνεύματα ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατοικοῦντα, ἀσύμφορόν ἐστιν καὶ πονηρόν τῷ
- 5 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν. 5. ἐὰν γὰρ λαβὼν ἀψινθίου
- μικρὸν λίαν εἰς κεράμιον μέλιτος ἐπιχέῃς, οὐχὶ ὅλον τὸ μέλι ἀφα-
- νίσσεται, καὶ τοσοῦτον μέλι ὑπὸ τοῦ ἐλαχίστου ἀψινθίου ἀπόλλυται
- καὶ ἀπόλλυσι τὴν γλυκύτητα τοῦ μέλιτος, καὶ οὐκέτι τὴν αὐτὴν χάριν
- ἔχει παρὰ τῷ δεσπότη, ὅτι ἐπικράνθη καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἀπώ-
- λεσεν; ἐὰν δὲ εἰς τὸ μέλι μὴ βληθῇ τὸ ἀψινθιον, γλυκὺ εὐρίσκεται
- 6 τὸ μέλι καὶ εὐχρηστον γίνεται τῷ δεσπότη αὐτοῦ. 6. βλέπεις οὖν
- ὅτι ἡ μακροθυμία γλυκυτάτη ἐστὶν ὑπὲρ τὸ μέλι καὶ εὐχρηστός ἐστι
- τῷ κυρίῳ, καὶ ἐν αὐτῇ κατοικεῖ. ἡ δὲ ὀξυχολία πικρὰ καὶ ἄχρηστός
- ἐστίν. ἐὰν οὖν μιγῇ ἡ ὀξυχολία τῇ μακροθυμίᾳ, μαινεται ἡ μακρο-
- 7 θυμία, καὶ οὐκ ἔστιν εὐχρηστος τῷ θεῷ ἡ ἔντευξις αὐτῆς. 7. Ἥθε-
- λον, φημί, κύριε, γινῶναι τὴν ἐνέργειαν τῆς ὀξυχολίας, ἵνα φυλάξωμαι
- ἀπ' αὐτῆς. Καὶ μήν, φησίν, ἐὰν μὴ φυλάξῃ ἀπ' αὐτῆς σὺ καὶ ὁ
- οἶκός σου, ἀπώλεσάς σου τὴν πᾶσαν ἐλπίδα. ἀλλὰ φύλαξαι ἀπ'
- αὐτῆς· ἐγὼ γὰρ μετὰ σοῦ εἰμί. καὶ πάντες δὲ ἀφέξονται ἀπ' αὐτῆς,
- ὅσοι ἂν μετανοήσωσιν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῶν· μετ' αὐτῶν γὰρ

ἔσομαι καὶ συντηρήσω αὐτούς· ἐδικαιώθησαν γὰρ πάντες ὑπὸ τοῦ σεμνοτάτου ἀγγέλου.

2. Ἄκουε νῦν, φησί, τὴν ἐνέργειαν τῆς ὀξύχολας, πῶς πονηρά 1
 ἔστι, καὶ πῶς τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ καταστρέφει τῇ ἐαυτῆς ἐνε-
 γείᾳ, καὶ πῶς ἀποπλανᾷ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης. οὐκ ἀποπλανᾷ
 δὲ τοὺς πλήρεις ὄντας ἐν τῇ πίστει, οὐδὲ ἐνεργῆσαι δύναται εἰς αὐ-
 τοὺς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου μετ' αὐτῶν ἔστιν· ἀποπλανᾷ δὲ τοὺς
 ἀποκένους καὶ διψύχους ὄντας. 2. ὅταν γὰρ ἴδῃ τοὺς τοιούτους ἀν- 2
 θρώπους εὐσταθοῦντας, παρεμβάλλει ἑαυτὴν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀν-
 θρώπου ἐκείνου, καὶ ἐκ τοῦ μηδενὸς ἢ γυνῇ ἢ ὁ ἀνὴρ ἐν πικρίᾳ
 γίνεται ἔνεκεν βιωτικῶν πραγμάτων, ἢ περὶ ἐδεσμάτων ἢ μικρολογίας
 τινός, ἢ περὶ φίλου τινός, ἢ περὶ δόσεως ἢ λήψεως, ἢ περὶ τοιούτων
 μωρῶν πραγμάτων. ταῦτα γὰρ πάντα μωρὰ ἔστι καὶ κενὰ καὶ ἀσύμ-
 φορα τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ. 3. ἡ δὲ μακροθυμία μεγάλη ἔστι καὶ 3
 ὀχυρά, καὶ ἰσχυρὰν δύναμιν ἔχουσα καὶ στιβαράν, καὶ εὐθηνουμένην
 ἐν πλατυσμῷ μεγάλῳ, ἱλαρά, ἀγαλλιωμένη, ἀμέριμνος οὖσα, δοξάζουσα
 τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, μηδὲν ἐν ἑαυτῇ ἔχουσα πικρόν, παρα-
 μένουσα διὰ παντὸς πραεῖα καὶ ἡσύχιος. αὕτη οὖν ἡ μακροθυμία
 κατοικεῖ μετὰ τῶν τὴν πίστιν ἔχόντων ὁλόκληρον. 4. ἡ δὲ ὀξύχολια 4
 πρῶτον μὲν μωρὰ ἔστιν, ἐλαφρά τε καὶ ἄφρων. εἴτα ἐκ τῆς ἀφρο-
 σύνης γίνεται πικρία, ἐκ δὲ τῆς πικρίας θυμός, ἐκ δὲ τοῦ θυμοῦ
 ὀργή, ἐκ δὲ τῆς ὀργῆς μῆνις· εἴτα ἡ μῆνις αὕτη ἐκ τοσούτων κακῶν
 συνισταμένη γίνεται ἁμαρτία μεγάλη καὶ ἀνίατος. 5. ὅταν γὰρ ταῦτα 5
 τὰ πνεύματα ἐν ἐνὶ ἀγγέλῳ κατοικῇ, οὗ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 κατοικεῖ, οὐ χωρεῖ τὸ ἄγος ἐκεῖνο, ἀλλ' ὑπερπλεονάζει. 6. τὸ τρυ- 6
 φερὸν οὖν πνεῦμα, μὴ ἔχον συνήθειαν μετὰ πονηροῦ πνεύματος κατ-
 οικεῖν μηδὲ μετὰ σκληρότητος, ἀποχωρεῖ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
 τοιοῦτου καὶ ζητεῖ κατοικεῖν μετὰ πρᾶότητος καὶ ἡσύχιας. 7. εἴτα 7
 ὅταν ἀποστῇ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου οὗ κατοικεῖ, γίνεται ὁ ἀν-
 θρώπος ἐκεῖνος κενὸς ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ δικαίου, καὶ λοιπὸν
 πεπληρωμένος τοῖς πνεύμασι τοῖς πονηροῖς ἀκαταστατεῖ ἐν πάσῃ
 πράξει αὐτοῦ, περισπώμενος ᾧδε ἡκείτῃ ἀπὸ τῶν πνευμάτων τῶν
 πονηρῶν, καὶ ὅλως ἀποτυφλοῦται ἀπὸ τῆς διανοίας τῆς ἀγαθῆς.
 οὕτως οὖν συμβαίνει πᾶσι τοῖς ὀξύχολοις. 8. ἀπέχου οὖν ἀπὸ τῆς 8

ὀξύχολίας, τοῦ πονηροτάτου πνεύματος· ἐνδύσαι δὲ τὴν μακροθυμίαν καὶ ἀντίστα τῇ ὀξύχολίᾳ καὶ τῇ πικρίᾳ, καὶ ἔσῃ εὐρισκόμενος μετὰ τῆς σεμνότητος τῆς ἡγαπημένης ὑπὸ τοῦ κυρίου. βλέπε οὖν μήποτε παρενθυμηθῇς τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἐὰν γὰρ ταύτης τῆς ἐντολῆς κυριεύσης, καὶ τὰς λοιπὰς ἐντολὰς δυνήσῃ φυλάξαι, ὥς σοι μέλλω ἐντέλλεσθαι. Ἰσχυε οὖν ἐν αὐταῖς καὶ ἐνδυναμοῦ, καὶ πάντες ἐνδυναμούσθωσαν ὅσοι ἐὰν θέλωσιν ἐν αὐταῖς πορεύεσθαι.

Ἐντολὴ ζ'.

- 1 1. Ἐνετείλάμην σοι, φησὶν, ἐν τῇ πρώτῃ ἐντολῇ ἵνα φυλάξῃς
τὴν πίστιν καὶ τὸν φόβον καὶ τὴν ἐγκράτειαν. Ναί, φημί, κύριε.
Ἀλλὰ νῦν θέλω σοι, φησὶν, δηλώσαι καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ἵνα
νοήσῃς τίς αὐτῶν τίνα δύναμιν ἔχει καὶ ἐνέργειαν. διπλαῖ γάρ εἰσιν
2 αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν· κεῖνται οὖν ἐπὶ δικαίῳ καὶ ἀδίκῳ. 2. σὺ οὖν
πίστευε τῷ δικαίῳ, τῷ δὲ ἀδίκῳ μὴ πιστεύσης· τὸ γὰρ δίκαιον ὁρ-
3 θῇν ὁδὸν ἔχει, τὸ δὲ ἄδικον στρεβλήν. ἀλλὰ σὺ τῇ ὁρθῇ ὁδῷ πο-
4 ρεύου καὶ ὁμαλῇ, τὴν δὲ στρεβλὴν ἔκλεισον. 3. ἡ γὰρ στρεβλὴ ὁδὸς
τρίβους οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἀνοδίας καὶ προσκόμματα πολλὰ, καὶ τραχεῖά
ἐστι καὶ ἀκανθώδης. βλαβερά οὖν ἐστὶ τοῖς ἐν αὐτῇ πορευομένοις.
4 4. οἱ δὲ τῇ ὁρθῇ ὁδῷ πορευόμενοι ὁμαλῶς περιπατοῦσι καὶ ἀπρο-
5 σκόπως· οὔτε γὰρ τραχεῖά ἐστιν οὔτε ἀκανθώδης. βλέπεις οὖν ὅτι
5 συμφορώτερόν ἐστι ταύτῃ τῇ ὁδῷ πορεύεσθαι. 5. Ἀρέσκει μοι, φημί,
κύριε, ταύτῃ τῇ ὁδῷ πορεύεσθαι. Πορεύσῃ, φησὶ, καὶ ὃς ἂν ἐξ ὅλης
καρδίας ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, πορεύεται ἐν αὐτῇ.

- 1 2. Ἄκουε νῦν, φησὶ, περὶ τῆς πίστεως. δύο εἰσὶν ἄγγελοι μετὰ
2 τοῦ ἀνθρώπου, εἷς τῆς δικαιοσύνης καὶ εἷς τῆς πονηρίας. 2. Πῶς
οὖν, φημί, κύριε, γινώσκωμαι τὰς αὐτῶν ἐνεργείας, ὅτι ἄμφοτεροι ἄγγε-
3 λοι μετ' ἐμοῦ κατοικοῦσιν; 3. Ἄκουε, φησὶ, καὶ σύνιε. ὁ μὲν τῆς
δικαιοσύνης ἄγγελος τρυφερός ἐστι καὶ αἰσχυνηγρός καὶ πραῦς καὶ
ἡσύχιος. ὅταν οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ἀναβῇ, εὐθὺς λαλεῖ
μετὰ σοῦ περὶ δικαιοσύνης, περὶ ἀγνείας, περὶ σεμνότητος καὶ περὶ
αὐταρκείας καὶ περὶ παντός ἔργου δικαίου καὶ περὶ πάσης ἀρετῆς ἐν-
δόξου. ταῦτα πάντα ὅταν εἰς τὴν καρδίαν σου ἀναβῇ, γίνωσκε ὅτι
ὁ ἄγγελος τῆς δικαιοσύνης μετὰ σοῦ ἐστί. ταῦτα οὖν ἐστὶ τὰ ἔργα

τοῦ ἀγγέλου τῆς δικαιοσύνης. τούτῳ οὖν πίστευε καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. 4. ὅρα οὖν καὶ τοῦ ἀγγέλου τῆς πονηρίας τὰ ἔργα. πρῶτον 4 πάντων ὀξύχολός ἐστι καὶ πικρός καὶ ἄφρων, καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά, καταστρέφοντα τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ· ὅταν οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ἀναβῇ, γινῶθι αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ. 5. Πῶς, 5 φημί, κύριε, νοήσω αὐτόν, οὐκ ἐπίσταμαι. Ἄκουε, φησὶν. ὅταν ὀξύχολία σοὶ τις προσπέσῃ ἢ πικρία, γίνωσκε ὅτι αὐτός ἐστιν ἐν σοί· εἴτα ἐπιθυμία πράξῃσιν πολλῶν καὶ πολυτέλεια ἐδεσμάτων πολλῶν καὶ μεθυσμάτων καὶ κραιπαλῶν πολλῶν καὶ ποικίλων τρυφῶν καὶ οὐ δεόντων, καὶ ἐπιθυμία γυναικῶν καὶ πλεονεξία καὶ ὑπερηφανία πολλή τις καὶ ἀλαζονεία, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσιά ἐστι καὶ ὅμοια. ταῦτα οὖν ὅταν ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ἀναβῇ, γίνωσκε ὅτι ὁ ἄγγελος τῆς πονηρίας ἐστὶν ἐν σοί. 6. σὺ οὖν ἐπιγινούς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπόστα ἀπὸ 6 αὐτοῦ καὶ μὴδὲν αὐτῷ πίστευε, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά εἰσι καὶ ἀσύμφορα τοῖς δούλοις τοῦ Θεοῦ. ἔχεις οὖν ἀμφοτέρων τῶν ἀγγέλων τὰς ἐργασίας· σύνιε αὐτάς καὶ πίστευε τῷ ἀγγέλῳ τῆς δικαιοσύνης· 7. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀγγέλου τῆς πονηρίας ἀπόστηθι, ὅτι ἡ διδαχὴ αὐτοῦ 7 πονηρά ἐστι παντὶ ἔργῳ· ἐὰν γὰρ ἢ τις πιστότατος ἀνὴρ, καὶ ἡ ἐνθύμησις τοῦ ἀγγέλου τούτου ἀναβῇ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, δεῖ τὸν ἄνδρα ἐκείνῳ ἢ τὴν γυναῖκα ἐξαμαρτῆσαι τι. 8. ἐὰν δὲ πάλιν 8 πονηρότατός τις ἢ ἀνὴρ ἢ γυνή, καὶ ἀναβῇ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ τὰ ἔργα τοῦ ἀγγέλου τῆς δικαιοσύνης, ἐξ ἀνάγκης δεῖ αὐτὸν ἀγαθόν τι ποιῆσαι. 9. βλέπεις οὖν, φησὶν, ὅτι καλόν ἐστι τῷ ἀγγέλῳ τῆς δι- 9 καιοσύνης ἀκολουθεῖν, τῷ δὲ ἀγγέλῳ τῆς πονηρίας ἀποτάξασθαι. 10. τὰ μὲν περὶ τῆς πίστεως αὕτη ἡ ἐντολὴ δηλοῖ, ἵνα τοῖς ἔργοις 10 τοῦ ἀγγέλου τῆς δικαιοσύνης πιστεύσῃς, καὶ ἐργασάμενος αὐτὰ ζήσῃ τῷ Θεῷ. πίστευε δὲ ὅτι τὰ ἔργα τοῦ ἀγγέλου τῆς πονηρίας χαλεπὰ ἐστὶ· μὴ ἐργαζόμενος οὖν αὐτὰ ζήσῃ τῷ Θεῷ.

Ἐντολὴ ζ'.

Φοβήθητι, φησί, τὸν κύριον καὶ φύλασσε τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· 1 φυλάσσων οὖν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἔσῃ δυνατός ἐν πάσῃ πράξει, καὶ ἡ πρᾶξις σου ἀσύγκριτος ἔσται. φοβούμενος γὰρ τὸν κύριον πάντα καλῶς ἐργάσῃ· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ φόβος ὃν δεῖ σε φοβηθῆναι, καὶ σω-

- 2 θήσῃ. 2. τὸν δὲ διάβολον μὴ φοβηθῆς· φοβούμενος γὰρ τὸν κύριον κατακυριεύσεις τοῦ διαβόλου, ὅτι δύναμις ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ἐν ᾧ δὲ δύναμις οὐκ ἔστιν, οὐδὲ φόβος· ἐν ᾧ δὲ δύναμις ἡ ξνδοξος, καὶ φόβος ἐν αὐτῷ. πᾶς γὰρ ὁ δύναμιν ἔχων φόβον ἔχει· ὁ δὲ μὴ ἔχων
- 3 δύναμιν ὑπὸ πάντων καταφρονεῖται. 3. φοβήθητι δὲ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, ὅτι πονηρὰ ἐστὶ. φοβούμενος οὖν τὸν κύριον φοβηθήσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου καὶ οὐκ ἐργάσῃ αὐτά, ἀλλ' ἀφέξῃ ἀπ' αὐτῶν.
- 4 4. δισσοὶ οὖν εἰσὶν οἱ φόβοι· ἕαν γὰρ θέλῃς τὸ πονηρὸν ἐργάσασθαι, φοβοῦ τὸν κύριον καὶ οὐκ ἐργάσῃ αὐτό· ἕαν δὲ θέλῃς πάλιν τὸ ἀγαθὸν ἐργάσασθαι, φοβοῦ τὸν κύριον καὶ ἐργάσῃ αὐτό. ὥστε ὁ φόβος τοῦ κυρίου ἰσχυρὸς ἐστὶ καὶ μέγας καὶ ξνδοξος. φοβήθητι οὖν τὸν κύριον, καὶ ζήσῃ αὐτῷ· καὶ ὅσοι ἂν φοβηθῶσιν αὐτὸν τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ζήσονται τῷ θεῷ. 5. Διαιτί, φημί, κύριε, εἰπας περὶ τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· Ζήσονται τῷ θεῷ; Ὅτι, φησὶν, πᾶσα ἡ κτίσις φοβεῖται τὸν κύριον, τὰς δὲ ἐντολὰς αὐτοῦ οὐ φυλάσσει. τῶν οὖν φοβουμένων αὐτὸν καὶ φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐκείνων ἡ ζωὴ ἐστὶ παρὰ τῷ θεῷ· τῶν δὲ μὴ φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, οὐδὲ ζωὴ ἐν αὐτοῖς.

Ἐντολὴ ἡ'.

- 1 Εἰπόν σοι, φησὶν, ὅτι τὰ κτίσματα τοῦ θεοῦ διπλᾶ ἐστί· καὶ γὰρ ἡ ἐγκράτεια διπλῇ ἐστίν. ἐπὶ τινων γὰρ δεῖ ἐγκρατεῦσθαι, ἐπὶ
- 2 τινων δὲ οὐ δεῖ. 2. Γινώρισόν μοι, φημί, κύριε, ἐπὶ τίνων δεῖ ἐγκρατεῦσθαι, ἐπὶ τίνων δὲ οὐ δεῖ. Ἄκουε, φησί. τὸ πονηρὸν ἐγκρατεῦσαι καὶ μὴ ποιεῖ αὐτό· τὸ δὲ ἀγαθὸν μὴ ἐγκρατεῦσαι, ἀλλὰ ποιεῖ αὐτό. [ἕαν γὰρ ἐγκρατεύσῃ τὸ ἀγαθὸν μὴ ποιεῖν, ἀμαρτίαν μεγάλην ἐργάξῃ] ἕαν δὲ ἐγκρατεύσῃ τὸ πονηρὸν μὴ ποιεῖν, δικαιοσύνην μεγάλην ἐργάξῃ. ἐγκρατεῦσαι οὖν ἀπὸ πονηρίας πάσης ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθόν.
- 3 3. Ποταπαί, φημί, κύριε, εἰσὶν αἱ πονηρίαι ἀπ' ἧν δεῖ με ἐγκρατεῦσθαι; Ἄκουε, φησὶν· ἀπὸ μοιχείας καὶ πορνείας, ἀπὸ μεθύσματος ἀνομίας, ἀπὸ τρυφῆς πονηρᾶς, ἀπὸ ἐδεσμάτων πολλῶν καὶ πολυτελείας πλούτου καὶ καυχήσεως καὶ ὑψηλοφροσύνης καὶ ὑπερηφανίας, καὶ ἀπὸ ψεύσματος καὶ καταλαλιᾶς καὶ ὑποκρίσεως, μνησικακίας καὶ πά-
- 4 σης βλασφημίας. 4. ταῦτα τὰ ἔργα πάντων πονηροτάτα εἰσὶν ἐν τῇ

ζωῇ τῶν ἀνθρώπων. ἀπὸ τούτων οὖν τῶν ἔργων δεῖ ἐγκρατεῦσθαι τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ μὴ ἐγκρατευόμενος ἀπὸ τούτων οὐ δύναται ζῆσαι τῷ Θεῷ. ἄκουε οὖν καὶ τὰ ἀκόλουθα τούτων. 5
 5. Ἐπεὶ γάρ, φημί, κύριε, πονηρὰ ἔργα ἐστί; Καὶ γε πολλά, φησὶν, ἔστιν ἀφ' ὧν δεῖ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ἐγκρατεῦσθαι· κλέμματα, ψευδοδοξασμοί, ἀποστερησεις, ψευδομαρτυρία, πλεονεξία, ἐπιθυμία πονηρὰ, ἀπάτη, κενοδοξία, ἀλαζονεία, καὶ ὅσα τούτοις ὅμοιά εἰσιν. 6
 6. οὐ δοκεῖ σοι ταῦτα πονηρὰ εἶναι, καὶ λαν πονηρὰ τοῖς δούλοις τοῦ Θεοῦ; τούτων πάντων δεῖ ἐγκρατεῦσθαι τὸν δουλεύοντα τῷ Θεῷ. ἐγκρατεῦσαι οὖν ἀπὸ πάντων τούτων, ἵνα ζήσῃ τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγραφήσῃ μετὰ τῶν ἐγκρατευομένων αὐτά. ὧν μὲν οὖν δεῖ σε ἐγκρατεῦσθαι, ταῦτά ἐστιν. 7
 7. ἃ δὲ δεῖ σε μὴ ἐγκρατεῦσθαι, φησὶν, ἀλλὰ ποιεῖν, ἄκουε. τὸ ἀγαθὸν μὴ ἐγκρατεύου, ἀλλὰ ποιεῖ αὐτό. 8. Καὶ τῶν ἀγαθῶν μοι, φημί, κύριε, δῆλωςον τὴν δύναμιν, ἵνα πορευθῶ ἐν αὐτοῖς καὶ δουλεύσω αὐτοῖς, ἵνα ἐργασάμενος αὐτὰ δινηθῶ σωθῆναι. Ἄκουε, φησὶ, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ ἔργα, ἃ σε δεῖ ἐργάζεσθαι καὶ μὴ ἐγκρατεῦσθαι. 9. πρῶτον πάντων πίστις, φόβος κυρίου, ἀγάπη, δμόνοια, 9
 9. ῥήματα δικαιοσύνης, ἀλήθεια, ὑπομονή· τούτων ἀγαθώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἀνθρώπων. ταῦτα ἔάν τις φυλάσῃ καὶ μὴ ἐγκρατεύηται ἀπ' αὐτῶν, μακάριος γίνεταί ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. 10. εἰτα τούτων τὰ ἀκόλουθα ἄκουσον· χήραις ὑπηρετεῖν, 10
 10. ὀρφανούς καὶ ὑστερουμένους ἐπισκέπτεσθαι, ἐξ ἀναγκῶν λυτρωῦσθαι τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ, φιλόξενον εἶναι (ἐν γὰρ τῇ φιλοξενίᾳ εὐρίσκεται ἀγαθοπολῆσις ποτε), μηδενὶ ἀντιτάσσεσθαι, ἡσυχίον εἶναι, ἐνδεέστερον γίνεσθαι πάντων ἀνθρώπων, πρεσβύτας σέβεσθαι, δικαιοσύνην ἀσκεῖν, ἀδελφότητα συντηρεῖν, ὕβριν ὑποφέρειν, μακροθύμον εἶναι, ἀμνησίκακον, κάμνοντας τῇ ψυχῇ παρακαλεῖν, ἐσκανδαλισμένους ἀπὸ τῆς πίστεως μὴ ἀποβάλλεσθαι, ἀλλ' ἐπιστρέφειν καὶ εὐθύμους ποιεῖν, ἁμαρτάνοντας νουθετεῖν, χρεώστας μὴ θλίβειν καὶ ἐνδεεῖς, καὶ εἴ τινα τούτοις ὅμοιά ἐστί. 11. δοκεῖ σοι, φησὶ, ταῦτα ἀγαθὰ εἶναι; 11
 11. Τί γάρ, φημί, κύριε, τούτων ἀγαθώτερον; Πορεύου οὖν, φησὶν, ἐν αὐτοῖς καὶ μὴ ἐγκρατεύου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ζήσῃ τῷ Θεῷ. 12. φυλάσσε 12
 12. οὖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἔάν τὸ ἀγαθὸν ποιῇς καὶ μὴ ἐγκρατεύῃ ἀπ' αὐτοῦ, ζήσῃ τῷ Θεῷ [καὶ] πάντες ζήσονται τῷ Θεῷ οἱ οὕτω ποι-

οὔντες. καὶ πάλιν ἐὰν τὸ πονηρὸν μὴ ποιῇς καὶ ἐγκρατεύσῃ ἀπὸ αὐτοῦ, ζήσῃ τῷ θεῷ, καὶ πάντες ζήσονται τῷ θεῷ ὅσοι ἐὰν ταύτας τὰς ἐντολὰς φυλάξωσι καὶ πορευθῶσιν ἐν αὐταῖς.

Ἐντολὴ θ'.

- 1   Λέγει μοι· Ἄρον ἀπὸ σεαυτοῦ τὴν διψυχίαν καὶ μηδὲν ὅλως διψυχίης αἰτήσασθαι παρὰ τοῦ θεοῦ, λέγων ἐν σεαυτῷ ὅτι πῶς δύναμαι αἰτήσασθαι τι παρὰ τοῦ κυρίου καὶ λαβεῖν, ἡμαρτηκὼς το-
- 2   σαῦτα εἰς αὐτόν; 2. μὴ διαλογίζου ταῦτα, ἀλλ' ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου ἐπίστρεψον ἐπὶ τὸν κύριον, καὶ αἰτοῦ παρ' αὐτοῦ ἀδιστάκτως, καὶ γνώσῃ τὴν πολυσπλαγχτίαν αὐτοῦ, ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπῃ, ἀλλὰ
- 3   τὸ αἶτημα τῆς ψυχῆς σου πληροφορήσει. 3. οὐκ ἔστι γὰρ ὁ θεὸς ὡς οἱ ἄνθρωποι οἱ μνησικακοῦντες, ἀλλ' αὐτὸς ἀμνησικακός ἐστι καὶ
- 4   σπλαγχνίζεται ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ. 4. σὺ οὖν καθάρισόν σου τὴν καρδίαν ἀπὸ πάντων τῶν ματαιωμάτων τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ τῶν προειρημένων σοι ῥημάτων, καὶ αἰτοῦ παρὰ τοῦ κυρίου, καὶ ἀπολήψῃ πάντα, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν αἰτημάτων σου ἀνυστέρητος ἔσῃ, ἐὰν
- 5   ἀδιστάκτως αἰτήσῃς παρὰ τοῦ κυρίου. 5. ἐὰν δὲ διαστάῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, οὐδὲν οὐ μὴ λήψῃ τῶν αἰτημάτων σου. οἱ γὰρ διαστίζοντες εἰς τὸν θεόν, οὗτοί εἰσιν οἱ δίψυχοι, καὶ οὐδὲν ὅλως ἐπιτυγ-
- 6   χάνουσι τῶν αἰτημάτων αὐτῶν. 6. οἱ δὲ ὁλοτελεῖς ὄντες ἐν τῇ πίστει πάντα αἰτοῦνται πεποιθότες ἐπὶ τὸν κύριον, καὶ λαμβάνουσιν, ὅτι ἀδιστάκτως αἰτοῦνται, μηδὲν διψυχοῦντες. πᾶς γὰρ δίψυχος ἀνὴρ,
- 7   ἐὰν μὴ μετανοήσῃ, δυσκόλως σωθήσεται. 7. καθάρισον οὖν τὴν καρδίαν σου ἀπὸ τῆς διψυχίας, ἔνδυσαι δὲ τὴν πίστιν, ὅτι ἰσχυρά ἐστι, καὶ πίστευε τῷ θεῷ ὅτι πάντα τὰ αἰτήματά σου ἂ αἰτεῖς λήψῃ. καὶ ἐὰν αἰτησάμενός ποτε παρὰ τοῦ κυρίου αἶτημά τι βραδύτερον λαμβάνῃς, μὴ διψυχίης ὅτι ταχὺ οὐκ ἔλαβες τὸ αἶτημα τῆς ψυχῆς σου· πάντως γὰρ διὰ πειρασμόν τινα ἢ παραπτώματί τι, ὃ σὺ ἄγνοεῖς, βρα-
- 8   δύτερον λαμβάνεις τὸ αἶτημά σου. 8. σὺ οὖν μὴ διαλείπῃς αἰτούμενος τὸ αἶτημα τῆς ψυχῆς σου, καὶ λήψῃ αὐτό. ἐὰν δὲ ἐκκακήσῃς καὶ
- 9   διψυχίης αἰτούμενος, σεαυτὸν αἰτιῶ καὶ μὴ τὸν δίδόντα σοι. 9. βλέπε τὴν διψυχίαν ταύτην· πονηρὰ γὰρ ἐστι καὶ ἀσύνητος, καὶ πολλοὺς ἐκρίζοι ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ γε λίαν πιστοὺς καὶ ἰσχυροὺς. καὶ γὰρ

αὕτη ἡ διψυχία θυγάτηρ ἐστὶ τοῦ διαβόλου, καὶ λίαν πονηρεύεται εἰς τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ. 10. καταφρόνησον οὖν τῆς διψυχίας καὶ 10 κατακυριεύσον αὐτῆς ἐν παντὶ πράγματι, ἐνδυσάμενος τὴν πίστιν τὴν ἰσχυράν καὶ δυνατήν. ἡ γὰρ πίστις πάντα ἐπαγγέλλεται, πάντα τελειοί, ἡ δὲ διψυχία μὴ καταπιστεύουσα ἑαυτῇ πάντων ἀποτυγχάνει τῶν ἔργων αὐτῆς ὧν πράσσει. 11. βλέπεις οὖν, φησὶν, ὅτι ἡ πίστις 11 ἄνωθ' ἐστὶ παρὰ τοῦ κυρίου, καὶ ἔχει δύναμιν μεγάλην· ἡ δὲ διψυχία ἐπίγειον πνεῦμά ἐστὶ παρὰ τοῦ διαβόλου, δύναμιν μὴ ἔχουσα. 12. σὺ οὖν δοῦλε τοῦ κυρίου ἐχούσης δύναμιν τῇ πίστει, καὶ ἀπὸ τῆς διψυ- 12 χίας ἀπόσχου τῆς μὴ ἐχούσης δύναμιν, καὶ ζήσῃ τῷ Θεῷ, καὶ πάντες ζήσονται τῷ Θεῷ οἱ ταῦτα φρονούντες.

Ἐντολὴ ε'.

1. Ἄρον ἀπὸ σεαυτοῦ, φησί, τὴν λύπην· καὶ γὰρ αὕτη ἀδελφή 1 ἐστὶ τῆς διψυχίας καὶ τῆς ὀξυχολίας. 2. Πῶς, φημί, κύριε, ἀδελφή 2 ἐστὶ τούτων; ἄλλο γάρ μοι δοκεῖ εἶναι ὀξυχολία, καὶ ἄλλο διψυχία, καὶ ἄλλο λύπη. Ἀσύνητος εἶ, ἄνθρωπε. οὐ νοεῖς ὅτι ἡ λύπη πάντων τῶν πνευμάτων πονηροτέρα ἐστὶ, καὶ δεινोτάτη τοῖς δούλοις τοῦ Θεοῦ, καὶ παρὰ πάντα τὰ πνεύματα καταφθείρει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐκτρίβει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πάλιν σώζει; 3 Ἐγώ, φημί, κύριε, ἀσύνητός 3 εἰμι καὶ οὐ συνίω τὰς παραβολὰς ταύτας. πῶς γὰρ δύναται ἐκτρίβειν καὶ πάλιν σώζειν, οὐ νοῶ. 4. Ἄκουε, φησὶν· οἱ μηδέποτε ἐρευνήσαντες 4 περὶ τῆς ἀληθείας μηδὲ ἐπιζητήσαντες περὶ τῆς Θεότητος, πιστεύσαντες δὲ μόνον, ἐμπεφυρμένοι δὲ πραγματείαις καὶ πλούτῳ καὶ φιλλίαις ἐθνικαῖς καὶ ἄλλαις πολλαῖς πραγματείαις τοῦ αἰῶνος τούτου· ὅσοι οὖν τούτοις πρόσκυνται, οὐ νοοῦσι τὰς παραβολὰς τῆς Θεότητος· ἐπισκοποῦνται γὰρ ὑπὸ τούτων τῶν πράξεων καὶ καταφθίρονται καὶ γίνονται κεχερσωμένοι. 5. καθὼς οἱ ἀμπελῶνες οἱ καλοὶ ὅταν ἀμ- 5 λείας τύχῃσι, χερσοῦνται ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν καὶ βοτανῶν ποικίλων, οὕτως οἱ ἄνθρωποι οἱ πιστεύσαντες καὶ εἰς ταύτας τὰς πράξεις τὰς πολλὰς ἐμπέποντες τὰς προειρημένας, ἀποπλανῶνται ἀπὸ τῆς διανοίας αὐτῶν [καὶ οὐδὲν ὅλως συνίουσι περὶ τῆς Θεότητος· καὶ γὰρ ἐὰν ἀκούσῃσι περὶ τῆς Θεότητος, ἡ διάνοια αὐτῶν ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν] καταγίνεται, καὶ οὐδὲν ὅλως νοοῦσιν. 6. οἱ δὲ φόβον ἔχοντες 6

θεοῦ καὶ ἐρευνῶντες περὶ θεότητος καὶ ἀληθείας, καὶ τὴν καρδίαν ἔχοντες πρὸς κύριον, πάντα τὰ λεγόμενα αὐτοῖς τάχιον νοοῦσι καὶ συνίουσιν, ὅτι ἔχουσι τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἐν ἑαυτοῖς· ὅπου γὰρ ὁ κύριος κατοικεῖ, ἐκεῖ καὶ σύνεσις πολλή. κολλήθητι οὖν τῷ κυρίῳ, καὶ πάντα συνήσεις καὶ νοήσεις.

- 1 2. Ἄκουε οὖν, φησὶν, ἀνόητε, πῶς ἡ λύπη ἐκτρίβει τὸ πνεῦμα
- 2 τὸ ἅγιον καὶ πάλιν σώξει. 2. ὅταν ὁ διψυχὸς ἐπιβάληται πρῶτον
- 3 τινὰ, καὶ ταύτης ἀποτύχη διὰ τὴν διψυχίαν αὐτοῦ, ἡ λύπη αὐτὴ
- 4 εἰσπορεύεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ λυπεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ
- 5 ἐκτρίβει αὐτό. 3. εἰτα πάλιν ἡ ὀξυχολία ὅταν κολληθῇ τῷ ἀνθρώπῳ
- 6 περὶ πράγματός τινος, καὶ λίαν πικρανθῇ, πάλιν ἡ λύπη εἰσπορεύεται
- 7 εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ὀξυχολήσαντος, καὶ λυπεῖται ἐπὶ
- 8 τῇ πράξει αὐτοῦ ἢ ἔπραξε, καὶ μετανοεῖ ὅτι πονηρὸν ἐργάσατο.
- 9 4. αὕτη οὖν ἡ λύπη δοκεῖ σωτηρίαν ἔχειν, ὅτι τὸ πονηρὸν πράξας
- 10 μετενόησεν. ἀμφοτέρω οὖν αἱ πράξεις λυποῦσι τὸ πνεῦμα· ἡ μὲν
- 11 διψυχία, ὅτι οὐκ ἐπέτυχε τῆς πράξεως αὐτῆς, ἡ δὲ ὀξυχολία λυπεῖ
- 12 τὸ πνεῦμα, ὅτι ἔπραξε τὸ πονηρὸν. ἀμφοτέρω οὖν λυπηρά ἐστι τῷ
- 13 πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ἢ τε διψυχία καὶ ἡ ὀξυχολία. 5. ἄρον οὖν ἀπὸ
- 14 σεαυτοῦ τὴν λύπην καὶ μὴ θλίβε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ἐν σοὶ
- 15 κατοικοῦν, μήποτε ἐντεύξῃται κατὰ σοῦ τῷ θεῷ καὶ ἀποστῇ ἀπὸ σοῦ.
- 16 6. τὸ γὰρ πνεῦμα τοῦ θεοῦ τὸ δοθὲν εἰς τὴν σάρκα ταύτην λύπην
- 17 οὐχ ὑποφέρει οὐδὲ στενοχωρίαν.
- 18 7. Ἐνδύσαι οὖν τὴν ἡλαρότητα τὴν πάντοτε ἔχουσαν χάριν παρὰ
- 19 τῷ θεῷ καὶ εὐπρόσδεκτον οὔσαν αὐτῷ, καὶ ἐντρύφα ἐν αὐτῇ. πᾶς
- 20 γὰρ ἡλάρὸς ἀνὴρ ἀγαθὰ ἐργάζεται καὶ ἀγαθὰ φρονεῖ, καὶ καταφρονεῖ
- 21 τῆς λύπης· 2. ὁ δὲ λυπηρὸς ἀνὴρ πάντοτε πονηρεύεται· πρῶτον μὲν
- 22 πονηρεύεται, ὅτι λυπεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ δοθὲν τῷ ἀνθρώπῳ
- 23 ἡλαρόν· δεύτερον δὲ λοιπὸν ἀνομίαν ἐργάζεται, μὴ ἐντυγχάνων μηδὲ
- 24 ἐξομολογούμενος τῷ θεῷ. πάντοτε γὰρ λυπηροῦ ἀνδρὸς ἡ ἔντευξις
- 25 οὐκ ἔχει δύναμιν τοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ. 3. Δια-
- 26 τί, φημί, οὐκ ἀναβαίνει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἡ ἔντευξις τοῦ λυπου-
- 27 μένου; Ὅτι, φησὶν, ἡ λύπη ἐγκάθηται εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ· μεμιγ-
- 28 μένη οὖν ἡ λύπη μετὰ τῆς ἐντεύξεως οὐκ ἀφήσει τὴν ἔντευξιν ἀνα-
- 29 βῆναι καθαρὰν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ὥσπερ γὰρ ὄξος καὶ οἶνος μεμιγ-

μένα ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὴν αὐτὴν ἡδονὴν οὐκ ἔχουσιν, οὕτω καὶ ἡ λύπη μεμιγμένη μετὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὴν αὐτὴν ἔντευξιν οὐκ ἔχει. 4. καθάρισον οὖν σεαυτὸν ἀπὸ τῆς λύπης τῆς πονηρᾶς ταύτης, καὶ 4
ζήσῃ τῷ Θεῷ· καὶ πάντες ζήσονται τῷ Θεῷ ὅσοι ἂν ἀποβάλωσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν λύπην καὶ ἐνδύσωνται πᾶσαν ἠλαρότητα.

Ἐντολὴ ια'.

Ἔδειξέ μοι ἐπὶ συμπελλίλου κατημένους ἀνθρώπους, καὶ ἕτερον 1
ἄνθρωπον κατήμενον ἐπὶ καθέδραν. καὶ λέγει μοι· Βλέπεις τοὺς ἐπὶ τοῦ συμπελλίλου κατημένους; Βλέπω, φημί, κύριε. Οὗτοι, φησί, πιστοὶ εἰσι, καὶ ὁ κατήμενος ἐπὶ τὴν καθέδραν ψευδοπροφήτης ἐστὶν ἀπολύων τὴν διάνοιαν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ· τῶν διψύχων δὲ ἀπόλλυσιν, οὐ τῶς πιστῶν. 2. οὗτοι οὖν οἱ δίψυχοι ὥς ἐπὶ μάντιν ἔρχονται καὶ 2
ἐπερωτῶσιν αὐτὸν τί ἄρα ἔσται αὐτοῖς· κἀκεῖνος ὁ ψευδοπροφήτης, μηδεμίαν ἔχων ἐν ἑαυτῷ δύναμιν πνεύματος Θεοῦ, λαλεῖ αὐτοῖς κατὰ τὰ ἐπερωτήματα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς πονηρίας αὐτῶν, καὶ πληροῖ τὰς ψυχὰς αὐτῶν καθὼς αὐτοὶ βούλονται. 3. αὐτὸς γὰρ 3
κενὸς ὢν κενῶς καὶ ἀποκρίνεται κενοῖς· ὃ γὰρ ἔαν ἐπερωτηθῇ, πρὸς τὸ κένωμα τοῦ ἀνθρώπου ἀποκρίνεται. τινὰ δὲ καὶ ῥήματα ἀληθῆ λαλεῖ· ὁ γὰρ διάβολος πληροῖ αὐτὸν τῷ αὐτοῦ πνεύματι, εἴ τινα δυνήσεται ῥῆξαι τῶν δικαίων. 4. ὅσοι οὖν ἰσχυροὶ εἰσιν ἐν τῇ πίστει 4
τοῦ κυρίου, ἐνδεδυμένοι τὴν ἀλήθειαν, τοῖς τοιοῦτοις πνεύμασιν οὐ κολλῶνται, ἀλλ' ἀπέχονται ἀπ' αὐτῶν. ὅσοι δὲ δίψυχοι εἰσι καὶ πυκνῶς μετανοοῦσι, μαντεύονται ὥς καὶ τὰ ἔθνη, καὶ ἑαυτοῖς μέλζονα ἁμαρτίαν ἐπιφέρουσιν εἰδωλολάτρης· ὁ γὰρ ἐπερωτῶν ψευδοπροφήτην περὶ πράξεώς τινος εἰδωλολάτρης ἐστὶ καὶ κενὸς ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἄφρων. 5. πᾶν γὰρ πνεῦμα ἀπὸ Θεοῦ δοθὲν οὐκ ἐπερω- 5
τᾶται, ἀλλὰ ἔχον τὴν δύναμιν τῆς θεότητος ἀφ' ἑαυτοῦ λαλεῖ πάντα, ὅτι ἄνωθεν ἐστὶν ἀπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ πνεύματος. 6. τὸ δὲ 6
πνεῦμα τὸ ἐπερωτῶμενον καὶ λαλοῦν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀνθρώπων ἐπίγειόν ἐστι καὶ ἠλαφρόν, δύναμιν μὴ ἔχον· καὶ ὅπως οὐ λαλεῖ ἔαν μὴ ἐπερωτηθῇ. 7. Πῶς οὖν, φημί, κύριε, ἄνθρωπος γινώσεται 7
τίς αὐτῶν προφήτης καὶ τίς ψευδοπροφήτης ἐστίν; Ἄκουε, φησί, περὶ ἀμφοτέρων τῶν προφητῶν· καὶ ὧς σοι μέλλω λέγειν, οὕτω δοκιμάσεις

- τὸν προφήτην καὶ τὸν ψευδοπροφήτην. ἀπὸ τῆς ζωῆς δοκίμαζε τὸν
- 8 ἄνθρωπον τὸν ἔχοντα τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον. 8. πρῶτον μὲν ὁ ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον τὸ ἄνωθεν πραῦς ἐστὶ καὶ ἡσύχιος καὶ ταπεινόφρων καὶ ἀπεχόμενος ἀπὸ πάσης πονηρίας καὶ ἐπιθυμίας ματαίας τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἑαυτὸν ἐνδεέστερον ποιεῖ πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν ἀποκρίνεται ἐπερωτώμενος, οὐδὲ καταμόνας λαλεῖ, οὐδὲ ὅταν θέλῃ ἄνθρωπος λαλεῖν, λαλεῖ τὸ πνεῦμα [τὸ] ἅγιον, ἀλλὰ τότε
- 9 λαλεῖ, ὅταν θελήσῃ αὐτὸ ὁ θεὸς λαλῆσαι. 9. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον εἰς συναγωγὴν ἀνδρῶν δικαίων τῶν ἐχόντων πίστιν θείου πνεύματος, καὶ ἔντευξις γένηται πρὸς τὸν θεὸν τῆς συναγωγῆς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, τότε ὁ ἄγγελος τοῦ προφητικοῦ πνεύματος ὁ κείμενος πρὸς αὐτὸν πληροῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πληρωθεὶς ὁ ἄνθρωπος τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ λαλεῖ εἰς τὸ πλήθος
- 10 καθὼς ὁ κύριος βούλεται. 10. οὕτως οὖν φανερὸν ἔσται τὸ πνεῦμα τῆς θεότητος. ὅση αὖν περὶ τοῦ πνεύματος τῆς θεότητος τοῦ κυρίου
- 11 ἡ δύναμις, αὕτη. 11. ἄκουε οὖν, φησί, περὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐπιγείου καὶ κενοῦ καὶ δυνάμιν μὴ ἔχοντος, ἀλλ' ὄντος μαροῦ.
12. πρῶτον μὲν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ δοκῶν πνεῦμα ἔχειν ὑψοῖ ἑαυτὸν καὶ θέλει πρωτοκαθεδρίαν ἔχειν, καὶ εὐθύς ἰταμός ἐστι καὶ ἀναιδής καὶ πολύλαλος καὶ ἐν τραφαῖς πολλαῖς ἀναστρεφόμενος καὶ ἐν ἐτέραις πολλαῖς ἀπάταις, καὶ μισθοὺς λαμβάνει τῆς προφητείας αὐτοῦ· ἐὰν δὲ μὴ λάβῃ, οὐ προφητεύει. δύναται οὖν πνεῦμα θεῖον μισθοὺς λαμβάνειν καὶ προφητεύειν; οὐκ ἐνδέχεται τοῦτο ποιεῖν θεοῦ προφήτην, ἀλλὰ τῶν τοιούτων προφητῶν ἐπίγειόν ἐστι τὸ πνεῦμα.
13. εἴτα ὅπως εἰς συναγωγὴν ἀνδρῶν δικαίων οὐκ ἐγγίξει, ἀλλ' ἀποφρεύγει αὐτούς. κολλᾶται δὲ τοῖς διψύχοις καὶ κenoῖς, καὶ κατὰ γωνίαν αὐτοῖς προφητεύει, καὶ ἀπατᾷ αὐτούς λαλῶν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πάντα κενῶς· κenoῖς γὰρ καὶ ἀποκρίνεται. τὸ γὰρ κενὸν σκευὸς μετὰ τῶν κενῶν συντιθέμενον οὐ θραύεται, ἀλλὰ συμφωνοῦσιν
- 14 ἀλλήλοις. 14. ὅταν δὲ ἔλθῃ εἰς συναγωγὴν πλήρη ἀνδρῶν δικαίων ἐχόντων πνεῦμα θεότητος, καὶ ἔντευξις ἀπ' αὐτῶν γένηται, κenoῦται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐπίγειον ἀπὸ τοῦ φόβου φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κωφοῦται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος καὶ ὅπως συνθραύεται,
- 15 μηδὲν δυνάμενος λαλῆσαι. 15. ἐὰν γὰρ εἰς ἀποθήκην στιβάσης οἶνον

ἢ ἕλαιον καὶ ἐν αὐτοῖς θῆς κεράμιον κενόν, καὶ πάλιν ἀποστιβάσαι
 θελήσης τὴν ἀποθήκην, τὸ κεράμιον ἐκεῖνο δ' ἔθηκας κενόν, κενόν
 καὶ εὐρήσεις· οὕτω καὶ οἱ προφῆται οἱ κενοὶ ὅταν ἔλθωσιν εἰς πνεύ-
 ματα δικαίων, ὅποιοι ἤλθον, τοιοῦτοι καὶ εὐρίσκονται. 16. ἔχεις 18
 ἀμφοτέρων τῶν προφητῶν τὴν ζωὴν. δοκίμαζε οὖν ἀπὸ τῶν ἔργων
 καὶ τῆς ζωῆς τὸν ἄνθρωπον τὸν λέγοντα ἑαυτὸν πνευματοφόρον εἶναι.
 17. σὺ δὲ πίστευε τῷ πνεύματι τῷ ἐρχομένῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ 17
 ἔχοντι δύναμιν· τῷ δὲ πνεύματι τῷ ἐπιγίῳ καὶ κενῷ μηδὲν πίστευε,
 ὅτι ἐν αὐτῷ δύναμις οὐκ ἔστιν· ἀπὸ τοῦ διαβόλου γὰρ ἔρχεται.
 18. ἄκουσον [οὖν] τὴν παραβολὴν ἣν μέλλω σοι λέγειν. λάβε λίθον 18
 καὶ βάλε εἰς τὸν οὐρανόν, ἴδε εἰ δύνασαι ἄψασθαι αὐτοῦ· ἢ πάλιν
 λάβε σίφωνα ὕδατος καὶ σιφώνισον εἰς τὸν οὐρανόν, ἴδε εἰ δύνασαι
 τρυπῆσαι τὸν οὐρανόν. 19. Πῶς, φημί, κύριε, ταῦτα γενέσθαι [δύνα- 19
 ται]; ἀδύνατα γὰρ ἀμφοτέρω ταῦτα [ἃ] εἴρηκας. Ὡς ταῦτα οὖν, φησὶν,
 ἀδύνατά ἐστιν, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἐπιγία ἀδύνατά ἐστι καὶ
 ἀδρανῆ. 20. λάβε νῦν τὴν δύναμιν τὴν ἄνωθεν ἐρχομένην. ἡ χάρις 20
 ἐλάχιστόν ἐστι κοκκάριον, καὶ ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπὶ κεφαλὴν ἀνθρώπου,
 πῶς πόνον παρέχει· ἢ πάλιν λάβε τὴν σταγόνα ἢ ἀπὸ τοῦ κεράμου
 πίπτει χαμαί, καὶ τρυπᾷ τὸν λίθον. 21. βλέπεις οὖν ὅτι τὰ ἄνωθεν 21
 ἐλάχιστα πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν μεγάλην δύναμιν ἔχουσιν· οὕτω καὶ
 τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον ἄνωθεν ἐρχόμενον δυνατόν ἐστι. τοῦτο οὖν τῷ
 πνεύματι πίστευε, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐτέρου ἀπέχου.

Ἐντολή ιβ'.

1. Λέγει μοι· Ἄρον ἀπὸ σεαυτοῦ πᾶσαν ἐπιθυμίαν πονηράν, 1
 ἔνδυσαι δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ἀγαθὴν καὶ σεμνήν· ἐνδεδυμένος γὰρ
 τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην μισήσεις τὴν πονηράν ἐπιθυμίαν καὶ χαλινάγω-
 γήσεις αὐτὴν καθὼς βούλει. 2. ἀγρία γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία ἡ πονηρὰ 2
 καὶ δυσκόλως ἡμεροῦται· φοβερὰ γὰρ ἐστὶ καὶ λίαν τῇ ἀγριότητι
 αὐτῆς διαπαντὶ τοὺς ἀνθρώπους· μάλιστα δὲ ἐὰν ἐμπέσῃ εἰς αὐτὴν
 δοῦλος Θεοῦ καὶ μὴ ἢ συνετός, διαπαντὶ ὑπὲρ αὐτῆς δεινῶς. διαπαντὶ
 δὲ τοὺς τοιοῦτους τοὺς μὴ ἔχοντας ἔνδυμα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀγα-
 θῆς. ἀλλὰ ἐμπεφυμένους τῷ αἵωνι τούτῳ. τούτους οὖν παραδίδωσιν 3
 εἰς θάνατον. 3. Ποῖα, φημί, κύριε, ἐστὶν ἔργα τῆς ἐπιθυμίας τῆς 3

πονηρᾶς τὰ παραδιδόντα τοὺς ἀνθρώπους εἰς θάνατον; γινώρισόν μοι, καὶ ἀφέξομαι ἀπ' αὐτῶν. Ἄκουσον ἐν ποίοις ἔργοις θανατοὶ ἢ ἐπιθυμία ἢ πονηρὰ τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ.

- 1 2. Πάντων προέχουσα ἐπιθυμία γυναικὸς ἀλλοτριᾶς ἢ ἀνδρός, καὶ πολυτέλεια πλούτου καὶ ἐδεσμάτων πολλῶν ματαίων καὶ μεθυ-
 2 σμάτων, καὶ ἐτέρων τρυφῶν πολλῶν καὶ μαρῶν· πᾶσα γὰρ τρυφή
 3 μαρὰ ἐστὶ καὶ κενὴ τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ. 2. αὐταὶ οὖν αἱ ἐπιθυ-
 4 μίαι πονηραὶ εἰσι, θανατοῦσαι τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ. αὕτη γὰρ ἡ
 5 ἐπιθυμία ἢ πονηρὰ τοῦ διαβόλου θυγάτηρ ἐστίν. ἀπέχεσθαι δεῖ ἀπὸ
 6 τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν πονηρῶν, ἵνα ἀποσχόμενοι ζήσητε τῷ θεῷ.
 7 3. ὅσοι δὲ ἂν κατακυριευθῶσιν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ μὴ ἀντισταθῶσιν αὐ-
 8 ταῖς, ἀποθανοῦνται εἰς τέλος· θανατώδεις γὰρ εἰσιν αἱ ἐπιθυμίαι
 9 αὐταί. 4. σὺ οὖν ἔνδυσαι τὴν ἐπιθυμίαν τῆς δικαιοσύνης, καὶ καθο-
 10 πλισάμενος τὸν φόβον κυρίου ἀντίστηθι αὐταῖς. ὁ γὰρ φόβος τοῦ
 11 θεοῦ κατοικεῖ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῇ ἀγαθῇ. ἡ ἐπιθυμία ἢ πονηρὰ ἔαν
 12 ἴδῃ σε καθοπλισμένον τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθεστηκότα αὐτῇ,
 13 φεύξεται ἀπὸ σοῦ μακράν, καὶ οὐκ ἔτι σοι ὀφθησεται φοβουμένη τὰ
 14 ὄπλα σου. 5. σὺ οὖν στεφανωθείς κατ' αὐτῆς ἐλθὲ πρὸς τὴν ἐπιθυ-
 15 μίαν τῆς δικαιοσύνης, καὶ παραδούς αὐτῇ τὸ νίκος ὃ ἔλαβες, δουλεύ-
 16 σον αὐτῇ καθὼς αὐτῇ βούλεται. ἔαν δουλεύσης τῇ ἐπιθυμίᾳ τῇ
 17 ἀγαθῇ καὶ ὑποταγῇς αὐτῇ, θυνήσῃ τῆς ἐπιθυμίας τῆς πονηρᾶς κατα-
 18 κυριεῦσαι καὶ ὑποτάξαι αὐτὴν καθὼς βούλει.

- 1 3. Ἦθελον, φημί, κύριε, γινῶναι ποίοις τρόποις με δεῖ δουλεῦ-
 2 σαι τῇ ἐπιθυμίᾳ τῇ ἀγαθῇ. Ἄκουε, φησὶν· ἐργάσῃ δικαιοσύνην καὶ
 3 ἀρετὴν, ἀλήθειαν καὶ φόβον κυρίου, πίστιν καὶ πραότητα, καὶ ὅσα
 4 τούτοις ὁμοία ἐστὶν ἀγαθὰ. ταῦτα ἐργαζόμενος εὐάρεστος ἔσῃ δοῦλος
 5 τοῦ θεοῦ καὶ ζήσῃ αὐτῷ· καὶ πᾶς ὃς ἂν δουλεύσῃ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῇ
 6 ἀγαθῇ, ζήσεται τῷ θεῷ. 2. Συνετέλεσεν οὖν τὰς ἐντολὰς τὰς δώδεκα,
 7 καὶ λέγει μοι· Ἔχεις τὰς ἐντολὰς ταύτας· πορεύου ἐν αὐταῖς καὶ
 8 τοὺς ἀκούοντας παρακάλει ἵνα ἢ μετάνοια αὐτῶν καθαρὰ γένηται τὰς
 9 λοιπὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. 3. τὴν διακονίαν ταύτην ἣν σοι
 10 δίδωμι τέλει ἐπιμελῶς καὶ πολλὴ ἐργάσῃ· εὐρήσεις γὰρ χάριν ἐν τοῖς
 11 μέλλουσι μετανοεῖν, καὶ πεισθήσονται σου τοῖς ῥήμασιν· ἐγὼ γὰρ
 12 μετὰ σοῦ ἔσομαι καὶ ἀναγκάσω αὐτοὺς πεισθῆναι σοι.

4. Λέγω αὐτῷ· Κύριε, αἱ ἐντολαὶ αὐταὶ μεγάλαι καὶ καλαὶ καὶ 4
ἐνδοξαὶ εἰσι καὶ δυνάμεναι εὐφραῖναι καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ δυναμένου
τηρῆσαι αὐτάς· οὐκ οἶδα δὲ εἰ δύνανται αἱ ἐντολαὶ αὐταὶ ὑπὸ ἀν-
θρώπου φυλαχθῆναι, διότι σκληραὶ εἰσι λίαν. 5. ἀποκριθεὶς λέγει 5
μοι· Ἐὰν σὺ σεαυτῷ προθῇς ὅτι δύνανται φυλαχθῆναι, εὐκόπως
αὐτάς φυλάξεις, καὶ οὐκ ἔσονται σκληραί· ἐὰν δὲ ἐπὶ τὴν καρδίαν
σου ἦδη ἀναβῇ μὴ δύνασθαι αὐτάς ὑπὸ ἀνθρώπου φυλαχθῆναι, οὐ
φυλάξεις αὐτάς. 6. νῦν δὲ σοι λέγω· ἐὰν ταύτας μὴ φυλάξης, ἀλλὰ 6
παρενθυμηθῇς, οὐχ ἔξεις σωτηρίαν, οὔτε τὰ τέκνα σου οὔτε ὁ οἶκος
σου, ἐπεὶ ἦδη σεαυτῷ κέκρικας τοῦ μὴ δύνασθαι τὰς ἐντολάς ταύτας
ὑπὸ ἀνθρώπου φυλαχθῆναι.

4. Καὶ ταῦτά μοι λίαν ὀργίλως ἐλάλησεν, ὥστε με συγχυθῆναι 1
καὶ λίαν αὐτὸν φοβηθῆναι· ἡ μορφὴ γὰρ αὐτοῦ ἡλλοιωθῆ, ὥστε μὴ
δύνασθαι ἄνθρωπον ὑπενεγκεῖν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. 2. ἰδὼν δὲ με 2
τεταραγμένον ὅλον καὶ συγκεχυμένον ἤρξατό μοι ἐπιεικέστερον λαλεῖν,
καὶ λέγει· Ἄφρον, ἀσύντετε καὶ διψυχε, οὐ νοεῖς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ,
πῶς μεγάλη ἐστὶ καὶ ἰσχυρὰ καὶ θαυμαστή, ὅτι ἔκτισε τὸν κόσμον
ἐνεκα τοῦ ἀνθρώπου καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν αὐτοῦ ὑπέταξε τῷ ἀν-
θρώπῳ, καὶ τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν ἔδωκεν αὐτῷ τοῦ κατακυριεύειν τῶν
ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πάντων; 3. εἰ οὖν, φησὶν, ὁ ἄνθρωπος κύριός ἐστι 3
τῶν κτισμάτων τοῦ Θεοῦ καὶ πάντων κατακυριεύει, οὐ δύναται καὶ
τούτων τῶν ἐντολῶν κατακυριεύσαι; δύναται, φησί, πάντων καὶ πασῶν
τῶν ἐντολῶν τούτων κατακυριεύσαι ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὸν κύριον
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 4. οἱ δὲ ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν ἔχοντες τὸν κύριον, 4
τὴν δὲ καρδίαν αὐτῶν πεπωρωμένην, καὶ μακρὰν ὄντες ἀπὸ τοῦ
κυρίου, ἐκείνοις αἱ ἐντολαὶ αὐταὶ σκληραὶ εἰσι καὶ δύσβατοι. 5. θέσθε 5
οὖν ὑμεῖς, οἱ κενοὶ καὶ ἐλαφροὶ ὄντες ἐν τῇ πίστει, τὸν κύριον ὑμῶν
εἰς τὴν καρδίαν, καὶ γνώσεσθε ὅτι οὐδὲν ἐστὶν εὐκοπώτερον τῶν ἐντο-
λῶν τούτων οὔτε γλυκύτερον οὔτε ἡμερώτερον. 6. ἐπιστράφητε ὑμεῖς 6
οἱ ταῖς ἐντολαῖς πορευόμενοι τοῦ διαβόλου, ταῖς δυσκόλοις καὶ πικραῖς
καὶ ἀγρίαις ἀσελείαις, καὶ μὴ φοβήθητε τὸν διάβολον, ὅτι ἐν αὐτῷ
δύναμις οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν· 7. ἐγὼ γὰρ ἔσομαι μεθ' ὑμῶν, ὁ 7
ἄγγελος τῆς μετανοίας [ὁ κ]ατακυριεύων αὐτοῦ. ὁ διάβολος μόνον

φόβον ἔχει, ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ τόνον οὐκ ἔχει· μὴ φοβήθητε οὖν αὐτόν, καὶ φεύξεσθε ἀπ' αὐτῶν.

- 1 5. Λέγω αὐτῷ· Κύριε, [ἄκ]ουσόν μου ὀλίγων ῥημάτων. Λέγε, φησὶν, ὃ βούλει. Ὁ μὲν ἄνθρωπος, φημί, κύριε, πρόθυμός ἐστι τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ φυλάσσειν, καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ὁ μὴ αἰτούμενος παρὰ τοῦ κ[υρίου, ἱ]να ἐνδυναμωθῇ ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ καὶ ὑποταγῇ αὐταῖς· ἀλλ' ὁ διάβολος σκληρός ἐστι καὶ καταδυναστεύει αὐτῶν.
- 2 2. Οὐ δύναται, φησί, καταδυναστεύειν τῶν δούλων τοῦ θεοῦ τῶν ἐξ ὅλης καρδίας ἐλπίζοντων ἐπ' αὐτόν. δύναται ὁ διάβολος ἀντικαταλαῖσαι, κατακαταλαῖσαι δὲ οὐ δύναται. ἔαν οὖν ἀντισταθῇτε αὐτῷ, νικηθεὶς φεύξεσθε ἀπ' αὐτῶν κατησχυμμένους. ὅσοι δέ, φησὶν, ἀπόκενοι εἰσι,
- 3 φοβοῦνται τὸν διάβολον ὥς δύναμιν ἔχοντα. 3. ὅταν ὁ ἄνθρωπος κεράμια ἱκανώτατα γεμίσῃ οἴνου καλοῦ, καὶ ἐν τοῖς κεραμίσις ἐκείνοις ὀλίγα ἀπόκενα ᾗ, ἔρχεται ἐπὶ τὰ κεράμια καὶ οὐ κατανοεῖ τὰ κλήρη. οἶδε γὰρ ὅτι πλήρη εἰσὶ· κατανοεῖ δὲ τὰ ἀπόκενα, φοβούμενος μήποτε ὥξισαν· ταχὺ γὰρ τὰ ἀπόκενα κεράμια ὀξίζουσι, καὶ ἀπόλλυται ἡ
- 4 ἡδονὴ τοῦ οἴνου. 4. οὕτω καὶ ὁ διάβολος ἔρχεται ἐπὶ πάντας τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἐκπειράζων αὐτούς. ὅσοι οὖν πλήρεις εἰσὶν ἐν τῇ πίστει, ἀνθεστήκασιν αὐτῷ ἰσχυρῶς, καὶ ἐκείνος ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτῶν μὴ ἔχων τόπον ποῦ εἰσέλθῃ. ἔρχεται οὖν τότε πρὸς τοὺς ἀποκένους, καὶ ἔχων τόπον εἰσπορεύεται εἰς αὐτούς, καὶ ὁ δὲ βούλεται ἐν αὐτοῖς ἐργάζεται, καὶ γίνονται αὐτῷ ὑπόδουλοι.
- 1 6. Ἐγὼ δὲ ὑμῖν λέγω, ὁ ἄγγελος τῆς μετανοίας· μὴ φοβήθητε τὸν διάβολον. ἀπεστάλην γὰρ, φησί, μεθ' ὑμῶν εἶναι τῶν μετανοούντων ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν καὶ ἰσχυροποιῆσαι αὐτούς ἐν τῇ πίστει.
- 2 2. πιστεύσατε οὖν τῷ θεῷ ὑμεῖς οἱ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἀπεγνωκότες τὴν ζωὴν ὑμῶν καὶ προστιθέντες ἁμαρτίαις καὶ καταβαρύνοντες τὴν ζωὴν ὑμῶν, ὅτι ἔαν ἐπιστραφῇτε πρὸς τὸν κύριον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐργάσθητε τὴν δικαιοσύνην τὰς λοιπὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν καὶ δουλεύσητε αὐτῷ ὀρθῶς κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιήσετε ἡσιν τοῖς προτέροις ὑμῶν ἁμαρτήμασι, καὶ ἔχετε δύναμιν τοῦ κατακυριεύσαι τῶν ἔργων τοῦ διαβόλου. τὴν δὲ ἀπειλήν τοῦ διαβόλου
- 3 ὅλας μὴ φοβήθητε· ἄτονος γὰρ ἐστὶν ὥσπερ νεκροῦ νεῦρα. 3. ἀκούσατε οὖν μου, καὶ φοβήθητε τὸν πάντα δυνάμενον, σῶσαι καὶ ἀπο-

λέσαι, καὶ τηρεῖτε τὰς ἐντολὰς ταύτας, καὶ ζήσεσθε τῷ θεῷ. 4. λέγω 4
 αὐτῷ· Κύριε, νῦν ἐνεδυναμώθην ἐν πᾶσι τοῖς δικαιώμασι τοῦ κυρίου,
 ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ· καὶ οἶδα ὅτι συγκόψεις τὴν δύναμιν τοῦ διαβό-
 λου πᾶσαν, καὶ ἡμεῖς αὐτοῦ κατακυριεύσομεν καὶ κατισχύσομεν πάντων
 τῶν ἔργων αὐτοῦ. καὶ ἐλπίζω, κύριε, δύνασθαι με τὰς ἐντολὰς ταύ-
 τας ὥς ἐντέταλσαι, τοῦ κυρίου ἐνδυναμοῦντος φυλάξαι. 5. Φυλάξεις, 5
 φησὶν, ἐὰν ἡ καρδία σου καθαρὰ γένηται πρὸς κύριον· καὶ πάντες δὲ
 φυλάξουσιν ὅσοι ἂν καθαρίσωσιν ἑαυτῶν τὰς καρδίας ἀπὸ τῶν μα-
 ταιῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ζήσονται τῷ θεῷ.

ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΑΣ ΕΛΑΛΗΣΕ ΜΕΤ' ΕΜΟΥ.

Λέγει μοι· Οἴδατε, φησὶν, ὅτι ἐπὶ ξένης κατοικεῖτε ὑμεῖς οἱ 1
 δοῦλοι τοῦ θεοῦ· ἡ γὰρ πόλις ὑμῶν μακρὰν ἔστιν ἀπὸ τῆς πόλεως
 ταύτης· εἰ οὖν οἴδατε, φησί, τὴν πόλιν ὑμῶν ἐν ᾗ μέλλετε κατοι-
 κεῖν, τί ὧδε ὑμεῖς ἐτοιμάζετε ἀγροὺς καὶ παρατάξεις πολυτελεῖς καὶ
 οἰκοδομὰς καὶ οἰκήματα μάταια; 2. ταῦτα οὖν ὁ ἐτοιμάζων εἰς ταύ- 2
 τὴν τὴν πόλιν οὐ προσδοκᾷ ἐπανακάμψαι εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
 3. ἄφρον καὶ δίψυχος καὶ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, οὐ νοεῖς ὅτι ταῦτα 3
 πάντα ἀλλότριά ἐστι, καὶ ὑπὲρ ἑξουσίαν ἐτέρου εἰσίν; ἔρεϊ γὰρ ὁ
 κύριος τῆς πόλεως ταύτης· Οὐ θέλω σε κατοικεῖν εἰς τὴν πόλιν μου,
 ἀλλ' ἔξελθε ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ὅτι τοῖς νόμοις μου οὐ χρᾶσαι.
 4. σὺ οὖν ἔχων ἀγροὺς καὶ οἰκήσεις καὶ ἐτέρας ὑπάρξεις πολλὰς, 4
 ἐκβαλλόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ τί ποιήσεις σευ τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν οἰκίαν
 καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἡτοίμασας σεαυτῷ; λέγει γὰρ σοι δικαίως ὁ κύριος
 τῆς χώρας ταύτης· Ἡ τοῖς νόμοις μου χρῶ, ἣ ἐκώρρει ἐκ τῆς
 χώρας μου. 5. σὺ οὖν τί μέλλεις ποιεῖν, ἔχων νόμον ἐν τῇ σῇ 5
 πόλει; ἔνεκεν τῶν ἀγρῶν σου καὶ τῆς λοιπῆς ὑπάρξεως τὸν νόμον
 σου πάντως ἀπαρνήσῃ καὶ πορευθῇ τῷ νόμῳ τῆς πόλεως ταύτης;
 βλέπε μὴ [σοι] ἀσυμφορὸν ἔστιν ἀπαρνήσαι τὸν νόμον σου· ἐὰν γὰρ
 ἐπανακάμψαι θελήσῃς εἰς τὴν πόλιν σου, οὐ μὴ παραδεχθῇς, ὅτι
 ἀπηρνήσω τὸν νόμον τῆς πόλεώς σου, καὶ ἐκκλεισθήσῃ ἀπ' αὐτῆς.
 6. βλέπε οὖν σὺ· ὥς ἐπὶ ξένης κατοικῶν μηδὲν πλέον ἐτοίμαζε σεαυτῷ 6

εἰ μὴ τὴν αὐτάρκειαν τὴν ἀρκετήν σοι, καὶ ἔτοιμος γίνου, ἵνα ὅταν
 θέλῃ ὁ δεσπότης τῆς πόλεως ταύτης ἐκβαλεῖν σε ἀντιταξάμενον τῷ
 νόμῳ αὐτοῦ, ἐξέλθῃς ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ ἀπέλθῃς ἐν τῇ πόλει
 σου, καὶ τῷ σῷ νόμῳ χρήσῃ ἀνυβρίστως ἀγαλλιάμενος. 7. βλέπετε
 οὖν ὑμεῖς οἱ δουλεύοντες τῷ κυρίῳ καὶ ἔχοντες αὐτὸν εἰς τὴν καρ-
 δίαν· ἐργάζεσθε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ μνημονεύοντες τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ
 καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ὧν ἐπηγγείλατο, καὶ πιστεύσατε αὐτῷ ὅτι ποιή-
 σει αὐτάς, ἐὰν αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ φυλαχθῶσιν. 8. ἀντὶ ἀργῶν οὖν
 ἀγοράζετε ψυχὰς θλιβομένας, καθά τις δυνατός ἐστι, καὶ χήρας καὶ
 ὀρφανούς ἐπισκέπτεσθε καὶ μὴ παραβλέπετε αὐτούς, καὶ τὸν πλοῦτον
 ὑμῶν καὶ τὰς παρατάξεις πάσας εἰς τοιούτους ἀγροὺς καὶ οἰκίας δια-
 πανᾶτε, ὥς ἐλάβετε παρὰ τοῦ θεοῦ. 9. εἰς τοῦτο γὰρ ἐπλούτισεν
 ὑμᾶς ὁ δεσπότης, ἵνα ταύτας τὰς διακονίας τελήσητε αὐτῷ· πολὺ
 βέλτιόν ἐστι τοιούτους ἀγροὺς ἀγοράζειν καὶ κτήματα καὶ οἴκους, οὓς
 εὐρήσεις ἐν τῇ πόλει σου, ὅταν ἐπιδημήσῃς εἰς αὐτήν. 10. αὕτη ἡ
 πολυτέλεια καλὴ καὶ ἱερὰ, λύπην μὴ ἔχουσα μηδὲ φόβον, ἔχουσα δὲ
 χαράν, τὴν οὖν πολυτέλειαν τῶν ἐθνῶν μὴ πράσσετε· ἀσύμφορον
 γὰρ ἐστὶν ὑμῖν τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ. 11. τὴν δὲ ἰδίαν πολυτέλειαν
 πράσσετε, ἐν ᾗ δύνασθε χαρῆναι· καὶ μὴ παραχαράσσετε, μηδὲ τοῦ
 ἁλλοτρίου ᾤψῃσθε μηδὲ ἐπιθυμεῖτε αὐτοῦ· πονηρὸν γὰρ ἐστὶν ἄλλο-
 τρίων ἐπιθυμεῖν. τὸ δὲ σὸν ἔργον ἐργάζου, καὶ σωθήσῃ.

Ἄλλη παραβολή.

1. Περιπατοῦντός μου εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ κατανοοῦντος πετέλαν καὶ
 ἄμπελον, καὶ διακρίνοντος περὶ αὐτῶν καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν, φανε-
 роῦται μοι ὁ ποιμὴν καὶ λέγει [μοι]· Τί σὺ ἐν ἑαυτῷ ζητεῖς περὶ τῆς
 πετέλας καὶ τῆς ἄμπελου; Συζητῶ, φημί, [κύριε,] ὅτι εὐφρενέσταται
 2. εἰς ἀλλήλαις. 2. Ταῦτα τὰ δύο δένδρα, φησὶν, εἰς τύπον κεῖνται
 τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ. Ἡθέλον, φημί, γινῶναι τὸν τύπον τῶν δέν-
 δρων τούτων ὧν λέγεις. Βλέπεις, φησί, τὴν πετέλαν καὶ τὴν ἄμπε-
 3. λον; Βλέπω, φημί, κύριε. 3. Ἡ ἄμπελος, φησὶν, αὕτη καρπὸν
 φέρει, ἡ δὲ πετέλα ξύλον ἄκαρπὸν ἐστίν· ἀλλ' ἡ ἄμπελος αὕτη ἐὰν
 μὴ ἀναβῇ ἐπὶ τὴν πετέλαν, οὐ δύναται καρποφορῆσαι πολὺ ἐρριμμένη
 χαμαί, καὶ ὃν φέρει καρπὸν, σεσηπὸτα φέρει μὴ κρεμαμένη ἐπὶ τῇ

πετέας. Όταν οὖν ἐπιρριφῇ ἡ ἄμπελος ἐπὶ τὴν πετέαν, καὶ παρ'
 ἑαυτῆς φέρει καρπὸν καὶ παρὰ τῆς πετέας. 4. βλέπεις οὖν ὅτι καὶ 4
 ἡ πετέα πολλὸν καρπὸν δίδωσιν, οὐκ ἐλάσσονα τῆς ἀμπέλου, μᾶλλον
 δὲ καὶ πλείονα. [Πῶς, φημί, κύριε, πλείονα;] "Οτι, φησὶν, ἡ ἄμπελος
 κρεμαμένη ἐπὶ τὴν πετέαν τὸν καρπὸν πολλὸν καὶ καλὸν δίδωσιν,
 ἐρριμμένη δὲ χαμαὶ σαπρὸν καὶ ὀλίγον φέρει. αὕτη οὖν ἡ παραβολὴ
 εἰς τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ κεῖται, εἰς πτωχὸν καὶ πλούσιον. 5. Πῶς, 5
 φημί, κύριε, γνώρισόν μοι. "Ακουε, φησὶν· ὁ μὲν πλούσιος ἔχει χρη-
 ματα πολλά, τὰ δὲ πρὸς τὸν κύριον πτωχεύει περισπώμενος περὶ τὸν
 πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ λίαν μικρὰν ἔχει τὴν ἐξομολόγησιν καὶ τὴν ἔν-
 τευξιν πρὸς τὸν κύριον, καὶ ἣν ἔχει, μικρὰν καὶ βληχερὰν καὶ ἄνω
 μὴ ἔχουσαν δύναμιν. Όταν οὖν ἀναβῇ ὁ πλούσιος ἐπὶ τὸν πένητα καὶ
 χορηγήσῃ αὐτῷ τὰ δέοντα, πιστεύων ὅτι ὃ ἐργάσεται εἰς τὸν πένητα
 δυνήσεται τὸν μισθὸν εὐρεῖν παρὰ τῷ Θεῷ· ὅτι ὁ πένης πλούσιός
 ἐστὶν ἐν τῇ ἐντεύξει καὶ τῇ ἐξομολογήσει, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχει
 ἡ ἔντευξις αὐτοῦ παρὰ τῷ Θεῷ· ἐπιχορηγεῖ οὖν ὁ πλούσιος τῷ πένητι
 πάντα ἀδιστακτως· 6. ὁ πένης δὲ ἐπιχορηγούμενος ὑπὸ τοῦ πλου- 6
 σίου ἐντυγχάνει αὐτῷ, τῷ Θεῷ εὐχαριστῶν περὶ τοῦ διδόντος αὐτῷ.
 ἀκακείνος ἔτι ἐπισπουδάζει περὶ τοῦ πένητος, ἵνα ἀδιάλειπτος γένηται
 ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οἶδε γὰρ ὅτι ἡ ἔντευξις τοῦ πένητος προσδεκτὴ
 ἐστὶ καὶ πλουσία πρὸς τὸν Θεόν. 7. ἀμφοτέροι οὖν τὸ ἔργον τελοῦ- 7
 σιν· ὁ μὲν πένης ἐργάζεται τὴν ἔντευξιν ἐν ᾗ πλουτεῖ, ἣν ἔλαβεν
 παρὰ τοῦ κυρίου· ταύτην ἀποδίδωσι τῷ κυρίῳ τῷ ἐπιχορηγοῦντι αὐτῷ.
 καὶ ὁ πλούσιος ὡσαύτως τὸν πλοῦτον ὃν ἔλαβεν παρὰ τοῦ κυρίου
 ἀδιστακτως παρέχει τῷ πένητι, καὶ τοῦτο ἔργον μέγα ἐστὶ καὶ θεκτὸν
 παρὰ τῷ Θεῷ, ὅτι συνήκεν ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτοῦ καὶ εἰργάσατο εἰς
 τὸν πένητα ἐκ τῶν δωρημάτων τοῦ κυρίου, καὶ ἐτέλεσε τὴν διακονίαν
 τοῦ κυρίου ὀρθῶς. 8. παρὰ τοῖς ἀνθρώποις οὖν ἡ πετέα δοκεῖ καρ- 8
 πὸν μὴ φέρειν, καὶ οὐκ οἶδασιν οὐδὲ νοοῦσιν ὅτι ἐὰν ἄβροχία γένηται,
 ἡ πετέα ὕδωρ ἔχουσα τρέφει τὴν ἄμπελον, καὶ ἡ ἄμπελος ἀδιά-
 λειπτον ἔχουσα ὕδωρ διπλοῦν τὸν καρπὸν ἀποδίδωσιν, καὶ ὑπὲρ ἑαυτῆς
 καὶ ὑπὲρ τῆς πετέας. οὕτω καὶ οἱ πένητες ἐντυγχάνοντες πρὸς τὸν
 κύριον ὑπὲρ τῶν πλουσίων πληροφοροῦσι τὸν πλοῦτον αὐτῶν, καὶ
 πάλιν οἱ πλούσιοι χορηγοῦντες τοῖς πένησι τὰ δέοντα πληροφοροῦσι

⁹ τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 9. γίνονται οὖν ἀμφοτέροισιν κοινωνοὶ τοῦ ἔργου τοῦ δικαίου. ταῦτα οὖν ὁ ποιῶν οὐκ ἐγκαταλειφθήσεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
¹⁰ ἀλλ' ἔσται γεγραμμένος εἰς τὰς βίβλους τῶν ζώντων. 10. μακάριοι οἱ ἔχοντες καὶ συνιέντες ὅτι παρὰ τοῦ κυρίου πλουτίζονται· ὁ γὰρ συνίων τοῦτ[ο] δυνή[σεται] καὶ διακονῆσαι τῷ

Ἄλλη παραβολή.

¹ Ἔδειξέ μοι δένδρα πολλά μὴ ἔχοντα φύλλα, ἀλλ' ὥσει ξηρὰ
² ἐδόκει μοι εἶναι· ὅμοια γὰρ ἦν πάντα. καὶ λέγει μοι· Βλέπεις τὰ δένδρα ταῦτα; Βλέπω, φημί, κύριε, ὅμοια ὄντα καὶ ξηρά. ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Ταῦτα τὰ δένδρα ἃ βλέπεις, οἱ κατοικοῦντες εἰσὶν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ. 2. Διὰ τί οὖν, φημί, κύριε, ὥσει ξηρὰ εἰσι καὶ ὅμοια; Ὅτι, φησὶν, οὕτε οἱ δίκαιοι φαίνονται οὕτε οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλ' ὅμοιοί εἰσιν· ὁ γὰρ αἰὼν οὗτος τοῖς δικαίοις χειμῶν
³ ἐστὶ, καὶ οὐ φαίνονται μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν κατοικοῦντες. 3. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ χειμῶνι τὰ δένδρα ἀποβεβληκότα τὰ φύλλα ὅμοιά εἰσι, καὶ οὐ φαίνονται τὰ ξηρὰ ποῖά εἰσιν ἢ τὰ ζῶντα, οὕτως ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ οὐ φαίνονται οὕτε οἱ δίκαιοι οὕτε οἱ ἁμαρτωλοί, ἀλλὰ πάντες ὅμοιοί εἰσιν.

Ἄλλη παραβολή.

¹ Ἔδειξέ μοι πάλιν δένδρα πολλά, ἃ μὲν βλαστῶντα, ἃ δὲ ξηρά, καὶ λέγει μοι· Βλέπεις, φησί, τὰ δένδρα ταῦτα; Βλέπω, φημί, κύριε,
² τὰ μὲν βλαστῶντα, τὰ δὲ ξηρά. 2. Ταῦτα, φησί, τὰ δένδρα τὰ βλαστῶντα οἱ δίκαιοι εἰσιν οἱ μέλλοντες κατοικεῖν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἐρχόμενον· ὁ γὰρ αἰὼν ὁ ἐρχόμενος θέρους ἐστὶ τοῖς δικαίοις, τοῖς δὲ ἁμαρτωλοῖς χειμῶν. ὅταν οὖν ἐπιλάμψῃ τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου, τότε φανερωθήσονται οἱ δουλεύοντες τῷ Θεῷ, καὶ πάντες φανερωθή-
³ σονται. 3. ὥσπερ γὰρ τῷ θέρει ἐνὸς ἐκάστου δένδρου οἱ καρποὶ φανεροῦνται καὶ ἐπιγινώσκονται ποταποὶ εἰσιν, οὕτω καὶ τῶν δικαίων οἱ καρποὶ φανεροὶ ἔσονται, καὶ γνωσθήσονται πάντες εὐθελεῖς ὄντες
⁴ ἐν τῷ αἰῶνι ἐκείνῳ. 4. τὰ δὲ ἔθνη καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἃ εἶδες τὰ δένδρα τὰ ξηρά, τοιοῦτοι εὐρεθήσονται ξηροὶ καὶ ἄκαρποι ἐν ἐκείνῳ τῷ αἰῶνι, καὶ ὡς ξύλα κατακαυθήσονται καὶ φανεροὶ ἔσο[νται]· ὅτι

ἡ πρᾶξις αὐτῶν πονηρὰ γέγονεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν. οἱ μὲν γὰρ ἁμαρτωλοὶ καυθήσονται, ὅτι ἤμαρτον καὶ οὐ μετενόησαν· τὰ δὲ ἔθνη καυθήσονται], ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν κτίσαντα αὐτούς. 5. σὺ οὖν καρποφόρησον, ἵνα ἐν τῷ θέρει ἐκείνῳ γνωσθῇ σου ὁ καρπός. ἀπέχου δὲ ἀπὸ τῶν πολλῶν πρᾶξεων, καὶ οὐ[δέποτε] οὐδὲν διαμάτῃς. οἱ γὰρ τὰ πολλὰ πράσσοντες πολλὰ καὶ ἁμαρτάνουσι, περισπώμενοι περὶ τὰς πρᾶξεις αὐτῶν καὶ μὴδὲ δουλεύοντες τῷ κυρίῳ ἐ[αυτῶν]. 6. Πῶς οὖν, φησὶν, ὁ τοιοῦτος δύναται τι αἰτήσασθαι παρὰ τοῦ κυρίου καὶ λαβεῖν, μὴ δουλεύων τῷ κυρίῳ; οἱ [γὰρ] δουλεύοντες αὐτῷ, ἐκείνοι λήψονται τὰ αἰτήματα αὐτῶν, οἱ δὲ μὴ δουλεύοντες τῷ κυρίῳ, ἐκείνοι οὐδὲν λήψονται. 7. ἐὰν δὲ μίαν τις πρᾶξιν ἐργάσῃται, δύναται καὶ τῷ κυρίῳ δουλεῦσαι· οὐ γὰρ διαφθαρήσεται ἡ διάνοια αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κυρίου, ἀλλὰ δουλεύσει αὐτῷ ἔχων τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καθαράν. 8. ταῦτα οὖν ἐὰν ποιήσης, δύνασαι καρποφορήσαι εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἐρχόμενον· καὶ ὃς ἂν ταῦτα ποιήσῃ, καρποφορήσει.

Ἄλλη παραβολή.

1. Νηστεύων καὶ καθήμενος εἰς ὄρος τι καὶ εὐχαριστῶν τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε μετ' ἐμοῦ, βλέπω τὸν ποιμένα παρακαθήμενόν μοι καὶ λέγοντα· Τί ὀρθρινὸς ὧδε ἐλήλυθας; Ὅτι, φημί, κύριε, στατίωνα ἔχω. 2. Τί, φησὶν, ἐστὶ στατίων; Νηστεύω, φημί, κύριε. Νηστεία δέ, φησί, τί ἐστὶν αὕτη, ἣν νηστεύετε; Ὡς εἰώθειν, φημί, κύριε, οὕτω νηστεύω. 3. Οὐκ οἶδατε, φησί, νηστεύειν τῷ κυρίῳ οὐδέ ἐστιν νηστεία αὕτη ἢ ἀνωφελὴς ἣν νηστεύετε αὐτῷ. Διὰ τί, φημί, κύριε, τοῦτο λέγεις; Λέγω σοι, φησὶν, ὅτι οὐκ ἐστὶν αὕτη νηστεία, ἣν δοκεῖτε νηστεύειν· ἀλλ' ἐγὼ σε διδάξω τί ἐστὶ νηστεία πλήρης καὶ δεκτὴ τῷ κυρίῳ. ἄκουε, φησὶν. 4. ὁ θεὸς οὐ βούλεται τοιαύτην νηστείαν ματαίαν· οὕτω γὰρ νηστεύων τῷ θεῷ οὐδὲν ἐργάσῃ τῇ δικαιοσύνῃ. νηστευσον δὲ τῷ θεῷ νηστείαν τοιαύτην· 5. μὴδὲν πονηρέωσιν ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ δούλευσον τῷ κυρίῳ ἐν καρδίᾳ· κάρδι· τήρησον τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ πορευόμενος ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, καὶ μὴδεὶς ἐπιθυμία πονηρὰ ἀναβήτω ἐν τῇ καρδίᾳ σου· πίστευσον δὲ τῷ θεῷ· καὶ ἐὰν ταῦτα ἐργάσῃ καὶ φοβῇ τὴν αὐτὸν καὶ ἐγκρατεύσῃ ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος, ζήσῃ

τῷ Θεῷ· καὶ ταῦτα ἂν ἐργάσῃ, μεγάλην νηστείαν ποιεῖς καὶ δεκτὴν τῷ Θεῷ.

- 1 2. Ἄκουε τὴν παραβολὴν ἣν μέλλω σοι λέγειν ἀνήκουσαν τῇ
- 2 νηστείᾳ. 2. εἶχέ τις ἀγρόν καὶ δούλους πολλοὺς, καὶ μέρος τι τοῦ
- ἀγροῦ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. καὶ ἐκλεξάμενος δοῦλόν τινα πιστὸν καὶ
- εὐάρεστον ἐντιμον, προσεκαλῆσατο αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· Λάβε τὸν
- ἀμπελῶνα τοῦτον ὃν ἐφύτευσα καὶ χαράκωσον αὐτὸν ὥς ἐρχομαι,
- καὶ ἕτερον δὲ μὴ ποιήσῃς τῷ ἀμπελῶνι· καὶ ταύτην μου τὴν ἐντο-
- λὴν φυλάξον, καὶ ἐλεύθερος ἔσῃ παρ' ἐμοί. ἐξῆλθε δὲ ὁ δεσπότης
- 3 τοῦ δούλου εἰς τὴν ἀποδημίαν. 3. ἐξελθόντος δὲ αὐτοῦ ἔλαβεν ὁ
- δοῦλος καὶ ἐχαράκωσε τὸν ἀμπελῶνα. καὶ τελέσας τὴν χαράκωσιν
- 4 τοῦ ἀμπελῶνος εἶδε τὸν ἀμπελῶνα βοτανῶν πλήρη ὄντα. 4. ἐν
- ἑαυτῷ οὖν ἐλογίσατο λέγων· Ταύτην τὴν ἐντολὴν τοῦ κυρίου τετέ-
- λεκα· σκάψω λοιπὸν τὸν ἀμπελῶνα τοῦτον, καὶ ἔσται εὐπρεπέστερος
- ἐσκαμμένος, καὶ βοτάνας μὴ ἔχων δώσει καρπὸν πλείονα, μὴ πνιγό-
- μενος ὑπὸ τῶν βοτανῶν. λαβὼν ἔσκαψε τὸν ἀμπελῶνα, καὶ πάσας
- τὰς βοτάνας τὰς οὕσας ἐν τῷ ἀμπελῶνι ἐξέτιλλε. καὶ ἐγένετο ὁ
- ἀμπελῶν ἐκείνος εὐπρεπέστατος καὶ εὐθαλής, μὴ ἔχων βοτάνας πνι-
- 5 γούσας αὐτόν. 5. μετὰ χρόνον [τινὰ] ἦλθεν ὁ δεσπότης τοῦ δούλου
- καὶ τοῦ ἀγροῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα. καὶ ἰδὼν τὸν ἀμπε-
- λῶνα πεχαρακωμένον εὐπρεπῶς, ἔτι δὲ καὶ ἐσκαμμένον καὶ πάσας
- τὰς βοτάνας ἐκτετιμέναις καὶ εὐθαλεῖς οὕσας τὰς ἀμπέλους, ἐχάρη
- 6 λίαν ἐπὶ τοῖς ἔργοις τοῦ δούλου. 6. προσκαλεσάμενος οὖν τὸν υἱὸν
- αὐτοῦ τὸν ἀγαπητόν, ὃν εἶχε κληρονόμον, καὶ τοὺς φίλους, οὓς εἶχε
- συμβούλους, λέγει αὐτοῖς ὅσα ἐνετείλατο τῷ δούλῳ αὐτοῦ, καὶ ὅσα
- εὔρε γεγονότα. ἀκείνοι συνεχάρησαν τῷ δούλῳ ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ ἣ
- 7 ἐμαρτύρησεν αὐτῷ ὁ δεσπότης. 7. καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ τῷ δούλῳ
- τούτῳ ἐλευθερίαν ἐπηγγειλάμην ἂν μου τὴν ἐντολὴν φυλάξῃ ἣν
- ἐνετείλαμην αὐτῷ· ἐφύλαξε δὲ μου τὴν ἐντολὴν καὶ προσέθηκε τῷ
- ἀμπελῶνι ἔργον καλόν, καὶ ἐμοὶ λίαν ἤρρεσεν. ἀντὶ τούτου οὖν τοῦ
- ἔργου οὗ εἰργάσατο θέλω αὐτὸν συγκληρονόμον τῷ υἱῷ μου ποιῆσαι,
- ὅτι τὸ καλὸν φρονήσας οὐ παρενεθυμήθη, ἀλλ' ἐτέλεσεν αὐτό.
- 8 ταύτη τῇ γνώμῃ ὁ υἱὸς τοῦ δεσπότηου συνηυδόκησεν αὐτῷ, ἵνα
- 9 συγκληρονόμος γένηται ὁ δοῦλος τῷ υἱῷ. 9. μετὰ ἡμέρας ὀλίγας

δείπνου ἐποίησεν [ὁ οἰκοδεσπότης] αὐτοῦ, καὶ ἔπεμψεν αὐτῷ ἐκ τοῦ δείπνου ἐδέσματα πολλά. λαβὼν δὲ ὁ δοῦλος τὰ ἐδέσματα τὰ πεμφθέντα αὐτῷ παρὰ τοῦ δεσπότη, τὰ ἀρκούντα αὐτῷ ἦρε, τὰ λοιπὰ δὲ τοῖς συνδούλοις αὐτοῦ διέδωκεν. 10. οἱ δὲ σύνδουλοι αὐτοῦ λαβόντες τὰ ἐδέσματα ἐχάρσαν, καὶ ἤρξαντο εὐχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἵνα χάριν μείζονα εὖρη παρὰ τῷ δεσπότη, ὅτι οὕτως ἐχρησάτο αὐτοῖς. 11. ταῦτα πάντα τὰ γεγονότα ὁ δεσπότης αὐτοῦ ἤκουσε, καὶ πάλιν λίαν ἐχάρη ἐπὶ τῇ πράξει αὐτοῦ. συγκαλεσάμενος πάλιν τοὺς φίλους ὁ δεσπότης καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν πράξιν αὐτοῦ ἣν ἔπραξεν ἐπὶ τοῖς ἐδέσμασιν αὐτοῦ οἷς ἔλαβεν· οἱ δὲ ἔτι μᾶλλον συνευδόκησαν [αὐτῷ], γενέσθαι τὸν δοῦλον συγκαληρονόμον τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

3. Λέγω· Κύριε, ἐγὼ ταύτας τὰς παραβολὰς οὐ γινώσκω οὐδὲ δύναμαι νοῆσαι, ἐάν μὴ μοι ἐπιλύσῃς αὐτάς. 2. Πάντα σοι ἐπιλύσω, φησί, καὶ ὅσα ἂν λαλήσω μετὰ σοῦ, δείξω σοι. τὰς ἐντολὰς [τοῦ κυρίου φυλάσσε, καὶ ἔση εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ ἐγγραφήσῃ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς] αὐτοῦ. 3. ἐάν δέ τι ἀγαθὸν ποιήσῃς ἐκτὸς τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ, σεαυτῷ περιποιήσῃ δόξαν περισσοτέραν, καὶ ἔση ἐνδοξότερος παρὰ τῷ θεῷ οὐ ἔμελλες εἶναι. ἐάν οὖν φυλάσσῃς τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ προσθήῃς καὶ τὰς λειτουργίας ταύτας, χαρήσῃ, ἐάν τηρήσῃς αὐτάς κατὰ τὴν ἐμὴν ἐντολήν. 4. λέγω αὐτῷ· Κύριε, ὃ ἐάν μοι ἐντέλλῃ, φυλάξω αὐτό· οἶδα γὰρ ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ. Ἔσομαι, φησί, μετὰ σοῦ, ὅτι τοιαύτην προθυμίαν ἔχεις τῆς ἀγαθοποιήσεως, καὶ μετὰ πάντων δὲ ἔσομαι, φησὶν, ὅσοι ταύτην τὴν προθυμίαν ἔχουσιν. 5. ἡ νηστεία αὕτη, φησί, τηρουμένων τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου, λίαν καλὴ ἐστίν. οὕτως οὖν φυλάξεις τὴν νηστείαν ταύτην ἣν μέλλεις τηρεῖν· 6. πρῶτον πάντων φυλάξαι ἀπὸ παντὸς ῥήματος πονηροῦ καὶ πάσης ἐπιθυμίας πονηρᾶς, καὶ καθάρισόν σου τὴν καρδίαν ἀπὸ πάντων τῶν ματαιωμάτων τοῦ αἵματος τούτου. ἐάν ταῦτα φυλάξῃς, ἔσται σοι αὕτη ἡ νηστεία τελεία. 7. οὕτω δὲ ποιήσεις· συντελέσας τὰ γεγραμμένα, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ νηστεύεις μηδὲν γεύσῃ εἰ μὴ ἄρτον καὶ ὕδωρ, καὶ ἐκ τῶν ἐδεσμάτων σου ὧν ἔμελλες τρώγειν συμψηφίσας τὴν ποσότητα τῆς δαπάνης ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἧς ἔμελλες ποιεῖν, δώσεις αὐτὸ χήρᾳ ἢ ὀρφανῷ ἢ ὑστερου-

- μίνω, καὶ οὕτω ταπεινοφρονησεις, ἵν' ἐκ τῆς ταπεινοφροσύνης σου ὁ εἰληφὼς ἐμπλήσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν καὶ εὕξηται ὑπὲρ σοῦ πρὸς τὸν κύριον. 8. ἔάν οὖν οὕτω τελήσῃς τὴν νηστείαν ὥς σοι ἐντετεilaμην, ἔσται ἡ θυσία σου δεκτὴ παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἡγγραφος ἔσται ἡ νηστεία αὕτη, καὶ ἡ λειτουργία οὕτως ἐργαζομένη καλὴ καὶ ἰλαρὰ ἐστὶ καὶ εὐπρόσδεκτος τῷ κυρίῳ. 9. ταῦτα οὕτω τηρήσεις σὺ μετὰ τῶν τέκνων σου καὶ ὅλου τοῦ οἴκου σου· τηρήσας δὲ αὐτὰ μακάριος ἔσῃ· καὶ ὅσοι ἂν ἀκούσαντες αὐτὰ τηρήσωσι, μακάριοι ἔσονται, καὶ ὅσα ἂν αἰτήσωνται παρὰ τοῦ κυρίου λήψονται.
1. 4. Ἐδεήθην αὐτοῦ πολλὰ ἵνα μοι δηλώσῃ τὴν παραβολὴν τοῦ ἄγρου καὶ τοῦ δεσπότου καὶ τοῦ ἀμπελῶνος καὶ τοῦ δοῦλου τοῦ χαρκαώσαντος τὸν ἀμπελῶνα καὶ τῶν χαράκων καὶ τῶν βοτανῶν τῶν ἐκτετιλμένων ἐκ τοῦ ἀμπελῶνος καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τῶν φίλων τῶν συμβούλων. συνῆκα γάρ ὅτι παραβολὴ τίς ἐστὶ ταῦτα πάντα. 2. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς μοι εἶπεν· Αὐθάδης εἰ λίαν εἰς τὸ ἐπερωτᾶν. οὐκ ὀφείλεις, φησὶν, ἐπερωτᾶν οὐδὲν ὅλως· ἔάν γάρ σοι δέῃ δηλωθῆναι, δηλωθήσεται. λέγω αὐτῷ· Κύριε, ὅσα ἂν μοι δείξῃς καὶ μὴ δηλώσῃς, μάτην ἔσομαι ἑωρακὼς αὐτὰ καὶ μὴ νοῶν τί ἐστίν· ὡσαύτως καὶ ἔάν μοι παραβολὰς λαλήσῃς καὶ μὴ ἐπιλύσῃς μοι αὐτάς, εἰς μάτην ἔσομαι ἀκηκοὼς τι παρὰ σοῦ. 3. ὁ δὲ πάλιν ἀπεκρίθη μοι λέγων· Ὅς ἂν, φησί, δοῦλος ἢ τοῦ θεοῦ καὶ ἔχῃ τὸν κύριον ἑαυτοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ, αἰτεῖται παρ' αὐτοῦ σύνεσιν καὶ λαμβάνει, καὶ πᾶσαν παραβολὴν ἐπιλύει, καὶ γνωστὰ αὐτῷ γίνονται τὰ ῥήματα τοῦ κυρίου τὰ λεγόμενα διὰ παραβολῶν· ὅσοι δὲ βληχροὶ εἰσι καὶ ἄργοι πρὸς τὴν ἔντευξιν, ἐκείνοι διστάζουσιν αἰτεῖσθαι παρὰ τοῦ κυρίου. 4. ὁ δὲ κύριος πολυεσπλαγχνός ἐστι, καὶ πᾶσι τοῖς αἰτουμένοις παρ' αὐτοῦ ἀδιαλείπτως δίδωσι. σὺ δὲ ἐνδεδυναμωμένος ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἄγγελου καὶ εἰληφὼς παρ' αὐτοῦ τοιαύτην ἔντευξιν καὶ μὴ ὦν ἄργός, διατί οὐκ αἰτῇ παρὰ τοῦ κυρίου σύνεσιν καὶ λαμβάνεις παρ' αὐτοῦ; 5. λέγω αὐτῷ· Κύριε, ἐγὼ ἔχων σὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἀνάγκην ἔχω σὲ αἰτεῖσθαι καὶ σὲ ἐπερωτᾶν· σὺ γάρ μοι δεικνύεις πάντα καὶ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ· εἰ δὲ ἄτερ σοῦ βλεπον ἢ ἤκουον αὐτά, ἡρώτων ἂν τὸν κύριον ἵνα μοι δηλωθῇ.
1. 5. Εἰπόν σοι, φησί, καὶ ἄρτι, ὅτι πανοῦργος εἰ καὶ αὐθάδης,

ἐπερωτῶν τὰς ἐπιλύσεις τῶν παραβολῶν. ἐπειδὴ δὲ οὕτω παράνομος εἶ, ἐπιλύσω σοι τὴν παραβολὴν τοῦ ἀγροῦ καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἀκούθων πάντων, ἵνα γνωστὰ πᾶσι ποιήσης αὐτά. ἄκουε νῦν, φησί, καὶ σὺνιε αὐτά. 2. ὁ ἀγρὸς ὁ κόσμος οὗτός ἐστιν· ὁ δὲ κύριος τοῦ ἀγροῦ, ὁ κτίσας τὰ πάντα καὶ ἀπαρτίσας αὐτὰ καὶ ἐνδυναμώσας. [ὁ δὲ υἱὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν ἐστιν·] ὁ δὲ δοῦλος ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐστίν· αἱ δὲ ἄμπελοι ὁ λαὸς οὗτός ἐστιν ὃν αὐτὸς ἐφύτευσεν· 3. οἱ δὲ 3 χάρακες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι εἰσι τοῦ κυρίου οἱ συγκρατοῦντες τὸν λαὸν αὐτοῦ· αἱ δὲ βοτάναι αἱ ἐκτετιλμέναι ἐκ τοῦ ἀμπελῶνος, [αἱ] ἀνομίαι εἰσὶ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ· τὰ δὲ ἐδέσματα ἃ ἔπεμψεν αὐτῷ ἐκ τοῦ δέλπου, αἱ ἐντολαὶ εἰσιν ἃς ἔδωκε τῷ λαῷ αὐτοῦ διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· οἱ δὲ φίλοι καὶ σύμβουλοι, οἱ ἅγιοι ἄγγελοι οἱ πρῶτοι κτισθέντες· ἡ δὲ ἀποδημία τοῦ δεσπότου, ὁ χρόνος ὁ περισσεύων εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. 4. λέγω αὐτῷ· Κύριε, μεγάλως καὶ θαυμαστῶς πάντα ἐστὶ 4 καὶ ἐνδόξως πάντα ἔχει. μὴ σὺν, φημί, ἐγὼ ἡδυνάμην ταῦτα νοῆσαι; οὐδὲ ἕτερος τῶν ἀνθρώπων, κἂν λίαν συνετὸς ᾖ τις, οὐ δύναται νοῆσαι αὐτά. ἔτι, φημί, κύριε, δηλώσόν μοι ὃ μέλλω σε ἐπερωτᾶν. 5. Λέγε, φησὶν, εἴ τι βούλει. Διὰ τί, φημί, κύριε, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ 5 εἰς δούλου τρόπον κεῖται ἐν τῇ παραβολῇ;

Θ. Ἄκουε, φησὶν· εἰς δούλου τρόπον [οὐ] κεῖται ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, 1 ἀλλ' εἰς ἐξουσίαν μεγάλην κεῖται καὶ κυριότητα. Πῶς; φημί, κύριε, οὐ νοῶ. 2. Ὅτι, φησὶν, ὁ Θεὸς τὸν ἀμπελῶνα ἐφύτευσε, τοῦτ' ἐστὶ 2 τὸν λαὸν ἔκτισε, καὶ παρέδωκε τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ υἱὸς κατέστησε τοὺς ἀγγέλους ἐπ' αὐτούς τοῦ συντηρεῖν αὐτούς· καὶ αὐτὸς τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐκαθάρισε πολλὰ κοπιᾶσας καὶ πολλοὺς κόπους ἡν-τληκώς· οὐδεὶς γὰρ [ἀμπελῶν] δύναται σκαφῆναι ἄτερ κόπου ἢ μόχθου. 3. αὐτὸς οὖν καθάρισας τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ ἔδειξεν 3 αὐτοῖς τὰς τρεῖς τῆς ζωῆς, δοὺς αὐτοῖς τὸν νόμον ὃν ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 4. [βλέπεις, φησὶν, ὅτι αὐτὸς κύριός ἐστι τοῦ 4 λαοῦ, ἐξουσίαν πᾶσαν λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.] ὅτι δὲ ὁ κύριος σύμβουλον ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐνδόξους ἀγγέλους περὶ τῆς κληρονομίας τοῦ δούλου, ἄκουε· 5. τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ παρὸν, 5 τὸ κτίσαν πᾶσαν τὴν κτίσιν, κατῴκησεν ὁ Θεὸς εἰς σάρκα ἣν ἡβοῦ-λετο. αὕτη οὖν ἡ σὰρξ, ἐν ᾗ κατώκησε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐδού-

- λευσε τῷ πνεύματι καλῶς ἐν σεμνότητι καὶ ἀγγελῶ πορευθεῖσα, μηδὲν
 6 ὅλως μιάνασα τὸ πνεῦμα. 6. πολιτευσάμενην οὖν αὐτὴν καλῶς καὶ
 ἀγνῶς καὶ συ[γκ]οπιάσασαν τῷ πνεύματι καὶ συνεργήσασαν ἐν παντί
 πράγματι, ἰσχυρῶς καὶ ἀνδρείως ἀναστραφεῖσαν, μετὰ τοῦ πνεύματος
 τοῦ ἁγίου εἴλατο κοινωνόν· ἤρεσε γάρ [τῷ θεῷ] ἡ πορεῖα τῆς σαρκὸς
 τα[ύτης], ὅτι οὐκ ἐμιάνη ἐπὶ τῆς γῆς ἔχουσα τὸ πνεῦμα τὸ
 7 ἅγιον. 7. σύμβουλον οὖν ἔλαβε τὸν υἱὸν καὶ τοὺς ἀγγέλους τοὺς
 ἐνδόξους, ἵνα καὶ ἡ σὰρξ αὕτη, δουλεύουσα τῷ [πνεύμα]τι ἀμέμπτως,
 σῇ τόπον τινὰ κατασκηνώσεως, καὶ μὴ δόξῃ τὸν μισθὸν [τῆς δου-
 λείας αὐτῆς ἀπολωλέκεναι· πᾶσα γὰρ σὰρξ ἀπολήγεται μισθὸν] ἡ
 εὑρεθεῖσα ἀμίαντος καὶ ἄσπιλος, ἐν ᾗ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατέφκησεν.
 8 8. ἔχεις καὶ ταύτης τῆς παραβολῆς τὴν ἐπίλυσιν.
 1 7. Ἐυφράνθη, φημί, κύριε, ταύτην τὴν ἐπίλυσιν ἀκούσας. "Ακουε
 νῦν, φησί· τὴν σάρκα σου ταύτην φύλασσε καθαρὰν καὶ ἀμίαντον,
 ἵνα τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν αὐτῇ μαρτυρήσῃ αὐτῇ, καὶ δικαιοθῇ
 2 σου ἡ σὰρξ. 2. βλέπε μήποτε ἀναβῇ ἐπὶ τὴν καρδίαν σου τὴν σάρκα
 σου ταύτην φθαρτὴν εἶναι, καὶ παραχρήσῃ αὐτῇ ἐν μiasmῳ τινί. ἐὰν
 [γὰρ] μιάνης τὴν σάρκα σου, μιανεῖς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἐὰν δὲ
 3 μιάνης τὸ πνεῦμα, οὐ ζήσῃ. 3. Εἰ δέ τις, φημί, κύριε, γέγονεν
 ἄγνοια προτέρα πρὶν ἀκουσθῶσι τὰ ρήματα ταῦτα, πῶς σωθῇ ὁ ἄν-
 θρωπος ὁ μιάνας τὴν σάρκα αὐτοῦ; Περὶ τῶν προτέρων, φησίν,
 ἀγνοημάτων τῷ θεῷ μόνῳ δυνατὸν ἴασιν δοῦναι· αὐτοῦ γὰρ ἐστὶ
 4 πᾶσα ἐξουσία. 4. [ἀλλὰ νῦν φύλασσε σεαυτόν, καὶ ὁ κύριος ὁ παν-
 τοκράτωρ, πολὺσπλαγχνος ὢν, περὶ τῶν προτέρων ἀγνοημάτων ἴασιν
 δώσει,] ἐὰν τὸ λοιπὸν μὴ μιάνης σου τὴν σάρκα μηδὲ τὸ πνεῦμα·
 ἀμφοτέρα γὰρ κοινά ἐστι καὶ ἄτερ ἀλλήλων μιανθῆναι οὐ δύναται.
 ἀμφοτέρα οὖν καθαρὰ φύλασσε, καὶ ζήσῃ τῷ θεῷ.

[Παραβολὴ ζ'.]

- 1 1. Καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ δοξάζων τὸν κύριον περὶ
 πάντων ὧν ἑωράκειν, καὶ συζητῶν περὶ τῶν ἐντολῶν, ὅτι καλαὶ καὶ
 δυναταὶ καὶ ἱεραὶ καὶ ἔνδοξοι καὶ δυνάμεναι σῶσαι ψυχὴν ἀνθρώπου,
 ἔλεγον ἐν ἑμαυτῷ· Μακάριος ἔσομαι ἐὰν ταῖς ἐντολαῖς ταύταις πο-
 2 ρευθῶ, καὶ ὅς ἂν ταύταις πορευθῇ, μακάριος ἔσται. 2. ὥς ταῦτα ἐν

ἐμαυτῷ ἐλάλουν, βλέπω αὐτὸν ἐξαίφνης παρακαθήμενόν μοι καὶ λέγοντα ταῦτα· Τί διψυχεῖς περὶ τῶν ἐντολῶν ὧν σοι ἐνετειλάμην; καλαὶ εἰσιν· ὅλως μὴ διψυχήσης, ἀλλ' ἐνδύσαι τὴν πίστιν τοῦ κυρίου, καὶ ἐν αὐταῖς πορεύσῃ· ἐγὼ γὰρ σε ἐνδυναμώσω ἐν αὐταῖς. 3. αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ σύμφοροί εἰσι τοῖς μέλλουσι μετανοεῖν· ἴαν γὰρ μὴ πορευθῶσιν ἐν αὐταῖς, εἰς μάτην ἐστὶν ἡ μετάνοια αὐτῶν. 4. οἱ οὖν μετανοοῦντες ἀποβάλλετε τὰς πονηρίας τοῦ αἰῶνος τούτου τὰς ἐκτριβούσας ὑμᾶς· ἐνδυσάμενοι δὲ πᾶσαν ἀρετὴν δικαιοσύνης δυνήσεσθε τηρῆσαι τὰς ἐντολὰς ταύτας καὶ μηκέτι προστιθέναι ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. [ἴαν οὖν μηκέτι μηδὲν προσθήτε, ἀποστήσεσθε ἀπὸ τῶν προτέρων ἁμαρτιῶν ὑμῶν.] πορεύεσθε οὖν ταῖς ἐντολαῖς μου ταύταις, καὶ ζήσεσθε τῷ Θεῷ. ταῦτα πάντα παρ' ἐμοῦ λελάληται ὑμῖν. 5. καὶ μετὰ τὸ ταῦτα λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ, λέγει μοι· Ἄγωμεν εἰς ἀγρόν, καὶ δείξω σοι τοὺς ποιμένας τῶν προβάτων. Ἄγωμεν, φημί, κύριε. καὶ ἦλθομεν εἰς τι πεδίον, καὶ δεικνύει μοι ποιμένα νεανίσκον ἐνδεδυμένον σύνθεσιν ἱματίων, τῷ χρώματι κροκώδη. 6. ἔβασκε δὲ πρόβατα πολλὰ λίαν, καὶ τὰ πρόβατα ταῦτα ὥσει τρυφῶντα ἦν καὶ λίαν σπαταλῶντα, καὶ ἱλαρὰ ἦν σκιρτῶντα ὧδε κάκεισε· καὶ αὐτὸς ὁ ποιμὴν πάνυ ἱλαρὸς ἦν ἐπὶ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ· καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ ποιμένος ἱλαρὰ ἦν λίαν, καὶ ἐν τοῖς προβάτοις περιέτρεχε. [καὶ ἄλλα πρόβατα εἶδον σπαταλῶντα καὶ τρυφῶντα ἐν τόπῳ ἐνί, οὐ μέντοι σκιρτῶντα.]

2. Καὶ λέγει μοι· Βλέπεις τὸν ποιμένα τοῦτον; Βλέπω, φημί, κύριε. Οὗτος, φησὶν, ἄγγελος τρυφῆς καὶ ἀπάτης ἐστίν. οὗτος ἐκτρίβει τὰς ψυχὰς τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ καὶ καταστρέφει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀληθείας, ἀπατῶν αὐτοὺς ταῖς ἐπιθυμίαις ταῖς πονηραῖς, ἐν αἷς ἀπόλλυνται. 2. ἐπιλανθάνονται γὰρ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ πορεύονται ἀπάταις καὶ τρυφαῖς ματαλαῖς, καὶ ἀπόλλυνται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου τούτου, τινὰ μὲν εἰς θάνατον, τινὰ δὲ εἰς καταφθοράν. 3. λέγω αὐτῷ· Κύριε, οὐ γινώσκω ἐγὼ τί ἐστὶν εἰς θάνατον, καὶ τί εἰς καταφθοράν. Ἄκουε, φησὶν· ἃ εἶδες πρόβατα ἱλαρὰ καὶ σκιρτῶντα, οὗτοι εἰσιν οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τέλος καὶ παραδεδοκότες ἑαυτοὺς [ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ αἰῶνος τούτου. ἐν τούτοις οὖν μετάνοια ζωῆς οὐκ ἔστιν· προσέθηκαν γὰρ ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν.

- καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐβλασφήμησαν. τῶν τοιούτων οὖν ὁ θά-
 4 νατός ἐστιν. 4. ἃ δὲ εἶδες πρόβατα μὴ σκιρτῶντα, ἀλλ' ἐν τόπῳ ἐνὶ
 βοσκόμενα, οὗτοι εἰσιν οἱ παραδεδακότες μὲν ἐαυτούς] ταῖς τρυφαίαις
 καὶ ἀπάταις, εἰς δὲ τὸν κύριον οὐδὲν ἐβλασφήμησαν. οὗτοι οὖν
 κατεφθαρμένοι εἰσὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας· ἐν τούτοις ἐλπίς ἐστι μετα-
 5 νοίας, ἐν ᾗ δύνανται ζῆσαι. ἡ καταφθορά οὖν ἐλπίδα ἔχει ἀνανεώ-
 σεώς τινος, ὁ δὲ θάνατος ἀπώλειαν ἔχει αἰώνιον. 5. πάλιν προέβημεν
 μικρόν, καὶ δεικνύει μοι ποιμένα μέγαν ὥσει ἄγριον τῇ ἰδέᾳ, περι-
 κείμενον δέσμα αἰγίων λευκόν, καὶ πήραν τινὰ ἔχεν ἐπὶ τῶν ὤμων,
 καὶ δρόβον σκληρὰν λίαν καὶ ὄζους ἔχουσιν, καὶ μάλιστα μεγάλην·
 καὶ τὸ βλέμμα ἔχει περιπικρον, ὥστε φοβηθῆναι με αὐτόν· τοιοῦτον
 6 εἶχε τὸ βλέμμα. 6. οὗτος οὖν ὁ ποιμὴν παρελάμβανε τὰ πρόβατα
 ἀπὸ τοῦ ποιμένου τοῦ νεανίσκου, ἐκεῖνα τὰ σπαταλῶντα καὶ τρυφῶντα,
 μὴ σκιρτῶντα δέ, καὶ ἔβαλεν αὐτὰ εἰς τινὰ τόπον κρημνώδη καὶ
 ἀκανθώδη καὶ τριβολώδη, ὥστε ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν καὶ τριβόλων μὴ
 7 θύνασθαι ἐκπλεῖν τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἐμπλέκεσθαι εἰς τὰς ἀκάν-
 θαις καὶ τριβόλοις, καὶ λίαν ἐταλαιπώρουν διαφόμενα ὑπ' αὐτοῦ· καὶ
 ὥδε ἀκείῃσε περιήλανεν αὐτά, καὶ ἀνάπαυσιν αὐτοῖς οὐκ ἐδίδου, καὶ
 ὅλως οὐκ εὐσταθοῦσαν τὰ πρόβατα ἐκεῖνα.
- 1 3. Βλέπων οὖν αὐτὰ οὕτω μαστιγούμενα καὶ ταλαιπωρούμενα
 ἐλυπούμην ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι οὕτως ἐβασανίζοντο καὶ ἀνοχὴν ὅλως οὐκ
 2 εἶχον. 2. λέγω τῷ ποιμένι τῷ μετ' ἐμοῦ λαλοῦντι· Κύριε, τίς ἐστιν
 οὗτος ὁ ποιμὴν ὁ οὕτως ἄσπλαγχνος καὶ πικρὸς καὶ ὅλως μὴ σπλαγ-
 χνιζόμενος ἐπὶ τὰ πρόβατα ταῦτα; Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν ὁ ἄγγελος τῆς
 3 τιμωρίας· ἐκ δὲ τῶν ἀγγέλων τῶν δικαίων ἐστὶ, κείμενος δὲ ἐπὶ τῆς
 τιμωρίας. 3. παραλαμβάνει οὖν τοὺς ἀποπλανωμένους ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
 καὶ πορευθέντας ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ἀπάταις τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ
 4 τιμωρεῖ αὐτούς, καθὼς ἄξιοι εἰσι, δειναῖς καὶ ποικίλαις τιμωρίαις.
 4 4. Ἦθελον, φημί, κύριε, γνῶναι τὰς ποικίλας ταύτας τιμωρίας, ποτα-
 παὶ εἰσιν. Ἄκουε, φησί, τὰς ποικίλας βασάνους καὶ τιμωρίας. βιω-
 τικαὶ εἰσιν αἱ βάσανοι· τιμωροῦνται γὰρ οἱ μὲν ζημίαις, οἱ δὲ ὕστε-
 ρήσεσιν, οἱ δὲ ἀσθενείαις ποικίλαις, οἱ δὲ πάσῃ ἀκαταστασίᾳ, οἱ δὲ
 ὑβριζόμενοι ὑπὸ ἀναξίων καὶ ἐτέραις πολλαῖς πράξεσι πάσχοντες·

5. πολλοὶ γὰρ ἀκαταστάτουںτες ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ἐπιβάλλονται 5
πολλά, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ὅλως προχωρεῖ. καὶ λέγουσιν ἑαυτοὺς μὴ
εὐοδοῦσθαι ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀναβαίνει αὐτῶν ἐπὶ τὴν
καρδίαν ὅτι ἔπραξαν πονηρὰ ἔργα, ἀλλ' αἰτιῶνται τὸν κύριον. 6. ὅταν 6
οὖν θλιβῶσι πάσῃ θλίψει, τότε ἐμοὶ παραδίδονται εἰς ἀγαθὴν παιδείαν
καὶ ἰσχυροποιοῦνται ἐν τῇ πίστει τοῦ κυρίου, καὶ τὰς λοιπὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς αὐτῶν δουλεύουσι τῷ κυρίῳ ἐν καθαρῇ καρδίᾳ· [ἐὰν δὲ
μετανοήσωσι, τότε ἀναβαίνει ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν τὰ ἔργα ἃ ἔπρα-
ξαν πονηρὰ, καὶ τότε δοξάζουσι τὸν θεόν, λέγοντες ὅτι δίκαιος κριτὴς
ἐστὶ καὶ δικαίως ἔκαθον ἕκαστος κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ· δουλεύουσι
δὲ λοιπὸν τῷ κυρίῳ ἐν καθαρῇ καρδίᾳ] αὐτῶν, καὶ εὐοδοῦνται ἐν
πάσῃ πράξει αὐτῶν, λαμβάνοντες παρὰ τοῦ κυρίου πάντα ὅσα ἂν
αἰτῶνται· καὶ τότε δοξάζουσι τὸν κύριον ὅτι ἐμοὶ παρεδόθησαν, καὶ
οὐκέτι οὐδὲν πάσχουσι τῶν πονηρῶν.

4. Λέγω αὐτῷ· Κύριε, ἔτι μοι τοῦτο δήλωσον. Τί, φησὶν, ἐπι- 1
ζητεῖς; Εἰ ἄρα, φημί, κύριε, τὸν αὐτὸν χρόνον βασανίζονται οἱ τρυ-
φῶντες καὶ ἀπατῶμενοι, ὅσον τρυφῶσι καὶ ἀπατῶνται; λέγει μοι·
Τὸν αὐτὸν χρόνον βασανίζονται. 2. [Ἐλάχιστον, φημί, κύριε, βασανί- 2
ζονται·] ἔδει γὰρ τοὺς οὕτω τρυφῶντας καὶ ἐπιλανθανομένους τοῦ
θεοῦ ἐπταπλασίως βασανίζεσθαι. 3. λέγει μοι· Ἄφρων εἶ καὶ οὐ 3
νοεῖς τῆς βασάνου τὴν δύναμιν. Εἰ γὰρ ἐνόουν, φημί, κύριε, οὐκ ἂν
ἐπηρώτων ἵνα μοι δηλώσης. Ἄκουε, φησὶν, ἀμποτέρων τὴν δύναμιν.
4. τῆς τρυφῆς καὶ ἀπάτης ὁ χρόνος ὥρα ἐστὶ μία· τῆς δὲ βασάνου 4
ἡ ὥρα ἅ' ἡμερῶν δύναμιν ἔχει. ἐὰν οὖν μίαν ἡμέραν τρυφήσῃ τις καὶ
ἀπατηθῇ, μίαν δὲ ἡμέραν βασανισθῇ, ὅλον ἐνιαυτὸν ἰσχύει ἡ ἡμέρα
τῆς βασάνου. ὅσας οὖν ἡμέρας τρυφήσῃ τις, τοσούτους ἐνιαυτοὺς
βασανίζεται. βλέπεις οὖν, φησὶν, ὅτι τῆς τρυφῆς καὶ ἀπάτης ὁ χρόνος
ἐλάχιστός ἐστι, τῆς δὲ τιμωρίας καὶ βασάνου πολλός.

5. Ἔτι, φημί, κύριε, οὐ νενόηκα ὅλως περὶ τοῦ χρόνου τῆς 1
ἀπάτης καὶ τρυφῆς καὶ βασάνου· τηλαυγέστερόν μοι δήλωσον. 2. ἀπο- 2
κριθεῖς μοι λέγει· Ἡ ἀφροσύνη σου παράμονός ἐστι, καὶ οὐ θέλεις
σου τὴν καρδίαν καθαρίσαι καὶ δου[λεύειν] τῷ θεῷ. βλέπε, φησί,
μήποτε ὁ χρόνος πληρωθῇ, καὶ σὺ ἄφρων εὐρεθῇς. ἄκουε οὖν, φησί,
καθὼς βούλει, ἵνα νοήσῃς αὐτά. 3. ὁ τρυφῶν καὶ ἀπατῶ[μενος] 3

- μίαν ἡμέραν καὶ πρᾶσσων ἃ βούλεται πολλὴν ἀφροσύνην ἐνδέδεται καὶ οὐ νοεῖ τὴν πράξιν ἣν ποιεῖ· εἰς τὴν αὖριον ἐπιλανθάνεται] γὰρ τί πρὸ μίας ἔπραξεν· ἡ γὰρ τρυφή καὶ ἀπάτη μνήμας οὐκ ἔχει διὰ τὴν ἀφροσύνην ἣν ἐνδέδεται, ἡ δὲ τιμωρία καὶ ἡ βάσανος ὅταν κολληθῇ τῷ ἀνθρώπῳ μίαν ἡμέραν, μέχρις ἐνιαυτοῦ τιμωρεῖται καὶ βασανίζεται· μνήμας γὰρ μεγάλας ἔχει ἡ τιμωρία καὶ ἡ βάσανος.
- 4 4. βασανιζόμενος οὖν καὶ τιμωρούμενος ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν μνημονεύει ποτὲ τῆς τρυφῆς καὶ ἀπάτης καὶ γινώσκει ὅ[τι δι'] αὐτὰ πάσχει τὰ πονηρά. πᾶς οὖν ἄνθρωπος ὁ τρυφῶν καὶ ἀπατῶμενος οὕτω βασανίζεται, ὅτι ἔχοντες ζωὴν εἰς θάνατον ἐαυτοὺς παραδεδώκασι. 5. Ποῖαι, φημί, κύριε, τρυφαί εἰσι βλαβεραί; Πᾶσα, φησί, πρᾶξις τρυφῆς ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ὃ ἐὰν ἡδέως ποιῇ· καὶ γὰρ ὁ ὀξύχολος τῷ ἑαυτοῦ πάθει τὸ ἱκανὸν ποιῶν τρυφᾷ· καὶ ὁ μοιχὸς καὶ ὁ μέθυστος καὶ ὁ κατάλαλος καὶ ὁ ψεύστης καὶ ὁ πλεονέκτης καὶ ὁ ἀποστερητῆς καὶ ὁ [τοῦ]τοῖς τὰ ὅμοια ποιῶν τῇ ἰδίᾳ νόσῳ τὸ ἱκανὸν ποιεῖ· τρυφᾷ οὖν
- 6 ἐπὶ τῇ πρᾶξει αὐτοῦ. 6. αὐταὶ πᾶσαι αἱ τρυφαὶ βλαβεραὶ εἰσι τοῖς δούλοις τοῦ Θεοῦ. διὰ ταύτας οὖν τὰς ἀπάτας πάσχουσιν οἱ τιμωρούμενοι καὶ βασανιζόμενοι. 7. εἰσὶν δὲ καὶ τρυφαὶ σώζουσαι τοὺς ἀνθρώπους· πολλοὶ γὰρ ἀγαθὸν ἐργαζόμενοι τρυφῶσι τῇ ἑαυτῶν ἡδονῇ φερόμενοι. αὕτη οὖν ἡ τρυφή σύμφορός ἐστι τοῖς δούλοις τοῦ Θεοῦ καὶ ζωὴν περιποιεῖται τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τοιούτῳ· αἱ δὲ βλαβεραὶ τρυφαὶ αἱ προειρημέναι βασάνους καὶ τιμωρίας αὐτοῖς περιποιοῦνται· ἐὰν δὲ ἐπιμένωσι καὶ μὴ μετανοήσωσι, θάνατον ἐαυτοῖς περιποιοῦνται.

[Παραβολὴ ζ'.]

- 1 Μετὰ ἡμέρας ὀλίγας εἶδον αὐτὸν εἰς τὸ πεδίον τὸ αὐτὸ ὅπου καὶ τοὺς ποιμένας ἑώρακειν, καὶ λέγει μοι· Τί ἐπιζητεῖς; Πάρεμι, φημί, κύριε, ἵνα τὸν ποιμένα τὸν τιμωρητὴν κελεύσης ἐκ τοῦ οἴκου μου ἐξελεῖν, ὅτι λίαν με θλίβει. Δεῖ σε, φησί, θλιβῆναι· οὕτω γὰρ, φησί, προσέταξεν ὁ ἐνδοξος ἄγγελος τὰ περὶ σου· θέλει γὰρ σε πειρασθῆναι. Τί γὰρ, φημί, κύριε, ἐποίησα οὕτω πονηρόν, ἵνα τῷ ἁγγέλῳ
- 2 τοῦτῳ παραδοθῶ; 2. Ἄκουε, φησὶν· αἱ μὲν ἁμαρτίαι σου πολλάί, ἀλλ' οὐ τосαῦται ὥστε τῷ ἁγγέλῳ τοῦτῳ παραδοθῆναι· ἀλλ' ὁ οἰκός

σου μεγάλης ἀνομίας καὶ ἁμαρτίας εἰργάσατο, καὶ παρεπικρανθή ὁ
 ξυδοξος ἄγγελος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐκέλευσέ σε
 χρόνον τινὰ θλιβῆναι, ἵνα κἀκεῖνοι μετανοήσωσι καὶ καθαρίσωσιν
 ἑαυτοὺς ἀπὸ πάσης ἐπιθυμίας τοῦ αἰῶνος τούτου. ὅταν οὖν μετανοή-
 σωσι καὶ καθαρισθῶσι, τότε ἀποστήσεται [ἀπὸ σοῦ] ὁ [ἄ]γγελος τῆς
 τιμωρίας. 3. λέγω αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἐκεῖνοι τοιαῦτα εἰργάσαντο ἵνα 3
 παραπεκρανθῇ ὁ ξυδοξος ἄγγελος, τί ἐγὼ ἐποίησα; Ἄλλως, φησὶν,
 οὐ [δύ]ναιτο ἐκεῖνοι θλιβῆναι, ἐὰν μὴ σὺ ἡ κεφαλὴ τοῦ οἴκου θλιβῇς·
 σοῦ γὰρ θλιβομένου ἐξ ἀνάγκης κἀκεῖνοι θλιβήσονται, εὐσταθοῦντος
 δ[ὲ] σοῦ] οὐδεμίαν δύνανται θλίψιν ἔχειν. 4. Ἄλλ' ἰδοὺ, φημί, κύριε, 4
 μετανενοήκασιν ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν. Οἶδα, φησί, ἀγὰρ ὅτι μετα-
 νενοήκασιν ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν· τῶν οὖν μετανοούντων [εὐθὺς]
 δοκεῖς τὰς ἁμαρτίας ἀφίεσθαι; οὐ παντελῶς· ἀλλὰ δεῖ τὸν μετα-
 νοοῦντα βασανίσαι τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν καὶ ταπεινοφρονῆσαι ἐν πάσῃ
 πρᾶξει αὐτοῦ ἰσχυρῶς καὶ θλιβῆναι ἐν πάσαις θλίψεσι ποικίλαις· καὶ
 ἐὰν ὑπενέγκῃ τὰς θλίψεις τὰς ἐπερχομένας αὐτῷ, πάντως σπλαγγι-
 σθήσεται ὁ τὰ πάντα κτίσας καὶ ἐνδυναμώσας καὶ ἱάσιν τινα δώσει
 αὐτῷ· 5. καὶ τοῦτο πάντως [ἐὰν ἴδῃ τὴν καρδίαν] τοῦ μετανοοῦν- 5
 τος καθαρὰν ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος. σοὶ δὲ συμφέρον ἐστὶ
 καὶ τῷ οἴκῳ σου νῦν θλιβῆναι. τί δέ σοι πολλὰ λέγω; θλιβῆναι σε
 δεῖ καθὼς προσέταξεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκεῖνος, ὁ παραδιδούς σε ἐμοί·
 καὶ τοῦτο εὐχαρίστει τῷ κυρίῳ ὅτι ἄξιόν σε ἡγήσατο τοῦ προδηλώ-
 σαι σοὶ τὴν θλίψιν, ἵνα προγνοὺς αὐτὴν ὑπενέγκῃς ἰσχυρῶς. 6. λέγω 6
 αὐτῷ· Κύριε, σὺ μετ' ἐμοῦ γίνου, καὶ δυνήσομαι πᾶσαν θλίψιν ὑπε-
 νεγκεῖν. Ἐγώ, φησὶν, ἔσομαι μετὰ σοῦ· ἐρωτήσω δὲ καὶ τὸν ἄγγε-
 λον τὸν τιμωρητὴν ἵνα σε ἐλαφροτέρως θλίψῃ· ἀλλ' ὀλίγον χρόνον
 θλιβήσῃ, καὶ πάλιν ἀποκατασταθήσῃ εἰς τὸν οἶκόν σου· μόνον παρὰ-
 μείνον ταπεινοφρονῶν καὶ λειτουργῶν τῷ κυρίῳ ἐν πάσῃ καθάρᾳ καρ-
 δία, καὶ τὰ τέκνα σου καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ πορεύου ἐν ταῖς ἐντολαῖς
 μου αἷς σοὶ ἐντέλλομαι, καὶ δυνήσεται σου ἡ μετάνοια ἰσχυρὰ καὶ
 καθαρὰ εἶναι· 7. καὶ ἐὰν ταύτας φυλάξῃς μετὰ τοῦ οἴκου σου, 7
 ἀποστήσεται πᾶσα θλίψις ἀπὸ σοῦ· καὶ ἀπὸ πάντων δέ, φησὶν,
 ἀποστήσεται θλίψεις, ὅσοι [ἐὰν] ἐν ταῖς ἐντολαῖς μου ταύταις πο-
 ρευθῶσιν.

[Παραβολή η']

- 1 1. Ἔδειξέ μοι ἰτέαν μεγάλην, σκεπάζουσιν πεδία καὶ ὄρη, καὶ
ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἰτέας πάντες ἐληλύθασιν οἱ κεκλημένοι τῷ ὀνό-
2 ματι κυρίου. 2. εἰστέκει δὲ ἄγγελος τοῦ κυρίου ξυδοξος λίαν ὑψηλὸς
παρὰ τὴν ἰτέαν, δρέπανον ἔχων μέγα, καὶ ἔκοπτε κλάδους ἀπὸ τῆς
ἰτέας, καὶ ἐπεδίδου τῷ λαῷ τῷ σκεπαζομένῳ ὑπὸ τῆς ἰτέας· μικρὰ
3 δὲ ραβδία ἐπεδίδου αὐτοῖς, ὥσει πηχυαῖα. 3. μετὰ δὲ τὸ πάντας
λαβεῖν τὰ ραβδία ἔθηκε τὸ δρέπανον ὁ ἄγγελος, καὶ τὸ δένδρον ἐκείνῳ
4 ὕγιες ἦν οἶον καὶ ἐωράκειν αὐτό. 4. ἐθαύμαζον δὲ ἐγὼ ἐν ἑμαυτῷ
λέγων· Πῶς τοσούτων κλάδων κεκομμένων τὸ δένδρον ὕγιες ἐστί;
λέγει μοι ὁ ποιμὴν· Μὴ θαύμαζε εἰ τὸ δένδρον ὕγιες ἔμεινε τοσού-
των κλάδων κοπέντων. [ἀλλ' ἀνάμεινον·] ἀφ' ἧς δέ, φησί, πάντα
5 ἰδῆς, καὶ δηλωθήσεται σοι τὸ τί ἐστίν. 5. ὁ ἄγγελος ὁ ἐπιδεδωκὸς
τῷ λαῷ τὰς ῥάβδους πάλιν ἀπῆγει ἀπ' αὐτῶν· καὶ καθὼς ἔλαβον,
οὕτω καὶ ἐκαλοῦντο πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς ἕκαστος αὐτῶν ἀπεδίδου
τὰς ῥάβδους. ἐλάμβανε δὲ ὁ ἄγγελος τοῦ κυρίου καὶ κατενόει αὐτάς.
6 6. παρὰ τινων ἐλάμβανε τὰς ῥάβδους ξηρὰς καὶ βεβρωμένας ὥς ὑπὸ
σητός· ἐκέλευσεν ὁ ἄγγελος τοὺς τὰς τοιαύτας ῥάβδους ἐπιδεδωκό-
7 τας χωρὶς ἵστασθαι. 7. ἕτεροι δὲ ἐπεδίδουσιν ξηρὰς, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
8 βεβρωμέναι ὑπὸ σητός· καὶ τούτους ἐκέλευσε χωρὶς ἵστασθαι. 8. ἕτεροι
9 δὲ ἐπεδίδουν ἡμιξήρους· καὶ οὗτοι χωρὶς ἵσταντο. 9. ἕτεροι δὲ ἐπε-
δίδουν τὰς ῥάβδους αὐτῶν ἡμιξήρους καὶ σχισμὰς ἐχούσας· καὶ οὗτοι
10 χωρὶς ἵσταντο. [10. ἕτεροι δὲ ἐπεδίδουν τὰς ῥάβδους αὐτῶν χλωρὰς
11 καὶ σχισμὰς ἐχούσας· καὶ οὗτοι χωρὶς ἵσταντο.] 11. ἕτεροι δὲ ἐπε-
δίδουν τὰς ῥάβδους ἡμισυ ξηρὸν καὶ τὸ ἡμισυ χλωρόν· καὶ οὗτοι
12 χωρὶς ἵσταντο. 12. ἕτεροι δὲ προσέφερον τὰς ῥάβδους αὐτῶν τὰ δύο
μέρη τῆς ῥάβδου χλωρά, τὸ δὲ τρίτον ξηρόν· καὶ οὗτοι χωρὶς
13 ἵσταντο. 13. ἕτεροι δὲ ἐπεδίδουν τὰ δύο μέρη ξηρά, τὸ δὲ τρίτον
14 χλωρόν· καὶ οὗτοι χωρὶς ἵσταντο. 14. ἕτεροι δὲ ἐπεδίδουν τὰς ῥά-
βδους αὐτῶν παρὰ μικρὸν ὅλας χλωράς, ἐλάχιστον δὲ τῶν ῥάβδων
αὐτῶν ξηρὸν ἦν, αὐτὸ τὸ ἄκρον· σχισμὰς δὲ εἶχον ἐν αὐταῖς· καὶ
15 οὗτοι χωρὶς ἵσταντο. 15. ἑτέρων δὲ ἦν ἐλάχιστον χλωρόν, τὰ δὲ
16 λοιπὰ τῶν ῥάβδων ξηρά· καὶ οὗτοι χωρὶς ἵσταντο. 16. ἕτεροι δὲ
ἤρχοντο τὰς ῥάβδους χλωρὰς φέροντες ὥς ἔλαβον παρὰ τοῦ ἀγγέλου·

τὸ δὲ πλεῖον μέρος τοῦ ὅλου τοιαύτας ῥάβδους ἐπεδίδουν. ὁ δὲ ἄγγελος ἐπὶ τούτοις ἐχάρη λίαν· καὶ οὗτοι χωρὶς ἴσταντο. [17. Ἕτεροι 17 δὲ ἐπεδίδουν τὰς ῥάβδους αὐτῶν χλωρὰς καὶ παραφυάδας ἐχούσας· καὶ οὗτοι χωρὶς ἴσταντο· καὶ ἐπὶ τούτοις δὲ ὁ ἄγγελος λίαν ἐχάρη.] 18. Ἕτεροι δὲ ἐπεδίδουν τὰς ῥάβδους αὐτῶν χλωρὰς καὶ παραφυάδας 18 ἐχούσας· αἱ δὲ παραφυάδες αὐτῶν ὥσει καρπὸν τινα εἶχον. καὶ λίαν ἱλαροὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ὧν αἱ ῥάβδοι τοιαῦται εὗρέθησαν. καὶ ὁ ἄγγελος ἐπὶ τούτοις ἡγαλλιᾶτο, καὶ ὁ ποιμὴν λίαν ἱλαρὸς ἦν ἐπὶ τούτοις.

2. Ἐκέλευσε δὲ ὁ ἄγγελος κυρίου στεφάνους ἐνεχθῆναι. καὶ 1 ἠνέχθησαν στέφανοι ὥσει ἐκ φοινίκων γεγονότες, καὶ ἐστεφάνωσε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπιδεδικότας τὰς ῥάβδους τὰς ἐχούσας τὰς παραφυάδας καὶ καρπὸν τινα, καὶ ἀπέλυσεν αὐτοὺς εἰς τὸν πύργον. 2. καὶ τοὺς 2 ἄλλους δὲ ἀπέστειλεν εἰς τὸν πύργον, τοὺς τὰς ῥάβδους τὰς χλωρὰς ἐπιδεδικότας καὶ παραφυάδας ἐχούσας, καρπὸν δὲ μὴ ἐχούσας τὰς παραφυάδας, δοὺς αὐτοῖς σφραγίδα. 3. ἱματισμὸν δὲ τὸν αὐτὸν πάντες 3 εἶχον λευκὸν ὥσει χιόνα, οἱ πορευόμενοι εἰς τὸν πύργον. 4. καὶ τοὺς 4 τὰς ῥάβδους ἐπιδεδικότας χλωρὰς ὥς ἔλαβον ἀπέλυσε, δοὺς αὐτοῖς ἱματισμὸν καὶ σφραγίδα. 5. μετὰ τὸ ταῦτα τελέσαι τὸν ἄγγελον λέγει 5 τῷ ποιμένι· Ἐγὼ ὑπάγω· σὺ δὲ τούτους ἀπολύσεις εἰς τὰ τεῖχη καθὼς ἄξιός ἐστί τις κατοικεῖν. κατανόησον δὲ τὰς ῥάβδους αὐτῶν ἐπιμελῶς, καὶ οὕτως ἀπόλυσον· ἐπιμελῶς δὲ κατανόησον. βλέπε μή 6 τίς σε παρέλθῃ, φησίν. ἐὰν δὲ τίς σε παρέλθῃ, ἐγὼ αὐτοὺς ἐπὶ τὸ 6 θυνσιαστήριον δοκιμάσω. ταῦτα εἰπὼν τῷ ποιμένι ἀπῆλθε. 6. καὶ 6 μετὰ τὸ ἀπελθεῖν τὸν ἄγγελον λέγει μοι ὁ ποιμὴν· Λάβωμεν πάντων τὰς ῥάβδους καὶ φυτεύσωμεν αὐτάς, εἴ τις ἐξ αὐτῶν δυνήσονται 7 ζῆσαι. λέγω αὐτῷ· Κύριε, τὰ ξηρὰ ταῦτα πῶς δύνανται ζῆσαι; 7. ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Τὸ δένδρον τοῦτο ἰτέα ἐστί καὶ φιλόζων 7 τὸ γένος· ἐὰν οὖν φυτευθῶσι καὶ μικρὰν ἱμάδα λαμβάνωσιν αἱ ῥάβδοι, ζήσονται πολλαὶ ἐξ αὐτῶν· εἴτα δὲ πειράσωμεν καὶ ὕδωρ αὐταῖς 8 παρατεῖν. ἐὰν τις αὐτῶν δυνήθῃ ζῆσαι, συγκαρῆσομαι αὐταῖς· ἐὰν 8 δὲ μὴ ζήσῃ, οὐχ εὗρεθήσομαι ἐγὼ ἀμελής. 8. ἐκέλευσε δὲ μοι ὁ 8 ποιμὴν καλέσαι καθὼς τις αὐτῶν ἐστάθη. ἦλθον τάγματα τάγματα, καὶ ἐπεδίδουν τὰς ῥάβδους τῷ ποιμένι. ἐλάμβανε δὲ ὁ ποιμὴν τὰς ῥάβδους

- καὶ κατὰ τάγματα ἐφύτευσεν αὐτάς, καὶ μετὰ τὸ φυτεῦσαι ὕδωρ αὐταῖς πολὺ παρέχεεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ ὕδατος μὴ φαίνεσθαι τὰς ῥάβδους.
9. καὶ μετὰ τὸ ποτίσαι αὐτὸν τὰς ῥάβδους λέγει μοι· [Ἀγωνμεν,] καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπανέλθωμεν καὶ ἐπισκεψώμεθα τὰς ῥάβδους πάσας· ὁ γὰρ κτίσας τὸ δένδρον τοῦτο θίλει πάντας ξῆν τοὺς λαβόντας ἐκ τοῦ δένδρου τούτου κλάδους. ἐλπίζω δὲ καὶ γὰρ ὅτι λαβόντα τὰ ῥαβδία ταῦτα ἱκμάδα καὶ ποτισθέντα ὕδατι ξήσονται τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν.
1. 3. Λέγω αὐτῷ· Κύριε, τὸ δένδρον τοῦτο γνώρισόν μοι τί ἐστίν· ἀποροῦμαι γὰρ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τοσούτων κλάδων κοπέντων ὑγιές ἐστὶ τὸ δένδρον καὶ οὐδὲν φαίνεται κεκομμένον ἀπ' αὐτοῦ· ἐν τούτῳ οὖν ἀποροῦμαι. 2. Ἄκουε, φησί· τὸ δένδρον τοῦτο τὸ μέγα τὸ σκεπάζον πεδία καὶ ὄρη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν, νόμος θεοῦ ἐστὶν ὁ δοθείς εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ὁ δὲ νόμος οὗτος υἱὸς θεοῦ ἐστὶ κηρυχθεὶς εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς· οἱ δὲ ὑπὸ τὴν σκέπην λαοὶ ὄντες, οἱ ἀκούσαντες τοῦ κηρύγματος καὶ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· 3. ὁ δὲ ἄγγελος ὁ μέγας καὶ ἔνδοξος, Μιχαὴλ ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν τούτου τοῦ λαοῦ καὶ διακυβεργῶν [αὐτούς]. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ διδούς αὐτοῦ τὸν νόμον εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστευόντων· ἐπισκέπτεται οὖν αὐτοὺς οἷς ἔδωκεν, 4. εἰ ἄρα τετηρήκασιν αὐτόν. 4. βλέπεις δὲ ἐνὸς ἐκάστου τὰς ῥάβδους· αἱ γὰρ ῥάβδοι ὁ νόμος ἐστί. βλέπεις οὖν πολλὰς ῥάβδους ἡχραιωμένας, γνώσῃ δὲ αὐτοὺς πάντας τοὺς μὴ τηρήσαντας τὸν νόμον, καὶ 5. ὅψει ἐνὸς ἐκάστου τὴν κατοικίαν. 5. λέγω αὐτῷ· Κύριε, διατί οὐς μὲν ἀπέλυσεν εἰς τὸν πύργον, οὓς δὲ σοὶ κατέλειπεν; Ὅσοι, φησί, παρέβησαν τὸν νόμον ὃν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐμὴν ἐξουσίαν κατέλειπεν αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν· ὅσοι δὲ ἤδη εὐηρέστησαν τῷ νόμῳ 6. καὶ τετηρήκασιν αὐτόν, ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν ἔχει αὐτούς. 6. Τίνες οὖν, φημί, κύριε, εἰσὶν οἱ ἐστεφανωμένοι καὶ εἰς τὸν πύργον ὑπάγοντες; [Ὅσοι, φησὶν, ἀντεπάλαισαν τῷ διαβόλῳ καὶ κατεπάλαισαν αὐτόν, ἐστεφανωμένοι εἰσὶν·] οὗτοί εἰσιν οἱ ὑπὲρ τοῦ νόμου παθόντες· 7. οἱ δὲ ἔτεροι καὶ αὐτοὶ χλωρὰς τὰς ῥάβδους ἐπιδεδωκότες καὶ παραφυσάδας ἐχούσας, καρπὸν δὲ μὴ ἐχούσας, οἱ ὑπὲρ τοῦ νόμου θλιβέντες, 8. μὴ παθόντες δὲ μηδὲ ἀρνησάμενοι τὸν νόμον αὐτῶν. 8. οἱ δὲ χλωρὰς ἐπιδεδωκότες οἷας ἔλαβον, σεμνοὶ καὶ δίκαιοι καὶ λίαν πορευθέντες

ἐν καθαρῇ καρδίᾳ καὶ τὰς ἐντολὰς κυρίου πεφυλακότες. τὰ δὲ λοιπὰ γνώσῃ ὅταν κατανοήσω τὰς ῥάβδους ταύτας τὰς πεφυτευμένας καὶ πεποτισμένας.

4. Καὶ μετὰ ἡμέρας ὀλίγας ἤλθομεν εἰς τὸν τόπον, καὶ ἐκάθισεν 1
ὁ ποιμὴν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀγγέλου, ἀγῶ παρεστάθην αὐτῷ. καὶ
λέγει μοι· Περίξωσαι ὠμόλινον, [καὶ διακόνει μοι. περιεξωσάμην
ὠμόλινον] ἐκ σάκκου γεγονὸς καθαρόν. 2. Ἰδὼν δὲ με περιεξωσμένον 2
καὶ ἔτοιμον ὄντα τοῦ διακονεῖν αὐτῷ, Κάλει, φησί, τοὺς ἄνδρας ὧν εἰσὶν
αἱ ῥάβδοι πεφυτευμέναι, κατὰ τὸ τάγμα ὡς τις ἔδωκε τὰς ῥάβδους. καὶ
ἀπῆλθον εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐκάλεσα πάντας· καὶ ἔστησαν τάγματα τάγ-
ματα. 3. λέγει αὐτοῖς· Ἐκαστος τὰς ἰδίας ῥάβδους ἐκτιλάτω καὶ 3
φ[ερ]ε[τ]ω πρὸς με. 4. πρῶτοι ἐπέδωκαν οἱ τὰς ξηρὰς καὶ κεκομμένας 4
ἐσχηκότες, καὶ ὡσαύτως εὐρέθησαν ξηραὶ καὶ κεκομμέναι· ἐκέλευσεν
αὐτοὺς χωρὶς σταθῆναι. 5. εἴτα ἐπέδωκαν οἱ τὰς ξηρὰς καὶ μὴ κε- 5
κομμένας ἔχοντες· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπέδωκαν τὰς ῥάβδους γλωρὰς,
τινὲς δὲ ξηρὰς καὶ κεκομμένας ὡς ὑπὸ σπητός. τοὺς ἐπιδεδωκότας
οὖν γλωρὰς ἐκέλευσε χωρὶς σταθῆναι, τοὺς δὲ ξηρὰς καὶ κεκομμένας
ἐπιδεδωκότας ἐκέλευσε μετὰ τῶν πρῶτων σταθῆναι. 6. εἴτα ἐπέδω- 6
καν οἱ τὰς ἡμίξηρους καὶ σχισμὰς ἐχούσας· καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν
γλωρὰς ἐπέδωκαν καὶ μὴ ἐχούσας σχισμὰς· τινὲς δὲ γλωρὰς καὶ πα-
ραφυσάδας ἐχούσας, καὶ εἰς τὰς παραφυσάδας καρπούς, οἶους εἶχον οἱ
εἰς τὸν πύργον πορευθέντες ἐστεφανωμένοι· τινὲς δὲ ἐπέδωκαν ξηρὰς
καὶ βεβρωμένας, τινὲς δὲ ξηρὰς καὶ ἀβρώτους, τινὲς δὲ οἶαι ἦσαν
ἡμίξηροι καὶ σχισμὰς ἔχουσαι. ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἕνα ἕκαστον χωρὶς
σταθῆναι, τοὺς μὲν πρὸς τὰ ἴδια τάγματα, τοὺς δὲ χωρὶς.

5. Εἴτα ἐπιδίδουν οἱ τὰς ῥάβδους γλωρὰς μὲν ἔχοντες, σχισμὰς 1
δὲ ἐχούσας· οὗτοι πάντες γλωρὰς ἐπέδωκαν, καὶ ἔστησαν εἰς τὸ ἴδιον
τάγμα. ἐχάρη δὲ ὁ ποιμὴν ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάντες ἡλλοιώθησαν καὶ
ἀπέθεντο τὰς σχισμὰς αὐτῶν. 2. ἐπέδωκαν δὲ καὶ οἱ τὸ ἥμισυ γλω- 2
ρόν, τὸ δὲ ἥμισυ ξηρὸν ἔχοντες· τινῶν οὖν εὐρέθησαν αἱ ῥάβδοι
ὀλοτελῶς γλωραὶ, τινῶν ἡμίξηροι, τινῶν ξηραὶ καὶ βεβρωμέναι, τινῶν
δὲ γλωραὶ καὶ παραφυσάδας ἔχουσαι. οὗτοι πάντες ἀπελύθησαν ἕκαστος
πρὸς τὸ τάγμα αὐτοῦ. 3. εἴτα ἐπέδωκαν οἱ τὰ δύο μέρη γλωρὰ 3
ἔχοντες, τὸ δὲ τρίτον ξηρόν· πολλοὶ ἐξ αὐτῶν γλωρὰς ἐπέδωκαν,

- πολλοὶ δὲ ἡμιξήρους, ἕτεροι δὲ ξηρὰς καὶ βεβρωμένους· οὗτοι πάντες
 4 ἔστησαν εἰς τὸ ἴδιον τάγμα. [4. εἶτα ἐπέδωκαν οἱ τὰ δύο μέρη
 ξηρὰ ἔχοντες, τὸ δὲ τρίτον γλωρόν. πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἡμιξήρους ἐπέ-
 δωκαν, τινὲς δὲ ξηρὰς καὶ βεβρωμένους, τινὲς δὲ ἡμιξήρους καὶ σχισμὰς
 ἐχούσας, ὀλίγοι δὲ γλωράς. οὗτοι πάντες ἔστησαν εἰς τὸ ἴδιον τάγμα.]
 5 5. ἐπέδωκαν δὲ οἱ τὰς ῥάβδους γλωράς ἐσχηκότες, ἐλάχιστον δὲ
 [ξηρόν] καὶ σχισμὰς ἐχούσας. ἐκ τούτων τινὲς γλωράς ἐπέδωκαν,
 τινὲς δὲ γλωράς καὶ παραφυσάδας ἐχούσας. ἀπῆλθον καὶ οὗτοι εἰς
 6 τὸ τάγμα αὐτῶν. 6. εἶτα ἐπέδωκαν οἱ ἐλάχιστον ἔχοντες γλωρόν,
 τὰ δὲ λοιπὰ μέρη ξηρὰ· τούτων αἱ ῥάβδοι εὐρέθησαν τὸ πλεῖστον
 μέρος γλωραὶ καὶ παραφυσάδας ἔχουσαι καὶ καρπὸν ἐν ταῖς παραφυσάσι,
 καὶ ἔτεραι γλωραὶ ὅλαι. ἐπὶ ταύταις ταῖς ῥάβδοις ἐχάρη ὁ ποι-
 μὴν λίαν, ὅτι οὕτως εὐρέθησαν. ἀπῆλθον δὲ οὗτοι ἕκαστος εἰς τὸ
 ἴδιον τάγμα.
- 1 6. Μετὰ τὸ πάντων κατανοῆσαι τὰς ῥάβδους τὸν ποιμένα λέγει
 μοι· Εἰπόν σοι ὅτι τὸ δένδρον τοῦτο φιλόζωόν ἐστι. βλέπεις, φησί,
 πόσοι μετενόησαν καὶ ἐσώθησαν; Βλέπω, φημί, κύριε. Ἵνα ἴδῃς,
 φησί, τὴν πολυεσπλαγγνίαν τοῦ κυρίου, ὅτι μεγάλη καὶ ἐνδοξὸς ἐστι,
 2 καὶ ἔδωκε πνεῦμα τοῖς ἀξίοις οὓσι μετανοίας. 2. Διὰ τὸ οὖν, φημί,
 κύριε, πάντες οὐ μετενόησαν; Ὡν εἶδε, φησί, τὴν καρδίαν μέλλου-
 σαν καθαρὰν γενέσθαι καὶ δουλεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης καρδίας, τούτοις
 ἔδωκε τὴν μετάνοιαν· ὧν δὲ εἶδε τὴν δολιότητα καὶ πονηρίαν, μελ-
 λόντων ἐν ὑποκρίσει μετανοεῖν, ἐκείνοις οὐκ ἔδωκε μετάνοιαν, μήποτε
 3 πάλιν βεβηλώσωσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 3. λέγω αὐτῷ· Κύριε, νῦν οὖν
 μοι δῆλωσον τοὺς τὰς ῥάβδους ἐπιδεδωκότας, ποταπὸς τις αὐτῶν ἐστί,
 καὶ τὴν τούτων κατοικίαν, ἵνα ἀκούσαντες οἱ πιστεύσαντες καὶ ἐλη-
 φρότες τὴν σφραγίδα καὶ τεθλακότες αὐτὴν καὶ μὴ τηρήσαντες ὑγίη,
 ἐπιγνόντες τὰ ἑαυτῶν ἔργα μετανοήσωσι, λαβόντες ὑπὸ σοῦ σφραγίδα,
 καὶ δοξάσωσι τὸν κύριον, ὅτι ἐσπλαγγνίσθη ἐπ' αὐτούς καὶ ἀπέστειλέ
 4 σε τοῦ ἀνακαίνισαι τὰ πνεύματα αὐτῶν. 4. Ἄκουε, φησὶν· ὧν αἱ
 ῥάβδοι ξηραὶ καὶ βεβρωμέναι ὑπὸ σιγῆς εὐρέθησαν, οὗτοι εἰσιν οἱ
 ἀποστάται καὶ προδότες τῆς ἐκκλησίας καὶ βλασφημήσαντες ἐν ταῖς
 ἀμαρτίαις αὐτῶν τὸν κύριον, ἔτι δὲ καὶ ἐπαισχυνθέντες τὸ ὄνομα
 κυρίου τὸ ἐπικληθὲν ἐπ' αὐτούς. οὗτοι οὖν εἰς τέλος ἀπώλονται τῷ

Θεῶ. βλέπεις δὲ ὅτι οὐδὲ εἰς αὐτῶν μετενόησε, καίπερ ἀκούσαντες τὰ ῥήματα ἃ ἐλάλησας αὐτοῖς, ἃ σοὶ ἐνετειλάμην· ἀπὸ τῶν τοιούτων [οὖν] ἡ ζωὴ ἀπέστη. 5. οἱ δὲ τὰς ξηρὰς καὶ ἀσήπτους ἐπιδεδωκότες, καὶ οὗτοι ἐγγὺς αὐτῶν· ἦσαν γὰρ ὑποκριταὶ καὶ διδασκὰς ξένας εἰσφέροντες καὶ ἐκστρέφοντες τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ, μάλιστα δὲ τοὺς ἡμαρτηκότας, μὴ ἀφιέντες μετανοεῖν αὐτούς, ἀλλὰ ταῖς διδασκαῖς ταῖς μωραῖς πείθοντες αὐτούς. οὗτοι οὖν ἔχουσιν ἐλπίδα τοῦ μετανοῆσαι. 6. βλέπεις δὲ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν καὶ μετανενοηκότας ἀφ' ἧς ἐλάλησας αὐτοῖς τὰς ἐντολὰς μου· καὶ ἔτι μετανόησουςιν. ὅσοι δὲ οὐ μετανόησουσιν, ἀπώλεσαν τὴν ζωὴν αὐτῶν· ὅσοι δὲ μετενόησαν ἐξ αὐτῶν, ἀγαθοὶ ἐγένοντο, καὶ ἐγένετο ἡ κατοικία αὐτῶν εἰς τὰ τεῖχη τὰ πρῶτα· τινὲς δὲ καὶ εἰς τὸν πύργον ἀνέβησαν. βλέπεις οὖν, φησὶν, ὅτι ἡ μετάνοια τῶν ἀμαρτωλῶν ζωὴν ἔχει, τὸ δὲ μὴ μετανοῆσαι θάνατον.

7. Ὅσοι δὲ ἡμιξήρους ἐπέδωκαν καὶ ἐν αὐταῖς σχισμὰς εἶχον, ἄκουε καὶ περὶ αὐτῶν. ὅσων ἦσαν αἱ ῥάβδοι κατὰ τὸ αὐτὸ ἡμίξηροι, δίσχυχοι εἰσιν· οὔτε γὰρ ζῶσιν οὔτε τεθνήκασιν. 2. οἱ δὲ ἡμιξήρους ἔχοντες καὶ ἐν αὐταῖς σχισμὰς, οὗτοι καὶ δίσχυχοι καὶ κατάλαλοι εἰσι, καὶ μηδέποτε εἰρηνεύοντες ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ διχυστατοῦντες πάντοτε. ἀλλὰ καὶ τούτοις, φησὶν, ἐπικεῖται μετάνοια. βλέπεις, φησὶ, τινὰς ἐξ αὐτῶν μετανενοηκότας. καὶ ἔτι, φησὶν, ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ἐλπὶς μετανόιας. 3. καὶ ὅσοι, φησὶν, ἐξ αὐτῶν μετανενοήκασιν, τὴν κατοικίαν εἰς τὸν πύργον ἔχουσιν· ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν βραδυτέρον μετανενοήκασιν, εἰς τὰ τεῖχη κατοικήσουσιν· ὅσοι δὲ οὐ μετανοοῦσιν, ἀλλ' ἐμμένουσι ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, θανάτῳ ἀποθανοῦνται. 4. οἱ δὲ χλωρὰς ἐπιδεδωκότες τὰς ῥάβδους αὐτῶν καὶ σχισμὰς ἐχούσας, πάντοτε οὗτοι πιστοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἐγένοντο, ἔχοντες [δὲ] ζῆλόν τινα ἐν ἀλλήλοις περὶ πρωτείων καὶ περὶ δόξης τινός· ἀλλὰ πάντες οὗτοι μωροὶ εἰσιν, ἐν ἀλλήλοις ἔχοντες [ζῆλον] περὶ πρωτείων. 5. ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἀκούσαντες τῶν ἐντολῶν μου, ἀγαθοὶ ὄντες, ἐκαθάρισαν ἑαυτοὺς καὶ μετενόησαν ταχύ. ἐγένετο οὖν ἡ κατοίκησις αὐτῶν εἰς τὸν πύργον. ἐὰν δέ τις πάλιν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν διχυστάσιαν, ἐκβληθήσεται ἀπὸ τοῦ πύργου, καὶ ἀπολέσει τὴν ζωὴν αὐτοῦ. 6. ἡ ζωὴ πάντων ἐστὶ τῶν τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου φυλασσόντων· ἐν ταῖς ἐντολαῖς δὲ περὶ πρωτείων ἢ περὶ δόξης τινός οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ περὶ μακροθυμίας καὶ

περὶ ταπεινοφρονησεως ἀνδρός. ἐν τοῖς τοιούτοις οὖν ἡ ζωὴ τοῦ κυρίου, ἐν τοῖς διχοσταταῖς δὲ καὶ παρανόμοις θάνατος.

- 1 8. Οἱ δὲ ἐπιδεδωκότες τὰς ῥάβδους ἡμῖς μὲν χλωράς, ἡμῖς δὲ ξηράς, οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς πραγματείαις ἐμπεφυρμένοι καὶ μὴ κολλώμενοι τοῖς ἁγίοις. διὰ τοῦτο τὸ ἡμῖς αὐτῶν ζῆ, τὸ δὲ ἡμῖς νεκρόν ἐστι.
- 2 2. πολλοὶ οὖν ἀκούσαντές μου τῶν ἐντολῶν μετενόησαν. ὅσοι γοῦν μετενόησαν, ἡ κατοικία αὐτῶν εἰς τὸν πύργον. τινὲς δὲ αὐτῶν εἰς τέλος ἀπέστησαν. οὗτοι οὖν μετάνοιαν οὐκ ἔχουσιν· διὰ γὰρ τὰς πραγματείας αὐτῶν ἐβλασφήμησαν τὸν κύριον καὶ ἀπηρνήσαντο λοιπόν.
- 3 ἀπώλεσαν οὖν τὴν ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν πονηρίαν ἣν ἔπραξαν. 3. πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν ἐδιψύχησαν. οὗτοι ἔτι ἔχουσι μετάνοιαν, ἐὰν ταχὺ μετανοήσωσι, καὶ ἔσται αὐτῶν ἡ κατοικία εἰς τὸν πύργον· ἐὰν δὲ βραδύτερον μετανοήσωσι, κατοικήσουσιν εἰς τὰ τεῖχη· ἐὰν δὲ μὴ μετανοήσωσι, καὶ αὐτοὶ ἀπώλεσαν τὴν ζωὴν αὐτῶν. 4. οἱ δὲ τὰ δύο μέρη χλωρά, τὸ δὲ τρίτον ξηρὸν ἐπιδεδωκότες, οὗτοί εἰσιν οἱ ἄρνη-
- 5 σαμενοὶ ποικίλαις ἁρνήσεσι. 5. πολλοὶ οὖν [ἐξ αὐτῶν] μετενόησαν, [καὶ ἐγένετο ἡ κατοικησις αὐτῶν εἰς τὸν πύργον· πολλοὶ δὲ εἰς τέλος ἀπέστησαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· οὗτοι οὖν εἰς τέλος ἀπώλεσαν τὴν ζωὴν αὐτῶν.] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐδιψύχησαν καὶ ἐδιχοστάτησαν. τοῦτοις οὖν ἐστὶ μετάνοια, ἐὰν ταχὺ μετανοήσωσι καὶ μὴ ἐπιμείνωσι ταῖς ἡδοναῖς αὐτῶν· ἐὰν δὲ ἐπιμείνωσι ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, καὶ οὗτοι θάνατον ἑαυτοῖς κατεργάζονται.
- 1 9. Οἱ δὲ ἐπιδεδωκότες τὰς ῥάβδους τὰ μὲν β' μέρη ξηρά, τὸ δὲ τρίτον χλωρόν, οὗτοί εἰσι πιστοὶ μὲν γεγονότες, πλουτήσαντες δὲ καὶ γενόμενοι ἔνδοξοι παρὰ τοῖς ἔθνεσιν· ὑπερῆφαντα μεγάλην ἐνεδύσαντο καὶ ὑψηλόφρονες ἐγένοντο, καὶ κατέλιπον τὴν ἀλήθειαν, καὶ οὐκ ἐκολληθήσαν τοῖς δικαίοις, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἐθνῶν συνέζησαν, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς ἡδυτέρα αὐτοῖς ἐφαίνετο· ἀπὸ δὲ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀπέστησαν, ἀλλ' ἐνέμειναν τῇ πίστει, μὴ ἐργαζόμενοι [δὲ] τὰ ἔργα τῆς
- 2 πίστεως. 2. πολλοὶ οὖν ἐξ αὐτῶν μετενόησαν, καὶ ἐγένετο ἡ κατοικησις αὐτῶν ἐν τῷ πύργῳ. 3. ἕτεροι δὲ εἰς τέλος μετὰ τῶν ἐθνῶν συζῶντες καὶ πειθόμενοι ταῖς κενοδοξίαις τῶν ἐθνῶν [ἀπέστησαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ, δουλεύοντες ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς ἔργοις] τῶν ἐθνῶν. οὗτοι
- 4 [οὖν] μετὰ τῶν ἐθνῶν ἐλογίσθησαν. 4. ἕτεροι δὲ ἐξ αὐτῶν ἐδιψύχησαν

μὴ ἐλπίζοντες σωθῆναι διὰ τὰς πράξεις ὡς ἔπραξαν· ἕτεροι δὲ ἐδιψύχησαν καὶ σχίσματα ἐν ἑαυτοῖς ἐποίησαν. τοῦτοις οὖν [καὶ] τοῖς διψυχήσασιν διὰ τὰς πράξεις αὐτῶν μετάνοια ἔτι ἐστίν· ἀλλ' ἡ μετάνοια αὐτῶν ταχινὴ ὀφείλει εἶναι, ἵνα ἡ κατοικία αὐτῶν γένηται εἰς τὸν πύργον· τῶν δὲ μὴ μετανοούντων, ἀλλ' ἐπιμενόντων ταῖς ἡδοναῖς, ὁ θάνατος ἐγγύς.

10. Οἱ δὲ τὰς ῥάβδους ἐπιδεδωκότες· ἡλωράς, αὐτὰ δὲ τὰ ἄκρα 1
ξηρὰ καὶ σχισμὰς ἔχοντα, οὗτοι πάντοτε ἀγαθοὶ καὶ πιστοὶ καὶ ἐνδο-
ξοὶ παρὰ τῷ θεῷ ἐγένοντο, ἐλάχιστον δὲ [ἐξή]μαρτον διὰ μικρὰς ἐπι-
θυμίας καὶ μικρὰ κατ' ἀλλήλων ἔχοντες· ἀλλ' ἀκούσαντές μου τῶν
ῥημάτων τὸ πλεῖστον μέρος ταχὺ μετενόησαν, καὶ ἐγένετο ἡ κατοικία
αὐτῶν εἰς τὸν πύργον. 2. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐδιψύχησαν, τινὲς δὲ 2
διψυχήσαντες διχοστασίαν μείζονα ἐποίησαν. ἐν τοῦτοις οὖν ἔτι ἐστὶ
μετανοίας ἐλπίς, ὅτι ἀγαθοὶ πάντοτε ἐγένοντο· δυσκόλως δὲ τις αὐ-
τῶν ἀποθανεῖται. 3. οἱ δὲ τὰς ῥάβδους αὐτῶν ξηρὰς ἐπιδεδωκότες, 3
ἐλάχιστον δὲ ἡλωρὸν ἐχούσας, οὗτοί εἰσιν οἱ πιστευσάντες μὲν, τὰ δὲ
ἔργα τῆς ἀνομίας ἐργαζόμενοι· οὐδέποτε δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀπέστησαν,
καὶ τὸ ὄνομα ἡδέως ἐβάστασαν, καὶ εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ἡδέως
ὑπεδέξαντο τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ. ἀκούσαντες οὖν ταύτην τὴν με-
τάνοιαν ἀδιστακτικῶς μετενόησαν, καὶ ἐργάζονται πᾶσαν ἀρετὴν καὶ
δικαιοσύνην· 4. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ [θλιβόμενοι ἡδέως ἔπαθον,] 4
γινώσκοντες τὰς πράξεις αὐτῶν ὡς ἔπραξαν. τούτων οὖν πάντων ἡ
κατοικία εἰς τὸν πύργον ἔσται.

11. Καὶ μετὰ τὸ συντελέσαι αὐτὸν τὰς ἐπιλύσεις πασῶν τῶν 1
ῥάβδων λέγει μοι· Ὕπαγε, καὶ πᾶσιν λέγε ἵνα μετανοήσωσιν, καὶ
ζήσονται τῷ θεῷ· ὅτι ὁ κύριος ἔπεμψε με σπλαγχνισθεὶς πᾶσι δοῦναι
τὴν μετάνοιαν, καὶ περ τινῶν μὴ ὄντων ἀξίων διὰ τὰ ἔργα αὐτῶν·
ἀλλὰ μακροθύμος ὢν ὁ κύριος θέλει τὴν κλήσιν τὴν γενομένην διὰ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ σώζεσθαι. 2. λέγω αὐτῷ· Κύριε, ἐλπίζω ὅτι πάντες 2
ἀκούσαντες αὐτὰ μετανοήσουσι. πείθομαι γὰρ ὅτι εἰς ἕκαστος τὰ
ἴδια ἔργα ἐπιγνοὺς καὶ φοβηθεὶς τὸν θεὸν μετανοήσει. 3. ἀποκριθεὶς 3
μοι λέγει· Ὅσοι, φησὶν, ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν [μετανοήσωσι καὶ]
καθαρίσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν πονηριῶν πασῶν τῶν προειρημένων
καὶ μηκέτι μηδὲν προσθήσει ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῶν, λήψονται ἴσιν

παρὰ τοῦ κυρίου τῶν προτέρων ἁμαρτιῶν, ἐὰν μὴ διψυχῇσωσιν ἐπὶ ταῖς ἐντολαῖς ταύταις, καὶ ζήσονται τῷ Θεῷ. [ὅσοι δέ, φησὶν, προσ-
 4 θῶσι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν καὶ πορευθῶσιν ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ αἰῶνος τούτου, θανάτῳ ἑαυτοὺς κατακρίνουσι.] 4. σὺ δὲ πορεύου ἐν ταῖς ἐντολαῖς μου, καὶ ζήσῃ [τῷ Θεῷ· καὶ ὅσοι ἂν πορευθῶσιν ἐν αὐταῖς
 5 καὶ ἐργάσσονται ὀρθῶς, ζήσονται τῷ Θεῷ.] 5. ταῦτά μοι δείξας καὶ λαλήσας πάντα λέγει μοι· Τὰ δὲ λοιπὰ σοὶ δείξω μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

[Παραβολὴ θ'.]

1 1. Μετὰ τὸ γράψαι με τὰς ἐντολάς καὶ παραβολὰς τοῦ ποιμένου, τοῦ ἀγγέλου τῆς μετανοίας, ἦλθε πρὸς με καὶ λέγει μοι· Θέλω σοὶ
 2 δεῖξαι ὅσα σοὶ ἔδειξε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ λαλήσαν μετὰ σοῦ ἐν μορφῇ τῆς Ἐκκλησίας· ἐκεῖνο γὰρ τὸ πνεῦμα ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐστίν.
 3 2. ἐπειδὴ γὰρ ἀσθενέστερος τῇ σαρκὶ ἦς, οὐκ ἐδηλώθη σοὶ δι' ἀγγέλου. ὅτε οὖν ἐνεδυναμώθη διὰ τοῦ πνεύματος καὶ ἰσχυσας τῇ
 4 ἰσχύϊ σου, ὥστε δύνασθαι σε καὶ ἄγγελον ἰδεῖν, τότε μὲν οὖν ἐφανερώθη σοὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πύργου· καλῶς καὶ
 5 σεμνῶς πάντα ὡς ὑπὸ παρθένου ἐώρακας. νῦν δὲ ὑπὸ ἀγγέλου βλέ-
 6 πεις, διὰ τοῦ αὐτοῦ μὲν πνεύματος· 3. δεῖ δέ σε παρ' ἑμοῦ ἀκρι-
 7 βέστερον πάντα μαθεῖν. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἐδόθη ἐν τῷ ἐνδόξῳ ἀγγέλῳ εἰς τὸν οἶκόν σου κατοικῆσαι, ἵνα δυνατῶς πάντα ἴδῃς, μηδὲν
 8 δειλαινόμενος ὡς τὸ πρότερον. 4. καὶ ἀπήγαγέ με εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, εἰς ὄρος τι μασιῶδες, καὶ ἐκάθισέ με ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὄρους, καὶ
 9 ἔδειξέ μοι πεδῖον μέγα, κύκλῳ δὲ τοῦ πεδίου ὄρη δώδεκα, ἄλλην καὶ
 10 ἄλλην ἰδέαν ἔχοντα τὰ ὄρη. 5. τὸ πρῶτον ἦν μέλαν ὡς ἀσβόλη· τὸ δὲ δευτέρον ψιλόν, βοτάνας μὴ ἔχον· τὸ δὲ τρίτον ἀκανθῶν καὶ
 11 τριβόλων πληρὲς· 6. τὸ δὲ τέταρτον βοτάνας ἔχον ἡμιέξηρους, τὰ μὲν ἐπάνω τῶν βοτανῶν χλωρά, τὰ δὲ πρὸς ταῖς ῥίζαις ξηρά· τινὲς
 12 δὲ βοτάναι, ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιτεκαύκει, ξηραὶ ἐγένοντο· 7. τὸ δὲ πέμπτον ὄρος ἔχον βοτάνας χλωράς, καὶ τραγὸν ὄν. τὸ δὲ ἕκτον ὄρος σχισμῶν ὅλον ἔγεμεν, ὧν μὲν μικρῶν, ὧν δὲ μεγάλων· ἔχον δὲ βοτάνας αἰ σχισμαί, οὐ λίαν δὲ ἦσαν εὐθαιεῖς αἱ βοτάναι, μᾶλλον δὲ ὡς με-
 13 μαραιμέναι ἦσαν. 8. τὸ δὲ ἑβδομον ὄρος εἶχε βοτάνας ἱλαράς, καὶ ὅλον τὸ ὄρος εὐθηνουῖν ἦν, καὶ πᾶν γένος κτηνῶν καὶ ὀρνέων ἐνέμοντο

εἰς τὸ ὄρος ἐκεῖνο· καὶ ὅσον ἐβόσκοντο τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινά, μᾶλλον καὶ μᾶλλον αἱ βοτάναι τοῦ ὄρους ἐκείνου ἔθαλλον. τὸ δὲ ὄγδοον ὄρος πηγῶν πλήρες ἦν, καὶ πᾶν γένος τῆς κτίσεως τοῦ κυρίου ἐποτίζοντο ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ ὄρους ἐκείνου. 9. τὸ δὲ ἕννατον ὄρος 9 [ὅλως οὐκ εἶχεν ὕδωρ καὶ ὄλον ἦν ἐρημῶδες, καὶ ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐρπετὰ θανατωδῆ, διαφθείροντα τοὺς ἀνθρώπους. τὸ δὲ δέκατον ὄρος] εἶχε δένδρα μέγιστα, καὶ ὄλον κατὰσκιον ἦν, καὶ ὑπὸ τὴν σκῆπην τῶν δένδρων πρόβατα κατέκειντο ἀναπνέοντα καὶ μαρμακώμενα. 10. τὸ δὲ ἐνδέκατον ὄρος λίαν σύνδενδρον ἦν, καὶ τὰ δένδρα ἐκεῖνα 10 κατὰκαρπα ἦν, ἄλλοις καὶ ἄλλοις καρποῖς κεκοσμημένα, ἵνα ἰδῶν τις αὐτὰ ἐπιθυμήσῃ φαγεῖν ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν. τὸ δὲ δωδέκατον ὄρος ὄλον ἦν λευκόν, καὶ ἡ πρόσοψις αὐτοῦ ἰαυρὰ ἦν· καὶ εὐπρεπέστατον ἦν ἑαυτῷ τὸ ὄρος.

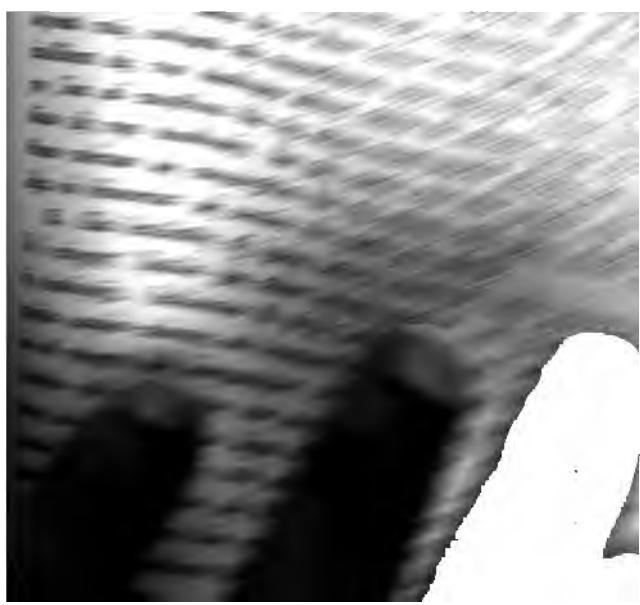
2. Εἰς μέσον δὲ τοῦ πεδίου ἔδειξέ μοι πέτραν μεγάλην λευκὴν 1 ἐκ τοῦ πεδίου ἀναβεβηκυῖαν. ἡ δὲ πέτρα ὑψηλοτέρα ἦν τῶν ὄρεων, τετράγωνος, ὥστε δύνασθαι ὄλον τὸν κόσμον χωρῆσαι. 2. παλαιὰ δὲ ἦν 2 ἡ πέτρα ἐκείνη, πύλην ἐκκεκομμένην ἔχουσα· ὥς πρόσφατος δὲ ἐδόκει μοι εἶναι ἡ ἐκκόλαψις τῆς πύλης. ἡ δὲ πύλη οὕτως ἔστιλβεν ὑπὲρ τὸν ἥλιον, ὥστε με θαυμάζειν ἐπὶ τῇ λαμπηδόνι τῆς πύλης. 3. κύκλῳ δὲ τῆς πύλης ἐστήκεισαν παρθένοι δώδεκα. αἱ οὖν δ' αἱ 3 εἰς τὰς γωνίας· ἐστηκυῖαι ἐνδοξότεραί μοι ἐδόκουν εἶναι· καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ἐνδοχοὶ ἦσαν. ἐστήκεισαν δὲ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τῆς πύλης, ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἀνὰ δύο παρθένοι. 4. ἐνδεδυμένοι δὲ ἦσαν λενοὺς χι- 4 τῶνας καὶ περιεζωσμένοι εὐπρεπῶς, ἔξω τοὺς ὤμους ἔχουσαι τοὺς δεξιούς ὥς μέλλουσαι φορτίον τι βαστάζειν. οὕτως ἔτοιμοι ἦσαν· λίαν γὰρ ἰαυραὶ ἦσαν καὶ πρόθυμοι. 5. μετὰ τὸ ἰδεῖν με ταῦτα 5 ἐθαύμαζον ἐν ἑαυτῷ, ὅτι μεγάλα καὶ ἐνδοξα πρᾶγματα βλέπω. καὶ πάλιν διηπόρουσιν ἐπὶ ταῖς παρθένοις, ὅτι τρυφεραὶ οὕτως οὔσαι ἀνδρείως ἐστήκεισαν ὥς μέλλουσαι ὄλον τὸν οὐρανὸν βαστάζειν. 6. καὶ 6 λέγει μοι ὁ ποιμὴν· Τί ἐν σεαυτῷ διαλογίζῃ καὶ διαπορῇ, καὶ σεαυτῷ λύπην ἐπισπᾶσαι; ὅσα γὰρ οὐ δύνασαι νοῆσαι, μὴ ἐπιχειρεῖς [ὥς] συνετὸς ὢν, ἀλλ' ἐρώτα τὸν κύριον, ἵνα λαβὼν σύνεσιν νοῆς αὐτά. 7. τὰ ὀπίσω σου ἰδεῖν οὐ δύνη, τὰ δὲ ἔμπροσθέν σου βλέπεις. ἂ οὖν 7 ἰδεῖν οὐ δύνασαι, ἔασον, καὶ μὴ στρέβλου σεαυτόν· ἂ δὲ βλέπεις,

ἐκείνων κατακυρίευσεν, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν μὴ περιεργάζου· πάντα δὲ σοι ἐγὼ δηλώσω, ὅσα ἐάν σοι δείξω. ἔμβλεπε οὖν τοῖς λοιποῖς.

- 1 3. Εἶδον ἔξ ἄνδρας ἐληλυθότας ὑψηλοὺς καὶ ἐνδόξους καὶ ὁμοίους τῇ ἰδέᾳ· καὶ ἐκάλεσαν πληθὺς τι ἀνδρῶν. ἀκκεῖνοι δὲ οἱ ἐληλυθότες ὑψηλοὶ ἦσαν ἄνδρες καὶ καλοὶ καὶ δυνατοί· καὶ ἐκέλευσαν αὐτοὺς οἱ ἔξ ἄνδρες οἰκοδομεῖν ἐπάνω τῆς πέτρας [καὶ ἐπάνω τῆς πύλης] πύργον τινά. ἦν δὲ θόρυβος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων μέγας τῶν ἐληλυθόντων οἰκοδομεῖν τὸν πύργον, ὥδε ἀκκεῖσε περιτρεχόντων κύκλῳ τῆς πύλης· 2. αἱ δὲ παρθέναι [αἱ] ἐστήκεισαν κύκλῳ τῆς πύλης, ἔλεγον τοῖς ἀνδράσι σπεύδειν τὸν πύργον οἰκοδομεῖσθαι. ἐκπεπετάκεισαν δὲ τὰς χεῖρας αἱ παρθέναι ὡς μέλλουσαι τι λαμβάνειν παρὰ τῶν ἀνδρῶν. 3. οἱ δὲ ἔξ ἄνδρες ἐκέλευον ἐκ βυθοῦ τινὸς λίθους ἀναβαίνειν καὶ ὑπάγειν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου. ἀνέβησαν δὲ λίθοι ἑτεράγωνοι λαμπροί, [μὴ] λελατομημένοι. 4. οἱ δὲ ἔξ ἄνδρες ἐκάλεον τὰς παρθένους καὶ ἐκέλευσαν αὐτὰς τοὺς λίθους πάντας τοὺς μέλλοντας εἰς τὴν οἰκοδομὴν ὑπάγειν τοῦ πύργου βασιτάζειν καὶ διαπορεύεσθαι διὰ τῆς πύλης, καὶ ἐπιδιδόναι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μέλλουσιν οἰκοδομεῖν τὸν πύργον. 5. αἱ δὲ παρθέναι τοὺς δέκα λίθους τοὺς πρῶτους τοὺς ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀναβάντας ἐπετίθουν ἀλλήλαις καὶ κατὰ ἓνα λίθον ἐβάσταζον ὁμοῦ.

- 1 4. Καθὼς δὲ ἐστάθησαν ὁμοῦ κύκλῳ τῆς πύλης, οὕτως ἐβάσταζον αἱ δοκοῦσαι δυναταὶ εἶναι, καὶ ὑπὸ τὰς γωνίας τοῦ λίθου ὑποδεδυνῆται ἦσαν· αἱ δὲ ἄλλαι ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ λίθου ὑποδεύκεισαν, καὶ οὕτως ἐβάσταζον πάντας τοὺς λίθους· διὰ δὲ τῆς πύλης ἔφερον αὐτοὺς, καθὼς ἐκελεύσθησαν, καὶ ἐπεδίδουν τοῖς ἀνδράσιν εἰς τὸν πύργον· ἐκείνοι δὲ ἔχοντες τοὺς λίθους ὠκοδόμουν. 2. ἡ οἰκοδομὴ δὲ τοῦ πύργου ἐγένετο ἐπὶ τὴν πέτραν τὴν μεγάλην καὶ ἐπάνω τῆς πύλης. ἡρμόσθησαν [οὖν] οἱ [ἑ] λίθοι ἐκεῖνοι, [καὶ ἐνέπλησαν ὅλην τὴν πέτραν. καὶ ἐγένοντο ἐκεῖνοι] θεμέλιον τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πύργου. ἡ δὲ πέτρα καὶ ἡ πύλη ἦν βαστάζουσα ὅλον τὸν πύργον. 3. μετὰ δὲ τοὺς ἑπτά λίθους ἄλλοι ἀνέβησαν ἐκ τοῦ βυθοῦ καὶ οὗτοι ἡρμόσθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου ὑπὸ τῶν παρθένων καθὼς καὶ οἱ πρότερον. μετὰ βῆσαν λέ· καὶ οἱ τοὶ ὁμοίως ἡρμόσθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου.

1. Ημερομηνία: 15/05/2023
 2. Αριθμός: 12345
 3. Ονομα: Ιωάννης Πατριάρχης
 4. Διεύθυνση: 12345 Κ. Μ. Αθήνα
 5. Τηλέφωνο: 210 1234567
 6. Φαξ: 210 7654321
 7. E-mail: info@patriarchate.gr
 8. Ιστοσελίδα: www.patriarchate.gr
 9. Διεύθυνση: 12345 Κ. Μ. Αθήνα
 10. Τηλέφωνο: 210 1234567
 11. Φαξ: 210 7654321
 12. E-mail: info@patriarchate.gr
 13. Ιστοσελίδα: www.patriarchate.gr

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

φημί, κύριε, τούτου τοῦ πύργου γινῶναι τί ἐστὶν ἡ οἰκοδομὴ αὕτη, καὶ περὶ τῆς πέτρας καὶ πύλης καὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν παρθένων, καὶ τῶν λίθων τῶν ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀναβεβηκότων καὶ μὴ λελατομη-
 4 μένων, ἀλλ' οὕτως ἀπελθόντων εἰς τὴν οἰκοδομήν. 4. καὶ διατί πρῶτον εἰς τὰ θεμέλια ἰ λίθοι ἐτέθησαν, εἶτα κέ, εἶτα λέ, εἶτα μ', καὶ περὶ τῶν λίθων τῶν ἀπεληλυθόντων εἰς τὴν οἰκοδομήν καὶ πάλιν ἡρμένων καὶ εἰς τόπον ἴδιον ἀποτεθειμένων· περὶ πάντων τού-
 5 των ἀνάπυσσον τὴν ψυχὴν μου, κύριε, καὶ γνώρισόν μοι αὐτά. 5. Ἐάν, φησί, κενόσπουδος μὴ εὐρεθῆς, πάντα γνώσῃ. μετ' ὀλίγας γὰρ ἡμέ-
 6 ρας [ἐλευσόμεθα ἐνθάδε, καὶ τὰ λοιπὰ ὅψει τὰ ἐπερχόμενα τῷ πύργῳ] τούτῳ καὶ πάσας τὰς παραβολὰς ἀκριβῶς γνώσῃ. 6. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας] ἦλθομεν εἰς τὸν τόπον οὗ κεκαθίκαμεν, καὶ λέγει μοι· Ἄγω-
 7 μεν πρὸς τὸν πύργον· ὁ γὰρ αὐθέντης τοῦ πύργου ἔρχεται κατα-
 νοῆσαι αὐτόν. καὶ ἦλθομεν πρὸς τὸν πύργον· καὶ ὅλως οὐθεὶς ἦν
 7 πρὸς αὐτόν εἰ μὴ αἱ παρθένοι μόναι. 7. καὶ ἐπερωτᾷ ὁ ποιμὴν τὰς παρθένους εἰ ἄρα παραγγόνει ὁ δεσπότης τοῦ πύργου. αἱ δὲ ἔφησαν μέλλειν αὐτὸν ἔρχεσθαι κατανοῆσαι τὴν οἰκοδομήν.

1 8. Καὶ ἰδοὺ μετὰ μικρὸν βλέπω παράταξιν πολλῶν ἀνδρῶν ἐρχο-
 μένων· καὶ εἰς τὸ μέσον ἀνὴρ τις ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, ὥστε τὸν πύρ-
 2 γον ὑπερέχειν. 2. καὶ οἱ ἕξ ἄνδρες οἱ εἰς τὴν οἰκοδομήν [ἐφρεστώτες, ἐκ δεξιῶν τε καὶ ἀριστερῶν περιεπάτησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ εἰς τὴν οἰκοδομήν] ἐργασάμενοι μετ' αὐτοῦ ἦσαν, καὶ ἔτεροι πολλοὶ κύκλῳ αὐτοῦ ἔνδοξοι. αἱ δὲ παρθένοι αἱ τηροῦσαι τὸν πύργον προσ-
 3 δραμοῦσαι κατεφίλησαν αὐτόν, καὶ ἤρξαντο ἐγγὺς αὐτοῦ περιπατεῖν κύκλῳ τοῦ πύργου. 3. κατενόει δὲ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τὴν οἰκοδομήν ἀκριβῶς, ὥστε αὐτὸν καθ' ἓνα λίθον ψηλαφᾶν. κρατῶν δὲ τινα ῥά-
 4 βδον τῇ χειρὶ κατὰ ἓνα λίθον τῶν ὀικοδομημένων ἔτυπτε. 4. καὶ ὅταν ἐπάτασεν, ἐγένοντο αὐτῶν τινὲς μέλανες ὥσει ἀσβόλη, τινὲς δὲ ἔσχωρακότες, τινὲς δὲ σχισμάς ἔχοντες, τινὲς δὲ κολοβοί, τινὲς δὲ οὔτε λευκοὶ οὔτε μέλανες, τινὲς δὲ τραχεῖς καὶ μὴ συμφωνοῦντες τοῖς ἐτέροις λίθοις, τινὲς δὲ σπίλους [πολλοὺς] ἔχοντες· αὗται ἦσαν αἱ πικιιλίαι τῶν λίθων τῶν σαπρῶν εὐρεθέντων εἰς τὴν οἰκοδομήν.
 5 5. ἐκέλευσεν οὖν πάντας τούτους ἐκ τοῦ πύργου μετενεχθῆναι καὶ τεθῆναι παρὰ τὸν πύργον, καὶ ἐτέρους ἐνεχθῆναι λίθους καὶ ἐμβλη-

θῆναι εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. 6. [καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ οἰκοδο- 6
μοῦντες, ἐκ τίνος ὅρους θέλη ἐνεχθῆναι λίθους καὶ ἐμβληθῆναι εἰς
τὸν τόπον αὐτῶν.] καὶ ἐκ μὲν τῶν ὁρέων οὐκ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι,
[ἐκ δὲ τίνος πεδίου ἐγγὺς ὄντος ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι.] 7. καὶ ὠρύγη 7
τὸ πεδίου, καὶ εὐρέθησαν λίθοι λαμπροὶ τετράγωνοι, τινὲς δὲ καὶ
στρογγύλοι. ὅσοι δὲ ποτε ἦσαν λίθοι ἐν τῷ πεδίῳ ἐκείνῳ, πάντες
ἠνέχθησαν, καὶ διὰ τῆς πύλης ἐβαστάζοντο ὑπὸ τῶν παρθένων.
8. καὶ ἐλατομήθησαν οἱ τετράγωνοι λίθοι καὶ ἐτέθησαν εἰς τὸν τόπον 8
τῶν ἡρμένων· οἱ δὲ στρογγύλοι οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὴν οἰκοδομήν, ὅτι
σκληροὶ ἦσαν εἰς τὸ λατομηθῆναι αὐτούς, καὶ βραδέως ἐγένετο. ἐτέ-
θησαν δὲ παρὰ τὸν πύργον, ὥς μελλόντων αὐτῶν λατομεῖσθαι καὶ
τίθεσθαι εἰς τὴν οἰκοδομήν· λίαν γὰρ λαμπροὶ ἦσαν.

7. Ταῦτα οὖν συνετέλεσας ὁ ἀνὴρ ὁ ἔνδοξος καὶ κύριος ὄλου 1
τοῦ πύργου προσεκαλέσατο τὸν ποιμένα, καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τοὺς
λίθους πάντας τοὺς παρὰ τὸν πύργον κειμένους, τοὺς ἀποβιβλημένους
ἐκ τῆς οἰκοδομῆς, καὶ λέγει αὐτῷ· 2. Ἐπιμελῶς καθάρισον τοὺς 2
λίθους πάντας καὶ θὲς αὐτούς εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου, τοὺς
δυναμένους ἀρμόσαι τοῖς λοιποῖς· τοὺς δὲ μὴ ἀρμόζοντας ῥῆπον μα-
κρὰν ἀπὸ τοῦ πύργου. 3. [ταῦτα κελεύσας τῷ ποιμένι ἀπῆγε ἀπὸ 3
τοῦ πύργου] μετὰ πάντων ὧν ἐληλύθει. αἱ δὲ παρθένοι κύκλῳ τοῦ
πύργου ἐστήκεισαν τηροῦσαι αὐτόν. 4. λέγω τῷ ποιμένι· Πῶς οὗτοι 4
οἱ λίθοι δύνανται εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου ἀπελθεῖν ἀποδεδο-
κιμασμένοι; ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Βλέπεις, φησί, τοὺς λίθους τούτους;
Βλέπω, φημί, κύριε. Ἐγὼ, φησί, τὸ πλεῖστον μέρος τῶν λίθων τού-
των λατομήσω καὶ βαλῶ εἰς τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἀρμόσουσι μετὰ τῶν
λοιπῶν λίθων. 5. Πῶς, φημί, κύριε, δύνανται περικοπέντες τὸν αὐ- 5
τὸν τόπον πληρῶσαι; ἀποκριθεὶς λέγει μοι· Ὅσοι μικροὶ εὐρέθησονται
εἰς μέσην τὴν οἰκοδομήν βληθήσονται, ὅσοι δὲ μελῶνες, ἐξώτεροι
τεθήσονται καὶ συγκρατήσουσιν αὐτούς. 6. ταῦτά μοι λαλήσας λέγει 6
μοι· Ἀγωνίην, καὶ μετὰ ἡμέρας δύο ἔλθωμεν καὶ καθαρίσωμεν τοὺς
λίθους τούτους, καὶ βάλωμεν αὐτούς εἰς τὴν οἰκοδομήν· τὰ γὰρ κύκλῳ
τοῦ πύργου πάντα καθαρισθῆναι δεῖ, μήποτε ὁ δεσπότης ἐξάπινα
ἔλθῃ καὶ τὰ περὶ τὸν πύργον ὑπαρὰ εὖρη καὶ προσοχθίσῃ, καὶ οὗτοι
οἱ λίθοι οὐκ ἀπελεύσονται εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου, κἀγὼ ἀμελῆς

7 δόξω εἶναι παρὰ τῷ δεσπότῃ. 7. καὶ μετὰ ἡμέρας δύο ἦλθοντες πρὸς τὸν πύργον, καὶ λέγει μοι· Κατανοήσωμεν τοὺς λίθους πάντας, καὶ ἴδωμεν τοὺς δυναμένους εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἀπελθεῖν. λέγω αὐτῷ· Κύριε, κατανοήσωμεν.

1 8. Καὶ ἀρξάμενοι πρῶτον τοὺς μέλανας κατενοοῦμεν λίθους. καὶ οἶοι ἐκ τῆς οἰκοδομῆς ἐτέθησαν, τοιοῦτοι καὶ εὐρέθησαν. καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς ὁ ποιμὴν ἐκ τοῦ πύργου μετενεχθῆναι καὶ χωρῖ-
2 σθῆναι. 2. εἴτα κατενόησε τοὺς ἐψωριακότητας, καὶ λαβὼν ἐλατόμην πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκέλευσε τὰς παρθένους ἄραι αὐτοὺς καὶ βαλεῖν εἰς τὴν οἰκοδομὴν. καὶ ἦσαν αὐτοὺς αἱ παρθένοι καὶ ἔθθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου μέσσην. τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκέλευσε μετὰ τῶν
3 μελάνων τεθῆναι· καὶ γὰρ καὶ οὗτοι μέλανες εὐρέθησαν. 3. εἴτα κατενόει τοὺς τὰς σχισμὰς ἔχοντας· καὶ ἐκ τούτων πολλοὺς ἐλατόμῃσιν καὶ ἐκέλευσε διὰ τῶν παρθένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἀπενεχθῆναι· ἐξώτεροι δὲ ἐτέθησαν, ὅτι ὑγιέστεροι εὐρέθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν σχισμάτων οὐκ ἠδυνήθησαν λατομηθῆναι· διὰ ταύτην
4 οὖν τὴν αἰτίαν ἀπεβλήθησαν ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πύργου. 4. εἴτα κατενόει τοὺς κολοβούς, καὶ εὐρέθησαν πολλοὶ ἐν αὐτοῖς μέλανες, τινὲς δὲ σχισμὰς μεγάλας πεποιηκότες· καὶ ἐκέλευσε καὶ τούτους τεθῆναι μετὰ τῶν ἀποβελημένων. τοὺς δὲ περισσεύοντας αὐτῶν καθαρίσας καὶ λατομήσας ἐκέλευσεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τεθῆναι. αἱ δὲ παρθένοι αὐτοὺς ἄρᾶσαι εἰς μέσσην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου
5 ἤρμωσαν· ἀσθενέστεροι γὰρ ἦσαν. 5. εἴτα κατενόει τοὺς ἡμίσεις λευκοὺς, ἡμίσεις δὲ μέλανας· καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εὐρέθησαν μέλανες. ἐκέλευσε δὲ καὶ τούτους ἀρθῆναι [καὶ τεθῆναι] μετὰ τῶν ἀποβελημένων. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἤρθησαν ὑπὸ τῶν παρθένων· λευκοὶ γὰρ ὄντες ἠρμόσθησαν ὑπὸ αὐτῶν τῶν παρθένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν· ἐξώ-
τεροι δὲ ἐτέθησαν, ὅτι ὑγιεῖς εὐρέθησαν, ὥστε δύνασθαι αὐτοὺς κρα-
τεῖν τοὺς εἰς τὸ μέσον τεθέντας· ὅλως γὰρ ἐξ αὐτῶν οὐδὲν ἐκολο-
6 βώθη. 6. εἴτα κατενόει τοὺς τραχεῖς καὶ σκληροὺς, καὶ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἀπεβλήθησαν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λατομηθῆναι· σκληροὶ γὰρ λίαν εὐρέθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτῶν ἐλατομήθησαν καὶ ἤρθησαν ὑπὸ τῶν παρθένων, καὶ εἰς μέσσην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου ἠρ-
7 μόσθησαν· ἀσθενέστεροι γὰρ ἦσαν. 7. εἴτα κατενόει τοὺς ἔχοντας

τοὺς σπύλους, καὶ ἐκ τούτων ἐλάχιστοι ἐμελάνησαν, καὶ ἀπεβλήθησαν πρὸς τοὺς λοιπούς. οἱ δὲ περισσεύοντες λαμπροὶ καὶ ὑγίεις εὐρέθησαν· καὶ οὗτοι ἡρμόσθησαν ὑπὸ τῶν παρθένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν· ἐξώτεροι δὲ ἐτέθησαν διὰ τὴν ἰσχυρότητα αὐτῶν.

9. Εἶτα ἤλθε κατανοῆσαι τοὺς λευκοὺς καὶ στοργγύλους λίθους, 1 καὶ λέγει μοι· Τί ποιοῦμεν περὶ τούτων τῶν λίθων; Τί, φημί, ἐγὼ γινώσκω, κύριε; Οὐδὲν οὖν ἐπινοεῖς περὶ αὐτῶν; 2. Ἐγὼ, φημί, κύριε, ταύτην τὴν τέχνην οὐκ ἔχω, οὐδὲ λατόμος εἰμί, οὐδὲ δύναμαι νοῆσαι [τι]. Οὐ βλέπεις αὐτούς, φησί, λίαν στοργγύλους ὄντας; καὶ ἐὰν αὐτοὺς θελήσω τετραγώνους ποιῆσαι, πολλὸν δεῖ ἀπ' αὐτῶν ἀποκόπῃναι· δεῖ δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης τινὰς εἰς τὴν οἰκοδομὴν τεθῆναι. 3. Εἰ οὖν, φημί, κύριε, ἀνάγκη ἐστί, τί σεαυτὸν βασανίζεις καὶ οὐκ ἐκλέγῃ εἰς τὴν οἰκοδομὴν οὓς θέλεις, καὶ ἀρμόξεις εἰς αὐτήν; ἐξελέξατο ἐξ αὐτῶν τοὺς μέζοντας καὶ λαμπροὺς, καὶ ἐλατόμησεν αὐτούς· αἱ δὲ παρθέναι ᾤρασαι ἡρμόσαν εἰς τὰ ἐξώτερα μέρη τῆς οἰκοδομῆς. 4. οἱ δὲ λοιποὶ οἱ περισσεύσαντες ἦρθησαν, καὶ ἀπετέθησαν εἰς τὸ πεδίον ὅθεν ἡνέχθησαν· οὐκ ἀπεβλήθησαν δέ, Ὅτι, φησί, λείπει τῷ πύργῳ ἔτι μικρὸν οἰκοδομηθῆναι. πάντως δὲ θέλει ὁ δεσπότης τοῦ πύργου τούτους ἁρμολογήσῃ τοὺς λίθους εἰς τὴν οἰκοδομὴν, ὅτι λαμπροὶ εἰσι λίαν. 5. ἐκλήθησαν δὲ γυναῖκες δώδεκα, 5 εὐειδέσταται τῷ χαρακτήρῳ, μέλαινα ἐνδεδυμέναι, [περιεξωσμέναι καὶ ἔξω τοὺς ὤμους ἔχουσαι,] καὶ τὰς τρίχας λελυμέναι. ἐδοκοῦσαν δὲ μοι αἱ γυναῖκες αὗται ἄγριαι εἶναι. ἐκέλευσε δὲ αὐτὰς ὁ ποιμὴν ἄραι τοὺς λίθους τοὺς ἀποβεβλημένους ἐκ τῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἀπενεγκεῖν αὐτούς εἰς τὰ ὄρη ὅθεν καὶ ἡνέχθησαν. 6. αἱ δὲ λαραὶ ἦραν, καὶ 6 ἀπήνεγκαν πάντας τοὺς λίθους, καὶ ἔθηκαν ὅθεν ἐλήφθησαν. καὶ μετὰ τὸ ἄρθῃναι πάντας τοὺς λίθους καὶ μηκέτι κεῖσθαι λίθον κύκλῳ τοῦ πύργου, λέγει μοι ὁ ποιμὴν· Κυκλώσωμεν τὸν πύργον, καὶ ἰδωμεν μή τι ἐλάττωμά ἐστιν ἐν αὐτῷ. καὶ ἐκύκλωσα ἐγὼ μετ' αὐτοῦ. 7. ἰδὼν 1 δὲ ὁ ποιμὴν τὸν πύργον εὐπρεπῆ ὄντα τῇ οἰκοδομῇ, λίαν μαρὸς ἦν· ὁ γὰρ πύργος οὕτως ἦν ὠκοδομημένος, ὥστε με ἰδόντα ἐπιθυμεῖν τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ· οὕτω γὰρ ἦν ὠκοδομημένος, ὥσθ' ἐξ ἐνὸς λίθου, μὴ ἔχων μίαν ἁρμογὴν ἐν ἑαυτῷ. ἐφάνητο δὲ ὁ λίθος ὡς ἐκ τῆς πέτρας ἐκκεκολαμμένος· μονόλιθος γὰρ μοι ἐδόκει εἶναι.

- 1 10. Κάγὼ περιπατῶν μετ' αὐτοῦ Ἰλαρὸς ἤμην τοιαῦτα ἀγαθὰ
βλέπων. λέγει δέ μοι ὁ ποιμὴν· Ὑπαγε καὶ φέρε ἄσβεστον καὶ
δοσρακὸν λεπτόν, ἵνα τοὺς τύπους τῶν λίθων τῶν ἡρμένων καὶ εἰς
τὴν οἰκοδομὴν βεβλημένων ἀναπληρώσω· δεῖ γὰρ τοῦ πύργου τὰ
2 κύκλω πάντα ὁμαλὰ γενέσθαι. 2. καὶ ἐποίησα καθὼς ἐκέλευσε, καὶ
ἤνεγκα πρὸς αὐτόν. Ὑπηρέτει μοι, φησί, καὶ ἔγγυς τὸ ἔργον τελε-
σθήσεται. ἐπλήρωσεν οὖν τοὺς τύπους τῶν λίθων τῶν εἰς τὴν οἰκοδομὴν
ἀπεληλυθόντων, καὶ ἐκέλευσε σαρωθῆναι τὰ κύκλω τοῦ πύργου καὶ
3 καθαρὰ γενέσθαι. 3. αἱ δὲ παρθένοι λαβοῦσαι σάρους ἐσάρωσαν, καὶ
πάντα τὰ κο[πιὰ] ἦσαν ἐκ τοῦ πύργου, καὶ ἔρραν ὕδωρ, καὶ ἐγέ-
4 νετο ὁ τόπος Ἰλαρὸς καὶ εὐπρεπέστατος τοῦ πύργου. 4. λέγει μοι ὁ
ποιμὴν· Πάντα, φησί, κεκάθαρται· ἐὰν ἔλθῃ ὁ κύριος ἐπισκέψασθαι
τὸν πύργον, οὐκ ἔχει ἡμῶν οὐδὲν μέμψασθαι. ταῦτα εἰπὼν ἤθελεν
5 ὑπάγειν. 5. ἐγὼ δὲ ἐπελαβόμεν αὐτοῦ τῆς πηγῆς καὶ ἡρξάμεν αὐ-
τὸν ὀρκίζεин κατὰ τοῦ κυρίου ἵνα μοι ἐπιλύσῃ ἃ ἔδειξέ μοι. λέγει
μοι· Μικρὸν ἔχω ἀκαιρεθῆναι, καὶ πάντα σοι ἐπιλύσω· ἔκδειξά με
6 ὥδε ἕως ἔρχομαι. 6. λέγω αὐτῷ· Κύριε, μόνος ὢν ὥδε τί ποιήσω;
Οὐκ εἴ, φησί, μόνος· αἱ γὰρ παρθένοι αὐταὶ μετὰ σοῦ εἰσὶ Παράδος
οὖν, φημί, αὐταῖς με. προσκαλεῖται αὐτάς ὁ ποιμὴν καὶ λέγει αὐ-
7 ταῖς· Παρατίθεμαι ὑμῖν τοῦτον ἕως ἔρχομαι· καὶ ἀπῆλθεν. 7. ἐγὼ
δὲ ἤμην μόνος μετὰ τῶν παρθένων· ἦσαν δὲ Ἰλαρώτεραι, καὶ πρὸς
ἐμὲ εὖ εἶχον· μάλιστα δὲ αἱ δ' αἱ ἐνδοξότεραι αὐτῶν.
- 1 11. Λέγουσί μοι αἱ παρθένοι· Σήμερον ὁ ποιμὴν ὥδε οὐκ
ἔρχεται. Τί οὖν, φημί, ποιήσω ἐγώ; Μέχρις ὀψέ, φασίν, περιμένουν
αὐτόν· καὶ ἐὰν ἔλθῃ, λαλήσει μετὰ σοῦ, ἐὰν δὲ μὴ ἔλθῃ, μενεῖς μεθ'
2 ἡμῶν ὥδε ἕως ἔρχεται. 2. λέγω αὐταῖς· Ἐκδέξομαι αὐτόν ἕως ὀψέ·
ἐὰν δὲ μὴ ἔλθῃ, ἀπελεύσομαι εἰς τὸν οἶκον, καὶ πρῶτ' ἐπανήξω. αἱ
δὲ ἀποκριθεῖσαι λέγουσί μοι· Ὑμῖν παρεδόθη· οὐ δύνασαι ἀφ' ἡμῶν
3 ἀναχωρεῖσαι. 3. Ποῦ οὖν, φημί, μενῶ; Μεθ' ἡμῶν, φασί, κοιμηθήσῃ
ὡς ἀδελφός, καὶ οὐχ ὡς ἀνὴρ. ἡμέτερος γὰρ ἀδελφός εἴ, καὶ τοῦ
λοιποῦ μέλλομεν μετὰ σοῦ κατοικεῖν· ἴαν γὰρ σε ἀγαπῶμεν. ἐγὼ
4 δὲ ἡσυχνόμην μετ' αὐτῶν μένειν. 4. καὶ ἡ δοκοῦσα πρῶτ' αὐτῶν
εἶναι ἡρξάτο με καταφιλεῖν [καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ἰδοῦσαι αὐτὴν κατα-
φιλοῦσάν με, καὶ αὐταὶ ἡρξαντό με καταφιλεῖν] καὶ περιῶγειν κύκλω

τοῦ πύργου καὶ παίζειν μετ' ἐμοῦ. 5. κἀγὼ ὥσει νεώτερος ἐγεγόνειν 5
καὶ ἡρεσάμην καὶ αὐτὸς παίζειν μετ' αὐτῶν. αἱ μὲν γὰρ ἐχόρευον,
αἱ δὲ ὠρχοῦντο, αἱ δὲ ἤδον· ἐγὼ δὲ σιγὴν ἔχων μετ' αὐτῶν κύκλω
τοῦ πύργου περιεπάτου, καὶ ἰλαρὸς ἦμην μετ' αὐτῶν. 6. ὁψίας δὲ 6
γενομένης ἤθελον εἰς τὸν οἶκον ὑπάγειν· αἱ δὲ οὐκ ἀφῆκαν, ἀλλὰ
κατέσχον με. καὶ ἔμεινα μετ' αὐτῶν τὴν νύκτα, καὶ ἐκοιμήθην παρὰ
τὸν πύργον. 7. ἔστρωσαν δὲ αἱ παρθένοι τοὺς λινοὺς χιτῶνας ἑαυτῶν χα- 7
μαί, καὶ ἐμὲ ἀνέκλιναν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ὄλως ἔποιουν
εἰ μὴ προσηύχοντο· κἀγὼ μετ' αὐτῶν ἀδιαλείπτως προσηυχόμην, καὶ
οὐκ ἔλασσον ἐκείνων. καὶ ἔχαιρον αἱ παρθένοι οὕτω μου προσευχο-
μένου. καὶ ἔμεινα ἐκεῖ μέχρι τῆς αὔριου ἕως ὥρας δευτέρας μετὰ
τῶν παρθένων. 8. εἶτα παρῆν ὁ ποιμήν, καὶ λέγει ταῖς παρθένοις· 8
Μὴ τινα αὐτῶ ὕβριν πεποιήκατε; Ἐρώτα, φασίν, αὐτόν. λέγω αὐ-
τῷ· Κύριε, εὐφρανθήν μετ' αὐτῶν μέλλας. Τί, φησίν, ἐδείπνησας;
Ἐδείπνησα, φημί, κύριε, ρήματα κυρίου ὅλην τὴν νύκτα. Καλῶς,
φησίν, ἔλαβόν σε; Ναί, φημί, κύριε. 9. Νῦν, φησί, τί θέλεις πρῶτον 9
ἀκοῦσαι; Καθώς, φημί, κύριε, ἀπ' ἀρχῆς ἐδειξας· ἐρωτῶ σε, κύριε,
ἵνα καθὼς ἄν σε ἐπερωτήσω, οὕτω μοι καὶ δηλώσῃς. Καθὼς βούλει,
φησίν, οὕτω σοὶ καὶ ἐπιλύσω, καὶ οὐδὲν ὄλως ἀποκρινύω ἀπὸ σοῦ.

12. Πρῶτον, φημί, πάντων, κύριε, τοῦτό μοι δηλώσον· ἡ πέτρα 1
καὶ ἡ πύλη τίς ἐστιν; Ἡ πέτρα, φησίν, αὕτη καὶ ἡ πύλη ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ ἐστί. Πῶς, φημί, κύριε, ἡ πέτρα παλαιὰ ἐστιν, ἡ δὲ πύλη
καινὴ; Ἄκουε, φησί, καὶ σύνιε, ἀσύνετε. 2. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ θεοῦ 2
πάσης τῆς κτίσεως αὐτοῦ προγενέστερός ἐστιν, ὥστε σύμβουλον αὐτὸν
γενέσθαι τῷ πατρὶ τῆς κτίσεως αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καὶ παλαιός ἐστιν.
Ἡ δὲ πύλη διατὶ καινὴ, φημί, κύριε; 3. Ὅτι, φησίν, ἐπ' ἐσχάτων 3
τῶν ἡμερῶν τῆς συντελείας φανερὸς ἐγένετο, διὰ τοῦτο καινὴ ἐγένετο
ἡ πύλη, ἵνα οἱ μέλλοντες σώζεσθαι δι' αὐτῆς εἰς τὴν βασιλείαν
εἰσελθῶσι τοῦ θεοῦ. 4. εἶδες, φησίν, τοὺς λίθους τοὺς διὰ τῆς πύ- 4
λης εἰσέλθουσας εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου [βεβλημένους], τοὺς
δὲ μὴ εἰσέλθουσας πάλιν ἀποβεβλημένους εἰς τὸν ἴδιον τόπον;
Εἶδον, φημί, κύριε. Οὕτω, φησίν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ οὐδεὶς
εἰσελεύσεται, εἰ μὴ λάβοι τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 5. ἐὰν γὰρ εἰς 5
πόλιν θελήσῃς εἰσελθεῖν τινά, κἀκεῖνη ἡ πόλις περιτετεχισμένη

παρὰ τοῦ κυρίου τῶν προτέρων ἁμαρτιῶν, ἔὰν μὴ διψυχήσωσιν ἐπὶ ταῖς ἐντολαῖς ταύταις, καὶ ζήσονται τῷ θεῷ. [ὅσοι δέ, φησὶν, προσ-
 4 αἰῶνος τούτου, θανάτῳ ἑαυτοὺς κατακρίνουσι.] 4. σὺ δὲ πορεύου ἐν
 5 ταῖς ἐντολαῖς μου, καὶ ζήσῃ [τῷ θεῷ· καὶ ὅσοι ἂν πορευθῶσιν ἐν αὐταῖς
 6 καὶ ἐργάσωνται ὁρθῶς, ζήσονται τῷ θεῷ.] 5. ταῦτά μοι δείξας καὶ
 λαλήσας πάντα λέγει μοι· Τὰ δὲ λοιπὰ σοι δείξω μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

[Παραβολὴ θ'.]

1 1. Μετὰ τὸ γράφαι με τὰς ἐντολὰς καὶ παραβολὰς τοῦ ποιμένος,
 τοῦ ἀγγέλου τῆς μετανοίας, ἦλθε πρὸς με καὶ λέγει μοι· Θέλω σοι
 δεῖξαι ὅσα σοι ἔδειξε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ λαλήσαν μετὰ σοῦ ἐν
 μορφῇ τῆς Ἐκκλησίας· ἐκεῖνο γὰρ τὸ πνεῦμα ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστίν.
 2 2. ἐπειδὴ γὰρ ἀσθενέστερος τῇ σαρκὶ ἦς, οὐκ ἐδηλώθη σοι δι' ἀγγέ-
 λου. ὅτε οὖν ἐνεδυναμώθης διὰ τοῦ πνεύματος καὶ ἰσχύσας τῇ
 ἰσχύϊ σου, ὥστε δύνασθαι σε καὶ ἄγγελον ἰδεῖν, τότε μὲν οὖν ἐφα-
 νερώθη σοι διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡ οἰκοδομὴ τοῦ πύργου· καλῶς καὶ
 σεμνῶς πάντα ὡς ὑπὸ παρθένου ἐώρακας. νῦν δὲ ὑπὸ ἀγγέλου βλέ-
 3 πεις, διὰ τοῦ αὐτοῦ μὲν πνεύματος· 3. δεῖ δέ σε παρ' ἐμοῦ ἀκρι-
 βέστερον πάντα μαθεῖν. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἐδόθην ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου
 ἀγγέλου εἰς τὸν οἶκόν σου κατοικῆσαι, ἵνα δυνατῶς πάντα ἴδῃς, μηδὲν
 4 δειλαινόμενος ὡς τὸ πρότερον. 4. καὶ ἀπήγαγέ με εἰς τὴν Ἀρακάδιαν,
 εἰς ὄρος τι μαστιῶδες, καὶ ἐκάθισέ με ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὄρους, καὶ
 5 ἔδειξέ μοι πεδίον μέγα, κύκλῳ δὲ τοῦ πεδίου ὄρη δώδεκα, ἄλλην καὶ
 6 ἄλλην ἰδέαν ἔχοντα τὰ ὄρη. 5. τὸ πρῶτον ἦν μέλαν ὡς ἀσβόλη·
 τὸ δὲ δεύτερον ψιλόν, βοτάνας μὴ ἔχον· τὸ δὲ τρίτον ἀκανθῶν καὶ
 6 τριβόλων πλήρες· 6. τὸ δὲ τέταρτον βοτάνας ἔχον ἡμιξήρους, τὰ
 μὲν ἐπάνω τῶν βοτανῶν χλωρά, τὰ δὲ πρὸς ταῖς ρίζαις ξηρά· τινὲς
 7 δὲ βοτάναι, ὅταν ὁ ἥλιος ἐπικεκαύκει, ξηραὶ ἐγένοντο· 7. τὸ δὲ
 πέμπτον ὄρος ἔχον βοτάνας χλωράς, καὶ τραχὺ ὄν. τὸ δὲ ἕκτον ὄρος
 σχισμῶν ὅλον ἔγεμεν, ὧν μὲν μικρῶν, ὧν δὲ μεγάλων· ἔχον δὲ βοτάνας
 αἰ σχισμαί, οὗ λίαν δὲ ἦσαν εὐθαλεῖς αἱ βοτάναι, μᾶλλον δὲ ὡς με-
 8 μαραμμέναι ἦσαν. 8. τὸ δὲ ἑβδόμον ὄρος εἶχε βοτάνας ἱλαράς, καὶ
 ὅλον τὸ ὄρος εὐθηνοῦν ἦν, καὶ πᾶν γένος κτηνῶν καὶ ὀρνέων ἐνέμεντο

εἰς τὸ ὄρος ἐκείνῳ· καὶ ὅσον ἐβόσκοντο τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινά, μᾶλλον καὶ μᾶλλον αἱ βοτάναι τοῦ ὄρους ἐκείνου ἔθαιλλον. τὸ δὲ ὄγδοον ὄρος πηγῶν πληρὲς ἦν, καὶ πᾶν γένος τῆς κτίσεως τοῦ κυρίου ἐποτίζοντο ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ ὄρους ἐκείνου. 9. τὸ δὲ ἕννατον ὄρος [ὅλως οὐκ εἶχεν ὕδωρ καὶ ὅλον ἦν ἐρημῶδες, καὶ ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐρπετὰ θανατωδῆ, διαφθείροντα τοὺς ἀνθρώπους. τὸ δὲ δέκατον ὄρος] εἶχε δένδρα μέγιστα, καὶ ὅλον κατὰσκιον ἦν, καὶ ὑπὸ τὴν σκῆπην τῶν δένδρων πρόβατα κατέκειντο ἀναπαυόμενα καὶ μαρτυκώμενα. 10. τὸ δὲ ἐνδέκατον ὄρος λίαν σύνδενδρον ἦν, καὶ τὰ δένδρα ἐκείνα κατὰκαρπα ἦν, ἄλλοις καὶ ἄλλοις καρποῖς κεκοσμημένα, ἵνα ἰδῶν τις αὐτὰ ἐπιθυμήσῃ φαγεῖν ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν. τὸ δὲ δωδέκατον ὄρος ὅλον ἦν λευκόν, καὶ ἡ πρόσοψις αὐτοῦ ἰλαρὰ ἦν· καὶ εὐπρεπέστατον ἦν ἑαυτῷ τὸ ὄρος.

2. Εἰς μέσον δὲ τοῦ πεδίου ἔδειξέ μοι πέτραν μεγάλην λευκὴν ἐκ τοῦ πεδίου ἀναβεβηκυῖαν. ἡ δὲ πέτρα ὑψηλοτέρα ἦν τῶν ὄρεων, τετράγωνος, ὥστε δύνασθαι ὅλον τὸν κόσμον χωρῆσαι. 2. παλαιὰ δὲ ἦν ἡ πέτρα ἐκείνη, πύλην ἐκκεκομμένην ἔχουσα· ὡς πρόσφατος δὲ ἐδόκει μοι εἶναι ἡ ἐκκόλαψις τῆς πύλης. ἡ δὲ πύλη οὕτως ἔστιλβεν ὑπὲρ τὸν ἥλιον, ὥστε με θαυμάζειν ἐπὶ τῇ λαμπηδόνι τῆς πύλης. 3. κύκλῳ δὲ τῆς πύλης ἐστήκεισαν παρθένοι δώδεκα. αἱ σὺν δ' αἱ εἰς τὰς γωνίας ἐστήκεισαι ἐνδοξότεραί μοι ἐδόκουν εἶναι· καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ἔνδοξοι ἦσαν. ἐστήκεισαν δὲ εἰς τὰ τέσσερα μέρη τῆς πύλης, ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἀνὰ δύο παρθένοι. 4. ἐνδεδυμένοι δὲ ἦσαν λενοὺς χιτῶνας καὶ περιεζωσμένοι εὐπρεπῶς, ἔξω τοὺς ὤμους ἔχουσαι τοὺς δεξιούς ὡς μέλλουσαι φορεῖν τι βαστάζειν. οὕτως ἑτοιμοὶ ἦσαν· λίαν γὰρ ἰλαραὶ ἦσαν καὶ πρόθυμοι. 5. μετὰ τὸ ἰδεῖν με ταῦτα ἐθαύμαζον ἐν ἑαυτῷ, ὅτι μεγάλα καὶ ἐνδοξα πράγματα βλέπω. καὶ πάλιν διηπόρουν ἐπὶ ταῖς παρθένοις, ὅτι τρυφεροὶ οὕτως οὖσαι ἀνδρείως ἐστήκεισαν ὡς μέλλουσαι ὅλον τὸν οὐρανὸν βαστάζειν. 6. καὶ λέγει μοι ὁ ποιμὴν· Τί ἐν σεαυτῷ διαλογίζῃ καὶ διαπορῇ, καὶ σεαυτῷ λυπὴν ἐπισπᾶσαι; ὅσα γὰρ οὐ δύνασαι νοῆσαι, μὴ ἐπιχειρεῖς [ὥς] συνετὸς ὢν, ἀλλ' ἐρώτα τὸν κύριον, ἵνα λαβὼν σύνεσιν νοῆς αὐτά. 7. τὰ ὀπίσω σου ἰδεῖν οὐ δύνη, τὰ δὲ ἔμπροσθέν σου βλέπεις. ἂ σὺν ἰδεῖν οὐ δύνασαι, ἔασον, καὶ μὴ στρέβλου σεαυτόν· ἂ δὲ βλέπεις,

ἐκείνων κατακυρίεψε, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν μὴ περιεργάζου· πάντα δέ σοι ἐγὼ δηλώσω, ὅσα ἐάν σοι δείξω. ἔμβλεπε οὖν τοῖς λοιποῖς.

- 1 3. Εἶδον ἕξ ἄνδρας ἐληλυθότας ὑψηλοὺς καὶ ἐνδόξους καὶ ὁμοίους τῇ ἰδέᾳ· καὶ ἐκάλεσαν πληθός τι ἀνδρῶν. ἀκκείνοι δὲ οἱ ἐληλυθότες ὑψηλοὶ ἦσαν ἄνδρες καὶ καλοὶ καὶ δυνατοί· καὶ ἐκέλευσαν αὐτοὺς οἱ ἕξ ἄνδρες οἰκοδομεῖν ἐπάνω τῆς πέτρας [καὶ ἐπάνω τῆς πύλης] πύργον τινά. ἦν δὲ θόρυβος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων μέγας τῶν ἐληλυθόντων οἰκοδομεῖν τὸν πύργον, ὥδε ἀκκείσε περιτρεχόντων κύκλῳ τῆς πύλης·
- 2 2. αἱ δὲ παρθέναι [αἱ] ἐστήκεισαν κύκλῳ τῆς πύλης, ἔλεγον τοῖς ἀνδράσι σπεύδειν τὸν πύργον οἰκοδομεῖσθαι, ἐκπεπετάκεισαν δὲ τὰς χεῖρας αἱ παρθέναι ὥς μέλλουσαι τι λαμβάνειν παρὰ τῶν ἀνδρῶν.
- 3 3. οἱ δὲ ἕξ ἄνδρες ἐκέλευον ἐκ βυθοῦ τινὸς λίθους ἀναβαίνειν καὶ ὑπάγειν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου. ἀνέβησαν δὲ λίθοι ἑτεράγωνοι λαμπροί, [μὴ] λελατομημένοι.
- 4 4. οἱ δὲ ἕξ ἄνδρες ἐκάλεον τὰς παρθένους καὶ ἐκέλευσαν αὐτὰς τοὺς λίθους πάντας τοὺς μέλλοντας εἰς τὴν οἰκοδομὴν ὑπάγειν τοῦ πύργου βαστάζειν καὶ διαπορεύεσθαι διὰ τῆς πύλης, καὶ ἐπιδιδόναι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μέλλουσιν οἰκοδομεῖν τὸν πύργον.
- 5 5. αἱ δὲ παρθέναι τοὺς δέκα λίθους τοὺς πρῶτους τοὺς ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀναβάοντας ἐπετίθουν ἀλλήλαις καὶ κατὰ ἕνα λίθον ἐβάσταζον ὁμοῦ.

- 1 4. Καθὼς δὲ ἐστάθησαν ὁμοῦ κύκλῳ τῆς πύλης, οὕτως ἐβάσταζον αἱ δοκοῦσαι δυναταὶ εἶναι, καὶ ὑπὸ τὰς γωνίας τοῦ λίθου ὑποδεδυκῆαι ἦσαν· αἱ δὲ ἄλλαι ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ λίθου ὑποδεδύκεισαν, καὶ οὕτως ἐβάσταζον πάντας τοὺς λίθους· διὰ δὲ τῆς πύλης ἔφερον αὐτοὺς, καθὼς ἐκελεύσθησαν, καὶ ἐπεδίδουν τοῖς ἀνδράσιν εἰς τὸν πύργον· ἐκείνοι δὲ ἔχοντες τοὺς λίθους ὠκοδόμουν.
- 2 ἡ οἰκοδομὴ δὲ τοῦ πύργου ἐγένετο ἐπὶ τὴν πέτραν τὴν μεγάλην καὶ ἐπάνω τῆς πύλης. ἡρμόσθησαν [οὖν] οἱ [ἑ] λίθοι ἐκείνοι, [καὶ ἐνέπλησαν ὅλην τὴν πέτραν. καὶ ἐγένοντο ἐκείνοι] θεμέλιον τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πύργου. ἡ δὲ πέτρα καὶ ἡ πύλη ἦν βαστάζουσα ὅλον τὸν πύργον.
- 3 3. μετὰ δὲ τοὺς ἑπτά λίθους ἄλλοι ἀνέβησαν ἐκ τοῦ βυθοῦ κ[ε] λίθοι· καὶ οὗτοι ἡρμόσθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, βασταζόμενοι ὑπὸ τῶν παρθένων καθὼς καὶ οἱ πρότερον. μετὰ δὲ τούτους ἀνέβησαν λέ· καὶ οὗτοι ὁμοίως ἡρμόσθησαν εἰς τὸν πύργον. μετὰ δὲ

τούτους ἕτεροι ἀνέβησαν λίθοι μ'. καὶ οὗτοι πάντες ἐβλήθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου· [ἐγένοντο οὖν στοιχοὶ τέσσαρες ἐν τοῖς θεμελίοις τοῦ πύργου.] 4. καὶ ἐπαύσαντο ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀναβαίνοντες· 4 ἐπαύσαντο δὲ καὶ οἱ οἰκοδομοῦντες μικρόν. καὶ πάλιν ἐπέταξαν οἱ ἕξ ἄνδρες τῷ πληθὲι τοῦ ὄχλου ἐκ τῶν ὀρέων παραφέρειν λίθους εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου. 5. παρεφέροντο οὖν ἐκ πάντων τῶν ὀρέων 5 χροαῖς ποικίλαις λελατομημένοι ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἐπεδίδοντο ταῖς παρθένοις· αἱ δὲ παρθένοι διέφερον αὐτοὺς διὰ τῆς πύλης καὶ ἐπεδίδουν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου. καὶ ὅταν εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἐτέθησαν οἱ λίθοι οἱ ποικίλοι, ὅμοιοι ἐγένοντο λευκοί, καὶ τὰς χροὰς τὰς ποικίλας ἥλλασσον. 6. τινὲς δὲ λίθοι ἐπεδίδοντο ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ ἐγίνοντο λαμπροί, ἀλλ' οἱοι ἐτέθησαν, 6 τοιοῦτοι καὶ εὐρέθησαν· οὐ γὰρ ἦσαν ὑπὸ τῶν παρθένων ἐπιδομένοι οὐδὲ διὰ τῆς πύλης παρενηνεγμένοι. οὗτοι οὖν οἱ λίθοι ἀρρεπεῖς ἦσαν ἐν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ πύργου. 7. ἰδόντες δὲ οἱ ἕξ ἄνδρες 7 τοὺς λίθους τοὺς ἀρρεπεῖς ἐν τῇ οἰκοδομῇ, ἐκέλευσαν αὐτοὺς ἁρθῆναι καὶ ἀπενεχθῆναι κάτω εἰς τὸν ἴδιον τόπον ὅθεν ἦν ἐχθισαν. 8. [καὶ] 8 λέγουσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς παρεκφέρουσι τοὺς λίθους· "Ὅπως ὑμεῖς μὴ ἐπιδίδετε εἰς τὴν οἰκοδομὴν λίθους· τίθετε δὲ αὐτοὺς παρὰ τὸν πύργον, ἵνα αἱ παρθένοι διὰ τῆς πύλης παρενέγκωσιν αὐτοὺς καὶ ἐπιδιδῶσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν. ἔαν γὰρ, φασίν, διὰ τῶν χειρῶν τῶν παρθένων τούτων μὴ παρενεχθῶσι διὰ τῆς πύλης, τὰς χροὰς αὐτῶν ἀλλάξαι οὐ δύνανται· μὴ κοπιᾷτε οὖν, φασίν, εἰς μάτην.

5. Καὶ ἐτελέσθη τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ οἰκοδομή, οὐκ ἀπετελέσθη 1 δὲ ὁ πύργος· ἔμελλε γὰρ πάλιν ἐποικοδομεῖσθαι· καὶ ἐγένετο ἀνοχὴ τῆς οἰκοδομῆς. ἐκέλευσαν δὲ οἱ ἕξ ἄνδρες τοὺς οἰκοδομοῦντας ἀναχωρῆσαι μικρὸν πᾶντας καὶ ἀναπαυθῆναι· ταῖς δὲ παρθένοις ἐπέταξαν ἀπὸ τοῦ πύργου μὴ ἀναχωρῆσαι· ἐδόκει δὲ μοι τὰς παρθένας καταλελεῦσθαι τοῦ φυλάσσειν τὸν πύργον. 2. μετὰ δὲ τὸ ἀναχωρῆσαι 2 πᾶντας καὶ ἀναπαυθῆναι λέγω τῷ ποιμένι· Τί ὅτι, φημί, κύριε, οὐ συνετελέσθη ἡ οἰκοδομή τοῦ πύργου; Οὐπω, φησί, δύναται ἀποτελεσθῆναι ὁ πύργος, ἔαν μὴ ἔλθῃ ὁ κύριος αὐτοῦ καὶ δοκιμάσῃ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην, ἵνα ἔαν τινες λίθοι σαπρὸι εὐρεθῶσιν, ἀλλάξῃ αὐτούς· πρὸς γὰρ τὸ ἐκείνου θέλημα οἰκοδομεῖται ὁ πύργος. 3. "Ἢθέλον, 3

- φημί, κύριε, τούτου τοῦ πύργου γινῶναι τί ἐστὶν ἡ οἰκοδομὴ αὕτη, καὶ περὶ τῆς πέτρας καὶ πύλης καὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν παρθένων, καὶ τῶν λίθων τῶν ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀναβεβηκότων καὶ μὴ λελατομη-
 4 μένων, ἀλλ' οὕτως ἀπελθόντων εἰς τὴν οἰκοδομήν. 4. καὶ διατὶ
 πρῶτον εἰς τὰ θεμέλια ἰ λίθοι ἐτέθησαν, εἶτα κέ, εἶτα λέ, εἶτα
 μί, καὶ περὶ τῶν λίθων τῶν ἀπεληλυθόντων εἰς τὴν οἰκοδομήν καὶ
 5 πάλιν ἡρμένων καὶ εἰς τόπον ἴδιον ἀποτεθειμένων· περὶ πάντων τού-
 των ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν μου, κύριε, καὶ γνώρισόν μοι αὐτά. 5. Ἐάν,
 φησί, κενόσπουδος μὴ εὔρεθῇς, πάντα γνώσῃ. μετ' ὀλίγας γὰρ ἡμέ-
 6 ρας [ἐλευσόμεθα ἐνθάδε, καὶ τὰ λοιπὰ ὅψει τὰ ἐπερχόμενα τῷ πύργῳ
 τούτῳ καὶ πάσας τὰς παραβολὰς ἀκριβῶς γνώσῃ. 6. καὶ μετ' ὀλίγας
 ἡμέρας] ἦλθομεν εἰς τὸν τόπον οὗ κεκαθίκαμεν, καὶ λέγει μοι· Ἄγω-
 7 μεν πρὸς τὸν πύργον· ὁ γὰρ αὐθέντης τοῦ πύργου ἔρχεται κατα-
 νοῆσαι αὐτόν. καὶ ἦλθομεν πρὸς τὸν πύργον· καὶ ὅλως οὐθεὶς ἦν
 πρὸς αὐτόν εἰ μὴ αἱ παρθένοι μόναι. 7. καὶ ἐπερωτᾷ ὁ ποιμὴν τὰς
 παρθένους εἰ ἄρα παραγγόνει ὁ δεσπότης τοῦ πύργου. αἱ δὲ ἔφησαν
 μέλλειν αὐτὸν ἔρχεσθαι κατανοῆσαι τὴν οἰκοδομήν.
- 1 8. Καὶ ἰδὼν μετὰ μικρὸν βλέπω παράταξιν πολλῶν ἀνδρῶν ἐρχο-
 μένων· καὶ εἰς τὸ μέσον ἀνὴρ τις ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, ὥστε τὸν πύρ-
 2 γον ὑπερέχειν. 2. καὶ οἱ ἕξ ἄνδρες οἱ εἰς τὴν οἰκοδομήν [ἐφεστῶτες,
 ἐκ δεξιῶν τε καὶ ἀριστερῶν περιεπάτησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
 εἰς τὴν οἰκοδομήν] ἐργασάμενοι μετ' αὐτοῦ ἦσαν, καὶ ἔτεροι πολλοὶ
 κύκλῳ αὐτοῦ ἕνδοξοι. αἱ δὲ παρθένοι αἱ τηροῦσαι τὸν πύργον προσ-
 3 δραμοῦσαι κατεφίλησαν αὐτόν, καὶ ἤρξαντο ἐγγὺς αὐτοῦ περιπατεῖν
 κύκλῳ τοῦ πύργου. 3. κατενόει δὲ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τὴν οἰκοδομήν
 ἀκριβῶς, ὥστε αὐτὸν κατ' ἓνα λίθον ψηλαφᾶν. κρατῶν δὲ τινα ῥά-
 4 βδον τῇ χειρὶ κατὰ ἓνα λίθον τῶν ὠκοδομημένων ἔνυπτε. 4. καὶ
 ὅταν ἐπάσασεν, ἐγένοντο αὐτῶν τινὲς μέλανες ὥσει ἀσβόλη, τινὲς
 δὲ ἑσθριακότες, τινὲς δὲ σχισμᾶς ἔχοντες, τινὲς δὲ κολοβοί, τινὲς δὲ
 οὔτε λευκοὶ οὔτε μέλανες, τινὲς δὲ τραχεῖς καὶ μὴ συμφωνοῦντες τοῖς
 5 ἑτέροις λίθοις, τινὲς δὲ σπίλους [πολλοὺς] ἔχοντες· αὗται ἦσαν αἱ
 ποιικιλίαι τῶν λίθων τῶν σαπρῶν εὔρεθέντων εἰς τὴν οἰκοδομήν.
 5. ἐκέλευσεν οὖν πάντας τούτους ἐκ τοῦ πύργου μετενεχθῆναι καὶ
 τεθῆναι παρὰ τὸν πύργον, καὶ ἑτέρους ἐνεχθῆναι λίθους καὶ ἐμβλη-

θῆναι εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. 6. [καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ οἰκοδο- 6
μοῦντες, ἐκ τίνος ὅρους θέλη ἐνεχθῆναι λίθους καὶ ἐμβληθῆναι εἰς
τὸν τόπον αὐτῶν.] καὶ ἐκ μὲν τῶν ὁρέων οὐκ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι,
[ἐκ δὲ τίνος πεδίου ἐγγὺς ὄντος ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι.] 7. καὶ ὠρύγη 7
τὸ πεδῖον, καὶ εὐρέθησαν λίθοι λαμπροὶ τετράγωνοι, τινὲς δὲ καὶ
στρογγύλοι. ὅσοι δὲ ποτε ἦσαν λίθοι ἐν τῷ πεδίῳ ἐκείνῳ, πάντες
ἠνέχθησαν, καὶ διὰ τῆς πύλης ἐβαστάζοντο ὑπὸ τῶν παρθένων.
8. καὶ ἐλατομήθησαν οἱ τετράγωνοι λίθοι καὶ ἐτέθησαν εἰς τὸν τόπον 8
τῶν ἡρμένων· οἱ δὲ στρογγύλοι οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὴν οἰκοδομήν, ὅτι
σκληροὶ ἦσαν εἰς τὸ λατομηθῆναι αὐτούς, καὶ βραδέως ἐγένετο. ἐτέ-
θησαν δὲ παρὰ τὸν πύργον, ὥς μελλόντων αὐτῶν λατομῆσθαι καὶ
πίθεσθαι εἰς τὴν οἰκοδομήν· λίαν γὰρ λαμπροὶ ἦσαν.

7. Ταῦτα οὖν συντελέσας ὁ ἀνὴρ ὁ ἔνδοξος καὶ κύριος ὄλου 1
τοῦ πύργου προσεκαλέσατο τὸν ποιμένα, καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τοὺς
λίθους πάντας τοὺς παρὰ τὸν πύργον κειμένους, τοὺς ἀποβιβλημένους
ἐκ τῆς οἰκοδομῆς, καὶ λέγει αὐτῷ· 2. Ἐπιμελῶς καθάρισον τοὺς 2
λίθους πάντας καὶ θὲς αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου, τοὺς
δυναμένους ἀρμόσαι τοῖς λοιποῖς· τοὺς δὲ μὴ ἀρμόζοντας ῥῆνον μα-
κρὰν ἀπὸ τοῦ πύργου. 3. [ταῦτα κελεύσας τῷ ποιμένι ἀπῆγε ἀπὸ 3
τοῦ πύργου] μετὰ πάντων ὧν ἐληλύθει. αἱ δὲ παρθένοι κύκλῳ τοῦ
πύργου ἐστήκεισαν τηροῦσαι αὐτόν. 4. λέγω τῷ ποιμένι· Πῶς οὗτοι 4
οἱ λίθοι δύνανται εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου ἀπελθεῖν ἀποδεδο-
κιμασμένοι; ἀποκριθεὶς μοι λέγει· Βλέπεις, φησί, τοὺς λίθους τούτους;
Βλέπω, φημί, κύριε. Ἐγὼ, φησί, τὸ πλεῖστον μέρος τῶν λίθων τού-
των λατομήσω καὶ βαλῶ εἰς τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἀρμόσουσι μετὰ τῶν
λοιπῶν λίθων. 5. Πῶς, φημί, κύριε, δύνανται περικοπέντες τὸν αὐ- 5
τὸν τόπον πληρῶσαι; ἀποκριθεὶς λέγει μοι· Ὅσοι μικροὶ εὐρέθησονται
εἰς μέσσην τὴν οἰκοδομήν βληθήσονται, ὅσοι δὲ μελῖζονες, ἐξώτεροι
τεθήσονται καὶ συγκρατήσουσιν αὐτούς. 6. ταῦτά μοι λαλήσας λέγει 6
μοι· Ἀγωμεν, καὶ μετὰ ἡμέρας δύο ἔλθωμεν καὶ καθαρῶς τοὺς
λίθους τούτους, καὶ βάλωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκοδομήν· τὰ γὰρ κύκλῳ
τοῦ πύργου πάντα καθαρῶς θῆναι δεῖ, μήποτε ὁ δεσπότης ἐξάπινα
ἔλθῃ καὶ τὰ περὶ τὸν πύργον ὑψαρεὰ εὖρη καὶ προσοχθίσῃ, καὶ οὗτοι
οἱ λίθοι οὐκ ἀπελεύσονται εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου, κἀγὼ ἀμελῆς

7. δόξω εἶναι παρὰ τῷ δεσπότη. 7. καὶ μετὰ ἡμέρας δύο ἦλθον
 πρὸς τὸν πύργον, καὶ λέγει μοι· Κατανοήσωμεν τοὺς λίθους πάντας,
 καὶ ἴδωμεν τοὺς δυναμένους εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἀπελθεῖν. λέγω αὐτῷ·
 Κύριε, κατανοήσωμεν.
- 1 8. Καὶ ἀρξάμενοι πρῶτον τοὺς μέλανας κατενοοῦμεν λίθους.
 καὶ οἱ ἐκ τῆς οἰκοδομῆς ἐτέθησαν, τοιοῦτοι καὶ εὐρέθησαν. καὶ
 ἐκέλευσεν αὐτοὺς ὁ ποιμὴν ἐκ τοῦ πύργου μετενεχθῆναι καὶ χωρι-
 2 σθῆναι. 2. εἴτα κατενόησε τοὺς ἐψωριακούς, καὶ λαβὼν ἐλατόμους
 πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκέλευσε τὰς παρθένους ἄραι αὐτοὺς καὶ βαλεῖν
 εἰς τὴν οἰκοδομὴν. καὶ ἦσαν αὐτοὺς αἱ παρθένοι καὶ ἔθηκαν εἰς τὴν
 οἰκοδομὴν τοῦ πύργου μέσῃν. τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκέλευσε μετὰ τῶν
 3 μελάνων τεθῆναι· καὶ γὰρ καὶ οὗτοι μέλανες εὐρέθησαν. 3. εἴτα
 κατενόει τοὺς τὰς σχισμὰς ἔχοντας· καὶ ἐκ τούτων πολλοὺς ἐλατό-
 μους καὶ ἐκέλευσε διὰ τῶν παρθένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἀπενεχθῆναι·
 ἐξώτεροι δὲ ἐτέθησαν, ὅτι ὑγιέστεροι εὐρέθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ διὰ
 τὸ πλῆθος τῶν σχισμάτων οὐκ ἠδυνήθησαν λατομηθῆναι· διὰ ταύτην
 4 οὐκ τὴν αἰτίαν ἀπεβλήθησαν ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πύργου. 4. εἴτα
 κατενόει τοὺς κολοβούς, καὶ εὐρέθησαν πολλοὶ ἐν αὐτοῖς μέλανες,
 τινὲς δὲ σχισμὰς μεγάλας πεποιηκότες· καὶ ἐκέλευσε καὶ τούτους
 τεθῆναι μετὰ τῶν ἀποβελημένων. τοὺς δὲ περισσεύοντας αὐτῶν
 καθάρσας καὶ λατομήσας ἐκέλευσεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τεθῆναι. αἱ
 δὲ παρθένοι αὐτοὺς ἄρσαι εἰς μέσῃν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου
 5 ἤρμωσαν· ἀσθενέστεροι γὰρ ἦσαν. 5. εἴτα κατενόει τοὺς ἡμίσεις λευ-
 κούς, ἡμίσεις δὲ μέλανας· καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εὐρέθησαν μέλανες.
 ἐκέλευσε δὲ καὶ τούτους ἀρθῆναι [καὶ τεθῆναι] μετὰ τῶν ἀποβελη-
 μένων. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἤρθησαν ὑπὸ τῶν παρθένων· λευκοὶ γὰρ
 ὄντες ἡρμόσθησαν ὑπ' αὐτῶν τῶν παρθένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν· ἐξώ-
 6 τεροι δὲ ἐτέθησαν, ὅτι ὑγιεῖς εὐρέθησαν, ὥστε δύνασθαι αὐτοὺς κρα-
 τεῖν τοὺς εἰς τὸ μέσον τεθέντας· ὅλως γὰρ ἐξ αὐτῶν οὐδὲν ἐκολο-
 6 βώθη. 6. εἴτα κατενόει τοὺς τραχεῖς καὶ σκληροὺς, καὶ ὀλίγοι ἐξ
 αὐτῶν ἀπεβλήθησαν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λατομηθῆναι· σκληροὶ γὰρ
 λίαν εὐρέθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτῶν ἐλατομήθησαν καὶ ἤρθησαν
 ὑπὸ τῶν παρθένων, καὶ εἰς μέσῃν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου ἤρ-
 7 μόσθησαν· ἀσθενέστεροι γὰρ ἦσαν. 7. εἴτα κατενόει τοὺς ἔχοντας

τοὺς σπύλους, καὶ ἐκ τούτων ἐλάχιστοι ἐμελάνησαν, καὶ ἀπεβλήθησαν πρὸς τοὺς λοιπούς. οἱ δὲ περισσεύοντες λαμπροὶ καὶ ὕγεις εὐρέθησαν· καὶ οὗτοι ἡρμόσθησαν ὑπὸ τῶν παρθένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν· ἐξώτεροι δὲ ἐτέθησαν διὰ τὴν ἰσχυρότητα αὐτῶν.

9. Εἶτα ἦλθε κατανοῆσαι τοὺς λευκοὺς καὶ στρογγύλους λίθους, 1 καὶ λέγει μοι· Τί ποιοῦμεν περὶ τούτων τῶν λίθων; Τί, φημί, ἐγὼ γινώσκω, κύριε; Οὐδὲν οὖν ἐπινοεῖς περὶ αὐτῶν; 2. Ἐγώ, φημί, κύριε, ταύτην τὴν τέχνην οὐκ ἔχω, οὐδὲ λατόμος εἰμί, οὐδὲ δύναμαι νοῆσαι [τι]. Οὐ βλέπεις αὐτούς, φησί, λίαν στρογγύλους ὄντας; καὶ ἐὰν αὐτοὺς θελήσω τετραγώνους ποιῆσαι, πολὺ δεῖ ἀπ' αὐτῶν ἀποκόπῃναι· δεῖ δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης τινὰς εἰς τὴν οἰκοδομὴν τεθῆναι. 3. Εἰ οὖν, φημί, κύριε, ἀνάγκη ἐστί, τί σεαυτὸν βασανίζεις καὶ οὐκ ἐκλέγῃ εἰς τὴν οἰκοδομὴν οὓς θέλεις, καὶ ἁρμοῖζεις εἰς αὐτήν; ἐξελέξατο ἐξ αὐτῶν τοὺς μείζοντας καὶ λαμπροὺς, καὶ ἐλατόμησεν αὐτούς· αἱ δὲ παρθέναι ἄρασαι ἡρμόσαν εἰς τὰ ἐξώτερα μέρη τῆς οἰκοδομῆς. 4. οἱ δὲ λοιποὶ οἱ περισσεύσαντες ἡρμόθησαν, καὶ ἀπετέθησαν εἰς τὸ πεδίον ὅθεν ἡνέχθησαν· οὐκ ἀπεβλήθησαν δέ, Ὅτι, φησί, λείπει τῷ πύργῳ ἔτι μικρὸν οἰκοδομηθῆναι. πάντως δὲ θέλει ὁ δεσπότης τοῦ πύργου τούτους ἁρμοσθῆναι τοὺς λίθους εἰς τὴν οἰκοδομὴν, ὅτι λαμπροὶ εἰσι λίαν. 5. ἐκλήθησαν δὲ γυναῖκες δώδεκα, 5 εὐειδέσταται τῷ χαρακτήρῳ, μέλαινα ἐνδεδυμέναι, [περιεζωσμέναι καὶ ἔξω τοὺς ὤμους ἔχουσαι,] καὶ τὰς τρίχας λευμέναι. ἐδοκοῦσαν δέ μοι αἱ γυναῖκες αὗται ἄγριαι εἶναι. ἐκέλευσε δὲ αὐτάς ὁ ποιμὴν ἄραι τοὺς λίθους τοὺς ἀποβεβλημένους ἐκ τῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἀπενεγκεῖν αὐτούς εἰς τὰ ὄρη ὅθεν καὶ ἡνέχθησαν. 6. αἱ δὲ θιγαὶ ἦσαν, καὶ 6 ἀπήνεγκαν πάντας τοὺς λίθους, καὶ ἔθηκαν ὅθεν ἐλήφθησαν. καὶ μετὰ τὸ ἄρθῃναι πάντας τοὺς λίθους καὶ μηκέτι κεῖσθαι λίθον κύκλῳ τοῦ πύργου, λέγει μοι ὁ ποιμὴν· Κυκλώσωμεν τὸν πύργον, καὶ ἴδωμεν μή τι ἐλάττωμά ἐστιν ἐν αὐτῷ. καὶ ἐκύκλωσα ἐγὼ μετ' αὐτοῦ. 7. ἰδὼν 1 δὲ ὁ ποιμὴν τὸν πύργον εὐπρεπῆ ὄντα τῇ οἰκοδομῇ, λίαν θιαρὸς ἦν· ὁ γὰρ πύργος οὕτως ἦν ὡκοδομημένος, ὥστε με ἰδόντα ἐπιθυμεῖν τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ· οὕτω γὰρ ἦν ὡκοδομημένος, ὥσθ' ἐξ ἐνὸς λίθου, μὴ ἔχων μίαν ἁρμογὴν ἐν ἑαυτῷ. ἐφαίνετο δὲ ὁ λίθος ὡς ἐκ τῆς πέτρας ἐκκεκολλημένος· μονόλιθος γὰρ μοι ἐδόκει εἶναι.

- 1 10. Καὶ γὰρ περιπατῶν μετ' αὐτοῦ ἱλαρὸς ἦμην τοιαῦτα ἀγαθὰ
 βλέπων. λέγει δέ μοι ὁ ποιμὴν· Ὑπαγε καὶ φέρε ἄσβεστον καὶ
 ὄστρακον λεπτόν, ἵνα τοὺς τύπους τῶν λίθων τῶν ἡρμένων καὶ εἰς
 2 τὴν οἰκοδομὴν βεβλημένων ἀναπληρώσω· δεῖ γὰρ τοῦ πύργου τὰ
 κύκλω πάντα ὁμαλὰ γενέσθαι. 2. καὶ ἐποίησα καθὼς ἐκέλευσε, καὶ
 ἤνεγκα πρὸς αὐτόν. Ὑπηρέτει μοι, φησί, καὶ ἔγγυς τὸ ἔργον τελε-
 σθήσεται. ἐπλήρωσεν οὖν τοὺς τύπους τῶν λίθων τῶν εἰς τὴν οἰκοδομὴν
 3 ἀπεληλυθόντων, καὶ ἐκέλευσε σαρωθῆναι τὰ κύκλω τοῦ πύργου καὶ
 καθαρὰ γενέσθαι· 3. αἱ δὲ παρθέναι λαβοῦσαι σάρους ἐσάρωσαν, καὶ
 πάντα τὰ κόπρια ἤραν ἐκ τοῦ πύργου, καὶ ἔρρανκν ὕδωρ, καὶ ἐγέ-
 4 νετο ὁ τόπος ἱλαρὸς καὶ εὐπρεπέστατος τοῦ πύργου. 4. λέγει μοι ὁ
 ποιμὴν· Πάντα, φησί, κεκάθα[ρται]· ἔὰν ἔλθῃ ὁ κύριος ἐπισκέψασθαι
 τὸν πύργον, οὐκ ἔξει ἡμῶν οὐδὲν μέμψασθαι. ταῦτα εἰπὼν ἤθελεν
 5 ὑπάγειν· 5. ἐγὼ δὲ ἐπελαβόμεν αὐτοῦ τῆς πῆρας καὶ ἡρξάμεν αὐ-
 τὸν ὀρκίζειν κατὰ τοῦ κυρίου ἵνα μοι ἐπιλύσῃ ἃ ἔδειξέ μοι. λέγει
 μοι· Μικρὸν ἔχω ἀκαιρεθῆναι, καὶ πάντα σοι ἐπιλύσω· ἔκδεξάι με
 6 ὥδε ἕως ἔρχομαι. 6. λέγω αὐτῷ· Κύριε, μόνος ὢν ὥδε τί ποιήσω;
 Οὐκ εἶ, φησί, μόνος· αἱ γὰρ παρθέναι αὐταὶ μετὰ σοῦ εἰσὶ Παράδος
 οὖν, φημί, αὐταῖς με. προσκαλεῖται αὐτὰς ὁ ποιμὴν καὶ λέγει αὐ-
 7 ταῖς· Παρατίθεμαι ὑμῖν τοῦτον ἕως ἔρχομαι· καὶ ἀπῆλθεν. 7. ἐγὼ
 δὲ ἦμην μόνος μετὰ τῶν παρθένων· ἦσαν δὲ ἱλαρώτεραι, καὶ πρὸς
 ἐμὲ εὖ εἶχον· μάλιστα δὲ αἱ δ' αἱ ἐνδοξότεραι αὐτῶν.
- 1 11. Λέγουσί μοι αἱ παρθέναι· Σήμερον ὁ ποιμὴν ὥδε οὐκ
 ἔρχεται. Τί οὖν, φημί, ποιήσω ἐγώ; Μέχρις ὅψέ, φασίν, περιμένειν
 αὐτόν· καὶ ἔὰν ἔλθῃ, λαλήσει μετὰ σοῦ, ἔὰν δὲ μὴ ἔλθῃ, μενεῖς μεθ'
 2 ἡμῶν ὥδε ἕως ἔρχεται. 2. λέγω αὐταῖς· Ἐκδέχομαι αὐτόν ἕως ὅψέ·
 ἔὰν δὲ μὴ ἔλθῃ, ἀπελεύσομαι εἰς τὸν οἶκον, καὶ πρῶτ' ἐπανήξω. αἱ
 δὲ ἀποκριθεῖσαι λέγουσί μοι· Ἡμῖν παρεδόθης· οὐ δύνασαι ἀφ' ἡμῶν
 3 ἀναχωρῆσαι. 3. Ποῦ οὖν, φημί, μενῶ; Μεθ' ἡμῶν, φασί, κοιμηθῆσιν
 ὥς ἀδελφός, καὶ οὐχ ὥς ἀνὴρ. ἡμέτερος γὰρ ἀδελφὸς εἶ, καὶ τοῦ
 4 λοιποῦ μέλλομεν μετὰ σοῦ κατοικεῖν· λίαν γὰρ σε ἀγαπῶμεν. ἐγὼ
 5 δὲ ἥσυχνόμεν μετ' αὐτῶν μένειν. 4. καὶ ἡ δοκοῦσα πρῶτη αὐτῶν
 εἶναι ἡρξάτο με καταφιλεῖν· [καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ἰδοῦσαι αὐτὴν κατα-
 φιλοῦσάν με, καὶ αὐταὶ ἡρξάντο με καταφιλεῖν] καὶ περιάγειν κύκλω

τοῦ πύργου καὶ παίζειν μετ' ἐμοῦ. 5. ἀγῶν ὥσει νεώτερος ἐγεγόνειν 6
καὶ ἡρεσάμην καὶ αὐτὸς παίζειν μετ' αὐτῶν. αἱ μὲν γὰρ ἐχόρευον,
αἱ δὲ ὠρχοῦντο, αἱ δὲ ἤδον· ἐγὼ δὲ σιγὴν ἔχων μετ' αὐτῶν κύκλῳ
τοῦ πύργου περιεπάουν, καὶ ἰσαρὸς ἦμην μετ' αὐτῶν. 6. ὀψίας δὲ 6
γενομένης ἤθελον εἰς τὸν οἶκον ὑπάγειν· αἱ δὲ οὐκ ἀφῆκαν, ἀλλὰ
κατέσχον με. καὶ ἔμεινα μετ' αὐτῶν τὴν νύκτα, καὶ ἐκοιμήθην παρὰ
τὸν πύργον. 7. ἔστρωσαν δὲ αἱ παρθένοι τοὺς λινοὺς χιτῶνας ἑαυτῶν χα- 7
μαί, καὶ ἐμὲ ἀνέκλιναν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ὅλως ἔποιον
εἰ μὴ προσηγόντο· ἀγῶ μετ' αὐτῶν ἀδιαλείπτως προσηγόμενην, καὶ
οὐκ ἔλασσον ἐκείνων. καὶ ἔχαιρον αἱ παρθένοι οὕτω μου προσευχο-
μένου. καὶ ἔμεινα ἐκεῖ μέχρι τῆς αὐριον ἕως ὥρας δευτέρας μετὰ
τῶν παρθένων. 8. εἶτα παρῆν ὁ ποιμήν, καὶ λέγει ταῖς παρθένοις· 8
Μή τινα αὐτῶν ὕβριν πεποιήκατε; Ἐρώτα, φασίν, αὐτόν. λέγω αὐ-
τῷ· Κύριε, εὐφρανθήν μετ' αὐτῶν μέλλας. Τί, φησίν, ἐδείκνυσας;
Ἐδείκνυσας, φημί, κύριε, ῥήματα κυρίου ὅλην τὴν νύκτα. Καλῶς,
φησίν, ἔλαβόν σε; Ναί, φημί, κύριε. 9. Νῦν, φησί, τί θέλεις πρώτων 9
ἀκοῦσαι; Καθῶς, φημί, κύριε, ἀπ' ἀρχῆς ἔδειξας· ἐρωτῶ σε, κύριε,
ἵνα καθὼς ἄν σε ἐπερωτήσω, οὕτω μοι καὶ δηλώσῃς. Καθὼς βούλει,
φησίν, οὕτω σοι καὶ ἐπιλύσω, καὶ οὐδὲν ὅλως ἀποκρούψω ἀπὸ σοῦ.

12. Πρῶτον, φημί, πάντων, κύριε, τοῦτό μοι δήλωσον· ἡ πέτρα 1
καὶ ἡ πύλη τίς ἐστιν; Ἡ πέτρα, φησίν, αὕτη καὶ ἡ πύλη ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ ἐστίν. Πῶς, φημί, κύριε, ἡ πέτρα παλαιὰ ἐστίν, ἡ δὲ πύλη
καινὴ; Ἄκουε, φησί, καὶ σύνιε, ἀσύνετε. 2. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ θεοῦ 2
πάσης τῆς κτίσεως αὐτοῦ προγενέστερός ἐστιν, ὥστε σύμβουλον αὐτόν
γενέσθαι τῷ πατρὶ τῆς κτίσεως αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καὶ παλαιός ἐστιν.
Ἡ δὲ πύλη διατὶ καινὴ, φημί, κύριε; 3. Ὅτι, φησίν, ἐπ' ἐσχάτων 3
τῶν ἡμερῶν τῆς συντελείας φανερός ἐγένετο, διὰ τοῦτο καινὴ ἐγένετο
ἡ πύλη, ἵνα οἱ μέλλοντες σώζεσθαι δι' αὐτῆς εἰς τὴν βασιλείαν
εἰσελθῶσι τοῦ θεοῦ. 4. εἶδες, φησίν, τοὺς λίθους τοὺς διὰ τῆς πύ- 4
λης εἰσέλθουσας εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου [βεβλημένους], τοὺς
δὲ μὴ εἰσέλθουσας πάλιν ἀποβεβλημένους εἰς τὸν ἴδιον τόπον;
Εἶδον, φημί, κύριε. Οὕτω, φησίν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ οὐδεὶς
εἰσελεύσεται, εἰ μὴ λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 5. ἐὰν γὰρ εἰς 5
πόλιν θειλήσῃς εἰσελθεῖν τινὰ, κάκεῖνη ἡ πόλις περιτετειχισμένη

κύκλω καὶ μίαν ἔχει πύλιν, μήτι δυνήσῃ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην εἰσελθεῖν εἰ μὴ διὰ τῆς πύλης ἧς ἔχει; Πῶς γάρ, φημί, κύριε, δύναται γενέσθαι ἄλλως; Εἰ οὖν εἰς τὴν πόλιν οὐ δυνήσῃ εἰσελθεῖν εἰ μὴ διὰ τῆς πύλης αὐτῆς, οὕτω, φησί, καὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἄλλως εἰσελθεῖν οὐ δύναται ἄνθρωπος εἰ μὴ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ ἡγαπημένου ὑπὲρ αὐτοῦ. 6. εἶδες, φησί, τὸν ὄχλον τὸν οἰκοδομοῦντα τὸν πύργον; Εἶδον, φημί, κύριε. Ἐκεῖνοι, φησί, πάντες ἄγγελοι ἔνδοξοι εἰσι. τοῦτοις οὖν περιτετείχισται ὁ κύριος. ἡ δὲ πύλη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστίν· αὕτη μία εἰσοδὸς ἐστὶ πρὸς τὸν κύριον. ἄλλως οὖν οὐδεὶς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτὸν εἰ μὴ διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 7. εἶδες, φησί, τοὺς ἔξ ἄνδρας καὶ τὸν μέσον αὐτῶν ἔνδοξον καὶ μέγαν ἄνδρα τὸν περιπατοῦντα περὶ τὸν πύργον καὶ τοὺς λίθους ἀποδοκιμάσαντα ἐκ τῆς οἰκοδομῆς; Εἶδον, φημί, κύριε. 8. Ὁ ἔνδοξος, φησί, ἀνὴρ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστὶ, κἀκεῖνοι οἱ ἔξ οἱ ἔνδοξοι ἄγγελοι εἰσι δεξιὰ καὶ εὐώνυμα συγκρατοῦντες αὐτόν. τούτων, φησί, τῶν ἁγγέλων τῶν ἐνδόξων οὐδεὶς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν θεὸν ἄτερ αὐτοῦ· ὅς ἂν τὸ ὄνομα αὐτοῦ μὴ λάβῃ, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

1 13. Ὁ δὲ πύργος, φημί, τίς ἐστίν; Ὁ πύργος, φησὶν, οὗτος [ἡ]
 2 ἐκκλησία ἐστίν. 2. Αἱ δὲ παρθέναι αὗται τίνες εἰσὶ; Ἅγια πνευμάτῃ
 εἰσι· καὶ ἄλλως ἄνθρωπος οὐ δύναται εὐρεθῆναι εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ, ἐὰν μὴ αὗται αὐτὸν ἐνδύσωσι τὸ ἔνδυμα αὐτῶν· ἐὰν γὰρ
 τὸ ὄνομα μόνον λάβῃς, τὸ δὲ ἔνδυμα παρὰ τούτων μὴ λάβῃς, οὐδὲν
 ὠφελήσῃ. αὗται γὰρ αἱ παρθένοι δυνάμεις εἰσὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
 ἐὰν [οὖν] τὸ ὄνομα φορῇς, τὴν δὲ δύναμιν μὴ φορῇς αὐτοῦ, εἰς μά-
 3 την ἔσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φορῶν. 3. τοὺς δὲ λίθους, φησὶν, οὓς εἶδες
 ἀποβεβλημένους, οὗτοι τὸ μὲν ὄνομα ἐφόρεσαν, τὸν δὲ ἱματισμὸν τῶν
 παρθένων οὐκ ἐνεδύσαντο. Ποῖος, φημί, ἱματισμὸς αὐτῶν ἐστὶ, κύριε;
 Αὐτὰ τὰ ὀνόματα, φησὶν, ἱματισμὸς ἐστὶν αὐτῶν. ὅς ἂν τὸ ὄνομα
 τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ φορῇ, καὶ τούτων ὀφείλει τὰ ὀνόματα φορεῖν· καὶ
 4 γὰρ αὐτὸς ὁ υἱὸς τὰ ὀνόματα τῶν παρθένων τούτων φορεῖ. 4. ὅσους,
 φησί, λίθους εἶδες εἰς τὴν οἰκοδομὴν [τοῦ πύργου εἰσκληλυθότας, ἐπι-
 δεδωμένους διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ μείναντας εἰς τὴν οἰκοδομήν,]
 5 τούτων τῶν παρθένων τὴν δύναμιν ἐνδεδυμένοι εἰσὶ. 5. διὰ τοῦτο

βλέπεις τὸν πύργον μονόλιθον γεγονότα [μετὰ] τῆς πέτρας. οὕτω καὶ οἱ πιστεύσαντες τῷ κυρίῳ διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνδιδυσκόμενοι τὰ πνεύματα ταῦτα, ἔσονται εἰς ἕν πνεῦμα, εἰς ἕν σῶμα, καὶ μία χροὰ τῶν ἱματισμῶν αὐτῶν. τῶν τοιούτων δὲ τῶν φορούντων τὰ ὀνόματα τῶν παρθένων ἔστιν ἡ κατοικία εἰς τὸν πύργον. 6. Οἱ οὖν, φημί, κύριε, ἀποβεβλημένοι λίθοι διατί ἀπεβλήθησαν; διῆλθον γὰρ διὰ τῆς πύλης, καὶ διὰ τῶν χειρῶν τῶν παρθένων ἐτέθησαν εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ πύργου. Ἐπειδὴ πάντα σοι, φησί, μέλει, καὶ ἀκριβῶς ἐξετάξεις, ἄκουε περὶ τῶν ἀποβεβλημένων λίθων. 7. οὗτοι, φησί, πάντες τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἔλαβον, ἔλαβον δὲ καὶ τὴν δύναμιν τῶν παρθένων τούτων. λαβόντες οὖν τὰ πνεύματα ταῦτα ἐνεδυναμώθησαν, καὶ ἦσαν μετὰ τῶν δούλων τοῦ θεοῦ, καὶ ἦν αὐτῶν ἕν πνεῦμα καὶ ἕν σῶμα καὶ ἕν ἔνδυμα· τὰ γὰρ αὐτὰ ἐφρόνουσιν καὶ δικαιοσύνην εἰργάζοντο. 8. μετὰ οὖν χρόνον τινὰ ἀνεπέσθησαν ὑπὸ τῶν γυναικῶν ὧν εἶδες μέλανα ἱμάτια ἐνδεδυμένον, τοὺς ὧμους ἔξω ἔχουσιν καὶ τὰς τρίχας λευκὰς καὶ εὐμόρφων. ταύτας ἰδόντες ἐπεθύμησαν αὐτῶν, καὶ ἐνεδύσαντο τὴν δύναμιν αὐτῶν, τῶν δὲ παρθένων ἀπεδύσαντο τὸ ἔνδυμα. 9. οὗτοι οὖν ἀπεβλήθησαν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ καὶ ἐκείναις παρεδόθησαν. οἱ δὲ μὴ ἀπατηθέντες τῷ κάλλει τῶν γυναικῶν τούτων ἔμειναν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ. ἔχεις, φησί, τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀποβεβλημένων.

14. Τί οὖν, φημί, κύριε, ἐὰν οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, τοιοῦτοι ὄντες, 1 μετανοήσωσι καὶ ἀποβάλωσι τὰς ἐπιθυμίας τῶν γυναικῶν τούτων, καὶ ἐπανακάμψωσιν ἐπὶ τὰς παρθένους, καὶ ἐν τῇ δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν πορευθῶσιν, οὐκ εἰσελεύσονται εἰς τὸν οἶκόν τοῦ θεοῦ; 2. Εἰσελεύσονται, φησίν, ἐὰν τούτων τῶν γυναικῶν ἀποβάλωσι τὰ ἔργα, τῶν δὲ παρθένων ἀναλάβωσι τὴν δύναμιν καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν πορευθῶσι, διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τῆς οἰκοδομῆς ἀνοχὴ ἐγένετο, ἵνα ἐὰν μετανοήσωσιν οὗτοι, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου. ἐὰν δὲ μὴ μετανοήσωσι, τότε ἄλλοι εἰσελεύσονται, καὶ οὗτοι εἰς τέλος ἐκβληθήσονται. 3. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἠνχαρίστησα τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐσπλαγχνίσθη ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἔξαπέστειλε τὸν ἄγγελόν τῆς μετανοίας εἰς ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτήσαντας εἰς αὐτόν, καὶ ἀνεκαίνισεν ἡμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἥδη

κατεφθαρμένων ἡμῶν καὶ μὴ ἐχόντων ἐλπίδα τοῦ ζῆν ἀνενέωσε τὴν
 4 ζωὴν ἡμῶν. 4. Νῦν, φημί, κύριε, δῆλωσόν μοι, διατί ὁ πύργος
 χαμαὶ οὐκ ὤκοδόμηται, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πέτραι καὶ ἐπὶ τὴν πύ-
 λην. Ἔτι, φησὶν, ἄφρων εἶ καὶ ἀσύνετος; Ἀνάγκην ἔχω, φημί,
 κύριε, πάντα ἐπερωτᾶν σε, διότι οὐδ' ὅλως οὐδὲν δύναμαι νοῆ-
 5σαι· τὰ γὰρ πάντα μεγάλα καὶ ἔνδοξά ἐστι καὶ δυσνόητα τοῖς ἀν-
 θρώποις. 5. Ἄκουε, φησί· τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ μέγα ἐστὶ
 καὶ ἀχώρητον, καὶ τὸν κόσμον ὅλον βαστάζει. εἰ οὖν πᾶσα ἡ κτίσις
 διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ βαστάζεται, τί δοκεῖς τοὺς κεκλημένους ὑπ'
 αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα φοροῦντας τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ πορευομένους
 6 ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ; 6. βλέπεις οὖν ποίους βαστάζει; τοὺς ἐξ ὅλης
 καρδίας φοροῦντας τὸ ὄνομα αὐτοῦ. αὐτὸς οὖν θεμέλιον αὐτοῖς ἐγέ-
 νετο, καὶ ἡδέως αὐτοὺς βαστάζει, ὅτι οὐκ ἐπαισχύνονται τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ φορεῖν.

1 15. Δῆλωσόν μοι], φημί, κύριε, τῶν παρθένων τὰ ὀνόματα
 καὶ τῶν γυναικῶν τῶν τὰ μέλανα ἱμάτια ἐνδεδυμένων. Ἄκουε, φη-
 σὶν, τῶν παρθένων τὰ ὀνόματα τῶν ἰσχυροτέρων, τῶν εἰς τὰς γωνίας
 2 σταθεισῶν. 2. ἡ μὲν πρώτη Πίστις, ἡ δὲ δευτέρα Ἐγκράτεια, ἡ δὲ
 τρίτη Δύναμις, ἡ δὲ τετάρτη Μακροθυμία· αἱ δὲ ἑτεραι ἀνὰ μέσον
 τούτων σταθεῖσαι ταῦτα ἔχουσι τὰ ὀνόματα· Ἀπλότης, Ἀκακία, Ἀγνεία,
 Ἰλαρότης, Ἀλήθεια, Σύνεσις, [Ο]μόνοια, Ἀγάπη. ταῦτα τὰ ὀνόματα
 3 ὁ φορῶν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ δυνήσεται εἰς τὴν βασι-
 λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 3. ἄκουε, φησί, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν γυ-
 ναικῶν τῶν τὰ ἱμάτια μέλανα ἔχουσῶν. καὶ ἐκ τούτων δ' εἰσὶ δύνα-
 4 τώτεραι· ἡ πρώτη Ἀπιστία, ἡ δευτέρα Ἀκρασία, ἡ δὲ τρίτη Ἀπειθεια,
 ἡ δὲ τετάρτη Ἀπάτη. αἱ δὲ ἀκόλουθοι αὐτῶν καλοῦνται Δύπη,
 Πονηρία, Ἀσέλγεια, Ὀξύχολία, Ψεῦδος, Ἀφροσύνη, Καταλαλιά, Μίσος.
 ταῦτα τὰ ὀνόματα ὁ φορῶν τοῦ θεοῦ δοῦλος τὴν βασιλείαν μὲν
 4 ὄψεται τοῦ θεοῦ, εἰς αὐτὴν δὲ οὐκ εἰσелеύσεται. 4. Οἱ λίθοι δέ,
 φημί, κύριε, οἱ ἐκ τοῦ βυθοῦ ἡρμολογούμενοι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τίνες
 εἰσὶν; Οἱ μὲν πρῶτοι, φησὶν, οἱ ἰ' οἱ εἰς τὰ θεμέλια τεθειμένοι, πρώτη
 γενεά· οἱ δὲ κ' δευτέρα γενεά ἀνδρῶν δικαίων· οἱ δὲ λ' προφῆται
 5 τοῦ θεοῦ καὶ διάκονοι αὐτοῦ· οἱ δὲ μ' ἀπόστολοι καὶ διδάσκαλοι
 τοῦ κηρύγματος τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 5. Διατί οὖν, φημί, κύριε, αἱ

παρθενοί και τούτους τοὺς λίθους ἐπέδωκαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, διενέγκασαι διὰ τῆς πύλης; 6. Οὗτοι γάρ, φησί, πρῶτοι ταῦτα 6
τὰ πνεύματα ἐφόρεσαν, καὶ ὅλως ἀπ' ἀλλήλων οὐκ ἀπέστησαν, οὔτε
τὰ πνεύματα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὔτε οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῶν πνευ-
μάτων, ἀλλὰ παρέμειναν τὰ πνεύματα αὐτοῖς μέχρι τῆς κοιμήσεως
αὐτῶν. καὶ εἰ μὴ ταῦτα τὰ πνεύματα μετ' αὐτῶν ἐσχέκει[σ]α[ν],
ο[ὗ]κ ἂν εὔχρηστοι γεγόνεισαν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ πύργου τούτου.

16. Ἔτι μοι, φημί, κύριε, δήλωσον. Τί, φησίν, ἐπιζητεῖς; Διὰ τί, 1
φημί, κύριε, οἱ λίθοι ἐ[κ] τοῦ β[υ]θοῦ ἀνέβησαν καὶ εἰς τὴν οἰκοδο-
μὴν [τοῦ πύργου] ἐτέθησαν, πεφορηκότες τὰ πνεύματα ταῦτα;
2. Ἀνάγκην, φησίν, εἶχον δι' ὕδατος ἀναβῆναι, ἵνα ζωοποιηθῶσιν 2
οὐκ ἡθύναντο γὰρ ἄλλως εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, εἰ
μὴ τὴν νέκρωσιν ἀπέθεντο τῆς ζωῆς αὐτῶν [τῆς προτέρας]. 8. Ἐλαβον 3
οὖν καὶ οὗτοι οἱ κεκοιμημένοι τὴν σφραγίδα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ [καὶ
εἰσῆλθον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ] πρὶν γάρ, φησί, φορέσαι τὸν
ἀνθρώπον τὸ ὄνομα [τοῦ υἱοῦ] τοῦ θεοῦ, νεκρὸς ἐστίν· ὅταν δὲ λάβῃ
τὴν σφραγίδα, ἀποτίθεται τὴν νέκρωσιν καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ζωὴν.
4. ἡ σφραγὶς οὖν τὸ ὕδωρ ἐστίν· εἰς τὸ ὕδωρ οὖν καταβαίνουσι νε- 4
κροί, καὶ ἀναβαίνουσι ζῶντες. καὶ οἱ οὖν ἐκηρύχθη ἡ σφραγὶς
αὕτη καὶ ἐχρήσαντο αὐτῇ, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
5. Διὰ τί, φημί, κύριε, καὶ οἱ μ' λίθοι μετ' αὐτῶν ἀνέβησαν ἐκ τοῦ 5
βυθοῦ, ἥδη ἐσχηκότες τὴν σφραγίδα; Ὅτι, φησίν, οὗτοι οἱ ἀπόστολοι
καὶ οἱ διδάσκαλοι οἱ κηρύξαντες τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κοιμη-
θέντες ἐν δυνάμει καὶ πίστει τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐκήρυξαν καὶ τοῖς
προκεκοιμημένοις, καὶ αὐτοὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν σφραγίδα τοῦ κη-
ρύγματος. 6. κατέβησαν οὖν μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ πάλιν 6
ἀνέβησαν. [ἀλλ' οὗτοι ζῶντες κατέβησαν, καὶ πάλιν ζῶντες ἀνέβησαν·
ἐκείνοι δὲ οἱ προκεκοιμημένοι νεκροὶ κατέβησαν, ζῶντες δὲ ἀνέβησαν.]
7. διὰ τούτων οὖν ἐζωοποιήθησαν καὶ ἐπέγνωσαν τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ 7
τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῶν καὶ συνηρμόσθησαν
εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, καὶ ἀλατόμητοι συναφοδομήθησαν· ἐν
δικαιοσύνῃ γὰρ ἐκοιμήθησαν καὶ ἐν μεγάλῃ ἀγνεΐᾳ· μόνον δὲ τὴν
σφραγίδα ταύτην οὐκ εἶχον ἔχεις οὖν καὶ τὴν τούτων ἐπίλυσιν.
Ἔχω, φημί, κύριε.

- 1 17. Νῦν οὖν, κύριε, περὶ τῶν ὁρέων μοι δήλωσον· διατί ἄλλαι
καὶ ἄλλαι εἰσὶν αἱ ἰδέαι καὶ ποικίλαι; Ἄκουε, φησί. τὰ ὄρη ταῦτα
τὰ δώδεκα [δῶδεκα] φυλαὶ εἰσιν αἱ κατοικοῦσαι ὅλον τὸν κόσμον.
ἐκηρύχθη οὖν εἰς ταύτας ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διὰ τῶν ἀποστόλων.
- 2 2. Διατί δὲ ποικίλα, καὶ ἄλλη καὶ ἄλλη ἰδέα ἐστὶ τὰ ὄρη, δήλωσόν
μοι, κύριε. Ἄκουε, φησὶν. αἱ δώδεκα φυλαὶ αὗται αἱ κατοικοῦσαι
ὅλον τὸν κόσμον δώδεκα ἔθνη εἰσὶ. ποικίλα δὲ εἰσι τῇ φρονήσει καὶ
τῷ νοῦ· ὅλα οὖν εἶδες τὰ ὄρη ποικίλα, τοιαῦται εἰσι καὶ τούτων αἱ
ποικιλίαι τοῦ νοὸς τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ φρόνησις. δηλώσω δὲ σοι καὶ
- 3 ἐνὸς ἐκάστου τὴν πρᾶξιν. 3. Πρῶτον, φημί, κύριε, τοῦτο δήλωσον,
διατί οὕτω ποικίλα ὄντα τὰ ὄρη, εἰς τὴν οἰκοδομὴν ὅταν ἐτέθησαν οἱ
λίθοι αὐτῶν, μιᾷ χροῷ ἐγένοντο λαμπροί, ὥς καὶ οἱ ἐκ τοῦ βυθοῦ
- 4 ἀναβεβηκότες λίθοι; 4. Ὅτι, φησί, πάντα τὰ ἔθνη τὰ ὑπὸ τὸν οὐρα-
νὸν κατοικοῦντα, ἀκούσαντα καὶ πιστεύσαντα ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἐκλήθησαν
[τοῦ υἱοῦ] τοῦ θεοῦ. λαβόντες οὖν τὴν σφραγίδα μίαν φρόνησιν ἔσχον
καὶ ἓνα νοῦν, καὶ μία πίστις αὐτῶν ἐγένετο καὶ μία ἀγάπη, καὶ τὰ
πνεύματα τῶν παρθένων μετὰ τοῦ ὀνόματος ἐφόρεσαν· διὰ τοῦτο ἡ
- 5 οἰκοδομὴ τοῦ πύργου μιᾷ χροῷ ἐγένετο λαμπρά ὥς ὁ ἥλιος. 5. μετὰ
δὲ τὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ γενέσθαι ἓν σῶμα, τινὲς ἐξ
αὐτῶν ἐμίλανεαν ἑαυτοὺς καὶ ἐξεβλήθησαν ἐκ τοῦ γένους τῶν δικαίων,
καὶ πάλιν ἐγένοντο οἰοὶ πρότερον ἦσαν, μᾶλλον δὲ καὶ χεῖρονες.
- 1 18. Πῶς, φημί, κύριε, ἐγένοντο χεῖρονες, θεὸν ἐπεγνωκότες;
Ὁ μὴ γινώσκων, φησί, θεὸν καὶ πονηρευόμενος ἔχει κόλασιν τινα τῆς
πονηρίας αὐτοῦ, ὃ δὲ θεὸν ἐπιγνούς οὐκέτι ὀφείλει πονηρεῦσθαι, ἀλλ'
- 2 ἀγαθοποιεῖν. 2. ἔαν οὖν ὁ ὀφείλων ἀγαθοποιεῖν πονηρεῖται, οὐ
δοκεῖ πλείονα πονηρίαν ποιεῖν παρὰ τὸν μὴ γινώσκοντα τὸν θεόν; διὰ
τοῦτο οἱ μὴ ἐγνωκ[ό]τες θεὸν καὶ πονηρευόμενοι κεκριμένοι εἰσὶν εἰς
θάνατον, οἱ δὲ τὸν θεὸν ἐγνωκότες καὶ τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ ἑωρακότες
καὶ πονηρευόμενοι, διςσῶς κολασθήσονται καὶ ἀποθανοῦνται εἰς τὸν
- 3 αἰῶνα. οὕτως οὖν καθαρισθήσεται ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ. 3. ὥς δὲ
εἶδες ἐκ τοῦ πύργου τοὺς λίθους [ἡ]μένους καὶ παραδεδομένους τοῖς
πνεύμασι τοῖς πονηροῖς καὶ ἐκεῖθεν ἐκβληθέντας· καὶ ἔσται ἓν σῶμα
τῶν κεκαθαρμένων, ὥσπερ καὶ ὁ πύργος ἐγένετο ὥς ἐξ ἐνὸς λίθου
γεγονῶς μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτόν· οὕτως ἔσται καὶ ἡ ἐκκλησία

τοῦ θεοῦ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτὴν καὶ ἀποβληθῆναι τοὺς πονη-
ροὺς καὶ ὑποκριτὰς καὶ βλάσφημους καὶ διψύχους καὶ πονηρευομένους
ποικίλαις πονηρίαις. 4. μετὰ τὸ τούτους ἀποβληθῆναι ἔσται ἡ ἐκκλη- 4
σία τοῦ θεοῦ ἕν σῶμα, μία φρόνησις, εἰς νοῦς, μία πίστις, μία ἀγάπη.
καὶ τότε ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἀγαλλιάσεται καὶ εὐφρανθήσεται ἐν αὐτοῖς
ἀπειληφῶς τὸν λαὸν αὐτοῦ καθαρὸν. Μεγάλως, φημί, κύριε, καὶ
ἐνδόξως πάντα ἔχει. 5. ἔτι, φημί, κύριε, τῶν ὁρέων ἐνὸς ἐκάστου 5
δηλώσόν μοι τὴν δύναμιν καὶ τὰς πράξεις, ἵνα πᾶσα ψυχὴ πεποιθυῖα
ἐπὶ τὸν κύριον ἀκούσασα δοξάσῃ τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ ἔνδοξον
ὄνομα αὐτοῦ. Ἄκουε, φησί, τῶν ὁρέων τὴν ποικίλειαν καὶ τῶν δώδεκα
ἐθνῶν.

19. Ἐκ τοῦ πρώτου ὅρους τοῦ μέλανος οἱ πιστεύσαντες τοιοῦ- 1
τοὶ εἰσιν· ἀποστάται καὶ βλάσφημοι εἰς τὸν κύριον καὶ προδότηι τῶν
δούλων τοῦ θεοῦ. τοῦτοις δὲ μετάνοια οὐκ ἔστι, θάνατος δὲ ἔστι,
καὶ διὰ τοῦτο καὶ μέλανές εἰσι· καὶ γὰρ τὸ γένος αὐτῶν ἄνομόν ἐστιν.
2. ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου ὅρους τοῦ ψιλοῦ οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοὶ εἰσιν· 2
ὑποκριταὶ καὶ διδασκαλοὶ πονηρίας. καὶ οὗτοι οὖν τοῖς προτέροις
ὅμοιοι εἰσιν, μὴ ἔχοντες καρπὸν δικαιοσύνης· ὥς γὰρ τὸ ὅρος αὐτῶν
ἄκαρπον, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ τοιοῦτοι ὄνομα μὲν ἔχουσιν, ἀπὸ
δὲ τῆς πίστεως κενοὶ εἰσι, καὶ οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς καρπὸς ἀληθείας.
τούτοις οὖν μετάνοια κεῖται, ἐὰν ταχὺ μετανοήσωσιν· ἐὰν δὲ βραδύ-
νωσιν, μετὰ τῶν προτέρων ἔσται ὁ θάνατος αὐτῶν. 3. Διὰ τὴν, φημί, 3
κύριε, τοῦτοις μετάνοιά ἐστι, τοῖς δὲ προτέροις οὐκ ἔστι· παρὰ τι
γὰρ αἱ αὐταὶ αἱ πράξεις αὐτῶν εἰσὶ. Διὰ τοῦτο, φησί, τοῦτοις με-
τάνοια κεῖται, ὅτι οὐκ ἐβλάσφημσαν τὸν κύριον αὐτῶν οὐδὲ ἐγένοντο
προδότηι τῶν δούλων τοῦ θεοῦ, διὰ δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λήμματος
ὑπεκρίθησαν καὶ ἐδίδαξαν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀνθρώπων τῶν
ἁμαρτανόντων. ἀλλὰ τίσουσι δίκην τινά· κεῖται δὲ αὐτοῖς μετάνοια
διὰ τὸ μὴ γενέσθαι αὐτοὺς βλάσφημους μηδὲ προδότας.

20. Ἐκ δὲ τοῦ ὅρους τοῦ τρίτου τοῦ ἔχοντος ἀκάνθας καὶ 1
τριβόλους οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοὶ εἰσιν· ἐξ αὐτῶν οἱ μὲν πλούσιοι,
οἱ δὲ πραγματείας πολλὰς ἐμπεφυρμένοι. οἱ μὲν τρίβολοι εἰσιν οἱ πλού-
σιοι, αἱ δὲ ἄκανθαι οἱ ἐν ταῖς πραγματεῖαις ταῖς ποικίλαις ἐμπεφυρ-
μένοι. 2. οὗτοι [οὖν, οἱ ἐν πολλαῖς καὶ ποικίλαις πραγματεῖαις ἐμ- 2

πεφυρμένοι, οὐ] κολλῶνται τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἀποπλανῶνται πνιγόμενοι ὑπὸ τῶν πράξεων αὐτῶν· οἱ δὲ πλούσιοι δυσκόλως κολλῶνται τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ, φοβούμενοι μὴ τι αἰτισθῶσιν ὑπ' αὐτῶν. οἱ τοιοῦτοι οὖν δυσκόλως εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

3. ὥσπερ γὰρ ἐν τριβόλοις γυμνοῖς ποσὶ περιπατεῖν δύσκολόν ἐστιν, οὕτω καὶ τοῖς τοιοῦτοις δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 4. ἀλλὰ τούτοις πᾶσι μετάνοιά ἐστι, ταχινὴ δέ, ἢ δ' τοῖς προτέροις χρόνοις οὐκ εἰργάσαντο, νῦν ἀναθράμωσιν ταῖς ἡμέραις καὶ ἀγαθόν τι ποιήσωσιν. [ἐὰν οὖν μετανοήσωσι καὶ ἀγαθόν τι ποιήσωσι,] ζήσονται τῷ θεῷ· ἐὰν δὲ ἐπιμένωσι ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, παραδοθήσονται ταῖς γυναιξὶν ἐκείναις, αἵτινες αὐτοὺς θανατώσουσιν.

1. 21. Ἐκ δὲ τοῦ τετάρτου ὅρους τοῦ ἔχοντος βοτάνας πολλὰς, τὰ μὲν ἐπάνω τῶν βοτανῶν χλωρὰ, τὰ δὲ πρὸς ταῖς ῥίζαις ξηρά, τινὲς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ξηραίνόμεναι, οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοί εἰσιν· οἱ μὲν δίψυχοι, οἱ δὲ τὸν κύριον ἔχοντες ἐπὶ τὰ χεῖλη, ἐπὶ τὴν καρδίαν δὲ μὴ ἔχοντες. 2. διὰ τοῦτο τὰ θεμέλια αὐτῶν ξηρὰ ἐστὶ καὶ δύνανται μὴ ἔχοντα, καὶ τὰ φήματα αὐτῶν μόνα ζῶσι, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν νεκρά ἐστὶν. οἱ τοιοῦτοι [οὔτε ζῶσιν οὔτε] τεθνήκασιν. ὅμοιοι οὖν εἰσὶ τοῖς διψύχοις· καὶ γὰρ οἱ δίψυχοι οὔτε χλωροὶ εἰσιν οὔτε ξηροί· οὔτε γὰρ ζῶσιν οὔτε τεθνήκασιν. 3. ὥσπερ γὰρ αὐτῶν αἱ βοτάναι ἥλιον ἰδοῦσαι ξηράνθησαν, οὕτω καὶ οἱ δίψυχοι, ὅταν θλίψιν ἀκούσωσι, διὰ τὴν δειλίαν αὐτῶν εἰδωλοατροῦσι καὶ τὸ ὄνομα ἐπαισχύνονται τοῦ κυρίου αὐτῶν. 4. οἱ τοιοῦτοι οὖν [οὔτε ζῶσιν] οὔτε τεθνήκασιν. ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἐὰν ταχὺ μετανοήσωσιν, [δυνήσονται ζῆσαι· ἐὰν δὲ μὴ μετανοήσωσιν,] ἤδη παραδεδομένοι εἰσὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἀποφερομέναις τὴν ζωὴν αὐτῶν.

1. 22. Ἐκ δὲ τοῦ ὅρους τοῦ πέμπτου τοῦ ἔχοντος βοτάνας χλωρὰς καὶ τραχέας ὄντος οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοί εἰσι· πιστοὶ μὲν, δυσμαθεῖς δὲ καὶ αὐθάδεις καὶ ἑαυτοῖς ἀρέσκοντες, θέλοντες πάντα γινώσκειν, καὶ οὐδὲν ὅλως γινώσκουσι. 2. διὰ τὴν αὐθάδειαν αὐτῶν ταύτην ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν ἡ σύνεσις καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς ἀφροσύνη μαρὰ. ἐπαινοῦσι δὲ ἑαυτοὺς ὡς σύνεσιν ἔχοντας, καὶ θέλουσιν 3. ἐθελοδιδάσκαλοι εἶναι, ἄφρονες ὄντες. 3. διὰ ταύτην οὖν τὴν ὑψηλοφροσύνην πολλοὶ ἐκενώθησαν ὑψοῦντες ἑαυτούς· μέγα γὰρ δαιμό-

ν[ιόν ἐστ]ιν [ἢ αὐθαδέι]α [καὶ ἡ κενὴ πεπολ[ι]θησις]· ἐκ τούτων οὖν πολλοὶ ἀπεβλήθησαν, τινὲς δὲ μετενόησαν καὶ ἐπίστευσαν καὶ ὑπέταξαν ἑαυτ[οὺς τοῖς] ἔχουσι σύν[εσιν, γνόντες τὴν] ἑαυτῶν ἀφροσύνην. 4. καὶ 4 τοῖς λοιποῖς δὲ τοῖς τοιοῦτοις κεῖται μετάνοια· οὐκ ἐγένοντο γὰρ πο- νηροί, μᾶλλον δὲ [μωροὶ καὶ ἀσύνετοι. οὗτοι οὖν ἐὰν] μετανοήσωσι, ζήσονται τῷ θεῷ· ἐὰν δὲ μὴ μετανοήσωσι, κατοικήσουσι μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν πονηρευομένων εἰς αὐτούς.

23. Οἱ δὲ ἐκ τ[οῦ] ὅρου τοῦ] ἔκτου τοῦ ἔχοντος σχισμὰς με- 1 γάλας καὶ μικρὰς καὶ ἐν ταῖς σχισμαῖς βοτάνας μεμαραμμένους πιστεύ- σαντες τοιοῦτοί εἰσιν· 2. οἱ μὲν τὰς σχισμὰς τὰς μικρὰς ἔχοντες, 2 οὗτοί εἰσιν οἱ κατ' ἀλλήλων ἔχοντες, καὶ ἀπὸ τῶν καταλαλιῶν ἑαυ- τῶν μεμαραμμένοι εἰσιν ἐν τῇ πίστει· ἀλλὰ μετενό[ησαν] ἐκ τούτων πολλοί. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ μετανοήσουσιν, ὅταν ἀκούσωσί μου τὰς ἐν- τολάς· μικραὶ γὰρ αὐτῶν εἰσιν αἱ καταλαλίαι, καὶ ταχὺ μετανοήσουσιν. 3. οἱ δὲ μεγάλας ἔχοντες σχισμὰς, οὗτοι παράμονοί εἰσι ταῖς κατα- 3 λαλιαῖς αὐτῶν καὶ μνησικάκοι γίνονται μνημιῶντες ἀλλ[ή]λοις]. οὗτοι οὖν ἀπὸ τοῦ πύργου ἀπαρρίφθησαν καὶ ἀπεδοκιμάσθησαν τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ. οἱ τοιοῦτοι οὖν δυσκόλως ζήσονται. 4. εἰ ὁ θεὸς καὶ ὁ κύ- 4 ριος ἡμῶν ὁ πάντων κυριεύων καὶ ἔχων πάσης τῆς κτίσεως αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν οὐ μνησικακεῖ τοῖς ἐξομολογουμένοις τὰς ἀμαρτίας αὐ- [τῶν], ἀλλ' ἴλεως γίνεται, ἄνθρωπος φθαρτὸς ὢν καὶ πλήρης ἀμαρ- τιῶν ἄνθρωπῳ μνησικακεῖ ὥς δυνάμενος ἀπολέσαι ἢ σῶσαι αὐτόν; 5. λέγω δ[ὲ] ὑ[μῖν, ὅ] ἄγγελος τῆς μετανοίας, ὅσοι ταύτην ἔχετε τὴν 5 αἴρεσιν, ἀπόθεσθε αὐτήν καὶ μετανοήσατε, καὶ ὁ κύριος ἰάσεται ὑμῶν τὰ πρότε[ρ]α ἀμαρτήματα], ἐὰν καθαρίσθητε ἑαυτοὺς ἀπὸ τούτου τοῦ δαιμονίου· εἰ δὲ μή, παραδοθήσεσθε αὐτῷ εἰς θάνατον.

24. Ἐκ δὲ τοῦ ἐβδόμου[ν] ὅρου, ἐν ᾧ βοτάναι] χλωραὶ [καὶ] 1 ἱλαραὶ, καὶ ὅλον τὸ ὅρος εὐθηνούν, καὶ πᾶν γένος κτηνῶν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐνέμοντο τὰς βοτ[άν]ας ἐν τούτῳ τῷ] ὄρει, καὶ αἱ [βοτ]άναι ὡς ἐνέμοντο μᾶλλον εὐθαλεῖς ἐγίνοντο, οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοί εἰσι· 2. πάντοτε ἀπλοῖ [καὶ ᾗ]κακοὶ [καὶ μακάριοι ἐ]γίνοντο, 2 μὴδὲν κατ' ἀλλήλων ἔχοντες, ἀλλὰ πάντοτε ἀγαλλιώμενοι ἐπὶ τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ καὶ ἐνδεδυμένοι [τὸ] πνεῦμα [τὸ ἅγιον τούτων τῶν πα]ρθένων καὶ πάντοτε σπλάγχνον ἔχοντες ἐπὶ πάντα ἄνθρωπον, καὶ

ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐχορήγησαν ἀνονειδίτως καὶ
 3 ἀδιστάκτως. 3. [ὁ οὖν] κύριος ἰδὼν τὴν ἀπλότητα αὐτῶν καὶ πᾶσαν
 νηπιότητα ἐπλήθυνεν αὐτοὺς ἐν τοῖς κόποις τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ
 4 ἐχαρίτωσεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ πράξει αὐτῶν. 4. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς
 τοιοῦτοις οὖσιν ἐγὼ ὁ ἄγγελος τῆς μετανοίας· διαμείνατε τοιοῦτοι,
 καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται [τὸ σ]πέρμα ὑμῶν ἕως αἰῶνος. ἔδοκίμασε γὰρ
 ὑμᾶς ὁ κύριος καὶ ἐνέγραψεν ὑμᾶς εἰς τὸν ἀριθμὸν τὸν ἡμέτερον,
 καὶ ὅλον τὸ σπέρμα ὑμῶν κατοικήσει μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ· ἐκ
 γὰρ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐλάβετε.

1 25. Ἐκ δὲ τοῦ ὅρους τοῦ ὁγδόου, οὗ ἦσαν αἱ πολλαὶ πηγαί,
 καὶ πᾶσα ἡ κτίσις τοῦ κυρίου ἐποτίζετο ἐκ τῶν πηγῶν, οἱ πιστεύ-
 2 σαντες τοιοῦτοί εἰσιν· 2. ἀπόστολοι καὶ διδάσκαλοι οἱ κηρύξαντες εἰς
 ὅλον τὸν κόσμον καὶ οἱ διδάξαντες σεμνῶς καὶ ἀγνῶς τὸν λόγον τοῦ
 κυρίου, καὶ μηδὲν ὅλως νοσφισάμενοι εἰς ἐπιθυμίαν πονηράν, ἀλλὰ
 πάντοτε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ πορευθέντες, καθὼς καὶ παρέλαβον
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τῶν τοιούτων οὖν ἡ πάροδος μετὰ τῶν ἀγγέ-
 λων ἐστίν.

1 26. Ἐκ δὲ τοῦ ὅρους τοῦ ἐνάτου τοῦ ἐρημώδους, τοῦ [τὰ]
 ἐρπετὰ καὶ θηρία ἐν αὐτῷ ἔχοντος τὰ διαφθείροντα τοὺς ἀνθρώπους,
 2 οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοί εἰσιν· 2. οἱ μὲν τοὺς σπίλους ἔχοντες διά-
 κονοὶ εἰσι κακῶς διακονήσαντες καὶ διαρπάσαντες χηρῶν καὶ ὀρφανῶν
 τὴν ζωὴν, καὶ ἑαυτοῖς περιποιησάμενοι ἐκ τῆς διακονίας ἧς ἔλα-
 βον διακονῆσαι· ἐὰν οὖν ἐπιμείνωσι τῇ αὐτῇ ἐπιθυμίᾳ, ἀπέθανον,
 καὶ οὐδεμία αὐτοῖς ἐλπίς ζωῆς· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψωσι καὶ ἀγνῶς τε-
 3 λειώσωσι τὴν διακονίαν αὐτῶν, δυνήσονται ζῆσαι. 3. οἱ δὲ ἐψωρια-
 κότες, οὗτοι οἱ ἀρνησάμενοι εἰσι καὶ μὴ ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν κύριον
 ἑαυτῶν, ἀλλὰ χερσωθέντες καὶ γενόμενοι ἐρημώδεις, μὴ κολλώμενοι
 τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ μονάζοντες ἀπολλύουσι τὰς ἑαυτῶν ψυχάς.
 4 4. ὥς γὰρ ἄμπελος ἐν φραγμῷ τινὶ καταλειφθεῖσα ἀμελείας τυγχά-
 νουσα καταφθείρεται καὶ ὑπὸ τῶν βοτανῶν ἐρημοῦται, καὶ τῷ χρόνῳ
 ἀγρία γίνεται, καὶ οὐκέτι εὐχρηστός ἐστ[ι] τῷ δεσπότῃ ἑαυτῆς, οὕτω
 καὶ οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἑαυτοὺς ἀπεγνώκασιν, καὶ γίνονται ἄχρηστοι
 5 τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν ἀγριωθέντες. 5. τούτοις οὖν μετάνοια γίνεται, ἐὰν
 μὴ ἐκ καρδίας εὐρεθῶσιν ἡρνημένοι· ἐὰν δὲ ἐκ καρδίας εὐρεθῇ ἡρ-

νημένος τις, οὐκ οἶδα εἰ δύναται ζῆσαι. 6. καὶ τοῦτο οὐκ εἰς ταύ- 6
 τας τὰς ἡμέρας λέγω, ἵνα τις ἀρνησάμενος μετάνοιαν λάβῃ· ἀδύνατον
 γὰρ ἔστι σωθῆναι τὸν μέλλοντα νῦν ἀρνεῖσθαι τὸν κύριον ἑαυτοῦ·
 ἀλλ' ἐκείνοις τοῖς πάλαι ἡρνημένοις δοκεῖ κείσθαι μετάνοια. εἴ τις
 οὖν μέλλει μετανοεῖν, ταχυνὸς γενέσθω πρὶν τὸν πύργον ἀποτελεσθῆ-
 ναι· εἰ δὲ μὴ, ὑπὸ τῶν γυναικῶν καταφθαρήσεται εἰς θάνατον. 7. καὶ 7
 οἱ κολοβοί, οὗτοι δόλιοι εἰσι καὶ κατάλαλοι· καὶ τὰ θηρία ἃ εἶδες
 εἰς τὸ ὄρος οὗτοι εἰσιν. ὥσπερ γὰρ τὰ θηρία διαφθείρει τῷ ἑαυτῶν
 ἰῶ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπολλύει, οὕτω καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων
 τὰ ῥήματα δι[τα]φθείρει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπολλύει. 8. οὗτοι οὖν 8
 κολοβοί εἰσιν ἀπὸ τῆς πίστεως αὐτῶν διὰ τὴν πρᾶξιν ἣν ἔχουσιν ἐν
 ἑαυτοῖς· τινὲς δὲ μετενόησαν καὶ ἐσώθησαν. καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τοιοῦτοι
 ὄντες δύνανται σωθῆναι, ἐὰν μετανοήσωσιν· ἐὰν δὲ μὴ μετανοήσωσιν,
 ἀπὸ τῶν γυναικῶν ἐκείνων, ὧν τὴν δύναμιν ἔχουσιν, ἀποθανοῦνται.

27. Ἐκ δὲ τοῦ ὄρους τοῦ δεκάτου, οὗ ἦσαν δένδρα σκεπάζοντα 1
 πρόβατ[ά] τινα, οἱ πιστεύσαντες τοιοῦτοί εἰσιν· 2. ἐπίσκοποι καὶ φι- 2
 λόξενοι, οὔτινες ἠδέως εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν πάντοτε ὑπεδέξαντο
 τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἅτερ ὑποκρίσεως· οἱ δὲ ἐπίσκοποι πάντοτε τοὺς
 ὑστερημένους καὶ τὰς χήρας τῇ διακονίᾳ ἑαυτῶν ἀδιαλείπτως ἐσκέ-
 पासαν καὶ ἀγνῶς ἀνεστράφησαν πάντοτε. 3. οὗτοι οὖν πάντες σκε- 3
 पासθήσονται ὑπὸ τοῦ κυρίου διαπαντός. οἱ οὖν ταῦτα ἐργασάμενοι
 ἔνδοξοί εἰσι παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἤδη ὁ τόπος αὐτῶν μετὰ τῶν ἀγγέλων
 ἐστίν, ἐὰν ἐπιμείνωσιν ἕως τέλους λειτουργοῦντες τῷ κυρίῳ.

28. Ἐκ δὲ τοῦ ὄρους τοῦ ἐνδεκάτου, μοῦ ἦσαν δένδρα καρ- 1
 πῶν πλήρη, ἄλλοις καὶ ἄλλοις καρποῖς κεκοσμημένα, οἱ πιστεύσαντες 1
 τοιοῦτοί εἰσιν· 2. οἱ παθόντες ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ υἱοῦ τοῦ 2
 θεοῦ, οἱ καὶ προθύμως ἔπαθον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ παρὲ-
 δωκαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 3. Διὰ τί οὖν, φημί, κύριε, πάντα μὲν τὰ 3
 δένδρα καρποὺς ἔχει, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν καρποὶ εὐεიდέστεροί εἰσιν;
 Ἄκουε, φησὶν· ὅσοι ποτὲ ἔπαθον διὰ τὸ ὄνομα, ἔνδοξοί εἰσι παρὰ
 τῷ θεῷ, καὶ πάντων τούτων αἱ ἁμαρτίαι ἀφηρεθήσαν, ὅτι ἔπαθον διὰ
 τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. διὰ τί δὲ οἱ καρποὶ αὐτῶν ποικίλοι 4
 εἰσίν, τινὲς δὲ ὑπερέχοντες, ἄκουε. 4. ὅσοι, φησὶν, ἐπ' ἐξουσίαν 4
 ἀχθέντες ἐξητάσθησαν καὶ οὐκ ἡρνήσαντο, ἀλλ' ἔπαθον προθύμως,

- οὔτοι μᾶλλον ἐνδοξότεροί εἰσι παρὰ τῷ κυρίῳ· τούτων ὁ καρπὸς ἐστὶν ὁ ὑπερέχων. ὅσοι δὲ δειλοὶ καὶ ἐν δισταγμῷ ἐγένοντο καὶ ἐλογίσαντο ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν πότερον ἀρνήσονται ἢ ὁμολογήσουσι, καὶ ἔπαθον, τούτων οἱ καρποὶ ἐλάττους εἰσὶν, ὅτι ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἡ βουλή αὐτῇ· πονηρὰ γὰρ ἡ βουλή αὐτῇ, ἵνα δοῦλος κύριον ἴδιον ἀρνήσεται. 5. βλέπετε οὖν ὑμεῖς οἱ ταῦτα βουλευόμενοι, μήποτε ἡ βουλή αὐτῇ διαμελῇ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ ἀποθανεῖσθε τῷ θεῷ. ὑμεῖς δὲ οἱ πάσχοντες ἔνεκεν τοῦ ὀνόματος δοξ[ά]ζειν ὀφείλετε τὸν θεόν, ὅτι ἀξιόους ὑμᾶς ἡγήσατο ὁ θεὸς ἵνα τοῦτο τὸ ὄνομα βα- 6. τιάζητε, καὶ πᾶσαι ὑμῶν αἱ ἁμαρτίαι ἰαθῶσιν. 6. [οὐκ οὖν μακα- ρίζετε ἑαυτούς· ἀλλὰ δοκεῖτε ἔργον μέγα πεποιημέναι, ἐάν τις ὑμῶν διὰ τὸν θεὸν πάθῃ. ζωὴν ὑμῖν ὁ κύριος χαρίζεται, καὶ οὐ νουθετεῖ· αἱ γὰρ ἁμαρτίαι ὑμῶν κατεβάρησαν, καὶ εἰ μὴ πεπόνθατε ἔνεκεν τοῦ ὀνόματος κυρίου, διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν τεθνήσκετε [ἐν] τῷ θεῷ. 7. ταῦτα ὑμῖν λέγω τοῖς δισταζούσι περὶ ἀρνήσεως ἢ ὁμολογήσεως. ὁμολογεῖτε ὅτι κύριον ἔχετε, μήποτε ἀρνούμενοι [μακαριοθ[η]σθε] εἰς δεσμοτήριον. 8. εἰ τὰ ἔθνη τοῦς δούλους αὐτῶν πολεῖσθαι, ἐάν τις ἀρνήσεται τὸν κύριον ἑαυτοῦ, τί δοκεῖτε ποιήσει ὁ κύριος ὑμῖν, ὃς [ἔχει] πάντων τὴν ἐξουσίαν; ἔρατε τὰς βουλὰς ταύτας ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν, ἵνα διαπαντὸς ζήσητε τῷ θεῷ.
1. 29. Ἐκ δὲ τοῦ ὄρους τοῦ δωδεκάτου τοῦ λευκοῦ οἱ πιστεύ- σαντες τοιοῦτοί εἰσιν· ὡς νηπία βρέφη εἰσὶν, οἷς οὐδεμία κακία ἀνα- βαίνει ἐπὶ τὴν καρδίαν, οὐδὲ [ἔγνω]σαν τί ἐστὶ πονηρία, ἀλλὰ πάν- 2. τοτε ἐν νηπιότητι διέμειναν. 2. οἱ τοιοῦτοι οὖν ἀδιστακτως κατοι- κήσουσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θε[οῦ, ὅτι] ἐν οὐδενὶ πράγματι ἐμίαναν τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ μετὰ νηπιότητος διέμειναν πάσας τὰς 3. ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ φρονήσει. 3. ὅσοι οὖν διαμενεῖτε, φησί, καὶ ἔσεσθε ὡς τὰ βρέφη, κακίαν μὴ ἔχοντες, πάντων τῶν πρεβε- ρημένων ἐνδοξότεροι ἔ[σε]σθε· πάντα γὰρ τὰ βρέφη ἐνδοξά ἐσσι παρὰ τῷ θεῷ καὶ πρῶτα παρ' αὐτοῦ. μακάριοι οὖν ὑμεῖς, ὅσοι ἂν ἔφητε ἀπ' ἑαυτῶν τὴν πονηρίαν, ἐνδύσησθε δὲ τὴν ἀκακίαν· πρῶτοι πάντων 4. ζήσεσθε τῷ θεῷ. 4. μετὰ τὸ συντελεῖσθαι αὐτὸν τὰς παραβολὰς τῶν ὁρέων λέγω αὐτοῦ· Κύριε, νῦν μοι δήλωσον περὶ τῶν λίθων τῶν ἡε- μένων ἐκ τοῦ πεδίου καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τεθειμένων ἀντὶ τῶν

λίθων τῶν ἡρμένων [ἐκ] τοῦ πύργου, καὶ τῶν στρογγύλων τῶν τε-
θέντων εἰς τὴν οἰκοδομήν, καὶ τῶν ἑπὶ στρογγύλων ὄντων. *

30. Ἄκουε, φησί, καὶ περὶ τούτων πάντων. οἱ λίθοι οἱ ἐκ τοῦ
[πεδί]ου ἡρμένοι καὶ τεθειμένοι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου ἀντὶ
τῶν ἀποβεβλημένων, αἱ βῆλαι εἰς τοῦ ὄρους τοῦ λευκοῦ τούτου.
2. ἐπεὶ οὖν οἱ πιστεύσαντες ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ λευκοῦ πάντες
ἄνακοι εὐρέθησαν, ἐκέλευσεν ὁ κύριος τοῦ πύργου τούτους ἐκ [τῶν
βιζῶν] τοῦ ὄρους τούτου βληθῆναι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου.
ἔγνω γὰρ ὅτι, ἐὰν ἀπέλθωσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου
οἱ λίθοι οὗτοι, διαμενοῦσι λαμπροί, καὶ εὐδείς αὐτῶν μελανήσει.
3. quodsi de ceteris montibus adiecisset, necesse habuisset rursus vi-
sitare eam terram atque purgare. hi autem omnes candidi inventi
sunt, qui crediderant et qui credituri sunt; ex eodem enim genere sunt,
[οἱ πιστεύσαντες καὶ] οἱ μέλλοντες πιστεύειν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γὰρ γένους
εἰσίν.] μακάριον τὸ [γένος τοῦτ'] ο, ὅτι ἄκακόν [ἐστίν]. 4. ἄκουε νῦν καὶ
περὶ τῶν [λίθων] τῶν στρογγύλων καὶ λαμπρῶν. καὶ αὐτοὶ πάντες ἐκ
τοῦ ὄρους τοῦ λευκοῦ τούτου εἰσίν.] audi autem quare rotundi sunt
repti. divitiarum suarum eos pusillum obscuraverunt a veritate atque ob-
fascaverunt, a deo vero nunquam recesserunt, nec ullum verbum malum
processit de ore eorum, sed omnis aequitas et virtus veritatis. 5. horum
ergo mentem cum vidiasset dominus, posse eos veritati favere, bonos
quoque permansere, iussit opes eorum circumcidi, non enim in totum
eorum telli, ut possint aliquid boni facere de eo quod eis relictum
est, et vivant deo, quoniam ex bono genere sunt. ideo ergo pusil-
lum circumcisi sunt et positi sunt in structuram turris huius.

31. Ceteri vero, qui adhuc rotundi remanserunt neque aptati
sunt in eam structuram, quia nondum acceperunt sigillum, repositi
sunt suo loco; valde enim rotundi repti sunt. 2. oportet autem
circumcidi hoc saeculum ab illis et vanitates opum suarum, et tunc
convenient in dei regnum. necesse est enim eos intrare in dei
regnum; hoc enim genus innocentum benedixit dominus. ex hoc ergo
genere non intercidet quisquam. etenim licet quis eorum temptatus
a nequissimo diabolo aliquid deliquerit, cito recurrat ad dominum
suum. 3. felices vos iudico omnes, ego nuntius paenitentiae, quicum-

que estis innocentes sicut infantes, quoniam pars vestra bona est et
 4 honorata apud deum. 4. dico autem omnibus vobis, quicumque si-
 gillum hoc accepistis, simplicitatem habere neque offensarum memores
 esse neque in malitia vestra permanere aut in memoria offensarum
 amaritudinis, in unum quemque spiritum fieri et has malas scissuras
 permediare ac tollere a vobis, ut dominus pecorum gaudeat de his.
 5 5. gaudebit autem, si omnia invenerit sana. sin autem aliqua ex his dis-
 6 sipata invenerit, vae erit pastoribus. 6. quodsi ipsi pastores dissipati
 reperti fuerint, quid respondebunt [pro] pecoribus his? numquid dicunt
 a pecore se vexatos? non credetur illis. incredibilis enim res est, pa-
 storem pati posse a pecore; et magis punietur propter mendacium suum.
 et ego sum pastor, et validissime oportet me de vobis reddere rationem.

1.2 32. Remediate ergo vos dum adhuc turris aedificatur. 2. do-
 minus habitat in viris amantibus pacem; ei enimvero pax cara est;
 a litigiosis vero et perditis malitiae longe abest. reddite igitur ei
 3 spiritum integrum, sicut accepistis. 3. si enim dederis fulloni vesti-
 mentum novum integrum, idque integrum iterum vis recipere, fullo
 autem scissum tibi illud reddet, recipies illud? nonne statim scan-
 descis et eum convicio persequeris, dicens: Vestimentum integrum
 tibi dedi; quare scidisti illud et inutile redigisti? et propter scissuram
 quam in eo fecisti in usu esse non potest. nonne haec omnia verba
 dices fulloni ergo et de scissura quam in vestimento tuo fecerit?
 4 4. si sic igitur tu doles de vestimento tuo et quereris quod non illud
 integrum recipias, quid putas dominum tibi facturum, qui spiritum
 integrum tibi dedit, et tu eum totum inutilem redigisti, ita ut in
 nullo usu esse possit domino suo? inutilis enim esse coepit usus eius,
 cum sit corruptus a te. nonne igitur dominus spiritus eius propter
 5 hoc factum tuum [morte te] adficiet? 5. Plane, inquam, omnes eos
 quoscumque invenerit in memoria offensarum permanere, adficiet.
 Clementiam, inquit, eius calcare nolite, sed potius honorificate eum,
 quod tam patiens est ad delicta vestra, et non est sicut vos. agite
 enim paenitentiam utilem vobis.

1 33. Haec omnia quae supra scripta sunt, ego pastor nuntius
 paenitentiae ostendi et locutus sum dei servis. si credideritis ergo

et audieritis verba mea et ambulaveritis in his et correxeritis itinera vestra, vivere poteritis. sin autem permanseritis in malitia et memoria offensarum, nullus ex huiusmodi vivet deo. haec omnia a me dicenda dicta sunt vobis. 2. ait mihi ipse pastor: Omnia a me interrogasti? et dixi: Ita, domine. Quare ergo non interrogasti me de forma lapidum in structura repositorum, quod explevimus formas? et dixi: Oblitus sum, domine. 3. Audi nunc, inquit, de illis. hi sunt qui nunc mandata mea audierunt et ex totis praecordiis egerunt paenitentiam. cumque vidisset dominus bonam atque puram esse paenitentiam eorum et posse eos in ea permanere, iussit priora peccata eorum deleri. hae enim formae peccata erant eorum, et exaequata sunt, ne apparerent.

SIMILITUDO DECIMA.

1. Postquam perscripseram librum hunc, venit nuntius ille qui me tradiderat huic pastori, in domum in qua eram, et consedit supra lectum, et adstitit ad dexteram hic pastor. deinde vocavit me et haec mihi dixit: 2. Tradidi te, inquit, et domum tuam huic pastori, ut ab eo protegi possis. Ita, inquam, domine. Si vis ergo protegi, inquit, ab omni vexatione et ab omni saevitia, successum autem habere in omni opere bono atque verbo, et omnem virtutem aequitatis, in mandatis huius ingredi, quae dedi tibi, et poteris dominari omni nequitiae. 3. custodienti enim tibi mandata huius subiecta erit omnis cupiditas et dulcedo saeculi huius, successus vero in omni bono negotio te sequetur. maturitatem huius et modestiam suscipe in te, et dic omnibus in magno honore esse eum et dignitate apud dominum, et magnae potestatis eum praesidem esse et potentem in officio suo. huic soli per totum orbem paenitentiae potestas tributa est. potensne tibi videtur esse? sed vos maturitatem huius et veracundiam quam in vos habet dispicitis.

2. Dico ei: Interroga ipsum, domine, ex quo in domo mea est, an aliquid extra ordinem fecerim, ex quo eum offenderim. 2. Et ego, inquit, scio nihil extra ordinem fecisse te neque esse facturum. et ideo haec loquor tecum, ut perseveres. bene enim de

te hic apud me existimavit. tu autem ceteris haec verba dices, ut et illi qui egerunt aut acturi sunt paenitentiam, eadem quae tu sentiant, et hic apud me de his bene interpretetur, et ego apud dominum. 3. Et ego, inquam, domine, omni homini indico magnalia domini; spero autem, omnes qui antea peccaverunt, si haec audiant, 4 libenter acturi sunt paenitentiam, vitam recuperantes. 4. Permane ergo, inquit, in hoc ministerio et consumma illud. quicumque autem mandata huius efficiunt, habebunt vitam, et hic apud dominum magnum honorem. quicumque vero huius mandata non servant, fugiunt a sua vita et adversus illum, nec mandata eius secuntur, sed morti se tradunt, et unusquisque eorum reus fit sanguinis sui. tibi autem dico ut servias mandatis his, et remedium peccatorum habebis.

1 3. Misi autem tibi has virgines, ut habitent tecum; vidi enim eas affabiles tibi esse. habes ergo eas adiutrices, quo magis possis huius mandata servare; non potest enim fieri ut sine his virginibus haec mandata serventur. video autem eas libenter esse tecum. sed 2 ego praecipiam eis ut omnino a domo tua non discedant. 2. tu tantum communda domum tuam; in munda enim domo libenter habitabunt. mundae enim sunt atque castae et industriae, et omnes habentes gratiam apud dominum. igitur si habuerint domum tuam puram, tecum permanebunt; sin autem pusillum aliquid iniquationis acciderit, protinus a domo tua recedent. hae enim virgines nullam 3 omnino diligunt iniquationem. 3. dico ei: Spero me, domine, placitum eis, ita ut in domo mea libenter habitent semper. et sicut hic, cui me tradidisti, nihil de me queritur, ita neque illae querentur. 4. ait ad pastorem illum: Video, inquit, servum dei velle vivere, et custoditum haec mandata, et virgines has habitatione; 5 munda collocaturum. 5. haec cum dixisset, iterum pastori illi me tradidit, et vocavit eas virgines et dixit ad eas: Quoniam video vos libenter in domo huius habitare, commendo eum vobis et domum eius, ut a domo eius non recedatis omnino. illae vero haec verba libenter audierunt.

1 4. Ait deinde mihi: Viriliter in ministerio hoc conversare, omni homini indica magnalia domini, et habebis gratiam in hoc mini-

sterio. quicumque ergo in his mandatis ambulaverit, vivet et felix erit in vita sua; quicumque vero neglexerit, non vivet et erit infelix in vita sua. 2. dic omnibus ut non cessent, quicumque recte 2
facere possunt; bona opera exercere utile est illis. dico autem, omnem hominem de incommodis eripi oportere. et is enim qui eget et in cotidiana vita patitur incommoda, in magno tormento est ac necessitate. 3. qui igitur huiusmodi animam eripit de necessitate, 3
magnum gaudium sibi acquirit. is enim qui huiusmodi vexatur incommodo, pari tormento cruciatur atque torquet se qui in vincula est. multi enim propter huiusmodi calamitates, cum eas sufferre non possunt, mortem sibi adducunt. qui novit igitur calamitatem huiusmodi hominis et non eripit eum, magnum peccatum admittit et reus fit sanguinis eius. 4. facite igitur opera bona, quicumque accepistis 4
a domino, ne dum tardatis facere consummetur structura turris. propter vos enim intermissum est opus aedificationis eius. nisi festinetis igitur facere recte, consummabitur turris, et excludemini. 5. postquam vero locutus est mecum, surrexit de lecto, et adprehenso 5
pastore et virginibus abiit, dicens autem mihi, remissurum se pastorem illum et virgines in domum meam.

ΔΙΔΑΧΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Διδαχή κυρίου δια τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν.

1   1. Ὅδοι δύο εἰσὶ, μία τῆς ζωῆς καὶ μία τοῦ θανάτου, διαφορὰ δὲ πολλή μεταξὺ τῶν δύο ὁδῶν.

2   2. Ἡ μὲν οὖν ὁδὸς τῆς ζωῆς ἐστὶν αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν θεὸν τὸν ποιήσαντά σε· δεύτερον, τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν, πάντα δὲ ὅσα ἐὰν θελήσης μὴ γίνεσθαι σοι, καὶ συ ἄλλῳ μὴ ποίει.

3   3. Τούτων δὲ τῶν λόγων ἡ διδαχή ἐστὶν αὕτη·

Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, νηστεύετε δὲ ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· ποία γὰρ χάρις, ἐὰν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς; οὐχὶ καὶ τὰ ἔθνη τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 4 ὑμεῖς δὲ ἀγαπᾶτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ οὐχὶ ἔχετε ἐχθρόν. 4. ἀπέχου τῶν σαρκικῶν καὶ σωματικῶν ἐπιθυμιῶν. ἐὰν τις σοι δῶ ῥάπισμα εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἔση τέλειος· ἐὰν ἀγγαρεύσῃ σὲ τις μίλιον ἔν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο· ἐὰν ἄρῃ τις τὸ ἱμάτιόν σου, δὸς αὐτῷ καὶ τὸν χιτῶνα· ἐὰν λάβῃ τις ἀπὸ σοῦ τὸ σόν, μὴ ἀπαίτει·

5 οὐδὲ γὰρ δύνασαι. 5. παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ μὴ ἀπαίτει· πᾶσι γὰρ θέλει δίδοσθαι ὁ πατήρ ἐκ τῶν ἰδίων χαρισμάτων. μακάριος ὁ δίδους κατὰ τὴν ἐντολήν· ἁθῶς γὰρ ἐστὶν· οὐαὶ τῷ λαμβάνοντι· εἰ μὲν γὰρ χρειαν ἔχων λαμβάνει τις, ἁθῶς ἔσται· ὁ δὲ μὴ χρειαν ἔχων δώσει δίκην, ἵνα τί ἔλαβε καὶ εἰς τί· ἐν συνοχῇ δὲ γενόμενος ἐξετασθήσεται περὶ ᾧν ἔπραξε, καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ἐκεῖθεν μέχρις οὗ ἀποδῶ 6 τὸν ἔσχατον κοδράντην. 6. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου δὴ εἴρηται· Ἰδρωσάτω ἡ ἐλεημοσύνη σου εἰς τὰς χεῖράς σου, μέχρις ἂν γνῶς τίνι δῶς.

1   II. Δευτέρα δὲ ἐντολὴ τῆς διδαχῆς·

2   2. Οὐ φρονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ παιδοφθορήσεις, οὐ πορνεύ-

σεις, οὐ κλέψεις, οὐ μαγεύσεις, οὐ φαρμακεύσεις, οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ οὐδὲ γεννηθέντα ἀποκτενεῖς, οὐκ ἐπιθυμήσεις τὰ τοῦ πηλίου. 3. οὐκ ἐπιорκήσεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, οὐ κακολογήσεις, οὐ μνησικακήσεις. 4. οὐκ ἔσῃ διγνώμων οὐδὲ διγλωσσος· παγὶς γὰρ θανάτου ἢ διγλωσσία. 5. οὐκ ἔσται ὁ λόγος σου ψευδής, οὐ κενός, ἀλλὰ μεμεστωμένος πράξει. 6. οὐκ ἔσῃ πλεονέκτης οὐδὲ ἄρπαξ οὐδὲ ὑποκριτῆς οὐδὲ κακοήθης οὐδὲ ὑπερήφανος, οὐ λήψῃ βουλήν πονηρὰν κατὰ τοῦ πηλίου σου. 7. οὐ μισήσεις πάντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ οὕς μὲν ἐλέγξεις, οὓς δὲ ἐλεήσεις, περὶ δὲ ὧν προσεύξῃ, οὓς δὲ ἀγαπήσεις ὑπὲρ τὴν ψυχὴν σου.

III. Τέκνον μου, φεῦγε ἀπὸ παντὸς πονηροῦ καὶ ἀπὸ παντὸς ὁμοίου αὐτοῦ. 2. μὴ γίνου ὀργίλος· ὁδηγεῖ γὰρ ἡ ὀργὴ πρὸς τὸν φόνον· μὴδὲ ζηλωτῆς μὴδὲ ἐριστικός μὴδὲ θυμικός· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων φόνοι γεννῶνται. 3. τέκνον μου, μὴ γίνου ἐπιθυμητής· ὁδηγεῖ γὰρ ἡ ἐπιθυμία πρὸς τὴν πορνείαν· μὴδὲ αἰσχρολόγος μὴδὲ ὑψηλόφθαλμος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων μοιχεῖται γεννῶνται. 4. τέκνον μου, μὴ γίνου οἰονοσκόπος· ἐπειδὴ ὁδηγεῖ εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν· μὴδὲ ἐπασιδὸς μὴδὲ μαθηματικός μὴδὲ περικαθαίρων, μὴδὲ θέλε αὐτὰ βλέπειν· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων εἰδωλολατρία γεννᾶται. 5. τέκνον μου, μὴ γίνου ψεύστης· ἐπειδὴ ὁδηγεῖ τὸ ψεῦσμα εἰς τὴν κλοπὴν· μὴδὲ φιλάργυρος μὴδὲ κενόδοξος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων κλοπαὶ γεννῶνται. 6. τέκνον μου, μὴ γίνου γόγγυσος· ἐπειδὴ ὁδηγεῖ εἰς τὴν βλασφημίαν· μὴδὲ αὐθάδης μὴδὲ πονηρόφρων· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων βλασφημίαι γεννῶνται. 7. ἴσθι δὲ πρᾶνς, ἐπεὶ οἱ πρᾶεῖς κληρονομήσουσι τὴν γῆν. 8. γίνου μακροθύμος καὶ ἐλεήμων καὶ ἄκακος καὶ ἡσύχιος καὶ ἀγαθὸς καὶ τρέμων τοὺς λόγους διὰ παντός, οὕς ἤκουσας. 9. οὐχ ὑψώσεις σεαυτὸν οὐδὲ δώσεις τῇ ψυχῇ σου θράσος. οὐ κολληθήσεται ἡ ψυχὴ σου μετὰ ὑψηλῶν, ἀλλὰ μετὰ δικαίων καὶ ταπεινῶν ἀναστραφήσῃ. 10. τὰ συμβαίνοντά σοι ἐνεργήματα ὡς ἀγαθὰ προσδέξῃ, εἰδὼς ὅτι ἄτερ Θεοῦ οὐδὲν γίνεται.

IV. Τέκνον μου, τοῦ λαλοῦντός σοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ νηυσθήσῃ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, τιμήσεις δὲ αὐτὸν ὡς κύριον· ὅθεν γὰρ ἡ κυριότης λαλεῖται, ἐκεῖ κύριός ἐστιν. 2. ἐκζητήσεις δὲ καθ' ἡμέραν τὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων, ἵνα ἐπαναπαῖς τοῖς λόγοις αὐτῶν. 3. οὐ ποιήσεις

σχίσμα, εἰρηνεύσεις δὲ μαχομένους· κρινεῖς δικαίως, οὐ λήψῃ πρόσω-
 4 πον ἐλέγξει ἐπὶ παραπτώμασιν. 4. οὐ διψυχῆσεις, πότερον ἔσται ἡ οὐ.
 5 5. μὴ γίνου πρὸς μὲν τὸ λαβεῖν ἐκτείνων τὰς χεῖρας, πρὸς δὲ τὸ δοῦ-
 6 ναι συσπῶν. 6. ἐὰν ἔχῃς διὰ τῶν χειρῶν σου, δώσεις λύτρωσιν ἁμαρ-
 7 τῶν σου. 7. οὐ διστάσεις δοῦναι οὐδὲ διδοὺς γογγύσεις· γνώσῃ γὰρ
 τίς ἐστιν ὁ τοῦ μισθοῦ καλὸς ἀνταποδότης. 8. οὐκ ἀποστραφήσῃ τὸν
 ἐνδεόμενον, συγκοινωνήσεις δὲ πάντα τῷ ἀδελφῷ σου καὶ οὐκ ἐρεῖς
 ἴδια εἶναι· εἰ γὰρ ἐν τῷ ἀθανάτῳ κοινωνοὶ ἔστε, πόσῳ μᾶλλον ἐν τοῖς
 9 θνητοῖς. 9. οὐκ ἄρεις τὴν χεῖρά σου ἀπὸ τοῦ υἱοῦ σου ἢ ἀπὸ τῆς
 θυγατρὸς σου, ἀλλὰ ἀπὸ νεότητος διδάξεις τὸν φόβον τοῦ θεοῦ.
 10 10. οὐκ ἐπιτάξεις δούλῳ σου ἢ παιδίῳ σου, τοῖς ἐπὶ τὸν αὐτὸν θεὸν
 ἐλπίζουσιν, ἐν πικρίᾳ σου, μήποτε οὐ μὴ φοβηθῇσονται τὸν ἐπ' ἁμ-
 φροτέροις θεόν· οὐ γὰρ ἔρχεται κατὰ πρόσωπον καλέσαι, ἀλλ' ἐφ' οὗς
 11 τὸ πνεῦμα ἠτοίμασεν. 11. ὑμεῖς δὲ οἱ δοῦλοι ὑποταγέσθε τοῖς κυ-
 12 ρίοις ὡς τῷ κυρίῳ θεῷ ἐν αἰσχύνῃ καὶ φόβῳ. 12. μισήσεις πᾶσαν
 13 ὑπόκρισιν καὶ πᾶν ὃ μὴ ἄρεστον τῷ κυρίῳ. 13. οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃς
 ἐντολὰς κυρίου, φυλάξεις δὲ ἃ παρέλαβες, μήτε προστιθεῖς μήτε ἀφαι-
 14 ρῶν. 14. ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξομολογήσῃ τὰ παραπτώματά σου, καὶ οὐ προσελεύσῃ
 ἐπὶ προσευχὴν σου ἐν συνεκλήσει πονηρῶν. αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς.

1 V. Ἡ δὲ τοῦ θανάτου ὁδὸς ἐστὶν αὕτη· πρῶτον πάντων πονηρὰ
 ἐστὶ καὶ κατάρως μεστή· φόνοι, μοιχεῖαι, ἐπιθυμίαι, πορνεῖαι, κλοπαί, εἰδω-
 λολατρίαι, μαγεῖαι, φαρμακίαι, ἀρπαγαί, ψευδομαρτυρίαι, ὑποκρίσεις, διπλο-
 καρδία, δόλος, ὑπερηφανία, κακία, αὐθάδεια, πλεονεξία, αἰσχρολογία,
 2 ζηλοτυπία, θρασυτης, ὕψος, ἀλαζονεία. 2. διώκεται ἀγαθὸν, μισοῦντες
 ἀλήθειαν, ἀγαπῶντες ψεῦδος, οὐ γινώσκοντες μισθὸν δικαιοσύνης, οὐ
 κολλώμενοι ἀγαθῷ οὐδὲ κρίσει δικαίᾳ, ἀγρυπνοῦντες οὐκ εἰς τὸ ἀγαθόν,
 ἀλλ' εἰς τὸ πονηρόν· ὡς μακρὰν πρᾶντης καὶ ὑπομονῆς, μάταια ἀγα-
 πῶντες, διώκοντες ἀνταπόδομα, οὐκ ἐλεοῦντες πτωχόν, οὐ πονοῦντες
 ἐπὶ καταπονουμένῳ, οὐ γινώσκοντες τὸν ποιήσαντα αὐτούς, φονεῖς τέκ-
 νων, φθορεῖς πλάσματος θεοῦ, ἀποστρεφόμενοι τὸν ἐνδεόμενον, κατα-
 πονοῦντες τὸν θλιβόμενον, πλουσίων παράκλητοι, πενήτων ἄνομοι κρι-
 ταί, πανθαμάρτετοι· ὀφειλέτε, τέκνα, ἀπὸ τούτων ἀπάντων.

1 VI. Ὅρα μὴ τις σε πλανήσῃ ἀπὸ ταύτης τῆς ὁδοῦ τῆς διδαχῆς,
 2 ἐπεὶ παρὲς τοῦ θεοῦ σε διδάσκει. 2. εἰ μὲν γὰρ δύνασαι βαστάσαι ὅλον

τὸν ζυγὸν τοῦ κυρίου, τέλειος ἔσῃ· εἰ δ' οὐ δύνασαι, ὃ δύνῃ τοῦτο ποιεῖ. 3. περὶ δὲ τῆς βρώσεως, ὃ δύνασαι βάστασον· ἀπὸ δὲ τοῦ εἶδω- 3
λοθύτου λίαν πρόσχε· λατρεία γάρ ἐστι θεῶν νεκρῶν.

VII. Περὶ δὲ τοῦ βαπτίσματος, οὕτω βαπτίσατε· ταῦτα πάντα 1
προοιπύοντες βαπτίσατε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ
ἁγίου πνεύματος ἐν ὕδατι ζῶντι. 2. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃς ὕδωρ ζῶν, εἰς ἄλλο 2
ὕδωρ βάπτισον· εἰ δ' οὐ δύνασαι ἐν ψυχρῷ, ἐν θερμῷ. 3. ἐὰν δὲ ἀμ- 3
φότερα μὴ ἔχῃς, ἔκχεον εἰς τὴν κεφαλὴν τρις ὕδωρ εἰς ὄνομα πατρὸς
καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. 4. πρὸ δὲ τοῦ βαπτίσματος προνηστεύ- 4
σάτω ὁ βαπτίζων καὶ ὁ βαπτιζόμενος καὶ εἴ τινες ἄλλοι δύνανται· κε-
λεύσεις δὲ νηστεῦσαι τὸν βαπτιζόμενον πρὸ μιᾶς ἢ δύο.

VIII. Αἱ δὲ νηστεῖαι ὑμῶν μὴ ἔστωσαν μετὰ τῶν ὑποκριτῶν 1
νηστεύουσι γὰρ δευτέρᾳ σαββάτων καὶ πέμπτη· ὑμεῖς δὲ νηστεύσατε
τετράδα καὶ παρασκευὴν. 2. μηδὲ προσεύχεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί, ἀλλ' 2
ὥς ἐκέλευσεν ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ, οὕτω προσεύχεσθε· Πά-
τερ ἡμῶν ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· τὸν
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον καὶ ἄφες ἡμῖν τὴν ὀφει-
λὴν ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγ-
κης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ
ἐστιν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. 3. τρις τῆς ἡμέρας 3
οὕτω προσεύχεσθε.

IX. Περὶ δὲ τῆς εὐχαριστίας, οὕτως εὐχαριστήσατε· 2. πρῶτον 1. 2
περὶ τοῦ ποτηρίου· Εὐχαριστοῦμέν σοι, πάτερ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ἁγίας
ἀμπέλου Δαβὶδ τοῦ παιδός σου, ἧς ἐγνώρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ
παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. 3. περὶ δὲ τοῦ κλάσματος· 3
Εὐχαριστοῦμέν σοι, πάτερ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ γνώσεως ἧς ἐγνώ-
ρισας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
4. ὥσπερ ἦν τοῦτο τὸ κλάσμα διεσκορπισμένον ἐπάνω τῶν ὀρέων καὶ 4
συναχθὲν ἐγένετο ἓν, οὕτω συναχθήτω σου ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τῶν περά-
των τῆς γῆς εἰς τὴν σὴν βασιλείαν· ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ δόξα καὶ ἡ δύ-
ναμις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας. 5. μηδεὶς δὲ φαγέτω μηδὲ 5
πίῃτω ἀπὸ τῆς εὐχαριστίας ὑμῶν, ἀλλ' οἱ βαπτισθέντες εἰς ὄνομα κυρίου·
καὶ γὰρ περὶ τούτου εἶρηκεν ὁ κύριος· Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κνσί.

1.2 X. Μετὰ δὲ τὸ ἐμπλησθῆναι οὕτως εὐχαριστήσατε· 2. Εὐχαριστοῦ-
 μέν σοι, πάτερ ἄγιε, ὑπὲρ τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου, οὗ κατεσκηνώσας
 ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τῆς γνώσεως καὶ πίστεως καὶ ἀθα-
 νασίας, ἧς ἐγνωρίσας ἡμῖν διὰ Ἰησοῦ τοῦ παιδός σου· σοὶ ἡ δόξα εἰς
 3 τοὺς αἰῶνας. 3. σὺ, δέσποτα παντοκράτορ, ἔκτισας τὰ πάντα ἕνεκεν
 τοῦ ὀνόματός σου, τροφήν τε καὶ ποτὸν ἔδωκας τοῖς ἀνθρώποις εἰς
 ἀπόλαυσιν, ἵνα σοὶ εὐχαριστήσωσιν, ἡμῖν δὲ ἔχαρίσω πνευματικὴν τρο-
 4 φήν καὶ ποτὸν καὶ ζωὴν αἰώνιον διὰ τοῦ παιδός σου. 4. πρὸ πάν-
 των εὐχαριστοῦμέν σοι ὅτι δυνατὸς εἶ· σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
 5. μνησθῆτι, κύριε, τῆς ἐκκλησίας σου τοῦ ῥύσασθαι αὐτὴν ἀπὸ παν-
 τὸς πονηροῦ καὶ τελειῶσαι αὐτὴν ἐν τῇ ἀγάπῃ σου, καὶ σύναξον αὐτὴν
 ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, τὴν ἁγιάσθεισαν, εἰς τὴν σὴν βασιλείαν,
 ἣν ἡτοίμασας αὐτῇ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς
 6 αἰῶνας. 6. ἐλθέτω χάρις καὶ παρελθέτω ὁ κόσμος οὗτος· Ὡσαννὰ τῷ
 Θεῷ Δαβὶδ. εἴ τις ἁγιός ἐστιν, ἐρχέσθω· εἴ τις οὐκ ἔστι, μετανοεῖτω·
 7 μαρὰν ἀθά· ἀμήν. 7. τοῖς δὲ προφήταις ἐπιτρέπετε εὐχαριστεῖν ὅσα
 θέλουσιν.

1 XI. Ὃς ἂν οὖν ἐλθὼν διδάξῃ ὑμᾶς ταῦτα πάντα τὰ προειρημένα,
 2 δέξασθε αὐτόν· 2. ἐὰν δὲ αὐτὸς ὁ διδάσκων στραφεὶς διδάσκῃ ἄλλην
 διδαχὴν εἰς τὸ καταλῦσαι, μὴ αὐτοῦ ἀκούσητε, εἰς δὲ τὸ προσθεῖναι
 3 δικαιοσύνην καὶ γνῶσιν κυρίου, δέξασθε αὐτόν ὡς κύριον. 3. περὶ δὲ
 τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν κατὰ τὸ δόγμα τοῦ εὐαγγελίου, οὕτω
 4 ποιήσατε. 4. πᾶς δὲ ἀπόστολος ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς δεχθήτω ὡς κύ-
 5 ριος· 5. οὐ μενεῖ δὲ εἰ μὴ ἡμέραν μίαν· ἐὰν δὲ ᾖ χρεῖα, καὶ τὴν
 6 ἄλλην· τρεῖς δὲ ἐὰν μείνῃ, ψευδοπροφήτης ἐστίν. 6. ἐξερχόμενος δὲ
 ὁ ἀπόστολος μηδὲν λαμβανέτω εἰ μὴ ἄρτον ἕως οὗ ἀνελισθῇ· ἐὰν δὲ
 7 ἀργύριον αἰτῇ, ψευδοπροφήτης ἐστί. 7. καὶ πάντα προφήτην λαλοῦντα
 ἐν πνεύματι οὐ πειράσσετε οὐδὲ διακρινεῖτε· πᾶσα γὰρ ἀμαρτία ἀφεθή-
 8 σεται, αὕτη δὲ ἡ ἀμαρτία οὐκ ἀφεθήσεται. 8. οὐ πᾶς δὲ ὁ λαλῶν ἐν
 πνεύματι προφήτης ἐστίν, ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ τοὺς τρόπους κυρίου· ἀπὸ οὖν
 9 τῶν τρόπων γνωσθήσεται ὁ ψευδοπροφήτης καὶ ὁ προφήτης. 9. καὶ
 10 πᾶς προφήτης ὀρίζων τράπεζαν ἐν πνεύματι, οὐ φάγεται ἀπ' αὐτῆς,
 11 ἀλλ' ἔσται, εἰ ἂν διδάσκῃ οὐ ποιεῖ, ψευδοπροφήτης ἐστί. 11. πᾶς δὲ

προφήτης δεδοκιμασμένος ἀληθινός, ποιῶν εἰς μυστήριον κοσμικὸν ἐκκλησίας, μὴ διδάσκων δὲ ποιεῖν ὅσα αὐτὸς ποιεῖ, οὐ κριθήσεται ἐφ' ὑμῶν· μετὰ θεοῦ γὰρ ἔχει τὴν κρίσιν· ὡσαύτως γὰρ ἐποίησαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι προφῆται. 12. ὃς δ' ἂν εἴπῃ ἐν πνεύματι· Λός μοι ἀργύρια ἢ ἑτερά 12 τινὰ, οὐκ ἀκούσεσθε αὐτοῦ· ἐὰν δὲ περὶ ἄλλων ὑστερούντων εἴπῃ δοῦναι, μηδεὶς αὐτὸν κρινέτω.

XII. Πᾶς δὲ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου δεχθήτω, ἔπειτα δὲ 1 δοκιμάσαντες αὐτὸν γνώσεσθε — σύνεσιν γὰρ ἔχετε — δεξιὰν καὶ ἀριστεράν. 2. εἰ μὲν παρόδιός ἐστιν ὁ ἐρχόμενος, βοηθεῖτε αὐτῷ ὅσον 2 δύνασθε· οὐ μενεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς εἰ μὴ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἐὰν ᾗ ἀνάγκη. 3. εἰ δὲ θέλει πρὸς ὑμᾶς καθῆσθαι, τεχνίτης ὢν, ἐργαζέσθω 3 καὶ φραγέτω. 4. εἰ δὲ οὐκ ἔχει τέχνην, κατὰ τὴν σύνεσιν ὑμῶν προ- 4 νοήσατε, πῶς μὴ ἀργὸς μεθ' ὑμῶν ζήσεται χριστιανός. 5. εἰ δ' οὐ θέ- 5 λει οὕτω ποιεῖν, χριστέμπορός ἐστι· προσέχετε ἀπὸ τῶν τοιούτων.

XIII. Πᾶς δὲ προφήτης ἀληθινός, θέλων καθῆσθαι πρὸς ὑμᾶς, 1 ἄξιός ἐστι τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 2. ὡσαύτως διδάσκαλος ἀληθινός ἐστιν 2 ἄξιος καὶ αὐτὸς ὥσπερ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 3. πᾶσαν οὖν 3 ἀπαρχὴν γεννημάτων ληνοῦ καὶ ἄλωνος, βοῶν τε καὶ προβάτων λαβὼν δώσεις τὴν ἀπαρχὴν τοῖς προφήταις· αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ ἀρχιερεῖς ὑμῶν. 4. ἐὰν δὲ μὴ ἔχητε προφήτην, δότε τοῖς πτωχοῖς. 5. ἐὰν σιτίαν 4, 5 ποιῆς, τὴν ἀπαρχὴν λαβὼν δὲ κατὰ τὴν ἐντολήν. 6. ὡσαύτως κερά- 6 μιον οἴνου ἢ ἐλαίου ἀνοίξας τὴν ἀπαρχὴν λαβὼν δὲ τοῖς προφήταις· 7. ἀργυρίου δὲ καὶ ἱματισμοῦ καὶ παντὸς κτήματος λαβὼν τὴν ἀπαρχὴν, 7 ὡς ἂν σοι δόξῃ, δὲ κατὰ τὴν ἐντολήν.

XIV. Κατὰ κυριακὴν δὲ κυρίου συναχθέντες κλάσατε ἄρτον καὶ 1 εὐχαριστήσατε προεξομολογησάμενοι τὰ παραπτώματα ὑμῶν, ὥπως κα- 1 θαρὰ ἡ θυσία ὑμῶν ᾗ. 2. πᾶς δὲ ἔχων τὴν ἀμφιβολίαν μετὰ τοῦ 2 ἐταίρου αὐτοῦ μὴ συνελθέτω ὑμῖν, ἕως οὗ διαλλαγῶσιν, ἵνα μὴ κοι- 3 νωθῇ ἡ θυσία ὑμῶν. 3. αὕτη γὰρ ἐστιν ἡ φηθεῖσα ὑπὸ κυρίου· Ἐν 3 παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ προσφέρειν μοι θυσίαν καθάραν· ὅτι βασιλεὺς μέγας εἰμί, λέγει κύριος, καὶ τὸ ὄνομά μου θαυμαστὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι.

XV. Χειροτονήσατε οὖν ἐαυτοῖς ἐπισκόπους καὶ διακόνους ἀξιούς 1 τοῦ κυρίου, ἄνδρας πρᾶεῖς καὶ ἀφιλαργύρους καὶ ἀληθεῖς καὶ δεδοκι- 1 μασμένους· ὑμῖν γὰρ λειτουργοῦσι καὶ αὐτοὶ τὴν λειτουργίαν τῶν προ-

- 2 φητῶν καὶ διδασκάλων. 2. μὴ οὖν ὑπερίδῃτε αὐτούς· αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ τετιμημένοι ὑμῶν μετὰ τῶν προφητῶν καὶ διδασκάλων.
- 3 3. Ἐλέγετε δὲ ἀλλήλους μὴ ἐν ὀργῇ, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ, ὥς ἔχετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· καὶ παντὶ ἀστοχοῦντι κατὰ τοῦ ἑτέρου μηδεὶς λα-
4 λείτω μηδὲ παρ' ὑμῶν ἀκουέτω, ἕως οὗ μετανοήσῃ. 4. τὰς δὲ εὐχὰς ὑμῶν καὶ τὰς ἐλεημοσύνας καὶ πάσας τὰς πράξεις οὕτως ποιήσατε ὥς ἔχετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
- 1 XVI. Προφθεῖτε ὑπὲρ τῆς ζωῆς ὑμῶν· οἱ λύκοι ὑμῶν μὴ σβε-
σθήτωσαν, καὶ αἱ ὀσφύες ὑμῶν μὴ ἐκλυέσθωσαν, ἀλλὰ γίνεσθε ἕτοιμοι·
2 οὐ γὰρ οἴδατε τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται. 2. πυκνῶς δὲ συναχθήσεσθε ζητοῦντες τὰ ἀνήκοντα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· οὐ γὰρ ἀφε-
3 λήσει ὑμᾶς ὁ πᾶς χρόνος τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐν τῷ ἐσχάτῳ
4 καιρῷ τελειωθῇτε. 3. ἐν γὰρ ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις πληθυνθήσονται οἱ
5 ψευδοπροφῆται καὶ οἱ φθορεῖς καὶ στραφήσονται τὰ πρόβατα εἰς
6 λύκους καὶ ἡ ἀγάπη στραφήσεται εἰς μῖσος· 4. αὐξανούσης γὰρ τῆς
7 ἀνομίας μισήσουσιν ἀλλήλους καὶ διώξουσιν καὶ παραδώσουσι, καὶ τότε
8 φανήσεται ὁ κοσμοπλανῆς ὡς υἱὸς θεοῦ καὶ ποιήσῃ σημεῖα καὶ τέ-
9 ρατα, καὶ ἡ γῆ παραδοθήσεται εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ ἀθέματα,
10 ἃ οὐδέποτε γέγονεν ἐξ αἰῶνος. 5. τότε ἦξει ἡ κτίσις τῶν ἀνθρώπων
11 εἰς τὴν πύρωσιν τῆς δοκιμασίας, καὶ σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ
12 ἀπολοῦνται· οἱ δὲ ὑπομείναντες ἐν τῇ πίστει αὐτῶν σωθήσονται ὑπὲρ
13 αὐτοῦ τοῦ καταθέματος. 6. καὶ τότε φανήσεται τὰ σημεῖα τῆς ἀλη-
14 θείας· πρῶτον σημεῖον ἐκπετάσεως ἐν οὐρανῷ, εἶτα σημεῖον φωνῆς.
15 σάλπιγγος καὶ τὸ τρίτον ἀνάστασις νεκρῶν· 7. οὐ πάντων δέ, ἀλλ' ὡς
16 ἐρρέθη· Ἦξει ὁ κύριος καὶ πάντες οἱ ἄγιοι μετ' αὐτοῦ. 8. τότε ὁ ψε-
17 ται ὁ κόσμος τὸν κύριον ἐρχόμενον ἐπάνω τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

INDEX NOMINUM.

Λαρών I Clem. 4, 11. 43, 5.
Ἀβειρών I Clem. 4, 12.
Ἄβελ I Clem. 4, 1 sq. 6.
Ἀβραάμ I Clem. 10, 1. 6. 17, 2. 31, 2.
     Barn. 6, 8. 8, 4. 9, 7 sq. 13, 7. Ign.
     Phild. 9, 1.
Ἀγαθόπου Ign. Phild. 11. Sm. 10, 1.
Ἀδάμ I Clem. 6, 3. 29, 2. 50, 3.
Ἀζαρίας I Clem. 45, 7.
Αἰγύπτιος I Clem. 4, 10. Barn. 9, 6.
Ἀἰγυπτος I Clem. 4, 10. 17, 5. 25, 3.
     51, 5. 53, 2. Barn. 14, 3.
Ἄλκη Ign. Sm. 13, 2. ad Pol. 8, 3.
     mart. Pol. 17, 2.
Ἀμαλήκ Barn. 12, 9.
Ἀνανίας I Clem. 45, 7.
Ἀνδρέας Pap. ap. Eus. h. e. III, 39, 4.
Ἀντιόχεια Ign. Phild. 10, 1. Sm. 11, 1.
     ad Pol. 7, 1.
Ἀπολλώνιος Ign. Mgn. 2.
Ἀπολλώ I Clem. 47, 3.
Ἀραβία I Clem. 25, 1.
Ἀραβικός I Clem. 25, 3.
Ἄραφ Barn. 9, 6.
Ἀριστίων Pap. ap. Euseb. h. e. III,
     39, 4. 14.
Ἀρχαδία Herm. Sim. IX, 1, 4.
Ἀσία Ign. Eph. inscr. Tr. inscr. Phild.
     inscr. Sm. inscr. mart. Pol. 12, 2.
Ἀτταλος Ign. ad Pol. 8, 2.

Βάσσος Ign. Mgn. 2.
Βίτων, *Ουαλέριος* I Clem. 65, 1.
Βούρρος Ign. Eph. 2, 1. Phild. 11, 2.
     Sm. 12, 1.
Γάιος mart. Pol. 22, 2. epil. 1. 4.
Γερμανικός mart. Pol. 3, 1.
Γραπτή Herm. Vis. II, 4, 3.
Δαδάν I Clem. 4, 12.
Δαμᾶς Ign. Mgn. 2.
Δαναΐδες I Clem. 6, 2. [Barn. 4, 5.
Δανιήλ I Clem. 45, 6. II Clem. 6, 8.
Δανιδ (*Δαβιδ*) I Clem. 4, 13. 18, 1. 52, 2.
     Barn. 10, 10. 12, 10 sq. Ign. Eph. 18,
     2. 20, 2. Tr. 9, 1. Rom. 7, 3. Sm. 1, 1.
     Did. 9, 2. 10, 6.
Δάφνος Ign. Sm. 13, 2.
Δευτερονόμιον Barn. 10, 2.
Δίρκα I Clem. 6, 2.
Ειρηναῖος mart. Pol. 22, 2. epil. 1. 3. 4.
Ἐκκλησία II Clem. 14, 1 sq. Herm.
     Vis. II, 4, 1.
Ἐλδᾶδ Herm. Vis. II, 3, 4.
Ἐλισαί I Clem. 17, 1.
Ἐνώχ I Clem. 9, 3. Barn. 4, 3.
Ἐπίτροπος Ign. ad Pol. 8, 2.
Ερμᾶς Herm. Vis. I, 1, 4. I, 2, 2. 3. 4.
     I, 4, 3. II, 2, 2. II, 3, 1. III, 1, 6.
     9. III, 8, 11. IV, 1, 4. 7.

- Ἐσθήρ I Clem. 55, 6.
 Ἐθα Barn. 12, 5.
 Ἐνάρεστος mart. Pol. 20, 2.
 Ἐνπλους Ign. Eph. 2, 1.
 Ἐφέσιοι Ign. Eph. 8, 1. 11, 2. Mgn.
 15. Tr. 13, 1. Rom. 10, 1. Phil. 11, 2. Sm. 12, 1.
 Ἐφεσος Ign. Eph. inscr.
 Ἐφηβος, Κλαύδιος I Clem. 65, 1.
 Ἐφραιμ Barn. 13, 5.

 Ζώσιμος Pol. ad Phil. 9, 1.
 Ζωτίων Ign. Mgn. 2.

 Ἡλίας I Clem. 17, 1.
 Ἡλιούπολις I Clem. 25, 3.
 Ἡρώδης (τετράρχης) Ign. Sm. 1, 2.
 (εἰρήναρχος) mart. Pol. 6, 2. 8, 2.
 17, 2. 21.
 Ἡσαΐας II Clem. 3, 5. Barn. 12, 11.
 Ἡσαΐ I Clem. 4, 8.

 Θεργί Herm. Vis. IV, 2, 4.
 Θεοφόρος Ign. Eph. Mgn. Tr. Rom.
 Phil. Sm. ad Pol. inscr. cf. Eph.
 9, 2.
 Θωμᾶς Pap. ap. Euseb. h. e. III, 39, 4.

 Ἰακώβ I Clem. 4, 8. 29, 3. 31, 4. Barn.
 6, 8. 8, 4. 11, 9. 13, 4 sq. Ign.
 Phil. 9, 1.
 Ἰάκωβος Pap. ap. Euseb. h. e. III, 39, 4.
 Ἰγνάτιος Ign. Eph. Mgn. Tr. Rom.
 Phil. Sm. ad Pol. inscr. Pol. ad
 Phil. 9, 1. 13, 1. 2.
 Ἰεζεκιήλ I Clem. 17, 1. II Clem. 6, 8.
 Ἰεριχώ I Clem. 12, 2.
 Ἰερουσαλήμ I Clem. 41, 2.
 Ἰεσσαί I Clem. 18, 1.
 Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή I Clem. 12, 2. Barn.
 12, 8 sq.

 Ἰησοῦς I Clem. inscr. 12, 1. 13, 1. 16,
 2. 20, 11. 21, 6. 24, 1. 32, 2. 4. 36,
 1. 38, 1. 42, 1. 3. 44, 1. 46, 7. 49,
 6. 50, 7. 58, 2. 59, 2 sq. 61, 3. 64.
 65, 2. II Clem. 1, 1 sq. 5, 4. 14, 2.
 16, 2. 17, 5 ss. Barn. 2, 6. 4, 8. 6.
 9. 7, 7. 10 sq. 8, 2. 5. 9, 7 sq. 12,
 5 sq. 10. 14, 5. 15, 9. In epp. Ign.,
 Pol. et in mart. Pol. saepissime.
 Did. 9, 2 ss. 10, 2.
 Ἰουδαῖοι Ign. Sm. 1, 2. mart. Pol. 12,
 2. 13, 1. 17, 2. 18, 1.
 Ἰουδαῖσμός Ign. Mgn. 8, 1. 10, 3.
 Ἰούδας I Clem. 32, 2. [Phil. 6, 1.
 Ἰούδας (Ischar.) mart. Pol. 6, 2.
 Ἰουδίθ I Clem. 55, 4.
 Ἰοῦστος Βαρσαββᾶς Pap. ap. Euseb.
 h. e. III, 39, 9.
 Ἰσαάκ I Clem. 31, 3. Barn. 6, 8. 7, 3.
 8, 4. 13, 2 sq. Ign. Phil. 9, 1.
 Ἰσοκράτης mart. Pol. epil. 4.
 Ἰσραήλ I Clem. 4, 13. 8, 2. 29, 3. 31,
 4. 43, 5 sq. 55, 6. Barn. 4, 14. 5, 2.
 8. 6, 7. 8, 1. 3. 9, 2. 12, 2. 5. 16, 5.
 Ἰωάννης (baptista) Ign. Sm. 1, 1.
 Ἰωάννης (apostolus) Pap. ap. Euseb.
 h. e. III, 39, 4.
 Ἰωάννης (presbyter) Pap. ap. Euseb.
 h. e. III, 39, 4. 14.
 Ἰώβ I Clem. 17, 3. 26, 3.
 Ἰωνᾶς I Clem. 7, 7.
 Ἰωσήφ I Clem. 4, 9. Barn. 13, 4 sq.

 Κάϊν I Clem. 4, 1 sq.
 Καῖσαρ mart. Pol. 8, 2. 9, 2. 10, 1.
 Καμπανός Herm. Vis. IV, 1, 2.
 Κηφᾶς I Clem. 47, 3.
 Κιλικία Ign. Phil. 11, 1.
 Κλαύδιος cf. Ἐφηβος.
 Κλήμης Herm. Vis. II, 4, 3.
 Κόδρατος mart. Pol. 21.

Κούτος mart. Pol. 4.
Κορινθιοι I Clem. 47, 6.
Κόρινθος I Clem. inscr. mart. Pol. 22, 2. epil. 4.
Κοῦμαι Herm. Vis. I, 1, 3. II, 1, 1.
Κρήσκης (Crescens) Pol. ad Phil. 14.
Κρόκος Ign. Eph. 2, 1. Rom. 10, 1.

Λάβαν I Clem. 31, 4.
Λευίται I Clem. 32, 2. 40, 5.
Λίβανος I Clem. 14, 5.
Λώτ I Clem. 10, 4. 11, 2.

Μαγνησία ἡ πρὸς Μαϊάνδρῳ Ign. Mgn. inscr.
Μανασσῆ Barn. 13, 5.
Μάξιμος Herm. Vis. II, 3, 4.
Μαρία Ign. Eph. 7, 2. 18, 2. 19, 1. Tr. 9, 1.
Μαριάμ I Clem. 4, 11.
Μαρκίων (Smyrnaeus) mart. Pol. 20, 1.
Μαρκίων (Ponticus) mart. Pol. epil. 2.
Μαρκιωνισται mart. Pol. epil. 2.
Μάρκος Pap. ap. Euseb. h. e. III, 39, 15.
Ματθαῖος Pap. ap. Euseb. h. e. III, 39, 4. 16.
Μισαήλ I Clem. 45, 7.
Μιχαήλ Herm. Sim. VIII, 3, 3.
Μωδάτ Herm. Vis. II, 3, 4.
Μωϋσῆς I Clem. 4, 10. 12. 17, 5. 43, 1. 6. 51, 3. 5. 53, 2. 4. Barn. 4, 6 sq. 6, 8. 10, 1 sq. 9. 11. 12, 2. 5—8. 14, 2 sq. 15, 1. Ign. Sm. 5, 1.

Ναυή I Clem. 12, 2. Barn. 12, 8 sq.
Νεάπολις Ign. ad Pol. 8, 1.
Νικήτης mart. Pol. 8, 2. 17, 2.
Νινευίται I Clem. 7, 7.
Νῶε I Clem. 7, 6. 9, 4. II Clem. 6, 8.

Όλοφέρνης I Clem. 55, 5.
Όνησιμος Ign. Eph. 1, 3. 2, 1. 6, 2.

PATRUM APOST. OPERA.

Ουαλέριος cf. *Βίτων*.
Ουάλης (Valens) Pol. ad Phil. 11, 1.

Παῦλος I Clem. 5, 5. 47, 1. Ign. Eph. 12, 2. Rom. 4, 3. Pol. ad Phil. 3, 2. 9, 1. 11, 2. 3.
Πέτρος I Clem. 5, 4. II Clem. 5, 3 sq. Pap. ap. Euseb. h. e. III, 39, 4. 15. Ign. Rom. 4, 3. Sm. 3, 2.
Πιόνιος mart. Pol. 22, 3. epil. 4.
Πολύβιος Ign. Tr. 1, 1.
Πολύκαρπος Ign. Eph. 21, 1. Mgn. 15. ad Pol. inscr. 7, 2. 8, 2. Pol. ad Phil. inscr. mart. Pol. 1, 1 etc.
Πόντιος Πιλάτος Ign. Mgn. 9. Tr. 9, 1. Sm. 1, 2.

Ραάβ I Clem. 12, 1. 3.
Ρεβέκκα Barn. 13, 2 sq.
Ρέος Ign. Phil. 11, 1. Sm. 10, 1.
Ρόδη Herm. Vis. I, 1, 1.
Ροῦφος Pol. ad Phil. 9, 1.
Ρωμαῖοι Ign. Rom. inscr. mart. Pol. epil. 3.
Ρώμη I Clem. inscr. Herm. Vis. I, 1, 1. Ign. Eph. 1, 2. 21, 2. Rom. 10, 2. mart. Pol. epil. 1.

Σαούλ I Clem. 4, 13.
Σίβυλλα Herm. Vis. II, 4, 1.
Σινᾶ Barn. 11, 3. 14, 2. 15, 1.
Σιών Barn. 6, 2.
Σμύρνα Ign. Eph. 21, 1. Mgn. 15. Tr. 1, 1. 12, 1. Rom. 10, 1. Sm. inscr. mart. Pol. inscr. 12, 2. 16, 2. 19, 1. epil. 3.
Σμυρναῖοι Ign. Mgn. 15. Tr. 13, 1. Phil. 11, 2. ad Pol. inscr.
Σόδομα I Clem. 11, 1.
Στάτιος Κόδρατος mart. Pol. 21.
Συρία Ign. Eph. 1, 2. 22, 2. Mgn. 14. Tr. 13, 1. Rom. 2, 2. 5, 1. 9, 1. 10, 2.

Sm. 11, 1. 2. ad Pol. 7, 1. 2. 8, 2.

Pol. ad Phil. 13, 1.

Σύρος Barn. 9, 6.

Σωκράτης mart. Pol. 22, 2.

Ταυνά Ign. Sm. 13, 2.

Τίβερις Herm. Vis. I, 1, 2.

Τράλλεις Ign. Trall. inscr.

Τραλλιανός mart. Pol. 21.

Τρωάς Ign. Phil. 11, 2. Sm. 12, 1. ad
Pol. 8, 1.

Φαράω I Clem. 4, 10. 51, 5.

Φιλαδελφία Ign. Phil. inscr. mart.
Pol. 19, 1.

Φίλιπποι Pol. ad Phil. inscr.

Φίλιππος (apostolus) Pap. ap. Euseb.
h. e. III, 39, 4. 9 sq.

Φίλιππος mart. Pol. 12, 2. 21.

Φιλομήλιον mart. Pol. inscr.

Φίλων Ign. Phil. 11, 1. Sm. 10, 1.
13, 1.

Φορτουνάτος I Clem. 65, 1.

Φρόντων Ign. Eph. 2, 1.

Φρυγία mart. Pol. 4.

Φρύξ mart. Pol. 4.

Χριστιανισμός Ign. Mgn. 10, 1. 3. Rom.
3, 3. Phil. 6, 1.

Χριστιανός Ign. Eph. 11, 2. Mgn. 4.
Rom. 3, 2. ad Pol. 7, 3. mart. Pol.
3. 10, 1. 12, 1. 2. adjectiv. Ign. Tr.
6, 1.

Χριστός I Clem. inscr. 1, 2. 2, 1. 3, 4. 7,
4. 16, 1. 20, 11. 21, 8. 22, 1. 24, 1.
32, 4. 36, 1. 38, 1. 42, 1 sq. 43, 1.
44, 1. 3. 46, 6 sq. 47, 6. 48, 4. 49,
1. 6. 50, 3. 7. 54, 2 sq. 57, 2. 58, 2.
59, 2 sq. 61, 3. 64. 65, 2. II Clem.
1, 1 sq. 2, 7. 5. 5. 6, 7. 9, 5. 14, 2 sq.
17. 6. Barn. 2, 6. 12, 10 sq. Pap. ap.
Euseb. h. e. III, 39, 15. In epp. Ign.
Polyc. et in mart. Pol. saepissime.
Did. 9, 4.

INDEX LOCORUM S. SCRIPTURAE.

Genesis. 1, 26 . . . Barn. V, 5. VI, 12. 18 1, 26sq. . . I Clem. XXXIII, 5 1, 27 . . . II Clem. XIV, 2 1, 28 . . . I Clem. XXXIII, 6 Barn. VI, 12. 18 2, 2 . . . Barn. XV, 3 2, 23 . . . I Clem. VI, 3 4, 3—8 . . . I Clem. IV, 1 sqq. 5, 24 . . . I Clem. IX, 3 6, 8 sqq. . . I Clem. IX, 4 12, 1—3 . . . I Clem. X, 3 13, 14—16 . . . I Clem. X, 4 15, 5 sq. . . . I Clem. X, 6 15, 6 . . . . Barn. XIII, 7 17, 5 . . . . Barn. XIII, 7 17, 23 sqq. (cf. 14, 14). . . Barn. IX, 8 18, 27 . . . . I Clem. XVII, 2 19 . . . . I Clem. XI, 1 21 sq. . . . I Clem. X, 7 22, 7 sq. . . . I Clem. XXXI, 3 22, 17 . . . . I Clem. XXXII, 2 25, 21 sqq. . . Barn. XIII, 2 27, 41 sqq. . . I Clem. IV, 8 28 sq. . . . I Clem. XXXI, 4 37 . . . . I Clem. IV, 9 48, 9 . . . . Barn. XIII, 4	48, 11 . . . Barn. XIII, 4 48, 14 sqq. . . Barn. XIII, 5 Exodus. 2, 14 . . . . I Clem. IV, 10 3, 11 . . . . I Clem. XVII, 5 4, 10 . . . . I Clem. XVII, 5 14, 33 sqq. . . I Clem. LI, 5 15, 26 . . . . Barn. IX, 2 17, 8 sqq. . . Barn. XII, 2 sqq. 17, 14 . . . . Barn. XII, 9 20, 7 . . . . Barn. XIX, 5 20, 8 sqq. . . Barn. XV, 1. 6 24, 18 . . . . Barn. XIV, 2 31, 13 sqq. . . Barn. XV, 2 31, 18 . . . . Barn. IV, 7. XIV, 2 32, 7 . . . . Barn. IV, 8 32, 7 sqq. . . I Clem. LIII, 2. Barn. XIV, 3 32, 19 . . . . Barn. IV, 8 32, 32 . . . . I Clem. LIII, 4 33, 1. 3 . . . . Barn. VI, 8 34, 28 . . . . I Clem. LIII, 2 Barn. IV, 7 Leviticus. 11 . . . . Barn. X, 1 11, 3 . . . . Barn. X, 11

16, 7 sq. . . . Barn. VII, 6 sq.
 19, 18 . . . Barn. XIX, 5
 23, 29 . . . Barn. VII, 3

Numeri.

12 . . . . I Clem. IV, 11
 12, 7 . . . . I Clem. XVII, 5.
                   XLIII, 1. LI, 5
 13, 17 . . . Barn. XII, 8
 16 . . . . I Clem. IV, 12
 16, 31 sqq. . . I Clem. LI, 4
 17 . . . . I Clem. XLIII, 2
 18, 27 . . . I Clem. XXIX, 3
 19, 2 sq. . . Barn. VIII, 1
 21, 6 sqq. . . Barn. XII, 5
 21, 8 sqq. . . Barn. XII, 7

Deuteron.

4, 1 sq. . . . Barn. X, 2
 4, 34 . . . . I Clem. XXIX, 3
 9, 9. 12 sqq. . I Clem. LIII, 2
 9, 12 . . . Barn. IV, 8
 10, 16 . . . Barn. IX, 5
 14 . . . . Barn. X, 1
 14, 2 . . . . I Clem. XXIX, 3
 14, 6 . . . Barn. X, 11
 27, 15 . . . Barn. XII, 6
 32, 8 sq. . . . I Clem. XXIX, 2
 32, 15 . . . I Clem. III, 1

Iosua.

2 . . . . I Clem. XII, 1 sqq.

I Regum.

2, 10 . . . I Clem. XIII, 1
 19 sqq. . . I Clem. IV, 13

II Chron.

20, 7 . . . I Clem. X, 1
 31, 14 . . . I Clem. XXIX, 3

Psalms.

1, 1 . . . Barn. X, 10
 1, 3 . . . Ign. Magn. XIII, 1
 1, 3—6 . . . Barn. XI, 6 sq.
 2, 7 sq. . . I Clem. XXXVI, 4
 2, 11 . . . Pol. ad Phil. II, 1
 3, 6 . . . I Clem. XXVI, 2
 4, 5 . . . Pol. ad Phil. XII, 1
 12, 3 sqq. . . I Clem. XV, 5 sqq.
 18, 26 sq. . . I Clem. XLVI, 3
 18, 45 . . . Barn. IX, 1
 19, 2—4 . . . I Clem. XXVII, 7
 22, 7—9 . . . I Clem. XVI, 15
 22, 17. 19 . . Barn. VI, 6
 22, 17. 21 . . Barn. V, 13
 22, 23 . . . Barn. VI, 16
 23, 4 . . . I Clem. XXVI, 2
 24, 1 . . . I Clem. LIV, 3
 24, 4 . . . Barn. XV, 1
 31, 19 . . . I Clem. XV, 5 sqq.
 32, 1 sq. . . I Clem. L, 6
 32, 10 . . . I Clem. XXII, 8
 33, 9 . . . Ign. Eph. XV, 1
 34, 12—18 . . I Clem. XXII, 1 sqq.
 34, 13 . . . Barn. IX, 2
 37, 9 . . . I Clem. XIV, 4
 37, 35 sqq. . . I Clem. XIV, 5
 38 . . . . I Clem. XIV, 4
 42, 3 . . . Barn. VI, 16
 49, 15 . . . I Clem. LI, 4
 50, 14 sq. . . I Clem. LII, 3
 50, 16—23 . . I Clem. XXXV, 7 sqq.
 51, 3—19 . . . I Clem. XVIII, 2 sqq.
 51, 19 . . . I Clem. LII, 4
                   Barn. II, 10
 62, 5 . . . I Clem. XV, 3
 69, 31 sqq. . . I Clem. LII, 2
 78, 36 sq. . . I Clem. XV, 4
 89, 21 . . . I Clem. XVIII, 1
 90, 4 . . . Barn. XV, 4

104, 4 . . . I Clem. XXXVI, 3
 110, 1 . . . I Clem. XXXVI, 5
           Barn. XII, 10
 118, 12 . . . Barn. VI, 6
 118, 18 . . . I Clem. LVI, 3
 118, 19 sq. . . I Clem. XLVIII, 2
 118, 22, 24 . . Barn. VI, 4
 119, 120 . . . Barn. V, 13
 139, 7 sqq. . . I Clem. XXVIII, 3
 141, 5 . . . I Clem. LVI, 5

Prov.

1, 17 . . . Barn. V, 4
 1, 23—33 . I Clem. LVII, 3
 2, 21 sq. . . I Clem. XIV, 4
 3, 4 . . . Pol. ad Phil. VI, 1
 3, 12 . . . I Clem. LVI, 4
 3, 34 . . . I Clem. XXX, 2
 3, 34 . . . Ign. Eph. V, 3
 18, 17 . . . Ign. Magn. XII
 20, 27 . . . I Clem. XXI, 2

Iob.

1, 1 . . . I Clem. XVII, 3
 4, 16—18 . I Clem. XXXIX, 3sq.
 4, 19—5, 5 . I Clem. XXXIX,
   5 sqq.
 5, 17—26 . I Clem. LVI, 6 sqq.
 11, 2 sq. . . I Clem. XXX, 4 sqq.
 14, 4 sq. . . I Clem. XVII, 4
 15, 15 . . . I Clem. XXXIX, 5
 19, 26 . . . I Clem. XXVI, 3
 38, 11 . . . I Clem. XX, 7

Sap.

2, 24 . . . I Clem. III, 4
 11, 22 . . . I Clem. XXVII, 5
 12, 12 . . . I Clem. XXVII, 5

Sir.

4, 31 . . . Barn. XIX, 9

Esth.

4, 16 . . . I Clem. LV, 6
 7 sq. . . . I Clem. LV, 6

Iudith.

8 sqq. . . . I Clem. LV, 4

Tob.

4, 10 . . . Pol. ad Phil. X, 2

Zach.

8, 17 . . . Barn. II, 8
 13, 6 sq. . . Barn. V, 12

Mal.

3, 1 . . . I Clem. XXIII, 5

Ies.

1, 2, 10 . . . Barn. IX, 3
 1, 11—13 . . Barn. II, 5
 1, 13 . . . Barn. XV, 8
 1, 16—20 . . I Clem. VIII, 4
 3, 5 . . . I Clem. III, 3
 3, 9 sq. . . . Barn. VI, 7
 5, 21 . . . Barn. IV, 11
 5, 26 . . . Ign. Sm. I, 2
 6, 3 . . . I Clem. XXXIV, 6
 13, 22 (14, 1) . I Clem. XXIII, 5
 16, 1 sq. . . . Barn. XI, 3
 26, 20 . . . I Clem. L, 4
 28, 16 . . . Barn. VI, 2
 29, 13 . . . I Clem. XV, 2
                   II Clem. III, 5
 33, 13 . . . Barn. IX, 1
 33, 16 sqq. . . Barn. XI, 4 sqq.
 40, 3 . . . Barn. IX, 3
 40, 10 . . . I Clem. XXXIV, 3
                   Barn. XXI, 3
 40, 12 . . . Barn. XVI, 2
 41, 8 . . . I Clem. X, 1. XVII, 2
 42, 6 sq. . . . Barn. XIV, 7

- 45, 1 . . . . Barn. XII, 11
 45, 2 sq. . . . Barn. XI, 4
 49, 6 sq. . . . Barn. XIV, 8
 49, 17 . . . . Barn. XVI, 3
 50, 6 sq. . . . Barn. V, 14
 50, 7 . . . . Barn. VI, 3
 50, 8 sq. . . . Barn. VI, 1 sq.
 52, 5 . . . . II Clem. XIII, 2.
                   Ign. Tr. VIII, 2.
                   Pol. ad Phil. X, 3
 53, 1—12 . . . I Clem. XVI, 3 sqq.
 53, 5, 7 . . . . Barn. V, 2
 54, 1 . . . . II Clem. II, 1 sqq.
 58, 4 sq. . . . Barn. III, 1 sq.
 58, 6—10 . . . Barn. III, 3 sqq.
 58, 9 . . . . II Clem. XV, 3
 60, 17 . . . . I Clem. XLII, 5
 61, 1 sq. . . . Barn. XIV, 9
 62, 11 . . . . I Clem. XXXIV, 3
 65, 2 . . . . Barn. XII, 4
 66, 1 . . . . Barn. XVI, 2
 66, 2 . . . . I Clem. XIII, 4
                   Barn. XIX, 4
 66, 18 . . . . II Clem. XVII, 4
 66, 24 . . . . II Clem. VII, 6. XVII, 5

Ier.

- 2, 12 sq. . . . Barn. XI, 2
 4, 3 sq. . . . Barn. IX, 5
 4, 4 . . . . Barn. IX, 1
 7, 2 sq. . . . Barn. IX, 2
 7, 11 . . . . II Clem. XIV, 1
 7, 22 sq. . . . Barn. II, 7
 9, 23 sq. . . . I Clem. XIII, 1
 9, 25 sq. . . . Barn. IX, 5
 17, 24 sq. . . . Barn. XV, 2

Ezech.

- 11, 19 . . . . Barn. VI, 14
 14, 14. 18. 20 . II Clem. VI, 8

- 33, 11 . . . . I Clem. VIII, 2
 36, 26 . . . . Barn. VI, 14
 37, 12? . . . . I Clem. L, 4
 47, 1—12 . . . Barn. XI, 10 a.
 48, 12 . . . . I Clem. XXIX, 3

Daniel.

- 3, 19 sqq. . . . I Clem. XLV, 7
 6, 16 sq. . . . I Clem. XLV, 6
 7, 7 sq. . . . Barn. IV, 5
 7, 10 . . . . I Clem. XXXIV, 6
 7, 24 . . . . Barn. IV, 4
 9, 24 sqq.? . . Barn. XVI, 6

IV Esrae.

- 5, 5 . . . . Barn. XII, 1

Henech.

- 89, 56. 66 sq. . Barn. XVI, 5

Ev. Matth.

- 2, 1 sqq. . . . Ign. Eph. XIX, 2
 3, 15 . . . . Ign. Sm. I, 1
 5, 3. 10 . . . . Pol. ad Phil. II, 3
 5, 7 . . . . I Clem. XIII, 2
 6, 13 . . . . Pol. ad Phil. VII, 2
 6, 14 . . . . I Clem. XIII, 2
 7, 1 . . . . Pol. ad Phil. II, 3
 7, 1 sq. . . . I Clem. XIII, 2
 7, 12 . . . . I Clem. XIII, 2
 7, 21 . . . . II Clem. IV, 2
 8, 17 . . . . Ign. ad Pol. I, 3
 9, 13 . . . . Barn. V, 9
 9, 13 . . . . II Clem. II, 4
 10, 16 . . . . Ign. ad Pol. II, 2
 10, 32 . . . . II Clem. III, 2
 12, 33 . . . . Ign. Eph. XIV, 2
 12, 50 . . . . II Clem. IX, 11
 15, 13 . . . . Ign. Phil. III, 1
 15, 13 . . . . Ign. Tr. XI, 1

